

AKTA KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

**NR 30
ROK 2018**

Warszawa 2019

BIURO PRASOWE KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

WYDAWCA:

Biuro Prasowe Konferencji Episkopatu Polski
Skwer Kard. Stefana Wyszyńskiego 6
01-015 Warszawa
tel. 022/ 530-48-25
e-mail: biuroprasowe@episkopat.pl
www.episkopat.pl

REDAKCJA:

Ks. Paweł Rytel-Andrianik (red. nacz.)
Joanna Lipka (Biuro Prasowe KEP), s. Katarzyna Więcek (Biuro Prawne KEP)

*W niniejszym numerze „Akt Konferencji Episkopatu Polski” opublikowane są dokumenty
wydane od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.*

ISSN 1505-1870

ŁAMANIE I DRUK:

Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej
Biblos
pl. Katedralny 6
33-100 Tarnów
tel. 14-621-27-77
e-mail: biblos@biblos.pl

OGÓLNY SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	15
I. DOKUMENTY STOLICY APOSTOLSKIEJ I NUNCJATURY APOSTOLSKIEJ W POLSCE	17
1. Listy i przesłania Ojca Świętego Franciszka	17
2. Dokumenty Stolicy Apostolskiej	21
3. Dokumenty Nuncjatury Apostolskiej w Polsce	29
II. DOKUMENTY KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI	31
1. Dekrety ogólne i uchwały definitywne Konferencji Episkopatu Polski	31
1.1. Dekrety ogólne	31
1.2. Uchwały definitywne	47
2. Oświadczenia, apele i stanowiska Konferencji Episkopatu Polski, jej organów i gremiów statutowych	159
2.1. Oświadczenia, apele i stanowiska Prezydium Konferencji Episkopatu Polski	159
2.2. Oświadczenia, apele i stanowiska Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski	161
2.3. Oświadczenia, apele i stanowiska Rzecznika Konferencji Episkopatu Polski (wybór)	167
2.4. Oświadczenia, apele i stanowiska Komisji, Rad i Zespołów Konferencji Episkopatu Polski	169
2.5. Komunikaty i stanowiska z Zebrań Plenarnych Konferencji Episkopatu Polski, sesji Rady Stałej i Rady Biskupów Diecezjalnych	193
3. Listy pasterskie Konferencji Episkopatu Polski	203
4. Korespondencja Konferencji Episkopatu Polski (wybór)	229
III. INNE DOKUMENTY	263
IV. STATYSTYKA	277

SZCZEGÓŁOWY SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	15
I. DOKUMENTY STOLICY APOSTOLSKIEJ I NUNCJATURY APOSTOLSKIEJ W POLSCE	17
1. LISTY I PRZESŁANIA OJCA ŚWIĘTEGO FRANCISZKA	17
List Papieża Franciszka do kard. Wincenta Nicholasa, wysłannika na zakończenie jubileuszu 600-lecia prymasostwa w Polsce (8.04.2018)	17
Przesłanie Ojca Świętego Franciszka do uczestników jubileuszu 1050-lecia biskupstwa poznańskiego (18.05.2018)	18
Przesłanie Ojca Świętego Franciszka z okazji 450. rocznicy śmierci św. Stanisława Kostki (15.08.2018)	19
Pozdrowienia od Ojca Świętego Franciszka dla uczestników Zebrania Plenarnego CCEE w Poznaniu w dniach 13-16 września 2018 r. (29.08.2018)	20
List Ojca Świętego Franciszka z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości (4.11.2018)	20
2. DOKUMENTY STOLICY APOSTOLSKIEJ	21
Dekret o heroicznosci cnót kard. Stefana Wyszyńskiego (18.12.2017, data publikacji: 16.08.2018)	21
Dekret o heroicznosci cnót kard. Augusta Hlonda (19.05.2018)	23
Przesłanie Kongregacji ds. Duchowieństwa na Dzień Modlitw o Uświęcenie Kapłanów (8.06.2018)	26
List ojców synodalnych do młodzieży na zakończenie XV Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów (28.10.2018)	28
3. DOKUMENTY NUNCJATURY APOSTOLSKIEJ W POLSCE	29
Nominacje i decyzje Ojca Świętego Franciszka	29
Ks. Janusz Ostrowski – biskupem pomocniczym archidiecezji warmińskiej (27.02.2018)	29
Ks. Grzegorz Olszowski – biskupem pomocniczym archidiecezji katowickiej (13.06.2018)	29
Ks. Franciszek Ślusarczyk i ks. Janusz Mastalski – biskupami pomocniczymi archidiecezji krakowskiej (3.12.2018)	30
Nominacje i decyzje Nuncjusza Apostolskiego w Polsce	30
Bp Artur G. Miziński, Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski nowym Przewodniczącym Kościelnej Komisji Konkordatowej (12.04.2018)	30
II. DOKUMENTY KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI	31
1. DEKRETY OGÓLNE I UCHWAŁY DEFINITYWNE KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI	31
1.1. DEKRETY OGÓLNE	31
Dekret ogólny w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim (13.03.2018)	31
Oświadczenie dotyczące promulgacji <i>Dekretu ogólnego w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim</i> (30.04.2018)	45
Dekret ogólny Konferencji Episkopatu Polski dotyczący sporządzenia i modyfikacji aktu chrztu w związku z przysposobieniem (14.03.2017)	46

Oświadczenie w sprawie promulgacji <i>Dekretu ogólnego Konferencji Episkopatu Polski dotyczącego sporządzenia i modyfikacji aktu chrztu w związku z przysposobieniem</i> (19.06.2018)	47
---	----

1.2. UCHWAŁY DEFINITYWNE 47

378. Zebranie Plenarne KEP (13-14.03.2018) 47

Uchwała nr 1/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie wyboru Przewodniczących Zespołów Konferencji Episkopatu Polski	47
--	----

Uchwała nr 2/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Konsultora Komisji Maryjnej oraz Konsultora Rady ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek Konferencji Episkopatu Polski	48
--	----

Uchwała nr 3/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie powołania członka Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Konferencji Episkopatu Polski	49
--	----

Uchwała nr 4/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie powołania Duszpasterzy Krajowych	49
--	----

Uchwała nr 5/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie potwierdzenia wyboru Dyrektora Krajowego Unii Apostolskiej Kleru	50
--	----

Uchwała nr 6/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia wyboru Przewodniczącego Działu Biblijnego im. Jana Pawła II	50
---	----

Uchwała nr 7/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia składu Komisji ds. Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego	51
---	----

Uchwała nr 8/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia składu Zespołu ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia	51
--	----

Uchwała nr 9/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia składu Rady ds. Duszpasterstwa Młodzieży	52
--	----

Uchwała nr 10/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie Zespołu ds. Apostolstwa Trzeźwości	53
---	----

Uchwała nr 11/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie Zespołu ds. Apostolstwa Trzeźwości i Osób Uzależnionych	53
--	----

Uchwała nr 12/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Konferencji Episkopatu Polski ds. wdrożenia <i>Dekretu ogólnego w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim</i>	54
--	----

Uchwała nr 13/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie udzielenia upoważnienia do wyboru p.o. Kościelnego Inspektora Ochrony Danych	54
---	----

Uchwała nr 14/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie wyboru członków Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski	55
--	----

Uchwała nr 15/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie obchodów uroczystości Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w dniu 8 grudnia 2019 r.	55
--	----

Uchwała nr 17/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie opinii dotyczącej rozpoczęcia procesu beatyfikacyjnego	55
---	----

Uchwała nr 18/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia zmian Statutu Stowarzyszenia „Muzea i Skarbce Kościelne <i>Ars Sacra</i> ”	56
--	----

– Statut Stowarzyszenia „Muzea i Skarbce Kościelne <i>Ars Sacra</i> ”	56
---	----

Uchwała nr 19/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie mianowania Asystenta Kościelnego Stowarzyszenia „Muzea i Skarbce Kościelne <i>Ars Sacra</i> ”	62
--	----

Uchwała nr 20/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie Sanktuarium Narodowego Matki Bożej Fatimskiej w Zakopanem – Krzeptówki	62
– Statut Sanktuarium Narodowego Matki Bożej Fatimskiej w Zakopanem – Krzeptówki	63
Uchwała nr 21/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie <i>Instrukcji o współpracy instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostolskiego z parafią lub inną instytucją kościelną oraz ramowego wzoru Porozumienia o współpracy instytutu zakonnego z parafią</i>	69
– <i>Instrukcja o współpracy instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostolskiego z parafią lub inną instytucją kościelną</i>	70
– Załącznik do <i>Instrukcji o współpracy instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostolskiego z parafią lub inną instytucją kościelną</i> , zatwierdzonej na podstawie Uchwały KEP nr 21/378/2018 z dnia 14 marca 2018 r.	71
Uchwała nr 22/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie Delegata KEP oraz Przewodniczącego Rady Sekcji Polskiej „Pomoc Kościołowi w Potrzebie”	74
Uchwała nr 23/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie odwołania Delegata KEP ds. Działalności w Polsce „Kirche in Not”	74
379. Zebranie Plenarne KEP (7-9.06.2018)	75
Uchwała nr 1/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie wyboru Członków Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski	75
Uchwała nr 2/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie wyboru Ekonoma Konferencji Episkopatu Polski	75
Uchwała nr 3/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie wyboru Przewodniczącego Rady ds. Rodziny oraz Przewodniczącego Zespołu ds. Ruchów Intronizacyjnych Konferencji Episkopatu Polski	76
Uchwała nr 4/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie powołania Delegatów Konferencji Episkopatu Polski	76
Uchwała nr 5/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Członków i Konsultorów Rady i Zespołów Konferencji Episkopatu Polski	77
Uchwała nr 6/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia składu Zespołu ds. Apostolstwa Trzeźwości i Osób Uzależnionych	77
Uchwała nr 7/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie powołania Duszpasterzy Krajowych Konferencji Episkopatu Polski	78
Uchwała nr 8/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie powołania Koordynatora ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży	79
Uchwała nr 9/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie Duszpasterza Krajowego Służb Skarbowych i Służby Celnej	79
Uchwała nr 10/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie wyboru Kościelnego Inspektora Ochrony Danych	80
Uchwała nr 11/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie odwołania Pełnomocnika Konferencji Episkopatu Polski ds. wdrożenia <i>Dekretu ogólnego w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim</i>	80
Uchwała nr 12/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie zakończenia prac Zespołu roboczego do opracowania wewnątrzkościelnych regulacji dotyczących ochrony danych osobowych	81

Uchwała nr 13/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie ustanowienia Zespołu roboczego ds. nowelizacji Statutu i Regulaminu Konferencji Episkopatu Polski	81
Uchwała nr 14/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie odwołania Prezesa Zarządu Fundacji „Opoka”	82
Uchwała nr 15/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie powołania Prezesa Zarządu Fundacji „Opoka”	82
Uchwała nr 16/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia „Wytycznych Pastoralnych Konferencji Episkopatu Polski do adhortacji apostołskiej <i>Amoris Laetitia</i> ”	82
– Wytyczne Pastoralne Konferencji Episkopatu Polski do adhortacji apostołskiej <i>Amoris Laetitia</i>	83
Uchwała nr 17/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie opinii dotyczącej rozpoczęcia procesu beatyfikacyjnego	90
Uchwała nr 18/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie prawnej promulgacji dekretów ogólnych	90
Uchwała nr 19/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdań finansowych z działalności Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski oraz podmiotów podległych Konferencji Episkopatu Polski za 2017 r.	91
Uchwała nr 20/379/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia <i>Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego w Polsce</i>	91
380. Zebranie Plenarne KEP (25-26.09.2018)	92
Uchwała nr 1/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Statutu Krajowej Rady Misyjnej	92
– Statut Krajowej Rady Misyjnej	92
Uchwała nr 2/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Statutu MIVA Polska	96
– Statut MIVA Polska	96
Uchwała nr 3/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Statutu Katolickiego Stowarzyszenia Kolejarzy Polskich	101
– Statut Katolickiego Stowarzyszenia Kolejarzy Polskich	101
Uchwała nr 4/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Statutu Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców	110
– Statut Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców	111
Uchwała nr 5/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie Stowarzyszenia Psychologii Pastoralnej	130
– Statut Stowarzyszenia Psychologii Pastoralnej	131
Uchwała nr 6/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia nowelizacji Statutu Katolickiego Stowarzyszenia Energetyków „Nazaret”	136
– Statut Katolickiego Stowarzyszenia Energetyków „Nazaret”	136
Uchwała nr 7/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie nowelizacji Statutu Caritas Polska	144
– Statut Caritas Polska	145
Uchwała nr 8/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie powołania Duszpasterza Krajowego Katolickiego Stowarzyszenia Energetyków „Nazaret”	152

Uchwała nr 9/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie powołania Rady Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia” siódmej kadencji (2018-2021) ...	153
Uchwała nr 10/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie powołania Przewodniczącego Rady Nadzorczej Fundacji „Opoka”	153
Uchwała nr 11/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia kandydata na Rektora Polskiej Misji Katolickiej we Francji	154
Uchwała nr 12/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia kandydata na Koordynatora Duszpasterstwa Polskojęzycznego na terenie Australii i Nowej Zelandii	154
Uchwała nr 13/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie wyboru Przewodniczącego Rady ds. Apostolstwa Świeckich	155
Uchwała nr 14/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia składu Rady ds. Ekumenizmu	155
Uchwała nr 15/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia składu Rady ds. Rodziny	156
Uchwała nr 16/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Konsultorów Rady ds. Kultury i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego	157
Uchwała nr 17/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie powołania Delegatów Konferencji Episkopatu Polski	157
Uchwała nr 18/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie powołania Protektora Ruchu Szesczackiego w Polsce	158
Uchwała nr 19/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Duszpasterza Krajowego Stowarzyszenia Harcerstwa Katolickiego „Zawisza” Federacja Skautingu Europejskiego	158
Uchwała nr 20/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Asystenta Kościelnego Stowarzyszenia Katechetów Polskich	158
Uchwała nr 21/380/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 25 września 2018 r. w sprawie powołania dyrektora „Apostolstwa Chorych”	159
2. OŚWIADCZENIA, APELE I STANOWISKA KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI, JEJ ORGANÓW I GREMIÓW STATUTOWYCH	159
2.1. OŚWIADCZENIA, APELE I STANOWISKA PREZYDIUM KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI	159
Apel Prezydium Konferencji Episkopatu Polski w sprawie zatrzymania aborcji eugenicznej (10.01.2018)	159
Komunikat Prezydium Konferencji Episkopatu Polski w sprawie procedowania obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej zwiększającej ochronę prawa do życia (11.01.2018)	160
2.2. OŚWIADCZENIA, APELE I STANOWISKA PRZEWODNICZĄCEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI	161
Słowo abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, na XXI Dzień Judaizmu w Kościele katolickim w Polsce (17.01.2018)	161
Komunikat abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, w sprawie obywatelskiego projektu ustawy „Zatrzymaj aborcję” (19.03.2018)	165
Komunikat abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, w sprawie protestu w Sejmie rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych (9.05.2018)	165

Komunikat abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, w sprawie ochrony życia (30.11.2018)	166
2.3. OŚWIADCZENIA, APELE I STANOWISKA RZECZNIKA KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI (WYBÓR)	167
<i>Pro memoria</i> ks. Pawła Rytel-Andrianika, Rzecznika Konferencji Episkopatu Polski, w sprawie obchodów 104. Światowego Dnia Migranta i Uchodźcy (8.01.2018)	167
Komunikat ks. Pawła Rytel-Andrianika, Rzecznika Konferencji Episkopatu Polski, w sprawie ochrony prawa do życia bez względu na stan zdrowia (12.04.2018)	167
Komunikat ks. Pawła Rytel-Andrianika, Rzecznika Konferencji Episkopatu Polski, w sprawie ochrony życia dzieci przed urodzeniem (1.07.2018)	168
Oświadczenie ks. Pawła Rytel-Andrianika, Rzecznika Konferencji Episkopatu Polski, w kwestii regulacji wyborczych (9.08.2018)	168
<i>Pro memoria</i> ks. Pawła Rytel-Andrianika, Rzecznika Konferencji Episkopatu Polski, w sprawie obowiązującej formuły „Modlitwy do świętego Michała Archanioła” (1.10.2018)	169
2.4. OŚWIADCZENIA, APELE I STANOWISKA KOMISJI, RAD I ZESPOŁÓW KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI	169
Dekret bp. Adama Bałabucha, Przewodniczącego Komisji Konferencji Episkopatu Polski ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, powołujący Zespół ds. Weryfikacji Materii Eucharystii (10.11.2017, data publikacji: 31.01.2018)	169
Komunikat bp. Jerzego Mazura, Przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski ds. Misji, na Dzień Modlitwy i Pomocy Misjom (6.01.2018)	170
Słowo bp. Wiesława Lechowicza, Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, z okazji 104. Światowego Dnia Migranta i Uchodźcy (12.01.2018)	171
Słowo bp. Rafała Markowskiego, Przewodniczącego Komitetu Episkopatu Polski ds. Dialogu z Judaizmem, na XXI Dzień Judaizmu (17.01.2018)	172
Słowo abp. Wacława Depo, Przewodniczącego Rady Konferencji Episkopatu Polski ds. Środków Społecznego Przekazu, do ludzi mediów (24.01.2018)	173
Komunikat bp. Jerzego Mazura, Przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski ds. Misji, w związku z ogłoszonym przez Ojca Świętego Franciszka Dniem Modlitwy i Postu w Intencji Pokoju (19.02.2018)	174
Słowo abp. Wiktora Skworca, Przewodniczącego Komisji Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski, w związku z wprowadzeniem w życie ustawy o ograniczeniu handlu w niedzielę (1.03.2018)	175
Apel bp. Wiesława Lechowicza, Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, w sprawie Alfiego Evansa (26.04.2018)	178
Stanowisko Zespołu Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych w sprawie Alfiego Evansa (27.04.2018)	178
Apel Zespołu Konferencji Episkopatu Polski ds. Apostolstwa Trzeźwości i Osób Uzależnionych na sierpień – miesiąc abstynencji (24.05.2018)	181
Komunikat bp. Jerzego Mazura SVD, Przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski ds. Misji, na XIX Ogólnopolski Tydzień św. Krzysztofa (1.06.2018)	184
Słowo Rady Konferencji Episkopatu Polski ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek o pielgrzymowaniu narodowym (25.06.2018)	185
Stanowisko Zespołu Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych o terapii daremnej (uporczywej) chorych poddawanych intensywnej terapii (27.06.2018)	187

Przesłanie abp. Wacława Depo, Przewodniczącego Rady Konferencji Episkopatu Polski ds. Środków Społecznego Przekazu, na Dzień Środków Społecznego Przekazu (16.09.2018)	189
Prośba ks. Przemysława Długą, Dyrektora Krajowego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin, o odnowienie przyrzeczeń małżeńskich w parafiach w niedzielę 23 września (20.09.2018)	190
Komunikat abp. Tadeusza Wojdy, Przewodniczącego Sekcji Polskiej Papieskiego Stowarzyszenia Pomoc Kościołowi w Potrzebie, na X Dzień Solidarności z Kościołem Prześladowanym (24.10.2018)	190
Oświadczenie Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski w sprawie „Tęczowego Piątku” i propagowania LGBT w polskich szkołach (25.10.2018)	191
<i>Pro memoria</i> bp. Adama Bałabucha, Przewodniczącego Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, w sprawie Mszy za Ojczyznę 11 listopada (7.11.2018)	191
Apel bp. Antoniego Pacyfika Dydyca, Przewodniczącego Zespołu Pomocy Kościołowi na Wschodzie, z okazji XIX Dnia Modlitwy i Pomocy Materialnej Kościołowi na Wschodzie (9.12.2018)	192
2.5. KOMUNIKATY I STANOWISKA Z ZEBRAŃ PLENARNYCH KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI, SESJI RADY STAŁEJ I RADY BISKUPÓW DIECEZJALNYCH	193
Komunikat z 378. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski (14.03.2018)	193
Komunikat z Sesji Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski (2.05.2018)	194
Komunikat z 379. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski (9.06.2018)	195
Komunikat z Sesji Rady Biskupów Diecezjalnych (25.08.2018)	196
Komunikat z 380. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski (26.09.2018)	198
Komunikat z 381. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski (19.11.2018)	199
Stanowisko Konferencji Episkopatu Polski w sprawie wykorzystywania seksualnego osób małoletnich przez niektórych duchownych (19.11.2018)	200
3. LISTY PASTERSKIE KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI	203
<i>Kostka znaczy więcej</i>	
List na Rok Świętego Stanisława Kostki (14.01.2018)	203
<i>Życie konsekrowane w Kościele i dla Kościoła</i>	
List na Dzień Życia Konsekrowanego (2.02.2018)	205
<i>Siedem darów z Wieczernika</i>	
List do kapłanów na Wielki Czwartek (29.03.2018)	208
<i>W służbie Bogu i Ojczyźnie</i>	
List na 100-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (2.04.2018)	213
<i>Duch Święty przynagla nas</i>	
List na Niedzielę Miłosierdzia (8.04.2018)	215
<i>Dojrzały patriotyzm</i>	
List do Polonii i Polaków za granicą z okazji uroczystości NMP Królowej Polski i 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę (3.05.2018)	217
<i>Wychowawca chrześcijański w procesie rozeznawania powołania</i>	
List z okazji VIII Tygodnia Wychowania (2.09.2018)	219
<i>W trosce o wspólny dom</i>	
List w liturgiczne wspomnienie św. Franciszka z Asyżu (4.10.2018)	221
<i>Promieniowanie Ojcostwa</i>	
List z okazji XVIII Dnia Papieskiego (7.10.2018)	224

Wymodlona i wywalczona wolność

List z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości (4.11.2018)	226
4. KORESPONDENCJA KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI (WYBÓR)	229
Życzenia bożonarodzeniowe abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, dla grekokatolików (6.01.2018)	229
Życzenia bożonarodzeniowe abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, dla wiernych Kościoła prawosławnego (6.01.2018)	230
Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, z okazji 25-lecia sakry biskupiej bp. Henryka Tomasika (6.01.2018)	230
Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, dla bp. Andrzeja Iwanckiego w dniu święceń biskupich (7.01.2018)	232
Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, dla bp. Romualda Kamińskiego w dniu ingresu (20.01.2018)	232
Kondolencje abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, po śmierci bp. Eugeniusza Jureczki (23.01.2018)	233
Życzenia bp. Wiesława Lechowicza, Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, dla Osób Konsekwowanych posługujących wśród Polonii (2.02.2018)	234
List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, z zachętą do modlitwy i postu w intencji pokoju 23 lutego (6.02.2018)	234
Gratulacje abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, dla Biskupa Nominata Janusza Ostrowskiego (28.02.2018)	235
List polskich biskupów do Papieża Franciszka w piątą rocznicę wyboru (13.03.2018)	236
List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, do abp. Salvatore Pennacchio, Nuncjusza Apostolskiego w Polsce z podziękowaniem za wspólne uczenie 5. rocznicy wyboru Papieża Franciszka (16.03.2018)	236
List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, z okazji II Międzynarodowego Kongresu „Europa Christi” (19.03.2018)	237
Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, dla grekokatolików z okazji Wielkanocy (7.04.2018)	237
Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, dla prawosławnych z okazji Wielkanocy (7.04.2018)	238
Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, dla bp. Janusza Ostrowskiego z okazji przyjęcia sakry biskupiej (21.04.2018)	239
List gratulacyjny bp. Wiesława Lechowicza, Delagata Konferencji Episkopatu Polski ds. Emigracji Polskiej, do abp. Szczepana Wesołego, odznaczonego Orderem Orła Białego (4.05.2018)	240
List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, do posłanki Katarzyny Lubnauer, przewodniczącej partii <i>Nowoczesna</i> w kontekście listu otwartego, jaki skierowała do Konferencji Episkopatu Polski (8.05.2018)	241
Kondolencje abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, po śmierci inż. Antoniego Zięby, Prezesa Polskiego Stowarzyszenia Obrońców Życia Człowieka (8.05.2018)	242
List Prezydium Konferencji Episkopatu Polski do Ojca Świętego Franciszka z podziękowaniem za nominację kardynalską abp. Konrada Krajewskiego (7.06.2018)	243
Życzenia Prezydium Konferencji Episkopatu Polski dla Kardynała Nominata abp. Konrada Krajewskiego (7.06.2018)	244
Życzenia Prezydium Konferencji Episkopatu Polski dla ks. prof. Antoniego Dębińskiego, Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego z okazji 100-lecia KUL (7.06.2018)	244

Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, dla biskupa nominata Grzegorza Olszowskiego w dniu nominacji (13.06.2018)	245
Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, z okazji 60. rocznicy święceń kapłańskich bp. Pawła Sochy (13.06.2018)	246
Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, z okazji 60. rocznicy święceń kapłańskich bp. Antoniego Stankiewicza (17.06.2018)	246
Życzenia bp. Artura Mizińskiego, Sekretarza Generalnego Konferencji Episkopatu Polski, dla bp. Alojzego Orszulika z okazji 90. urodzin (22.06.2018)	247
List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, do ks. Bernarda Koja kończącego posługę na stanowisku prezesa fundacji <i>Opoka</i> (3.07.2018)	248
List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, do bp. Wiesława Lechowicza, Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej na inaugurację II Kongresu Młodzieży Polonijnej (11.07.2018)	249
List bp. Stanisława Jamrozka, Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Ruchów, Grup, Wspólnot i Stowarzyszeń Intronizacji Jezusa Chrystusa do Czcieli Chrystusa Króla z całej Polski z okazji 2. rocznicy proklamacji Jubileuszowego Aktu Przyjęcia Jezusa Chrystusa za Króla i Pana (23.08.2018)	250
List bp. Wiesława Lechowicza, Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, do Polonii po śmierci abp. Szczepana Wesołego (29.08.2018)	251
List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, do kard. Leopoldo José Brenes Solórzano, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Nikaragui z wyrazami solidarności z Kościołem katolickim w Nikaragui (30.08.2018)	251
List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, do abp. Eugeniusza Popowicza, Metropolity Przemysko-Warszawskiego z okazji 325. rocznicy pełnej jedności eparchii przemyskiej ze Stolicą Apostolską (8.09.2018)	252
Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Episkopatu Polski, dla bp. Grzegorza Olszowskiego, nowego biskupa pomocniczego archidiecezji katowickiej z okazji przyjęcia sakry biskupiej (12.09.2018)	254
List bp. Artura G. Mizińskiego, Sekretarza Generalnego Konferencji Episkopatu Polski, na 25-lecie Wydawnictwa Missio-Polonia (24.10.2018)	255
Przesłanie bp. Wiesława Lechowicza, Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, dla Polonii z okazji Święta Niepodległości (10.11.2018)	255
List bp. Artura G. Mizińskiego, Sekretarza Generalnego Konferencji Episkopatu Polski, do żeńskich zgromadzeń zakonnych w Polsce z prośbą o modlitwę w intencji nienarodzonych (30.11.2018)	256
List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, do ks. Janusza Mastalskiego w dniu nominacji biskupiej (3.12.2018)	257
List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, do ks. Franciszka Ślusarczyka w dniu nominacji biskupiej (3.12.2018)	258
List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, do prof. Łukasza Szumowskiego, Ministra Zdrowia w sprawie chorych na SMA (12.12.2018)	258
Życzenia urodzinowe dla Papieża Franciszka od abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski (17.12.2018)	259
List bp. Wiesława Śmigła, Przewodniczącego Rady Konferencji Episkopatu Polski ds. Rodziny, zachęcający do odnowienia przyrzeczeń małżeńskich w Niedzielę Świętej Rodziny (17.12.2018)	259

Życzenia bp. Wiesława Lechowicza, Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, dla Polonii z okazji Bożego Narodzenia (25.12.2018)	260
Kondolencje abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, po śmierci bp. Tadeusza Pieronka (28.12.2018)	262
III. INNE DOKUMENTY	263
Życzenia Komisji ds. Dialogu Konferencji Episkopatu Polski i Polskiej Rady Ekumenicznej na Święto Epifanii w 2018 r. (6.01.2018)	263
Komunikat Prezydium Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej (18.02.2018)	263
Komunikat z posiedzenia Komisji ds. Dialogu między Polską Radą Ekumeniczną a Konferencją Episkopatu Polski (14.03.2018)	264
Komunikat z posiedzenia Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu RP i Konferencji Episkopatu Polski (16.04.2018)	265
Apel Prezydium Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE) o modlitwę 19 maja w intencji pokoju w Ziemi Świętej pod hasłem: „Strzec życia ludzkiego za wszelką cenę” (16.05.2018)	266
Przesłanie bp. Józefa Guzdzka, Biskupa Polowego Wojska Polskiego, z okazji 74. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego (29.07.2018)	266
Komunikat ze spotkania Biskupów Europy Wschodniej i Środkowej (8.09.2018)	267
List pasterski abp. Stanisława Gądeckiego, Metropolity Poznańskiego przed Zebraniem Plenarnym Rady Konferencji Episkopatów Europy w Poznaniu (9.09.2018)	268
Komunikat Zebrania Plenarnego Rady Konferencji Episkopatów Europy w Poznaniu (17.09.2018)	270
List abp. Marka Jędraszewskiego, Metropolity Krakowskiego do diecezjan z okazji obchodów 40. rocznicy wyboru kard. Karola Wojtyły na papieża (24.09.2018)	271
Przesłanie Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej (30.09.2018)	273
Przesłanie Kościołów w 100. rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę (10.11.2018)	274
Komunikat z posiedzenia Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu RP i Konferencji Episkopatu Polski (11.12.2018)	275
Komunikat abp. Marka Jędraszewskiego, Metropolity Krakowskiego ws. decyzji biskupa nominata Franciszka Ślusarczyka o nieprzyjmowaniu święceń biskupich (12.12.2018)	276
IV. STATYSTYKA	277
1. ZESTAWIENIA DOTYCZĄCE KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI	277
2. STATYSTYKA DUSZPASTERSTWA KOŚCIOŁA I RELIGIJNOŚCI KATOLIKÓW W POLSCE	279
Parafie	279
Siły apostołskie	280
Życie sakramentalne	286

WPROWADZENIE

Rok 2018 upłynął w naszym kraju pod znakiem obchodów 100. rocznicy odzyskania niepodległości. Włączył się w nie również Kościół w Polsce, co znalazło wyraz w wydanych dokumentach, opublikowanych w 30. numerze „Akt Konferencji Episkopatu Polski”. Wraz z Kościołem powszechnym przeżywalimy w ubiegłym roku również synod biskupów poświęcony młodzieży. W Polsce zaś świętowaliśmy Jubileuszowy Rok św. Stanisława Kostki w 450. rocznicę jego śmierci, 1050. rocznicę pierwszego na ziemiach polskich biskupstwa i czas Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatów Europy (CCEE), jakie z tej okazji miało miejsce w Poznaniu, a także 100-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Pierwsza część nowego numeru „Akt” zawiera dokumenty Stolicy Apostolskiej oraz Nuncjatury Apostolskiej w Polsce. Oprócz papieskich przesłań związanych z obchodzonymi w Polsce rocznicami znajdujemy tu również dekrety o heroicznosci cnót – kard. Stefana Wyszyńskiego i kard. Augusta Hlonda. Opublikowano też list ojców synodalnych do młodzieży na zakończenie XV Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów nt. „Młodzi, wiara i rozeznawanie powołania”.

Wśród dokumentów Nuncjatury Apostolskiej w Polsce, oprócz nominacji biskupich, znalazł się też komunikat o mianowaniu bp. Artura G. Mizińskiego, Sekretarza Generalnego Konferencji Episkopatu Polski, nowym przewodniczącym Kościelnej Komisji Konkordatowej.

W związku z tym, że od 25 maja 2018 r. zaczęło być stosowane rozporządzenie o ochronie danych osobowych (RODO), w „Aktach Konferencji Episkopatu Polski” znalazł się dekret ogólny w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim oraz uchwała w sprawie wyboru Kościelnego Inspektora Ochrony Danych (KIOD). Ten numer zawiera również wytyczne pastoralne Konferencji Episkopatu Polski do adhortacji apostolskiej *Amoris laetitia* oraz dekret ogólny dotyczący sporządzenia i modyfikacji aktu chrztu w związku z przysposobieniem.

Wśród wydanych oświadczeń i komunikatów zwracają uwagę szczególnie te związane z ochroną prawa do życia. Warto tu wspomnieć chociażby dokumenty Prezydium Konferencji Episkopatu Polski w sprawie procedowania inicjatywy ustawodawczej zwiększającej ochronę prawa do życia ze stycznia 2018 r., komunikaty Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski oraz te związane ze sprawą Alfiego Evansa.

W 30. numerze „Akt” opublikowano ponadto komunikat z majowej sesji Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski i sierpniowego spotkania Rady Biskupów Diecezjalnych oraz z czterech kolejnych Zebrań Plenarnych. Owocem obrad biskupów z 19 listopada 2018 r. jest m.in. stanowisko w sprawie wykorzystywania seksualnego osób małoletnich przez niektórych duchownych.

Publikacja już tradycyjnie zawiera bogaty wybór korespondencji oraz dane statystyczne na temat religijności katolików w Polsce, które opracował Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC.

Wierzę, że najnowszy zbiór dokumentów Konferencji Episkopatu Polski będzie cenną pomocą dla wszystkich, którzy interesują się życiem Kościoła oraz ważnym znakiem jego obecności w życiu społecznym.

Ks. dr Paweł Rytel-Andrianik
Rzecznik Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, 1 marca 2019 r.

I. DOKUMENTY STOLICY APOSTOLSKIEJ I NUNCJATURY APOSTOLSKIEJ W POLSCE

1. Listy i przesłania Ojca Świętego Franciszka

List Papieża Franciszka do kard. Wincenta Nicholasa, wysłannika na zakończenie jubileuszu 600-lecia prymasostwa w Polsce (8.04.2018)

Czcigodnemu Bratu naszemu
Wincentemu Nicholowski,
Kardynałowi świętego Kościoła Rzymskiego
Arcybiskupowi Metropolicie Westminster

Stolica prymasowska i metropolitalna w Gnieźnie, która niegdyś została założona na czcigodnych relikwiach św. Wojciecha, w czasie Soboru Konstanckiego została wyniesiona do tego szczególnego zaszczytu przez naszego poprzednika Marcina V. Wielce się do tego przyczynił Jego Ekscelencja Mikołaj Trąba, ówczesny arcybiskup gnieźnieński. Ów bowiem wielce znakomity mąż, reprezentując z roztropnością pasterzy i wiernych całego Narodu Polskiego, niejednokrotnie udowodnił swą przemyślność i umiłowanie wobec Kościoła i Najwyższego Kapłana.

Po upływie 600 lat, w których to pasterze gnieźnieńscy na różne sposoby godnie i wiernie sprawowali swą służbę wobec Kościoła i Narodu Polskiego, niedawno arcybiskup gnieźnieński i Prymas Polski Wojciech Polak prosił nas uprzejmie, byśmy na uroczystości jubileuszowe posłali któregoś z ojców kardynałów. My zaś chętnie przystaliśmy na jego prośbę i Ciebie, czcigodny nasz Bracie, ustanawiamy na to uroczyste święto naszym nadzwyczajnym wysłannikiem, uważamy Cię bowiem za gorliwego współpracownika papieża i sprzymierzeńca dialogu między ludźmi i religiami.

Dnia 29 kwietnia będziesz nas reprezentował i w naszym imieniu przewodniczył obchodom liturgicznym, i przekazesz nasze łaskawe błogosławieństwo pasterzom, wiernym i władzom państwowym, a przez nie także całemu umiłowanemu Narodowi Polskiemu. Trzeba, byś przy tej okazji przypomniał zasługi św. Wojciecha, biskupa i męczennika, który napelniony zaiste apostolskim duchem, przebiegał liczne kraje i zanosił ludziom radość Ewangelii, a na końcu swoją krwią zaświadczył o wierze w zbawienie wieczne, które wszystkim gorliwie głosił. Przywołaś zgromadzonym słowa Księcia Apostołów, który zachęca wiernych do radowania się w Panu, choć teraz muszą doznać trochę smutku z powodu różnorodnych doświadczeń. Przez to wartość ich wiary okaże się o wiele cenniejsza od zniszczalnego złota, które przecież próbuje się w ogniu na sławę, chwałę i cześć przy objawieniu Jezusa Chrystusa (por. 1 P 1,6-7). Z tego względu zachęcisz ich do tego, aby jednomyślnie dawali świadectwo prawdziwej wiary, nadziei i miłości, a szczególnie do tego, by zachowywali zawsze wierność wobec przykazań Bożych, Kościoła katolickiego i Biskupa Rzymu, jak to czynili ich przodkowie. Zachęcisz ich także, aby pilnie strzegli swej ponadtysiącletniej chrześcijańskiej tradycji oraz pobożności.

My wesprzemy modlitwami Twą ważną misję, a już teraz usilnie powierzamy Ciebie, czcigodny nasz Bracie, opiece ukochanej Świętej Bogarodzicy Maryi, Królowej Polski, wielkiego Poprzednika naszego, św. Jana Pawła II, oraz wszystkich świętych i błogosławionych, którzy przez tyle lat słowem i czynem dawali tam ustawicznie świadectwo o Chrystusie Odkupicielu człowieka. Hojnie też udzielamy naszego apostolskiego błogosławieństwa najpierw Tobie, abys Ty z kolei obficie je przekazał tym, do których zostajesz posłany – tak pasterzom, jak wiernym.

Dan w Watykanie, dnia 8 kwietnia, w II niedzielę wielkanocną, czyli Bożego Miłosierdzia, roku Pańskiego MMXVIII, w szóstym roku naszego pontyfikatu.

**Przesłanie Ojca Świętego Franciszka
do uczestników jubileuszu 1050-lecia
biskupstwa poznańskiego (18.05.2018)**

Naszemu Czcigodnemu Bratu
Dominikowi świętego Kościoła Rzymskiego kardynałowi Duka OP
Arcybiskupowi Metropolicie Praskiemu

Za natchnieniem Ducha Świętego i za możliwą przyczyną Bogurodzicy Dziewicy Maryi, w kończącym się pierwszym tysiącleciu przepowiadania Ewangelii, tworzyły się nowe ziemie i nowe narody, które po odrzuceniu starych wierzeń religii chrześcijańską radośnie przyjmowały. Wśród nich był naród Polaków, który po chrzcie przyjętym przez księcia Mieszka I w roku 966, wciąż pragnął coraz bardziej postępować za Chrystusem i gorąco wiarę wyznawać.

Święta Matka Kościół, zawsze zatroskana, aby tak wielkie pragnienia wiecznej szczęśliwości zostały jak najlepiej spełnione, wkrótce wysłała tam misjonarzy i ustanowiła pierwszą diecezję w Poznaniu, której pierwszym biskupem był Jordan. Bardzo się on natrudził, ciesząc się niezwykłą przychylnością księcia Mieszka I, aby naród powierzony jego pasterskiej trosce z pogańskich obrządków do wiary chrześcijańskiej doprowadzić. Słuszną jest więc rzeczą, by był on wspomniany przez tamtejszy Kościół lokalny, wedle słów Pisma Świętego: „Pamiętajcie o waszych przełożonych, którzy głosili wam słowo Boże; wspominając koniec ich życia, naśladujcie ich wiarę” (Hbr 13,7).

Nadto nie należy także zapomnieć Dobrawy, córki króla Czech i wiernej zwolenniczki religii chrześcijańskiej, którą wspomniany książę pojął za żonę i która zrodziła mu syna Bolesława, przyszłego pierwszego króla Polski. Dobrawa też sprowadziła ze sobą kapłanów i ich łagodnymi słowami oraz najwspanialszym wytrwałym przykładem w codziennym życiu wpływała na to, by co dopiero ochrzczony małżonek uświęcał się przez niewiastę (por. 1 Kor 7,14). Ta, która posłusznie opuściła ojczyznę i rodzinę oraz pokornie i wytrwale znosiła liczne przeciwności, dla współczesnych kobiet i mężczyzn może być zachętą do miłości, która „cierpliwa jest i łaskawa (...), nie szuka swego, nie unosi się gniewem, nie pamięta złego (...) wszystko znosi, wszystkiemu wierzy, we wszystkim pokłada nadzieję, wszystko przetrzyma” (1 Kor 13,4-7).

W ubiegłym zatem roku czcigodny brat Stanisław Gądecki, arcybiskup metropolita poznański, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski, powiadomił nas o uroczystych obchodach tegoż roku w Poznaniu – 1050-lecia ustanowienia tejże diecezji – oraz zwrócił się z prośbą, aby legat w naszym imieniu został tam wysłany. Ciebie więc, nasz czcigodny Bracie, znamienitego pasterza metropolitalnej stolicy praskiej, która gorliwie wsparła początek ewangelizacji narodu polskiego, z wielu powodów za godnego wyboru uznajemy i ochoczo tę zaszczytną misję powierzamy. Z tego też względu tymże naszym nadzwyczajnym listem mianujemy Cię do podjęcia przewodniczenia wspomnianym uroczystym obchodom w dniach 22-24 przyszłego miesiąca – czerwca – w Poznaniu.

Będziesz w naszym imieniu przewodniczył celebracjom liturgicznym i nasze hojne pozdrowienie przekażesz uczestnikom, zwłaszcza umiłowanej wspólnotie poznańskiej oraz jej arcybiskupowi metropolicie i wszystkim braciom w biskupstwie. Wyrazy naszego szacunku i braterskiej miłości przekażesz także pozostałym duchownym, rodzinom, władzom cywilnym i wszystkim, którzy całym sercem wyznają imię Chrystusa.

Kiedy zaś to błogosławione wspomnienie w uroczystość św. Jana Chrzciciela dobiegnie końca, jego błagajmy o wstawiennictwo u Boga, aby wszyscy ludzie w naszych czasach na całej ziemi poznali Chrystusa, swojego prawdziwego Odkupiciela i Boga, i Jego miłość oraz zachowywali przykazania. Ten, który nie wahał się upomnieć króla, niech dzisiaj pobudzi swoim przykładem pasterzy, aby przygotowali Chrystusowi Panu doskonały lud i odważnie głosili prawdę Ewangelii, szczególnie troszczyli się i strzegli świętości małżeństwa i rodziny, udzielali ludowi łaski duchowych radości i dusze wszystkich wiernych kierowali na drogę zbawienia i pokoju.

Udzielamy wreszcie błogosławieństwa apostołskiego przede wszystkim Tobie, czcigodny nasz Bracie, który z łaski Bożej i naszej łaskawej woli masz w naszym imieniu być z miłością zjednoczony ze wszystkimi uczestnikami rocznicowych uroczystości.

Franciszek

Watykan, dnia 18 miesiąca maja, roku 2018, w szóstym roku naszego pontyfikatu

---

**Przesłanie Ojca Świętego Franciszka
z okazji 450. rocznicy śmierci św. Stanisława Kostki (15.08.2018)**

Do Czcigodnego Brata
Jego Eksceleńcji Biskupa Piotra Libery
Biskupa Płockiego

Dzisiaj, w uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, przypada 450. rocznica śmierci św. Stanisława Kostki. W osiemnastym zaledwie roku życia, z powodu ciężkiej choroby, zakończył bieg ziemskiej wędrówki ten alumn jezuickiego nowicjatu w Rzymie, jeden z najwybitniejszych synów Towarzystwa Jezusowego, jakich wydała wasza Ojczyzna. Zatem, wspominając jego przejście do chwały Pana, jednocześnie się w dziękczynnej modlitwie z wiernymi diecezji płockiej i całego Kościoła w Polsce, którzy w Rostkowie, miejscu urodzin Świętego, będą niebawem celebrować centralne uroczystości roku jemu poświęconego.

Korzystając z tej okazji, pragnę przede wszystkim zwrócić się do ludzi młodych, którym patronuje św. Stanisław. Chcę przypomnieć zdanie, jakie wypowiedział św. Jan Paweł II w kościele św. Andrzeja na Kwirynale podczas nawiedzenia relikwii św. Stanisława: „Jego krótka droga z Rostkowa na Mazowszu, przez Wiedeń, do Rzymu była jak gdyby wielkim biegiem na przełaj do tego celu życia każdego chrześcijanina, jakim jest świętość” (13.11.1988).

Drodzy Młodzi Przyjaciele, wielu z was podejmuje we wrześniu pieszą pielgrzymkę z Przasnysza do Rostkowa, z miejsca jego chrztu do miejsca narodzin. Jest to niejako pierwszy etap tego Stanisławowego „biegu na przełaj” do świętości. Zachęcam was, abyście pamiętali, nie tylko podczas tej wędrówki, ale również na innych drogach waszej codzienności, że i wy możecie zdobyć się na taki „bieg”. I was przynagła miłość Chrystusa i umacnia Jego łaska. Miejcie odwagę! Świat potrzebuje waszej wolności ducha, waszego ufego patrzenia w przyszłość, waszego pragnienia prawdy, dobra i piękna. Niech św. Stanisław uczy was tej wolności, która nie jest biegiem na oślep, ale zdolnością rozeznawania celu i obierania najlepszych dróg postępowania i życia. Niech was uczy szukać zawsze i nade wszystko przyjaźni z Jezusem, czytać i medytować Jego słowo, i przyjmować w Eucharystii Jego miłosierną i pełną mocy obecność, abyście potrafili oprzeć się presji światowej mentalności. Niech św. Stanisław uczy was nie bać się ryzyka i marzeń o prawdziwym szczęściu, którego źródłem i gwarantem jest Jezus Chrystus. „Jezus jest Panem ryzyka, jest Panem wychodzenia zawsze «poza». (...) Pragnie On waszych rąk, by nadal budować dzisiejszy świat. Chce go budować z wami” (por. *Przemówienie, czuwanie podczas ŚDM*, Kraków, 30.07.2016). Niech z nieba wspiera was św. Stanisław i niech inspiruje was jego życiowe motto: *Ad maiora natus sum* – „Do wyższych rzeczy jestem zrodzony”!

Czcigodny Bracie, przez wstawiennictwo św. Stanisława Kostki, przyzywam Bożej opieki nad Tobą, nad wszystkimi biskupami, duchowieństwem i wiernymi Kościoła w Polsce. Proszę, byście modlili się za mnie i z serca wam błogosławię: W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.

Franciszek

Z Watykanu, 15 sierpnia 2018 r.

**Pozdrowienia od Ojca Świętego Franciszka dla uczestników
Zebrania Plenarnego CCEE w Poznaniu w dniach 13-16 września 2018 r. (29.08.2018)**

Do Jego Czcigodnej Eminencji
Kardynała Angelo Bagnasco
Przewodniczącego Rady Konferencji Episkopatów Europy

Jego Świątobliwość Papież Franciszek serdecznie pozdrawia uczestników Zgromadzenia Plenarnego Rady Konferencji Episkopatów Europy, które odbywa się w diecezji poznańskiej w Polsce. Papież zachęca nas, abyśmy zawsze znajdowali nowe sposoby realizacji hojnej i odpowiedzialnej solidarności, szukając ścieżek braterskiej współpracy duszpasterskiej, w oparciu o wartości duchowe, które ukształtowały myśl, sztukę i kulturę Europy. Ojciec Święty ma nadzieję, że to ważne spotkanie pomoże wzmocnić więzi komunikacji między biskupami europejskimi, dając misji Kościoła dodatkowy impuls, szczególnie na rzecz młodych, pomagając im odkryć fundamentalny wkład wiary w jedność kontynentu europejskiego. Z tymi życzeniami i prosząc o modlitwę za jego posługę Piotrową, Papież przesyła błogosławieństwo apostoelskie.

*kard. Pietro Parolin,
Sekretarz Stanu Jego Świątobliwości*

Z Watykanu, 29 sierpnia 2018 r.

**List Ojca Świętego Franciszka
z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości (4.11.2018)**

Do Czcigodnego Brata
Jego Ekscelencji Arcybiskupa Stanisława Gądeckiego
Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski

Sto lat temu, w dniu 11 listopada, Polska odzyskała niepodległość. Wraz z zakończeniem I wojny światowej zamknął się okres dominacji rosyjskiej, pruskiej i austriackiej nad narodem, który przed rozbiorami współtworzył historię chrześcijańskiej Europy, wnosząc całe bogactwo własnej, szlacheckiej kultury i duchowości. Odzyskanie suwerenności było okupione poświęceniem wielu synów Polski, którzy gotowi byli poświęcić swą wolność osobistą, swoje dobra, a nawet życie na rzecz utraconej Ojczyzny. Dążenie do wolności „opierali na nadziei, płynącej z głębokiej wiary w pomoc Boga, który jest Panem dziejów ludzi i narodów. Ta wiara była oparciem również wtedy, gdy po odzyskaniu niepodległości trzeba było szukać jedności pomimo różnic, aby wspólnymi siłami odbudowywać kraj i bronić jego granic” (Jan Paweł II, 11.11.1998).

Wraz z Kościołem w Polsce i wszystkimi Polakami dziękuję Bogu za to, że wspierał swoją łaską i mocą kolejne pokolenia i sprawił, że przed stu laty spełniła się ich nadzieja na wolność i nie utracili jej mimo kolejnych, bolesnych doświadczeń dziejowych związanych z II wojną światową, nazistowską okupacją i komunistycznym reżimem.

Podejmując modlitwę św. Jana Pawła II, szczególnego świadka tego stulecia, proszę Boga o łaskę wiary, nadziei i miłości dla wszystkich Polaków, aby w jedności i pokoju dobrze korzystali z tak cennego daru wolności. Niech opieka Maryi, Jasnogórskiej Królowej Polski, zawsze towarzyszy Waszej Ojczyźnie i wszystkim Polakom! Niech Boża Opatrzność darzy naród polski pokojem i pomysłnością teraz i w przyszłości! Boże błogosławieństwo niech zawsze będzie z wami!

Franciszek

Watykan, 4 listopada 2018 r.

2. Dokumenty Stolicy Apostolskiej

Dekret o heroicznosci cnót kard. Stefana Wyszyńskiego (18.12.2017, data publikacji: 16.08.2018)*

Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych

GNIEZNO I WARSZAWA

Beatyfikacja i Kanonizacja

Sługi Bożego

Stefana Wyszyńskiego

Arcybiskupa Gnieźnieńskiego i Warszawskiego

świętego Kościoła Rzymskiego kardynała

Prymasa Polski

(1901-1981)

Dekret o heroicznosci cnót

„Zawsze byłem przekonany o tym, że Duch Święty powołał Waszą Eminencję w wyjątkowym momencie dziejów Ojczyzny i Kościoła – i to nie tylko Kościoła w Polsce, ale także i w całym świecie. Patrzyłem na to trudne, ale jakże błogosławione wezwanie od czasów mojej młodości – i dziękowałem za nie Bogu, jako za łaskę szczególną dla Kościoła i Polski. Dziękowałem za to, że «taką moc dał Człowiekowi» – i zawsze za to dziękuję” (z *Listu Jana Pawła II do Jego Eminencji Kardynała Prymasa*, wysłanego z Watykanu w dniu 30.10.1979).

Te słowa wypowiedziane przez św. Jana Pawła II o samym Słudze Bożym Stefanie Wyszyńskim w szczególności przedstawiają jego posługę w Kościele Bożym. Jego trudne, ale bardzo szczęśliwe powołanie ukazuje świętość życia i posłuszeństwo głosowi Ducha Świętego.

Sługa Boży urodził się w dniu 3 sierpnia 1901 r. we wsi Zuzela, w diecezji Łomżyńskiej, w Polsce, jako drugie dziecko rodziny Stanisława i Julianny Karp, i w samym dniu narodzin został ochrzczony. W rodzinie poznał zasady chrześcijańskiego życia i kultury ludzkiej. Przedwczesna śmierć matki napełniła dziewięcioletniego chłopca głębokim bólem.

Po ukończeniu pomyślnie nauki w gimnazjach w Warszawie, Łomży i Włocławku, gdy przyszedł do zdrowia po ciężkiej chorobie, co przypisywał Najświętszej Marii Pannie, poświęcił się studiom teologicznym i dnia 3 sierpnia 1924 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Jako młody kapłan pełnił w diecezji różne obowiązki, następnie w latach 1925-1929 odbył studia prawa kanonicznego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i uzyskał stopień doktora prawa kanonicznego.

Sługa Boży już w latach młodości bardzo sobie cenił cnoty i gorliwie je praktykował, a przeto zabiegał o to, by je osiąść. Wytrwale pielęgnował szlachetne obyczaje, chociaż ta stałość i uczciwość były poddawane próbie.

Ojciec Święty Pius XII dnia 4 marca 1946 r. mianował go biskupem lubelskim. Po upływie dwóch lat, które spędził w Lublinie na gorliwej pracy duszpasterskiej, dnia 12 listopada 1948 r. mianowany został arcybiskupem gnieźnieńskim i warszawskim, prymasem Polski.

Jako pasterz archidiecezji natychmiast z wielką roztropnością i męstwem usilnie starał się o wzrost pobożności powierzzonego sobie ludu, kapłanów kształtował w duchu prawdziwej nauki Kościoła i pobożności, ponieważ uznawał za rzecz pewną, że tylko święci kapłani mogą wpływać na pomnożenie pobożności ludu.

Dnia 29 listopada 1952 r. został włączony do grona kardynałów, miał być odznaczony tą godnością w dniu 12 stycznia 1953 r., ale komunistyczny rząd odmówił mu wydania paszportu na wyjazd.

Sługa Boży razem z kard. Adamem Sapiehą i biskupami starał się bronić praw Kościoła poświadczonych przez rząd komunistyczny. Wielkie znaczenie miał list napisany 8 maja 1953 r., a zatytułowany *Non possumus*, skierowany do władz w sprawie prześladowania Kościoła katolickiego

w Polsce. Po upływie czterech miesięcy, dnia 25 września 1953 r., Sługa Boży przewieziony został w nocy, wbrew prawu i obyczajom, do pewnego, wówczas nieznanego miejsca. Przez trzy lata, nieskazany przez żaden sąd, trzymany był w bardzo ograniczającym wolność miejscu odosobnienia i strzeżony w dzień i w nocy przez żołnierzy. Dnia 28 października 1956 r., na skutek żądań wszystkich wiernych w Polsce domagających się jego uwolnienia, powrócił do Warszawy, gdzie znów zaczął sprawować obowiązki pasterskie z wielką gorliwością.

Stefan Wyszyński bardzo cenił życie zakonne, prowadzone zarówno przez niewiasty, jak i przez mężczyzn. Jeszcze jako młody kapłan, w czasie II wojny światowej, wraz z młodymi osobami płci żeńskiej założył Instytut Świecki, który teraz nosi nazwę Instytut Prymasa Wyszyńskiego.

Kiedy był przetrzymywany w miejscu odosobnienia, dolegliwości cierpliwie i w duchu wiary znosił, gotów był ofiarować życie za Chrystusa. W owym czasie w miasteczku Stoczek Warmiński dnia 8 grudnia 1953 r., idąc za zachętą św. Ludwika Grignon de Monforta, poświęcił się Maryi jako niewolnik. W końcu, będąc w miejscu odosobnienia, opracował tekst *Ślubów narodu* i dostosowany do niego program duszpasterski obchodów Świętego Millennium Chrztu Polski jako Wielką Nowennę zaprogramowaną na lata 1957-1965. W czasie samego jubileuszu we wszystkich diecezjach Polski polecił urządzać uroczyste nabożeństwa, w których sam uczestniczył. Te uroczystości znalazły swoje dopełnienie w roku 1966, kiedy w Sanktuarium na Jasnej Górze odczytał i upowszechnił napisany przez siebie *Akt oddania narodu pod opiekę Maryi Królowej Polski*.

Wykazywał wielką troskę o Polaków mieszkających poza granicami kraju. Z pasterską roztropnością, na mocy specjalnych uprawnień udzielonych mu przez Stolicę Świętą, wspierał Kościół we wschodnich krajach podległych władzy komunistycznej.

W latach 1962-1965 uczestniczył z zaangażowaniem we wszystkich sesjach Soboru Watykańskiego II. Razem z biskupami Kościoła w Polsce opracował petycję teologiczną, w której oni jednomyślnie prosili, aby Maryja była ogłoszona Matką Kościoła. Jednocześnie razem z biskupami polskimi przyczynił się bardzo do wzajemnego pojednania narodu polskiego i niemieckiego. Wymiana listów biskupów Polski i Niemiec, dokonana w dniu 18 listopada 1965 r., przed uroczystymi obchodami tysiąclecia chrztu Polski, bardzo się do tego przyczyniła. Jednakże z początkiem Soboru i po opublikowaniu owego listu Sługa Boży doznał wielu krzywd ze strony rządu komunistycznego.

Jako arcybiskup gnieźnieński i warszawski w swoich diecezjach zwołał uroczyste synody diecezjalne.

Specjalne uprawnienia udzielone Słudze Bożemu przez najwyższych pasterzy, mianowicie przez Piusa XII, Jana XXIII i Pawła VI, były szczególnym dowodem ich zaufania. Sługa Boży okazywał pokorne posłuszeństwo i synowską miłość Biskupom Rzymu, szczególnie zaś Janowi Pawłowi II, którego witał z wielką radością w czasie wizyty pasterskiej w Polsce w roku 1979.

Stefan Wyszyński w czasie, gdy wybuchały niepokoje społeczne w Polsce w latach 1956, 1968, 1970, starał się uspokajać bunt społeczeństwa, zwłaszcza zaś pełnił rolę rozjemcy wówczas, gdy w roku 1980 powstał związek zawodowy „Solidarność”. Wielokrotnie i na różne sposoby bronił robotników przed krzywdzącymi represjami ze strony rządu, ustawicznie proponował kompromis w sprawach społecznych.

Światłem była mu wiara, a modlitwa i gorliwa pobożność pokarmem duszy; pobożnie sprawował codzienną Eucharystię, był wielkim czcicielem Najświętszej Maryi Panny, płonął prawdziwie heroiczną miłością bliźniego, obdarzony bystrym umysłem starał się nieść ulgę w niezliczonych uciskach całej ludzkości. Zawsze okazywał się gotowy i wspaniałomyślny w niesieniu pomocy każdemu.

W sposób szczególny pielęgnował cnotę roztropności i męstwa, wszystko czynił oświecony światłem Ducha Świętego i tak realizował swoje zamiary; w stosunku do wszystkich okazywał wielką życzliwość i szlachetność.

Po długim, liczącym osiemdziesiąt lat życiu, poświęconym Bogu i ludziom, złożony ciężką chorobą, gdy ofiarowywał swoje cierpienia za Kościół i zbawienie dusz, Sługa Boży w uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego, dnia 28 maja 1981 r., pobożnie zasnął w Panu i pochowany został w krypcie kościoła archikatedralnego św. Jana Chrzciciela w Warszawie dnia 31 maja tegoż roku.

Nie jest rzeczą dziwną, że Stefan Wyszyński i za życia, i po śmierci cieszył się szczerą i szeroko sięgającą sławą świętości. Dzięki tej sławie sprawa beatyfikacji i kanonizacji została podjęta przez Kurie Arcybiskupią Gnieźnieńską i Warszawską poprzez uroczyste rozpoczęcie postępowania informacyjnego na terenie diecezji, począwszy od dnia 20 maja 1989 r., do dnia 6 lutego roku 2001, i uroczyste rozpoczęcie procesu rogatoryjnego gnieźnieńskiego dnia 28 września 1989 r., i Paryskiego dnia 22 stycznia 1990 r.; każdego z nich ważność w świetle prawa kanonicznego potwierdziła Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych dekretem wydanym dnia 8 lutego roku 2002. Po opracowaniu Poczty według zwyczaju rozważano, czy Sługa Boży chrześcijańskie cnoty praktykował w stopniu heroicznym. Gdy rezultat tych rozważań okazał się pozytywny, dnia 25 kwietnia 2016 r. odbył się specjalny Kongres Teologów Konsultorów. Ojcowie kardynałowie i biskupi zebrani na zwyczajnej sesji dnia 12 grudnia 2017 r. pod przewodnictwem moim, kard. Angelo Amato, uznali, że Sługa Boży praktykował w stopniu heroicznym cnoty teologalne, kardynalne i inne związane z nimi.

Po przedstawieniu na końcu dokładnej relacji o tych wszystkich sprawach przez kardynała prefekta Ojcu Świętemu Franciszkowi, Jego Świątobliwość głośno Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych przyjmując i uznając za ważne, dnia dzisiejszego stwierdził: „Jest pewność co do praktykowania cnot teologalnych – wiary, nadziei i miłości – zarówno w stosunku do Boga, jak i do bliźniego, a także co do praktykowania cnot kardynalnych – roztropności, sprawiedliwości, umiarkowania i męstwa – oraz cnot z nimi związanych przez Sługę Bożego Stefana Wyszyńskiego, świętego Kościoła Rzymskiego kardynała, arcybiskupa metropolitę gnieźnieńskiego i warszawskiego, Prymasa Polski, w danym przypadku i w odniesieniu do skutku, o który chodzi”.

Dekret ten Ojciec Święty polecił opublikować i umieścić w aktach Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych.

Dane w Rzymie, dnia 18 grudnia roku Pańskiego 2017.

ANGELUS Kard. AMATO, S.D.B.
Prefekt

+ *MARCELLUS BARTOLUCCI*
Arcybiskup Tytułarny Mewanieński
Sekretarz

* Dekret powstał po grudniowej decyzji Ojca Świętego. Został przesłany przez Kongregację Spraw Kanonizacyjnych do Warszawy i opublikowany na stronie internetowej archidiecezji warszawskiej 16 sierpnia 2018 r.

Dekret o heroicności cnot kard. Augusta Hlonda (19.05.2018)

VARSAVIENSIS
Beatificationis et Canonizationis
Servi Dei AUGUSTI HLOND
E Societate S. Francisci Salesii
Gnesnensis et Varsaviensis Archiepiscopi
ac Societatis Christi pro emigrantibus Fundatoris
(1881-1948)

Dekret o heroicności cnot

„Stałem się niewolnikiem wszystkich, aby tym liczniejsi byli ci, których pozyskam... Wszystko zaś czynię dla Ewangelii, by mieć w niej swój udział” (1 Kor 9,19.23).

Zapał apostołski, który wyróżniał dzieło ewangelizacyjne św. Pawła, dobrze oddaje duchowy rys Sługi Bożego Augusta Hlonda, który obierając sobie za motto biskupie słowa: *Da mihi animas*

coetera tolle, jako prawdziwy syn św. Jana Bosko, potwierdził je swoim życiem konsekrowanym i biskupim, dając świadectwo niestrudzonej miłości pasterskiej.

Sługa Boży urodził się w Brzęczkowicach (Polska) na Górnym Śląsku, wówczas leżących w archidiecezji wrocławskiej, 5 lipca 1881 r. i został ochrzczony 5 dni po urodzeniu. Od dziecka żył głęboką wiarą, połączoną z nieustanną modlitwą. W wieku 12 lat, pociągnięty sławą ks. Bosko, podążył z bratem Ignacym do Włoch, aby poświęcić się Panu w Towarzystwie Salezjańskim, do których wkrótce również dołączyli dwaj inni bracia. Przyjęty do nowicjatu, otrzymał strój zakonny z rąk bł. Michała Rua (1896). W 1897 r. złożył profesję zakonną i przełożeni wysłali go do Rzymu na Uniwersytet Gregoriański, na kurs filozofii, który ukoronował dyplomem. Z Rzymu wrócił do Polski i podjął trzyletni staż w kolegium w Oświęcimiu. Ukończył studia teologiczne i 23 września 1905 r. otrzymał w Krakowie święcenia prezbiteratu. W latach 1905-1909 uczęszczał na wydział humanistyczny Uniwersytetu Krakowskiego i Lwowskiego. W 1907 r. został odpowiedzialnym za zarządzanie nowym domem w Przemyślu, skąd przeniesiono go na przełożonego domu w Wiedniu. Tutaj jego walory i osobiste umiejętności odegrały jeszcze większą rolę w rozwiązaniu wyjątkowych trudności, w jakich znajdował się instytut w stolicy imperium.

Ksiądz August Hlond swoją cnotą i swoim taktem zdołał w krótkim czasie nie tylko uporządkować sytuację ekonomiczną, ale także spowodował rozkwit dzieł młodzieżowych, co z kolei stało się źródłem podziwu każdej klasy społecznej. Troska o biednych, o robotników i o dzieci ludu zjednała mu przychylność najbiedniejszych. Doceniany przez biskupów i nuncjuszy apostolskich, cieszył się także szacunkiem władz państwowych i samej rodziny cesarskiej. W uznaniu tej pracy społecznej i edukacyjnej otrzymał trzykrotnie jedno z najbardziej prestiżowych wyróżnień. W 1919 r. przełożeni mianowali ks. Hlonda przełożonym Inspektorii niemiecko-węgierskiej, powierzając mu troskę o współbraci austriackich, niemieckich i węgierskich. W mniej niż trzy lata młody inspektor otworzył około dziesięciu nowych miejsc działalności salezjańskiej, kształtując je w bardzo autentycznym duchu salezjańskim, wzbudzając przez to liczne powołania.

Był w pełni swojej aktywności salezjańskiej, gdy w 1922 r. Ojciec Święty Pius XI, pragnący usystematyzować życie religijne na Śląsku polskim, wciąż krwawiącym z powodu wojen politycznych i narodowych, powierzył mu bardzo delikatną misję, nominując go na administratora apostolskiego. Ks. Hlond zdołał w ciągu trzech lat załatwić sprawy w ten sposób, że byli usatysfakcjonowani Polacy i Niemcy, a co więcej – Stolica Apostolska mogła stworzyć w 1925 r. nową diecezję w Katowicach. Sakrę biskupią otrzymał 3 stycznia 1926 r. Była to wielka radość dla całej diecezji, ponieważ bp Hlond w ciągu trzech lat administrowania diecezją zwizytował wszystkie parafie, otworzył seminarium, zapełniając je doskonałymi powołaniami, zorganizował Akcję Katolicką i przygotował wszystko pod budowę katedry, pałacu biskupiego i własnego seminarium, kurii i innych potrzebnych budynków. Każdego roku zwoływał kongresy katolickie, ustanowił Ligę Katolicką i Ligę Przeciwalkoholową, a także założył katolicki tygodnik „Gość Niedzielny” w wersji polskiej i niemieckiej. Dokonał aktu zawierzenia wiernych administracji apostolskiej Najświętszemu Sercu Jezusa. Był pierwszym pasterzem w Polsce, jeśli nawet nie na całym świecie, który ustanowił „Święto Młodzieży” i powierzył młodzież śląską Czarnej Madonnie z Częstochowy. Ukoronował najstarszy obraz Madonny, czczony od stuleci w Piekarach na Górnym Śląsku.

24 czerwca 1926 r. Ojciec Święty Pius XI prekonizował go na stolicę arcybiskupią Gniezna i Poznania i mianował go prymasem Polski. W roku następnym mianował go kardynałem, przydzielając mu tytuł *Santa Maria della Pace*. Jego biskupie posługiwanie odznaczało się intensywnym zaangażowaniem duszpasterskim, do którego włączył także nauczanie o charakterze społecznym i kulturowym. W ciągu 21 lat posługi jako kardynał przez pracę duszpasterską w dwóch diecezjach, również jako prymas, był zaangażowany we wszystkie wydarzenia narodowe – i to w czasie niezwykle trudnym. W 1936 r. kierował I Synodem Biskupów Polskich. Zostawił nowatorski ślad w życiu Kościoła, promując liczne lokalne, narodowe i międzynarodowe kongresy eucharystyczne, jak również te poświęcone Chrystusowi Królowi. Zreorganizował i wznowił Akcję Katolicką na poziomie krajowym. Walczył z antysemityzmem w sposób stanowczy i dalekowzroczny. Jako wiernemu pa-

trioście i wrażliwemu na wszystkie cierpienia, które przeżywał ze swoim ludem, Stolica Apostolska powierzyła mu również troskę o polską diasporę, rozproszoną po różnych częściach świata. I aby móc zapewnić im niezbędną duchową opiekę, założył w 1932 r. zgromadzenie zakonne *Societas Christi pro Emigrantibus Polonis* (Towarzystwo Chrystusowe dla Polonii Zagranicznej).

Niestety II wojna światowa przerwała jego opatrnościową posługę. Co więcej, inwazja na Polskę ze strony hitlerowskich Niemiec i stalinowskiego Związku Radzieckiego sprawiła, że Kardynał stał się jedną z pierwszych ofiar nazizmu i komunizmu, które widziały w nim nieustraszonego i autorytatywnego obrońcę praw człowieka, wolności Ojczyzny i Kościoła. Rozpoczął więc swoją Kalwarię, która była przymusowym wygnaniem aż do końca wojny. Rząd polski poprosił go o wykonanie niezwykle delikatnej misji udania się do Rzymu, aby tam informować Stolicę Apostolską o realnej i bolesnej sytuacji Polski. 21 września 1939 r. został serdecznie przyjęty przez Piusa XII, któremu przedstawił tragiczną rzeczywistość polityczną, a mianowicie unicestwienie Polski dokonane przez dwóch tyranów: Hitlera i Stalina. Papież zwracał się dwa razy do władz w Berlinie, aby pozwoliły Kardynałowi wrócić do okupowanej Ojczyzny. Za każdym razem odpowiedź była negatywna, poparta argumentem, że kard. Hlond był osobą niepożądaną. Dlatego też ten znamienity Wygnaniec najpierw zatrzymał się w Rzymie, a później schronił się w Lourdes. Tam wspierał organizacje ruchu oporu i pomagał uchodźcom, a przede wszystkim potępiał okrucieństwa wobec ludności cywilnej, dokonywane przez niemieckich i sowieckich najeźdźców. Był jednym z pierwszych, którzy poinformowali świat o Holokauście Żydów polskich i z innych krajów, którego dopuściły się nazistowskie Niemcy.

W ciszy i na modlitwie śledził bolesne losy zmasakrowanej Europy. Pewnego tragicznego dnia Gestapo deportowało go do Paryża, aby zmusić go do stworzenia polskiego rządu kolaborującego z nazistami. Kardynał, przepełniony dumą miłości do Ojczyzny, odrzucił to zdecydowanie. Dlatego naziści internowali go najpierw w Lotaryngii, a później w Westfalii. Ostatecznie żołnierze alianccy dzięki całkowitemu zaskoczeniu zdołali go uwolnić. Powrócił do Paryża, a potem do Rzymu, gdzie go bardzo uroczysto powitano. Po audyencji u Ojca Świętego powrócił do Polski i został mianowany arcybiskupem Warszawy. Niestety również w Polsce radość z wyzwolenia została szybko zniszczona przez ekstremistyczną przemoc i sowiecką presję, wywieraną przez nowy rząd komunistyczny narzucony przez Moskwę, co doprowadziło nawet do zerwania konkordatu. Jednak Kardynał, silny swoją wiarą i patriotyczną dumą, tak jak bronił swego ludu przed horrorem nazistowskim, tak poprzez odważne listy pasterskie nadal go osłaniał przed ateizmem bolszewickim, usiłując ochraniać uciśnionych, rozwiązywać problemy społeczne, pocieszać i pomagać biednym.

Jego niewzruszona wiara w panowanie Boga nad światem znalazła szczególny wyraz w zawierzeniu Polski Niepokalanemu Sercu Najświętszej Maryi Panny dokonany 8 września 1946 r. w sanktuarium jasnogórskim w obecności całego episkopatu i miliona wiernych. Stolica Święta powierzyła mu również usystematyzowanie struktur kościelnych na terenach niemieckich, oddanych Polsce w zamian za tereny przyłączone do Związku Radzieckiego. Kard. Hlond był człowiekiem wielkich cnót, świetlanym przykładem salezjańskiego zakonnika, szlachetnym i wymagającym pasterzem, zdolnym do profetycznych wizji. Posłuszny Kościołowi i stanowczy w sprawowaniu władzy, wykazał się heroiczną pokorą i jednoznaczną stałością w chwilach wielkich prób. Żył w ubóstwie i praktykował cnotę sprawiedliwości wobec biednych i potrzebujących. Dwoma kolumnami jego duchowego życia, wziętymi ze szkoły św. Jana Bosko, była Eucharystia i kult Maryi Wspomożycielki Wiernych. Opatrzność Boża ustrzegła go od niejednego zamachu, zachowując mu odejście z tego świata godne wielkich patriarchów. Umarł 22 października 1948 r. po krótkiej chorobie, wypowiadając na łożu śmierci następujące słowa: „Pracowałem dla Chrystusa i dla Polski – i pracowałbym jeszcze... Czyniłem wiele ofiar dla Jezusa i szukałem Jego chwały; a teraz idę do Niego z radością”. Uroczystości pogrzebowe stały się jego apoteozą. Jego następca, Czcigodny Sługa Boży kard. Stefan Wyszyński, którego sam wskazał papieżowi Piusowi XII, nazwał go pasterzem ze „wzrokiem utkwionym w przyszłość”.

Ze względu na opinię świętości zostało przeprowadzone dochodzenie diecezjalne przez Kurie Arcybiskupią w Warszawie od 9 stycznia 1992 do 21 października 1996 r., której ważność została

potwierdzona przez Kongregację Spraw Świętych dekretem z dnia 6 marca 1998 r. Przygotowane *Positio* zostało przedyskutowane według zwyczajowej procedury, czy Sługa Boży żył cnotami w stopniu heroicznym. 9 marca 2017 r. odbył się właściwy Kongres Konsultorów Teologicznych, który zakończył się pozytywnym wynikiem. Kardynałowie i biskupi podczas Zwyczajnej Sesji w dniu 15 maja 2018 r., prowadzonej przez mnie, kard. Angelo Amato, uznali, że Sługa Boży żył w stopniu heroicznym cnotami teologalnymi, kardynalnymi i wszystkimi pozostałymi.

Po tym wszystkim, co zostało zaprezentowane w dokładnym raporcie Ojcu Świętemu Franciszkowi przez podpisanego kardynała prefekta, Jego Świątobliwość, przyjmując i ratyfikując głosy wyrażone przez Kongregację Spraw Kanonizacyjnych, ogłosił dzisiaj, co następuje: „Stwierdza się w przypadku i w celu, o których mowa, że cnoty teologalne: wiary, nadziei i miłości Boga, jak i bliźniego; cnoty kardynalne: roztropności, sprawiedliwości, wstrzeźliwości i męstwa oraz cnoty z nimi związane, były praktykowane w stopniu heroicznym przez Sługę Bożego Augusta Hlonda z Towarzystwa św. Franciszka Salezego, kardynała świętego Kościoła Rzymskiego, arcybiskupa Gniezna i Warszawy, założyciela Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej”.

Ojciec Święty polecił, aby niniejszy dekret został opublikowany i włączony do akt Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych.

ANGELO Card. AMATO, S.D.B.

Prefetto

+ *MARCELLO BARTOLUCCI*

Arcivescovo tit. di Bevagna

Segretario

Rzym, 19 maja, Roku Pańskiego 2018

Tłumaczenie: ks. Bogusław Koziol SChr

Przesłanie Kongregacji ds. Duchowieństwa na Dzień Modlitw o Uświęcenie Kapłanów (8.06.2018)

Drodzy Kapłani,

Dzień Modlitw o Uświęcenie Kapłanów, obchodzony w uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa, stwarza nam okazję, by zatrzymać się w obecności Pana, ażeby odnowić pamięć o naszym spotkaniu z Nim i tym samym ożywić naszą misję w służbie Ludowi Bożemu. Nie należy zapominać, że fascynacja powołania, które nas pociągnęło, entuzjazm, z jakim postanowiliśmy pójść drogą szczególnego poświęcenia Panu, oraz cuda, które dostrzegamy w naszym życiu kapłańskim, biorą swój początek w wymianie spojrzeń, jakie miało miejsce między Bogiem a każdym z nas.

Wszyscy my, w istocie, „mieliśmy w naszym życiu jakieś spotkanie z Nim” i każdy z nas ma własną pamięć duchową i może wrócić do radości tej chwili „w której poczułem, że Bóg na mnie patrzył” (Papież Franciszek, *Homilia w Domu św. Marty*, 24.04.2015).

Także pierwsi uczniowie doznali radości przyjaźni z Jezusem, który na zawsze odmienił ich życie. Jednakże po zapowiedzi męki, ich serce spowiła zasłona ciemności, która zaciemniła drogę. Zapał naśladowania, marzenie o królestwie Bożym zapoczątkowanym przez Mistrza i pierwsze owoce misji konfrontują się teraz z bezlitosną i niezrozumiałą rzeczywistością, która burzy nadzieję, podsycza wątpliwości i zagraża zgaszeniem radości głoszenia Ewangelii.

To może zdarzyć się zawsze, także w życiu kapłana. Wdzięczna pamięć pierwszego spotkania, radość pójścia za Jezusem i gorliwość w posłudze apostolskiej, być może kontynuowana przez lata i nie zawsze w łatwych sytuacjach, mogą ustąpić miejsca zmęczeniu i zniechęceniu, potęgując wewnętrzna pustynię oschłości i ogarniając nasze kapłańskie życie cieniem smutku.

Jednakże w tych właśnie momentach Pan, który nigdy nie zapomina o życiu swych synów, zaprasza nas do wstąpienia z Nim na górę – jak uczynili to Piotr, Jakub i Jan – przemieniając się wobec nich. Prowadząc ich „ku górze” i „na osobność”, Jezus sprawia, że odbywają cudowną podróż przemienienia: z pustyni na górę Tabor i z ciemności ku światłu.

Drodzy Kapłani, trzeba, abyśmy codziennie byli przemieniani przez ciągle nowe spotkanie z Panem, który nas powołał. Dać się „prowadzić ku górze” i pozostawać z Nim „na osobności” nie jest obowiązkiem służbowym, zewnętrzną praktyką czy niepotrzebnym zabieraniem czasu obowiązkom duszpasterskim, ile tryskającym źródłem, które spływa na nas, aby zapobiegać wyschnięciu i wyjałowieniu naszego „oto jestem”.

Kontemplując scenę ewangeliczną przemienienia Pańskiego, możemy uchwycić trzy małe kroki, które pomogą nam potwierdzić naszą przynależność do Pana i odnowić nasze życie kapłańskie: „wstąpić na Górę”, „dać się przemieniać”, „być światłem dla świata”.

1. „Wstąpić na górę”. Jeśli bowiem będziemy ciągle skoncentrowani na rzeczach, które mamy do zrobienia, to grozi nam, że staniemy się więźniami teraźniejszości, że zostaniemy wchłonięci przez powszednie obowiązki, że będziemy zbyt koncentrować się na samych sobie, a tym samym gromadzić zmęczenie i frustrację, które mogą być zabójcze. Dlatego wstąpienie na górę to antidotum na owe pokusy „światowości duchowej”, które, również pod płaszczykiem religijnych pozorów, oddalają nas od Boga i od braci oraz sprawiają, że szukamy zabezpieczenia w rzeczach świata. Potrzebujemy natomiast zanurzania się każdego dnia w miłości Bożej, w sposób szczególny poprzez modlitwę. Wstąpienie na górę przypomina nam, że nasze życie jest ciągłym wznoszeniem się ku światłu, które pochodzi z wysoka, jest podróżą ku górze Tabor Bożej obecności, która szeroko otwiera nowe i zaskakujące horyzonty. Ta rzeczywistość nie będzie nas odrywać od obowiązków duszpasterskich i codziennych wyzwań, które na nas napierają, ale będzie przypominać nam, że Jezus jest centrum posługi kapłańskiej i że wszystko możemy w Tym, który nas umacnia (Flp 4,13). Dlatego „wstąpienie uczniów na górę Tabor prowadzi nas do refleksji nad znaczeniem oderwania się od rzeczy światowych, aby podjąć pielgrzymowanie ku temu, co w górze, i aby kontemplować Jezusa. Idzie o przygotowanie do uważnego i modlitewnego słuchania Chrystusa, umiłowanego Syna Ojca, poszukując chwil zażyłości w modlitwie, które pozwalają na posłuszne i radosne przyjęcie słowa Bożego” (Papież Franciszek, *Anioł Pański*, 6.08.2017).

2. „Dać się przemieniać”. Życie kapłańskie nie jest bowiem programem, gdzie wszystko zostało wcześniej urządzone, czy też urzędem administracyjnym, który działa według wcześniej ustalonego schematu. Wręcz przeciwnie, jest ono żywym doświadczeniem codziennej relacji z Panem, który czyni nas znakiem swej miłości przy Ludzie Bożym. Dlatego „nie będziemy mogli przeżywać posługi z radością bez przeżywania chwil osobistej modlitwy, twarzą w twarz z Panem, rozmawiając z Nim” (Papież Franciszek, *Spotkanie z proboszczami rzymskimi*, 15.02.2018). W tym doświadczeniu oświeca nas oblicze Pana i zostajemy przemienieni przez Jego obecność. Również życie kapłańskie jest „daniem się przemienić” przez łaskę Bożą, aby nasze serce stało się miłosierne, otwarte i współczujące jak serce Chrystusa. Chodzi o to, aby być – jak niedawno przypomniał Ojciec Święty – „księżmi normalnymi, prostymi, łagodnymi, zrównoważonymi, ale zdolnymi nieustannie pozwalać Duchowi Świętemu by nas odradzał” (Papież Franciszek, *Homilia podczas Mszy Świętej koncelebrowanej z misjonarzami miłosierdzia*, 10.04.2018). Owo odradzanie następuje przede wszystkim przez modlitwę, która przemienia serce i przekształca życie: każdy z nas „staje się” Tym, który się modli. Warto przypomnieć w tym Dniu Modlitw o Uświęcenie Kapłanów, że „elementem świętości jest stała otwartość na transcendencję, wyrażająca się w modlitwie i adoracji. Święty jest osobą o duchu modlitewnym, potrzebującą komunikacji z Bogiem” (Papież Franciszek, *Gaudete et exsultate*, nr 147). Wstępując na górę, będziemy oświeceni światłem Chrystusa, aby móc zejść na dół i zanieść wszystkim radość Ewangelii.

3. „Być światłem dla świata”, gdyż doświadczenie spotkania z Panem posyła nas na drogę służby braciom, Jego słowo nie chce być zamknięte w prywatnej sferze osobistej pobożności i w obrębie świątyni, ale ponad wszystko życie kapłańskie jest powołaniem misyjnym, które wymaga od-

wagi i entuzjazmu wyjścia ze swoich ograniczeń, aby głosić całemu światu to, co usłyszeliśmy, co widzieliśmy i czego dotknęliśmy w naszym osobistym doświadczeniu (por. 1 J 1,1-3). Pierwszym zadaniem Kościoła i zarazem pierwszym wielkim zadaniem apostołskim kapłanów jest ukazywanie innym czułości i miłości Jezusa, aby każdy mógł doświadczyć Jego obecności, która wyzwala od złego i przemienia życie. Powinniśmy pielęgnować pragnienie „bycia księżmi zdolnymi wznosić na pustyni świata znak zbawienia, czyli Krzyż Chrystusa, jako źródło nawrócenia i odnowy dla całej wspólnoty i dla świata” (Papież Franciszek, *Homilia podczas Mszy Świętej koncelebrowanej z misjonarzami miłosierdzia*, 10.04.2018). Fascynacja spotkaniem z Panem musi przełożyć się na zaangażowanie życia w służbę Ludowi Bożemu, który krocząc często ciemną doliną trudów, cierpień i grzechu, potrzebuje pasterzy jaśniejących i rozpromienionych jak Mojżesz. Bowiem „pod koniec cudownego doświadczenia Przemienienia uczniowie zeszli z góry (...). Jest to droga, którą możemy przebyć także i my. Coraz żywsze ponowne odkrycie Jezusa nie jest celem samym w sobie, ale prowadzi nas do «zejścia z góry» (...). Przemienieni obecnością Chrystusa i żarem Jego słowa, będziemy konkretnym znakiem ożywiającej miłości Boga dla wszystkich naszych braci, zwłaszcza tych, którzy cierpią, dla samotnych i opuszczonych, chorych oraz wielu mężczyzn i kobiet, którzy w różnych częściach świata są poniżani przez niesprawiedliwość, arogancję i przemoc” (Papież Franciszek, *Anioł Pański*, 6.08.2017).

Drodzy Kapłani, oby piękno tego dnia, poświęconego Sercu Jezusa, rozwijało w nas pragnienie świętości. Kościół i świat potrzebują świętych kapłanów! Papież Franciszek w najnowszej adhortacji apostołskiej o świętości *Gaudete et exsultate* przywołał na pamięć kapłanów głoszących z pasją Ewangelię, stwierdzając, że „Kościół nie potrzebuje wielu biurokratów i urzędników, ale żarliwych misjonarzy, pochłoniętych entuzjazmem głoszenia prawdziwego życia. Święci zaskakują, wyrwają z raz urządzonej egzystencji, bo ich życie wzywa nas do porzucenia spokojnej i znieczulającej przeciętności” (Papież Franciszek, *Gaudete et exsultate*, nr 147). Konieczne zatem będzie przebycie tej drogi przemienienia, zwłaszcza w sposób wewnętrzny: wstąpić na górę, dać się Panu przemieniać, aby stawać się światłem dla świata i dla osób, które zostały nam powierzone. Niech Najświętsza Maryja Panna, Niewiasta jaśniejąca jak słońce i Matka Kapłanów, zawsze Wam towarzyszy i Was strzeże.

Kongregacja ds. Duchowieństwa

List ojców synodalnych do młodzieży na zakończenie XV Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów (28.10.2018)

My, ojcowie synodalni, zwracamy się do was, ludzi młodych całego świata, ze słowem nadziei, zaufania i pocieszenia. Zgromadziliśmy się w tych dniach, aby słuchać głosu „wiecznie młodego” Jezusa Chrystusa i rozpoznać w Nim wasze liczne głosy, wasze okrzyki radości, narzekania i milczenia.

Wiemy o waszych poszukiwaniach wewnętrznych, o radościach i nadziejach, o smutkach i lękach stanowiących wasz niepokój. Pragniemy, abyście usłyszeli teraz nasze słowo: chcemy przyczynić się do waszej radości, aby wasze oczekiwania stały się ideałami. Jesteśmy pewni, że z waszym pragnieniem życia będziecie gotowi starać się, aby wasze marzenia ucieleśniły się w waszym życiu i w ludzkiej historii.

Niech was nie zniechęcają nasze słabości, niech kruchość i grzechy nie będą przeszkodą dla waszej ufności. Kościół jest wam matką, nie opuści was, jest gotów wam towarzyszyć na nowych drogach, na wspaniałych ścieżkach, gdzie wiatr Ducha wieje mocniej, rozpraszając chmury obojętności, powierzchowności, zniechęcenia.

Kiedy świat, który tak umiłował Bóg, że dał mu swego Syna Jezusa, jest skoncentrowany na rzeczach, doraźnym sukcesie, przyjemnościach i miazdzy słabych, pomóżcie mu powstać i skierować spojrzenie ku miłości, pięknu, prawdzie, sprawiedliwości.

Przez miesiąc podążaliśmy razem z niektórymi z was, a także wieloma innymi, powiązanymi z nami modlitwą i miłością. Pragniemy teraz kontynuować pielgrzymkę w każdym zakątku ziemi, gdzie Pan Jezus posyła nas jako uczniów-misjonarzy.

Kościół i świat pilnie potrzebują waszego entuzjazmu. Stańcie się towarzyszami drogi najbardziej kruchych, ubogich, zranionych przez życie.

Jesteście chwilą obecną, bądźcie najjaśniejszą przyszłością.

28 października 2018 r.

3. Dokumenty Nuncjatury Apostolskiej w Polsce

Nominacje i decyzje Ojca Świętego Franciszka

Ks. Janusz Ostrowski

– biskupem pomocniczym archidiecezji warmińskiej (27.02.2018)

Nuncjatura Apostolska w Polsce
N. 1307/18

KOMUNIKAT

Ojciec Święty Franciszek mianował ks. Janusza Ostrowskiego, zastępcę wikariusza sądowego archidiecezji warmińskiej, biskupem pomocniczym tejże archidiecezji i przydzielił mu stolicę tytularną Caltadria.

Warszawa, 27 lutego 2018 r.

+ *Salvatore Pennacchio*
Nuncjusz Apostolski

Ks. Grzegorz Olszowski

– biskupem pomocniczym archidiecezji katowickiej (13.06.2018)

Nuncjatura Apostolska w Polsce
N. 1615/18

KOMUNIKAT

Ojciec Święty Franciszek mianował ks. Grzegorza Olszowskiego, proboszcza parafii św. Antoniego w Rybniku, biskupem pomocniczym archidiecezji katowickiej i przydzielił mu stolicę tytularną Roga.

Warszawa, 13 czerwca 2018 r.

+ *Salvatore Pennacchio*
Nuncjusz Apostolski

Ks. Franciszek Ślusarczyk i ks. Janusz Mastalski
– biskupami pomocniczymi archidiecezji krakowskiej (3.12.2018)

Nuncjatura Apostolska w Polsce
N. 2077/18

KOMUNIKAT

Ojciec Święty Franciszek mianował

1. ks. Franciszka Ślusarczyka, rektora sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie, oraz
2. ks. Janusza Mastalskiego, profesora UPJPII w Krakowie i rektora Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej, biskupami pomocniczymi archidiecezji krakowskiej, przydzielając im stolice tytularne odpowiednio: Cillio i Noba.

Warszawa, 3 grudnia 2018 r.

+ *Salvatore Pennacchio*
Nuncjusz Apostolski

Nominacje i decyzje Nuncjusza Apostolskiego w Polsce

Bp Artur G. Miziński, Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski
– nowym przewodniczącym Kościelnej Komisji Konkordatowej (12.04.2018)

Nuncjatura Apostolska w Polsce
N. 1424/18

KOMUNIKAT

Nuncjusz Apostolski, po uprzednim upoważnieniu Sekretarza Stanu Stolicy Apostolskiej (n. 1678/18/RS, w dniu 9 kwietnia 2018 r.

1. Przyjął rezygnację ks. abp. Stanisława Budzika z pełnienia funkcji przewodniczącego Kościelnej Komisji Konkordatowej.
2. Przewodniczącym Kościelnej Komisji Konkordatowej mianował bp. Artura Mizińskiego, Sekretarza Generalnego Konferencji Episkopatu Polski.

Warszawa, 12 kwietnia 2018 r.

+ *Salvatore Pennacchio*
Nuncjusz Apostolski

II. DOKUMENTY KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

1. Dekrety ogólne i uchwały definitywne Konferencji Episkopatu Polski

1.1. DEKRETY OGÓLNE

**Dekret ogólny
w sprawie ochrony osób fizycznych
w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim
wydany przez Konferencję Episkopatu Polski w dniu 13 marca 2018 r.
podczas 378. Zebrania Plenarnego w Warszawie,
na podstawie kan. 455 Kodeksu Prawa Kanonicznego, w związku z art. 18 Statutu KEP,
po uzyskaniu specjalnego zezwolenia Stolicy Apostolskiej z dnia 3 czerwca 2017 r.**

Chrześcijaństwo wniosło do kultury europejskiej przekonanie o nienaruszalnej godności osoby ludzkiej. Zakorzenione ono jest w fakcie stworzenia człowieka na „obraz i podobieństwo” Boga. Godność jest przymiotem ludzkiej natury rozumnej i wolnej. Uznanie godności człowieka wymaga odpowiedniej ochrony danych osobowych.

Biorąc pod uwagę zasady ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem ich danych osobowych, stosowane dotychczas w Kościele katolickim w Polsce, a zwłaszcza mając na uwadze:

- kan. 220 Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz kan. 23 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich, gwarantujące prawo do dobrego imienia i prawo do ochrony intymności,
- kan. 482-491 i kan. 535 Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz kan. 252-261 i kan. 296 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich, zobowiązujące każdą parafię do prowadzenia ksiąg parafialnych, zgodnie z przepisami Konferencji Biskupów i biskupa diecezjalnego oraz zobowiązujące proboszcza do ich właściwego sporządzania i przechowywania oraz dotyczące obowiązku posiadania archiwum przez kurie diecezjalne i parafie i zasad ich prowadzenia,
- kan. 1067 i 1069 Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz kan. 784 i 786 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich, dotyczące kanonicznego przygotowania do małżeństwa, a w szczególności przekazywania informacji o okolicznościach mających znaczenie dla możliwości jego zawarcia,
- Motu proprio *La cura vigilantissima* z dnia 21 marca 2005 r. (AAS 97[2005], s. 353-376),
- Przepisy Konferencji Episkopatu Polski o prowadzeniu ksiąg parafialnych: ochrzczonych, bierzmowanych, małżeństw i zmarłych, oraz księgi stanu dusz z dnia 26 października 1947 r.,
- Instrukcję opracowaną przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych oraz Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski z dnia 23 września 2009 r. Ochrona danych osobowych w działalności Kościoła katolickiego w Polsce,
- Dekret Ogólny Konferencji Episkopatu Polski w sprawie wystąpień z Kościoła oraz powrotu do wspólnoty Kościoła z dnia 7 października 2015 r.,
- oraz inne regulacje prawa partykularnego, przypominając powszechnie uznaną zasadę autonomii państwa i Kościoła, mając na względzie konieczność pogodzenia ochrony danych osobowych z korzystaniem z podstawowego prawa do wolności religijnej, zagwarantowanego również w prawie pozytywnym, także w jego wymiarze instytucjonalnym, działając w celu uszczegółowienia przepisów Kodeksu Prawa Kanonicznego i uaktualnienia przepisów prawa partykularnego, postanawia się, co następuje:

Rozdział I

Zagadnienia ogólne

Art. 1 – Przedmiot regulacji

Niniejszy dekret określa szczegółowe zasady ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim w Polsce.

Art. 2 – Odesłanie do innych przepisów prawa kanonicznego

Zasady redagowania, zarządzania oraz nadzoru nad zbiorami danych, a także wykorzystywania danych są określone przez przepisy powszechnego oraz partykularnego prawa kanonicznego, uzupełniane w razie potrzeby przez przepisy wydane przez Konferencję Episkopatu Polski.

Art. 3 – Zakres przedmiotowy

Niniejszy dekret ma zastosowanie do przetwarzania danych osobowych w sposób całkowicie lub częściowo zautomatyzowany oraz do przetwarzania w sposób inny niż zautomatyzowany danych osobowych stanowiących część zbioru danych lub mających stanowić część zbioru danych.

Art. 4 – Zakres podmiotowy

Niniejszy dekret stosuje się do publicznych kościelnych osób prawnych.

Art. 5 – Słowniczek pojęć

Na potrzeby niniejszego dekretu:

1) „dane osobowe” oznaczają informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej („osobie, której dane dotyczą”); możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej;

2) „przetwarzanie” oznacza operację lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych w sposób zautomatyzowany lub niezautomatyzowany, taką jak zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptowanie lub modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie, dopasowywanie lub łączenie, ograniczanie, usuwanie lub niszczenie;

3) „zbiór danych” oznacza uporządkowany zestaw danych osobowych dostępnych według określonych kryteriów, niezależnie od tego, czy zestaw ten jest scentralizowany, zdecentralizowany czy rozproszony funkcjonalnie lub geograficznie; w działalności Kościoła zbiorami danych są w szczególności: księgi parafialne zawierające rejestr ochrzczonych, bierzmowanych, Pierwszej Komunii świętej, zawartych małżeństw, zgonów, jak również rejestr parafian, alumnów seminariów duchownych, nowicjuszy i członków instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego;

4) „administrator” oznacza osobę prawną lub inną jednostkę organizacyjną, która ustala cele i sposoby przetwarzania danych osobowych;

5) „podmiot przetwarzający” oznacza osobę fizyczną lub prawną bądź jednostkę organizacyjną, która przetwarza dane osobowe w imieniu administratora;

6) „odbiorca” oznacza osobę fizyczną lub prawną, organ publiczny bądź jednostkę organizacyjną, której ujawnia się dane osobowe. Organy publiczne, które mogą otrzymywać dane osobowe w ramach konkretnego postępowania zgodnie z prawem, nie są jednak uznawane za odbiorców;

7) „zgoda” osoby, której dane dotyczą, oznacza dobrowolne, konkretne, świadome i jednoznaczne okazanie woli, którym osoba, której dane dotyczą, w formie oświadczenia lub wyraźnego działania potwierdzającego, przyzwala na przetwarzanie dotyczących jej danych osobowych;

8) „naruszenie ochrony danych osobowych” oznacza naruszenie bezpieczeństwa prowadzące do przypadkowego lub niezgodnego z prawem zniszczenia, utracenia, zmodyfikowania, nieuprawnionego ujawnienia lub nieuprawnionego dostępu do danych osobowych przesyłanych, przechowywanych lub w inny sposób przetwarzanych;

9) „dane wrażliwe” oznaczają dane ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych oraz dane genetyczne, dane biometryczne, a także dane dotyczące zdrowia lub seksualności osoby fizycznej;

10) „dane genetyczne” oznaczają dane osobowe dotyczące odziedziczonych lub nabytych cech genetycznych osoby fizycznej, które ujawniają niepowtarzalne informacje o fizjologii lub zdrowiu tej osoby i które wynikają w szczególności z analizy próbki biologicznej pochodzącej od tej osoby fizycznej;

11) „dane biometryczne” oznaczają dane osobowe, które wynikają ze specjalnego przetwarzania technicznego, dotyczą cech fizycznych, fizjologicznych lub behawioralnych osoby fizycznej oraz umożliwiają lub potwierdzają jednoznaczną identyfikację tej osoby, takie jak np. wizerunek twarzy lub dane daktyloskopijne;

12) „dane dotyczące zdrowia” oznaczają dane osobowe o zdrowiu fizycznym lub psychicznym osoby fizycznej – w tym o korzystaniu z usług opieki zdrowotnej – ujawniające informacje o stanie jej zdrowia.

Rozdział II

Zasady przetwarzania danych

Art. 6 – Standardy przetwarzania danych

1. Dane osobowe powinny być:

1) przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą;

2) zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami; dalsze przetwarzanie do celów archiwalnych, do badań naukowych lub historycznych albo do celów statystycznych nie jest uznawane za niezgodne z pierwotnymi celami;

3) adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane;

4) prawidłowe i w razie potrzeby uaktualniane; należy podjąć wszelkie rozsądne działania, aby dane osobowe, które są nieprawidłowe w świetle celów ich przetwarzania, zostały niezwłocznie usunięte lub sprostowane;

5) przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane; dane osobowe można przechowywać przez okres dłuższy, o ile będą one przetwarzane wyłącznie do celów archiwalnych, do celów badań naukowych lub historycznych albo do celów statystycznych, z zastrzeżeniem że wdrożone zostaną odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą;

6) przetwarzane w sposób zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo danych osobowych, w tym ochronę przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, za pomocą odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych.

2. Za przestrzeganie określonych powyżej zasad odpowiedzialny jest administrator, który powinien być w stanie wykazać ich przestrzeganie. Na administratorze spoczywa obowiązek czuwania nad prawidłowym zachowaniem przedmiotowych norm kanonicznych oraz koordynacji działalności ewentualnych współpracowników.

Art. 7 – Dopuszczalność przetwarzania danych

1. W działalności publicznych kościelnych osób prawnych przetwarzanie danych osobowych jest dopuszczalne, jeżeli:

1) osoba, której dane dotyczą, wyraziła zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych w jednym lub większej liczbie określonych celów;

2) przetwarzanie jest niezbędne do wykonania umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą, lub do podjęcia działań na żądanie osoby, której dane dotyczą, przed zawarciem umowy;

3) przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, zgodnie z przepisami prawa kanonicznego lub prawa świeckiego;

4) przetwarzanie jest niezbędne do ochrony żywotnych interesów osoby, której dane dotyczą, lub innej osoby fizycznej;

5) przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi;

6) przetwarzanie jest niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez administratora lub przez stronę trzecią, z wyjątkiem sytuacji, w których nadrzędny charakter wobec tych interesów mają interesy lub podstawowe prawa i wolności osoby, której dane dotyczą, wymagające ochrony danych osobowych, w szczególności, gdy osoba, której dane dotyczą, jest dzieckiem.

2. Przetwarzanie danych wrażliwych dopuszczalne jest wyłącznie w stosunku do osób ochrzczonych w Kościele katolickim i tych, którzy po chrzcie zostali do niego przyjęci (członków Kościoła), łącznie z tymi, którzy złożyli formalne oświadczenie woli o wystąpieniu z Kościoła katolickiego, zgodnie z wewnętrznymi przepisami Kościoła („byłych członków Kościoła”) oraz osób utrzymujących z nim stałe kontakty w związku z realizacją celów Kościoła w ramach uprawnionej działalności prowadzonej z zachowaniem odpowiednich zabezpieczeń. Dane te nie są ujawniane poza Kościołem bez zgody osób, których dane dotyczą.

Art. 8 – Informowanie o przetwarzaniu danych w przypadku zbierania danych od osoby, której dane dotyczą

1. W przypadku zbierania danych od osoby, której dane dotyczą, administrator danych informuje tę osobę o przetwarzaniu, podając informacje identyfikujące administratora i pozwalające się z nim skontaktować, bądź dane kontaktowe inspektora ochrony danych, wskazując cel przetwarzania danych, podstawę prawną przetwarzania, informacje o odbiorcach oraz zamiarze przekazania danych do publicznej kościelnej osoby prawnej mającej siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto administrator podaje informacje o okresie przetwarzania danych, informacje o prawie do żądania od administratora dostępu do danych osobowych, prawie domagania się ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania zgodnie z niniejszym Dekretem, oraz informacje o prawie wniesienia skargi do Kościelnego Inspektora Ochrony Danych;

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania w przypadku, gdy osoba, której dane dotyczą, dysponuje już tymi informacjami.

Art. 9 – Informowanie przy zbieraniu danych z innych źródeł

1. Jeżeli danych osobowych nie pozyskano od osoby, której dane dotyczą, administrator podaje osobie, której dane dotyczą, informacje wskazane w art. 8 ust. 1 oraz informacje o źródle pochodzenia danych. Przekazanie informacji powinno nastąpić w rozsądnym terminie po pozyskaniu danych osobowych – najpóźniej w ciągu miesiąca – mając na uwadze okoliczności przetwarzania danych osobowych.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania, gdy – i w zakresie, w jakim:

1) osoba, której dane dotyczą, dysponuje już tymi informacjami;

2) udzielenie takich informacji okazuje się niemożliwe lub wymagałoby niewspółmiernie dużego wysiłku, o ile obowiązek, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, może uniemożliwić lub poważnie utrudnić realizację celów takiego przetwarzania. W takich przypadkach administrator podejmuje odpowiednie środki, by chronić prawa i wolności oraz prawnie uzasadnione interesy osoby, której dane dotyczą, w tym udostępnia informacje publicznie;

3) pozyskiwanie lub ujawnianie jest wyraźnie uregulowane prawem, przewidującym odpowiednie środki chroniące prawnie uzasadnione interesy osoby, której dane dotyczą; lub

4) dane osobowe muszą pozostać poufne zgodnie z obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej przewidzianym w prawie, w tym obowiązkiem zachowania tajemnicy spowiedzi, zgodnie z kan. 983 § 1 Kodeksu Prawa Kanonicznego i kan. 773 § 1 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich, tajemnicy, o której mowa w kan. 983 § 2 Kodeksu Prawa Kanonicznego i kan. 773 § 2 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich oraz tajemnicy duszpasterskiej¹.

Art. 10 – Publikacja periodyków urzędowych

1. Roczniki (informatory, schematyzmy itp.), jako użyteczne narzędzia do wykonywania zadań instytucjonalnych kościelnych publicznych osób prawnych, wydawane są pod ich własną redakcją i zawierają dane niezbędne do określenia organów, urzędów, struktur, osób uprawnionych do ich reprezentacji i personelu pomocniczego.

2. Periodyki informacyjne przeznaczone do użytku wewnętrznego, opisujące najważniejsze wydarzenia z życia i działalności redagujących je podmiotów kościelnych, mogą zawierać dane dotyczące osób uczestniczących w uroczystościach i wydarzeniach oraz dane dotyczące osób, które złożyły darowiznę, o ile w poszczególnych przypadkach zainteresowani nie wnosili o ich nieujawnianie.

3. Zasady zawarte w ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do publikacji cyfrowych i stron internetowych.

Rozdział III

Prawa osoby, której dane dotyczą

Art. 11 – Prawo do informacji o przetwarzaniu danych

1. Osoba, której dane dotyczą, jest uprawniona do uzyskania od administratora potwierdzenia, czy przetwarzane są jej dane osobowe, a jeżeli ma to miejsce, jest uprawniona do uzyskania dostępu do nich oraz do otrzymania następujących informacji:

1) cele przetwarzania;

2) kategorie odnośnych danych osobowych;

3) informacje o odbiorcach lub kategoriach odbiorców, którym dane osobowe zostały lub zostaną ujawnione;

4) w miarę możliwości planowany okres przechowywania danych osobowych, a gdy nie jest to możliwe, kryteria ustalania tego okresu;

5) informacje o prawie do żądania od administratora sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania danych osobowych, zgodnie z niniejszym Dekretem;

6) informacje o prawie wniesienia skargi do Kościelnego Inspektora Ochrony Danych;

7) jeżeli dane osobowe nie zostały zebrane od osoby, której dane dotyczą – informacje o ich źródle.

2. Jeżeli dane osobowe są przekazywane do publicznej kościelnej osoby prawnej mającej siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osoba, której dane dotyczą, ma prawo zostać poinformowana o odpowiednich zabezpieczeniach, związanych z przekazaniem.

3. Administrator ma obowiązek na żądanie osoby, której dane dotyczą, dostarczyć jej kopię danych podlegających przetwarzaniu.

4. Każdy ma prawo do żądania i otrzymania, osobiście lub za pośrednictwem prawnie ustanowionego pełnomocnika, certyfikatów, wyciągów, świadectw, w postaci kopii lub dokumentu autentycznego, zawierających dane jego dotyczące. Wyłączeniu podlegają dane, które, jako nie pochodzące od wnioskodawcy, są objęte tajemnicą na mocy prawa lub nie można ich oddzielić od danych dotyczących osób trzecich i ze względu na poufność wymagają ochrony.

5. Za wystawienie dokumentów, o których mowa w ust. 4, administrator może pobrać opłatę w rozsądnej wysokości wynikającej z kosztów administracyjnych. Prawo pobrania opłaty dotyczy rów-

¹ Przep. red. W tekście Dekretu błędnie został podany numer kanonu. Jest: kan. 773 § 1 i § 2 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich, powinien być kan. 733 § 1 i § 2 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich.

niez kolejnych kopii danych osobowych podlegających przetwarzaniu, sporządzonych na wniosek osoby, której dane dotyczą, po zrealizowaniu przez administratora obowiązku określonego w ust. 3.

Art. 12 – Prawo do żądania sprostowania danych

1. Osoba, której dane dotyczą, ma prawo żądać od administratora niezwłocznego sprostowania dotyczących jej danych osobowych, jeżeli dane są nieprawidłowe.
2. Wniosek o sprostowanie danych powinien zostać przedstawiony w formie pisemnej administratorowi, osobiście lub za pośrednictwem prawnie ustanowionego pełnomocnika, z załączeniem właściwych dokumentów, w razie potrzeby także cywilnych.
3. Jeżeli administrator odmówi przyjęcia wniosku o sprostowanie danych, powinien pisemnie powiadomić o odmowie wnioskodawcę, który będzie mógł złożyć ponownie wniosek do ordynariusza miejsca lub wyższego przełożonego instytutu życia konsekrowanego lub stowarzyszenia życia apostołskiego.
4. Sprostowanie danych dotyczących aktów i faktów dotyczących stanu kanonicznego osoby może zostać dokonane jedynie za zezwoleniem ordynariusza miejsca lub wyższego przełożonego instytutu życia konsekrowanego lub stowarzyszenia życia apostołskiego.

Art. 13 – Prawo do żądania dokonania adnotacji i uzupełnienia danych

1. Z uwzględnieniem celów przetwarzania osoba, której dane dotyczą, ma prawo w uzasadnionym zakresie żądać umieszczenia w zbiorze danych adnotacji lub uzupełnienia niekompletnych danych osobowych, w tym poprzez przedstawienie dodatkowego oświadczenia.
2. Wniosek o dokonanie adnotacji lub uzupełnienie danych powinien spełniać warunki określone w art. 12 ust. 2.
3. Adnotacja dokonana na marginesie dokumentu stanowi jego część integralną. Jej treść winna być umieszczona w każdym wyciągu lub kopii aktu.
4. Administrator powiadamia pisemnie wnioskodawcę o dokonanej adnotacji.
5. W przypadku odrzucenia wniosku zostaje on odnotowany i przechowywany w aneksie do właściwego zbioru. Administrator powiadamia na piśmie o odrzuceniu wniosku zainteresowanego, który może ponownie złożyć wniosek do ordynariusza miejsca lub wyższego przełożonego instytutu życia konsekrowanego lub stowarzyszenia życia apostołskiego.

Art. 14 – Prawo do żądania usunięcia danych

1. Osoba, której dane dotyczą, ma prawo żądania od administratora niezwłocznego usunięcia danych osobowych, a administrator ma obowiązek bez zbędnej zwłoki usunąć dane osobowe, jeżeli zachodzi jedna z następujących okoliczności:
  - 1) dane osobowe nie są już niezbędne do celów, w których zostały zebrane lub w inny sposób przetwarzane;
  - 2) osoba, której dane dotyczą, cofnęła zgodę, na której opiera się przetwarzanie danych, i nie ma innej podstawy prawnej przetwarzania;
  - 3) dane osobowe były przetwarzane niezgodnie z prawem.
2. Jeżeli administrator upublicznił dane osobowe, a ma obowiązek ich usunięcia, to – biorąc pod uwagę dostępną technologię i koszt realizacji – podejmuje rozsądne działania, w tym środki techniczne, by poinformować administratorów przetwarzających te dane osobowe, że osoba, której dane dotyczą, żąda, by administratorzy ci usunęli wszelkie łącza do tych danych, kopie tych danych lub ich replikacje.
3. Zasady, o których mowa w ust. 1 i 2, nie mają zastosowania w zakresie, w jakim przetwarzanie jest niezbędne:
  - 1) do korzystania z prawa do swobody wypowiedzi i wolności informacji;
  - 2) do wywiązania się z obowiązku prawnego wymagającego przetwarzania lub do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi;

3) do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych albo do celów statystycznych, o ile prawdopodobne jest, że prawo, o którym mowa w ust. 1, uniemożliwi lub poważnie utrudni realizację celów takiego przetwarzania;

4) do ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń.

4. Prawo do żądania usunięcia danych nie przysługuje w przypadku, gdy dane dotyczą udzielonych sakramentów bądź w inny sposób odnoszą się do kanonicznego statusu osoby. Tego typu wnioski powinien zostać odnotowany w zbiorze i zobowiązuje administratora do niewykorzystywania danych objętych wnioskiem bez zgody ordynariusza miejsca lub wyższego przełożonego instytutu życia konsekrowanego, lub stowarzyszenia życia apostołskiego.

Art. 15 – Prawo do żądania ograniczenia przetwarzania

1. Osoba, której dane dotyczą, ma prawo żądania od administratora ograniczenia przetwarzania danych w następujących przypadkach, gdy:

1) osoba, której dane dotyczą, kwestionuje prawidłowość danych osobowych – na okres pozwalający administratorowi sprawdzić prawidłowość tych danych;

2) przetwarzanie jest niezgodne z prawem, a osoba, której dane dotyczą, sprzeciwia się usunięciu danych osobowych, żądając w zamian ograniczenia ich wykorzystywania;

3) administrator nie potrzebuje już danych osobowych do celów przetwarzania, ale są one potrzebne osobie, której dane dotyczą, do ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń.

2. Jeżeli na mocy ust. 1 przetwarzanie zostało ograniczone, takie dane osobowe można przetwarzać, z wyjątkiem przechowywania, wyłącznie za zgodą osoby, której dane dotyczą, lub w celu ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń, lub w celu ochrony praw innej osoby fizycznej lub prawnej, lub z uwagi na ważne względy interesu publicznego.

3. Przed uchynieniem ograniczenia przetwarzania administrator informuje o tym osobę, której dane dotyczą, która żądała ograniczenia na mocy ust. 1.

Art. 16 – Obowiązek powiadomienia

Administrator informuje każdego odbiorcę, któremu ujawniono dane osobowe, o sprostowaniu lub usunięciu danych osobowych lub ograniczeniu przetwarzania, chyba że okaże się to niemożliwe lub będzie wymagać niewspółmiernie dużego wysiłku. Administrator informuje osobę, której dane dotyczą, o tych odbiorcach, jeżeli osoba, której dane dotyczą, tego zażąda.

Rozdział IV

Administrator i podmiot przetwarzający

Art. 17 – Obowiązki administratora

1. Administrator powinien wdrożyć odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu ochrony danych, uwzględniając charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych. Administrator jest zobowiązany do przestrzegania przepisów kanonicznych dotyczących starannego przechowywania, dozwolonego użytku i właściwego zarządzania danymi osobowymi.

2. Jeżeli jest to proporcjonalne w stosunku do czynności przetwarzania, środki, o których mowa w ust. 1, obejmują wdrożenie przez administratora odpowiednich polityk ochrony danych.

3. Zarówno na etapie projektowania, jak też w trakcie procesów przetwarzania administrator powinien zastosować odpowiednie środki techniczne i organizacyjne służące ochronie danych, a także pozwalające, aby domyślnie przetwarzane były wyłącznie te dane osobowe, które są niezbędne dla osiągnięcia celu przetwarzania.

Art. 18 – Współadministratorzy

1. Jeżeli co najmniej dwóch administratorów wspólnie ustala cele i sposoby przetwarzania, są oni współadministratorami. W drodze uzgodnień współadministratorzy w przejrzysty sposób określają odpowiednie zakresy swoich obowiązków i odpowiedzialności.
2. Uzgodnienia, o których mowa w ust. 1, należycie odzwierciedlają odpowiednie zakresy obowiązków współadministratorów oraz relacje pomiędzy nimi a podmiotami, których dane dotyczą. Zasadnicza treść uzgodnień jest udostępniana podmiotom, których dane dotyczą.
3. Niezależnie od uzgodnień, o których mowa w ust. 1, osoba, której dane dotyczą, może wykonywać przysługujące jej prawa wobec każdego z współadministratorów.

Art. 19 – Powierzenie przetwarzania i obowiązki podmiotu przetwarzającego

1. Jeżeli przetwarzanie ma być dokonywane w imieniu administratora przez podmiot przetwarzający, podmiot ten powinien zapewniać wystarczające gwarancje wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, by przetwarzanie spełniało wymogi niniejszego dekretu i gwarantowało ochronę praw osób, których dane dotyczą.
2. Przetwarzanie danych przez podmiot przetwarzający powinno opierać się na umowie lub innym zobowiązaniu prawnym ustalającym zakres odpowiedzialności i procedury, gwarantującym, że podmiot przetwarzający:
  - 1) będzie przetwarzał dane wyłącznie w zakresie i celu określonym w umowie;
  - 2) zapewni, by osoby upoważnione do przetwarzania danych zobowiązały się do zachowania tajemnicy;
  - 3) podejmie środki wymagane w celu zabezpieczenia danych;
  - 4) będzie pomagał administratorowi wypełniać obowiązki w zakresie informowania osób, których dane dotyczą, realizowania ich uprawnień oraz obowiązki dotyczące zawiadamiania o naruszeniach;
  - 5) po zakończeniu świadczenia usług związanych z przetwarzaniem zależnie od decyzji administratora usunie lub zwróci mu wszelkie dane osobowe oraz usunie wszelkie ich istniejące kopie;
  - 6) udostępni administratorowi wszelkie informacje niezbędne do wykazania spełnienia obowiązków określonych w niniejszym artykule oraz umożliwi administratorowi lub audytorowi upoważnionemu przez administratora przeprowadzanie audytów.
3. Podmiot przetwarzający nie może korzystać z usług innego podmiotu przetwarzającego bez uprzedniej pisemnej zgody administratora.
4. Powierzenie przetwarzania danych podmiotowi nienależącemu do porządku kanonicznego musi zostać dokonane na podstawie umowy zawartej zgodnie z kan. 1290 Kodeksu Prawa Kanonicznego i kan. 1034 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich, z zastrzeżeniem, że także na podmiocie, któremu zostają powierzone dane, spoczywa obowiązek zachowania przepisów niniejszego dekretu.

Art. 20 – Przetwarzanie z upoważnienia. Obowiązek zachowania tajemnicy

1. Podmiot przetwarzający oraz każda osoba działająca z upoważnienia administratora lub podmiotu przetwarzającego i mająca dostęp do danych osobowych przetwarzają je wyłącznie na polecenie administratora, chyba że wymaga tego prawo.
2. Administrator oraz każda inna osoba posiadająca stały dostęp do danych gromadzonych przez podmioty kościelne lub przez nie prawnie nabytych, jest zobowiązana do zachowania tajemnicy dotyczącej wszystkich przetwarzanych danych osobowych. Obowiązek zachowania tajemnicy pozostaje nienaruszony także po zakończeniu pełnienia funkcji.

Art. 21 – Rejestrowanie czynności przetwarzania

1. Każdy administrator prowadzi rejestr czynności przetwarzania danych osobowych, za które odpowiada. W rejestrze tym zamieszcza się następujące informacje:
  - 1) imię i nazwisko lub nazwę oraz dane kontaktowe administratora oraz współadministratorów, a także gdy ma to zastosowanie – inspektora ochrony danych;

- 2) cele przetwarzania;
  - 3) opis kategorii osób, których dane dotyczą, oraz kategorii danych osobowych;
  - 4) kategorie odbiorców, którym dane osobowe zostały lub zostaną ujawnione;
  - 5) gdy ma to zastosowanie, informacje o przekazywaniu danych do publicznej kościelnej osoby prawnej mającej siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 6) jeżeli jest to możliwe, planowane terminy usunięcia poszczególnych kategorii danych;
  - 7) jeżeli jest to możliwe, ogólny opis technicznych i organizacyjnych środków bezpieczeństwa.
2. Każdy podmiot przetwarzający prowadzi rejestr wszystkich kategorii czynności przetwarzania dokonywanych w imieniu administratora, zawierający następujące informacje:
- 1) imię i nazwisko lub nazwa oraz dane kontaktowe podmiotu przetwarzającego lub podmiotów przetwarzających oraz każdego administratora, w imieniu którego działa podmiot przetwarzający, a gdy ma to zastosowanie – inspektora ochrony danych;
  - 2) kategorie przetwarzanych w imieniu każdego z administratorów;
  - 3) gdy ma to zastosowanie – przekazania danych osobowych do publicznej kościelnej osoby prawnej mającej siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 4) jeżeli jest to możliwe, ogólny opis technicznych i organizacyjnych środków bezpieczeństwa.
3. Rejestry, o których mowa w ust. 1 i 2, mają formę pisemną, w tym elektroniczną.
4. Administrator lub podmiot przetwarzający udostępniają rejestr na żądanie Kościelnego Inspektora Ochrony Danych.

Art. 22 – Bezpieczeństwo przetwarzania

1. Uwzględniając stan wiedzy technicznej, koszt wdrażania oraz charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia i wadze zagrożenia, administrator i podmiot przetwarzający wdrażają odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, aby zapewnić stopień bezpieczeństwa odpowiadający temu ryzyku.
2. Oceniając, czy stopień bezpieczeństwa jest odpowiedni, uwzględnia się ryzyko wiążące się z przetwarzaniem, w szczególności wynikające z przypadkowego lub niezgodnego z prawem zniszczenia, utraty, modyfikacji, nieuprawnionego ujawnienia lub nieuprawnionego dostępu do danych osobowych przesyłanych, przechowywanych lub w inny sposób przetwarzanych.
3. Administrator oraz podmiot przetwarzający podejmują działania w celu zapewnienia, by każda osoba fizyczna działająca z upoważnienia administratora lub podmiotu przetwarzającego, która ma dostęp do danych osobowych, przetwarzała je wyłącznie na polecenie administratora, chyba że wymaga tego od niej prawo.

Art. 23 – Warunki przechowywania zbiorów danych

1. Zbiory danych powinny być przechowywane w pomieszczeniu przeznaczonym do tego celu, bezpiecznym, należącym lub dostępnym wyłącznie dla administratora, podmiotu przetwarzającego oraz osób przetwarzających na podstawie upoważnienia.
2. W przypadku braku pomieszczenia o takich właściwościach powinny być one przechowywane w szafie umieszczonej w lokalu należącym do administratora lub podmiotu przetwarzającego na zlecenie administratora lub dostępnym wyłącznie im i osobom przez nich upoważnionym, z wystarczającą gwarancją ich bezpieczeństwa i nienaruszalności.

Art. 24 – Przechowywanie danych w archiwach

1. Szczególną uwagę należy zwrócić na zapewnienie nienaruszalności archiwów i ich zarządzanie.
2. Archiwum powinno być wyposażone w system zamknięcia, który gwarantuje wystarczającą ochronę przed kradzieżą i włamaniem.
3. Klucze do archiwum winny być starannie przechowywane przez administratora danych lub osobę przez niego upoważnioną. Staranność powinna być dochowana także przy autoryzacji dostępu udzielanego osobom postronnym.

Art. 25 – Przechowywanie danych w archiwach cyfrowych

1. Dane zawarte w archiwach cyfrowych winny być zarządzane za pomocą licencjonowanego oprogramowania, pozwalającego na kontrolę dostępu przy pomocy systemu identyfikatorów i haseł dostępu.
2. Administrator winien zapewnić bezpieczeństwo danych poprzez okresowo dokonywany ich zapis i przeniesienie na inne nośniki, zabezpieczone przed dostępem osób postronnych.
3. Urządzenia i nośniki zawierające dane winny być przechowywane w pomieszczeniach zamkniętych i zabezpieczonych przed dostępem osób nieuprawnionych.

Art. 26 – Tajne archiwum

Tajne archiwum, ustanowione na podstawie ogólnych przepisów kanonicznych, winno być strzeżone z uwzględnieniem jego szczególnego charakteru, zgodnie z przepisami kan. 489-490 Kodeksu Prawa Kanonicznego i kan. 259-260 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich oraz odpowiednimi przepisami partykularnymi, w tym obowiązującymi w instytutach życia konsekrowanego i stowarzyszeniach życia apostołskiego.

Art. 27 – Zgłaszanie naruszenia ochrony danych osobowych Kościelnemu Inspektorowi Ochrony Danych

1. W przypadku naruszenia ochrony danych osobowych, administrator bez zbędnej zwłoki – w miarę możliwości nie później niż w terminie 72 godzin po stwierdzeniu naruszenia – zgłasza je Kościelnemu Inspektorowi Ochrony Danych, chyba że jest mało prawdopodobne, by naruszenie to skutkowało ryzykiem naruszenia praw lub wolności osób fizycznych. Do zgłoszenia przekazanego po upływie 72 godzin dołącza się wyjaśnienie przyczyn opóźnienia.
2. Podmiot przetwarzający po stwierdzeniu naruszenia ochrony danych osobowych bez zbędnej zwłoki zgłasza je administratorowi.
3. Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1, powinno co najmniej:
  - 1) opisywać charakter naruszenia ochrony danych osobowych, w tym w miarę możliwości wskazywać kategorie i przybliżoną liczbę osób, których dane dotyczą, oraz kategorie i przybliżoną liczbę wpisów danych osobowych, których dotyczy naruszenie;
  - 2) zawierać imię i nazwisko oraz dane kontaktowe inspektora ochrony danych lub oznaczenie innego punktu kontaktowego, od którego można uzyskać więcej informacji;
  - 3) opisywać możliwe konsekwencje naruszenia ochrony danych osobowych;
  - 4) opisywać środki zastosowane lub proponowane przez administratora w celu zaradzenia naruszeniu ochrony danych osobowych, w tym w stosownych przypadkach środki w celu zminimalizowania jego ewentualnych negatywnych skutków.
4. Jeżeli – i w zakresie, w jakim – informacji nie da się udzielić w tym samym czasie, można ich udzielać sukcesywnie bez zbędnej zwłoki.
5. Administrator dokumentuje wszelkie naruszenia ochrony danych osobowych, w tym okoliczności naruszenia ochrony danych osobowych, jego skutki oraz podjęte działania zaradcze. Dokumentacja ta powinna pozwolić Kościelnemu Inspektorowi Ochrony Danych na weryfikowanie przestrzegania niniejszego artykułu.

Art. 28 – Zawiadamianie osoby, której dane dotyczą, o naruszeniu ochrony danych osobowych

1. Jeżeli naruszenie ochrony danych osobowych może powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych, administrator bez zbędnej zwłoki zawiadamia osobę, której dane dotyczą, o takim naruszeniu.
2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, jasnym i prostym językiem opisuje charakter naruszenia ochrony danych osobowych oraz zawiera przynajmniej informacje i środki, o których mowa w art. 27 ust. 3 pkt 2-4.
3. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, nie jest wymagane w następujących przypadkach:

1) administrator wdrożył odpowiednie techniczne i organizacyjne środki ochrony i środki te zostały zastosowane do danych osobowych, których dotyczy naruszenie, w szczególności środki takie jak szyfrowanie, uniemożliwiające odczyt osobom nieuprawnionym do dostępu do tych danych osobowych;

2) administrator zastosował następnie środki eliminujące prawdopodobieństwo wysokiego ryzyka naruszenia praw lub wolności osoby, której dane dotyczą, o którym mowa w ust. 1;

3) wymagałoby ono niewspółmiernie dużego wysiłku. W takim przypadku wydany zostaje publiczny komunikat lub zastosowany zostaje podobny środek, za pomocą którego osoby, których dane dotyczą, zostają poinformowane w równie skuteczny sposób.

4. Jeżeli administrator nie zawiadomił jeszcze osoby, której dane dotyczą, o naruszeniu ochrony danych osobowych, Kościelny Inspektor Ochrony Danych – biorąc pod uwagę prawdopodobieństwo, że to naruszenie ochrony danych osobowych spowoduje wysokie ryzyko – może od niego tego zażądać lub może stwierdzić, że spełniony został jeden z warunków, o których mowa w ust. 3.

Art. 29 – Zgłoszenie naruszenia innym podmiotom

Niezależnie od spełnienia obowiązków określonych w art. 27-28, administrator winien zgłosić niezwłocznie właściwej władzy kościelnej, a w razie potrzeby także organom ścigania, każde wtargnięcie do archiwum lub do pomieszczenia, w którym przechowywane są zbiory danych, którego skutkiem była utrata lub zniszczenie rejestrów, akt, dokumentów urzędowych, indeksów i katalogów zawierających dane osobowe.

Art. 30 – Powołanie inspektora ochrony danych

1. Kościelna publiczna osoba prawna może wyznaczyć inspektora ochrony danych. W przypadku, gdy przetwarzanie danych odbywa się na dużą skalę, kościelna publiczna osoba prawna powinna wyznaczyć inspektora ochrony danych.

2. Kilka kościelnych publicznych osób prawnych może wyznaczyć jednego inspektora ochrony danych, o ile można będzie łatwo nawiązać z nim kontakt z każdej jednostki organizacyjnej.

3. Inspektor ochrony danych powinien być wyznaczany na podstawie kwalifikacji zawodowych, a w szczególności wiedzy fachowej na temat prawa i praktyki w dziedzinie ochrony danych oraz umiejętności wypełnienia zadań, o których mowa w art. 32.

4. Inspektor ochrony danych może być członkiem personelu administratora lub podmiotu przetwarzającego lub wykonywać zadania na podstawie umowy o świadczenie usług.

5. Administrator lub podmiot przetwarzający publikują dane kontaktowe inspektora ochrony danych i zawiadamiają o nich Kościelnego Inspektora Ochrony Danych.

Art. 31 – Status inspektora ochrony danych

1. Administrator oraz podmiot przetwarzający zapewniają, by inspektor ochrony danych był właściwie i niezwłocznie włączany we wszystkie sprawy dotyczące ochrony danych osobowych.

2. Administrator oraz podmiot przetwarzający wspierają inspektora ochrony danych w wypełnianiu przez niego zadań, zapewniając mu zasoby niezbędne do wykonania tych zadań oraz dostęp do danych osobowych i operacji przetwarzania, a także zasoby niezbędne do utrzymania jego wiedzy fachowej.

3. Administrator oraz podmiot przetwarzający zapewniają, by inspektor ochrony danych nie otrzymywał instrukcji, które uniemożliwiałyby mu wykonywanie jego zadań. Nie powinien on być odwoływany ani karany przez administratora ani podmiot przetwarzający za wypełnianie swoich zadań. Inspektor ochrony danych bezpośrednio podlega administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu.

4. Osoby, których dane dotyczą, mogą kontaktować się z inspektorem ochrony danych we wszystkich sprawach związanych z przetwarzaniem ich danych osobowych oraz z wykonywaniem praw przysługujących im na mocy niniejszego dekretu.

5. Inspektor ochrony danych jest zobowiązany do zachowania tajemnicy lub poufności co do wykonywania swoich zadań – zgodnie z przepisami prawa kanonicznego lub świeckiego.

6. Inspektor ochrony danych może wykonywać inne zadania i obowiązki. Administrator lub podmiot przetwarzający zapewniają, by takie zadania i obowiązki nie powodowały konfliktu interesów.

Art. 32 – Zadania inspektora ochrony danych

Do zadań inspektora ochrony danych należy:

- 1) informowanie administratora, podmiotu przetwarzającego oraz pracowników, którzy przetwarzają dane osobowe, o spoczywających na nich obowiązkach w zakresie ochrony danych i doradzanie im w tej sprawie;
- 2) monitorowanie przestrzegania niniejszego dekretu oraz polityk administratora lub podmiotu przetwarzającego w dziedzinie ochrony danych osobowych, w tym podział obowiązków, działania zwiększające świadomość, szkolenia personelu uczestniczącego w operacjach przetwarzania oraz powiązane z tym audyty;
- 3) współpraca z Kościelnym Inspektorem Ochrony Danych;
- 4) pełnienie funkcji punktu kontaktowego dla Kościelnego Inspektora Ochrony Danych w kwestiach związanych z przetwarzaniem oraz w stosownych przypadkach prowadzenie konsultacji we wszelkich innych sprawach.

Art. 33 – Współpraca z organem nadzorczym

Administrator, podmiot przetwarzający i inspektor ochrony danych – jeśli został on wyznaczony – współpracują z Kościelnym Inspektorem Ochrony Danych w ramach wykonywania przez niego zadań.

Art. 34 – Przekazywanie danych i sporządzanie wypisów

1. Przekazanie danych do innego kościelnego zbioru danych może nastąpić na wniosek osoby, której dane dotyczą, lub na wniosek administratora zbioru danych, w którym mają zostać użyte wnioskowane dane. Może to nastąpić poprzez dostarczenie bezpośrednio lub za pośrednictwem poczty lub – z zachowaniem ostrożności – drogą elektroniczną.
2. Przekazywanie danych osobowych przez kościelne publiczne osoby prawne innym podmiotom może nastąpić w przypadku, gdy:
  - 1) jest to niezbędne dla wykonania zadań określonych w przepisach prawa;
  - 2) osoba, której dane dotyczą, została o tym poinformowana i uprzednio wyraziła zgodę na przekazanie danych w formie pisemnej;
  - 3) przekazanie jest niezbędne dla wykonania umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą lub w interesie której dane miałyby zostać przekazane;
  - 4) przekazanie jest niezbędne ze względu na ważne względy interesu publicznego.
3. Dokonanie wypisu i przekazanie danych zawartych w zbiorze, poza przypadkami przewidzianymi w ust. 1 i 2 oraz w art. 11 ust. 4, jest ponadto dopuszczalne:
  - 1) dla celów badawczych, z zachowaniem kryteriów metodologicznych i deontologicznych odnoszących się do badań historycznych, a w szczególności wskazanych w regulacjach dotyczących archiwów kościelnych;
  - 2) dla celów statystycznych, po uprzednim usunięciu danych identyfikujących osoby.

Rozdział V

Kościelny Inspektor Ochrony Danych

Art. 35 – Niezależność Kościelnego Inspektora Ochrony Danych

1. Kościelny Inspektor Ochrony Danych jest niezależnym organem monitorującym i zapewniającym przestrzeganie przepisów o ochronie danych osobowych w ramach i zgodnie z działaniem Kościoła katolickiego i jego struktur. Kościelny Inspektor Ochrony Danych w zakresie wykonywania swoich zadań nadzorczych nie podlega poleceniom innych podmiotów.

2. Funkcja Kościelnego Inspektora Ochrony Danych jest urzędem w rozumieniu kan. 145 Kodeksu Prawa Kanonicznego.
3. Osoba pełniąca funkcję Kościelnego Inspektora Ochrony Danych ma obowiązek powstrzymać się od wszelkich zajęć i działań niedających się pogodzić z pełnioną funkcją.
4. Konferencja Episkopatu Polski zapewnia warunki i środki niezbędne do skutecznego wypełniania zadań przez Kościelnego Inspektora Ochrony Danych.

Art. 36 – Wybór Kościelnego Inspektora Ochrony Danych

1. Kościelny Inspektor Ochrony Danych jest wybierany przez Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski na czteroletnią kadencję. Ta sama osoba może być wybierana na kolejne kadencje.
2. Osoba pełniąca funkcję Kościelnego Inspektora Ochrony Danych powinna posiadać odpowiednią wiedzę, doświadczenie i umiejętności w zakresie ochrony danych osobowych, niezbędne do prawidłowego wypełniania swoich zadań.
3. Kościelny Inspektor Ochrony Danych może zostać odwołany z pełnionej funkcji tylko w przypadku, gdy dopuścił się poważnego uchybienia swoich obowiązków albo przestał spełniać wymogi niezbędne do pełnienia urzędu.
4. Kościelny Inspektor Ochrony Danych może złożyć rezygnację z pełnionego urzędu. Winna być ona złożona na piśmie i osiąga skutek z chwilą jej notyfikowania Przewodniczącemu Konferencji Episkopatu Polski.

Art. 37 – Zadania Kościelnego Inspektora Ochrony Danych

1. Do zadań Kościelnego Inspektora Ochrony Danych należy:
  - 1) monitorowanie i zapewnianie przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych w ramach i zgodnie z działaniem Kościoła katolickiego i jego struktur;
  - 2) upowszechnianie wiedzy o ochronie danych osobowych w Kościele;
  - 3) doradzanie administratorom danych i podmiotom przetwarzającym w Kościele w zakresie ochrony danych osobowych;
  - 4) udzielanie osobie, której dane dotyczą, informacji dotyczących uprawnień przysługujących jej w związku z przetwarzaniem jej danych osobowych;
  - 5) rozpatrywanie skarg dotyczących przestrzegania przepisów ustanowionych w Kościele w zakresie ochrony danych osobowych;
  - 6) podejmowanie decyzji dotyczących dopuszczalności przekazywania danych do publicznej kościelnej osoby prawnej mającej siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeśli istnieją uzasadnione wątpliwości odnośnie do ochrony tych danych;
  - 7) współpraca z krajowym organem nadzorczym, w tym dzielenie się informacjami oraz świadczenie wzajemnej pomocy w celu zapewnienia przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych;
  - 8) monitorowanie zmian w działalności Kościoła mających wpływ na ochronę danych osobowych, w szczególności stosowania technologii informacyjnych i komunikacyjnych;
  - 9) przedkładanie Konferencji Episkopatu Polski propozycji regulacji prawnych bądź zmian regulacji dotyczących ochrony danych osobowych.
2. Kościelny Inspektor Ochrony Danych nie jest uprawniony do monitorowania i ingerencji w przekazywanie danych do Stolicy Apostolskiej.
3. Kościelny Inspektor Ochrony Danych nie może monitorować ani ingerować w przetwarzanie danych dokonywane przez sądy w ramach sprawowania przez nie wymiaru sprawiedliwości.

Art. 38 – Uprawnienia Kościelnego Inspektora Ochrony Danych

W celu realizacji zadań Kościelny Inspektor Ochrony Danych jest uprawniony do:

- 1) żądania od podmiotów przetwarzających dane osobowe w Kościele udzielenia informacji związanych z przetwarzaniem i ochroną danych;
- 2) przeprowadzenia kontroli działalności podmiotów przetwarzających dane osobowe w Kościele;

- 3) nakazania przywrócenia stanu zgodnego z prawem w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości przy przetwarzaniu danych;
- 4) nakazania administratorowi poinformowania osoby, której dane dotyczą, o naruszeniu ochrony danych;
- 5) podjęcia innych środków, niezbędnych do zapewnienia skutecznej ochrony danych osobowych w Kościele.

Art. 39 – Sprawozdanie z działalności Kościelnego Inspektora Ochrony Danych

Kościelny Inspektor Ochrony Danych sporządza roczne sprawozdanie ze swojej działalności, które jest przekazywane Konferencji Episkopatu Polski oraz publikowane w „Aktach Konferencji Episkopatu Polski”.

Art. 40 – Nadzór

1. Niezależnie od monitorowania i zapewniania przez Kościelnego Inspektora Ochrony Danych przestrzegania przepisów w zakresie ochrony danych osobowych w rozumieniu art. 35 ust. 1 niniejszego Dekretu do biskupa diecezjalnego w ramach zwyczajnych działań kontrolnych (np. podczas wizytacji kanonicznych) należy także nadzór nad prawidłowym przestrzeganiem przepisów dotyczących pozyskiwania, przechowywania i przetwarzania danych osobowych.
2. W instytucjach życia konsekrowanego i stowarzyszeniach życia apostołskiego nadzór, o którym mowa w ustępie poprzedzającym, sprawuje wyższy przełożony.

Rozdział VI

Procedura odwoławcza i odpowiedzialność za naruszenie przepisów niniejszego Dekretu ogólnego

Art. 41 – Procedura odwoławcza

Jeśli osoba, której dane dotyczą, uzna, że przetwarzanie danych nie jest zgodne z przepisami niniejszego Dekretu, może złożyć skargę do Kościelnego Inspektora Ochrony Danych, a następnie do właściwej dykasterii Stolicy Apostolskiej, zgodnie z przepisami *Kodeksu Prawa Kanonicznego*.

Art. 42 – Sankcje

1. Kto powoduje szkody materialne lub moralne poprzez nieuprawnione pozyskanie, przechowywanie i wykorzystywanie danych osobowych jest zobowiązany do naprawienia szkody zgodnie z kan. 128 Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz kan. 935 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich.
2. Karze przewidzianej przez kan. 1389 Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz kan. 1464 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich podlega ten, kto naruszając niniejsze przepisy:
  - 1) nadużywa władzy kościelnej lub urzędu;
  - 2) dokona lub zaniecha bezprawnie z powodu zawinionego zaniedbania aktu władzy kościelnej lub aktu urzędowego, powodując szkodę dla innej osoby.
3. Karą przewidzianą w kan. 1390 § 2 Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz kan. 1452 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich może zostać ukarany ten, kto nie zachowując niniejszych przepisów, narusza czyjeś dobre imię.
4. Jeżeli przestępstwo polega na naruszeniu obowiązku służbowego, kara podlega zaostrzeniu i może także polegać na odwołaniu lub na pozbawieniu urzędu zgodnie z kan. 193 § 1 i 3; 196 § 1; 1336 § 1, n. 2° i 1389 Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz kan. 975 § 1 i 2; 978; 1464 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich.

Rozdział VII Przepisy końcowe

Art. 43 – Zasada swobody komunikacji

Kościół katolicki w Polsce, jego osoby prawne i fizyczne korzystają ze swobody utrzymywania stosunków i komunikowania się ze Stolicą Apostolską, z Konferencjami Biskupów, z Kościołami partykularnymi, a także między sobą i z innymi wspólnotami, instytucjami, organizacjami i osobami w kraju i za granicą. Żaden artykuł tego Dekretu nie może być interpretowany w sposób, który w istotnym stopniu ograniczałby tę swobodę.

Art. 44 – Wejście w życie

1. Niniejszy Dekret wchodzi w życie po uzyskaniu *recognitio* Stolicy Apostolskiej z chwilą promulgacji, zgodnie z kan. 455 § 2 i 3, w związku z kan. 8 § 2 Kodeksu Prawa Kanonicznego.
2. Promulgacja niniejszego Dekretu następuje poprzez zamieszczenie go na oficjalnej stronie internetowej Konferencji Episkopatu Polski.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Warszawa, dnia 30 kwietnia 2018 r.

SEP – D/2.9.14-5

Oświadczenie dotyczące promulgacji *Dekretu ogólnego* w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim

W związku z udzieleniem w dniu 22 marca 2018 r. przez Kongregację ds. Biskupów *recognitio* Dekretu ogólnego Konferencji Episkopatu Polski z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim w dniu dzisiejszym, tj. 30 kwietnia 2018 r., poprzez zamieszczenie ww. Dekretu na oficjalnej stronie internetowej Konferencji Episkopatu Polski (www.episkopat.pl), następuje jego prawna promulgacja. Zgodnie z art. 44 Dekretu ogólnego wchodzi on w życie z chwilą promulgacji.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Dekret ogólny
Konferencji Episkopatu Polski
dotyczący sporządzenia i modyfikacji aktu chrztu
w związku z przysposobieniem (14.03.2017)

Na podstawie kan. 877 § 3 i 455 Kodeksu Prawa Kanonicznego Konferencja Episkopatu Polski na 375. Zebraniu Plenarnym, w dniu 14 marca 2017 r. postanowiła ustalić zasady sporządzenia i modyfikacji aktu chrztu w związku z przysposobieniem w brzmieniu następującym:

1. Wpisów dotyczących przysposobienia dokonuje się wyłącznie na wniosek przysposabiających lub na wniosek pełnoletniej osoby przysposobionej, skierowany do ordynariusza miejsca za pośrednictwem proboszcza parafii, w której został sporządzony lub ma zostać sporządzony akt chrztu. Decyzję o dokonaniu wpisu oraz jego formie podejmuje ordynariusz miejsca i tylko on wydaje stosowne polecenie proboszczom, których sprawa dotyczy.
2. Do wniosku winny zostać dołączone dokumenty cywilne potwierdzające dane osobowe oraz fakt przysposobienia (sądowe orzeczenie przysposobienia i odpis zupełny aktu urodzenia).
3. W przypadku, gdy przysposobienie nastąpiło po chrzcie, należy dołączyć świadectwo chrztu. W wypadku trudności z przedstawieniem tego dokumentu kuria diecezjalna winna nakazać przeprowadzenie stosownej kwerendy w oparciu o dostępne dane osoby przysposobionej, jej rodziców naturalnych i informacji na temat miejsca ich zamieszkania.
4. Jeżeli chrzest następuje po przysposobieniu, do aktu chrztu wpisuje się aktualne dane osobowe osoby, z zaznaczeniem na marginesie, że dziecko zostało przysposobione. Jeżeli jest to możliwe, należy wpisać także dane rodziców biologicznych.
5. Jeżeli przysposobienie nastąpiło po chrzcie dziecka, gdy nie został sporządzony nowy akt urodzenia, należy wpisać do aktu chrztu nowe dane osobowe osoby ochrzczonej, bez zacierania danych oryginalnych, z zaznaczeniem na marginesie aktu, że dziecko zostało przysposobione.
6. Jeżeli przysposobienie nastąpiło po chrzcie dziecka, gdy został sporządzony nowy akt urodzenia, możliwe jest sporządzenie nowego aktu chrztu, do którego wpisuje się, zgodnie z brzmieniem dokumentów cywilnych: imiona i nazwiska ochrzczonego, datę i miejsce urodzenia, dane przysposabiających, datę i miejsce chrztu (lub – na wniosek przysposabiających – miejsce sporządzenia nowego aktu), imię i nazwisko szafarza, dane rodziców chrzestnych lub ich zastępców (substytutów) ustanowionych zgodnie z p. 8, z zaznaczeniem na marginesie aktu, że dziecko zostało przysposobione oraz podaniem miejsca i numeru dotychczasowego aktu chrztu. Jeżeli jest to możliwe, należy wpisać także dane rodziców biologicznych. Nowy akt chrztu sporządza się w parafii zamieszkania przysposabiających. Na marginesie dotychczasowego aktu chrztu, na polecenie ordynariusza miejsca, umieszcza się klauzulę zabraniającą jego ujawnienia w brzmieniu: „Akt z racji przysposobienia nie podlega ujawnieniu” i opatrzoną datą.
7. Na marginesie modyfikowanego lub sporządzanego na nowo aktu chrztu należy podać podstawę prawną dokonywanych zmian, czyli powołać się zarówno na reskrypt z kurii diecezjalnej, jak i stosowny dokument cywilny, który powinien być archiwizowany.
8. W każdym przypadku przysposabiający mogą zwrócić się do biskupa diecezjalnego o ustanowienie zastępczych (substytutów) rodziców chrzestnych dla przysposobionego dziecka. Ich imiona i nazwiska wpisuje się do aktu chrztu. Wybór nowych chrzestnych można połączyć z odpowiednio dostosowanym obrzędem liturgicznym odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych i błogosławieństwem małego dziecka przewidzianym w księdze liturgicznej *Obrzędy błogosławieństw*.
9. W wydawanych odpisach aktu chrztu (metrykach) osób przysposobionych ujawnia się wyłącznie nowe dane, nie czyniąc wzmianki o przysposobieniu i rodzicach biologicznych. Aby uniknąć zawarcia nieważnego małżeństwa przez osoby biologicznie spokrewnione (np. naturalne rodzeństwo), wystawiając świadectwo chrztu należy wręczyć zainteresowanemu nupturientowi odpis zawierający dane o rodzicach adopcyjnych, tak jak widnieją w księdze ochrzczonej,

natomiast pełną informację o rodzicach biologicznych przesłać – zachowując sekret – przesyłką poleconą bezpośrednio do parafii, w której ma być przeprowadzane przedślubne dochodzenie kanoniczne. Duszpasterz spisujący protokół przedślubny winien z zachowaniem należytej dyskrecji sprawdzić, czy narzeczonych nie łączy naturalne pokrewieństwo. Jeśli zainteresowana osoba nie ma świadomości, że została przysposobiona, nie należy jej o tym informować (*Dekret o przygotowaniu do małżeństwa*, art. 57). Utajnienie aktu oznacza, że nie wydaje się zeń odpisów, chyba że o metrykę zwróci się osoba pełnoletnia, której ów akt dotyczy.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Warszawa, dnia 19 czerwca 2018 r.

SEP – D/6.2-11

Oświadczenie w sprawie promulgacji *Dekretu ogólnego Konferencji Episkopatu Polski dotyczącego sporządzenia i modyfikacji aktu chrztu w związku z przysposobieniem*

W związku z udzieleniem w dniu 9 kwietnia 2018 r. przez Kongregację ds. Biskupów *recognitio* Dekretu ogólnego Konferencji Episkopatu Polski z dnia 14 marca 2017 r. *dotyczącego sporządzenia i modyfikacji aktu chrztu w związku z przysposobieniem* w dniu dzisiejszym, tj. 19 czerwca 2018 r., poprzez zamieszczenie ww. Dekretu na oficjalnej stronie internetowej Konferencji Episkopatu Polski (www.episkopat.pl) w zakładce AKTA KEP, następuje jego prawna promulgacja.

Dekret ogólny otrzymuje moc obowiązującą z chwilą promulgacji.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

1.2. Uchwały definitywne

378. Zebranie Plenarne KEP (13-14.03.2018)

**Uchwała nr 1/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 13 marca 2018 r.
w sprawie wyboru
Przewodniczących Zespołów
Konferencji Episkopatu Polski**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 50 Statutu KEP oraz § 44 ust. 1 Regulaminu KEP wybiera:

- 1) bp. Józefa WRÓBLA, Biskupa Pomocniczego Archidiecezji Lubelskiej, na Przewodniczącego Zespołu Ekspertów KEP ds. Bioetycznych, na pierwszą pięcioletnią kadencję, w miejsce abp. Henryka Hosera;
- 2) bp. Wiesława ŚMIGLA, Biskupa Diecezji Toruńskiej, na Przewodniczącego Zespołu Biskupów ds. Duszpasterskiej Troski o Radio Maryja, na pierwszą pięcioletnią kadencję, w miejsce bp. Andrzeja Suskiego;
- 3) abp. Wojciecha POLAKA, Metropolitę Gnieźnieńskiego, Prymasa Polski, na Przewodniczącego Zespołu ds. Kontaktów z Rosyjskim Kościołem Prawosławnym, na drugą pięcioletnią kadencję;
- 4) bp. Jacka JEZIERSKIEGO, Biskupa Diecezji Elbląskiej, na Przewodniczącego Zespołu ds. Dialogu ze Wspólnotą Kościelną Polskokatolicką, na pierwszą pięcioletnią kadencję, w miejsce bp. Mariana Błażeja Kruszyłowicza.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 2/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 13 marca 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia
Konsultora Komisji Maryjnej oraz Konsultora Rady ds. Migracji,
Turystyki i Pielgrzymek Konferencji Episkopatu Polski

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 49 i 51 Statutu KEP oraz § 44 ust. 2 Regulaminu KEP:

- 1) na wniosek abp. Wacława Depo, Przewodniczącego Komisji Maryjnej, na Konsultora tejże Komisji zatwierdza ks. prof. dr. hab. Marka CHMIELEWSKIEGO, prezbitera Diecezji Radomskiej;
- 2) na wniosek bp. Krzysztofa Zadarki, Przewodniczącego Rady ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek, na Konsultora tejże Rady zatwierdza o. dr. Wiesława DAWIDOWSKIEGO OSA.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 3/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 13 marca 2018 r.
w sprawie powołania członka
Komisji Wspólnej
Przedstawicieli Rządu Rzeczypospolitej Polskiej
i Konferencji Episkopatu Polski

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 10 Statutu Konferencji Episkopatu Polski, w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 380), powołuje abp. Marka JĘDRASZEWSKIEGO, Metropolitę Krakowskiego, Zastępcę Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, na członka Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Konferencji Episkopatu Polski, na pierwszą pięcioletnią kadencję, w miejsce bp. Andrzeja Suskiego.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 4/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 13 marca 2018 r.
w sprawie powołania
Duszpasterzy Krajowych

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 54 Statutu KEP oraz § 44 ust. 3 Regulaminu KEP, powołuje:

- 1) ks. dr. hab. Piotra KRAKOWIAKA SAC, prof. UMK, na Duszpasterza Krajowego Hospicjów, na czwartą pięcioletnią kadencję;
- 2) ks. dr. Tomasza CZARNOCKIEGO, prezbitera Diecezji Siedleckiej, na Duszpasterza Krajowego Prawników, na drugą pięcioletnią kadencję.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 5/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 13 marca 2018 r.
w sprawie potwierdzenia wyboru
Dyrektora Krajowego Unii Apostolskiej Kleru

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, w związku z n. 50 i 51 Statutów Unii Apostolskiej Kleru, potwierdza wybór ks. prof. dr. hab. Zdzisława LECA, prezbitera Archidiecezji Wrocławskiej, na Dyrektora Krajowego Unii Apostolskiej Kleru, na pierwszą trzyletnią kadencję, w miejsce ks. Tomasza Rusieckiego. Wyboru dokonało Zgromadzenie Krajowe Diecezjalnych Dyrektorów Unii Apostolskiej Kleru w dniu 27 listopada 2017 r. w Częstochowie.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 6/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 13 marca 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia wyboru
Przewodniczącego Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, w związku z art. 22 ust. 2 Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II, zatwierdza wybór ks. prof. dr. hab. Henryka WITCZYKA, prezbitera Diecezji Kieleckiej, na Przewodniczącego Dzieła Biblijnego Jana Pawła II, na pięcioletnią kadencję. Wyboru dokonało Walne Zebranie Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II w dniu 13 stycznia 2018 r. w Warszawie.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 7/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 13 marca 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia składu
Komisji ds. Instytutów Życia Konsekwowanego
i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 49 i 51 Statutu KEP, na wniosek bp. Jacka Kicińskiego, Przewodniczącego Komisji ds. Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, zatwierdza następujący skład Komisji:

1. Członkowie:

- bp Łukasz BUZUN, Biskup Pomocniczy Diecezji Kaliskiej
- bp Antoni Pacyfik DYDYCZ, Biskup Senior Diecezji Drohiczyńskiej
- bp Romuald KAMIŃSKI, Biskup Diecezji Warszawsko-Praskiej
- bp Damian MUSKUS, Biskup Pomocniczy Archidiecezji Krakowskiej
- bp Rudolf PIERSKAŁA, Biskup Pomocniczy Diecezji Opolskiej
- bp Józef SZAMOCKI, Biskup Pomocniczy Diecezji Toruńskiej

2. Konsultorzy:

- Elwira FERTACZ OKB
- ks. Bogdan GIEMZA SDS
- br. Izaak KAPAŁA OSB
- o. Wiesław KIWIOR OCD
- o. Kazimierz MALINOWSKI OFMConv – sekretarz
- ks. Arkadiusz OKROJ
- m. Jolanta OLECH USJK
- ks. Czesław PARZYSZEK SAC
- M. Maksymilla PLISZKA SBDNP
- ks. Tomasz RUSIECKI
- o. Janusz SOK CSsR
- m. Weronika SOWULEWSKA OSBCam
- s. Danuta WRÓBEL SNMPN.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 8/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 13 marca 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia składu
Zespołu ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 49 i 51 Statutu KEP, na wniosek bp. Ro-

mualda Kamińskiego, Przewodniczącego Zespołu ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia, zatwierdza następujący skład Zespołu:

1. Członkowie:

- Beata CHOLEWKA
- ks. Radosław HORBATOWSKI
- Małgorzata KRAJNIK
- Marek KROBICKI
- o. Hubert MATUSIEWICZ OH
- ks. Łukasz STAWARZ
- ks. Arkadiusz ZAWISTOWSKI – sekretarz

2. Konsultorzy:

- Beata BALISZEWSKA
- ks. Wojciech BARTOSZEK
- s. Milena KAMIENIECKA
- Dominik KRZYŻANOWSKI
- Maria OCHMAN
- ks. Tomasz WIELEBSKI.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 9/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 13 marca 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia składu
Rady ds. Duszpasterstwa Młodzieży

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 49 i 51 Statutu KEP, na wniosek bp. Marka Solarczyka, Przewodniczącego Rady ds. Duszpasterstwa Młodzieży, zatwierdza następujący skład Rady:

1. Członkowie:

- bp Andrzej CZAJA, Biskup Diecezji Opolskiej
- bp Marian FLORCZYK, Biskup Pomocniczy Diecezji Kieleckiej
- abp Marek JEĐRASZEWSKI, Metropolita Krakowski, Zastępca Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski
- bp Marek MARCZAK, Biskup Pomocniczy Archidiecezji Łódzkiej
- bp Marek MENDYK, Biskup Pomocniczy Diecezji Legnickiej
- bp Damian MUSKUS, Biskup Pomocniczy Archidiecezji Krakowskiej
- abp Wojciech POLAK, Metropolita Gnieźnieński, Prymas Polski

2. Konsultorzy:

- ks. Adam BAB
- ks. Marcin BARAN

- ks. Mariusz KISZCZAK
- ks. Andrzej LUBOWICKI
- ks. Emil PARAFINIUK – sekretarz
- ks. Adam POLAK
- o. Wojciech PRUS OP
- ks. Marek SĘDEK
- ks. Grzegorz SUCHODOLSKI
- ks. Mariusz WILK
- Karolina BŁAŻEJCZYK
- Aleksandra DE MEZER
- Jakub POTRZAŚAJ
- Agata SOBCZAK.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 10/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 13 marca 2018 r.
w sprawie Zespołu ds. Apostolstwa Trzeźwości

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, zamyka prace Zespołu ds. Apostolstwa Trzeźwości.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 11/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 13 marca 2018 r.
w sprawie Zespołu ds. Apostolstwa Trzeźwości
i Osób Uzależnionych

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 9 Statutu KEP, powołuje Zespół ds. Apostolstwa Trzeźwości i Osób Uzależnionych i na podstawie art. 50 Statutu KEP oraz § 44 ust. 1 Regulaminu KEP na Przewodniczącego tegoż Zespołu, na pierwszą pięcioletnią kadencję, wybiera bp. Tadeusza BRONAKOWSKIEGO, Biskupa Pomocniczego Diecezji Łomżyńskiej.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 12/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 13 marca 2018 r.
w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Konferencji Episkopatu Polski
ds. wdrożenia *Dekretu ogólnego w sprawie ochrony osób fizycznych*
w związku z *przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim*

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, ustanawia ks. prof. dr. hab. Piotra MAZURKIEWICZA Pełnomocnikiem Konferencji Episkopatu Polski ds. wdrożenia *Dekretu ogólnego w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim*. Funkcję tę będzie pełnił do odwołania.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 13/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 13 marca 2018 r.
w sprawie udzielenia upoważnienia do wyboru
p.o. Kościelnego Inspektora Ochrony Danych

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, udziela upoważnienia Radzie Stałej, aby po wejściu w życie *Dekretu ogólnego w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim*, dokonała wyboru pełniącego obowiązki Kościelnego Inspektora Ochrony Danych. Powierzone zadania będzie on pełnił do czasu wyboru przez Konferencję Episkopatu Polski Kościelnego Inspektora Ochrony Danych na najbliższym Zebraniu Plenarnym KEP, które odbędzie się w Siedlcach, w dniach 7-9 czerwca br.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 14/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 14 marca 2018 r.
w sprawie wyboru członków Rady Stałej
Konferencji Episkopatu Polski

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 22 Statutu KEP, na Członków Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski wybiera:

- 1) abp. Wiktora SKWORCA, Metropolite Katowickiego, na pierwszą pięcioletnią kadencję, w miejsce abp. Henryka Hosera;
- 2) bp. Piotra TURZYŃSKIEGO, Biskupa Pomocniczego Diecezji Radomskiej, na pierwszą pięcioletnią kadencję, w miejsce bp. Wiesława Śmigła.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 15/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 14 marca 2018 r.
w sprawie obchodów uroczystości Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny
w dniu 8 grudnia 2019 r.

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na mocy dyspensy udzielonej przez Kongregację ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów dekretem z dnia 9 kwietnia 2013 r. (Prot. 39/13/L), postanawia, aby w dniu 8 grudnia 2019 r., kiedy to wypada zbieżność II niedzieli Adwentu i uroczystości Niepokalanego Poczęcia NMP, zachować obchody uroczystości Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, z uwzględnieniem zaleceń Kongregacji odnośnie do niepomniejszenia znaczenia czasu Adwentu.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 17/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 14 marca 2018 r.
w sprawie opinii dotyczącej
rozpoczęcia procesu beatyfikacyjnego

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP oraz przepisów wydanych

przez Kongregację Spraw Kanonizacyjnych (Normaeservandae in inquisitionibus ab Episcopis faciendis in Causis Sanctorum, n. 11a; Instrukcja o prowadzeniu dochodzenia diecezjalnego lub eparchialnego w sprawach kanonizacyjnych *Sanctorum Mater*, art. 41 § 1 i art. 42), wyraża pozytywną opinię odnośnie do rozpoczęcia procesu beatyfikacyjnego czterech augustianów: o. Wilhelma Gaczka, o. Adama Olszewskiego, o. Tadeusza Wiluckiego i br. Kazimierza Lipki.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 18/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 14 marca 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia zmian Statutu
Stowarzyszenia „Muzea i Skarbce Kościelne *Ars Sacra*”

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie kan. 314 Kodeksu Prawa Kanonicznego, w związku z art. 32 ust. 3 Statutu Stowarzyszenia „Muzea i Skarbce Kościelne *Ars Sacra*”, zatwierdza zmiany statutu przygotowane przez Walne Zgromadzenie Stowarzyszenia „Muzea i Skarbce Kościelne *Ars Sacra*” (Uchwała nr 2/2017 z dnia 19 października 2017 r.). Znowelizowany Statut zostaje zatwierdzony na 3 lata *ad experimentum*.

Tekst jednolity Statutu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

STATUT
STOWARZYSZENIA
„MUZEA I SKARBCE KOŚCIELNE
***ARS SACRA*”**

Rozdział I
Postanowienia ogólne

Art. 1

1. Stowarzyszenie „Muzea i Skarbce Kościelne *Ars Sacra*”, zwane dalej Stowarzyszeniem, zrzesza osoby fizyczne reprezentujące muzea i skarbcce kościelne należące do Kościoła katolickiego.
2. Stowarzyszenie erygowane jest przez Konferencję Episkopatu Polski jako publiczne stowarzyszenie wiernych (kan. 312 § 1 n. 2 Kodeksu Prawa Kanonicznego) uchwałą nr 3/376/2017 Konferencji Epi-

skopatu Polski z dnia 6 czerwca 2017 r. i nabywa osobowość cywilnoprawną w oparciu o art. 4 ust. 3 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską (Dz. U. 1998 Nr 51, poz. 318) w związku z art. 10 i art. 34 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 380).

Art. 2

Stowarzyszenie podlega nadzorowi kompetentnej władzy kościelnej, zgodnie z kan. 315 Kodeksu Prawa Kanonicznego.

Art. 3

Stowarzyszenie posiada asystenta kościelnego mianowanego przez Konferencję Episkopatu Polski, zgodnie z kan. 317 § 1 KPK.

Art. 4

1. Stowarzyszenie używa własnego znaku graficznego – logo i własnej pieczęci.
2. Nazwa Stowarzyszenia i jej znaki graficzne podlegają ochronie zgodnie z przepisami prawa.
3. Patronem Stowarzyszenia jest św. Brat Albert Chmielowski.

Art. 5

1. Stowarzyszenie obejmuje swoją działalnością teren całego kraju.
2. Stowarzyszenie może należeć do międzynarodowych organizacji o podobnych celach i założeniach ideowych.

Art. 6

Siedzibą Stowarzyszenia jest Warszawa.

Rozdział II **Cele i środki działania**

Art. 7

Celem Stowarzyszenia jest:

1. usprawnienie działalności muzeów i skarbców kościelnych utworzonych przez osoby prawne Kościoła katolickiego oraz pomoc w ich rozwoju, eksponowaniu, przechowywaniu i udostępnianiu publiczności ich zbiorów;
2. upowszechnianie wiedzy i informacji o muzeach i skarbcach kościelnych;
3. doskonalenie kwalifikacji zawodowych osób pracujących na rzecz muzeów i skarbców kościelnych oraz podnoszenie ich wiedzy ogólnej;
4. integracja środowiska zajmującego się gromadzeniem i ochroną zbiorów muzealnych oraz ich eksponowaniem;
5. reprezentowanie środowiska muzealnego i skarbców kościelnych w kontaktach z państwową służbą muzealną i innymi instytucjami kulturalnymi;
6. dbałość o wysoki poziom etyki i fachowość wykonywanego zawodu oraz otaczanie troską, budowanie zaufania i szacunku społecznego dla miejsc pielęgnujących pamięć, tradycję i historię dziedzictwa kultury chrześcijańskiej i narodowej.

Art. 8

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:

1. współpracę i pomoc świadczoną muzeom oraz wspólne zabieganie o pozyskiwanie dotacji i dofinansowania działalności Stowarzyszenia oraz muzeów i skarbców kościelnych;
2. wymianę doświadczeń w formie spotkań i konferencji oraz prowadzi działalność wydawniczą;

3. działalność badawczą – w tym udział w konferencjach i sympozjach adresowanych do pracowników muzeów – poznawanie i otwieranie się na nowe metody znakowania obiektów muzealnych, konserwację i zabezpieczanie zbiorów itp., śledzenie nowych osiągnięć technicznych w tej dziedzinie;
4. prowadzenie wykazu ze zwięzłą charakterystyką muzeów i skarbców kościelnych całej Polski;
5. podejmowanie inicjatyw sprzyjających rozwojowi muzeów i skarbców kościelnych;
6. troskę o ochronę zbiorów i współpracę w odzyskiwaniu obiektów utraconych.

Rozdział III **Członkowie – ich prawa i obowiązki**

Art. 9

1. Do Stowarzyszenia należą członkowie:
  - 1) zwyczajni;
  - 2) wspierający;
  - 3) honorowi.
2. Członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia może być osoba fizyczna reprezentująca muzeum lub skarbiec kościelny.
3. Członkami wspierającymi mogą być osoby fizyczne i osoby prawne deklarujące pomoc materialną dla realizacji celów statutowych Stowarzyszenia po udzieleniu rekomendacji przez dwóch członków zwyczajnych.
4. Członkami honorowymi mogą być osoby fizyczne, w tym reprezentanci osób prawnych o szczególnych zasługach dla Stowarzyszenia.

Art. 10

Członków zwyczajnych przyjmuje Zarząd w trybie uchwały.

Art. 11

Kaźde muzeum lub skarbiec kościelny może być reprezentowane w Stowarzyszeniu tylko przez jednego członka zwyczajnego, aktualnie pełniącego funkcję dyrektora lub przez osobę przez niego wyznaczoną.

Art. 12

Wniosek o przyjęcie do Stowarzyszenia powinien zawierać:

- 1) zwięzłą charakterystykę muzeum lub skarbcza kościelnego;
- 2) oświadczenie właściwego organu muzeum lub skarbcza kościelnego o wyznaczeniu osoby, która będzie członkiem Stowarzyszenia reprezentującym to muzeum lub skarbiec kościelny;
- 3) oświadczenie woli kandydata o akceptacji celów Stowarzyszenia i jego statutu.

Art. 13

1. Członkostwo zwyczajne ustaje poprzez:
  - 1) rezygnację złożoną Zarządowi z chwilą jej złożenia;
  - 2) wykluczenie ze Stowarzyszenia na skutek naruszania postanowień Statutu, regulaminów i uchwał Stowarzyszenia;
  - 3) skreślenie z listy członków z powodu niepłacenia składek przez jeden rok;
  - 4) odwołanie przez władzę, która wyznaczyła kandydata na członka;
  - 5) likwidację muzeum lub skarbcza kościelnego reprezentowanego przez danego członka;
  - 6) wydalenie z powodu utraty przynależności do Kościoła Katolickiego, zgodnie z kan. 316 KPK, lub utratę przez niego zdolności do czynności prawnych;
  - 7) śmierć członka.

2. Członkostwo wspierające i honorowe ustaje poprzez rezygnację złożoną Zarządowi z chwilą jego złożenia lub decyzję uchwały Walnego Zgromadzenia.

Art. 14

Członek zwyczajny ma prawo:

- 1) uczestniczyć w działalności Stowarzyszenia;
- 2) korzystać z pomocy Stowarzyszenia zgodnie z jego celami i Statutem;
- 3) uczestniczyć z prawem głosu w Walnym Zgromadzeniu;
- 4) korzystać z czynnego i biernego prawa wyborczego.

Art. 15

Obowiązkiem członka zwyczajnego Stowarzyszenia jest przestrzeganie postanowień niniejszego Statutu, zarządzeń władz Stowarzyszenia, zaangażowanie w prace Stowarzyszenia oraz regularne płacenie składek w wysokości określonej przez Zarząd.

Art. 16

1. Członkostwo wspierające i honorowe nabywa się na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia podjętej na wniosek Zarządu.
2. Członkowie wspierający i honorowi nie mają obowiązku płacenia składek.

Art. 17

1. Członek w stosunku do Stowarzyszenia może działać przez pełnomocnika.
2. Udzielenie pełnomocnictwa, o którym mowa w ust. 1, wymaga zachowania formy pisemnej.

Rozdział IV Władze Stowarzyszenia

Art. 18

1. Organami władzy Stowarzyszenia są:
  - 1) Walne Zgromadzenie jako najwyższa władza Stowarzyszenia;
  - 2) Zarząd;
  - 3) Komisja Rewizyjna.
2. Kadencja wybieralnych władz trwa pięć lat, z możliwością jednokrotnego ponowienia kadencji.
3. Wybór władz Stowarzyszenia jest zatwierdzany przez Konferencję Episkopatu Polski.

Art. 19

1. Walne Zgromadzenie sprawozdawcze zwoływane jest przez Zarząd raz w roku, a sprawozdawczo-wyborcze raz na pięć lat.
2. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej lub 1/5 ogólnej liczby członków zwyczajnych Stowarzyszenia.
3. Zawiadomienie o terminie i o porządku Walnego Zgromadzenia powinno być doręczone.

Art. 20

1. Walne Zgromadzenie otwiera przewodniczący Zarządu, a prowadzi je wybrany na tym zgromadzeniu przewodniczący obrad.
2. Udział w głosowaniu mają podczas Walnego Zgromadzenia tylko członkowie zwyczajni lub ich pełnomocnicy.
3. Pozostałym członkom należy umożliwić wypowiedzenie się w sprawach Stowarzyszenia.
4. Z obrad Walnego Zgromadzenia sporządza się protokół podpisany przez przewodniczącego obradom i protokolanta.

Art. 21

1. Członkowie Zarządu w liczbie nie większej niż dziewięciu wybierani są przez Walne Zgromadzenie w głosowaniu tajnym w oparciu o regulamin uchwalony przez Walne Zgromadzenie.
2. W pozostałych sprawach, o ile Statut nie stanowi inaczej, Walne Zgromadzenie podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów przy obecności przynajmniej połowy członków zwyczajnych, chyba że przynajmniej jeden uczestnik zażąda głosowania tajnego.

Art. 22

Do wyłącznej kompetencji Walnego Zgromadzenia należy:

- 1) wybór oraz odwołanie Zarządu, zatwierdzenie przewodniczącego Zarządu i przewodniczącego Komisji Rewizyjnej, a także uchwalanie regulaminu ich działania;
- 2) wytyczanie kierunków działalności Stowarzyszenia;
- 3) rozpatrywanie dorocznych sprawozdań Zarządu i udzielanie mu absolutorium;
- 4) podejmowanie decyzji o prowadzeniu przez Stowarzyszenie działalności gospodarczej oraz uchwalenie jej regulaminu;
- 5) zatwierdzanie rozliczeń finansowych w postaci bilansów rocznych;
- 6) rozpatrywanie odwołań od decyzji innych organów władzy Stowarzyszenia;
- 7) przyjmowanie członków wspierających i honorowych;
- 8) podejmowanie decyzji o członkostwie Stowarzyszenia w innych organizacjach;
- 9) uchwalenie zmian Statutu, które winny być następnie przedstawione Konferencji Episkopatu Polski do zatwierdzenia;
- 10) wykluczanie członków;
- 11) podejmowanie decyzji o rozwiązaniu Stowarzyszenia.

Art. 23

1. Zarząd składa się z przewodniczącego Zarządu, jego zastępcy, skarbnika i sekretarza, którzy równocześnie stanowią Prezydium Stowarzyszenia oraz członków.
2. Zarząd zbiera się co najmniej dwa razy w roku, a w razie potrzeby na wniosek przewodniczącego Zarządu lub na pisemny wniosek przynajmniej trzech członków Zarządu. W innych przypadkach w razie konieczności obraduje Prezydium Stowarzyszenia zwoływane przez przewodniczącego Zarządu.
3. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów. W przypadku równej ilości głosów decyduje głos przewodniczącego.

Art. 24

Do zadań Zarządu należy:

- 1) wybór spośród siebie przewodniczącego Zarządu, zastępcy przewodniczącego Zarządu, skarbnika i sekretarza;
- 2) kierowanie bieżącą działalnością Stowarzyszenia;
- 3) reprezentowanie go na zewnątrz;
- 4) uchwalanie bieżących programów działania;
- 5) przyjmowanie członków zwyczajnych;
- 6) ustalanie budżetu Stowarzyszenia;
- 7) zwoływanie Walnego Zgromadzenia;
- 8) wykonywanie uchwał Walnego Zgromadzenia;
- 9) powoływanie i odwoływanie komisji problemowych, rad i innych organów pomocniczych oraz ustalanie ich regulaminów;
- 10) podejmowanie i kierowanie działalnością gospodarczą oraz tworzenie w tym celu odpowiednich jednostek organizacyjnych;
- 11) ustalanie wielkości składki członkowskiej oraz zasad jej płatności;
- 12) sprawowanie pieczy nad majątkiem Stowarzyszenia;

- 13) składanie rocznych sprawozdań z działalności Stowarzyszenia, w tym finansowych, Walnemu Zgromadzeniu oraz Konferencji Episkopatu Polski;
- 14) przygotowywanie projektów uchwał przed zwyczajnym Walnym Zgromadzeniem;
- 15) pozostałe sprawy niezastrzeżone statutowo innym organom.

Art. 25

1. Komisja Rewizyjna składa się z trzech członków, w tym z przewodniczącego Komisji i sekretarza.
2. Komisja Rewizyjna wybiera spośród siebie przewodniczącego i sekretarza na pierwszym posiedzeniu, które powinno odbyć się przed zakończeniem Walnego Zgromadzenia, zwykłą większością głosów, w obecności wszystkich członków.
3. W przypadku niemożności wyboru przewodniczącego lub sekretarza, Walne Zgromadzenie wybiera nowy skład Komisji Rewizyjnej.

Art. 26

Komisja Rewizyjna:

- 1) przeprowadza bieżącą i okresową kontrolę działalności Stowarzyszenia, zwłaszcza spraw finansowych;
- 2) wnioskuje o udzielenie absolutorium Zarządowi;
- 3) wnioskuje o zwołanie nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia.

Art. 27

Uchwały Komisji Rewizyjnej zapadają zwykłą większością głosów.

Art. 28

Zarząd oraz Komisja Rewizyjna mają prawo dokooptować nowych członków na miejsce ustępujących. Liczba dokooptowanych nie może przekraczać 1/3 liczby statutowej członków organów władzy. Wymagają oni akceptacji przez najbliższe Walne Zgromadzenie.

Art. 29

Członkowie organów władz statutowych nie otrzymują wynagrodzenia.

Rozdział V Majątek Stowarzyszenia

Art. 30

Majątek Stowarzyszenia stanowią:

- 1) składki członkowskie;
- 2) darowizny, spadki, zapisy, dotacje, przekazywane na zasadach obowiązujących podmioty nie-należące do sektora finansów publicznych;
- 3) dochody z działalności gospodarczej Stowarzyszenia;
- 4) inne wpływy związane z działalnością statutową.

Art. 31

W sprawach majątkowych Stowarzyszenia oświadczenia woli składają co najmniej dwaj członkowie Zarządu lub pełnomocnik ustanowieni przez Zarząd.

Rozdział VI Zmiana Statutu i rozwiązanie Stowarzyszenia

Art. 32

1. Wszelkie zmiany niniejszego Statutu wymagają uchwały Walnego Zgromadzenia powziętej większością 2/3 głosów – w pierwszym terminie przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków zwyczajnych lub ich pełnomocników.

2. Prawo inicjatywy przysługuje członkom zwyczajnym Stowarzyszenia.
3. Zmiany Statutu przygotowane przez Walne Zgromadzenie zatwierdza Konferencja Episkopatu Polski, zgodnie z kan. 314 Kodeksu Prawa Kanonicznego.

Art. 33

1. Stowarzyszenie może zostać rozwiązane przez Konferencję Episkopatu Polski lub na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków lub ich pełnomocników, większością 2/3 głosów. Uchwała Walnego Zgromadzenia zostaje podana do zatwierdzenia Konferencji Episkopatu Polski.
2. W razie rozwiązania Stowarzyszenia jego majątek zarówno nieruchomy, jak ruchomy przechodzi na własność Konferencji Episkopatu Polski.

Niniejszy Statut został zatwierdzony na 3 lata ad experimentum

na podstawie Uchwały nr 18/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 14 marca 2018 r.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 19/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 14 marca 2018 r.
w sprawie mianowania Asystenta Kościelnego
Stowarzyszenia „Muzea i Skarbce Kościelne *Ars Sacra*”

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie kan. 317 § 1 Kodeksu Prawa Kanonicznego, w związku z art. 3 Statutu Stowarzyszenia „Muzea i Skarbce Kościelne *Ars Sacra*”, mianuje bp. Michała JANOCHE, Biskupa Pomocniczego Archidiecezji Warszawskiej, Przewodniczącego Rady ds. Kultury i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego KEP, na Asystenta Kościelnego Stowarzyszenia „Muzea i Skarbce Kościelne *Ars Sacra*”, na pierwszą pięcioletnią kadencję.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 20/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 14 marca 2018 r.
w sprawie Sanktuarium Narodowego
Matki Bożej Fatimskiej w Zakopanem – Krzeptówki

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie kan. 1231 Kodeksu Prawa Kanonicznego

zatwierdza Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Zakopanem – Krzeptówki – jako Sanktuarium Narodowe oraz na podstawie kan. 1232 Kodeksu Prawa Kanonicznego zatwierdza jego statut na okres 5 lat *ad experimentum*.

Tekst Statutu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*

Sekretarz Generalny KEP

STATUT SANKTUARIUM NARODOWEGO MATKI BOŻEJ FATIMSKIEJ W ZAKOPANEM – KRZEPTÓWKI

Pallotyni – kustosze Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej – od chwili swojego przybycia na Krzeptówki w 1950 r. propagowali, przypominali i umacniali Orędzie Fatimskie.

W głoszeniu Orędzia Fatimskiego nawiązywano do Objawień z 1917 r., jak również do ważnego dla Kościoła w Polsce dnia 8 września 1946 r., w którym Sługa Boży August kard. Hlond dokonał na Jasnej Górze – wobec ponad miliona Pątników – poświęcenia Ojczyzny i Kościoła w Polsce Niepokalanemu Sercu Maryi.

W 1961 r. Kaplica na Krzeptówkach otrzymała Figurę Matki Bożej Fatimskiej – przekazaną jako dar od Sługi Bożego Stefana kard. Wyszyńskiego – ofiarowaną Prymasowi Tysiąclecia przez Biskupa Fatimy. Kard. St. Wyszyński – przekazując Krzeptówkom drogocenny dar z Fatimy – zobowiązał Pallotynów do wyruszenia z Figurą Matki Bożej Fatimskiej i Jej Przesłaniem na pielgrzymie szlaki Ojczyzny. Figura – po Jej poświęceniu przez bp. Karola Wojtyłę, ówczesnego biskupa pomocniczego Archidiecezji Krakowskiej – rozpoczęła pielgrzymowanie przez ponad ćwierć wieku po wielu parafiach w Polsce, z głoszonymi przez Pallotynów z Krzeptówek tzw. rekolekcjami fatimskimi.

Błogosławionym owocem pielgrzymowania Figury Matki Bożej Fatimskiej po naszej ojczyźnej ziemi była Jej koronacja na Placu Św. Piotra w Rzymie przez Ojca Świętego Jana Pawła II (21 października 1987 r.). W tym dniu na skroniach Matki Bożej Fatimskiej znalazła się korona, która – jak powiedział Papież – ma stanowić „przypomnienie tego, co Matka Boża uczyniła dla swego ludu”.

Także Penitencjaria Apostolska pielgrzymom przybywającym do Pani Fatimskiej na Krzeptówkach, dekretem z dnia 22 kwietnia 1992 r., nadała możliwość uzyskania odpustu zupełnego.

Szczególną pieczęcią wiążącą Sanktuarium na Krzeptówkach z Osobą św. Jana Pawła II jest „tytuł” Sanktuarium: „wotum dziękczynne za uratowane życie Ojca Świętego”! Wzniesiona bowiem nowa świątynia jest owocem ślubowania, które złożyli górale – razem z ówczesnym kustoszem, budowniczym i piewcą Orędzia z Fatimy, śp. ks. Mirosławem Drozdkiem – w dniu zamachu na Jana Pawła II 13 maja 1981 r. I od tej chwili – każdego dnia – Krzeptówki pozostawały w służbie Janowi Pawłowi II: przede wszystkim codzienną modlitewną pamięcią, ale też propagowaniem Jego nauczania.

Papieski wymiar Sanktuarium stał się jeszcze bardziej wyrazisty po 7 czerwca 1997 r. W dniu tym przybył do Pani Fatimskiej Najważniejszy z Pielgrzymów – Ojciec Święty Jan Paweł II. Poświęcając kościół, wypowiedział słowa, które Sanktuarium Matce Bożej Fatimskiej w Zakopanem nadają wyjątkowe znaczenie i niejako potwierdzają jego papieski charyzmat: „Drodzy Bracia i Siostry! Wasze sanktuarium na Krzeptówkach jest mi w najszczególniejszy sposób bliskie i drogie. (...) Z historią tego sanktuarium łączy się także wydarzenie, które miało miejsce na placu św. Piotra 13 maja 1981 r. (...) Wiem, że gromadziliście się w kaplicy Matki Bożej Fatimskiej na Krzeptówkach, aby odmawiać różaniec i modlić się o zdrowie i siły dla mnie. Wtedy też narodził się plan

wybudowania w tym miejscu, u podnóża Giewontu, Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej jako wotum dziękczynnego za uratowanie mojego życia. Wiem, że to sanktuarium, które dziś mogę konsekrować, wznosiło wiele rąk i wiele serc zjednoczonych pracą, ofiarą i miłością do Papieża. Trudno mi o tym mówić bez wzruszenia... Przybyłem do was, aby wam podziękować za waszą dobroć, pamięć i modlitwę, która trwa tu nadal. (...) Zawsze mi pomagaliście. Byliście ze mną i rozumieście moje troski. Czuję to. Było to dla mnie wielkim wsparciem. Za tę postawę wiary i oddania Kościołowi dziękuję wam z całego serca. *Totus Tuus*... Dziękuję wszystkim za tę świątynię. Zawiera ona waszą miłość do Kościoła i do Papieża. Jest niejako kontynuacją mojej wdzięczności do Boga i Jego Matki. Razem z wami bardzo cieszę się tym darem”.

W 20 lat po poświęceniu kościoła przez św. Jana Pawła II – dnia 6 czerwca 2017 r. – przybyli do Pani Fatimskiej w Jej Sanktuarium na Krzeptówkach liczni Pielgrzymi, by celebrować w „polskiej Fatimie” wydarzenia sprzed 100 lat: objawienia w portugalskiej Fatimie w 1917 r. Centralnym punktem celebracji rocznicowych było ponowienie – wypowiedziane przez Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, JE abp. Stanisława Gądeckiego, Metropolity Poznańskiego, aktu poświęcenia Ojczyzny i Kościoła w Polsce Niepokalanemu Sercu Maryi. Słowa oddania i poświęcenia Metropolita Poznański wypowiedział w imieniu pątniczo obecnej na Krzeptówkach Konferencji Episkopatu Polski i wobec Najwyższych Władz Rzeczypospolitej Polskiej: Pana Prezydenta Andrzeja Dudy z Małżonką, Pani Premier Beaty Szydło, Ministrów i Parlamentarzystów, Przedstawicieli Władz Samorządowych.

Rozdział I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Zakopanem – Krzeptówki – zwane dalej Sanktuarium, jest Sanktuarium Narodowym, zatwierdzonym na mocy Uchwały nr 20/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 14 marca 2018 r., zgodnie z przepisami kan. 1231 Kodeksu Prawa Kanonicznego.

§ 2

Sanktuarium w swojej działalności kieruje się przepisami Kodeksu Prawa Kanonicznego (kan. 1233 i 1234), przepisami prawa partykularnego oraz postanowieniami niniejszego Statutu zatwierdzonego przez Konferencję Episkopatu Polski (kan. 1232).

§ 3

1. Sanktuarium jest miejscem kultu oraz aktywności ewangelizacyjnej, duszpasterskiej i społecznej.
2. Sanktuarium propaguje kult Matki Bożej Fatimskiej we współpracy z Sanktuarium Matki Bożej w Fatimie i z ośrodkami kultu Pani Fatimskiej w Polsce.

§ 4

Opiekę nad Sanktuarium – ustanowionym w kościele parafialnym będącym własnością Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego – sprawują Pallotyni Prowincji Chrystusa Króla w Polsce.

§ 5

Każdorazowy Proboszcz parafii Niepokalanego Serca Maryi na Krzeptówkach w Zakopanem jest równocześnie Kustoszem Sanktuarium. Mianowany jest on przez Metropolitę Krakowskiego na wniosek Przełożonego Prowincjalnego Prowincji Chrystusa Króla.

§ 6

Sanktuarium posługuje się pieczęcią okrągłą z podobizną Matki Bożej Fatimskiej z napisem w otoku: „Sanktuarium Narodowe Matki Bożej Fatimskiej na Krzeptówkach” oraz pieczęcią podłużną z napisem: „Sanktuarium Narodowe Matki Bożej Fatimskiej na Krzeptówkach”, zawierającą dane adresowe Sanktuarium.

§ 7

Sanktuarium w swoim oddziaływaniu duszpasterskim i ewangelizacyjnym jest bezpośrednio wspierane przez Sekretariat Fatimski, istniejący przy Zarządzie Prowincjalnym Prowincji Chrystusa Króla, z siedzibą na Krzeptówkach.

§ 8

Na podstawie kościelnego prawa powszechnego, a w szczególności kan. 738 § 2, w związku z kan. 678-681 KPK, Metropolita Krakowski czuwa nad właściwym funkcjonowaniem Sanktuarium, włącznie z prawem wizytacji wynikającym z kan. 683 KPK.

Rozdział II
CEL SANKTUARIUM

§ 9

Zasadniczym celem Sanktuarium – ad intra – jest umożliwienie wiernym i pielgrzymom oddawania czci Matce Bożej Fatimskiej, korzystania z sakramentów świętych, słuchania Słowa Bożego, ożywiania swojej wiary i rozpalania miłości oraz zanoszenia modlitw przez pośrednictwo Pani Fatimskiej, a także pogłębiania duchowości maryjnej.

§ 10

Sanktuarium – w wymiarze ad extra – podejmuje inicjatywy w zakresie promocji Orędzia i kultu Pani Fatimskiej.

§ 11

Sanktuarium – z racji nałożenia koron papieskich Figurze Matki Bożej Fatimskiej przez św. Jana Pawła II i osobistego poświęcenia kościoła – wotum wdzięczności za ocalone życie Papieża-Polaka, jak również z racji zgromadzonych w pallotyńskim domu wielu Relikwii i pamiątek związanych z Osobą św. Jana Pawła II – winno szerzyć i popierać kult św. Jana Pawła II i promować Jego nauczanie.

Rozdział III
POŚLUGA DUSZPASTERSKA I CELEBRACJE LITURGICZNE

§ 12

1. Msza Święta jest szczytem całej posługi duszpasterskiej sprawowanej w Sanktuarium. Dlatego jako „Mszę własną” w Sanktuarium wolno sprawować Mszę Świętą według formularza o Najświętszej Maryi Pannie Fatimskiej (z dnia 13 maja).
2. W doborze tekstów „Mszy własnej” w Sanktuarium należy stosować się do przepisów liturgicznych.

§ 13

W Sanktuarium odbywa się wystawienie Najświętszego Sakramentu trwające codziennie (z wyjątkiem niedziel i świąt) w godzinach 15.00 – 18.00 dla pożytku duchowego parafian i pielgrzymów, zgodnie z przepisami prawa liturgicznego.

§ 14

Chorzy pielgrzymujący do Sanktuarium mogą prosić o sakrament namaszczenia chorych, który należy sprawować zgodnie z przepisami Kodeksu Prawa Kanonicznego i Obrzędu Namaszczenia Chorych.

§ 15

W Sanktuarium każdego roku uroczyste obchodzi się rocznicę koronacji Figury Matki Bożej Fatimskiej (21 października), rocznicę poświęcenia kościoła przez Jana Pawła II (7 czerwca), dni fatimskie 13. dnia miesiąca od maja do października, wspomnienie liturgiczne Dzieci Fatimskich

(20 lutego), rocznicę śmierci św. Jana Pawła II (2 kwietnia) oraz wspomnienie liturgiczne św. Jana Pawła II (22 października).

§ 16

W Sanktuarium odbywają się także inne następujące celebracje liturgiczne:

- 1) codzienna Msza Święta (bez pobierania stypendium) o godz. 12.00 w intencjach Kościoła, Ojca Świętego i Ojczyzny;
- 2) codzienna adoracja Najświętszego Sakramentu w godzinach 15.00 – 18.00;
- 3) codzienny dyżur w konfesjonale stałym w godzinach 9.00 – 13.00 oraz 15.00 – 18.00;
- 4) codzienne nabożeństwo ku czci Bożego Miłosierdzia o godz. 15.00;
- 5) codzienne nabożeństwo różańcowe o godz. 18.30;
- 6) codzienny Apel Maryjny o godz. 21.00;
- 7) 25 marca – Msza Święta i nabożeństwo Duchowej Adopcji Dziecka Poczętego o godz. 19.00;
- 8) Nabożeństwo Fatimskie – od maja do października każdego 13 dnia miesiąca oraz w pierwszą niedzielę po 13 dniu miesiąca;
- 9) Procesja Maryjna ulicami Miasta Zakopane rozpoczynająca celebracje fatimskie (maj) i jej zwieńczająca (październik).

Rozdział IV
WŁADZA KUSTOSZA

§ 17

1. Odpowiedzialnym za funkcjonowanie Sanktuarium jest Kustosz Sanktuarium.
2. Kustosz wypełnia swoją posługę w ścisłej współpracy z Sekretariatem Fatimskim i ze Współbraćmi skierowanymi do pracy w Parafii i Sanktuarium przez Przełożonego Prowincjalnego Prowincji Chrystusa Króla, jak również z prezbiterami przybywającymi wraz z grupami pielgrzymów.

§18

Do Kustosza należy w szczególności:

- 1) troska o sprawowanie w Sanktuarium liturgii zgodnie z obowiązującymi przepisami liturgicznymi;
- 2) zapewnianie, wraz ze swoimi współpracownikami, w porozumieniu z kapłanem lub przewodnikiem przybywającym z grupą pielgrzymów, możliwości skorzystania przez pielgrzymów z sakramentu pokuty i pojednania;
- 3) troska o zapewnienie przybywającym pielgrzymom korzystania z konferencji i prelekcji związanych o objawieniami fatimskimi i nauczaniem św. Jana Pawła II;
- 4) promowanie działalności kulturalnej przy Sanktuarium;
- 5) odpowiedzialność za prowadzenie kroniki, w której zapisywane są informacje o znaczących wydarzeniach w Sanktuarium;
- 6) troska o odnotowywanie w specjalnej księdze łask podziękowań i próśb zanoszonych przez wstawiennictwo Matki Bożej Fatimskiej;
- 7) odpowiedzialność za gromadzenie, dokumentowanie i przechowywanie darów wotywnych, składanych jako wyraz pobożności pielgrzymów;
- 8) zarządzanie majątkiem Sanktuarium i Parafii, prowadzonym oddzielnie od majątku Prowincji Chrystusa Króla SAC;
- 9) dysponowanie środkami materialnymi z ofiar składanych przez pielgrzymów oraz dotacji uzyskanych od osób prawnych i fizycznych na rzecz Sanktuarium.

Rozdział V PRZYWILEJE SANKTUARIUM

§ 19

1. Wierni przybywający do Sanktuarium – zgodnie z *Enchiridion Indulgentiarum* (EI) oraz dekretem Penitencjarii Apostolskiej z dnia 22 kwietnia 1992 r. – mogą uzyskać odpust zupełny pod zwykłymi warunkami, jeśli nawiedzą Sanktuarium i odmówią w nim *Modlitwę Pańską* i *Wyznanie Wiary*:
  - 1) 22 stycznia – wspomnienie św. Wincentego Pallottiego (EI 33,7);
  - 2) 13 maja – uroczystość Matki Bożej Fatimskiej (EI 33,4a i 5a);
  - 3) 2 sierpnia – wspomnienie Matki Bożej Anielskiej (Porcjunkula – EI 33,5b);
  - 4) 15 sierpnia – Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny (dekret 1992);
  - 5) 8 grudnia – Niepokalane Poczęcie Najświętszej Maryi Panny (dekret 1992);
  - 6) raz w roku w dniu dowolnie wybranym przez poszczególnych wiernych (EI 33,4b);
  - 7) ilekroć pielgrzymi grupowo przybędą do Sanktuarium (EI 33,4c).
2. Odpust zupełny z racji nawiedzenia sanktuarium można zyskać w dniu obdarzonym tym przywilejem oraz od południa dnia poprzedzającego (*Normae de indulgentiis*, n. 14).

Rozdział VI GŁOSZENIE SŁOWA BOŻEGO

§ 20

1. Szczególnej troski w Sanktuarium wymaga głoszenie Słowa Bożego.
2. Podczas wszystkich Mszy Świętych sprawowanych dla pielgrzymów należy głosić homilię.

§ 21

Wiernym, którzy przybywają do Sanktuarium, należy głosić podstawowe prawdy i przesłanie ewangeliczne, powiązane z Objawieniami Fatimskimi i nauczaniem św. Jana Pawła II, tak by mogli naśladować Maryję, która słuchała i rozważała Słowo Boże w swoim sercu.

§ 22

1. Sanktuarium powinno upowszechniać przesłanie Pani Fatimskiej i św. Jana Pawła II, a także ukazywać ich związek z dziejami Polski.
2. W swojej działalności Sanktuarium współpracuje z Sanktuarium w Fatimie. Korzysta też z inspiracji Papieskiej Akademii Maryjnej, Komisji Maryjnej Konferencji Episkopatu Polski i Polskiego Towarzystwa Mariologicznego.

§ 23

Sanktuarium jest otwarte na wielość i różnorodność grup, wspólnot, ruchów, zrzeszeń i stowarzyszeń będących przejawem aktywności laikatu i wynikającej z pobożności maryjnej.

§ 24

Przy Sanktuarium umożliwia się wiernym nabywanie literatury religijnej oraz dewocjonałów, zwłaszcza związanych z kultem Matki Bożej Fatimskiej i nauczaniem św. Jana Pawła II.

§ 25

Sanktuarium może podejmować – w jedności, uzgodnieniu i współpracy z Sekretariatem Fatimskim – także własne inicjatywy wydawnicze.

Rozdział VII DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNA I KULTURALNA

§ 26

Aktywność Sanktuarium wyraża się również w działalności charytatywnej, między innymi przez opiekę duszpasterską i pomoc charytatywną świadczoną we współpracy z Caritas Prowincji Chrystusa Króla SAC i grupą charytatywną miejscowej Parafii.

§ 27

1. Przy Sanktuarium mogą powstawać dzieła charytatywne, opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne.
2. Dzieła, o których w ust. 1, kierują się w swojej działalności własnymi statutami lub regulaminami zatwierdzonymi przez kompetentną władzę kościelną.

§ 28

Szczególną troską Sanktuarium stara się objąć pielgrzymów chorych, starszych i niepełnosprawnych. We współpracy z właściwymi stowarzyszeniami troszczy się o zapewnienie im odpowiedniej opieki.

§ 29

Sanktuarium jest miejscem, w którym organizowane są kongresy, sympozja, wykłady, konferencje, przedstawienia, koncerty, wystawy oraz inne wydarzenia artystyczne i kulturalne.

Rozdział VIII DOKUMENTACJA

§ 30

W Sanktuarium jest prowadzona kronika, w której zapisywane są informacje o znaczących wydarzeniach w Sanktuarium.

§ 31

1. W Sanktuarium prowadzona jest księga łask, podziękowań i prośb zanoszonych przez wstawiennictwo Matki Bożej Fatimskiej.
2. W księdze, o której w ust. 1, należy w szczególności dokładnie zapisywać relacje o łaskach nadzwyczajnych, które wierni otrzymali za pośrednictwem Matki Bożej Fatimskiej.
3. Sanktuarium umożliwia pielgrzymom spisywanie łask, podziękowań i prośb zanoszonych przez wstawiennictwo Matki Bożej Fatimskiej.

§ 32

Sanktuarium prowadzi rejestr grup pielgrzymkowych, a także Księgę Kapłanów sprawujących Eucharystię w Sanktuarium.

Rozdział IX SPRAWY MAJĄTKOWE

§ 33

1. Majątek Sanktuarium i jego finanse – prowadzone razem z finansami Parafii Niepokalanego Serca Maryi na Krzeptówkach w Zakopanem – stanowią w szczególności:
  - 1) ofiary (darowizny) składane na rzecz Sanktuarium;
  - 2) ofiary (darowizny) składane na inne określone cele;
  - 3) dochody z rozprowadzania materiałów duszpasterskich, dewocjonałów i pamiątek;
  - 4) darowizny na cele kultu religijnego, działalność charytatywną i edukacyjną;
  - 5) dotacje.
2. Majątkiem Sanktuarium zarządza jego Kustosz, stosownie do § 18 ust. 8.

3. Nadzór nad sprawami majątkowymi Sanktuarium sprawuje Rada do Spraw Ekonomicznych Archidiecezji Krakowskiej w porozumieniu z Zarządem Prowincji Chrystusa Króla Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego.

Rozdział X
POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 34

Statut Sanktuarium oraz dokonywanie w nim zmian wymagają zatwierdzenia Konferencji Episkopatu Polski.

§ 35

Statut sporządzono w czterech jednobrzmiących egzemplarzach: po jednym dla Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski, Kurii Metropolitalnej w Krakowie, Zarządu Prowincji Chrystusa Króla SAC i archiwum Sanktuarium.

Niniejszy Statut został zatwierdzony podczas 378. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski, które odbyło się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie Uchwały nr 20/378/2018 z dnia 14 marca 2018 r. na okres 5 lat ad experimentum

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 21/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 14 marca 2018 r.

w sprawie *Instrukcji o współpracy instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego z parafią lub inną instytucją kościelną oraz ramowego wzoru Porozumienia o współpracy instytutu zakonnego z parafią*

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, zatwierdza *Instrukcję o współpracy instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego z parafią lub inną instytucją kościelną* wraz z załączonym do niej ramowym wzorem *Porozumienia o współpracy instytutu zakonnego z parafią*. Dokumenty zostały przygotowane na wniosek i we współpracy z Konferencją Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Polsce.

Instrukcja wraz z załączonym do niej ramowym wzorem *Porozumienia* wchodzi w życie z dniem podjęcia uchwały, a tym samym traci moc obowiązująca *Instrukcja o współpracy zakonnicy z duszpasterstwem parafialnym* i ramowy wzór *Umowy dotyczącej współpracy zakonnicy z duszpasterstwem parafialnym lub inną instytucją kościelną* z 1996 r.

Tekst *Instrukcji* wraz z *Porozumieniem* stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**INSTRUKCJA O WSPÓLPRACY
INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO
I STOWARZYSZEŃ ŻYCIA APOSTOLSKIEGO
Z PARAFIĄ LUB INNĄ INSTYTUCJĄ KOŚCIELNĄ**

I. Zakres podmiotowy

1. Instrukcja dotyczy współpracy instytutów zakonnych, instytutów świeckich i stowarzyszeń życia apostolskiego, zwanych dalej Instytutami, z parafią lub inną instytucją kościelną, jak: rezydencja biskupia, kuria diecezjalna, seminarium duchowne, dom księży emerytów, dom zakonny zakonów męskich i inne.
2. Ilekroć w Instrukcji jest mowa o osobach konsekrowanych, należy przez to rozumieć członków Instytutów, o których mowa w pkt 1.
3. Ilekroć w Instrukcji jest mowa o proboszczu, należy przez to rozumieć również przełożonego innej instytucji kościelnej.

II. Założenia ogólne

1. Dokumenty Kościoła ukazują wielką wartość życia konsekrowanego i określają zasady uczestniczenia i współpracy na polu ewangelizacji: por. LG 44, PC 2, VC 49 oraz KPK kan. 678, 680.
2. Instytuty podejmują prace w parafiach – zależnie od własnego charyzmatu i możliwości personalnych – włączając się w ich działalność apostolską przez: katechizację, pracę w kościele, w kancelarii parafialnej, prace charytatywne, pomoc w animacji różnych grup parafialnych i inne.
3. Współpraca Instytutów może odbywać się na różnych zasadach:
  - a) wspólnota osób konsekrowanych pracuje dla parafii i mieszka w budynkach parafialnych;
  - b) poszczególne osoby konsekrowane pracują w parafii, ale mieszkają we własnym domu zakonnym;
  - c) osoby konsekrowane, w miarę miejscowych potrzeb i możliwości, włączają się doraźnie w prace apostolskie w parafii, mieszkając we własnym domu zakonnym.
4. Zarówno kapłani współpracujący z osobami konsekrowanymi, jak i osoby konsekrowane kierowane do pracy parafialnej powinni być odpowiednio przygotowani do współpracy, opartej na wzajemnym szacunku i zrozumieniu tożsamości właściwej każdemu stanowi.
5. Harmonijnej współpracy i wzajemnemu poznaniu specyficznych misji w Kościele służy włączenie teologii i duchowości życia konsekrowanego do programów studiów teologicznych w seminariach diecezjalnych, a także uwzględnienie teologii Kościoła partykularnego i duchowości kleru diecezjalnego w formacji osób konsekrowanych (por. VC 50).
6. Doceniając wartość życia konsekrowanego i jego znaczenie dla duszpasterstwa parafialnego, zarówno duszpasterze, jak i osoby konsekrowane starają się gorliwie współpracować w dziele budzenia powołań. Kapłani powinni często ukazywać wiernym sens i wartość życia konsekrowanego, natomiast osoby konsekrowane powinny pamiętać, że najlepszą promocją tego powołania jest przykład ich własnego życia (por. PC 24).

III. Zasady współpracy

1. Zasady współpracy parafii z Instytutami powinny być uregulowane w *Porozumieniu o współpracy instytutu zakonnego z parafią* (w przypadku zawierania umowy z inną formą życia konsekrowanego lub inną instytucją kościelną należy odpowiednio zastosować właściwe im nazewnictwo), zwanym dalej *Porozumieniem*.
2. *Porozumienie* – uwzględniając ogólne zasady określone w niniejszej Instrukcji – powinno szczegółowo określać prawa i obowiązki obu stron, w tym: warunki pracy, zakres obowiązków i kompetencje władz, od których zależą osoby konsekrowane na poszczególnych stanowiskach pracy, warunki zamieszkania, sposób partycypowania w opłatach związanych z eksploatacją pomieszczeń zajmowanych przez osoby konsekrowane.

3. Ramowy wzór *Porozumienia* stanowi załącznik do niniejszej Instrukcji.
4. W celu omawiania zadań duszpasterskich oraz dla umacniania wzajemnej współpracy w parafii zaleca się organizowanie spotkań kapłanów, osób konsekrowanych oraz innych osób zaangażowanych w duszpasterstwo. Spotkania takie zazwyczaj organizuje proboszcz.
5. Zaleca się, aby przedstawiciel osób konsekrowanych pracujących w parafii był powołany do rady parafialnej przez proboszcza w porozumieniu z przełożonym wyższym.

IV. Wskazania końcowe

1. Sprawy sporne we współpracy między proboszczem a osobami konsekrowanymi rozstrzyga właściwy ordynariusz i przełożony wyższy.
2. Tekst niniejszej Instrukcji kurie diecezjalne przesyłają do wiadomości parafii oraz instytucji podległych diecezji współpracujących z Instytutami, zaś przełożeni wyżsi do wszystkich domów zakonnych.

Niniejszą *Instrukcję* wraz z załączonym do niej *ramowym wzorem Porozumienia* Konferencja Episkopatu Polski zatwierdziła na mocy Uchwały nr 21/378/2018 z dnia 14 marca 2018 r. Tym samym uchylona została *Instrukcja o współpracy zakonnic z duszpasterstwem parafialnym i ramowy wzór Umowy dotyczącej współpracy zakonnic z duszpasterstwem parafialnym lub inną instytucją kościelną z 1996 r.*

**Załącznik do Instrukcji o współpracy instytutów życia konsekrowanego
i stowarzyszeń życia apostołskiego z parafią lub inną instytucją kościelną,
zatwierdzonej na podstawie Uchwały KEP nr 21/378/2018 z dnia 14 marca 2018 r.**

Ramowy wzór

Porozumienie o współpracy
instytutu zakonnego z parafią

(w przypadku zawierania umowy z inną formą życia konsekrowanego
lub inną instytucją kościelną należy odpowiednio zastosować właściwe im nazewnictwo)

zawarte w ..... dnia ..... r., pomiędzy parafią rzymskokatolicką
pw. .... w ....., zwaną dalej Parafią, reprezentowaną przez proboszcza
ks. ....,

a

[Oficjalna nazwa instytutu zakonnego] ....., zwanym dalej ..... [za-
stosować właściwą nazwę skróconą], reprezentowanym przez przełożoną generalną/prowincjalną,
Matkę/Siostrę .....

§ 1

Porozumienie oparte jest na przepisach *Kodeksu Prawa Kanonicznego*, odpowiednich dokumentach kościelnych dotyczących życia konsekrowanego oraz na *Instrukcji o współpracy instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego z parafią lub inną instytucją kościelną* zatwierdzonej na mocy uchwały nr 21/378/2018 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 14 marca 2018 r.

§ 2

1. [Nazwa skrócona instytutu zakonnego] ..... kieruje do pracy w Parafii ..... [podać liczbę] siostry zakonne, w charakterze ..... [podać wg potrzeb, np. katechetki, organistki, zakrystianki, kancelistki, opiekunki parafialnej].
2. Z każdą siostrą zakonną, z wyjątkiem katechetki zatrudnianej przez szkołę, będzie zawarta indywidualna umowa o pracę, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa pracy, zawierająca

zakres obowiązków, lub inna – cywilnoprawna – w przypadku zajęć krótkookresowych, zastępstw, dla wykonywania określonego dzieła itp.

3. Zakres obowiązków sióstr zakonnych na poszczególnych stanowiskach pracy stanowi załącznik do niniejszego Porozumienia.
4. Siostry zakonne skierowane do Parafii tworzą wspólnotę zakonną, która włącza się w ten sposób w apostolskie zadania Kościoła przez dawanie świadectwa pełnego oddania się Bogu i pracę podejmowaną w imieniu ..... [Nazwa skrócona instytutu zakonnego], zgodnie z jego charakterem i własnym prawem.

§ 3

1. Współpraca ..... [Nazwa skrócona instytutu zakonnego] z Parafią opiera się na respektowaniu przysługujących stronom praw i obowiązków.
2. W wypełnianiu obowiązków wynikających z życia zakonnego siostry zależą od przełożonej domu; w wykonywaniu obowiązków w Parafii – w zakresie ustalonym w umowach – zależą od proboszcza.
3. Proboszcz i przełożona domu zakonnego ustalą pracę w Parafii tak, aby siostry mogły wypełniać obowiązki życia zakonnego.

§ 4

1. Z tytułu wykonywanej przez siostry zakonne pracy Parafia zobowiązuje się zapewnić:
  - 1) wynagrodzenie ustalone w umowie, które powinno być sprawiedliwe, słuszne i godziwe;
  - 2) inne świadczenia, zgodnie z prawem pracy, jak: [ubezpieczenie, urlop, świadczenia w czasie choroby, dzień wolny w tygodniu, ...];
  - 3) odpowiednie warunki pracy i środki do wykonywania powierzonych zadań, związane z pracą dla Parafii, jak: ..... [ustalić wg zakresu powierzonych zadań, np.: pomoce duszpasterskie, teksty pieśni, urządzenia multimedialne, środki do prania i sprzątnięcia oraz inne narzędzia pracy ...].

[W przypadku braku własnego domu zakonnego lub zwiększonych potrzeb Parafii co do liczby sióstr, dodać należy odpowiednio kolejne ustępy; jeśli przypadek nie zachodzi ani sytuacja użyczenia pomieszczeń przez dom zakonny, § 4 pozostanie bez ustępów].

2. Na czas trwania Porozumienia Parafia udostępni bezpłatnie mieszkania w budynku parafialnym dla sióstr zakonnych. Z mieszkania sióstr mogą korzystać – sporadycznie lub na stałe – siostry niepracujące w Parafii.

[Uwaga: W miarę możliwości mieszkanie powinno znajdować się poza plebanią lub przynajmniej być oddzielone od pomieszczeń księży, z osobnym wejściem; każda wspólnota – zgodnie z KPK. 608 – ma prawo do własnej kaplicy, bez względu na odległość od kościoła; wskazane jest, by każda siostra miała oddzielny pokój].

3. Remonty mieszkania sióstr zakonnych należą do obowiązków Parafii, natomiast naprawy wynikające z bieżącej eksploatacji do ..... [Nazwa skrócona instytutu zakonnego].
4. .... [Nazwa skrócona instytutu zakonnego] partycypuje w opłatach związanych z pomieszczeniami zajmowanymi przez siostry zakonne w następującym zakresie: [uwzględnić m.in. ogrzewanie, wodę, energię, wywóz śmieci; ale też stopień wykorzystywania niektórych pomieszczeń dla celów realizacji zadań parafialnych].
5. (lub 2. gdy nie zachodzą sytuacje określone w ust. 2-4) [W przypadku, gdy siostry we własnym domu zakonnym dysponują odpowiednią bazą lokalową i w uzgodnieniu z proboszczem użyczą pomieszczeń dla aktywności duszpasterskich, w Porozumieniu powinno się uwzględnić partycypację Parafii w konkretnych kosztach ich eksploatacji (bieżącego utrzymania)].

§ 5

1. Siostry zakonne pracujące w duszpasterstwie parafialnym – stosownie do ustalonych obowiązków – starają się o współpracę z laikatem, animację grup dziecięcych i młodzieżowych, animację liturgiczną, pomoc w duszpasterstwie rodzin itp.
2. W celu podnoszenia swych kwalifikacji siostry zakonne będą brały udział w organizowanych kursach, szkoleniach, dniach skupienia itp.; koszty kursów związanych bezpośrednio z pracą w parafii pokrywa Parafia.
3. Siostry zakonne mają prawo do udziału w spotkaniach formacyjnych międzyzakonnych oraz organizowanych w ramach własnego ..... [Nazwa skrócona instytutu zakonnego]. Jeśli odbywają się one w dniach poza urlopem przysługującym siostrze, wówczas zastępstwo zapewnia ..... [Nazwa skrócona instytutu zakonnego]. W przypadku zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, gdy zastępstwo o którym wyżej, nie jest dopuszczalne, zainteresowana występuje o urlop bezpłatny lub zmianę organizacji pracy (odpracowanie dnia wolnego).

§ 6

1. .... [Nazwa skrócona instytutu zakonnego] – świadome, że stałość i ciągłość pracy wpływa na jej wyniki – zastrzega sobie jednak prawo do wymiany sióstr. O zmianę siostry może wystąpić również proboszcz. Obydwie strony są zobowiązane do zachowania terminu wypowiedzenia przewidzianego w przepisach prawa pracy. W uzasadnionym przypadku, po wcześniejszym uzgodnieniu, zmiana może być dokonana bez zachowania terminu wypowiedzenia.
2. Zmiana katechetki będzie uzgadniana z proboszczem w czasie organizacji nowego roku szkolnego – tj. do 31 maja.

§ 7

1. Porozumienie niniejsze zawarte jest na okres jednego roku. Jego ważność przedłuża się automatycznie na następny rok, jeżeli żadna ze stron nie zgłosi wniosku o rewizję Porozumienia lub nie złoży – w formie pisemnej – wypowiedzenia Porozumienia na trzy miesiące przed upływem terminu jego ważności.

[W przypadku dłuższego okresu – np. 3 czy 5 lat – obowiązywania Porozumienia wskazane będzie ustalenie dłuższego – np. rocznego – czasu na wypowiedzenie czy wystąpienie z wnioskiem o nowelizację lub zmianę Porozumienia].

2. Porozumienie i jego zmiany wymagają do ważności zatwierdzenia przez właściwego ordynariusza.

§ 8

Jednoprzyjęte egzemplarze Porozumienia otrzymują:

- 1) właściwy ordynariusz .....
- 2) proboszcz Parafii ..... w .....
- 3) przełożona generalna/prowincjalna ..... [Nazwa skrócona instytutu zakonnego] .....
- 4) przełożona domu zakonnego w .....

Miejscowość, data.....

[podpisy Stron Porozumienia]

.....
przełożona generalna/prowincjalna

.....
proboszcz Parafii

[zatwierdzenie przez właściwego ordynariusza]

Uchwała nr 22/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 14 marca 2018 r.
w sprawie Delegata KEP oraz Przewodniczącego Rady
Sekcji Polskiej „Pomoc Kościołowi w Potrzebie”

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, w związku z art. 12 ust. 1 lit. a) Statutu Sekcji Polskiej „Pomoc Kościołowi w Potrzebie”, na prośbę kard. Mauro Piacenza, Przewodniczącego ACN International, wyrażoną w piśmie z dnia 12 marca 2018 r., udziela *nihil obstat* na powołanie abp. Tadeusza WOJDY, Metropolity Białostockiego na Przewodniczącego Rady Sekcji Polskiej „Pomoc Kościołowi w Potrzebie”.

Konferencja Episkopatu Polski na podstawie art. 54 Statutu KEP oraz § 44 ust. 3 Regulaminu KEP powołuje również abp. Tadeusza WOJDĘ na Delegata KEP ds. działalności Sekcji Polskiej „Pomoc Kościołowi w Potrzebie” na pierwszą pięcioletnią kadencję.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 23/378/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 14 marca 2018 r.
w sprawie odwołania Delegata KEP
ds. Działalności w Polsce „Kirche in Not”

Konferencja Episkopatu Polski podczas 378. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Warszawie w dniach 13-14 marca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP odwołuje bp. Marka SOLARCZYKA z funkcji Delegata KEP ds. Działalności w Polsce „Kirche in Not”.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

379. Zebranie Plenarne KEP (7-9.06.2018)

**Uchwała nr 1/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 7 czerwca 2018 r.
w sprawie wyboru Członków Rady Stałej
Konferencji Episkopatu Polski**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 22 Statutu KEP, na Członków Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski, na drugą pięcioletnią kadencję, wybiera abp. Józefa KUPNEGO, Metropolitę Wrocławskiego, oraz bp. Marka MENDYKA, Biskupa Pomocniczego Diecezji Legnickiej.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**Uchwała nr 2/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 7 czerwca 2018 r.
w sprawie wyboru Ekonomy
Konferencji Episkopatu Polski**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na mocy dyspensy Kongregacji ds. Biskupów z dnia 21 kwietnia 2018 r. (Prot. N° 814/2005), dotyczącej zwolnienia od określonego w art. 44 Statutu KEP ograniczenia pełnienia funkcji ekonomy do dwóch kadencji, wybiera ks. Janusza MAJDE, prezbitera Diecezji Tarnowskiej, na Ekonomę Konferencji Episkopatu Polski, na trzecią pięcioletnią kadencję i powierza Mu obowiązki określone przepisami prawa, w szczególności w art. 45 Statutu KEP.

Trzecia kadencja rozpocznie się z dniem 1 października 2018 r.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 3/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 7 czerwca 2018 r.
w sprawie wyboru Przewodniczącego Rady ds. Rodziny
oraz Przewodniczącego Zespołu ds. Ruchów Intronizacyjnych
Konferencji Episkopatu Polski

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 50 Statutu KEP oraz § 44 ust. 1 Regulaminu KEP wybiera:

- 1) bp. Wiesława ŚMIGŁA, Biskupa Diecezji Toruńskiej, na Przewodniczącego Rady ds. Rodziny, na pierwszą pięcioletnią kadencję, w miejsce bp. Jana Wątroby;
- 2) bp. Andrzeja CZAJĘ, Biskupa Diecezji Opolskiej, na Przewodniczącego Zespołu ds. Ruchów Intronizacyjnych, na drugą pięcioletnią kadencję.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 4/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 7 czerwca 2018 r.
w sprawie powołania
Delegatów Konferencji Episkopatu Polski

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 54 Statutu KEP oraz § 44 ust. 3 Regulaminu KEP, powołuje:

- 1) bp. Ryszarda KASYNĘ, Biskupa Diecezji Pelplińskiej, na Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Ludzi Morza, na trzecią pięcioletnią kadencję;
- 2) bp. Adama WODARCZYKA, Biskupa Pomocniczego Archidiecezji Katowickiej, na Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Ruchów Katolickich i Stowarzyszeń Katolickich, na pierwszą pięcioletnią kadencję, w miejsce abp. Józefa Kupnego.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 5/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 7 czerwca 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia Członków i Konsultorów
Rady i Zespołów Konferencji Episkopatu Polski

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 49 i 51 Statutu KEP oraz § 44 ust. 2 Regulaminu KEP:

- 1) na wniosek abp. Wacława Depo, Przewodniczącego Rady ds. Środków Społecznego Przekazu, na Konsultora tejże Rady zatwierdza o. dr. Andrzeja MAJEWSKIEGO, w miejsce o. Wojciecha Mikulskiego SJ;
- 2) na wniosek bp. Marka Mendyka, Przewodniczącego Komisji Wychowania Katolickiego, zatwierdza:
  - bp. Marka SOLARCZYKA, Biskupa Pomocniczego Diecezji Warszawsko-Praskiej, na Członka tejże Komisji, w miejsce bp. Romana Marcinkowskiego oraz
  - dr Anetę RAYZACHER-MAJEWSKĄ na Konsultora tejże Komisji, w miejsce prof. Katarzyny Olbrycht;
- 3) na wniosek bp. Jacka Jezierskiego, Przewodniczącego Zespołu ds. Dialogu ze Wspólnotą Kościelną Polskokatolicką, zatwierdza następujących Członków tegoż Zespołu:
  - o. prof. Zdzisława KIJASA OFMConv,
  - ks. dr. hab. Krzysztofa WOJTKIEWICZA, prezbitera Archidiecezji Szczecińsko-Kamińskiej,
  - ks. dr. Pawła RABCZYŃSKIEGO, prezbitera Archidiecezji Warmińskiej;
- 4) na wniosek bp. Józefa Wróbla, Przewodniczącego Zespołu Ekspertów KEP ds. Bioetycznych, zatwierdza następujących Członków tegoż Zespołu:
  - ks. dr. hab. Piotra KIENIEWICZA MIC,
  - ks. dr. hab. Andrzeja MUSZALA, prof. UPJPII, prezbitera Archidiecezji Krakowskiej,
  - ks. dr. Krzysztofa SMYKOWSKIEGO, prezbitera Diecezji Bydgoskiej,
  - ks. dr. hab. Lucjana SZCZEPANIAKA SCJ.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 6/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 7 czerwca 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia składu
Zespołu ds. Apostolstwa Trzeźwości i Osób Uzależnionych

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 49 i 51 Statutu KEP, na wniosek bp. Tadeusza Bronakowskiego, Przewodniczącego Zespołu ds. Apostolstwa Trzeźwości i Osób Uzależnionych, zatwierdza następujący skład Zespołu:

Członkowie:

- abp Adam SZAL
- bp Krzysztof WŁODARCZYK
- ks. prał. Marek DZIEWIECKI
- ks. kan. Henryk GRZĄDKO
- o. Zdzisław KLAFKA CSsR
- ks. prof. Piotr KULBACKI
- s. Justyna PAPIEŻ BDNP
- o. Oskar Józef PUSZKIEWICZ OFM
- o. dr Jan SEREMAK CSMA
- prof. Krzysztof WOJCIESZEK

Konsultorzy:

- o. Mirosław ADASZKIEWICZ OFMConv
- o. Ryszard BORTKIEWICZ OSPPE
- ks. prał. Zbigniew GUZY
- ks. Wojciech IGNASIAK
- ks. kan. Zbigniew KANIECKI
- ks. prał. Wiesław KONDRATOWICZ
- ks. Robert KRZYWICKI MIC
- Waław MALEC
- o. Adam MICHALSKI
- dr Agnieszka MUZYK
- ks. prof. Grzegorz POŁOK
- Rafał PORZEZIŃSKI
- Małgorzata SOJKA
- Augustyn WIERNICKI
- ks. Tomasz WILGA
- dr n. med. Bohdan WORONOWICZ.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 7/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 7 czerwca 2018 r.
w sprawie powołania
Duszpasterzy Krajowych Konferencji Episkopatu Polski

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 54 Statutu KEP oraz § 44 ust. 3 Regulaminu KEP, powołuje:

- 1) ks. Krzysztofa RUSIECKIEGO, prezbitera diecezji Sandomierskiej, na Duszpasterza Krajowego Rzemiosła Polskiego, na trzecią pięcioletnią kadencję;

2) ks. Łukasza PASUTO, prezbitera Archidiecezji Katowickiej, na Krajowego Duszpasterza Głuchoniemych, na pierwszą pięcioletnią kadencję, w miejsce ks. Jana Emanuela Sołtysika. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 8/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 7 czerwca 2018 r.
w sprawie powołania
Koordynatora ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, powołuje o. Adama ŻAKA SJ na Koordynatora ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży, na drugą pięcioletnią kadencję. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 9/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 7 czerwca 2018 r.
w sprawie Duszpasterza Krajowego
Służb Skarbowych i Służby Celnej

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, na skutek połączenia administracji podatkowej, kontroli skarbowej i Służby Celnej oraz powstania Krajowej Administracji Skarbowej, likwiduje funkcję Duszpasterza Krajowego Służb Skarbowych i Służby Celnej.

Z zakończeniem w czerwcu 2018 r. pierwszej pięcioletniej kadencji Duszpasterza Krajowego Służb Skarbowych i Służby Celnej przez ks. Marcina Iżyckiego funkcja ta przestaje istnieć.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 10/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 7 czerwca 2018 r.
w sprawie wyboru Kościelnego Inspektora Ochrony Danych

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 36 ust. 1 *Dekretu ogólnego w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim*, wybiera ks. dr. hab. Piotra KROCZKA, prof. UPJPII, na urząd Kościelnego Inspektora Ochrony Danych, na pierwszą czteroletnią kadencję.

Powierzane obowiązki i uprawnienia określają przepisy prawa powszechnie obowiązującego, a w szczególności w art. 37-39 ww. *Dekretu ogólnego*. Objęcie urzędu następuje z dniem wyboru.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 11/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 7 czerwca 2018 r.
w sprawie odwołania Pełnomocnika Konferencji Episkopatu Polski
ds. wdrożenia *Dekretu ogólnego w sprawie ochrony osób fizycznych*
w związku z *przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim*

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, w związku z wypełnieniem powierzonych zadań, odwołuje ks. prof. dr. hab. Piotra Mazurkiewicza z funkcji Pełnomocnika Konferencji Episkopatu Polski ds. wdrożenia *Dekretu ogólnego w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim*.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 12/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 7 czerwca 2018 r.
w sprawie zakończenia prac
Zespołu roboczego do opracowania wewnętrzkościelnych regulacji
dotyczących ochrony danych osobowych

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, zamyka prace Zespołu roboczego do opracowania wewnętrzkościelnych regulacji dotyczących ochrony danych osobowych.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 13/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 8 czerwca 2018 r.
w sprawie ustanowienia Zespołu roboczego ds. nowelizacji
Statutu i Regulaminu Konferencji Episkopatu Polski

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 9 Statutu KEP, powołuje Zespół roboczy ds. nowelizacji Statutu i Regulaminu Konferencji Episkopatu Polski.

W skład Zespołu wchodzi:

Przewodniczący:

– bp Krzysztof WĘTKOWSKI

Członkowie:

– bp Artur G. MIZIŃSKI

– ks. dr hab. Leszek ADAMOWICZ, prof. KUL

– ks. dr hab. Piotr MAJER, prof. UPJPII

– ks. dr hab. Mirosław SITARZ, prof. KUL

– ks. dr hab. Krzysztof WARCHAŁOWSKI, prof. UKSW

– ks. dr Dariusz KONIECZNY

– ks. dr Zbigniew TRACZ

– s. dr Katarzyna WIĘCEK FMA.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 14/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 8 czerwca 2018 r.
w sprawie odwołania Prezesa Zarządu Fundacji „Opoka”

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP oraz art. 13 Statutu Fundacji „Opoka”, w związku ze złożeniem przez ks. Bernarda Koja rezygnacji, odwołuje Go z funkcji Prezesa Zarządu Fundacji „Opoka”.

Zakończenie pełnienia ww. funkcji nastąpi z dniem 30 czerwca 2018 r.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 15/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 8 czerwca 2018 r.
w sprawie powołania Prezesa Zarządu Fundacji „Opoka”

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP oraz art. 13 Statutu Fundacji „Opoka”, powołuje ks. Marka GANCARCZYKA, prezbitera Archidiecezji Katowickiej, na Prezesa Zarządu Fundacji „Opoka”, na pierwszą pięcioletnią kadencję.

Objęcie funkcji nastąpi z dniem 1 lipca 2018 r.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 16/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 8 czerwca 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia „Wytucznych Pastoralnych
Konferencji Episkopatu Polski
do adhortacji apostołskiej *Amoris Laetitia*”

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, zatwierdziła „Wytuczne Pastoralne do adhortacji apostołskiej *Amoris Laetitia*”.

Tekst *Wytycznych* stanowi załącznik do niniejszej uchwały.
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**WYTYCZNE PASTORALNE
KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI
DO ADHORTACJI *AMORIS LAETITIA***

Wstęp

Sakrament małżeństwa oraz bliższe i bezpośrednie przygotowanie do tej formy wspólnotowego życia były zawsze i nadal pozostają w centrum działań pasterzy Kościoła. Dlatego z należąca uwagą i staraniem przyjmujemy posynodalną adhortację apostolską papieża Franciszka *Amoris laetitia*, która jest wyrazem jego zatroskania o zdrową kondycję miłości małżeńskiej w rodzinie. Odkrywamy w niej inspirującą aktualizację „Ewangelii rodziny” [1], którą Kościół stale głosi i stara się realizować.

Adhortacja jest niewątpliwie owocem refleksji dwóch Synodów poświęconych rodzinie oraz wzmożonej w tym czasie modlitwy całego Kościoła w intencji małżonków i rodzin, a także Nadzwyczajnego Jubileuszu Miłosierdzia w 2015 r. Papież wskazuje w niej te obszary duszpasterstwa narzeczonych, małżeństw i rodzin, które wymagają głębszej refleksji oraz czulej i miłosiernej troski duszpasterzy (*Misericordiae vultus*, nr 10 [2]).

Minione dwa lata od ukazania się *Amoris laetitia* oraz dyskusja, którą ona zapoczątkowała, pozwoliły nam na nowo dostrzec bogactwo działań Kościoła w Polsce, wspierających narzeczonych, małżonków i rodziny. Równocześnie uświadomiły nam konieczność i pilną potrzebę jeszcze większego zaangażowania się w szeroko rozumiane duszpasterstwo narzeczonych i rodzin, nierzadko dotkniętych kryzysem wiary i miłości. W tej perspektywie papieskie wezwanie do kształtowania ewangelicznych postaw jest światłem na drodze chrześcijańskiego wzrostu, a konkretne jego wskazania stanowią cenną podpowiedź dla duszpasterskich wysiłków i pomocowych działań.

W głosie papieża Franciszka uznajemy ojcowskie wezwanie do „duszpasterskiego i misyjnego nawrócenia” (*Evangelii gaudium*, nr 25). Ten apel o pastoralny zwrot wyrasta z jego troski o każdego człowieka (por. MV 4), w czym wyraźnie nawiązuje do św. Jana Pawła II, dla którego „człowiek jest pierwszą drogą, po której winien kroczyć Kościół w wypełnianiu swojego posłannictwa” (*Redemptor hominis*, nr 14). Mając tego świadomość, jesteśmy przekonani, że interpretacja i praktyczna aplikacja założeń *Amoris laetitia* przyczyni się do podjęcia wielu inicjatyw na rzecz wzrostu, umocnienia i rozwoju naszych rodzin, ich miłości i świętości [3].

1. Zasadnicze akcenty nauczania papieża Franciszka

Przywołując myśl swego poprzednika, Benedykta XVI, papież Franciszek podkreśla, że zmiany w Kościele należy przeprowadzać w duchu „hermeneutyki ciągłości” [4]. Pojęcie to nawiązuje do przekonania Jana XXIII, wyjaśniającego powody otwarcia Soboru Watykańskiego II kategorią „hermeneutyki reformy” [5]. Dzięki niej niezmienny depozyt wiary może być przekazywany w sposób pogłębiony, bardziej dojrzały i „odpowiadający potrzebom naszych czasów” [6], to znaczy dostoso-

wany do danej epoki (por. EG 41). Istotne jest to, że hermeneutyka reformy nie zrywa z przeszłością, lecz zachowuje ciągłość nauki wiary, dokonując równocześnie koniecznej aktualizacji tej wiary.

Odczytana w tym duchu *Amoris laetitia* nie tylko uwzględnia, ale nade wszystko dopełnia i aktualizuje wcześniejsze wypowiedzi Magisterium Kościoła na temat małżeństwa i rodziny. Wśród wcześniejszych dokumentów programowych należy wymienić *Humanae vitae* Pawła VI, *Familiaris consortio*, *Reconciliatio et poenitentia*, *Veritatis splendor* Jana Pawła II oraz *Deus caritas est* i *Sacramentum caritatis* Benedykta XVI. Nie ulega więc wątpliwości, że papież Franciszek w adhortacji *Amoris laetitia* w żaden sposób nie podważa nauczania swych Poprzedników. Wyraźnie uznaje konieczność istnienia w Kościele jedności doktryny i działania, która jednak nie wyklucza istnienia „różnych sposobów interpretowania pewnych aspektów nauczania lub niektórych wynikających z niego konsekwencji” (AL 3). Dlatego do dorobku synodalnych obrad poświęconych rodzinie papież Franciszek dołącza inne rozważania ukierunkowujące refleksję i działania duszpasterskie w taki sposób, aby jednocześnie dawały tchnienie, bodziec i pomoc rodzinom w ich poświęceniu i w ich trudnościach (por. AL 4).

Wobec powyższego duszpasterzy, osoby konsekrowane i wiernych świeckich zachęcamy do przyjęcia zawartego w *Amoris laetitia* nauczania papieża Franciszka, który konsekwentnie realizuje dzieło odnowy Kościoła w duchu Chrystusowej Ewangelii. Podstawą jego refleksji jest słowo Boże i spojrzenie samego Jezusa na rodzinę. Aby opisać miłość w ewangelicznej i rzeczywistej perspektywie, rozwija swą myśl na dwóch poziomach: kontempluje trynitarny ideał Miłości, rozważa pierwszeństwo i skuteczność łaski oraz miłości w życiu małżeńskim, a równocześnie uwzględnia stopniowalny i dynamiczny charakter ludzkiego doświadczenia miłości, jego historyczne uwarunkowania, trudności, a także niedoskonałe realizacje.

Trzeba uwzględnić szerszy kontekst nauczania papieskiego o małżeństwie i rodzinie i w związku z tym należy zaznaczyć, że:

- Papież Franciszek zaprasza cały Kościół do patrzenia na Boga i człowieka w duchu Ewangelii i do posługiwania się jej językiem.
- Kluczowymi słowami jego pontyfikatu są „czułość i bliskość” [7]. W miłości miłosiernej i współczującej (względem m.in. ubogich, migrantów, małżonków i innych członków rodzin) upatruje podstawowe kryterium weryfikujące wiarygodność Kościoła i jego działań.
- Papież apeluje o głoszenie Ewangelii w nowy sposób. Ma na myśli zaangażowanie wszystkich chrześcijan celem dawania świadectwa o swojej wierze z jeszcze większym entuzjazmem i przekonaniem (por. MV 4). Przypomina, że Kościół jest wezwany do misyjnego wyjścia, aby „dotrzeć na wszystkie peryferia świata potrzebujące światła Ewangelii” (EG 20). W realizacji zadania nie może zabraknąć odnowionego dialogu pomiędzy duszpasterzami i wiernymi. Stąd nie można oczekiwać od papieskiego nauczania definitywnego lub wyczerpującego słowa na temat wszystkich spraw dotyczących Kościoła i świata. Nie powinno się też zastępować lokalnych episkopatów w rozeznaniu problemów wyłaniających się na ich terytoriach i stąd mowa papieża o potrzebie „decentralizacji” w Kościele (por. EG 16).
- Odpowiadając na sugestie ojców synodalnych, Franciszek wpisuje swoje orędzie o związku małżeńskim w bardziej realistyczną i stopniowalną drogę do świętości w Kościele. Zaprasza do dawania żywego i radosnego świadectwa obecności Chrystusa w sakramentalnym związku małżeńskim i domu rodzinnym.
- Papież podkreśla, że duszpasterskie i misyjne nawrócenie w promowaniu małżeństwa i rodziny nie może pomijać osób potrzebujących i żyjących w sytuacjach trudnych: „(...) Kościół musi zachować szczególną uwagę, aby zrozumieć, pocieszyć, włączyć, unikając narzucania im zestawu norm, jakby były ze skały, zyskując w ten sposób efekt, że czują się osądzone i porzucone przez tę Matkę, która jest powołana, by nieść im Boże miłosierdzie” (AL 49). Kościół „jest ojcowskim domem, gdzie jest miejsce dla każdego z jego niełatwym życiem” (EG 47). Takie traktowanie najbardziej delikatnych kwestii ludzkiej egzystencji „stawia nas raczej w kontekście rozeznania duszpasterskiego, pełnego miłości miłosiernej, która zawsze gotowa jest zrozumieć, przebaczyć, towarzyszyć, czekać, a przede wszystkim włączyć” (AL 312).

2. „Radość miłości” w małżeństwie i rodzinie

Papież w pierwszym zdaniu adhortacji stwierdza, że „radość miłości (*amoris laetitia*) przeżywana w rodzinach jest także radością Kościoła”. By jej w małżeństwach i rodzinach nie brakowało, Kościół rozwija stosowne duszpasterstwo, ale też powinien ciągle podnosić jego jakość, uwzględniając w swej posłudze nowe uwarunkowania życia i potrzeby małżonków i rodzin.

a. Bogate doświadczenie duszpasterstwa narzeczonych, małżonków i rodzin Kościoła w Polsce

Przygotowanie wiernych do sakramentu małżeństwa oraz towarzyszenie małżonkom i rodzinom na drodze do świętości są od dziesięcioleci ważnym polem działalności Kościoła w Polsce. Wyrazem tej troski były m.in. powstające już od lat pięćdziesiątych XX w. różnego rodzaju instrukcje o przygotowaniu do małżeństwa i życia rodzinnego, wskazania II Synodu Plenarnego (1991-1999) zawarte w dokumencie pt. W trosce o rodzinę oraz Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin (1.05.2003), a także poradnie rodzinne. Tematyka narzeczeńsko-małżeńsko-rodzinna jest obecna w formacji znanych ruchów i stowarzyszeń kościelnych. Wyliczone dokumenty i inicjatywy były najczęściej odpowiedzią Kościoła w Polsce na przemiany społeczno-moralne zachodzące w społeczeństwie [8]. Podejmowały zazwyczaj nauczanie kolejnych papieży i Magisterium Kościoła.

b. Kryteria duszpasterskie papieża Franciszka

Ojciec Święty wyraża przekonanie, że „wspólnota ewangelizacyjna przez dzieła i gesty wkracza w codzienne życie innych, skraca dystans, uniża się aż do upokorzenia, jeśli to konieczne, i przyjmuje ludzkie życie, dotykając cierpiącego ciała Chrystusa w ludzie” (EG 24). Z kolei miłość pasterska – czerpiąc inspirację od Jezusa Chrystusa, Dobrego Pasterza (por. Łk 15,4-7; J 10,11-18) – jest gotowa do wyjścia na spotkanie każdego człowieka, szczególnie tego, który oddalił się od wspólnoty eklezjalnej. Dlatego papież Franciszek mówi o czterech postawach, które powinny charakteryzować każdą działalność Kościoła: przyjąć, towarzyszyć, rozeznawać i integrować (por. AL 291nn) [9].

- *Przyjęcie* (por. J 3,1-21) – wynika z podstawowego prawa, które mieszka w sercu każdego człowieka, gdy patrzy on szczerymi oczami na swojego brata, którego spotyka na drodze życia (MV 2) i pragnie jego dobra (MV 9). „Misją Kościoła jest głoszenie miłosierdzia Boga, bijącego serca Ewangelii, aby w ten sposób dotrzeć do serca i umysłu każdego człowieka. Oblubienica Chrystusa – Kościół – przyswaja sobie postawę Syna Bożego, który wszystkim wychodzi naprzeciw, nie pomijając nikogo” (AL 309; MV 12). Wszystko w działaniu duszpasterskim Kościoła powinno być przepojone czułością, z którą kieruje się do wiernych; w tym, co głosi i o czym daje świadectwo światu, nie może nigdy brakować miłosierdzia (AL 310). Kapłaństwo zaś, powtarzając za św. Augustynem, jest „*amoris officium* – urzędem dobrego pasterza, który ofiaruje swoje życie za owce” (SC 23).

„Pasterze proponujący wiernym pełny ideał Ewangelii i nauczanie Kościoła muszą im także pomagać w przyjęciu logiki współczucia dla słabych i unikania prześladowania lub osądów zbyt surowych czy niecierpliwych. Ewangelia wzywa nas, byśmy nie osądzali i nie potępiali (por. Mt 7,1; Łk 6,37). Jezus «oczekuje, abyśmy zrezygnowali z poszukiwania osobistych lub wspólnotowych środków ochronnych, pozwalających nam zachować dystans w stosunku do istoty ludzkiej udręki, tak abyśmy rzeczywiście chcieli wejść w kontakt z konkretnym życiem innych i poznali moc czułości»” (AL 308).

- *Towarzyszenie* – dobrze obrazuje zachowanie Jezusa w stosunku do uczniów na drodze do Emaus (por. Łk 24,13-35). Domaga się przybliżenia do drugiego i kroczenia razem. Zdaniem papieża, „nie pomniejszając wartości ewangelicznego ideału, należy z miłosierdziem i cierpliwością towarzyszyć możliwym etapom wzrastania osób formujących się dzień po dniu” (EG 44), „czyniąc miejsce dla miłosierdzia Pana, zachęcającego nas do czynienia możliwego dobra” (AL 308). Takie posługiwanie wiernym prowadzi do rozwoju duszpasterstwa więzi. Wskutek

tego także wspólnota wiernych staje się gotowa, by towarzyszyć człowiekowi we wszystkich jego doświadczeniach, także tych dotkliwych, nierzadko długotrwałych (por. EG 24).

- *Rozeznawanie* [10] – odnosi się najpierw do misji Kościoła rozumianej w kategorii posługi pastoralnego, ewangelicznego i duchowego badania przed Bogiem dróg życia (EG 33, 50, 154). Nie wyklucza „wkładu wiedzy ludzkiej, egzystencjalnej, psychologicznej, socjologicznej czy moralnej. Jednak je przekracza. Nie wystarczają też pełne mądrości zasady Kościoła. (...) Rozeznanie jest łaską. Chociaż obejmuje rozum i roztropność, to je przewyższa, bo chodzi w nim o dostrzeżenie tajemnicy jedynej i niepowtarzalnego planu, jaki Bóg ma dla każdego, i który realizuje się w najróżniejszych kontekstach i ograniczeniach. Stawką jest nie tylko dobrobyt doczesny czy satysfakcja z czynienia czegoś pożytecznego, a nawet chęć posiadania spokojnego sumienia. Stawką jest sens mojego życia wobec Ojca” (*Gaudete et exsultate*, nr 170). Jako takie, rozeznawanie zakłada pokorę i wielkoduszność oraz „wychowywanie siebie do cierpliwości Boga i Jego czasów, które nigdy nie są naszymi” (GE 174). Stanowi „narzędzie walki do lepszego podążania za Panem. Jest nam potrzebne zawsze: abyśmy byli zdolni do rozpoznawania czasów Boga i Jego łaski, abyśmy nie marnowali natchnień Pana, aby nie odrzucać Jego zachęty do rozwoju” (GE 169); ma kierować wszystkich wiernych, którzy o to proszą, do uświadomienia sobie swojej sytuacji przed Bogiem (AL 300), ma pomóc w znalezieniu możliwych dróg odpowiedzi Bogu i w ich rozwoju pośród ograniczeń (por. AL 303, 305). W realizacji trudnego dzieła towarzyszenia i rozeznawania bardzo pomocne jest prawo stopniowości, na które zwrócił uwagę św. Jan Paweł II w *Familiaris consortio*. Prawo to zakłada, że człowiek „poznaje, miłuje i czyni dobro moralne, odpowiednio do etapów swego rozwoju” (FC 34; AL 295). Franciszek uzupełnia myśl stwierdzeniem *Katechizmu Kościoła Katolickiego* o warunkach, pod jakimi poczytalność i odpowiedzialność mogą zostać zmniejszone czy wręcz zniesione [11].

Mówi również o okolicznościach zmniejszających odpowiedzialność moralną [12]. „Z tego powodu negatywny osąd odnośnie do sytuacji obiektywnej nie oznacza orzeczenia o odpowiedzialności lub winie danej osoby” (AL 302).

- *Integracja* (z samym sobą i ze wspólnotą Kościoła) – jest celem duszpasterskiego rozeznawania i towarzyszenia każdemu człowiekowi, niezależnie od jego życiowej sytuacji. U podstaw jest logika włączania do wspólnoty, dzięki której wierni nie tylko odkrywają przynależność do Kościoła, ale radośnie i owocnie tego doświadczają (por. AL 299). W całych dziejach Kościoła – zauważa Franciszek – spotykamy dwie logiki: usuwanie na margines i dzieło włączania. „Drogą Kościoła, poczynawszy od Soboru Jerozolimskiego, jest zawsze droga Jezusa: droga miłosierdzia i integracji” (AL 296). „Uświęcenie zaś jest drogą wspólnotową, którą należy pokonywać we dwoje. (...) Życie lub praca z innymi jest niewątpliwie drogą duchowego rozwoju” (GE 141). Chodzi o duchowe dojrzewanie i wzrost miłości, które są najlepszą przeciwwagą dla zła (por. GE 163).

3. Nowe impulsy duszpasterskie

W świetle powyższych kryteriów duszpasterskich Franciszka – odnoszonych do małżeństwa i rodziny oraz uświęcenia na tej drodze wspólnotowego życia – rysują się nowe impulsy w posłudze duszpasterskiej narzeczonych, małżonków oraz osób, które znalazły się w sytuacjach trudnych i nieregularnych.

- W duszpasterstwie narzeczonych trzeba pomóc młodym ludziom w odkryciu wartości i bogactwa małżeństwa. Trzeba przypomnieć o znaczeniu cnót, zwłaszcza czystości, która jest warunkiem autentycznego rozwoju oblubieńczej miłości. Zarówno przygotowanie bliższe, jak i towarzyszenie bezpośrednie powinny przekonać narzeczonych, aby nie postrzegali pobrania się jako końca drogi i aby podjęli małżeństwo jako powołanie, które wymaga stanowczej i realistycznej decyzji, aby wspólnie przejść przez wszystkie próby i trudne chwile (por. AL 211). „Priorytetowo należy potraktować – wraz z odnowionym przepowiadaniem

kerygmy – te treści, które przekazywane w sposób atrakcyjny i przyjazny pomogą im zaangażować się w proces trwający całe życie z wielkodusznością i wolnością. Jest to rodzaj «inicjacji» do sakramentu małżeństwa, który zapewni im niezbędne elementy, aby mogli go przyjąć z najlepszą dyspozycją i rozpocząć życie rodzinne z pewną solidnością» (AL 207). Każdy Kościół lokalny winien rozeznąć, która z form bezpośredniego przygotowania do małżeństwa jest najlepsza i zadbać o formację, która nie zniechęci młodych do sakramentu.

- Duszpasterstwo małżonków musi mieć przede wszystkim na uwadze to, że małżeństwo nie stanowi rzeczywistości dokonanej i skończonej. Papież przypomina: „Związek jest realny, jest nieodwołalny, został potwierdzony i uświęcony przez sakrament małżeństwa. Małżonkowie jednak, jednocząc się, stają się twórcami własnej historii i twórcami projektu, który trzeba rozwijać razem. Spojrzenie skierowane jest ku przyszłości, którą trzeba budować dzień po dniu z pomocą Bożej łaski, i właśnie dlatego nie wymaga się od małżonka, aby był doskonały. Musimy odłożyć na bok złudzenia i zaakceptować go takim, jakim jest: niedoskonałym, wezwanym do rozwoju, w drodze» (AL 218). Zadaniem duszpasterzy jest ukazywanie każdego małżeństwa jako „historii zbawienia”, która wychodzi niejednokrotnie od tego, co kruche, a dzięki Bożemu darowi stopniowo przekształca się w związek coraz bardziej solidny i piękny (por. AL 221). Szczególnie w pierwszych latach budowania wspólnoty małżeńskiej bardzo pomocne są towarzyszenie i obecność doświadczonych małżonków, członków ruchów, stowarzyszeń, a także przygotowanych doradców (por. AL 229).
- W duszpasterstwie osób, które znalazły się w sytuacjach trudnych (np. śmierć współmałżonka) i nieregularnych, duszpasterze i ich współpracownicy winni nade wszystko oferować wiernym światło wiary oraz współczującą i delikatną obecność (por. AL 253-258). Pełne miłości spojrzenie i wsparcie należy okazać osobom, które zostały opuszczone lub opuściły współmałżonka, ale obecnie podejmują starania, aby do sakramentalnego współmałżonka powrócić, trwając w miłości, wierności i modlitwie – odwołując się do łaski sakramentu (AL 241-242). Zrozumienie należy też okazywać wiernym, którzy po rozpadzie małżeństwa sakramentalnego zawarli nowy związek, ze względu na istniejącą przeszkodę poprzedniego węzła małżeńskiego jedynie cywilny, ale starają się prowadzić życie chrześcijańskie, w wierze wychowując swoje dzieci, a spragnieni pełnego uczestnictwa w sakramencie Eucharystii podejmują decyzję życia w relacji bratersko-siostrzanej.

Ojciec Święty szczególnie uwrażliwia na to, „by podejść duszpastersko do osób, które zawarły małżeństwo cywilne, rozwiedzionych żyjących w nowych związkach, lub które jedynie mieszkają razem» (AL 297). Powołując się na ojców synodalnych, zachęca, aby osoby ochrzczone, które się rozwiodły i zawarły ponowny związek cywilny, były bardziej włączane we wspólnoty chrześcijańskie na różne możliwe sposoby, zważając jednak na to, aby nie powodować zgorznienia. „Oni nie tylko nie muszą czuć się ekskomunikowani, ale mogą żyć i rozwijać się jako żywe członki Kościoła, odczuwając, że jest on matką, która ich zawsze przyjmuje, troszczy się o nich z miłością i wspiera ich na drodze życia i Ewangelii» (AL 299). Apeluje, aby osoby te z ufnością podchodziły do rozmowy ze swoimi duszpasterzami oraz odpowiednio przygotowanymi osobami świeckimi. Nie zawsze wprawdzie znajdą u nich potwierdzenie swoich własnych idei i pragnień, ale na pewno otrzymają światło, które pozwoli im lepiej zrozumieć osobistą sytuację i właściwie odkrywać drogę osobistego dojrzewania.

Papież zaprasza też duszpasterzy do słuchania wiernych z miłością, spokojem i szczerym pragnieniem, aby „dojść do sedna dramatu osób i zrozumieć ich punkt widzenia, aby im pomóc żyć lepiej i rozpoznać swoje miejsce w Kościele» (AL 312).

4. Wezwanie do pastoralnego rozeznania i logika integracji w świetle VIII rozdziału *Amoris laetitia*

Papież zwraca uwagę na „niezliczoną różnorodność sytuacji» osób, które rozwiodły się i zawarły ponowny związek cywilny. W trosce o ich dobro duchowe konieczne jest rzetelne rozeznanie ich

sytuacji, biorąc pod uwagę fakt, że stopień odpowiedzialności nie jest taki sam za każdym razem. Trzeba zawsze brać pod uwagę aplikację normy ogólnej do określonego przypadku. Papież Franciszek mówi – jest to jeden z centralnych aspektów *Amoris laetitia* – o potrzebie odniesienia normy ogólnej do konkretnych osób i ich szczegółowych sytuacji. W ten sposób rozwija myśl Jana Pawła II, który wskazywał na potrzebę uwzględnienia złożoności sytuacji wiernych rozwiedzionych, żyjących w nowych związkach cywilnych (por. FC 84 § 2).

Papież Franciszek zaznacza, że duszpasterskie towarzyszenie osobom będącym na drodze rozeznania musi odbywać się „zgodnie z nauczaniem Kościoła i wytycznymi biskupa” (AL 300). W procesie tym nie może zabraknąć przeprowadzenia rachunku sumienia, obiektywnej analizy sytuacji dzieci i opuszczonego współmałżonka, prób i możliwości pojednania, uwzględnienia konsekwencji nowej relacji wobec pozostałej rodziny i lokalnej wspólnoty wiernych (por. AL 300). Działania te są szczególnie ważne w życiu osób stojących w obliczu konieczności podjęcia skomplikowanych decyzji duchowych. Chodzi o właściwą ocenę i rozważny wybór. Rozeznawanie jako dynamiczny proces zawsze powinno być otwarte na nowe etapy rozwoju i nowe decyzje podjęte w sumieniu, a pozwalające na zrealizowanie ideału w pełniejszy sposób (por. AL 303).

Mając na uwadze złożoność sytuacji duszpasterskiej wiernych związanych węzłem małżeńskim i niemogących z tego powodu – pomimo ogromnego pragnienia – zawrzeć małżeństwa sakramentalnego z osobą, z którą pozostają w związku pozasakramentalnym, należałoby rozważyć w poszczególnych przypadkach możliwość wnikliwego rozeznania ich sytuacji. To rozeznanie powinno najpierw prowadzić do udzielenia na drodze kościelnego procesu sądowego odpowiedzi na pytanie, czy można stwierdzić nieważność pierwszego związku małżeńskiego.

W sytuacji, gdy prawomocnym wyrokiem orzeczone zostanie, iż nieważność nie może zostać stwierdzona, należy kontynuować rozeznanie o charakterze duszpasterskim. To rozeznanie, jako niełatwe i niezwykle odpowiedzialne zadanie, wymaga solidnego przygotowania duszpasterzy. Trzeba bowiem rozeznąć, czy osoby żyjące w nieuregulowanych związkach zachowują wierność, poświęcają się dla dzieci, angażują się w życiu chrześcijańskim, świadome są nieprawidłowości swego związku i życia w grzechu, pragnęłyby zmienić sytuację, w której się znajdują, lecz nie mogą tego uczynić bez zaciągnięcia kolejnej winy (np. kwestia odpowiedzialności za wychowanie dzieci – por. AL 298).

Podjęte rozeznanie może prowadzić do różnych, coraz głębszych form integracji ze wspólnotą kościelną. Powinno ono mieć formę indywidualnego i konsekwentnego, długotrwałego kierownictwa duchowego. Podjęcie odpowiedniej decyzji – wspólnie przez kierownika duchowego i zainteresowaną osobę – powinno być owocem procesu rozeznania, a nie jednego czy nawet kilku powierzchownych spotkań. Wymaga ono także konsultacji z kompetentnym duszpasterzem posługującym przy sądzie biskupim lub w diecezjalnym ośrodku duszpasterstwa rodzin. Przy tym kierownik duchowy powinien mieć przede wszystkim to na względzie, aby pomóc zainteresowanej osobie, w jej trudnej i skomplikowanej sytuacji, postępować na drodze wiary we wspólnocie Kościoła.

Zakończenie

Stoją przed nami zadania wynikające z aktualnej sytuacji oraz kondycji małżeństw, rodzin i młodego pokolenia, nierzadko dotkniętych kryzysem wiary. Papieżowi Franciszkowi zawdzięczamy jasne wskazanie i określenie tych zadań, cenne impulsy, a także ukierunkowanie działań pastoralnych i zachętę do pogłębionej refleksji nad kształtem duszpasterstwa rodzin, bardziej dostosowanego do aktualnych potrzeb i wyzwań.

Z całą pewnością trzeba będzie wypracować nowe Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin dla Kościoła w Polsce. W oparciu o nie można będzie przygotować diecezjalne, względnie metropolitalne instrukcje wykonawcze oraz powołać do życia ośrodki służby małżeństwu i rodzinie. Równocześnie należy wypracować program i określić kształt przygotowania księży do podejmowania drogi towarzyszenia wiernym i rozeznawania ich konkretnych sytuacji. Pasterską posługę musimy naznaczyć bliskością, spojrzeniem pełnym szacunku i współczucia, które jednocześnie leczą, wy-

zwalają i zachęcają do dojrzewania w życiu chrześcijańskim (por. EG 169). Potrzebujemy ćwiczyć się w umiejętności słuchania, aby cierpliwie i wytrwale rozbudzać pragnienie chrześcijańskiego ideału i znajdować drogi prowadzące do prawdziwego wzrostu i dojrzałości (por. EG 171).

Do tego typu formacji należy też zachęcić osoby konsekrowane i wiernych świeckich. Potrzebujemy bowiem wielu współpracowników, mężczyzn i kobiet, którzy podejmując trud słuchania i towarzyszenia narzeczonym i małżonkom, będą wspierać duszpasterskie działania.

[1] Wyrażenie „Ewangelia rodziny” przywołuje *Instrumentum laboris* Synodu o rodzinie. Por. *Le sfide pastorali sulla famiglia nel contesto dell’evangelizzazione. Instrumentum laboris*, 20.

[2] MV 10: „(...) Wszystko w działaniu duszpasterskim Kościoła powinno być przepojone czułością, z którą kieruje się do wiernych; w tym, co głosi i o czym daje świadectwo światu, nie może nigdy brakować miłosierdzia. Wiarygodność Kościoła potwierdza się na drodze miłości miłosiernej i współczującej. (...) Z jednej strony pokusa żądania tylko i zawsze sprawiedliwości sprawiła, że zapomnieliśmy, iż jest to tylko pierwszy krok, konieczny i nieodzowny, ale Kościół potrzebuje sięgać wyżej, aby osiągnąć cel bardziej wzniosły i bardziej znaczący. Z drugiej strony, ze smutkiem obserwujemy, że doświadczenie przebaczenia w naszej kulturze staje się coraz rzadsze. (...) Nadszedł znowu dla Kościoła czas, aby z radością głosić przebaczenie. To jest czas powrotu do tego, co istotne, aby poczuć odpowiedzialność za słabości i trudności naszych braci. Przebaczenie to siła, która budzi do nowego życia i dodaje odwagi, aby patrzeć w przyszłość z nadzieją”.

[3] *Additum ad epistulam Region Pastoral Buenos Aires, Criterios básicos para la aplicación del capítulo VIII de Amoris laetitia*, w: AAS 10(2016), t. 108, s. 1072-1074.

[4] Franciszek, Dominique Wolton, *Otwieranie drzwi*, Kraków 2018, s. 325.

[5] Jan XXIII, *Przemówienie podczas uroczystego otwarcia Soboru Watykańskiego II* (11 października 1962), w: AAS 54(1962), s. 788.

[6] „Sobór, według Papieża Jana XXIII, miał na celu «przekazanie czystej i nieskażonej nauki katolickiej bez łagodzenia jej bądź przeinaczania» i starał się, aby «ta pewna i niezmienna nauka, która musi być wiernie respektowana, została pogłębiona i przedstawiona w sposób odpowiadający potrzebom naszych czasów»”, w: Kongregacja Nauki Wiary, *Wskazania duszpasterskie na Rok Wiary*, Tarnów 2012, s. 26.

[7] „Bliskość jest czymś więcej niż nazwą konkretnej cnoty, jest to postawa obejmująca całą osobę, jej sposób nawiązywania więzi, bycia jednocześnie w sobie i wrażliwymi na innych... Kiedy ludzie mówią o jakimś księdzu, że «jest blisko», zwykle podkreślają dwie rzeczy: pierwsza – że jest «zawsze» (w przeciwieństwie do takiego, którego «nigdy nie ma», mówią: «wiem, ojciec, że jesteś bardzo zajęty...»). Druga – że umie znaleźć słowo dla każdego. Ludzie mówią: «Rozmawia ze wszystkimi – z wielkimi, małymi, biednymi, z niewierzącymi... Księża bliscy, którzy są, którzy rozmawiają ze wszystkimi... Księża wędrowni»”. Franciszek, *Pan postanowił być kimś bliskim. Homilia wygłoszona podczas Mszy krzyżma 29.03.2018*, cyt. za: http://w2.vatican.va/content/francesco/fr/homilies/2018/documents/papafrancesco_20180329_omelia-crisma.html.

[8] Przykładem może być ustawa z dnia 27 kwietnia 1956 r. o warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, w konsekwencji której zaczęły powstawać Katolickie Poradnie Rodzinne.

[9] Franciszek mówi także o „czterech kryteriach”: Papież Franciszek Dominique Wolton, *Otwieranie...*, dz. cyt., s. 339.

[10] Pojęcie „rozeznawania” – 50 razy użyte w adhortacji *Amoris laetitia* – jest kluczowe dla uchwycenia jej przesłania. Por. GE 166-175.

[11] KKK 1735: Poczytalność i odpowiedzialność za działanie mogą zostać zmniejszone, a nawet zniesione, na skutek niewiedzy, nieuwagi, przymusu, strachu, przyzwyczajień, nieopanowanych uczuć oraz innych czynników psychicznych lub społecznych.

[12] KKK 2352: Okoliczności, które zmniejszają odpowiedzialność moralną, to niedojrzałość uczuciowa, nabyte nawyki, stany lękowe lub inne czynniki psychiczne czy społeczne.

Wytyczne zostały zatwierdzone podczas 379. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski, które odbyło się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na mocy Uchwały nr 16/379/2018 z dnia 8 czerwca 2018 r.

**Uchwała nr 17/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 8 czerwca 2018 r.
w sprawie opinii dotyczącej
rozpoczęcia procesu beatyfikacyjnego**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art.19 Statutu KEP oraz przepisów wydanych przez Kongregację Spraw Kanonizacyjnych (*Normaeservandae in inquisitiionibus ab Episcopisfaciendis in Causis Sanctorum*, n. 11a; Instrukcja o prowadzeniu dochodzenia diecezjalnego lub eparchialnego w sprawach kanonizacyjnych *Sanctorum Mater*, art. 41 § 1 i art. 42), wyraża pozytywną opinię odnośnie do rozpoczęcia przez Diecezję Radomską procesu beatyfikacyjnego ks. Romana Kotlarza.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**Uchwała nr 18/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 8 czerwca 2018 r.
w sprawie prawnej promulgacji dekretów ogólnych**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, przyjmuje, iż wymóg art. 21 Statutu KEP odnośnie do prawnej promulgacji dekretów ogólnych zostaje zrealizowany przez zamieszczenie ww. dekretów na oficjalnej stronie KEP (www.episkopat.pl) w zakładce AKTA KEP, co stanowi oficjalny akt promulgacji.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 19/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 8 czerwca 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia Sprawozdań finansowych z działalności
Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski oraz podmiotów podległych
Konferencji Episkopatu Polski za 2017 r.

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 9, w związku z art. 45 i 46 Statutu KEP oraz § 79 Regulaminu KEP, zatwierdza *Sprawozdania finansowe z działalności gospodarczej i statutowej Sekretariatu KEP, podmiotów podległych KEP oraz tych, których KEP jest akcjonariuszem lub udziałowcem za 2017 r.*, po ich uprzednim zatwierdzeniu przez Komisję Rewizyjną KEP w dniu 7 czerwca br., na mocy uchwały nr 1/2018 i uchwały nr 2/2018.

Sprawozdania finansowe stanowią załącznik do niniejszej uchwały.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 20/379/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 8 czerwca 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia
Podstawy programowej
katechezy Kościoła katolickiego w Polsce

Konferencja Episkopatu Polski podczas 379. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Janowie Podlaskim i Siedlcach w dniach 7-9 czerwca 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, zatwierdziła, przygotowaną przez Komisję Wychowania KEP, *Podstawę programową katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Obowiązki ww. Podstawy programowej nastąpi z dniem 1 września 2019 r., wówczas utraci moc obowiązującą *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce* z dnia 8 marca 2010 r.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

380. Zebranie Plenarne KEP (25-26.09.2018)

**Uchwała nr 1/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia Statutu
Krajowej Rady Misyjnej**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, zatwierdza Statut Krajowej Rady Misyjnej, na okres 5 lat *ad experimentum*.

Tekst Statutu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

STATUT KRAJOWEJ RADY MISYJNEJ

**Rozdział I
Postanowienia ogólne**

§ 1

Krajowa Rada Misyjna, dalej zwana Radą, jest powołana przez Konferencję Episkopatu Polski na mocy uchwały z dnia 18 czerwca 2005 r. „w celu osiągnięcia większej jedności i skuteczności inicjatyw w dziedzinie animacji i współpracy misyjnej oraz uniknięcia konkurencji czy podwójnego działania” (*Cooperatio missionalis*, nr 12) środowisk zaangażowanych na rzecz misji w Polsce.

§ 2

1. Siedzibą Rady jest Warszawa.
2. Rada działa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej obszarem, w zakresie uzasadnionym jej celami.

§ 3

Rada realizuje swoje cele poprzez bezinteresowne zaangażowanie swoich członków.

**Rozdział II
Cele i zadania Krajowej Rady Misyjnej**

§ 4

Celem Rady jest służba Konferencji Episkopatu Polski do planowania, kierowania i nadzorowania współpracy misyjnej na szczeblu krajowym (zob. *Cooperatio missionalis*, nr 12).

§ 5

Do szczegółowych zadań Rady należy:

- 1) koordynacja zgodnej współpracy środowisk misyjnych celem skuteczniejszej służby misjom;

- 2) umacnianie ducha jedności i wspólnego działania środowisk misyjnych w trosce o dzieła misyjne Kościoła;
- 3) animacja misyjna i propagowanie idei misji, zwłaszcza wśród duchowieństwa i wiernych Kościoła w Polsce;
- 4) tworzenie forum wymiany doświadczeń organizacji, instytucji i wspólnot zaangażowanych misyjnie;
- 5) studiowanie problemów misyjnych oraz opracowywanie stanowiska w kwestiach dotyczących duchowego i materialnego wspierania misji;
- 6) działalność informacyjna i edukacyjna w celu budzenia odpowiedzialności za misje;
- 7) wspieranie inicjatyw ogólnopolskich i patronat nad akcjami i dziełami misyjnymi.

§ 6

Rada spotyka się na zgromadzeniu plenarnym przynajmniej raz w roku. Biorąc pod uwagę bieżące potrzeby oraz postulaty Prezydium Rady, przewodniczący Rady może częściej zwoływać zgromadzenia plenarne.

§ 7

Przebieg zgromadzeń plenarnych Rady określa Regulamin obrad zatwierdzony przez jej przewodniczącego.

§ 8

Rada podejmuje uchwały zwykłą większością głosów.

Rozdział III
Struktura Krajowej Rady Misyjnej

§ 9

W skład Krajowej Rady Misyjnej wchodzi:

- 1) przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Misji;
- 2) przedstawiciele agend Komisji Episkopatu Polski ds. Misji;
- 3) Dyrektor krajowy i Sekretarze krajowi Papieskich Dzieł Misyjnych w Polsce;
- 4) przedstawiciele Delegatów biskupa ds. misji i Dyrektorów diecezjalnych Papieskich Dzieł Misyjnych;
- 5) przedstawicielki Konferencji Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Polsce;
- 6) przedstawiciele Konferencji Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich w Polsce;
- 7) przedstawiciele organizacji skupiających wolontariat misyjny;
- 8) przedstawiciele organizacji, instytucji i ruchów zaangażowanych bezpośrednio na rzecz misji;
- 9) przedstawiciele ruchów i organizacji katolickich wspierających misje;
- 10) przedstawiciele misjologów.

§ 10

Liczbę członków Rady ustanawia Komisja Episkopatu Polski ds. Misji.

§ 11

Przewodniczącym Rady jest przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Misji.

§ 12

Przewodniczący Rady reprezentuje ją na zewnątrz, występując w jej imieniu.

§ 13

Do zadań przewodniczącego Krajowej Rady Misyjnej należy:

- 1) mianowanie i odwoływanie członków oraz Prezydium Rady;
- 2) opracowanie Regulaminu zgromadzeń plenarnych;
- 3) określenie tematyki zgromadzeń plenarnych Rady, ich zwoływanie oraz przewodniczenie pracom Rady;
- 4) zatwierdzenie sprawozdania z przebiegu zgromadzeń plenarnych Rady;
- 5) kierowanie pracami Prezydium Rady;
- 6) podejmowanie w imieniu Rady współpracy ze środowiskami misyjnymi;
- 7) budowanie jedności środowisk kościelnych celem zapewnienia skuteczności prac Rady;
- 8) zapraszanie do współpracy misjologów oraz przedstawicieli środowisk misyjnych jako doradców i ekspertów;
- 9) prezentacja na forum Konferencji Episkopatu Polski „problemów rangi krajowej, które wymagają zbadania i rozwiązania w klimacie jedności tych wszystkich, którzy we współpracę misyjną są zaangażowani” (*Cooperatio missionalis*, nr 12), propozycji ogólnopolskich działań na rzecz misji, wniosków z prac Rady oraz postulatów środowisk misyjnych służących ożywieniu ducha misyjnego i pomocy misjom.

§ 14

Funkcję sekretarza Rady pełni Dyrektor krajowy Papieskich Dzieł Misyjnych.

§ 15

Sekretarz Rady wykonuje zadania powierzone mu przez przewodniczącego Rady, a w szczególności:

- 1) przygotowuje zgromadzenia plenarne Rady i powiadamia o ich terminach jej członków;
- 2) uzgadnia z przewodniczącym Rady oraz Prezydium program posiedzeń Rady;
- 3) przygotowuje dokumentację na zgromadzenie plenarne Rady oraz prowadzi korespondencję;
- 4) sporządza protokoły ze zgromadzeń plenarnych Rady;
- 5) przechowuje dokumentację związaną z jej pracami.

§ 16

Prezydium Rady tworzą:

- 1) przewodniczący Krajowej Rady Misyjnej jako jego przewodniczący;
- 2) Dyrektor krajowy Papieskich Dzieł Misyjnych jako jej sekretarz;
- 3) przedstawiciel sekretarzy krajowych Papieskich Dzieł Misyjnych;
- 4) przedstawiciel delegatów biskupa ds. misji;
- 5) przedstawiciel dyrektorów diecezjalnych Papieskich Dzieł Misyjnych;
- 6) przedstawiciel agend Komisji Episkopatu Polski ds. Misji;
- 7) przedstawicielka Komisji Misyjnej przy Konferencji Wyższych Przełożonych Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych w Polsce;
- 8) przewodniczący Komisji Misyjnej przy Konferencji Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich w Polsce;
- 9) świecki przedstawiciel środowisk misyjnych;
- 10) przedstawiciel misjologów.

§ 17

Prezydium Rady:

- 1) wspiera przewodniczącego i sekretarza Rady w pracach przygotowawczych zgromadzeń plenarnych oraz odpowiada wraz z nimi za ich organizację i przebieg;
- 2) wypracowuje kierunki działań Rady, mające na celu propagowanie jedności środowisk misyjnych, budzenie ducha misyjnego oraz współpracy na rzecz misji;

- 3) studiuje problematykę misyjną i wypracowuje stanowisko Rady w żywotnych kwestiach misyjnych;
- 4) przedkłada cele i zasady współpracy środowisk misyjnych w Polsce.

§ 18

1. Kadencja członka Prezydium trwa 5 lat. Funkcji członka Prezydium nie można pełnić dłużej niż dwie kadencje.
2. W przypadku zaważenia miejsca w Radzie przed upływem kadencji przewodniczący Rady powołuje jego następcę na urządzie.

§ 19

Członkowie Prezydium zbierają się na posiedzeniu co najmniej kilka razy w roku. Przewodniczący Rady może zwołać posiedzenie Prezydium według doraźnych potrzeb.

§ 20

Program obrad Prezydium przygotowuje w porozumieniu z przewodniczącym sekretarz Prezydium, wybrany spośród jego członków. Sekretarz Prezydium odpowiada za sporządzenie protokołu z posiedzeń Prezydium, informuje członków o zebraniach Prezydium oraz troszczy się o dokumentację jego prac.

§ 21

Każdy z członków Prezydium ma prawo przedkładać postulaty dotyczące programu obrad.

§ 22

Prezydium podejmuje uchwały zwykłą większością głosów.

§ 23

W posiedzeniach Prezydium mogą brać udział eksperci i przedstawiciele środowisk misyjnych, zaproszeni przez przewodniczącego Prezydium.

Rozdział IV
Postanowienia końcowe

§ 24

Zmian w Statucie dokonuje Konferencja Episkopatu Polski z własnej inicjatywy lub na wniosek Prezydium Rady.

§ 25

Krajowa Rada Misyjna może zostać przekształcona lub rozwiązana decyzją Konferencji Episkopatu Polski.

Statut został zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu Polski na mocy uchwały nr 1/380/2018 z dnia 25 września 2018 r. na okres 5 lat ad experimentum.

+ Stanisław Gądecki
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ Artur G. Miziński
Sekretarz Generalny KEP

**Uchwała nr 2/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia
Statutu MIVA Polska**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., w związku z kończącym się okresem ważności Statutu MIVA Polska, zatwierdzonego uchwałą nr 18/370/2015 Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 października 2015 r., działając na podstawie art. 19 Statutu KEP oraz art. 20 Statutu MIVA Polska, zatwierdza znowelizowany Statut MIVA Polska, na okres kolejnych 5 lat.

Tekst Statutu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**STATUT
MIVA Polska**

**Rozdział I
POSTANOWIENIA OGÓLNE**

Art. 1

1. MIVA Polska, zwaną dalej MIVA, erygowana przez Konferencję Episkopatu Polski na podstawie uchwały nr 18/370/2015 z dnia 7 października 2015 r., jest organizacją kościelną w rozumieniu art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 380 z późn. zm.).
2. Siedzibą MIVA jest Warszawa.
3. Terenem działania jest terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dla realizacji swoich celów MIVA może prowadzić działalność również poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2

1. MIVA posiada osobowość prawną i działa w oparciu o przepisy Kodeksu Prawa Kanonicznego, prawa obowiązującego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz niniejszego statutu.
2. Nadzór nad działalnością MIVA sprawuje Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Misji w imieniu Konferencji Episkopatu Polski, któremu corocznie składane jest sprawozdanie z działalności MIVA, w tym sprawozdanie finansowe.

Rozdział II CELE I FORMY REALIZACJI

Art. 3

MIVA realizuje następujące cele:

- 1) pomoc polskim misjonarzom Kościoła Katolickiego w zakupie i dostarczeniu środków transportu lądowego, wodnego i powietrznego, jak również innych środków, potrzebnych do pracy misji katolickich;
- 2) koordynowanie działań w zakresie, o których mowa w pkt 1, na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami;
- 3) animacja misyjna i tworzenie przyjaznego klimatu dla działalności misyjnej wśród społeczności kierowców na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, w tym promocja poszanowania zasad bezpieczeństwa i kultury w ruchu drogowym;
- 4) gromadzenie i upowszechnianie informacji o działalności misjonarzy, w szczególności związanej z wykorzystaniem środków transportu MIVA;
- 5) niesienie pomocy misjonarzom Kościoła Katolickiego w prowadzeniu działalności na rzecz rozwoju w miejscach ich posługiwania;
- 6) wspieranie działalności ewangelizacyjnej polskich misjonarzy, współpracowników i wolontariuszy misyjnych;
- 7) wspieranie działalności opiekuńczo-wychowawczej i edukacyjnej w krajach misyjnych;
- 8) pomoc w działalności charytatywnej polskich misjonarzy, w tym na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 9) działania na rzecz ochrony i promocji zdrowia, prowadzone przez polskich misjonarzy;
- 10) rozwój, promocja i organizacja wolontariatu misyjnego;
- 11) pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w krajach misyjnych *ad gentes*.

Art. 4

MIVA realizuje swoje cele poprzez:

- 1) świadczenie pomocy finansowej i organizacyjnej w zakupie środków transportu;
- 2) organizowanie kampanii na rzecz poszanowania zasad bezpieczeństwa i kultury w ruchu drogowym;
- 3) organizowanie spotkań i konferencji, mających na celu upowszechnienie informacji o działalności MIVA;
- 4) zbieranie środków finansowych i rzeczowych, przeznaczonych na realizację celów MIVA, w tym organizowanie parafialnych zbiórek na rzecz zakupu środków transportu;
- 5) współpracę z innymi osobami prawnymi i fizycznymi w kraju i za granicą – zainteresowanymi realizacją celów MIVA.

Rozdział III CZŁONKOWIE MIVA

Art. 5

1. Członkiem MIVA może być osoba pełnoletnia, które utożsamia się z celami MIVA oraz deklaruje i daje rękojmię czynnego uczestnictwa w realizacji tych celów, posiada rekomendacje przynajmniej jednego członka MIVA lub właściwej władzy kościelnej.
2. Członkostwa w MIVA nie mogą nabyć osoby, które publicznie odstąpiły od wiary katolickiej albo zerwały wspólnotę kościelną, albo podlegają ekskomunice nałożonej wyrokiem lub zadeklarowanej (kan. 316 § 1 KPK).

3. Członkostwo MIVA nabywa się przez przyjęcie kandydatury przez Zarząd zwykłą większością głosów w drodze uchwały.

Art. 6

1. Członkowie MIVA zobowiązani są:
  - 1) czynnie wspierać działalność MIVA;
  - 2) postępować zgodnie ze statutem i uchwałami MIVA;
  - 3) dbać o autorytet MIVA i dawanie dobrego świadectwa.
2. Członkowie MIVA mają prawo:
  - 1) wnioskować w sprawach dotyczących celów MIVA;
  - 2) uczestniczyć we wspólnych spotkaniach, wyjazdach, zjazdach, rekolekcjach;
  - 3) otrzymywać materiały informacyjne i promocyjne dotyczące działań MIVA.

Art. 7

1. Członkostwo ustaje na skutek:
  - 1) złożenia deklaracji o wystąpieniu członka z MIVA;
  - 2) wykluczenia członka z powodu rażącego naruszenia Statutu MIVA;
  - 3) stwierdzenia przez właściwą władzę kościelną popełnienia kanonicznego przestępstwa przeciwko wierze lub jedności Kościoła albo gdy podlega ekskomunice (kan. 316 § 2 KPK);
  - 4) śmierci członka Stowarzyszenia.
2. Decyzję o utracie członkostwa lub jego stwierdzenie w sytuacji, o której w pkt 3 i 4, podejmuje Zarząd.

**Rozdział IV
WŁADZE MIVA**

Art. 8

Organami MIVA są:

- 1) Dyrektor;
- 2) Zarząd;
- 3) Komisja Rewizyjna.

Art. 9

1. Bieżącą działalnością MIVA kieruje i reprezentuje ją na zewnątrz Dyrektor powoływany na pięcioletnią kadencję przez Konferencję Episkopatu Polski na wniosek Przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski ds. Misji.
2. Dyrektor może być w każdym czasie odwołany przez Konferencję Episkopatu Polski na wniosek Przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski ds. Misji.
3. Funkcję Dyrektora można pełnić nie dłużej niż przez dwie kolejne kadencje.
4. W przypadku zawierania umowy o pracę z Dyrektorem, MIVA reprezentuje Przewodniczący Komisji Rewizyjnej.
5. Dyrektor może zatrudniać pracowników.

Art. 10

1. Zarząd składa się z pięciu osób.
2. W skład Zarządu wchodzi z urzędu Dyrektor, pełniący jednocześnie funkcję Przewodniczącego Zarządu, oraz powoływani spośród członków MIVA, na wniosek Dyrektora, przez Przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski ds. Misji: Zastępca Przewodniczącego, Sekretarz oraz dwóch Członków Zarządu.
3. W przypadku konieczności uzupełnienia składu Zarządu, Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Misji na wniosek Dyrektora powołuje inną osobę na okres do końca kadencji.
4. Kadencja Zarządu trwa 5 lat z możliwością przedłużenia na drugą kadencję.

5. Dekret powołujący Zarząd jest niezwłocznie przekazywany do Sekretarza Generalnego Konferencji Episkopatu Polski.

Art. 11

1. Zarząd zobowiązany jest i uprawniony do podejmowania wszystkich czynności i prowadzenia spraw MIVA, zgodnie ze Statutem.
2. Do Zarządu należy w szczególności:
  - 1) realizacja celów statutowych;
  - 2) opracowywanie regulaminu organizacyjnego MIVA;
  - 3) przygotowywanie projektu działalności i budżetu na rok następny;
  - 4) analiza wpływających do MIVA projektów i wniosków pod kątem ich zgodności z celami MIVA;
  - 5) składanie Konferencji Episkopatu Polski sprawozdań z działalności oraz sprawozdania finansowego za każdy rok;
  - 6) sprawowanie zarządu majątkiem MIVA, prowadzenie spraw majątkowych według zasad prawidłowej gospodarki i dla osiągnięcia celów MIVA;
  - 7) przygotowywanie projektów dotyczących przyznawania tytułów oraz innych wyróżnień osobom lub instytucjom zasłużonym dla MIVA Polska;
  - 8) podejmowanie uchwał w sprawie projektu zmian Statutu MIVA.

Art. 12

1. Zarząd podejmuje decyzje w głosowaniu – zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy swego składu.
2. Oświadczenie woli w imieniu MIVA w zakresie zwykłego zarządu składa Dyrektor lub osoba przez niego upoważniona.
3. Do składania oświadczeń woli w imieniu MIVA, w sprawach przekraczających zakres zwykłego zarządu, wymagane jest współdziałanie Dyrektora i drugiej osoby wchodzącej w skład Zarządu.

Art. 13

Zarząd może ustanawiać pełnomocników w poszczególnych sprawach.

Art. 14

Organem nadzorczym MIVA jest Komisja Rewizyjna, w skład której wchodzi: Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Misji – jako Przewodniczący Komisji Rewizyjnej – oraz dwóch powoływanych przez niego członków.

Art. 15

Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą:

- 1) pozostawać w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia z członkami Zarządu;
- 2) być skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwa z winy umyślnej;
- 3) otrzymywać z tytułu członkostwa w Komisji Rewizyjnej zwrotu uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenia w wysokości wyższej niż przewidziana w odrębnych przepisach dotyczących wynagradzania osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.

Art. 16

Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należą:

- 1) kontrola działalności MIVA w zakresie realizacji jej celów;
- 2) kontrola działalności majątkowej i finansowej MIVA;
- 3) informowanie Zarządu o wynikach kontroli;
- 4) składanie sprawozdań i opinii Konferencji Episkopatu Polski.

Art. 17

Komisja Rewizyjna, w celu wykonania swoich zadań kontrolnych, jest uprawniona do:

- 1) żądania od Zarządu przedstawienia wszelkich dokumentów dotyczących działalności MIVA;
- 2) żądania od członków Zarządu złożenia pisemnych lub ustnych wyjaśnień.

Rozdział V
MAJĄTEK I DOCHODY MIVA

Art. 18

MIVA Polska ma prawo posiadania, nabywania i zbywania majątku ruchomego i nieruchomości, praw rzeczowych i otwierania kont bankowych.

Art. 19

Dochody MIVA pochodzą w szczególności z:

- 1) darowizn, spadków i zapisów;
- 2) publicznych zbiórek;
- 3) dotacji, przekazywanych na zasadach obowiązujących podmioty nienależące do sektora finansów publicznych;
- 4) odsetek bankowych;
- 5) dobrowolnych ofiar z okazji akcji św. Krzysztofa;
- 6) dochodów z majątku nieruchomości i ruchomego;
- 7) prowadzenia działalności gospodarczej, z której dochód w całości będzie przeznaczony na działalność statutową.

Rozdział VI
POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Art. 20

1. Zmiany w statucie mogą być wprowadzane przez Konferencję Episkopatu Polski z własnej inicjatywy lub na wniosek Zarządu.
2. Inicjatywy Zarządu dotyczące zmian w Statucie przedstawia Konferencji Episkopatu Polski Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Misji.

Art. 21

1. Przekształcenie lub likwidacja MIVA Polska należy do Konferencji Episkopatu Polski.
2. Likwidatora wskazuje Konferencja Episkopatu Polski.
3. W przypadku likwidacji MIVA Polska o przeznaczeniu majątku decyduje Konferencja Episkopatu Polski.

Statut został zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu Polski na mocy uchwały nr 4/380/2018 z dnia 25 września 2018 r. na okres 5 lat.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 3/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia Statutu
Katolickiego Stowarzyszenia Kolejarzy Polskich

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., działając na podstawie art. 19 Statutu KEP oraz § 40 ust. 1 Statutu Katolickiego Stowarzyszenia Kolejarzy Polskich, na wniosek Zarządu Głównego KSKP z dnia 22 września br. zatwierdza Statut, przyjęty przez Walne Zebranie Stowarzyszenia na mocy uchwały nr 1 z dnia 24 lutego 2018 r., wnosząc poprawki zaproponowane przez Radę Prawną KEP.

Tekst jednolity Statutu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

STATUT
KATOLICKIEGO STOWARZYSZENIA KOLEJARZY POLSKICH

Rozdział I
Przepisy ogólne

§ 1

1. Katolickie Stowarzyszenie Kolejarzy Polskich jest publicznym stowarzyszeniem wiernych, erygowanym dekretem Konferencji Episkopatu Polski z dnia 21 listopada 1994 r. na mocy kan. 312 § 1 n. 2 Kodeksu Prawa Kanonicznego, jest organizacją kościelną w rozumieniu art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 380).
2. Katolickie Stowarzyszenie Kolejarzy Polskich, zwane dalej Stowarzyszeniem, działa na podstawie niniejszego Statutu, może używać skróconej nazwy KSKP.
3. Patronami Stowarzyszenia są: św. Katarzyna Aleksandryjska, św. Rafał Kalinowski i bł. Franciszek Rogaczewski.

§ 2

1. Stowarzyszenie posiada osobowość prawną.
2. Terenem działania Stowarzyszenia jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Siedzibą Stowarzyszenia jest miasto Lublin. Siedziba Stowarzyszenia może być przeniesiona w inne miejsce decyzją Walnego Zebrania.

§ 3

Stowarzyszenie ma prawo powoływania Kół KSKP w poszczególnych diecezjach według zasad określonych w niniejszym Statucie.

§ 4

1. Opiekę duszpasterską nad członkami Stowarzyszenia sprawuje Duszpasterz Krajowy Kolejarzy, będący asystentem kościelnym Stowarzyszenia w rozumieniu kan. 317 § 1 KPK, mianowa-

ny przez Konferencję Episkopatu Polski na wniosek Zarządu Głównego, po uzyskaniu zgody biskupa diecezjalnego, któremu podlega, oraz Duszpasterze Diecezjalni Kolejarzy, mianowani przez biskupów diecezjalnych na wniosek Zarządów Kół. W przypadku, gdy kandydat na Duszpasterza jest członkiem instytutu życia konsekrowanego lub stowarzyszenia życia apostołskiego, konieczna jest zgoda właściwego przełożonego zakonnego.

2. Kadencja Duszpasterzy, o których mowa w ust.1, trwa 5 lat, z możliwością jej wielokrotnego ponowienia.

§ 5

1. Stowarzyszenie opiera swą działalność na pracy społecznej członków oraz na pracy wolontariuszy.
2. Do wykonywania zadań statutowych lub prowadzenia określonych spraw na rzecz Stowarzyszenia można zatrudniać pracowników w oparciu o zawartą umowę pisemną.

§ 6

1. Stowarzyszenie używa pieczęci okrągłej z napisem na obwodzie: w części górnej – „Katolickie Stowarzyszenie Kolejarzy Polskich”, w części dolnej – „Bogu i Ojczyźnie”.
2. Członkowie Stowarzyszenia otrzymują odznaki. Wzór odznaki ustala Zarząd Główny.

Rozdział II

Cele Stowarzyszenia i sposoby działania

§ 7

Celem Stowarzyszenia jest kształtowanie życia ludzi świeckich związanych zawodowo z kolejnictwem w oparciu o chrześcijańską koncepcję człowieka i świata, ujętą w społecznym nauczaniu Kościoła Katolickiego oraz zgodnie z polską tradycją narodową, a w szczególności:

- 1) ochrona życia i godności człowieka, rodziny i narodu oraz troska o duchowe, moralne i materialne środowisko ich życia i rozwoju;
- 2) przygotowanie kolejarzy do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu Kościoła i Narodu;
- 3) uświęcanie życia małżeńskiego, rodzinnego i pracy zawodowej przez gorliwe życie chrześcijańskie;
- 4) opieka nad dziećmi i młodzieżą, w szczególności z rodzin kolejarskich, dotkniętych ubóstwem, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz niepełnosprawnych.

§ 8

Stowarzyszenie realizuje swoje cele między innymi poprzez:

- 1) pracę formacyjną w oparciu o naukę Kościoła celem pogłębiania wśród członków wiary i umiłowania praktyk religijnych;
- 2) organizowanie i prowadzenie zebrań, dyskusji, odczytów, seminariów, konferencji, studiów programowych, dni skupienia, rekolekcji, pielgrzymek;
- 3) prowadzenie działalności wydawniczej, wydawanie własnego pisma „ZWROTNICA”;
- 4) wspomaganie członków w obronie ich postaw moralnych;
- 5) stałą troskę o zachowanie tożsamości narodowej, kulturowej i obywatelskiej;
- 6) kształtowanie wspólnoty chrześcijańskiej wśród kolejarzy w społecznościach terytorialnych i wspólnotach parafialnych;
- 7) uczestniczenie w organizowaniu sympozjów i kongresów krajowych i międzynarodowych;
- 8) rozwijanie kontaktów i współpracy z międzynarodowymi organizacjami i stowarzyszeniami zawodowymi, które mają te same cele działania;
- 9) pomoc społeczną rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej;
- 10) organizację wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 11) upowszechnianie krajoznawstwa, kultury fizycznej i sportu;

- 12) działalność charytatywną;
- 13) ochronę i promocję zdrowia oraz działania na rzecz osób niepełnosprawnych, współpracę z organizacjami do spraw uzależnień społecznych (alkoholizm, narkomania);
- 14) działanie na rzecz aktywności zawodowej kolejarzy, zwłaszcza pozostających bez pracy lub zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 15) działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości i wspólnot lokalnych;
- 16) promocję i organizację wolontariatu.

Rozdział III **Członkowie, ich prawa i obowiązki**

§ 9

1. Członkami Stowarzyszenia są:
  - 1) członkowie zwyczajni;
  - 2) członkowie honorowi;
  - 3) członkowie wspierający.
2. Członkostwa w Stowarzyszeniu nie mogą nabyć osoby, które publicznie odstąpiły od wiary katolickiej albo zerwały wspólnotę kościelną, albo podlegają ekskomunice nałożonej wyrokiem lub zadeklarowanej (kan. 316 § 1 KPK).

§ 10

Członkami zwyczajnymi Stowarzyszenia mogą być osoby pełnoletnie – obywatele polscy mający pełną zdolność do czynności prawnych, katolicy mający stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – które utożsamiają się z celami Stowarzyszenia oraz deklarują i dają rękojmię czynnego uczestnictwa w realizacji tych celów, a w szczególności:

- 1) aktualni i byli pracownicy kolei oraz członkowie ich rodzin;
- 2) uczniowie i słuchacze szkół oraz uczelni związanych z kolejnictwem.

§ 11

1. O przyjęciu danej osoby wymienionej w § 10 pkt 1 i 2 w poczet członków zwyczajnych Stowarzyszenia decyduje Zarząd Koła na podstawie pisemnej deklaracji kandydata popartej przez dwóch członków wprowadzających.
2. Kandydat winien odbyć okres próby ustalony przez Zarząd Główny i złożyć przyrzeczenie.
3. O przyjęciu nowych członków i złożeniu przyrzeczeń Zarząd Koła powiadamia Zarząd Główny.

§ 12

Tytuł „członka honorowego” nadaje Zarząd Główny osobom zasłużonym dla Stowarzyszenia.

§ 13

1. Członkiem wspierającym Stowarzyszenia może być osoba fizyczna lub prawna: organizacja, instytucja, zakład pracy.
2. Osoba prawna reprezentowana jest w Stowarzyszeniu przez upoważnionego przedstawiciela.
3. Członek wspierający opłaca składkę członkowską w zadeklarowanej przez siebie wysokości.

§ 14

Członkowie zwyczajni Stowarzyszenia mają prawo do:

- 1) korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego;
- 2) czynnego udziału w pracach Stowarzyszenia;
- 3) zgłaszania wniosków i propozycji do władz Stowarzyszenia;
- 4) korzystania z urzędzeń, świadczeń i pomocy Stowarzyszenia;
- 5) udzielania poparcia dla kandydatów;

- 6) posiadania odznaki Stowarzyszenia;
- 7) korzystania z ewentualnych ulg w opłatach przy wyjazdach pielgrzymkowych, kongresach itp. oraz innych działaniach statutowych Stowarzyszenia.

§ 15

Członek wspierający ma prawo uczestniczyć w pracach i inicjatywach podejmowanych przez Stowarzyszenie, a z głosem doradczym także w Walnym Zebraniu Stowarzyszenia oraz w Walnym Zebraniu właściwego Koła Stowarzyszenia.

§ 16

Członkowie Stowarzyszenia mają obowiązek:

- 1) brać czynny udział w działalności Stowarzyszenia, w szczególności spotkaniach formacyjnych;
- 2) przestrzegać postanowień Statutu, regulaminów, uchwał władz Stowarzyszenia;
- 3) dbać o dobre imię Stowarzyszenia i dawać dobre świadectwo;
- 4) regularnie opłacać składki statutowe i wykonywać świadczenia obowiązujące w Stowarzyszeniu.

§ 17

1. Utrata członkostwa następuje przez skreślenie lub wykluczenie członka zwyczajnego.
2. Skreślenia z listy członków zwyczajnych Stowarzyszenia dokonuje Zarząd Koła w następujących przypadkach:
  - 1) rezygnacji z członkostwa złożonej przez członka na piśmie;
  - 2) nieusprawiedliwionego zalegania przez członka z opłatą składek za okres co najmniej 1 roku;
  - 3) śmierci członka.
3. Wykluczenia członka zwyczajnego Stowarzyszenia dokonuje Zarząd Koła w następujących wypadkach:
  - 1) nieprzestrzegania postanowień niniejszego Statutu, w tym wymogu, o którym w § 9 ust. 2 niniejszego Statutu (kan. 316 § 2 KPK), lub uchwał władz Stowarzyszenia;
  - 2) prowadzenia działalności rażąco sprzecznej z niniejszym Statutem;
  - 3) popełnienia czynu, który dyskwalifikuje daną osobę jako członka Stowarzyszenia lub godzi w dobre imię Stowarzyszenia.
4. Wykluczenia członka Zarządu Głównego i członka Zarządu Koła dokonuje Zarząd Główny.
5. Od uchwały Zarządu Głównego w sprawie, o której mowa w ust. 2 pkt 2, w ust. 3 oraz w ust. 4, członek Stowarzyszenia może odwołać się w terminie 30 dni od daty jej doręczenia do Sądu Honorowego, którego uchwała jest ostateczna.

§ 18

Członkowie honorowi są zwolnieni od opłaty składek członkowskich Stowarzyszenia.

Rozdział IV
Władze Stowarzyszenia

§ 19

Władzami Stowarzyszenia są:

- 1) Walne Zebranie;
- 2) Zarząd Główny;
- 3) Główna Komisja Rewizyjna;
- 4) Sąd Honorowy.

§ 20

1. Kadencja władz Stowarzyszenia trwa 5 lat.
2. Członek Stowarzyszenia może być wybierany do władz na dowolną ilość kadencji.

§ 21

1. Walne Zebranie członków jest najwyższą władzą Stowarzyszenia.
2. Walne Zebrania są:
  - 1) zwyczajne;
  - 2) nadzwyczajne.
3. Walne Zebranie odbywa się z udziałem wszystkich członków, jeśli liczba członków Stowarzyszenia nie przekracza 100 osób.
4. W przypadku przekroczenia 100 członków Stowarzyszenia Walne Zebranie odbywa się z udziałem delegatów wybranych w Kołach w proporcji i trybie określonych uchwałą Walnego Zebrania.
5. Delegaci sprawują swój mandat do czasu zakończenia obrad Walnego Zebrania. Na każde Walne Zebranie należy wybrać nowych delegatów.
6. Uchwały Walnego Zebrania są podejmowane zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków (§ 21 ust. 3) lub połowy delegatów (§ 21 ust. 4), z wyjątkiem uchwał w sprawie zmiany Statutu i rozwiązania Stowarzyszenia, które wymagają większości 2/3 głosów.
7. Do kompetencji Walnego Zebrania należy:
  - 1) uchwalanie wytycznych programowych i wytyczanie kierunków działalności Stowarzyszenia;
  - 2) uchwalanie Statutu Stowarzyszenia lub jego zmiany;
  - 3) wybór Prezesa Zarządu Głównego i jego członków; wybór wymaga zatwierdzenia przez Konferencję Episkopatu Polski;
  - 4) wybór Głównej Komisji Rewizyjnej;
  - 5) wybór Sądu Honorowego;
  - 6) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Sądu Honorowego z działalności w minionej kadencji;
  - 7) udzielanie – na wniosek Komisji Rewizyjnej – absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu;
  - 8) podjęcie uchwały w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia.

§ 22

1. Zwyczajne Walne Zebranie zwołuje się nie rzadziej niż co dwa lata na mocy uchwały Zarządu Głównego.
2. Nadzwyczajne Walne Zebranie zwołuje się z własnej inicjatywy Zarządu Głównego w każdym czasie lub na żądanie Komisji Rewizyjnej. Może także być zwołane na wniosek 1/2 ogółu członków, względnie 1/2 ilości Kół KSKP.
3. Nadzwyczajne Walne Zebranie odbywa się w ciągu trzech miesięcy od podjęcia inicjatywy lub daty zgłoszenia wniosku.
4. Nadzwyczajne Walne Zebranie obraduje nad sprawami, dla których zostało zwołane.
5. Prezes Zarządu Głównego powiadamia członków (delegatów) o miejscu, terminie i porządku obrad Walnego Zebrania co najmniej na 30 dni przed jego rozpoczęciem.

§ 23

W Walnym Zebraniu Stowarzyszenia udział biorą:

- 1) członkowie Stowarzyszenia, z uwzględnieniem § 21 ust. 4;
- 2) członkowie ustępujących władz Stowarzyszenia;
- 3) Krajowy Duszpasterz Kolejarzy i delegowani przez niego inni duszpasterze z głosem doradczym oraz Moderator KSKP.

§ 24

1. Zarząd Główny jest najwyższą władzą Stowarzyszenia w okresie między Walnymi Zebraniem.
2. Zarząd Główny składa się z Prezesa Zarządu Głównego i 12 członków wybieranych przez Walne Zebranie.
3. Obowiązkiem Członka Zarządu Głównego jest aktywne uczestnictwo w pracach Zarządu Głównego.

§ 25

1. Do zakresu działania Zarządu Głównego należy w szczególności:
  - 1) realizacja uchwalonych przez Walne Zebranie założeń ideowo-programowych, kierunków działania Stowarzyszenia oraz innych uchwał Walnego Zebrania, kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia i ponoszenie odpowiedzialności przed Walnym Zebraniem;
  - 2) reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz w sprawach bieżących przez Prezesa Zarządu Głównego, jego zastępców lub upoważnionego przez Zarząd Główny w sprawach jednostkowych członka Zarządu Głównego;
  - 3) reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz w sprawach rodzących skutki prawne, w tym zobowiązania finansowe przez dwóch Członków Zarządu Głównego:
    - a) Prezesa Zarządu Głównego i Wiceprezesa Zarządu Głównego,
    - b) Prezesa Zarządu Głównego i Członka Zarządu Głównego,
    - c) Wiceprezesa Zarządu Głównego i Członka Zarządu Głównego;
  - 4) zwoływanie Walnego Zebrania;
  - 5) pozyskiwanie środków finansowych;
  - 6) zarządzanie majątkiem Stowarzyszenia;
  - 7) zatrudnianie i zwalnianie pracowników, zgodnie z § 5 ust. 2, uchwalanie regulaminu organizacji i funkcjonowania zatrudnionego personelu;
  - 8) powoływanie, nadzorowanie i rozwiązywanie Kół KSKP oraz innych jednostek organizacyjnych służących realizacji celów Stowarzyszenia, przy czym powoływanie i rozwiązywanie odbywa się po uzyskaniu pisemnego zezwolenia właściwego biskupa diecezjalnego;
  - 9) powoływanie komisji problemowych;
  - 10) uchwalanie budżetu Stowarzyszenia;
  - 11) ustalanie wysokości składek członkowskich;
  - 12) przekazywanie Konferencji Episkopatu Polski corocznego sprawozdania z działalności, w tym z działalności finansowej;
  - 13) zawieszenie w czynnościach Zarządu Koła w razie stwierdzenia, że jego działalność jest sprzeczna z założeniami ideowo-programowymi Stowarzyszenia bądź z niniejszym Statutem lub uchwałami władz Stowarzyszenia;
  - 14) w sytuacji, o której mowa w pkt 13, powołanie Zarządu tymczasowego Koła lub pełnomocnika dla kierowania Kołem, który w ciągu 3 miesięcy zobowiązany jest przygotować Nadzwyczajne Walne zebranie Koła w celu wyboru nowych władz Koła.
2. Zarząd Główny w przypadku rezygnacji Prezesa Zarządu Głównego, a także w wypadku niemożności wykonywania przez niego funkcji przez okres co najmniej 6 miesięcy albo orzeczenia Sądu Honorowego w sprawach określonych w § 17 ust. 1, powierza pełnienie obowiązków Prezesa Zarządu Głównego jednemu z Członków Zarządu Głównego.
3. Pełniący obowiązki Prezesa Zarządu Głównego wykonuje swoją funkcję do czasu Walnego Zebrania;
4. Zarząd Główny unieważnia uchwały Kół, jeżeli uchwały te są sprzeczne ze Statutem lub obowiązującym prawem.

§ 26

1. Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się w miarę potrzeb lub na wniosek co najmniej 1/3 jego Członków, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. Posiedzenie zwołuje Prezes Zarządu Głównego i jemu przewodniczy. W zastępstwie Prezesa Zarządu Głównego jego funkcje wykonuje jeden z Wiceprezesów Zarządu Głównego.
2. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków.
3. Funkcjonowanie Zarządu Głównego określa szczegółowo Regulamin zatwierdzony przez Walne Zebranie.

§ 27

1. Zarząd Główny wybiera spośród siebie:

- 1) 3 Wiceprezesów Zarządu Głównego;
- 2) Sekretarza Zarządu Głównego;
- 3) Skarbnika Zarządu Głównego.

§ 28

1. Główna Komisja Rewizyjna jest naczelnym wewnętrznym organem kontrolnym działalności Stowarzyszenia i odpowiada za swoją pracę przed Walnym Zebraniem.
2. Składa się z 5 członków, wybieranych przez Walne Zebranie na okres kadencji. Członkowie wybierają spośród siebie Przewodniczącego Głównej Komisji Rewizyjnej, jego Zastępcę i Sekretarza Głównej Komisji Rewizyjnej.
3. Do kompetencji Głównej Komisji Rewizyjnej należy:
  - 1) czuwanie nad przestrzeganiem Statutu Stowarzyszenia;
  - 2) przeprowadzanie kontroli w każdym czasie, a zobowiązana jest uczynić to przynajmniej raz w roku oraz przed Walnym Zebraniem;
  - 3) składanie sprawozdań na Walnym Zgromadzeniu i zgłaszanie wniosków o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu.
  - 4) przedstawianie Zarządowi Głównemu protokołów pokontrolnych wraz z wnioskami;
  - 5) prowadzenie okresowych kontroli opłacania składek członkowskich;
  - 6) sprawowanie nadzoru nad działalnością Komisji Rewizyjnych Kół KSKP;
  - 7) przyjmowanie od członków Stowarzyszenia skarg i zażaleń, a po zaopiniowaniu przekazanie wniosków właściwym organom Stowarzyszenia.
4. Główna Komisja Rewizyjna w celu wykonywania swych zadań kontrolnych jest uprawniona do:
  - 1) żądania od Zarządu Głównego przedstawienia wszelkich dokumentów dotyczących Stowarzyszenia;
  - 2) żądania od Członków Zarządu Głównego złożenia pisemnych lub ustnych wyjaśnień.
5. Nie można łączyć członkostwa w Głównej Komisji Rewizyjnej z pełnieniem funkcji w Zarządzie Głównym bądź stosunkiem pracy ze Stowarzyszeniem.
6. Członkowie Głównej Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia nie mogą:
  - 1) pozostawać w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia z członkami Zarządu Głównego;
  - 2) być skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo z winy umyślnej;
  - 3) otrzymywać z tytułu członkostwa w Głównej Komisji Rewizyjnej zwrotu uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenia w wysokości wyższej niż przewidują odrębne przepisy dotyczące osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.
7. Członkowie Głównej Komisji Rewizyjnej mają prawo uczestnictwa z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu Głównego Stowarzyszenia oraz Zarządów Kół.
8. Główna Komisja Rewizyjna działa w oparciu o regulamin uchwalony przez Zarząd Główny.

§ 29

1. Sąd Honorowy składa się z 5 członków wybieranych przez Walne Zebranie na okres kadencji.
2. Członkowie Sądu Honorowego wybierają spośród siebie Przewodniczącego Sądu Honorowego, jego Zastępcę i Sekretarza Sądu Honorowego.
3. Do kompetencji Sądu Honorowego należy:
  - 1) orzekanie w sprawach spornych i honorowych między członkami Stowarzyszenia;
  - 2) orzekanie w sprawach wynikłych z nieprzestrzegania uchwał władz Stowarzyszenia oraz działań na szkodę Stowarzyszenia;
  - 3) rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządów Kół w sprawach, o których mowa § 17 ust. 2 pkt 2;
  - 4) składanie sprawozdań na Walnym Zebraniu;
  - 5) przedstawianie Zarządowi Głównemu informacji z działalności wraz z podjętymi orzeczeniami.
4. Sąd Honorowy może wymierzyć następujące kary organizacyjne: upomnienia, nagany, zawieszenia w prawach członka na okres 6 miesięcy.

5. Udzielenie kary organizacyjnej nie tamuje drogi postępowania w sprawach o wykluczenie ze Stowarzyszenia.
6. Członkowie Sądu Honorowego nie mogą być członkami innych władz Stowarzyszenia.
7. Sąd Honorowy działa w oparciu o regulamin uchwalony przez Zarząd Główny.
8. Sąd Honorowy jest organem rozstrzygającym spory wewnątrz Stowarzyszenia. Orzeczenia zapadają zwykłą większością głosów i nie podlegają zaskarżeniu.

Rozdział V **Koła KSKP**

§ 30

1. Stowarzyszenie dzieli się na jednostki zwane Kołami KSKP z dodaniem miejscowości, w której funkcjonuje.
2. Koła KSKP powołuje i rozwiązuje Zarząd Główny, za zezwoleniem właściwego biskupa diecezjalnego, określając ich teren działania, podległość organizacyjną oraz strukturę ich władz.
3. Do powołania Koła KSKP wymagana jest liczba co najmniej 20 członków zamieszkałych lub pracujących na terenie Koła.
4. Koła KSKP prowadzą działalność statutową w ramach programu przyjętego przez władze Stowarzyszenia.
5. Koła KSKP mogą tworzyć zespoły członkowskie, określając ich zadania.

§ 31

1. Władzami Koła KSKP są:
  - 1) Walne Zebranie Koła;
  - 2) Zarząd Koła;
  - 3) Komisja Rewizyjna Koła.
2. W sprawach nieuregulowanych odrębnie do władz Koła KSKP stosuje się odpowiednio postanowienia Statutu dotyczące władz Stowarzyszenia.

§ 32

1. Walne Zebranie Koła jest najwyższą władzą i jest zwoływane raz na dwa lata przez Zarząd Koła.
2. W Walnym Zebraniu Koła uczestniczą wszyscy członkowie Koła.
3. Do kompetencji Walnego Zebrania Koła należy:
  - 1) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań z działalności Zarządu Koła;
  - 2) rozpatrywanie sprawozdań i wniosków Komisji Rewizyjnej Koła;
  - 3) uchwalanie planu pracy i kierunków działania na terenie Koła;
  - 4) wybór prezesa Zarządu Koła i członków Zarządu Koła, a także Komisji Rewizyjnej Koła;
  - 5) decydowanie o udzielaniu absolutorium ustępującemu Zarządowi Koła;
  - 6) podejmowanie uchwał i postanowień w sprawach będących przedmiotem obrad zebrania.

§ 33

1. W Walnym Zebraniu Koła uczestniczą:
  - 1) członkowie Stowarzyszenia zrzeszeni w danym Kole;
  - 2) członkowie ustępujących władz Koła;
  - 3) członkowie wspierający Stowarzyszenie z terenu Koła;
  - 4) członek Zarządu Głównego.
2. Szczegółowe zasady przeprowadzania wyborów określa regulamin uchwalony przez Zarząd Koła.

§ 34

1. W skład Zarządu Koła wchodzi: Prezes Zarządu Koła, Wiceprezes Zarządu Koła, Sekretarz Zarządu Koła, Skarbnik Zarządu Koła oraz – z głosem doradczym – duszpasterz kolejarzy.
2. W sprawach nieuregulowanych odrębnie do władz Koła Stowarzyszenia stosuje się odpowiednio postanowienia Statutu dotyczące władz Stowarzyszenia.

§ 35

Spotkania członków Koła odbywają się w miarę potrzeb, ale nie rzadziej niż raz w miesiącu. Posiedzenia Zarządu Koła odbywają się co najmniej raz w miesiącu oraz przed Walnym Zebraniem członków Koła.

§ 36

Do kompetencji Zarządu Koła należy:

- 1) organizowanie działalności i kierowanie bieżącą pracą Koła;
- 2) realizowanie zadań statutowych;
- 3) wykonywanie uchwał i postanowień władz Stowarzyszenia;
- 4) przyjmowanie nowych członków Stowarzyszenia;
- 5) regularne przekazywanie do Zarządu Głównego 50% dochodów Koła, 50% dochodów pozostaje do dyspozycji Koła;
- 6) współpraca z duszpasterzem kolejarzy;
- 7) powierzenie pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Koła jednemu z członków Zarządu Koła w przypadkach, o których jest mowa w § 25 ust. 2.

§ 37

Do kompetencji Komisji Rewizyjnej Koła należy:

- 1) kontrolowanie co najmniej raz w roku działalności Koła;
- 2) składanie sprawozdań na Walnym Zebraniu Koła i składanie wniosków o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Koła.

Rozdział VI

Majątek Stowarzyszenia i gospodarka finansowa

§ 38

1. Majątek Stowarzyszenia stanowią: nieruchomości, ruchomości i środki finansowe.
2. Do realizacji zadań statutowych Stowarzyszenie pozyskuje środki finansowe i inne składniki majątkowe z tytułu:
  - 1) składek członkowskich;
  - 2) wpływów z działalności statutowej i gospodarczej;
  - 3) akcji zbiorczych oraz dobrowolnych świadczeń osób wspierających;
  - 4) dotacji przekazywanych na zasadach obowiązujących podmioty nienależące do sektora finansów publicznych;
  - 5) darowizn, spadków, zapisów.
3. Dochód z działalności gospodarczej Stowarzyszenia jest przeznaczony na realizację celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między członków.

§ 39

Sposób dysponowania majątkiem Stowarzyszenia określonym w § 38 precyzuje wewnętrzny regulamin finansowo-księgowy.

Rozdział VII
Postanowienia końcowe

§ 40

1. Statut niniejszy może być zmieniony przez:
  - 1) Walne Zebranie Stowarzyszenia, na podstawie uchwały powziętej większością 2/3 głosów, przy obecności co najmniej połowy członków z uwzględnieniem § 21 ust. 4;
  - 2) Konferencję Episkopatu Polski z własnej inicjatywy.
2. Każda zmiana Statutu w całości lub części wymaga zatwierdzenia Konferencji Episkopatu Polski.

§ 41

1. Stowarzyszenie może być rozwiązane przez Konferencję Episkopatu Polski na wniosek Walnego Zebrania Stowarzyszenia lub z własnej inicjatywy. Walne Zebranie Stowarzyszenia podejmuje uchwałę w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia lub zawieszenia działalności kwalifikowaną większością 2/3 głosów członków Stowarzyszenia obecnych na zebraniu.
2. Likwidatora Stowarzyszenia wskazuje Konferencja Episkopatu Polski.
3. Majątek pozostały po likwidacji Stowarzyszenia przechodzi na własność Konferencji Episkopatu Polski.

Statut niniejszy został zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu Polski na mocy uchwały nr 3/380/2018 z dnia 25 września 2018 r. na czas nieokreślony.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 4/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia Statutu
Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, zgodnie z § 37 ust. 1 Statutu Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców, zatwierdza Statut Stowarzyszenia, przyjęty uchwałą nr 1 z dnia 15 września 2018 r. Zgromadzenia Delegatów Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców.

Tekst Statutu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**STATUT
KATOLICKIEGO STOWARZYSZENIA WYCHOWAWCÓW**

**Rozdział I
Postanowienia ogólne**

§ 1

Stowarzyszenie pod nazwą: Katolickie Stowarzyszenie Wychowawców, zwane dalej Stowarzyszeniem, działa na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2017 r. poz. 210), art. 35 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 380), innych regulacji dotyczących organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego oraz niniejszego Statutu.

§ 2

1. Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym i trwałym zrzeszeniem osób fizycznych, powołanym do prowadzenia działalności o celach niezarobkowych.
2. Stowarzyszenie samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące swej działalności.
3. Stowarzyszenie posiada osobowość prawną.
4. Stowarzyszenie zrzesza ludzi, którzy swe życie indywidualne oraz działalność publiczną pragną oprzeć na zasadach i wartościach wyrażonych w Statucie, a z racji pełnionego zawodu, sytuacji rodzinnej, działalności społecznej lub religijnej, powołania i zainteresowań – są wychowawcami.

§ 3

1. Terenem działania Stowarzyszenia jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Stowarzyszenie może podjąć działalność poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej, jeśli uzasadnia to właściwa realizacja jego celów.

§ 4

Siedzibą Stowarzyszenia jest miasto Lubliniec.

§ 5

1. Stowarzyszenie jest prywatnym stowarzyszeniem wiernych w rozumieniu Kodeksu Prawa Kanonicznego. Wszystkie władze oraz członkowie Stowarzyszenia mają ten fakt na względzie przy stosowaniu postanowień niniejszego Statutu oraz podejmowaniu działań na rzecz urzeczywistnienia celów Stowarzyszenia.
2. Opiekę duchową nad członkami Stowarzyszenia może sprawować kapelan lub asystent kościelny Stowarzyszenia, zatwierdzony na wniosek Zarządu Głównego przez Konferencję Episkopatu Polski, po uprzedniej zgodzie jego przełożonego, na 5-letnią kadencję z możliwością pełnienia tej funkcji przez kolejne kadencje. Może być on wspomagany przez kapelanów lub asystentów kościelnych Oddziałów, zatwierdzonych na wniosek Zarządu Oddziału, przez biskupów diecezjalnych, a w przypadku asystentów zakonnych przez wyższych przełożonych zakonnych.

§ 6

Stowarzyszenie, w celu zapewnienia odpowiednich podstaw organizacyjnych i finansowych do prowadzenia działalności społecznej na terenie całego kraju, może tworzyć terenowe jednostki organizacyjne, w tym – zgodnie z normą wynikającą z art. 17 ust. 1 ustawy Prawo o stowarzyszeniach – wyposażone w osobowość prawną Oddziały.

§ 7

1. Stowarzyszenie używa pieczęci o treści:
Katolickie Stowarzyszenie Wychowawców
Zarząd Główny

ul. Piłsudskiego 8
42-700 Lubliniec
NIP 525-15-75-031

2. Stowarzyszenie może posiadać odznakę członkowską i wydaje legitymacje członkowskie według wzorów zatwierdzonych przez Zarząd Główny.

Rozdział II

Cele i środki działania

§ 8

Wskazane poniżej cele Stowarzyszenia wyznaczają w sposób wyłączny zakres jego działalności statutowej na rzecz ogółu społeczeństwa, z uwzględnieniem zwłaszcza potrzeb wymienionych w celach Stowarzyszenia osób i grup społecznych, które znajdują się w szczególnej sytuacji życiowej lub materialnej. Celem Stowarzyszenia jest:

- 1) jednoczenie ludzi pragnących wychowywać młode pokolenie w duchu moralności chrześcijańskiej i miłości Ojczyzny;
- 2) pogłębianie wśród członków Stowarzyszenia znajomości:
  - nauki Kościoła, szczególnie katolickich zasad wychowania i katolickiej nauki społecznej,
  - polskich tradycji patriotycznych i polskiego dziedzictwa kulturowego;
- 3) kształtowanie u wychowawców i młodzieży postaw zgodnych z powyższymi wartościami;
- 4) upowszechnianie idei rodziny opartej na zasadach katolickich;
- 5) oddziaływanie na wszelkie środowiska i instytucje publiczne tak, by nie działały sprzecznie z nauczaniem Kościoła;
- 6) wspieranie działań innych osób i instytucji zmierzających do celów zgodnych z zadaniami Stowarzyszenia, w szczególności przez podejmowanie działalności wspomagającej – szkoleniowo, organizacyjnie i finansowo – organizacje pozarządowe i ich rozwój;
- 7) podejmowanie działań na rzecz rozwoju oświaty i wychowania, w szczególności przez współtworzenie krajowego systemu oświaty;
- 8) wspieranie rozwoju nauki i edukacji;
- 9) upowszechnianie wiedzy z zakresu kultury i sztuki, jak też podejmowanie działań na rzecz ochrony dóbr kultury i tradycji;
- 10) propagowanie wiedzy z zakresu ochrony środowiska, podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska oraz krzewienie zachowań proekologicznych;
- 11) wspieranie działań na rzecz rozwoju kultury fizycznej i sportu, w szczególności wśród nauczycieli, wychowawców, dzieci i młodzieży;
- 12) inicjowanie akcji krajoznawczych oraz organizowanie wycieczek dzieci i młodzieży;
- 13) udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym, zwłaszcza przez stwarzanie im warunków do kontynuowania edukacji i podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz podejmowanie innych działań zmierzających do zapewnienia osobom niepełnosprawnym aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym;
- 14) przeciwdziałanie bezrobociu, w tym w szczególności wśród młodzieży, przez upowszechnianie umiejętności ułatwiających zainteresowanym dostosowanie się do potrzeb rynku pracy;
- 15) podejmowanie działań z zakresu pomocy społecznej, w tym zwłaszcza zmierzających do poprawy sytuacji rodzin o trudnym położeniu życiowym i wyrównania ich szans w życiu społecznym;
- 16) propagowanie działalności charytatywnej oraz podejmowanie działań na rzecz rozwoju wolontariatu, w szczególności jako środka wychowania dzieci i młodzieży w duchu wrażliwości społecznej;
- 17) zwalczanie patologii społecznych oraz podejmowanie działań na rzecz ochrony praw i wolności człowieka oraz swobód obywatelskich;

- 18) promowanie postaw otwartości na inne narody oraz działanie na rzecz rozwoju współpracy międzynarodowej;
- 19) podejmowanie innych działań na rzecz rozwoju demokracji oraz wspólnot i społeczności lokalnych, jako niezbędnego fundamentu społeczeństwa obywatelskiego.

§ 9

Dla osiągnięcia swych celów Stowarzyszenie w szczególności:

- 1) inspiruje oraz prowadzi własne badania i wykonuje ekspertyzy dotyczące spraw młodzieży, rodziny, oświaty i innych tematów związanych z wychowaniem i nauczaniem;
- 2) wskazuje kierunki zmian w polskim systemie oświaty i wychowania oraz proponuje nowe rozwiązania;
- 3) podejmuje prace nad nowymi programami nauczania i wychowania, podręcznikami oraz pomocami naukowymi, a także ocenia istniejące;
- 4) zakłada i prowadzi szkoły, ośrodki kształcenia, dokształcania i doskonalenia nauczycieli, ośrodki kształcenia ustawicznego nauczycieli oraz inne placówki oświatowo-wychowawcze i kulturalne, których nauczanie i wychowanie zgodne jest z nauką Kościoła Katolickiego. Stowarzyszenie będzie dążyć, aby prowadzone przez nie szkoły były uznane za katolickie przez kompetentną władzę kościelną;
- 5) organizuje obozy i kolonie oraz inne formy wypoczynku dla dzieci i młodzieży;
- 6) organizuje działalność kształceniową oraz samokształceniową, kulturalną i religijną, w szczególności przez: spotkania, dyskusje, kursy, zjazdy, odczyty, fora i sympozja, wykłady, pielgrzymki, rekolekcje i inne podobne formy;
- 7) organizuje imprezy kulturalne, turystyczne i towarzyskie;
- 8) otacza opieką rodziny zagrożone i dotknięte patologią społeczną, prowadzi działalność opiekuńczą, charytatywną i profilaktyczną;
- 9) występuje z inicjatywami mającymi na celu przeciwdziałanie sektom;
- 10) powołuje agendy, kluby zespoły, sekcje i komisje problemowe;
- 11) prowadzi poradnictwo, w szczególności w zakresie uprawnień młodzieży, rodziców i nauczycieli;
- 12) prowadzi działalność interwencyjną w sprawach mieszczących się w jego celach;
- 13) prowadzi działalność informacyjno-publicystyczną oraz działalność wydawniczą;
- 14) wypowiada się w sprawach publicznych za pośrednictwem środków masowego przekazu;
- 15) organizuje zgromadzenia i inne zbiorowe publiczne wystąpienia mające służyć propagowaniu jego celów i idei;
- 16) współpracuje z innymi stowarzyszeniami, organizacjami i osobami prawnymi oraz fizycznymi o tych samych lub podobnych celach i założeniach w kraju i za granicą, w szczególności z krajowymi i zagranicznymi organizacjami nauczycielskimi, wychowawczymi i młodzieżowymi;
- 17) współdziała w sprawach oświatowych i wychowawczych z różnymi szkołami i środowiskami, w szczególności z duszpasterstwami, ośrodkami katechetycznymi, organizacjami samorządowymi i społecznymi, ośrodkami doskonalenia nauczycieli, radami pedagogicznymi, komitetami rodzicielskimi, samorządami uczniowskimi i harcerstwem;
- 18) stowarzyszenie, dążąc do realizacji swych celów, może przystępować do innych osób prawnych, w tym związków, stowarzyszeń, jak też tworzyć i współtworzyć inne osoby prawne.

§ 10

1. Stowarzyszenie opiera swą działalność na pracy społecznej członków; dotyczy to także członków władz Stowarzyszenia. Stowarzyszenie może jednak dla prowadzenia swych spraw zatrudniać pracowników.
2. Stowarzyszenie, a także poszczególne Oddziały, po spełnieniu wymogów przewidzianych w odpowiednich przepisach prawa może ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego.

3. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących właściwej realizacji swych celów statutowych, pod warunkiem, że całość dochodu uzyskiwanego z prowadzenia tego typu działalności będzie przeznaczona na finansowanie działań mieszczących się w celach Stowarzyszenia wymienionych w § 8 Statutu. Szczegółowe zasady prowadzenia działalności gospodarczej przez Stowarzyszenie określają postanowienia Rozdziału VI niniejszego Statutu.
4. Stowarzyszenie może tworzyć terenowe jednostki organizacyjne: Oddziały i Koła. Szczegółowe warunki tworzenia poszczególnych terenowych jednostek organizacyjnych Stowarzyszenia, ich strukturę organizacyjną oraz zasady działania określają postanowienia zawarte w Rozdziale VIII niniejszego Statutu.

Rozdział III

Członkowie Stowarzyszenia, ich prawa i obowiązki

§ 11

Stowarzyszenie tworzą:

- 1) członkowie zwyczajni;
- 2) członkowie uczestnicy;
- 3) członkowie seniorzy;
- 4) członkowie honorowi;
- 5) członkowie wspierający.

§ 12

1. Członkiem zwyczajnym może zostać osoba fizyczna, która uzyskała uprzednio status członka uczestnika – zgodnie z § 13, bierze czynny udział w pracach Stowarzyszenia i posiada co najmniej półroczny staż członkowski.
2. Przyjęcie w poczet członków zwyczajnych następuje na mocy uchwały Zarządu Głównego, podjętej na podstawie wniosku Zarządu Oddziału lub Przewodniczącego Koła podlegającego bezpośrednio Zarządowi Głównemu, przesłanego wraz z pisemną deklaracją ze strony zainteresowanego członka uczestnika.
3. Zarząd Główny może również przyjąć członka uczestnika w poczet członków zwyczajnych na podstawie pisemnej deklaracji zainteresowanego – o ile uzyska ona uprzednio pisemną rekomendację ze strony dwóch członków Zarządu Głównego.
4. Zarząd Główny może skrócić staż członkowski przewidziany w ust. 1 w przypadku członka uczestnika, który został wybrany Prezesem Zarządu Oddziału Stowarzyszenia.

§ 13

1. Członkiem uczestnikiem może zostać osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, zamieszkująca w kraju lub za granicą, która akceptuje cele Stowarzyszenia i zobowiązuje się do przestrzegania postanowień jego Statutu.
2. Członków uczestników zamieszkałych na terenie objętym działalnością Oddziału Stowarzyszenia przyjmuje Zarząd Oddziału mocą uchwały, na podstawie pisemnej deklaracji kandydata, wraz z rekomendacją ze strony dwóch członków zwyczajnych Stowarzyszenia.
3. Zarządy Oddziałów przyjmują także w poczet członków uczestników osoby zamieszkałe na obszarze objętym działalnością podległych im Kół, na podstawie wniosku Przewodniczącego Koła oraz pisemnej deklaracji kandydata.
4. Członków uczestników zamieszkałych na obszarze objętym działalnością Kół podlegających bezpośrednio Zarządowi Głównemu przyjmuje w drodze uchwały Zarząd Główny, na podstawie wniosku Przewodniczącego Koła oraz pisemnej deklaracji kandydata.
5. Zarząd Główny może także przyjąć w poczet członków uczestników kandydata zamieszkałego poza zasięgiem działania Oddziału lub Koła, na podstawie pisemnej deklaracji kandydata, o ile uzyska on uprzednio pisemną rekomendację ze strony dwóch członków zwyczajnych Stowa-

rzyszenia lub miejscowego duszpasterza. W takim wypadku w podjętej uchwale o przyjęciu członka uczestnika Zarząd Główny wskazuje zainteresowanemu Oddział lub Koło, w strukturach którego będzie on realizował swoje uprawnienia członkowskie.

§ 14

1. Członkowie zwyczajni mają prawo:
  - 1) wybierać i być wybieranymi do wszystkich władz Stowarzyszenia;
  - 2) udzielać rekomendacji kandydatom na członków uczestników;
  - 3) zgłaszać wnioski i propozycje do władz Stowarzyszenia;
  - 4) uczestniczyć we wszystkich pracach Stowarzyszenia;
  - 5) posiadać legitymację członkowską i odznakę Stowarzyszenia;
  - 6) Korzystać z pomocy oraz świadczeń i urzędzeń Stowarzyszenia na zasadach określonych w regulaminach.
2. Członkom uczestnikom przysługują prawa wskazane w ust. 1 pkt 3-6, jak też bierne i czynne prawo wyborcze w wyborach do władz Oddziałów Stowarzyszenia, w strukturach których działają, oraz prawo wyboru delegatów na Zgromadzenie Delegatów.
3. Członkowie zwyczajni oraz członkowie uczestnicy mają obowiązek:
  - 1) brać czynny udział w urzeczywistnianiu celów Stowarzyszenia;
  - 2) przestrzegać postanowień Statutu oraz innych aktów wewnętrznych Stowarzyszenia, jak też uchwał podjętych na podstawie Statutu przez jego władze;
  - 3) regularnie wpłacać składki członkowskie;
  - 4) utrzymywać stały kontakt z władzami odpowiednich Oddziałów Stowarzyszenia, w szczególności przez udostępnianie im swych bieżących danych teleadresowych;
  - 5) dbać o dobre imię Stowarzyszenia i swoją etyczną postawą przyczyniać się do wzrostu jego znaczenia i prestiżu.

§ 15

1. Członkom zwyczajnym zasłużonym dla powstania i rozwoju Stowarzyszenia, którzy z powodu podeszłego wieku lub innych zdarzeń losowych zaprzestali aktywnego uczestnictwa w działalności Stowarzyszenia i nie uregulowali składek członkowskich przez okres ponad roku, na mocy uchwały Zarządu Głównego, podjętej z własnej inicjatywy bądź na wniosek Zarządu Oddziału, w którym działali, może zostać przyznana godność członka seniora.
2. Wobec członka, któremu Zarząd Główny przyznał godność członka seniora, postanowień zawartych w § 18 ust. 4 i 5 nie stosuje się.
3. Członkowie seniorzy zachowują uprawnienia przewidziane w § 14 ust. 1 pkt 3-6, jednocześnie czynią starania na rzecz wsparcia działalności Stowarzyszenia w sferze duchowej, w szczególności modlitwą, dopełniając przy tym wyłącznie obowiązku wskazanego w § 14 ust. 3 pkt 5.
4. Uchwałę Zarządu Głównego o nadaniu godności członka seniora doręcza się zainteresowanemu na piśmie, ze wskazaniem: przyczyn jej podjęcia, zmiany zakresu uprawnień i obowiązków członkowskich oraz pouczeniem co do dalszych kroków, jakie może podjąć zainteresowany.
5. Zainteresowany członek w terminie 30 dni od daty doręczenia mu powiadomienia o podjęciu uchwały o nadaniu godności członka seniora może:
  - 1) wnieść za pośrednictwem Zarządu Głównego odwołanie do Głównej Komisji Rewizyjnej – jeśli nie zgadza się z tym rozstrzygnięciem;
  - 2) złożyć wobec Zarządu Głównego pisemne oświadczenie o wystąpieniu ze Stowarzyszenia – jeśli nie jest zainteresowany zachowaniem jakiegokolwiek więzi ze Stowarzyszeniem.
6. Niepodjęcie przez zainteresowanego czynności przewidzianych w ust. 5 jest równoznaczne z przyjęciem godności członka seniora.

§ 16

1. Członkami honorowymi Stowarzyszenia mogą zostać osoby fizyczne o uznanej wiedzy i dorobku zawodowym oraz o niepodważalnym autorytecie społecznym, jeżeli wyrażą wolę poświęcenia swego czasu dla wsparcia działań Stowarzyszenia, jak też osoby szczególnie zasłużone dla rozwoju Stowarzyszenia i realizacji jego celów.
2. Decyzję o nadaniu członkostwa honorowego Stowarzyszenia podejmuje Zgromadzenie Delegatów na wniosek Zarządu Głównego.
3. Członkom honorowym przysługują prawa przewidziane w § 14 ust 1 pkt 3-6, a ponadto mogą oni brać udział w Walnym Zebraniu Członków z głosem doradczym oraz przysługuje im czynne prawo wyborcze do władz Stowarzyszenia.
4. Członkowie honorowi są zwolnieni z obowiązku opłacania składek. Do członków honorowych § 14 ust. 3 pkt 1, 4 i 5 stosuje się odpowiednio.
5. Władze Stowarzyszenia biorą pod uwagę opinie i sugestie zgłaszane przez członków honorowych. W razie zgłoszenia przez członka honorowego uzasadnionych zastrzeżeń co do określonego aspektu działalności Stowarzyszenia, właściwe władze Stowarzyszenia udzielają członkowi honorowemu pisemnych wyjaśnień.

§ 17

1. Członkiem wspierającym może być osoba prawna lub fizyczna zainteresowana wsparciem działalności Stowarzyszenia, która zadeklarowała wolę udzielenia Stowarzyszeniu lub jednemu z jego Oddziałów znaczącej pomocy finansowej, organizacyjnej lub rzeczowej.
2. Przyjęcie w poczet członków wspierających Stowarzyszenia następuje w drodze uchwały Zarządu Głównego lub Zarządu Oddziału bezwzględłą większością głosów.
3. Przed podjęciem uchwały wskazanej w ust. 2 członkowie wspierający zawierają z Zarządem Głównym lub Zarządem zainteresowanego Oddziału Stowarzyszenia pisemne porozumienie ustalające zasady współpracy i formy wspierania działalności Stowarzyszenia.
4. Jeśli członkiem wspierającym jest osoba prawna, to działa ona w Stowarzyszeniu przez upoważnionego przedstawiciela.
5. Członkowi wspierającemu przysługują uprawnienia przewidziane w § 14 ust. 1 pkt 3-4. Członek wspierający ma ponadto prawo uczestniczenia z głosem doradczym w obradach Zarządu Głównego lub Zarządu Oddziału, z którym współdziała, w wypadku, gdy dotyczą one zasad współpracy z nim.

§ 18

1. Członkostwo w Stowarzyszeniu ustaje na skutek:
  - 1) wygaśnięcia członkostwa;
  - 2) skreślenia z listy członków;
  - 3) wykluczenia z grona członków Stowarzyszenia.
2. Członkostwo w Stowarzyszeniu wygasa w wypadku:
  - 1) śmierci członka;
  - 2) złożenia pisemnego oświadczenia o wystąpieniu ze Stowarzyszenia;
  - 3) ogłoszenia w stosunku do członka wspierającego upadłości lub utraty osobowości prawnej przez członka wspierającego, będącego osobą prawną.
3. W wypadkach przewidzianych w ust. 2 o wygaśnięciu członkostwa orzeka Zarząd Główny Stowarzyszenia, z wyjątkiem jednak:
  - 1) członków uczestników, którzy zostali przyjęci na mocy uchwał Zarządów Oddziałów, gdyż wówczas są one uprawnione także do stwierdzenia wygaśnięcia członkostwa;
  - 2) członków urzędujących władz naczelných Stowarzyszenia, w przypadku których do wydania takiego orzeczenia uprawniony jest organ, w którym dany członek zasiadał.
4. Członek podlega skreśleniu z listy członków Stowarzyszenia w wypadku:

- 1) nieusprawiedliwionego zalegania z opłatą składek członkowskich za okres co najmniej jednego roku i nieuregulowania ich mimo upomnienia przez Zarząd Główny lub Zarząd Oddziału;
- 2) nieusprawiedliwionego uchylania się od uczestnictwa w działalności Stowarzyszenia przez okres co najmniej dwóch lat;
- 3) niewywiązywania się przez członka wspierającego z zobowiązań dotyczących wsparcia działalności Stowarzyszenia;
- 4) prowadzenia przez członka prywatnej działalności konkurencyjnej w stosunku do działań podejmowanych przez Stowarzyszenie lub jego Oddział;
- 5) podejmowanie działań sprzecznych z celami Stowarzyszenia lub wprost wymierzonymi w dobre imię Stowarzyszenia i jego członków;
5. W wypadkach przewidzianych w ust. 4 o skreśleniu z listy członków orzeka Zarząd Główny Stowarzyszenia, z wyjątkiem jednak:
  - 1) członków uczestników, którzy zostali przyjęci na mocy uchwał Zarządów Oddziałów, gdyż wówczas są one uprawnione także do skreślenia danej osoby z listy członków uczestników;
  - 2) członków urzędujących władz naczelnych Stowarzyszenia, w przypadku których do wydania takiego orzeczenia uprawnione jest wyłącznie Zgromadzenie Delegatów.
6. Wykluczenie z grona członków uzasadniać mogą:
  - 1) rażące naruszenie postanowień Statutu Stowarzyszenia lub innego aktu określającego zasady działania Stowarzyszenia;
  - 2) dopuszczenie się czynu zagrażającego dobremu imieniu i renomie Stowarzyszenia, jak też podjęcia działań na jego szkodę;
  - 3) prawomocnego skazania za przestępstwo popełnione z winy umyślnej;
  - 4) utrata praw publicznych na mocy prawomocnego wyroku sądowego.
7. O wykluczeniu członka orzeka Zarząd Główny lub w przypadku członka uczestnika Zarząd Oddziału, z wyjątkiem urzędujących członków Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej, do których wykluczenia wyłącznie uprawnione jest Zgromadzenie Delegatów.
8. Decyzje o wygaśnięciu członkostwa, skreśleniu z listy członków oraz o wykluczeniu z grona członków Stowarzyszenia zapadają w formie uchwał. Do podejmowanych uchwał, o których mowa w ust. 5 i 7, konieczna jest bezwzględna większość głosów.
9. Członkostwo członka honorowego ustaje w przypadkach określonych w ust. 2 pkt 1 i 2, ust. 6 pkt 2-4. Wszelkie rozstrzygnięcia w tym zakresie podejmuje, na wniosek Zarządu Głównego, Zgromadzenie Delegatów.

§ 19

1. Od uchwały Zarządu Oddziału o nieprzyjęciu w poczet członków uczestników lub członków wspierających oraz uchwały o skreśleniu z ich grona zainteresowanemu przysługuje prawo odwołania się do Walnego Zebrania Członków Oddziału, o ile nie podjął jej Zarząd Główny, gdyż wówczas stosuje się ust. 2.
2. Od uchwały Zarządu Głównego o nieprzyjęciu w poczet członków zwyczajnych lub członków wspierających oraz uchwały o skreśleniu lub wykluczeniu z listy członków Stowarzyszenia przysługuje członkowi prawo wniesienia odwołania do Zgromadzenia Delegatów.
3. Uchwały wymienione w ust. 1-3 wymagają pisemnego uzasadnienia i są doręczane zainteresowanemu na piśmie. Zainteresowany wnosi odwołanie za pośrednictwem organu, który wydał kwestionowaną uchwałę, w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.
4. Organ, który podjął jedną z uchwał wskazanych w ust. 4, może ją uchylić, jeśli uzna, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie.
5. Wniesienie odwołania powoduje wstrzymanie wykonania uchwał o skreśleniu lub wykluczeniu członka, z tym że do momentu rozpoznania odwołania przez najbliższe Zgromadzenie Delegatów prawa członkowskie zainteresowanego ulegają zawieszeniu.

§ 20

1. Zarząd Główny prowadzi zbiorczą listę członków Stowarzyszenia, oznaczając przy tym ich: imiona i nazwiska, daty urodzenia, numery PESEL, rodzaj członkostwa, aktualne dane teledre-sowe oraz nazwę Oddziału Stowarzyszenia, w jakiego strukturach działają.
2. Listy członków uczestników oraz listy pozostałych członków działających w ramach struktur danego Oddziału prowadzą Zarządy poszczególnych Oddziałów Stowarzyszenia. Postanowie-nia ust. 1 stosuje się odpowiednio.
3. Zarządy Oddziałów przesyłają raz na rok do Zarządu Głównego zbiorczą informację o nowo przyjętych członkach uczestnikach oraz pełną listę członków działających w ramach ich struk-tur, ze wskazaniem danych określonych w ust. 1.

Rozdział IV**Struktura organizacyjna – władze Stowarzyszenia****Dział 1****Postanowienia wprowadzające**

§ 21

1. Władzami Stowarzyszenia są:
  - 1) Zgromadzenie Delegatów;
  - 2) Zarząd Główny;
  - 3) Główna Komisja Rewizyjna.
2. W sytuacji, gdy liczba członków zwyczajnych Stowarzyszenia spadłaby poniżej 100 osób, Zgromadzenie Delegatów przekształci się w Walne Zebranie Członków. W takim wypadku Walne Zebranie Członków tworzą wszyscy członkowie zwyczajni Stowarzyszenia.
3. W wypadku zaistnienia okoliczności wskazanych w ust. 2 przyjmuje się, że wszelkie postano-wienia niniejszego Statutu dotyczące Zgromadzenia Delegatów, znajdują odpowiednie zasto-sowanie do Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia, określając zasady i zakres działania tejże władzy.
4. Władze Stowarzyszenia wskazane w ust. 1 pkt 2-3 są wybierane przez Zgromadzenie Delega-tów na pięcioletnią kadencję.
5. Władze Stowarzyszenia nowej kadencji konstytuują się nie później niż w ciągu 14 dni od daty wyboru.
6. Uchwały wszystkich władz Stowarzyszenia zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania, jeżeli postanowienia Statutu nie stanowią inaczej.
7. Wszystkie wybory do władz Stowarzyszenia odbywają się w głosowaniu tajnym.
8. W wypadku złożenia rezygnacji przez część członków danego organu Stowarzyszenia w trakcie kadencji lub zaistnienia innych zdarzeń mogących ujemnie wpływać na należyte wykonywanie funkcji przez poszczególne władze Stowarzyszenia, ich skład może zostać uzupełniony w trak-cie kadencji.
9. Liczba członków dokooptowanych nie może przekroczyć połowy ogólnej liczby członków da-nego organu, jaka na okres kadencji została wybrana przez Zgromadzenie Delegatów.
10. Uchwały w sprawie kooptacji nowych członków zapadają bezwzględną większością głosów.
11. Uzupełnienia składu Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej dokonują te organy we własnym zakresie.
12. Na wakujące miejsce Prezesa Zarządu Głównego, Zarząd Główny wybiera w głosowaniu taj-nym bezwzględną większością głosów spośród dwóch wiceprezesów, p.o. Prezesa, który pełni funkcję do końca kadencji.
13. Ust. 4 – 12 stosuje się odpowiednio do władz Oddziału.

Dział 2 Zgromadzenie Delegatów

§ 22

1. Zgromadzenie Delegatów jest najwyższą władzą Stowarzyszenia.
2. Zgromadzenia Delegatów są zwoływane na mocy uchwał Zarządu Głównego.
3. Zgromadzenie Delegatów zwyczajne o charakterze sprawozdawczo-wyborczym zwoływane jest co 5 lat wraz z upływem kadencji władz Stowarzyszenia.
4. W połowie kadencji winno być zwołane Zgromadzenie Delegatów zwyczajne o charakterze sprawozdawczo-programowym. Może ono nie zostać zwołane, jeśli w ciągu kadencji władz zostanie zwołane nadzwyczajne Zgromadzenie Delegatów.
5. Porządek obrad Zgromadzenia Delegatów, obejmujący także miejsce jego odbycia, podawany jest do wiadomości Zarządów Oddziałów co najmniej 14 dni przed terminem zebrania.
6. Porządek obrad może być zmieniony lub rozszerzony przez Zgromadzenie Delegatów.
7. Zgromadzenie Delegatów nadzwyczajne zwoływane jest przez Zarząd Główny:
  - 1) z własnej inicjatywy;
  - 2) na pisemny wniosek Głównej Komisji Rewizyjnej;
  - 3) na pisemny wniosek Zarządu Oddziału;
  - 4) na pisemny wniosek co najmniej 20% członków zwyczajnych.
8. Wnioski o zwołanie nadzwyczajnego Zgromadzenia Delegatów winny być uzasadnione i zawierać projekt porządku obrad. Nadzwyczajne Zgromadzenie Delegatów, w przypadkach wskazanych w ust. 7 pkt 2-3, Zarząd zwołuje w terminie miesiąca od daty zgłoszenia odpowiedniego wniosku. Przedmiotem jego obrad mogą być tylko sprawy, dla których zostało zwołane.
9. W razie zwołania Zgromadzenia Delegatów w wyniku zgłoszenia wniosku, o którym mowa w ust. 7 pkt 3, jego koszty finansuje ze swego budżetu ta jednostka Stowarzyszenia, na której żądanie zostało ono zwołane.
10. Skład liczebny Zgromadzenia Delegatów ustala się proporcjonalnie do liczby członków zwyczajnych Oddziałów Stowarzyszenia, przyjmując jako zasadę, iż na każdy Oddział przypada co najmniej 1 delegat.
11. Delegaci wybierani są spośród członków zwyczajnych na Walnych Zebraniach Członków Oddziału zwołanych w tym celu przez Zarządy Oddziałów.
12. Szczegółowe zasady wyboru delegatów oraz ich ilość, z uwzględnieniem postanowień zawartych w ust. 8, 9 i 10, ustala każdorazowo Zarząd Główny w uchwale o zwołaniu Zgromadzenia Delegatów.
13. Uchwały Zgromadzenia Delegatów zapadają przy obecności w pierwszym terminie co najmniej połowy ogólnej liczby delegatów, w drugim terminie bez względu na liczbę obecnych.

§ 23

1. Do kompetencji Zgromadzenia Delegatów należy:
  - 1) określanie głównych kierunków działania i rozwoju Stowarzyszenia;
  - 2) powoływanie członków Zarządu Głównego oraz Głównej Komisji Rewizyjnej;
  - 3) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań z działalności składanych przez Zarząd Główny i Główną Komisję Rewizyjną w związku z upływem ich kadencji;
  - 4) udzielanie absolutorium członkom ustępującego Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej;
  - 5) ustalanie minimalnej wysokości wpisowego i składek członkowskich;
  - 6) podejmowanie, na wniosek Zarządu Głównego, uchwał o nadaniu godności członka honorowego Stowarzyszenia i jej pozbawieniu;
  - 7) rozpatrywanie, w przypadkach przewidzianych w Statucie, odwołań od uchwał Zarządu Głównego;
  - 8) uchwalanie zmian Statutu Stowarzyszenia;

- 9) wypowiedzianie się w sprawach przedłożonych pod jego obrady przez Zarząd Główny lub Główną Komisję Rewizyjną;
  - 10) rozstrzyganie o innych sprawach mających zasadnicze znaczenie dla bytu i rozwoju Stowarzyszenia;
  - 11) podejmowanie uchwały w sprawie rozwiązania i likwidacji Stowarzyszenia.
2. Zgromadzeniu Delegatów, z wyjątkiem sprawozdawczo-wyborczego, przewodniczy z urzędu Prezes Zarządu Głównego, a funkcję wiceprzewodniczącego pełni Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej.
  3. Prezes Zarządu Głównego oraz Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej mogą upoważnić do wykonywania swych obowiązków na Zgromadzeniu Delegatów inne osoby z grona członków kierowanych przez siebie władz Stowarzyszenia.
  4. W Zgromadzeniu Delegatów mogą wziąć udział z głosem doradczym także inni niż wskazani w ust. 2 i 3 członkowie władz naczelných Stowarzyszenia. W przypadku Zgromadzenia Delegatów, w którego porządku obrad przewidziane jest podjęcie uchwał o udzieleniu absolutorium kończącym kadencję władzom Stowarzyszenia, uczestnictwo ich członków jest obowiązkowe.
  5. Z każdego Zgromadzenia Delegatów sporządza się protokół. W protokole należy stwierdzić: prawidłowość zwołania danego Zgromadzenia, jego zdolność do powzięcia przewidzianych porządkiem obrad uchwał, wymienić powzięte uchwały, liczbę głosów oddanych za każdą uchwałą. Do protokołu należy dołączyć listę obecności z podpisami osób uczestniczących w Zgromadzeniu Delegatów.

Dział 3 **Zarząd Główny**

§ 24

1. Zarząd Główny kieruje działalnością Stowarzyszenia.
2. W skład Zarządu Głównego wchodzi od 6 do 8 członków, w tym: Prezes, dwóch Wiceprezesów, Sekretarz i Skarbnik.
3. Zgromadzenie Delegatów dokonuje wyboru Zarządu Głównego spośród kandydatów zgłoszonych przez uprawnionych do głosu uczestników Zgromadzenia. Kandydować mogą osoby obecne na sali, a także nieobecne, które złożyły pisemną zgodę na kandydowanie.
4. Prezesa wybiera się w osobnym głosowaniu według następujących zasad:
  - 1) w pierwszym głosowaniu – jeśli kandydat otrzyma bezwzględną większość głosów przy obecności co najmniej 2/3 uprawnionych do głosowania;
  - 2) w drugim głosowaniu wyboru dokonuje się zwykłą większością głosów spośród kandydatów, którzy uzyskali największą liczbę głosów w pierwszym głosowaniu.
 Prezes wybierany jest na pięcioletnią kadencję z możliwością jej powtarzania.
5. Wybrani na pozostałych członków Zarządu Głównego są ci, którzy uzyskali kolejno największą liczbę głosów, pod warunkiem, że każdy z nich otrzymał ponad połowę ważnie oddanych głosów. Jeśli w pierwszym głosowaniu nie wszystkie miejsca zostaną obsadzone lub nikt nie uzyska bezwzględnej większości, przeprowadza się głosowanie ponowne. O wyborze na nieobsadzone miejsca rozstrzyga zwykła większość.
6. Zarząd Główny konstituje się na pierwszym posiedzeniu.
7. Mandat członka Zarządu Głównego wygasa w razie:
  - 1) Śmierci;
  - 2) złożenia, na ręce Prezesa Zarządu pisemnej rezygnacji;
  - 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione z winy umyślnej.
8. Wygaśnięcie mandatu danego członka stwierdza Zarząd Główny w drodze uchwały.

§ 25

1. Do kompetencji Zarządu Głównego należy:
  - 1) kierowanie bieżącą działalnością Stowarzyszenia zgodnie z postanowieniami Statutu, wskazaniami i uchwałami Zgromadzenia Delegatów;
  - 2) podejmowanie decyzji o tworzeniu nowych Oddziałów Stowarzyszenia, po konsultacji z biskupem miejsca, jak też wyznaczanie im terenu działania;
  - 3) czuwanie nad integralnością Stowarzyszenia i zgodnością realizacji jego celów i wskazań w nich wartości przez terenowe jednostki organizacyjne Stowarzyszenia, przy zastosowaniu środków przewidzianych w Statucie;
  - 4) przygotowywanie rocznych planów działalności i preliminarzy budżetowych Stowarzyszenia;
  - 5) przedkładanie Zgromadzeniu Delegatów sprawozdań ze swojej działalności;
  - 6) zarządzanie ruchomym i nieruchomym majątkiem Stowarzyszenia;
  - 7) reprezentowanie Stowarzyszenia w sprawach majątkowych i organizacyjnych przed organami administracji publicznej oraz wobec innych podmiotów administracyjnych, społecznych i gospodarczych;
  - 8) opracowywanie projektów dotyczących zmiany Statutu Stowarzyszenia i wnoszenia ich pod obrady Zgromadzenia Delegatów.
2. Prezes Zarządu Głównego reprezentuje Stowarzyszenie na zewnątrz, zwołuje i przewodniczy posiedzeniom Zarządu Głównego, kieruje realizacją postanowień i uchwał Zarządu Głównego. Prezes może upoważnić do reprezentowania Stowarzyszenia na zewnątrz w konkretnych przypadkach innego członka Zarządu. Upoważnienie wygasa po wykonaniu konkretnego działania lub czasu, na jaki zostało udzielone.
3. Przy zaciąganiu zobowiązań majątkowych mają zastosowanie przepisy § 30 ust. 3.

§ 26

1. Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się w miarę potrzeby, lecz nie rzadziej niż cztery razy w roku.
2. Posiedzeniom Zarządu Głównego przewodniczy jego Prezes bądź jeden z upoważnionych przez niego Wiceprezesów. W przypadku podejmowania uchwał w razie równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego posiedzenia. Na żądanie co najmniej jednego z członków Zarządu przeprowadza się głosowanie tajne.
3. W posiedzeniach Zarządu Głównego, na jego zaproszenie, mogą brać udział z głosem doradczym asystent kościelny, prezesi Zarządów Oddziałów, przewodniczący Kół, członkowie Komisji Rewizyjnej i inne osoby związane z porządkiem obrad.
4. Bardziej szczegółowe zasady działania Zarządu Głównego określa regulamin jego pracy, zatwierdzony większością głosów na zebraniu Zarządu Głównego.
5. Pomiędzy kolejnymi posiedzeniami Zarządu Głównego kierowanie bieżącą działalnością Stowarzyszenia należy do prezydium, w skład którego wchodzi Prezes, Wiceprezesi, Sekretarz i Skarbnik.

§ 27

1. Zarząd Główny, przed ostatecznym podjęciem decyzji w określonej sprawie mieszczącej się w zakresie jego działania, może wezwać członków Stowarzyszenia do zgłaszania w określonym terminie pisemnych opinii co do sposobu jej załatwienia.
2. Zarząd Główny powinien uwzględnić wynik przeprowadzonego sondażu, jeśli za określonym rozwiązaniem opowie się przynajmniej 1/2 ogólnej liczby członków zwyczajnych.
3. Dla zachowania integralności Stowarzyszenia oraz zapewnienia członkom oraz poszczególnym terenowym jednostkom organizacyjnym Stowarzyszenia należytej reprezentacji, Zarząd Główny może na szczeblu diecezji zatwierdzić koordynatorów.
4. Do zadań koordynatora należy:
  - 1) bieżąca współpraca z władzami działającymi na ich terenie Oddziałów Stowarzyszenia;

- 2) organizowanie spotkań koordynacyjnych Zarządów Oddziałów działających na ich terenie Oddziałów, zwłaszcza gdy może to ułatwić realizację przez jednostki Stowarzyszenia wspólnych projektów, akcji i innych zamierzeń;
  - 3) przedstawianie Zarządowi Głównemu raportów ujawniających stwierdzone trudności i zagrożenia dla Stowarzyszenia oraz jego jednostek terenowych;
  - 4) reprezentowanie Stowarzyszenia na danym terenie wobec odpowiednich władz diecezjalnych Kościoła Katolickiego.
5. W ramach bieżącej działalności Stowarzyszenia Zarząd Główny w drodze uchwały może powołać zespoły problemowe dla opracowania i realizacji konkretnego projektu bądź programu.
  6. W uchwale o utworzeniu zespołu problemowego wskazuje się imiennie członków Stowarzyszenia, którzy wyrazili wolę udziału w jego pracach, oraz osobę upoważnioną do kierowania zespołem.

Dział 4 **Główna Komisja Rewizyjna**

§ 28

1. Główna Komisja Rewizyjna sprawuje nadzór nad bieżącą działalnością Stowarzyszenia we wszystkich płaszczyznach jego działalności.
2. Zgromadzenie Delegatów dokonuje wyboru Głównej Komisji Rewizyjnej spośród kandydatów zgłoszonych przez uprawnionych do głosu uczestników Zgromadzenia. Kandydować mogą osoby obecne na sali, a także nieobecne, które złożyły pisemną zgodę na kandydowanie.
3. W skład Głównej Komisji Rewizyjnej wchodzi od 3 do 5 członków, którzy na pierwszym posiedzeniu wybierają ze swego grona Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i Sekretarza.
4. Członkowie Głównej Komisji Rewizyjnej nie mogą jednocześnie pełnić funkcji członka Zarządu Głównego.
5. Członkami Głównej Komisji Rewizyjnej nie mogą być osoby pozostające w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa z urzędującym członkiem Zarządu Głównego, jak też osoby jemu podległe z tytułu zatrudnienia.
6. Członkiem Głównej Komisji Rewizyjnej nie może zostać osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione z winy umyślnej.
7. Mandat członka Głównej Komisji Rewizyjnej wygasa przed upływem kadencji w razie:
  - 1) jego śmierci;
  - 2) złożenia, na ręce Przewodniczącego Komisji, pisemnej rezygnacji;
  - 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione z winy umyślnej.
8. Wygaśnięcie mandatu danego członka stwierdza Komisja w drodze uchwały.
9. Działalność Głównej Komisji Rewizyjnej ujęta jest w rocznym budżecie Stowarzyszenia.

§ 29

1. Do kompetencji Głównej Komisji Rewizyjnej należy:
  - 1) przyjmowanie opracowanych przez Zarząd rocznych preliminarzy budżetowych;
  - 2) rozpatrzenie i zatwierdzenie rocznych sprawozdań Zarządu z działalności Stowarzyszenia oraz sprawozdań finansowych za dany rok, jeżeli ich sporządzenie jest konieczne w świetle odpowiednich przepisów;
  - 3) przeprowadzanie kontroli działalności Stowarzyszenia bezpośrednio przed upływem kadencji danego Zarządu Głównego i na jej podstawie przedkładanie Zgromadzeniu Delegatów odpowiednich opinii w przedmiocie udzielenia bądź odmowy udzielenia absolutorium członkom ustępującego Zarządu z wykonania przez nich obowiązków;
  - 4) składanie na Zgromadzeniu Delegatów sprawozdań ze swojej działalności;
  - 5) występowanie do Zarządu Głównego z pytaniami dotyczącymi bieżącej działalności Stowarzyszenia i w razie potrzeby z żądaniem ustosunkowania się do stwierdzonych nieprawidłowości w jego działalności;

- 6) występowanie do Zarządu Głównego z wnioskami dotyczącymi zwołania nadzwyczajnego Zgromadzenia Delegatów bądź posiedzenia Zarządu Głównego;
  - 7) udzielanie wsparcia Komisjom Rewizyjnym Oddziałów w sprawach związanych z realizacją powierzonych im Statutem zadań;
  - 8) rozstrzyganie o innych sprawach przekazanych do jej kompetencji na mocy niniejszego Statutu;
  - 9) zajmowanie stanowiska w innych sprawach przedłożonych pod jej obrady przez Zarząd Główny Stowarzyszenia.
2. Główna Komisja Rewizyjna pracuje na posiedzeniach zwoływanych przez jej Przewodniczącego, z własnej inicjatywy lub na wniosek Zarządu Głównego Stowarzyszenia.
  3. Posiedzenia Komisji zwołuje się nie rzadziej niż trzy razy w okresie kadencji.
  4. Członkowie Głównej Komisji Rewizyjnej mają prawo brać udział, z głosem doradczym, w posiedzeniach Zarządu Głównego, Zarządów Oddziałów oraz Komisji Rewizyjnych Oddziałów.
  5. W posiedzeniach Głównej Komisji Rewizyjnej mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, członkowie Zarządu Głównego oraz inne zaproszone przez samą Komisję osoby.

Rozdział V

Majątek Stowarzyszenia

§ 30

1. Majątek Stowarzyszenia stanowią środki pieniężne, papiery wartościowe, rzeczy ruchome i nieruchomości oraz inne prawa majątkowe nabyte w toku jego działania.
2. Zarząd Główny ponosi wyłączną odpowiedzialność za podjęte przez siebie zobowiązania majątkowe.
3. Do zaciągania zobowiązań majątkowych uprawnionych jest dwóch członków Zarządu Głównego działających łącznie, o ile jednym z nich jest Prezes lub Wiceprezes, a drugim Skarbnik lub upoważniony członek Zarządu.

§ 31

Dochody Stowarzyszenia pochodzą z:

- 1) wpisowego uiszczanego przez członków zwyczajnych oraz składek członkowskich w części, w jakiej nie zostały one przeznaczone na działalność poszczególnych Oddziałów Stowarzyszenia;
- 2) darowizn, spadków i zapisów;
- 3) dotacji i subwencji osób prawnych;
- 4) dochodów ze zbiórek i imprez publicznych;
- 5) dochodów z majątku Stowarzyszenia;
- 6) innych źródeł dopuszczonych przez obowiązujące przepisy prawa.

§ 32

1. Wysokość składek członkowskich i wpisowego ustala, na podstawie odpowiednich wniosków Zarządu Głównego, Zgromadzenie Delegatów.
2. Składki członkowskie od członków pobierają odpowiednie Zarządy Oddziałów Stowarzyszenia, przy czym przekazują 30% wpływów z tego tytułu na sfinansowanie działalności władz naczelnych Stowarzyszenia.
3. Oddziały Stowarzyszenia mogą wspierać materialnie działalność władz naczelnych Stowarzyszenia, czego warunki ustala się w drodze pisemnych porozumień zawieranych pomiędzy Zarząd Głównym a Zarządami poszczególnych Oddziałów Stowarzyszenia.

§ 33

1. Dochody z dotacji, darowizn, spadków i zapisów mogą być użyte na realizację wszystkich celów statutowych Stowarzyszenia, jeżeli ofiarodawcy nie postanowili inaczej.

Rozdział VI
Zasady prowadzenia przez Stowarzyszenie
działalności gospodarczej

§ 34

1. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących właściwej realizacji jego celów.
2. Stowarzyszenie podejmuje działalność gospodarczą dopiero po uzyskaniu stosownego wpisu w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.
3. Uchwałę o podjęciu przez Stowarzyszenie działalności gospodarczej, zgodnie z ust. 2, podejmuje Zarząd Główny i Zarządy Oddziałów.

§ 35

1. Przedmiotem działalności gospodarczej prowadzonej przez Stowarzyszenie może być:
  - 1) PKD 18.13.Z – Działalność usługowa związana z przygotowaniem do druku;
  - 2) PKD 47.17.Z – Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach;
  - 3) PKD 47.91.Z – Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet;
  - 4) PKD 68.20.Z – Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi;
  - 5) PKD 55.20.Z – Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania;
  - 6) PKD 56.29.Z – Pozostała usługowa działalność gastronomiczna;
  - 7) PKD 85.52.Z – Pozaszkolne formy edukacji artystycznej;
  - 8) PKD 85.51.Z – Pozaszkolne formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych;
  - 9) PKD 85.59.A – Nauka języków obcych;
  - 10) PKD 85.59.B – Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane.
2. W razie uzyskania przez Stowarzyszenie statusu organizacji pożytku publicznego działalność gospodarcza nie może być prowadzona równocześnie z odpłatną działalnością pożytku publicznego w stosunku do tego samego przedmiotu działalności.
3. Zarząd Główny może uchwalić regulamin prowadzenia przez Stowarzyszenie działalności gospodarczej, konkretyzujący określone w postanowieniach niniejszego działu zasady.
4. Zarząd Główny podejmuje uchwałę w sprawie, o której mowa w ust. 3, mając na względzie przede wszystkim obowiązek ścisłego przestrzegania zakazu z ust. 2 oraz konieczność ścisłego przestrzegania innych wymogów ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, oraz potrzebę zapewnienia Stowarzyszeniu możliwości aktywnego działania i rozwoju w ramach sektora organizacji pozarządowych.
5. Działalność gospodarcza prowadzona przez Stowarzyszenie jest wyodrębniona rachunkowo w stosunku do jej działalności statutowej.
6. W sytuacji, gdy wymagałaby tego właściwa realizacja celów statutowych Stowarzyszenia, działalność gospodarcza może zostać wyodrębniona także organizacyjnie.

Rozdział VII
Zmiana Statutu i rozwiązanie Stowarzyszenia

§ 36

1. Zmiana Statutu oraz rozwiązanie Stowarzyszenia wymagają uchwały Zgromadzenia Delegatów.
2. Zmiana Statutu oraz rozwiązanie Stowarzyszenia mogą być przedmiotem obrad Zgromadzenia Delegatów jedynie wtedy, gdy uprzednio sprawy te zostały umieszczone w porządku obrad ustalonym w momencie zwoływania danego Zgromadzenia.

§ 37

1. Zmiana Statutu dla swej prawomocności wymaga większości 2/3 oddanych głosów Zgromadzenia Delegatów oraz zatwierdzenia przez Konferencję Episkopatu Polski.
2. Znowelizowany Statut wchodzi w życie po uprawomocnieniu się stosownego postanowienia sądu rejestrowego i ujawnieniu tego faktu w odpowiednim rejestrze sądowym.

§ 38

1. Rozwiązanie Stowarzyszenia może nastąpić na podstawie uchwały Zgromadzenia Delegatów podjętej większością 2/3 oddanych głosów, przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania.
2. W przypadku rozwiązania Stowarzyszenia na mocy uchwały Zgromadzenia Delegatów określa ono sposób likwidacji oraz wybiera Komisję Likwidacyjną w składzie 3-5 członków, która przeprowadzi likwidację Stowarzyszenia.
3. Majątek pozostały po likwidacji Stowarzyszenia przechodzi na cele charytatywne, chyba że Zgromadzenie Delegatów w uchwale o rozwiązaniu Stowarzyszenia postanowi inaczej.

Rozdział VIII

Struktura organizacyjna – jednostki terenowe Stowarzyszenia

Dział 1

Postanowienia wprowadzające

§ 39

1. Podstawowymi terenowymi jednostkami organizacyjnymi Stowarzyszenia są Oddziały.
2. Zakładane przez Stowarzyszenie Oddziały, zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 17 ust. 1 ustawy Prawo o stowarzyszeniach, posiadają osobowość prawną.
3. Oddziały Stowarzyszenia jako osoby prawne, zgodnie z regułami ogólnymi prawa cywilnego, posiadają własne władze i majątek, którym odpowiadają za zaciągnięte w ich imieniu zobowiązania.
4. Najmniejszymi jednostkami organizacyjnymi Stowarzyszenia są Koła.
5. Koła nie posiadają osobowości prawnej, działając w ramach podmiotowości prawnej, jaką posiada Stowarzyszenie bądź poszczególne jego Oddziały.
6. Koła są tworzone w celu samoorganizacji i aktywizacji członków Stowarzyszenia w warunkach lokalnych, gdy nie zachodzi potrzeba utworzenia Oddziału.
7. Oddziały i Koła winny sobie zapewnić opiekę duszpasterską zgodnie z § 5 ust. 2.

Dział 2

Oddziały Stowarzyszenia

§ 40

1. Oddziały Stowarzyszenia są tworzone na mocy uchwał Zarządu Głównego.
2. Czynności zmierzające do utworzenia nowego Oddziału inicjuje skierowany do Zarządu Głównego wniosek co najmniej 7 członków Stowarzyszenia, w tym co najmniej 2 członków zwyczajnych posiadających stałe miejsce zamieszkania na terenie, na którym możliwe będzie zorganizowanie Oddziału.
3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, powinny zostać załączone:
  - 1) protokół z zebrania zainteresowanych utworzeniem Oddziału członków Stowarzyszenia, zawierający uchwały w sprawie:
    - a) proponowanej nazwy Oddziału, z uwzględnieniem ust. 5,
    - b) proponowanej siedziby Oddziału,
    - c) proponowanego terenu działania Oddziału, zgodnie z ust. 6 i 7,
    - d) wyboru członków Komitetu Założycielskiego,
    - e) wyboru przyszłych władz Oddziału;

- 2) lista członków stowarzyszenia deklarujących wolę podjęcia aktywnej działalności w ramach nowo tworzonego Oddziału, zawierająca ich:
    - a) imię i nazwisko,
    - b) datę i miejsce urodzenia,
    - c) numer PESEL,
    - d) miejsce stałego zamieszkania,
    - e) własnoręczne podpisy;
  - 3) informacja o proponowanym adresie siedziby Oddziału;
  - 4) informacja o planowanych formach realizacji celów statutowych Stowarzyszenia przez nowo tworzony Oddział.
4. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien być sporządzony w czterech egzemplarzach, z których jeden przedkłada się Zarządowi Głównemu.
  5. Nazwa Oddziału powinna brzmieć: „Katolickie Stowarzyszenie Wychowawców Oddział w...”, ze wskazaniem miejscowości obranej na siedzibę danego Oddziału.
  6. Proponowany teren działania Oddziału ustala Zarząd Główny przy uwzględnieniu aktualnego podziału administracyjnego kraju. Nie może on być mniejszy niż teren gminy i nie większy niż teren sąsiadujących województw.
  7. Teren działania Oddziału nie powinien pokrywać się z terenem działania utworzonych uprzednio Oddziałów Stowarzyszenia, jeśli na danym terenie założyły one i prowadzą placówki oświatowe, z zastrzeżeniem ust. 10.
  8. Zarząd Główny przed podjęciem uchwały o utworzeniu Oddziału dokonuje formalnej oceny wniosku, sprawdzając w szczególności, czy spełnia on wszelkie warunki przewidziane w poprzednich ustępach.
  9. W razie stwierdzenia braków formalnych we wniosku Zarząd Główny kieruje do Komitetu Założycielskiego zalecenia usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w wyznaczonym terminie.
  10. W razie stwierdzenia, że proponowany teren działania dla nowo tworzonego Oddziału obejmuje część terenu działania istniejącego uprzednio Oddziału Stowarzyszenia, Zarząd Główny może, po zasięgnięciu opinii Zarządu tego Oddziału, w drodze uchwały ponownie określić teren jego działania. Tryb ten znajduje odpowiednie zastosowanie także w wypadku konieczności dostosowania terenów działania poszczególnych Oddziałów Stowarzyszenia do zmian podziału administracyjnego kraju bądź zapewnienia Stowarzyszeniu czytelnej i racjonalnej struktury organizacyjnej.
  11. Po wyjaśnieniu wszystkich wątpliwości, w szczególności po uzupełnieniu wniosku przez Komitet Założycielski, Zarząd Główny podejmuje uchwałę o utworzeniu Oddziału.
  12. Uchwała, o której mowa w ust. 11, powinna określać w sposób precyzyjny:
    - 1) nazwę nowego Oddziału;
    - 2) siedzibę Oddziału;
    - 3) teren działania Oddziału oraz
    - 4) zatwierdzać wybór władz Oddziału pierwszej kadencji.
  13. Po podjęciu uchwały, o której mowa w ust. 11, Zarząd Główny oraz Komitet Założycielski podejmują czynności zmierzające do ujawnienia Oddziału w odpowiednich rejestrach.
  14. Z dniem ujawnienia Oddziału Stowarzyszenia w odpowiednim rejestrze rozpoczyna się kadencja wybranych uprzednio władz Oddziału Stowarzyszenia, natomiast członkowie Stowarzyszenia biorący udział przy jego utworzeniu wykonują swoje podstawowe prawa i obowiązki za pośrednictwem jego struktur.

§ 41

1. Oddziały Stowarzyszenia prowadzą swą działalność zgodnie ze Statutem Stowarzyszenia, realizując jego cele i podejmując zadania określone w § 8 i 9 Statutu.

2. Władze poszczególnych Oddziałów, mając pełne prawo do korzystania z nazwy Stowarzyszenia, jednocześnie posługują się w swej bieżącej działalności pieczęciami z napisem: „Katolickie Stowarzyszenia Wychowawców Oddział w....”.

§ 42

1. Władzami Oddziału są:
  - 1) Walne Zebranie Członków Oddziału;
  - 2) Zarząd Oddziału;
  - 3) Komisja Rewizyjna Oddziału.
2. Do władz Oddziału odpowiednie zastosowanie znajdują postanowienia zawarte w § 21 ust. 4-12 Statutu, z zastrzeżeniem, że ilekroć mowa w nich o Zgromadzeniu Delegatów, Zarządzie Głównym oraz Głównej Komisji Rewizyjnej, należy przez to rozumieć odpowiednie władze Oddziału.

§ 43

1. Walne Zebranie Członków Oddziału jest najwyższą władzą Oddziału Stowarzyszenia.
2. Walne Zebranie Członków Oddziału tworzą członkowie uczestnicy oraz członkowie zwyczajni, którzy realizują swoje uprawnienia i obowiązki w ramach struktur danego Oddziału.
3. Walne Zebranie Członków Oddziału jest zwoływane na mocy uchwały Zarządu Oddziału, z tym że w szczególnych wypadkach Walne Zebranie Członków Oddziału może zwołać także Zarząd Główny.
4. Przy ustalaniu zasad działania Walnego Zebrania Członków Oddziału stosuje się odpowiednio postanowienia zawarte w § 22 ust. 3-6, 8 i 13, § 23 ust. 2-5, a za wskazane w nich władze rozumie się odpowiednie władze Oddziału.
5. Nadzwyczajne Walne Zebrania Członków Oddziału zwołuje Zarząd Oddziału:
  - 1) z własnej inicjatywy;
  - 2) na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej Oddziału;
  - 3) na pisemny wniosek 1/3 uprawnionych członków Oddziału;
  - 4) na pisemny wniosek Zarządu Głównego lub Głównej Komisji Rewizyjnej.
6. Zarząd Oddziału przesyła zawiadomienia o zwołaniu Walnego Zebrania Członków Oddziału członkom Stowarzyszenia uprawnionym do wzięcia w nim udziału oraz Zarządowi Głównemu.
7. Do kompetencji Walnego Zebrania Członków Oddziału należy rozstrzyganie o wszystkich sprawach organizacyjno-finansowych mających zasadnicze znaczenie dla bytu Oddziału i niezastrzeżonych dla innych władz Oddziału. Zakres tych kompetencji ustala się przy odpowiednim zastosowaniu postanowień zawartych w § 23 ust. 1 pkt 1-3, 9-10 Statutu.
8. Zarządy Oddziałów są zobowiązane do przekazywania Zarządowi Głównemu kopii protokołów z odbytych Walnych Zebrań Członków Oddziału.

§ 44

1. Zarząd Oddziału kieruje działalnością Oddziału.
2. W skład Zarządu Oddziału wchodzi od 4 do 7 członków, w tym Prezes, w zależności od form działalności Oddziału jeden lub dwóch Wiceprezesów, Sekretarz oraz Skarbnik. O liczbie wiceprezesów decyduje Zarząd Oddziału. Istnieje możliwość wybrania spośród członków urzędującego Zarządu Oddziału drugiego Wiceprezesa w trakcie kadencji.
3. Zarząd Oddziału jest wybierany przez Walne Zebranie Członków, przy odpowiednim zastosowaniu postanowień zawartych w § 24 ust. 3-8 Statutu.
4. Do zakresu działania Zarządu Oddziału należą sprawy wynikające z odpowiednio stosowanych postanowień § 25 ust. 1 pkt 1, 4-7 oraz inne przewidziane niniejszym Statutem.
5. Przy ustalaniu zasad działania Zarządu Oddziału znajdują odpowiednie zastosowanie postanowienia zawarte w § 2, § 25 ust. 2 i 3, § 26 ust. 1, 2, 5, § 27 Statutu.
6. W posiedzeniach Zarządu Oddziału mogą uczestniczyć: asystent kościelny, przedstawiciele Zarządu Głównego, Komisji Rewizyjnej Oddziału oraz inne osoby zaproszone przez Zarząd Oddziału.

7. Prezes Zarządu Oddziału reprezentuje Stowarzyszenie na zewnątrz, zwołuje i przewodniczy posiedzeniom Zarządu Oddziału, kieruje realizacją postanowień i uchwał Zarządu Oddziału. Prezes może upoważnić do reprezentowania Stowarzyszenia na zewnątrz w konkretnych przypadkach innego członka Zarządu. Upoważnienie wygasa po wykonaniu konkretnego działania lub czasu, na jaki zostało udzielone.

§ 45

1. Komisja Rewizyjna Oddziału sprawuje nadzór nad bieżącą działalnością Oddziału we wszystkich płaszczyznach jego działalności.
2. Komisja Rewizyjna składa się z 3 członków, którzy na pierwszym posiedzeniu wybierają ze swego grona jej Przewodniczącego. Członków Komisji Rewizyjnej obowiązują analogiczne zakazy, jak określone wobec członków Głównej Komisji Rewizyjnej w § 28 ust. 3-5.
3. Do zakresu działania Komisji Rewizyjnej Oddziału należą sprawy wynikające z odpowiednio stosowanego § 29 ust. 1 pkt 1-6, 8-9 oraz inne sprawy przewidziane niniejszym Statutem.
4. Przy ustalaniu zasad działania Komisji Rewizyjnej Oddziału odpowiednie zastosowanie znajdują § 28 ust. 6-8, § 29 ust. 2-5.
5. W posiedzeniach Komisji Rewizyjnej Oddziału mogą uczestniczyć przedstawiciele Zarządu Głównego oraz Głównej Komisji Rewizyjnej.
6. Komisja Rewizyjna Oddziału ma obowiązek niezwłocznego informowania Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej o stwierdzonych nieprawidłowościach w działalności Oddziału.

§ 46

1. Oddziały Stowarzyszenia, jako wyposażone w osobowość prawną, prowadzą w pełni samodzielną gospodarkę finansową w zakresie określonych postanowieniami niniejszego Statutu środków własnych.
2. Do zaciągania zobowiązań majątkowych uprawnionych jest dwóch członków Zarządu Oddziału działających łącznie, o ile jednym z nich jest Prezes lub Wiceprezes, a drugim Skarbnik lub upoważniony członek Zarządu.
3. Walne Zebranie Członków Oddziału może w drodze uchwały ustalić inne wewnętrzne wymogi dotyczące skuteczności zaciągania zobowiązań majątkowych przez Zarząd Oddziału.
4. Majątek Oddziału stanowią środki pieniężne, papiery wartościowe, rzeczy ruchome, nieruchomości oraz inne prawa majątkowe nabyte przez Oddział w toku jego działalności.
5. Dochody Oddziału pochodzą z wpisowego członków uczestników oraz składek członków Stowarzyszenia w części określonej w § 32 ust. 2, w pozostałym zakresie pochodzą ze źródeł wymienionych w § 31 pkt 2-6 Statutu.
6. Do Oddziału odpowiednie zastosowanie znajdują postanowienia zawarte w § 33 i § 38 Statutu.
7. Walne Zebranie Członków Oddziału może uchwalić konkretyzujący postanowienia niniejszego Działu regulamin organizacyjny Oddziału.
8. Podjęcie przez Oddział Stowarzyszenia działalności w sferze pożytku publicznego lub działalności gospodarczej jest autonomiczną decyzją Walnego Zebrania Członków Oddziału. W razie podjęcia takiej decyzji i spełnienia wymogów formalnych, do gospodarki finansowej Oddziału odpowiednie zastosowanie znajdują postanowienia Rozdziału VI

§ 47

Rozwiązanie Oddziału następuje:

- 1) W trybie § 38 pod warunkiem pisemnego potwierdzenia przez Komisję Rewizyjną Oddziału, że na Oddziale nie ciąży żadne zobowiązania majątkowe;
- 2) Na mocy uchwały Zarządu Głównego, że Oddział prowadzi działalność niezgodną ze Statutem Stowarzyszenia, pod warunkiem, że Główna Komisja Rewizyjna potwierdzi pisemnie, że na Oddziale nie ciąży żadne zobowiązania majątkowe;

- 3) Z inicjatywy Zarządu Głównego w przypadku, gdy na rozwiązywanym Oddziale ciężą zobowiązania majątkowe, na wniosek starosty właściwego dla danego Oddziału.

§ 48

1. Tylko terenowe jednostki organizacyjne Stowarzyszenia działające w formie Oddziałów mogą zakładać i prowadzić szkoły lub inne placówki oświatowo-wychowawcze. Oddziały Stowarzyszenia wykonują wobec zakładanych przez siebie placówek oświatowych funkcje organów prowadzących w rozumieniu odpowiednich przepisów.
2. Oddział może założyć szkołę lub inną placówkę oświatowo-wychowawczą po uzyskaniu zgody Zarządu Głównego.
3. Zarząd Oddziału jest zobowiązany do takiego ustalania statutów zakładanych placówek oświatowych lub oświatowo-wychowawczych, aby władze Oddziału jako organ prowadzący zachowywały pełną kontrolę nad poziomem zobowiązań majątkowych zaciąganych przez władze danej placówki. Treść statutów nowo zakładanych placówek oświatowych lub oświatowo-wychowawczych podlegają zatwierdzeniu przez Zarząd Główny. Zmiany w statutach podlegają zatwierdzeniu przez Zarząd Oddziału.
4. Zarząd Oddziału zobowiązany jest konsultować z Zarządem Głównym kandydatury na stanowiska dyrektorów prowadzonych przez Oddział placówek.
5. W celu zapewnienia prowadzonym przez siebie szkołom środków finansowych niezbędnych dla ich funkcjonowania i rozwoju władze Oddziału mogą powoływać lub współtworzyć fundacje mające na celu zbieranie środków na działalność danej placówki, jak też zawierać z osobami trzecimi porozumienia o współpracy i współfinansowaniu działalności danej placówki.
6. Projekty statutów fundacji oraz porozumień o współpracy, o których mowa w ust. 5, podlegają uzgodnieniu z Zarządem Głównym.

Dział 3 **Koła członkowskie**

§ 49

1. Koła są najmniejszymi ogniwami Stowarzyszenia, tworzonymi w społecznościach lokalnych, w tym zwłaszcza przy placówkach oświatowych lub oświatowo-wychowawczych oraz parafiach w konkretnej miejscowości.
2. Koło powinno liczyć co najmniej 4 członków i jest powoływane na wniosek zainteresowanych przez Zarząd Oddziału, na terenie którego ma działać, bądź też na mocy uchwały Zarządu Głównego podjętej w uzgodnieniu z Oddziałem, w strukturze którego członkowie Koła będą nabywali uprawnienia do udziału w pracach Stowarzyszenia.
3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, powinny zostać załączone:
  - 1) protokół z zebrania zainteresowanych utworzeniem Koła członków Stowarzyszenia, ze wskazaniem ustalonej przez nich nazwy Koła i miejsca jego działania oraz osoby wybranej na Przewodniczącą Koła;
  - 2) lista członków stowarzyszenia deklarujących wolę podjęcia aktywnej działalności w ramach nowo tworzonego Koła, zawierająca ich:
    - a) imię i nazwisko,
    - b) datę i miejsce urodzenia,
    - c) numer PESEL,
    - d) miejsce stałego zamieszkania,
    - e) własnoręczne podpisy,
    - f) aktualne dane teleadresowe.
4. Zadaniem Koła jest realizacja statutowych celów Stowarzyszenia na swoim terenie oraz wywieranie wpływu na program działalności macierzystego Oddziału i całego Stowarzyszenia,

przez uczestnictwo jego członków w Walnym Zebraniu Członków Oddziału lub Zgromadzeniu Delegatów.

5. Przewodniczący Koła ustala program pracy Koła oraz przedkłada decyzje i wnioski ze strony jego członków na posiedzeniach Zarządu Oddziału lub Zarządu Głównego oraz innych władz Stowarzyszenia.
6. Członkowie Koła mogą uchwalić regulamin pracy Koła. Regulamin ten podlega zatwierdzeniu przez Zarząd Oddziału lub Zarząd Główny, w zależności od tego, która z tych władz podjęła uchwałę o utworzeniu Koła.
7. Koło ulega rozwiązaniu na mocy uchwały Zarządu Oddziału lub Zarządu Głównego, w zależności od tego, która z tych władz podjęła uchwałę o utworzeniu Koła.
8. Koła jako jednostki terenowe Stowarzyszenia, nieposiadające osobowości prawnej, nie mogą zaciągać jakichkolwiek zobowiązań majątkowych, z wyjątkiem sytuacji, w której odpowiedni Zarząd Oddziału udzielił Przewodniczącemu Koła stosownych pełnomocnictw.
9. Członkowie Koła regulują składki członkowskie w Oddziale.

Rozdział IX **Postanowienia końcowe**

§ 50

1. W razie sprzeczności pomiędzy treścią Statutu a treścią innego aktu wewnętrznego Stowarzyszenia, bezpośrednio zastosowanie znajdują odpowiednie postanowienia Statutu.
2. Prawo interpretacji postanowień Statutu i innych przewidzianych nim aktów wewnętrznych określających zasady funkcjonowania Stowarzyszenia, w granicach nakreślonych powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przysługuje w pierwszej kolejności władzom naczelnym Stowarzyszenia, przy czym prymat przysługuje wykładni przyjętej przez Zarząd Główny.

Statut przyjęty uchwałą nr 1 z dnia 15.09.2018 r. Zgromadzenia Delegatów Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców, zatwierdzony został przez Konferencję Episkopatu Polski na mocy uchwały nr 4/380/2018 z dnia 25 września 2018 r.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 5/380/2018 **Konferencji Episkopatu Polski** **z dnia 25 września 2018 r.** **w sprawie Stowarzyszenia Psychologii Pastoralnej**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie kan. 322 Kodeksu Prawa Kanonicznego nadaje Stowarzyszeniu Psychologii Pastoralnej kanoniczną osobowość prawną jako prywatnemu stowarzyszeniu wiernych oraz zatwierdza *ad experimentum* na trzy lata jego Statut przyjęty uchwałą Nr 1/18 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Psychologii Pastoralnej z dnia 17 września 2018 r.

Tekst Statutu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**STATUT
STOWARZYSZENIA PSYCHOLOGII PASTORALNEJ**

ROZDZIAŁ I – POSTANOWIENIA OGÓLNE

Art. 1

Stowarzyszenie Psychologii Pastoralnej, nazywane dalej Stowarzyszeniem, jest prywatnym stowarzyszeniem wiernych w rozumieniu kan. 299 Kodeksu Prawa Kanonicznego (dalej: KPK).

Art. 2

1. Siedzibą Stowarzyszenia jest miasto Lublin.
2. Stowarzyszenie prowadzi działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3

1. Stowarzyszenie kieruje się przepisami prawa kanonicznego i podlega nadzorowi władzy kościelnej, zgodnie z kan. 305 KPK.
2. Asystenta kościelnego, będącego opiekunem duchowym Stowarzyszenia, zatwierdza Konferencja Episkopatu Polski, na wniosek Zarządu, na 5-letnią kadencję z możliwością jej wielokrotnego ponowienia, po uzyskaniu zgody jego przełożonego.

Art. 4

Stowarzyszenie jest kontynuatorem działalności Sekcji Psychologii przy Komisji Nauki Wiary Konferencji Episkopatu Polski.

ROZDZIAŁ II – CELE I ŚRODKI DZIAŁANIA

Art. 5

Celami i środkami działania Stowarzyszenia są:

- 1) prowadzenie i promowanie naukowych badań psychologicznych mających zastosowanie w pracy pastoralnej;
- 2) organizowanie konferencji naukowych, zwłaszcza dorocznego sympozjum psychologii pastoralnej;
- 3) integracja psychologów zajmujących się w swojej pracy naukowej i praktyce działalnością ukierunkowaną na cele pastoralne;
- 4) współpraca z przedstawicielami innych dziedzin naukowych, zwłaszcza teologów pastoralnych i pedagogów;
- 5) współpraca z ośrodkami zagranicznymi zajmującymi się tematyką psychologii pastoralnej;
- 6) wydawanie, inspirowanie i promowanie publikacji z tematyki psychologii pastoralnej;
- 7) podnoszenie kompetencji psychologicznych pracowników i wolontariuszy duszpasterskich.

ROZDZIAŁ III – CZŁONKOWIE STOWARZYSZENIA

Art. 6

Członkowie stowarzyszenia dzielą się na:

- 1) członków zwyczajnych;
- 2) członków nadzwyczajnych;
- 3) członków honorowych.

Art. 7

1. Członkami zwyczajnymi mogą zostać osoby posiadające co najmniej tytuł zawodowy magistra psychologii, które w pracy naukowej lub zawodowej odnoszą się do problematyki pastoralnej. Członkami zwyczajnymi są uczestnicy spotkania założycielskiego Stowarzyszenia i mają status członków założycieli.
2. Członkami nadzwyczajnymi mogą zostać osoby nieposiadające wykształcenia w zakresie psychologii, zajmujące się w pracy naukowej lub zawodowej problematyką związaną z zagadnieniami psychologii pastoralnej, w szczególności duchowni i świeccy teologowie, pedagodzy, lekarze.
3. Członkami honorowymi mogą zostać osoby szczególnie zasłużone dla Sekcji Psychologii przy Komisji Wiary Konferencji Episkopatu Polski lub Stowarzyszenia i propagujące rozwój psychologii pastoralnej. Członkostwo honorowe nadaje Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia na wniosek Zarządu. Członek honorowy ma prawo do otrzymywania informacji o pracach oraz otrzymywania publikacji Stowarzyszenia.

Art. 8

1. Status członka zwyczajnego lub nadzwyczajnego można uzyskać na podstawie deklaracji indywidualnie składanej na piśmie do Zarządu. Kandydat powinien także uzyskać rekomendację przynajmniej jednego członka zwyczajnego Stowarzyszenia lub władzy kościelnej.
2. Zarząd decyduje o przyjęciu danej osoby do grona członków zwyczajnych i nadzwyczajnych Stowarzyszenia.
3. Od decyzji Zarządu o nieprzyjęciu na członka Stowarzyszenia nie przysługuje odwołanie.

Art. 9

Członek zwyczajny i nadzwyczajny ma prawo do:

- 1) czynnego i biernego wyboru władz Stowarzyszenia;
- 2) uczestniczenia w zgromadzeniach i zebraniach Stowarzyszenia zgodnie z postanowieniami Statutu;
- 3) udziału w kongresach, sympozjach, konferencjach organizowanych przez Stowarzyszenie;
- 4) korzystania z pomocy Stowarzyszenia w realizowaniu celów statutowych.

Art. 10

Członek zwyczajny i nadzwyczajny jest zobowiązany do:

- 1) przestrzegania postanowień Statutu i innych przepisów prawa polskiego i kanonicznego, regulaminów i uchwał władz Stowarzyszenia;
- 2) aktywnego udziału w realizacji celów statutowych;
- 3) regularnego opłacania składek w wysokości ustalonej przez Walne Zebranie na wniosek Zarządu.

Art. 11

1. Członkostwo zwyczajne i nadzwyczajne ustaje na skutek:
  - 1) śmierci;
  - 2) dobrowolnego wystąpienia członka, po zgłoszeniu na piśmie Zarządowi;
  - 3) wykluczenia przez Zarząd za nieprzestrzeganie Statutu, a w szczególności z powodu zalegania w opłacaniu składek członkowskich lub uchylania się od pracy w Stowarzyszeniu;
  - 4) publicznego odstąpienia od wiary katolickiej.
2. Uchwałę o wykluczeniu członka Stowarzyszenia podejmuje Zarząd.

3. Zarząd zobowiązany jest zawiadomić członka o skreśleniu lub wykluczeniu, wskazując na prawo wniesienia odwołania do Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia w terminie 30 dni od daty doręczenia na piśmie stosownej uchwały. Przywrócenie członkostwa jest możliwe po uzyskaniu 2/3 głosów Walnego Zebrania.
4. Uchwała Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia jest ostateczna.

ROZDZIAŁ IV – WŁADZE STOWARZYSZENIA

Art. 12

1. Władzami Stowarzyszenia są:
  - 1) Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia;
  - 2) Zarząd;
  - 3) Komisja Rewizyjna.
2. Kadencja wszystkich władz trwa pięć lat, a ich wybór odbywa się w głosowaniu tajnym.

Art. 13

1. Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia.
2. Uchwały Walnego Zebrania zapadają zwykłą większością głosów osób obecnych, uprawnionych do głosowania.
3. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia może być zwyczajne i nadzwyczajne.
4. Zwyczajne Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia odbywa się raz w roku.
5. Czas i miejsce Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia wyznacza Zarząd po konsultacji z członkami Stowarzyszenia, przeprowadzonej podczas poprzedniego Walnego Zebrania.
6. Program Walnego Zebrania przygotowuje Zarząd.

Art. 14

Do kompetencji Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia należy:

- 1) uchwalanie głównych kierunków działalności statutowej Stowarzyszenia;
- 2) rozpatrywanie i przyjmowanie sprawozdań z działalności Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) udzielanie absolutorium ustępującemu Zarządowi na wniosek Komisji Rewizyjnej;
- 4) wybór przewodniczącego Zarządu Stowarzyszenia;
- 5) wybór członków Zarządu;
- 6) wybór przewodniczącego i dwóch członków Komisji Rewizyjnej spośród członków zwyczajnych i nadzwyczajnych;
- 7) nadawanie i pozbawianie godności członka honorowego na wniosek Zarządu;
- 8) rozpatrywanie odwołań w sprawach członkowskich;
- 9) uchwalanie wysokości składek członkowskich;
- 10) uchwalanie budżetu Stowarzyszenia;
- 11) uchwalanie regulaminów działalności Walnego Zebrania, Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 12) podejmowanie uchwał o zmianach w Statucie;
- 13) podejmowanie uchwał o rozwiązaniu Stowarzyszenia.

Art. 15

1. W Walnym Zebraniu z głosem stanowiącym biorą udział członkowie zwyczajni i nadzwyczajni Stowarzyszenia.
2. W Walnym Zebraniu z głosem doradczym mogą brać udział zaproszeni goście.

Art. 16

O terminie, miejscu i porządku obrad Walnego Zebrania Zarząd zawiadamia członków w formie pisemnej przynajmniej na sześć tygodni przed zwoływaniem zebraniem.

Art. 17

1. Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia może być zwołane na wniosek Zarządu lub Komisji Rewizyjnej.
2. Nadzwyczajne Walne Zebranie winno być zwołane przez Zarząd w terminie sześciu tygodni od daty złożenia wniosku.

Art. 18

1. Działalnością Stowarzyszenia w okresie między Walnymi Zebraniem kieruje Zarząd.
2. W skład Zarządu wchodzi:
  - 1) przewodniczący Zarządu wybierany przez Walne Zebranie spośród członków zwyczajnych;
  - 2) czterech członków Zarządu wybranych przez Walne Zebranie spośród członków zwyczajnych.
3. Zarząd Stowarzyszenia wybiera spośród siebie wiceprzewodniczącego oraz sekretarza-skarbnika.

Art. 19

1. Przewodniczący Zarządu reprezentuje Stowarzyszenie na zewnątrz i kieruje pracami Zarządu.
2. W razie śmierci przewodniczącego Zarządu bądź jego rezygnacji z pełnionej funkcji przedłożonej Zarządowi, do najbliższego Walnego Zebrania jego obowiązki pełni wiceprzewodniczący.
3. W razie śmierci bądź rezygnacji wiceprzewodniczącego lub sekretarza-skarbnika, przewodniczący powierza ich czynności innym członkom Zarządu. Osoba wyznaczona przez przewodniczącego Zarządu pełni swoje obowiązki do najbliższego Walnego Zebrania.

Art. 20

Do kompetencji Zarządu Stowarzyszenia należy:

- 1) kierowanie działalnością Stowarzyszenia zgodnie z postanowieniami Statutu, uchwałami i wytycznymi Walnego Zebrania;
- 2) organizowanie zebrań, narad, odczytów, konferencji oraz szkoleń;
- 3) ustalanie okresowych planów działalności merytorycznej, preliminarza budżetu oraz zatwierdzanie bilansu;
- 4) przyjmowanie członków zwyczajnych i nadzwyczajnych;
- 5) pobieranie składek członkowskich oraz ustalanie ich wysokości do zatwierdzenia na Walnym Zebraniu;
- 6) występowanie z wnioskami do Walnego Zebrania o nadanie lub pozbawienie honorowego członkostwa;
- g) pozbawienie członkostwa zwyczajnego i nadzwyczajnego;
- 7) rozstrzyganie spraw spornych;
- 8) podejmowanie uchwał o współpracy z innymi stowarzyszeniami lub instytucjami naukowymi;
- 9) zarządzanie majątkiem i funduszami Stowarzyszenia.

Art. 21

1. Posiedzenia Zarządu zwołuje przynajmniej raz w roku przewodniczący Zarządu.
2. Uchwały Zarządu Stowarzyszenia zapadają zwykłą większością głosów przy obecności przynajmniej połowy liczby członków Zarządu, w tym przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego. W przypadku równej ilości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego zebrania.

Art. 22

Zadaniem sekretarza-skarbnika jest:

- 1) sporządzanie protokołu z posiedzeń Zarządu i Walnego Zebrania;
- 2) powiadamianie członków Stowarzyszenia o uchwałach Walnego Zebrania i postanowieniach Zarządu;
- 3) prowadzenie rejestru członków Stowarzyszenia;
- 4) przyjmowanie i ewidencjonowanie składek od członków Stowarzyszenia oraz innych wpływów;
- 5) prowadzenie dokumentacji działalności Stowarzyszenia.

Art. 23

Zarząd może powołać komisje, ilekroć wyda się to pożyteczne dla realizacji celów Stowarzyszenia.

ROZDZIAŁ V – KOMISJA REWIZYJNA

Art. 24

Komisja Rewizyjna jest powoływana do przeprowadzania co najmniej raz w roku kontroli całości kształtu działalności statutowej Stowarzyszenia.

Art. 25

Komisja Rewizyjna ma prawo występowania do Zarządu z wnioskami wynikającymi z ustaleń kontroli i żądania wyjaśnień. Członkowie Komisji Rewizyjnej mogą brać udział w posiedzeniach Zarządu Stowarzyszenia z głosem doradczym.

Art. 26

Komisja Rewizyjna przedkłada Walnemu Zebraniu sprawozdania z działalności Zarządu i Komisji Rewizyjnej i wnioskuje o udzielanie absolutorium Zarządowi.

ROZDZIAŁ VI – MAJĄTEK STOWARZYSZENIA

Art. 27

Majątek Stowarzyszenia powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku stowarzyszenia oraz z ofiarności publicznej.

Art. 28

Majątek Stowarzyszenia stanowią nieruchomości, ruchomości i fundusze.

Art. 29

Na fundusze Stowarzyszenia składają się:

- 1) składki członkowskie;
- 2) wpływy z ruchomości i nieruchomości, będących w użytkowaniu Stowarzyszenia;
- 3) spadki i zapisy, darowizny;
- 4) wpływy z działalności statutowej;
- 5) przychody z ofiarności publicznej.

Art. 30

W sprawach majątkowych i finansowych Stowarzyszenie reprezentuje jednoosobowo przewodniczący Zarządu.

ROZDZIAŁ VII – POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Art. 31

1. Uchwały o zmianie Statutu podejmuje Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia większością 2/3 głosów, przy obecności co najmniej połowy liczby osób uprawnionych do głosowania w pierwszym terminie, a w drugim bez względu na liczbę obecnych.
2. Każdy Członek Stowarzyszenia ma prawo zgłaszać sekretarzowi-skarbnikowi poprawki do Statutu, przynajmniej trzy miesiące przed Walnym Zebraniem.
3. Statut Stowarzyszenia oraz jego zmiany wymagają zatwierdzenia Konferencji Episkopatu Polski.

Art. 32

1. Uchwałę o rozwiązaniu Stowarzyszenia, określając sposób przeprowadzania likwidacji, podejmuje zwyczajne lub nadzwyczajne Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia większością 2/3

głosów przy obecności co najmniej połowy liczby osób uprawnionych do głosowania w pierwszym terminie, a w drugim bez względu na liczbę obecnych.

2. Uchwała o rozwiązaniu Stowarzyszenia wymaga zatwierdzenia przez Konferencję Episkopatu Polski.
3. W przypadku rozwiązania Stowarzyszenia całość jego dóbr materialnych pozostałych po likwidacji przechodzi na własność Konferencji Episkopatu Polski.

Statut przyjęty uchwałą Nr 1/18 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Psychologii Pastoralnej z dnia 17 września 2018 r., został zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu Polski na mocy uchwały nr 5/380/2018 z dnia 25 września 2018 r. na okres 3 lat ad experimentum.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 6/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia nowelizacji Statutu
Katolickiego Stowarzyszenia Energetyków „Nazaret”

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, zgodnie z § 33 ust. 2 Statutu Katolickiego Stowarzyszenia Energetyków „Nazaret”, zatwierdza na czas nieokreślony Statut Stowarzyszenia, ze zmianami wprowadzonymi na mocy uchwały nr 5/2018 podjętej przez Walne Zebranie Katolickiego Stowarzyszenia Energetyków „Nazaret” w dniu 13 kwietnia 2018 r.

Tekst jednolity Statutu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

STATUT
KATOLICKIEGO STOWARZYSZENIA ENERGETYKÓW „NAZARET”

Wspólnota Ogólnopolskiego Duszpasterstwa Zawodowego Energetyków, Elektryków i Elektroników „Nazaret” – będąca wspólnotą formacyjno-edukacyjną oraz duszpasterską katolików świeckich pracujących w zakładach energetycznych, elektrowniach, elektrociepłowniach, pracowników zaplecza technicznego energetyki i innych firm związanych z tym zawodem i będących podmiotem ewangelizacji, ich rodzin oraz emerytowanych pracowników – zmieniła swój status, przekształcając się w Katolickie Stowarzyszenie Energetyków „Nazaret”.

Członkami założycielami Katolickiego Stowarzyszenia Energetyków „Nazaret” są osoby, które należały do Wspólnoty Ogólnopolskiego Duszpasterstwa Zawodowego Energetyków, Elektryków i Elektroników „Nazaret”.

Za datę powstania Katolickiego Stowarzyszenia Energetyków „Nazaret” przyjmuje się dzień zatwierdzenia przez Konferencję Episkopatu Polski Statutu Katolickiego Stowarzyszenia Energetyków „Nazaret”.

Rozdział I. Przepisy ogólne

§ 1

1. Katolickie Stowarzyszenie Energetyków „Nazaret”, dalej zwane Stowarzyszeniem, jako organizacja katolicka, o której mowa w art. 35 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 380, z późn. zm.), jest prywatnym stowarzyszeniem wiernych w rozumieniu kan. 299 Kodeksu Prawa Kanonicznego i działa za aprobatą i pod nadzorem kompetentnej władzy kościelnej zgodnie z kan. 305 Kodeksu Prawa Kanonicznego.
2. Podstawą prawną działania Stowarzyszenia jest ustawa Prawo o Stowarzyszeniach z dnia 7 kwietnia 1989 r. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 210).
3. Stowarzyszenie posiada, zgodnie z kan. 300 Kodeksu Prawa Kanonicznego, zgodę Konferencji Episkopatu Polski na używanie w nazwie słowa „katolickie”.
4. Duszpasterz Krajowy, Duszpasterze Diecezjalni, Duszpasterze Oddziałów Terenowych, których zadaniem jest opieka duszpasterska nad członkami Stowarzyszenia – powoływani są przez władze kościelne zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa:
  - 1) Konferencja Episkopatu Polski powołuje Duszpasterza Krajowego na wniosek Zarządu Krajowego Stowarzyszenia;
  - 2) Duszpasterze Diecezjalni, Duszpasterze Oddziałów Terenowych mogą być powoływani dla danej Diecezji, jeżeli na jej terenie istnieją struktury Stowarzyszenia, na wniosek Zarządu Oddziału Terenowego .
5. Decyzja Konferencji Episkopatu Polski o odwołaniu na stałe Duszpasterza Krajowego skutkuje pozbawieniem Stowarzyszenia statusu prywatnego stowarzyszenia wiernych i prawa używania w nazwie słowa „katolickie”.
6. Patronem Stowarzyszenia jest św. Maksymilian Maria Kolbe.

§ 2

1. Stowarzyszenie działa na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Stowarzyszenie posiada osobowość prawną.
3. Siedzibą władz naczelnych Stowarzyszenia jest miasto Częstochowa.
4. Stowarzyszenie ma prawo powoływania Oddziałów Terenowych i innych jednostek organizacyjnych służących realizacji celów Stowarzyszenia.
5. Stowarzyszenie może być członkiem krajowych i międzynarodowych stowarzyszeń i organizacji.
6. Stowarzyszenie opiera działalność na pracy społecznej swoich członków. Do prowadzenia swych spraw Stowarzyszenie może zatrudniać pracowników.
7. Nadzór nad działalnością Stowarzyszenia należy do starosty właściwego ze względu na siedzibę Stowarzyszenia, zwanego dalej organem nadzorującym, dotyczy również Oddziałów Terenowych. Organ nadzorujący sprawuje nadzór nad działalnością Stowarzyszenia wyłącznie w zakresie zgodności ich działania z przepisami prawa i postanowieniami Statutu.
8. Zarząd Oddziału Terenowego jest obowiązany, w terminie 14 dni od chwili jego powołania, zawiadomić o tym organ nadzorujący, podając skład zarządu, adres siedziby Oddziału oraz doręczyć Statut Stowarzyszenia.
9. Zarząd Oddziału Terenowego jest obowiązany zawiadomić o swoim powołaniu biskupa miejsca.

§ 3

1. Stowarzyszenie posiada sztandar oraz emblemat organizacyjny.
2. Znak graficzny emblematu zatwierdza Walne Zebranie Stowarzyszenia.

Rozdział II. Cele Stowarzyszenia i sposoby działania

§ 4

Celem Stowarzyszenia jest kształtowanie życia ludzi świeckich związanych zawodowo z energetyką w oparciu o chrześcijańską koncepcję człowieka i świata, ujętą w społecznym nauczaniu Kościoła Rzymskokatolickiego, oraz zgodnie z polską tradycją narodową.

§ 5

Stowarzyszenie realizuje swoje cele i zadania poprzez:

- 1) pracę formacyjną i duszpasterską w oparciu o Katolicką Naukę Społeczną Kościoła;
- 2) organizowanie i prowadzenie zebrań, dyskusji, odczytów, seminariów, konferencji, studiów programowych, dni skupienia, rekolekcji, pielgrzymek;
- 3) prowadzenie działalności wydawniczej, wydawanie własnego pisma „NAZARET”;
- 4) wspomaganie członków w obronie ich postaw moralnych;
- 5) stałą troskę o zachowanie tożsamości narodowej, kulturowej i obywatelskiej;
- 6) pomoc Kościołowi na Wschodzie;
- 7) uczestnictwo w organizowaniu sympozjów i kongresów – krajowych i międzynarodowych;
- 8) rozwijanie kontaktów i współpracy z międzynarodowymi organizacjami, stowarzyszeniami i związkami zawodowymi;
- 9) pomoc społeczną rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej;
- 10) organizację wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 11) upowszechnianie krajoznawstwa, kultury fizycznej i sportu;
- 12) działalność charytatywną;
- 13) ochronę i promocję zdrowia oraz działania na rzecz osób niepełnosprawnych, współpracy z organizacjami do spraw uzależnień społecznych (alkoholizm, narkomania);
- 14) działania na rzecz aktywności zawodowej energetyków, zwłaszcza pozostających bez pracy lub zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 15) promocję i organizację wolontariatu.

Rozdział III. Członkowie Stowarzyszenia

§ 6

Członkami Stowarzyszenia są:

- 1) członkowie zwyczajni;
- 2) członkowie wspierający.

§ 7

Członkami zwyczajnymi Stowarzyszenia mogą być:

- 1) osoby pracujące w zakładach energetycznych, elektrowniach, elektrociepłowniach;
- 2) pracownicy zaplecza technicznego energetyki i innych firm związanych z tym zawodem;
- 3) członkowie rodzin energetyków;
- 4) emerytowani pracownicy, którzy utożsamiają się z celami Stowarzyszenia;
- 5) osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych i niepozbawione praw publicznych;
- 6) osoby małoletnie w wieku od 16 do 18 lat, które mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych z posiadaniem czynnego i biernego prawa wyborczego do władz Stowarzyszenia,

z tym, że w składzie zarządu Stowarzyszenia większość muszą stanowić osoby o pełnej zdolności do czynności prawnych;

- 7) osoby małoletnie poniżej 16 lat za zgodą przedstawicieli ustawowych bez prawa udziału w głosowaniach na walnych zebraniach i bez posiadania czynnego i biernego prawa wyborczego do władz Stowarzyszenia.

§ 8

O przyjęciu danej osoby w poczet członków zwyczajnych Stowarzyszenia decyduje Zarząd Oddziału Terenowego na podstawie pisemnej deklaracji kandydata. Jeżeli nie ma Oddziału Terenowego, decyduje Zarząd Krajowy.

§ 9

1. Członek zwyczajny Stowarzyszenia posiada:
  - 1) czynne i biernie prawo wyborcze do władz Stowarzyszenia;
  - 2) prawo podejmowania inicjatyw i zgłaszania wniosków dotyczących działalności Stowarzyszenia.
2. Członek zwyczajny Stowarzyszenia jest obowiązany:
  - 1) przestrzegać postanowień Statutu oraz uchwał władz Stowarzyszenia;
  - 2) brać czynny udział w pracach Stowarzyszenia.
3. Członkom Stowarzyszenia mogą być przyznawane odznaki i wyróżnienia.

§ 10

1. Utrata członkostwa następuje z powodu:
  - 1) rezygnacji z członkostwa złożonej przez członka na piśmie;
  - 2) śmierci członka.
2. Skreślenia z listy członków zwyczajnych Stowarzyszenia dokonuje Zarząd Stowarzyszenia w następujących przypadkach:
  - 1) nieprzestrzegania postanowień niniejszego Statutu lub uchwał władz Stowarzyszenia;
  - 2) prowadzenia działalności rażąco sprzecznej z niniejszym Statutem;
  - 3) popełnienia czynu, który dyskwalifikuje daną osobę jako członka Stowarzyszenia lub godzi w dobre imię Stowarzyszenia;
  - 4) innych ważnych powodów godzących w dobre imię Stowarzyszenia.
3. Od uchwały Zarządu, o której mowa w ust. 2 pkt 1-4 członek Stowarzyszenia może odwołać się w terminie 30 dni od daty jej doręczenia do Komisji Rewizyjnej, której uchwała jest ostateczna.

§ 11

1. Członkiem wspierającym Stowarzyszenia może być osoba fizyczna lub prawna (organizacja, instytucja, zakład pracy, związek zawodowy).
2. Osoba prawna reprezentowana jest w Stowarzyszeniu przez upoważnionego przedstawiciela.
3. Członkami wspierającymi mogą być: Duszpasterz Krajowy, Duszpasterze Diecezjalni i Duszpasterze Oddziałów Terenowych.

§ 12

Członek wspierający ma prawo:

- 1) uczestniczyć w pracach i inicjatywach podejmowanych przez Stowarzyszenie;
- 2) uczestniczyć z głosem doradczym w Walnym Zebraniu Stowarzyszenia oraz w Walnym Zebraniu Oddziału Terenowego Stowarzyszenia.

Rozdział IV. Władze Krajowe Stowarzyszenia

§ 13

1. Władzami Stowarzyszenia są władze krajowe i władze Oddziałów Terenowych.
2. Władzami krajowymi Stowarzyszenia są:

- 1) Walne Zebranie;
  - 2) Zarząd Krajowy;
  - 3) Krajowa Komisja Rewizyjna.
3. Władze Oddziałów Terenowych są określone w § 24-31.

§ 14

1. Kadencja władz Stowarzyszenia trwa 5 lat.
2. Członek Stowarzyszenia może być wybierany do władz na dowolną ilość kadencji.

§ 15

Wyboru delegatów na Walne Zebranie oraz wyboru i powoływania władz Stowarzyszenia dokonuje się spośród członków zwyczajnych Oddziałów Terenowych Stowarzyszenia.

§ 16

Uchwały władz Stowarzyszenia zapadają większością głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków tych władz. W przypadku równej ilości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego zebrania.

§ 17

1. Walne Zebranie jest najwyższą władzą Stowarzyszenia.
2. Walne Zebrania są:
  - 1) zwyczajne;
  - 2) nadzwyczajne.
2. Walne Zebranie odbywa się z udziałem wszystkich członków Stowarzyszenia. Jeśli liczba członków Stowarzyszenia przekracza 100 osób, Walne Zebranie odbywa się z udziałem delegatów wybranych w Oddziałach Terenowych. Proporcje wyboru delegatów ustala Zarząd w ordynacji wyborczej.
3. Delegaci sprawują swój mandat na czas trwania kadencji władz Stowarzyszenia.
4. Uchwały Walnego Zebrania są podejmowane w pierwszym terminie większością głosów, w obecności co najmniej połowy liczby uprawnionych do głosowania, zaś w drugim terminie z tym samym porządkiem obrad ważne są bez względu na liczbę obecnych osób uprawnionych.
5. Do kompetencji Walnego Zebrania należy:
  - 1) uchwalanie założeń ideowo-programowych i wytyczanie kierunków działalności Stowarzyszenia;
  - 2) uchwalenie Statutu Stowarzyszenia lub jego zmiany;
  - 3) wybór Przewodniczącego Zarządu;
  - 4) wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
  - 5) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej z działalności w minionej kadencji;
  - 6) udzielanie na wniosek Komisji Rewizyjnej absolutorium ustępującemu Zarządowi;
  - 7) podjęcie uchwały o wysokości składki członkowskiej;
  - 8) podjęcie uchwały w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia i przeznaczenia jego majątku.
6. Porządek obrad Walnego Zebrania przygotowuje Zarząd Krajowy.

§ 18

Zwyczajne Walne Zebranie jest zwoływane uchwałą Zarządu co najmniej raz w roku.

§ 19

1. Nadzwyczajne Walne Zebranie zwołuje Zarząd:
  - 1) z własnej inicjatywy;
  - 2) na podstawie pisemnego wniosku co najmniej 1/3 liczby członków Stowarzyszenia.
2. Nadzwyczajne Walne Zebranie odbywa się najpóźniej w ciągu trzech miesięcy od podjęcia inicjatywy lub daty zgłoszenia wniosku.

3. Nadzwyczajne Walne Zebranie obraduje nad sprawami, dla których zostało zwołane.
4. Zarząd zawiadamia członków (delegatów) o miejscu, terminie i porządku obrad Walnego Zebrania co najmniej na 14 dni przed jego odbyciem.
5. W Walnym Zebraniu Stowarzyszenia udział biorą:
  - 1) członkowie zwyczajni (delegaci Oddziałów);
  - 2) członkowie ustępujących Władz Stowarzyszenia;
  - 3) członkowie wspierający.

§ 20

1. Zarząd składa się z 5 do 9 członków, w tym Przewodniczącego.
2. Pracami Zarządu kieruje Przewodniczący Zarządu.
3. Zarząd wybiera ze swego grona dwóch wiceprzewodniczących, sekretarza i skarbnika.
4. Do kompetencji Zarządu należy:
  - 1) podejmowanie decyzji o przyjęciu w poczet członków Stowarzyszenia;
  - 2) realizacja uchwał Walnego Zebrania;
  - 3) organizowanie i zarządzanie bieżącą pracą Stowarzyszenia;
  - 4) powoływanie i rozwiązywanie Oddziałów Terenowych, określając ich teren działania, podległość organizacyjną oraz strukturę ich władz;
  - 5) kierowanie do Konferencji Episkopatu Polski wniosku o powołanie Duszpasterza Krajowego;
  - 6) współpraca z Duszpasterzem Krajowym;
  - 7) sporządzanie budżetu, rocznego sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności Stowarzyszenia;
  - 8) składanie Konferencji Episkopatu Polski, za pośrednictwem Duszpasterza Krajowego, raz w roku pisemnego sprawozdania z działalności Stowarzyszenia;
  - 9) wypełnianie obowiązków wynikających z przepisów prawa;
  - 10) opracowanie ordynacji wyborczej.
5. Szczegółowe zasady działania Zarządu określa regulamin zatwierdzony przez Walne Zebranie.

§ 21

1. Oświadczenie woli w imieniu Stowarzyszenia, w tym zaciąganie zobowiązań finansowych, składają łącznie Przewodniczący Zarządu i Wiceprzewodniczący Zarządu.
2. Za czynności niezbędne do rozpoczęcia działalności przez Stowarzyszenie dokonane na rzecz Stowarzyszenia przed jego wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego członkowie Zarządu odpowiadają wobec osób trzecich solidarnie. Po wpisie do Krajowego Rejestru Sądowego za zobowiązania wynikające z tych czynności Stowarzyszenie odpowiada tak jak za zaciągnięte przez siebie.

§ 22

1. Komisja Rewizyjna jest naczelnym organem kontrolnym działalności Stowarzyszenia i odpowiada za swoją pracę przed Walnym Zebraniem.
2. Komisja Rewizyjna składa się z 3 do 5 członków.
3. Komisja Rewizyjna wybiera ze swego grona Przewodniczącego.
4. Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy:
  - 1) czuwanie nad przestrzeganiem postanowień Statutu Stowarzyszenia;
  - 2) przeprowadzanie kontroli działalności merytorycznej i finansowej;
  - 3) składanie sprawozdań na Walnym Zebraniu i zgłaszanie wniosków o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi;
  - 4) przedstawienie Walnemu Zebraniu protokołów pokontrolnych wraz z wnioskami;
  - 5) sprawuje nadzór nad działalnością Komisji Rewizyjnych Oddziałów;
  - 6) przyjmowanie od członków Stowarzyszenia skarg i zażaleń, a po zaopiniowaniu przekazanie wniosków właściwym organom Stowarzyszenia;
  - 7) orzekanie w sprawach spornych i honorowych między członkami Stowarzyszenia;

- 8) orzekanie w sprawach wynikłych z nieprzestrzegania uchwał władz Stowarzyszenia oraz działań na szkodę Stowarzyszenia;
- 9) rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu, o których mowa w § 10 ust. 2 pkt 3-6.
5. Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą być członkami Zarządu Krajowego.
6. Członkowie Komisji Rewizyjnej mają prawo uczestnictwa z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu.
7. Komisja Rewizyjna działa w oparciu o uchwalony przez siebie regulamin.

§ 23

Uzupełnianie składu władz wybieralnych Stowarzyszenia następuje na drodze kooptacji z listy kandydatów zgłoszonych podczas wyborów na Walnym Zebraniu Stowarzyszenia z zachowaniem kolejności zgodnej z liczbą uzyskanych głosów.

Rozdział V. Oddziały Terenowe Stowarzyszenia

§ 24

1. Stowarzyszenie dzieli się na jednostki zwane Oddziałami Terenowymi.
2. Oddziały powołuje i rozwiązuje Zarząd, określając ich teren działania, podległość organizacyjną oraz strukturę ich władz.
3. Do powołania Oddziału Terenowego wymagana jest liczba co najmniej 10 członków zamieszkałych lub pracujących na terenie Oddziału.
4. Oddziały prowadzą działalność statutową w ramach programu przyjętego przez władze krajowe Stowarzyszenia.
5. Oddziały Terenowe mogą tworzyć zespoły członkowskie, określając ich zadania.

§ 25

1. Władzami Oddziału Terenowego są:
  - 1) Walne Zebranie Oddziału;
  - 2) Zarząd Oddziału;
  - 3) Komisja Rewizyjna Oddziału.
2. W sprawach nieuregulowanych odrębnie, do władz Oddziału Terenowego stosuje się odpowiednio postanowienia Statutu dotyczące władz krajowych.

§ 26

1. Walne Zebranie Oddziału Terenowego jest najwyższą władzą i jest zwoływane co najmniej raz w roku przez Zarząd Oddziału.
2. W Walnym Zebraniu Oddziału Terenowego uczestniczą wszyscy członkowie Oddziału.
3. Do kompetencji Walnego Zebrania Oddziału należy:
  - 1) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań z działalności Zarządu Oddziału;
  - 2) rozpatrywanie sprawozdań i wniosków Komisji Rewizyjnej i udzielanie absolutorium ustępującemu Zarządowi;
  - 3) uchwalanie planu pracy i kierunków działania na terenie Oddziału;
  - 4) wybór przewodniczącego Zarządu Oddziału;
  - 5) wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
  - 6) decydowanie o udzieleniu absolutorium ustępującemu Zarządowi Oddziału;
  - 7) podejmowanie uchwał i postanowień w sprawach będących przedmiotem obrad zebrania;
  - 8) wybór delegatów na Walne Zebranie Stowarzyszenia.

§ 27

1. W Walnym Zebraniu Oddziału Terenowego uczestniczą:
  - 1) członkowie Stowarzyszenia zrzeszeni w danym Oddziale;
  - 2) członkowie ustępujących władz Oddziału.

§ 28

1. Zarząd Oddziału składa się z 3 do 7 członków, w tym Przewodniczącego.
2. Pracami Zarządu kieruje Przewodniczący Zarządu.
3. Zarząd wybiera ze swego grona na wniosek Przewodniczącego Zarządu jednego lub dwóch wiceprzewodniczących, sekretarza i skarbnika.
4. W sprawach nieuregulowanych odrębnie, do władz Oddziału Terenowego stosuje się odpowiednio postanowienia Statutu dotyczące władz krajowych.

§ 29

Posiedzenia Zarządu Oddziału odbywają się w miarę potrzeb, ale nie rzadziej niż raz w roku.

§ 30

Do kompetencji Zarządu Oddziału należy:

- 1) organizowanie działalności i kierowanie bieżącą pracą Oddziału;
- 2) realizowanie zadań statutowych;
- 3) wykonywanie uchwał i postanowień władz Stowarzyszenia;
- 4) przyjmowanie nowych członków Stowarzyszenia;
- 5) wystąpienie do biskupa miejsca o powołanie Duszpasterza;
- 6) współpraca z Duszpasterzem.

§ 31

Do kompetencji Komisji Rewizyjnej Oddziału należy:

- 1) kontrolowanie, co najmniej raz w roku działalności Oddziału;
- 2) składanie sprawozdań na Walnym Zebraniu i składanie wniosków o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi.

Rozdział VI. Majątek i działalność gospodarcza Stowarzyszenia

§ 32

1. Majątek Stowarzyszenia powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku Stowarzyszenia oraz z ofiarności publicznej.
2. Stowarzyszenie, z zachowaniem obowiązujących przepisów, może przyjmować darowizny, spadki i zapisy oraz korzystać z ofiarności publicznej.
3. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą, według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach. Dochód z działalności gospodarczej Stowarzyszenia służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków.
4. Stowarzyszenie może otrzymać dotację według zasad określonych w odrębnych przepisach.

Rozdział VII. Postanowienia końcowe

§ 33

1. Statut może być zmieniony lub zastąpiony nowym wyłącznie przez Walne Zebranie Stowarzyszenia, na podstawie uchwały powziętej większością 2/3 głosów, przy obecności co najmniej połowy członków (delegatów).
2. Każda zmiana Statutu w całości czy części wymaga zatwierdzenia Konferencji Episkopatu Polski, zgodnie z kan. 299 § 3 Kodeksu Prawa Kanonicznego.

§ 34

1. Rozwiązanie Stowarzyszenia lub Oddziału Terenowego może nastąpić na wniosek organu nadzorującego w przypadkach, gdy:
  - 1) liczba członków jest mniejsza niż liczba członków wymaganych do jego założenia;

- 2) Stowarzyszenie lub Oddział Terenowy nie posiada przewidzianych w ustawie władz i nie ma warunków do ich wyłonienia w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy;
  - 3) działalność Stowarzyszenia lub Oddziału Terenowego wykazuje rażące lub uporczywe naruszanie prawa albo postanowień Statutu i nie ma warunków do przywrócenia działalności zgodnej z prawem lub Statutem.
2. Stowarzyszenie może być rozwiązane lub zawieszona w swej działalności na podstawie uchwały Walnego Zebrania, powziętej większością 2/3 głosów, przy obecności co najmniej połowy członków (delegatów).
  3. Likwidatorami są członkowie Zarządu Stowarzyszenia, o ile Walne Zebranie nie wyznaczy innych likwidatorów.
  4. Rozwiązując Stowarzyszenie, Walne Zebranie decyduje, w porozumieniu z Konferencją Episkopatu Polski, o przeznaczeniu majątku rozwiązanego Stowarzyszenia.

Statut przyjęty uchwałą nr 5/2018 podjętą przez Walne Zebranie Katolickiego Stowarzyszenia Energetyków „Nazaret” w dniu 13 kwietnia 2018 r., został zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu Polski na mocy uchwały nr 6/380/2018 z dnia 25 września 2018 r. na czas nieokreślony.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 7/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie nowelizacji Statutu Caritas Polska

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, zgodnie z § 9 pkt 3 Statutu Caritas Polska, zatwierdza znowelizowany Statut Caritas Polska. Zmiany zostają wprowadzone do następujących przepisów: § 5, § 6 ust. 1, § 7, § 11 ust. 4, § 12 ust. 3, § 24, § 26, § 27, natomiast § 34 zostaje usunięty.

Tekst jednolity Statutu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**STATUT
Caritas Polska**

Rozdział I. Postanowienia ogólne

§ 1

Caritas Polska, zwana dalej Caritas, jest duszpasterską instytucją charytatywną Kościoła Katolickiego w Polsce, erygowaną przez Konferencję Episkopatu Polski, nawiązującą w swojej działalności do tradycji Caritas sprzed roku 1950.

§ 2

Caritas, nie naruszając kompetencji biskupów diecezjalnych w ich Kościołach partykularnych, które ze swej natury powołane są do chrześcijańskiej dobroczynności, współdziała zarówno z Konferencją Episkopatu Polski, jak również z diecezjami w wypełnianiu ich zadań w tej dziedzinie w Polsce i poza jej granicami.

§ 3

Caritas posiada kościelną i cywilną osobowość prawną i działa w oparciu o przepisy prawa kanonicznego, odpowiednie przepisy prawa państwowego oraz postanowienia Statutu.

§ 4

1. Siedzibą Caritas jest Warszawa.
2. Caritas za zgodą Konferencji Episkopatu Polski, jak również właściwej władzy kościelnej, może prowadzić działalność oraz tworzyć jednostki organizacyjne na terenie całej Polski, służące do realizacji swych celów statutowych.

§ 5

Caritas jest członkiem Caritas Internationalis i Caritas Europa oraz współpracuje z Dykasterią ds. Integralnego Rozwoju Człowieka.

Rozdział II. Cele i zadania Caritas

§ 6

1. Celem Caritas jest kościelna posługa miłosierdzia realizowana w zakresie potrzeb duchowych i materialnych człowieka, w sferze zadań, o których mowa w § 7 ust. 1-2 Statutu oraz w wyodrębnionym w sposób zapewniający należyłą identyfikację pod względem organizacyjnym i rachunkowym zakresie, działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych, o których mowa w § 7 ust. 3-4 Statutu na rzecz ogółu społeczności lub określonej grupy osób ze względu na ich szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną w stosunku do społeczeństwa.
2. Caritas zobowiązana jest w swojej działalności kierować się zasadami katolickimi i nie może przyjmować zobowiązań, które w jakiejś mierze mogłyby warunkować przestrzeganie wspomnianych zasad.
3. Caritas nie powinna być finansowana przez organizacje lub instytucje, których cele są sprzeczne z nauką Kościoła.
4. Caritas nie powinna przyjmować ofiar przeznaczonych na finansowanie inicjatyw, które co do celów lub sposobów w ich osiągnięciu nie byłyby zgodne z nauką Kościoła.

§ 7

1. Caritas może podejmować w ramach kościelnej posługi miłosierdzia następujące zadania:
  - 1) krzewienie i ożywianie miłości chrześcijańskiej wobec jednostek i grup społecznych;
  - 2) doszkalać i formacja osób duchownych i świeckich, w tym pracowników Caritas i wolontariuszy;

- 3) organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji, seminariów – wspierających osoby i grupy społeczne, w tym bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem, niepełnosprawnych;
  - 4) analizowanie przyczyn ludzkiej biedy, zakresu jej występowania, opracowywanie programów i środków zaradczych zmierzających do jej usuwania;
  - 5) organizowanie szeroko rozumianej działalności charytatywnej i charytatywno-opiekuńczej, promocji zatrudnienia i integracji społeczno-zawodowej, systematyzowanie jej form i podejmowanie działań na rzecz potrzebujących, w szczególności: rodziny, dzieci, młodzieży, chorych, seniorów, niepełnosprawnych, samotnych matek, bezrobotnych, ofiar przemocy, uzależnionych, migrantów i uchodźców, ofiar klęsk żywiołowych w kraju i za granicą oraz epidemii i konfliktów zbrojnych;
  - 6) świadczenie i organizowanie pomocy materialnej dla osób, rodzin, grup społecznych oraz środowisk;
  - 7) organizowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich, zagrożonych biedą i patologią, a także z rodzin polonijnych;
  - 8) wspieranie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
  - 9) organizowanie pomocy doraźnej i rozwojowej na terenie Polski i za granicą;
  - 10) pomoc w organizowaniu powrotów dobrowolnych cudzoziemcom;
  - 11) działalność charytatywna i humanitarna pełniona w duchu poszanowania osoby ludzkiej;
  - 12) pomocy społecznej, w szczególności tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
  - 13) ochrona zdrowia, w tym zdrowia psychicznego.
2. W celu realizacji zadań, o której mowa w ust. 1, Caritas prowadzi kościelną posługę miłosierdzia, w szczególności poprzez podejmowanie następujących działań:
- 1) inicjowanie i organizowanie spotkań modlitewnych, pielgrzymek, rekolekcji i dni skupienia;
  - 2) organizowanie konferencji naukowych, dyskusji, prelekcji promujących chrześcijański system wartości ewangelicznych, a w szczególności posługę miłosierdzia;
  - 3) organizowanie wizyt i wyjazdów studyjnych oraz stażowych dla wzmocnienia kościelnej posługi miłosierdzia;
  - 4) systematyzowanie działalności miłosierdzia;
  - 5) inspirowanie i prowadzenie różnorodnej działalności popularyzującej Naukę Społeczną Kościoła w dziedzinie pomocy bliźniemu w Polsce i poza jej granicami;
  - 6) współdziałanie z Caritas Europa oraz Caritas Internationalis w udzielaniu pomocy humanitarnej i rozwojowej;
  - 7) organizowanie transportów pomocy humanitarnej;
  - 8) udzielanie pomocy materialnej i finansowej w realizacji zadań z zakresu edukacji, ochrony zdrowia, pomocy społecznej świadczonych przez polskich misjonarzy;
  - 9) organizowanie i wdrażanie systemu rozwoju osobistego dzieci i młodzieży w oparciu o wartości chrześcijańskie;
  - 10) publikacje materiałów ewangelizacyjnych promujących działalność miłosierdzia;
  - 11) gromadzenie środków finansowych z dobrowolnych wpłat;
  - 12) udzielanie pomocy materialnej potrzebującym.
3. Caritas może prowadzić, w wyodrębnionym w sposób zapewniający należyłą identyfikację pod względem organizacyjnym i rachunkowym zakresie, nieodpłatną lub odpowiednio odpłatną działalność pożytku publicznego, w sferze następujących zadań publicznych:
- 1) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
  - 2) działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
  - 3) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
  - 4) działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;

- 5) działalności na rzecz integracji cudzoziemców;
  - 6) ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej;
  - 7) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
  - 8) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
  - 9) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
  - 10) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
  - 11) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
  - 12) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
  - 13) działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;
  - 14) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
  - 15) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
  - 16) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
  - 17) turystyki i krajoznawstwa;
  - 18) ratownictwa i ochrony ludności;
  - 19) pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
  - 20) działalności na rzecz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
  - 21) promocji i organizacji wolontariatu;
  - 22) pomocy Polonii i Polakom za granicą;
  - 23) działalności na rzecz kombatanów i osób represjonowanych;
  - 24) działalności na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa;
  - 25) promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
  - 26) działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
  - 27) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
  - 28) rewitalizacji;
  - 29) działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r., w zakresie określonym w pkt 1-28 niniejszego statutu.
4. W celu realizacji zadań określonych w ust. 3 Caritas prowadzi nieodpłatną lub odpowiednio odpłatną działalność pożytku publicznego, w szczególności poprzez podejmowanie następujących działań:
- 1) organizowanie wykładów, seminariów, odczytów, konferencji, spotkań, prelekcji, konkursów, koncertów, wystaw i innych wydarzeń;
  - 2) organizowanie i prowadzenie szkoleń i warsztatów, różnych form zajęć z zakresu kultury fizycznej, sportu i rekreacji;
  - 3) współpracę z administracją publiczną każdego szczebla dla realizacji celów Caritas;
  - 4) udzielanie różnego rodzaju wsparcia rodzinom, osobom niepełnosprawnym, osobom starszym będącym w potrzebie;
  - 5) organizowanie wolontariatu;
  - 6) organizowanie wizyt i wyjazdów studyjnych oraz stażowych;
  - 7) podejmowanie działań i wspieranie inicjatyw na rzecz ochrony środowiska naturalnego;
  - 8) współpracę ze szkołami, uczelniami wyższymi, mediami, organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji celów statutowych Caritas;
  - 9) współpracę z krajowymi i zagranicznymi organizacjami;
  - 10) organizowanie transportów pomocy humanitarnej;
  - 11) udzielanie pomocy materialnej i finansowej w realizacji zadań z zakresu edukacji, ochrony zdrowia, pomocy społecznej;

- 12) publikowanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych i promocyjnych w formie wydawnictw, nagrań, programów telewizyjnych i radiowych, poprzez media społecznościowe i na stronach internetowych;
- 13) występowanie z wnioskami, opiniami, analizami do właściwych władz w sprawach związanych z realizacją celów statutowych.

§ 8

Dla realizacji celów i zadań, o których mowa w § 6 i § 7 Caritas współdziała w szczególności z następującymi podmiotami:

- 1) Caritas diecezjalnymi;
- 2) innymi kościelnymi instytucjami charytatywnymi w Polsce;
- 3) organizacjami charytatywnymi innych wyznań i religii oraz ze świeckimi organizacjami charytatywnymi, z zachowaniem własnej tożsamości;
- 4) organami administracji publicznej w kraju i z funduszami państwowymi, w tym dostępnymi w ramach Unii Europejskiej;
- 5) osobami i instytucjami zagranicznymi i międzynarodowymi.

Rozdział III. Władza nadrzędna

§ 9

Nadrzędną władzą Caritas jest Konferencja Episkopatu Polski, która:

- 1) powołuje i rozwiązuje Caritas;
- 2) nadaje jej Statut;
- 3) dokonuje zmian w Statucie;
- 4) powołuje i odwołuje Dyrektora;
- 5) udziela „nihil obstat” na kandydaturę Zastępców Dyrektora;
- 6) powołuje i odwołuje członków Komisji Nadzorczej;
- 7) przyjmuje roczne sprawozdania z działalności i stanu finansów Caritas;
- 8) decyduje o przeznaczeniu majątku Caritas w przypadku jej rozwiązania (z uwzględnieniem prowadzonej działalności pożytku publicznego i odpowiednich przepisów państwowych).

Rozdział IV. Dyrektor i pracownicy Caritas

§ 10

Organem Caritas jest Dyrektor Caritas, zwany dalej Dyrektorem.

§ 11

1. Dyrektor powoływany jest przez Konferencję Episkopatu Polski, na okres pięciu lat, spośród trzech kandydatów przedstawionych jej przez Radę Stałą Konferencji.
2. Dyrektor może być w każdym czasie odwołany.
3. Funkcję Dyrektora można pełnić bez przerwy nie dłużej niż dwie kadencje.
4. W sytuacji zawierania umowy o pracę z Dyrektorem, Caritas Polska reprezentuje Przewodniczący Komisji Nadzorczej.

§ 12

1. Do zadań Dyrektora należy w szczególności:
  - 1) kierowanie działalnością Caritas;
  - 2) reprezentowanie jednoosobowo Caritas i występowanie w jej imieniu zgodnie z przepisami prawa;
  - 3) zatrudnianie pracowników zgodnie z potrzebami Caritas;
  - 4) zwoływanie Zgromadzenia Dyrektorów Caritas diecezjalnych i przewodniczenie jego obradom;
  - 5) sporządzanie programu działalności i preliminarza budżetowego Caritas na rok następny;
  - 6) sporządzanie sprawozdania z działalności i stanu finansów Caritas za rok ubiegły.

2. Dyrektor przedstawia Konferencji Episkopatu Polski kandydatów na Zastępców Dyrektora i powołuje ich po uzyskaniu „nihil obstat” Konferencji.
3. Dyrektor powołuje od jednego do trzech Zastępców Dyrektora i określa zakres obowiązków każdego z Zastępców, z uwzględnieniem obowiązku, o którym w § 14. Wycofanie „nihil obstat” skutkuje wygaśnięciem pełnienia funkcji.
4. Dyrektor może powołać i odwołać Sekretarza, który jest odpowiedzialny za funkcjonowanie biura Caritas.

§ 13

1. Zastępca Dyrektora wykonuje zadania powierzone mu przez Dyrektora i zastępuje go w czasie nieobecności według kolejności ustalonej przez Dyrektora.
2. Reprezentowanie Caritas przez Zastępcę Dyrektora możliwe jest wyłącznie na podstawie i w zakresie pełnomocnictwa udzielonego przez Dyrektora w imieniu Caritas.
3. Caritas prowadzi wewnętrzny rejestr udzielonych pełnomocnictw.

§ 14

Po upływie kadencji Dyrektora lub w razie jej przerwania, odpowiedni Zastępca pełni obowiązki Dyrektora do czasu powołania nowego i składa rezygnację na jego ręce.

§ 15

1. Pracownicy Caritas uczestniczą w misji charytatywnej Kościoła poprzez swą pracę i postawę opartą na etosie miłości bliźniego wynikającym z Ewangelii.
2. Pracownicy Caritas mają obowiązek doskonalenia zawodowego i formacji w sposób określony w Regulaminie pracy Caritas.
3. Do pracowników Caritas mają zastosowanie prawa i obowiązki zapisane w Kodeksie pracy, Regulaminie pracy Caritas oraz Kodeksie etycznym pracowników Caritas.
4. Caritas zobowiązana jest do wybierania swoich pracowników spośród osób, które podzielają, a przynajmniej szanują katolicki charakter dzieł posługi miłości.

§ 16

Wynagrodzenie pracowników Caritas powinno być świadectwem chrześcijańskiej skromności, z uwzględnieniem wymogów sprawiedliwości i koniecznych funkcji zawodowych.

Rozdział V. Komisja Nadzorcza

§ 17

1. Komisja Nadzorcza składa się z trzech osób powołanych na okres pięciu lat przez Konferencję Episkopatu Polski. Członkowie Komisji Nadzorczej pełnią swoje obowiązki do czasu powołania jej nowych członków.
2. Członkiem Komisji Nadzorczej i zarazem jej Przewodniczącym jest każdorazowy Przewodniczący Komisji Charytatywnej Konferencji Episkopatu Polski.
3. Członkowie Komisji Nadzorczej mogą być w każdym czasie odwołani.
4. Członkami Komisji Nadzorczej nie mogą być osoby skazane prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.
5. Członkowie Komisji Nadzorczej nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej.
6. Członkowie Komisji Nadzorczej mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w tym organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni.

§ 18

Zadaniem Komisji Nadzorczej jest:

- 1) dokonywanie kontroli i oceny całokształtu stanu i działalności Caritas oraz przedstawianie jej do aprobaty Konferencji Episkopatu Polski do dnia 30 czerwca każdego roku kalendarzowego wraz z wnioskami z dokonanej kontroli;
- 2) opiniowanie warunków zatrudniania w Caritas;
- 3) zatwierdzanie programu działalności i preliminarza budżetu Caritas na rok następny;
- 4) opiniowanie sprawozdań z działalności i stanu finansów Caritas za rok ubiegły;
- 5) wnioskowanie do Dyrektora o dokonanie audytu zewnętrznego w terminie określonym przez Komisję Nadzorczą; wyboru audytora dokonuje Komisja Nadzorcza.

§ 19

1. Komisja Nadzorcza zbiera się na posiedzeniach co najmniej dwa razy w roku.
2. Członkowie Komisji Nadzorczej mogą w każdym czasie żądać od Dyrektora udzielenia pisemnych lub ustnych wyjaśnień o stanie spraw Caritas, jak również okazania im dokumentów.

Rozdział VI. Zgromadzenie Dyrektorów Caritas

§ 20

Dyrektorzy Caritas diecezjalnych tworzą Zgromadzenie Dyrektorów, któremu z urzędu przewodniczy każdorazowy Dyrektor Caritas.

§ 21

Zgromadzenie Dyrektorów jest płaszczyzną współdziałania oraz wzajemnego wspierania się Caritas diecezjalnych dla doskonalenia służby miłosierdzia i działalności pożytku publicznego.

§ 22

Zgromadzenie Dyrektorów może:

- 1) zapraszać specjalistów i biegłych w omawianych sprawach i wysłuchiwać ich opinii;
- 2) planować i organizować wspólne konferencje, szkolenia, kursy, seminaria, rekolekcje dla pracowników i wolontariuszy;
- 3) promować inne formy wspierające misję charytatywną Kościoła w Polsce.

§ 23

1. Zgromadzenie Dyrektorów zbiera się raz na kwartał, a także w razie potrzeby – na wniosek Dyrektora Caritas lub na wniosek zgłoszony przez co najmniej dziesięciu Dyrektorów diecezjalnych – częściej.
2. Z prac Zgromadzenia Dyrektorów sporządza się dokumentację niezbędną dla prowadzenia spraw, które były przedmiotem obrad.
3. Za dokumentację odpowiada Dyrektor Caritas.

Rozdział VII. Środki materialne

§ 24

Środki materialne na działalność Caritas pochodzą w szczególności z następujących źródeł:

- 1) ze spadków, zapisów i darowizn krajowych i zagranicznych itp.;
- 2) z ofiar i zbiórek pieniężnych i w naturze;
- 3) zbiórek publicznych;
- 4) z nieruchomości i mienia ruchomego stanowiącego jej własność oraz z obrotu tym majątkiem z zachowaniem przepisów kan. 1292 § 1 KPK;
- 5) z funduszy i udziałów pochodzących z fundacji, spółek, zakładów wytwórczych, usługowych itp.;

- 6) z subwencji, dotacji i ofiar pochodzących od krajowych instytucji i przedsiębiorstw państwowych, społecznych, wyznaniowych i prywatnych.

§ 25

W dysponowaniu środkami materialnymi Caritas wypełnia wolę ofiarodawców, zgodnie z przepisami kan. 1267 § 3 KPK oraz przestrzega przepisów prawa polskiego i kanonicznego, w szczególności kan. 1282, 1284 § 1 i 1290 KPK.

§ 26

Zaciąganie zobowiązań majątkowych, dysponowanie środkami finansowymi, zawieranie umów majątkowych wymaga w stosunkach wewnętrznych Caritas zasięgnięcia opinii księgowego. Nie uchybia to zasadzie jednoosobowej reprezentacji Caritas przez jej Dyrektora oraz uregulowaniom prawa kanonicznego dotyczącym alienacji, w tym dotyczącym obowiązku uzyskiwania odpowiedniej zgody Konferencji Episkopatu Polski lub Stolicy Apostolskiej.

§ 27

1. Caritas – jako organizacja pożytku publicznego – wyodrębnia organizacyjnie i rachunkowo prowadzoną działalność pożytku publicznego i przeznaczone na tę działalność środki publiczne od środków pozyskiwanych i przeznaczonych na kościelną posługę miłosierdzia.
2. W zakresie działalności pożytku publicznego Caritas, oprócz nadzoru i kontroli wewnętrznej, podlega kontroli państwowej określonej przepisami prawa.
3. W zakresie kościelnej posługi miłosierdzia Caritas podlega nadzorowi i kontroli wewnętrznej określonej przez prawo kanoniczne.
4. Dyrektor Caritas Polska wyznacza jednego z Zastępców Dyrektora oraz zespół pracowników do prowadzenia nieodpłatnej działalności pożytku publicznego.
5. Caritas, wyodrębniając działalność pożytku publicznego od kościelnej posługi miłosierdzia zgodnie z ust. 1, wyodrębnia rachunkowo odpowiednio nieodpłatną lub odpowiednio odpłatną działalność pożytku publicznego w sposób umożliwiający określenie przychodów, kosztów i wyników każdej z tych działalności, w szczególności poprzez prowadzenie odrębnych kont lub subkont rachunkowych, z zastrzeżeniem przepisów o rachunkowości.

§ 28

1. Caritas może prowadzić odpłatą i nieodpłatną działalność pożytku publicznego, jak również działalność gospodarczą.
2. Cały dochód uzyskany w wyniku prowadzenia działalności pożytku publicznego przeznaczają się na działalność pożytku publicznego.

§ 29

W dysponowaniu środkami materialnymi Caritas w zakresie działalności pożytku publicznego zabrania się:

- 1) udzielania pożyczek lub zabezpieczania zobowiązań jej majątkiem w stosunku do jej członków, członków jej organów, pracowników lub wolontariuszy oraz osób, z którymi członkowie, członkowie jej organów, pracownicy lub wolontariusze pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, zwanych dalej „osobami bliskimi”;
- 2) przekazywania majątku na rzecz członków, członków jej organów, pracowników lub wolontariuszy oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności, jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach;
- 3) wykorzystywania majątku na rzecz członków, członków jej organów, pracowników lub wolontariuszy oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika z celu statutowego;

- 4) zakupu towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie, członkowie jej organów, pracownicy lub wolontariusze, oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe.

§ 30

1. Program działalności i preliminarz budżetowy Caritas na rok następny powinien być przedstawiony Komisji Nadzorczej do dnia 31 października każdego roku.
2. Sprawozdanie z działalności i stanu finansów Caritas za rok ubiegły powinno być przedstawione Komisji Nadzorczej do dnia 31 maja każdego roku.

§ 31

1. W razie likwidacji Caritas środki finansowe uzyskane z działalności pożytku publicznego Caritas zobowiązana jest przekazać zgodnie z przepisami prawa państwowego.
2. W razie likwidacji Caritas pozostały jej majątek – uwzględniając wolę ofiarodawców – przechodzi na własność Konferencji Episkopatu Polski.

Rozdział VIII. Symbole i święta

§ 32

1. Caritas używa pieczęci z logo Caritas oraz napisem Caritas Polska.
2. Logo Caritas składa się przede wszystkim z symbolu przedstawiającego równoramienny krzyż, uzupełniony potrójnymi falistymi promieniami, wychodzącymi z każdego wewnętrznego kąta między ramionami krzyża oraz napisu CARITAS stylizowanego na symbol serca, znajdującego się w centralnej części pola krzyża. Pod symbolem krzyża znajduje się umieszczony centralnie napis CARITAS POLSKA.

§ 33

Uroczystością patronalną Caritas jest druga Niedziela Wielkanocna, która jest obchodzona jako Święto Miłosierdzia Bożego.

Statut niniejszy został zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu Polski na mocy uchwały nr 7/380/2018 z dnia 25 września 2018 r.

+ Stanisław Gądecki
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ Artur G. Miziński
Sekretarz Generalny KEP

**Uchwała nr 8/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie powołania Duszpasterza Krajowego
Katolickiego Stowarzyszenia Energetyków „Nazaret”**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 19, w związku z § 1 ust. 4 pkt 1 Statutu Katolickiego Stowarzyszenia Energetyków „Nazaret”, na wniosek Zarządu Krajowego tegoż Stowarzyszenia powołuje ks. dr. Sławomira ZYGE, prezbitera Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej, na Duszpasterza Krajowego Katolickiego Stowarzyszenia Energetyków „Nazaret”, na okres do października 2020 r.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 9/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie powołania Rady Fundacji
„Dzieło Nowego Tysiąclecia” siódmej kadencji (2018-2021)

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, w związku z art. 16 Statutu Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia”, powołuje Radę Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia” siódmej kadencji (2018-2021) na okres trzech lat, w następującym składzie:

1. kard. Kazimierz NYCZ
2. abp Wojciech POLAK
3. abp Marek JĘDRASZEWSKI
4. bp Marek MENDYK
5. ks. Henryk ZIELIŃSKI
6. p. Katarzyna CHAŁASIŃSKA-MACUKOW
7. p. Joanna KRUPSKA
8. p. Zbigniew CIEŚLAK
9. p. Piotr GAWEŁ
10. p. Jerzy OŁĘDZKI
11. p. Andrzej ROŚCISZEWSKI
12. p. Adam TAŃSKI.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 10/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie powołania
przewodniczącego Rady Nadzorczej Fundacji „Opoka”

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, w związku z art. 16 i 18 Statutu Fundacji „Opoka” powołuje bp. Marka SOLARCZYKA, Biskupa Pomocniczego Diecezji War-

szawsko-Praskiej, na Przewodniczącego Rady Nadzorczej Fundacji „Opoka”, na drugą pięcioletnią kadencję.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 11/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia kandydata na Rektora
Polskiej Misji Katolickiej we Francji

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 32 Statutu KEP oraz § 81 ust. 4 Regulaminu KEP, zatwierdza ks. Bogusława BRZYSIA jako kandydata na Rektora Polskiej Misji Katolickiej we Francji, na kolejną kadencję.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 12/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia kandydata na Koordynatora
Duszpasterstwa Polskojęzycznego
na terenie Australii i Nowej Zelandii

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 32 Statutu KEP oraz § 81 ust. 4 Regulaminu KEP, zatwierdza ks. Tadeusza PRZYBYŁAKA SChr jako kandydata na Koordynatora Duszpasterstwa Polskojęzycznego na terenie Australii i Nowej Zelandii, w miejsce ks. Wiesława Słowika SJ.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 13/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie wyboru
Przewodniczącego Rady ds. Apostolstwa Świeckich

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 50 Statutu KEP wybiera bp. Ignacego DECA, Biskupa Diecezji Świdnickiej, na Przewodniczącego Rady ds. Apostolstwa Świeckich, na drugą pięcioletnią kadencję.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 14/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia
składu Rady ds. Ekumenizmu

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 49 i 51 Statutu KEP oraz § 44 ust. 2 Regulaminu KEP, na wniosek bp. Krzysztofa Nitkiewicza, Przewodniczącego Rady ds. Ekumenizmu, zatwierdza następujący skład tejże Rady:

1. Członkowie:
  - abp Grzegorz RYŚ, Metropolita Łódzki
  - bp Andrzej CZAJA, Biskup Diecezji Opolskiej
  - bp Bronisław DEMBOWSKI, Biskup Senior Diecezji Włocławskiej
  - bp Jacek JEZIERSKI, Biskup Diecezji Elbląskiej
2. Konsultorzy:
  - ks. Stefan BATRUCH
  - ks. Zygfryd GLAESER
  - ks. Wojciech HANC
  - ks. Tadeusz KAŁUŻNY SCJ
  - ks. Radosław KIMSZA
  - Piotr KOPIEC, prof. KUL
  - ks. Sławomir PAWŁOWSKI SAC.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Uchwała nr 15/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia
składu Rady ds. Rodziny

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 49 i 51 Statutu KEP oraz § 44 ust. 2 Regulaminu KEP, na wniosek bp. Wiesława Śmigła, Przewodniczącego Rady ds. Rodziny, zatwierdza następujący skład teje Rady:

1. Członkowie:

- abp Andrzej DZIĘGA, Metropolita Szczecińsko-Kamieński
- abp Grzegorz RYŚ, Metropolita Łódzki
- bp Damian BRYL, Biskup Pomocniczy Archidiecezji Poznańskiej
- bp Romuald KAMIŃSKI, Biskup Diecezji Warszawsko-Praskiej
- bp Grzegorz KASZAK, Biskup Diecezji Sosnowieckiej
- bp Jan SZKODOŃ, Biskup Pomocniczy Archidiecezji Krakowskiej
- bp Jan WĄTROBA, Biskup Diecezji Rzeszowskiej
- bp Adam WODARCZYK, Biskup Pomocniczy Archidiecezji Katowickiej
- bp Józef WRÓBEL, Biskup Pomocniczy Archidiecezji Lubelskiej

2. Konsultorzy:

- ks. Sławomir AŁASZEWSKI
- p. Bożena BASSA
- ks. Przemysław DRĄG
- ks. Paweł GAŁUSZKA
- ks. Jacek GOLEŃ
- p. Irena GRZYBOWSKA
- p. Jerzy GRZYBOWSKI
- p. Mieczysław GUZEWICZ
- p. Kazimierz KAPERA
- p. Katarzyna MACIEJEWSKA
- p. Paweł MACIEJEWSKI
- p. Paulina MICHALSKA
- p. Michał MICHALSKI
- p. Maria SMERECZYŃSKA
- p. Anna WARDAK
- p. Janusz WARDAK
- p. Barbara WIATER
- p. Marta WIERZBICKA-KUCZAJ
- p. Henryk KUCZAJ
- p. Paweł WOSICKI.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**Uchwała nr 16/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia
Konsultorów Rady ds. Kultury
i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 49 i 51 Statutu KEP oraz § 44 ust. 2 Regulaminu KEP, na wniosek bp. Michała Janochy, Przewodniczącego Rady ds. Kultury i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego, zatwierdza p. dr. Leszka MAŹZIKA, prof. KUL oraz p. Stanisława NIEMCZYKA na Konsultorów tejże Rady.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**Uchwała nr 17/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie powołania
Delegatów Konferencji Episkopatu Polski**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 54 Statutu KEP oraz § 44 ust. 3 Regulaminu KEP, powołuje:

- 1) bp. Andrzeja Franciszka DZIUBĘ, Biskupa Diecezji Łowickiej, na Delegata Konferencji Episkopatu Polski na Międzynarodowe Kongresy Eucharystyczne, na trzecią pięcioletnią kadencję;
- 2) bp. Piotra SAWCZUKA, Biskupa Pomocniczego Diecezji Siedleckiej, na Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Polskich Przetwórców Żywności, na drugą pięcioletnią kadencję.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**Uchwała nr 18/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie powołania
Protektora Ruchu Szensztackiego w Polsce**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 54 Statutu KEP oraz § 44 ust. 3 Regulaminu KEP, powołuje bp. Pawła CIEŚLIKA, Biskupa Pomocniczego Seniora Diecezji Koszalińsko-Koło-brzeskiej, na Protektora Ruchu Szensztackiego w Polsce, na trzecią pięcioletnią kadencję.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**Uchwała nr 19/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia Duszpasterza Krajowego
Stowarzyszenia Harcerstwa Katolickiego „Zawisza”
Federacja Skautingu Europejskiego**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, w związku z § 5 ust. 2 i § 27 ust. 1 i 2 Statutu Stowarzyszenia Harcerstwa Katolickiego „Zawisza” Federacja Skautingu Europejskiego zatwierdza ks. Mariusza SOBKOWIAKA, Prezbitera Archidiecezji Wrocławskiej, na Duszpasterza Krajowego Stowarzyszenia Harcerstwa Katolickiego „Zawisza” Federacja Skautingu Europejskiego, na trzyletnią kadencję, w miejsce ks. dr. Piotra Zamarii.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**Uchwała nr 20/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie zatwierdzenia
Asystenta Kościelnego
Stowarzyszenia Katechetyków Polskich**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 19, w związku z art. 3 ust. 2 Statutu Stowarzy-

szenia Katechetyków Polskich, na wniosek Zarządu tegoż Stowarzyszenia zatwierdza ks. prof. dr. hab. Andrzeja OFFMAŃSKIEGO, prezbitera Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej, jako Asystenta Kościelnego Stowarzyszenia Katechetyków Polskich, na drugą pięcioletnią kadencję.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

**Uchwała nr 21/380/2018
Konferencji Episkopatu Polski
z dnia 25 września 2018 r.
w sprawie powołania
dyrektora „Apostolstwa Chorych”**

Konferencja Episkopatu Polski podczas 380. Zebrania Plenarnego, odbywającego się w Płocku w dniach 25-26 września 2018 r., na podstawie art. 19 Statutu KEP, w związku z art. 7 Statutu „Apostolstwa Chorych”, w uzgodnieniu z abp. Wiktorem Skworcem, Metropolita Katowickim, będącym biskupem właściwym ze względu na siedzibę Apostolstwa – Katowice, powołuje ks. dr. Wojciecha BARTOSZKA, Prezbitera Archidiecezji Katowickiej, na dyrektora „Apostolstwa Chorych”, na pierwszą pięcioletnią kadencję.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

2. Oświadczenia, apele i stanowiska Konferencji Episkopatu Polski, jej organów i gremiów statutowych

2.1. OŚWIADCZENIA, APELE I STANOWISKA PREZYDIUM KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

Apel Prezydium Konferencji Episkopatu Polski w sprawie zatrzymania aborcji eugenicznej (10.01.2018)

Wkrótce ma być procedowana obywatelska inicjatywa ustawodawcza „Zatrzymaj aborcję”, która zakłada usunięcie możliwości zabicia dziecka ze względu na podejrzenie niepełnosprawności bądź choroby (aborcja eugeniczna). Konferencja Episkopatu Polski od początku popiera tę inicjatywę jako ważny krok do pełnej ochrony życia i dziękuje ok. 830 tysiącom obywateli Polski, którzy złożyli podpis pod tym projektem.

Serdecznie prosimy wiernych o modlitwę w intencji ochrony życia dzieci nienarodzonych. Apelujemy do wszystkich parlamentarzystów, aby uszanowali prawo do życia każdego człowieka i przyjęli obywatelski projekt ustawy „Zatrzymaj aborcję”. Przypominamy, że prawo do życia nie

jest kwestią tylko religijną czy światopoglądową, ale wynika z prawa naturalnego i powszechnie uznanej godności człowieka. Tak jak niejednokrotnie podkreślaliśmy, zamiast aborcji zawsze można oddać dziecko do adopcji.

Przypominamy również, iż ci, którzy respektują prawa człowieka – a wśród nich pierwszym jest prawo do życia – nie powinni popierać projektów prawnych skierowanych przeciwko życiu.

W tym ważnym czasie pamiętajmy o słowach naszego rodaka – św. Jana Pawła II: „Naród, który zabija własne dzieci, jest narodem bez przyszłości”.

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

+ *Marek Jędraszewski*

Arcybiskup Metropolita Krakowski
Zastępca Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski

+ *Artur G. Miziński*

Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, dnia 10 stycznia 2018 r.

**Komunikat Prezydium Konferencji Episkopatu Polski
w sprawie procedowania obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej
zwiększającej ochronę prawa do życia (11.01.2018)**

W imieniu Konferencji Episkopatu Polski dziękujemy organizatorom obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej „Zatrzymaj aborcję”, wolontariuszom zbierającym podpisy, 830 tysiącom obywateli, którzy podpisali się pod tym projektem, oraz wszystkim posłom, którzy – głosując za życiem – udzielili poparcia temu obywatelskiemu projektowi ustawy. Ufamy, że wkrótce zostaną zwiększone prawne gwarancje ochrony życia najsłabszych przez powstrzymanie aborcji eugenicznej.

Kilka dni temu Ojciec Święty Franciszek – przemawiając do dyplomatów z całego świata – powiedział, że po siedemdziesięciu latach od przyjęcia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka wciąż są łamane prawa podstawowe. „Przede wszystkim – podkreślił Papież – prawo do życia, wolności i nienaruszalności każdej osoby ludzkiej. Nasze prawa naruszają nie tylko wojny czy przemoc. W naszych czasach pojawiają się formy bardziej subtelne: myślę przede wszystkim o niewinnych dzieciach, odrzuconych jeszcze zanim się urodzą; czasem niechcianych tylko dlatego, że są chore czy zdeformowane, albo z powodu egoizmu dorosłych” (Watykan, 8.01.2018).

W kontekście trwających prac nad wspomnianym obywatelskim projektem ustawy bardzo prosimy o modlitwę w intencji ochrony prawa do życia.

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

+ *Marek Jędraszewski*

Arcybiskup Metropolita Krakowski
Zastępca Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski

+ *Artur G. Miziński*

Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, dnia 11 stycznia 2018 r.

2.2. OŚWIADCZENIA, APELE I STANOWISKA PRZEWODNICZĄCEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

Słowo abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, na XXI Dzień Judaizmu w Kościele katolickim w Polsce (17.01.2018)

Nacjonalizm a patriotyzm

Z okazji Dnia Judaizmu w Kościele katolickim w Polsce pragnę raz jeszcze zwrócić uwagę moich rodaków na niebezpieczeństwa związane z nacjonalizmem, a jednocześnie na piękno patriotyzmu.

Dzień Judaizmu przywołuje w naturalny sposób skojarzenie z kategorią narodu, i to w podwójny sposób. Z jednej bowiem strony, Biblia mówi o „narodzie wybranym”, z drugiej zaś, trudno nam zapomnieć o niemieckim narodowym socjalizmie, którego wyznawcy judaizmu byli ofiarami.

1. Nacjonalizm

Nacjonalizm – jako doktryna społeczno-polityczna – występuje w bardzo zróżnicowanej postaci. Jego początków można upatrywać w okresie romantyzmu, gdy w centrum ludzkiego przeżywania wspólnoty postawiono przynależność do własnego narodu, wraz z jego kulturą i duchową spuścizną. Propagowaniem takich postaw zajmowali się głównie pisarze i poeci. W końcu XIX w. przerodził się on w doktrynę polityczną, głoszącą konieczność walki z innymi w imię egoistycznie rozumianego „narodowego interesu”. Tak rozumiany nacjonalizm wyrastał na fundamencie darwinizmu społecznego, postrzegającego życie społeczne w kategoriach bezwzględnej walki.

Na gruncie teorii społecznych wyróżnia się niekiedy cztery formy nacjonalizmu: nacjonalizm integralny, nacjonalizm chrześcijański, nacjonalizm laicki i nacjonalizm neopogański (za: J. Bartyzel, *Nacjonalizm*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 13, Lublin 2009, kol. 622-624).

- a. Nacjonalizm integralny postrzega naród jako wspólnotę wielopokoleniową, obejmującą zarówno minione jak i przyszłe pokolenia. Narody kształtują się w ciągu dziejów, rozgrywających się w konkretnej przestrzeni geograficznej. Granice państw powinny być dostosowane do wymogów ich bezpieczeństwa oraz naturalnych uwarunkowań terytorium. Etniczne zróżnicowanie populacji nie stanowi tu większego problemu. Zakłada się jednak odnoszenie każdej kwestii politycznej do interesu narodu-państwa.
- b. Nacjonalizm chrześcijański – proponowany także przez niektórych katolików – jest rozumiany jako odkrycie wartości specyficznie narodowych i działanie zgodnie z tymi wartościami. Wychodząc z perspektywy uniwersalistycznej, domaga się on praw dla własnego narodu, a zarazem wyznacza sobie pewne granice. Nie jest wrogo nastawiony do innych kultur, a to, co narodowe, służyć ma temu, co uniwersalne. Narodowe ma tu charakter przypadłościowy, podczas gdy to, co religijne, jest koniecznością. Celem istnienia i działania narodu jest szerzenie wiary katolickiej.
- c. Nacjonalizm laicki nie przywiązuje wielkiej wagi do wartości i cnót w kształtowaniu więzi narodowych. Uznaje istnienie religii jako faktu socjologicznego i kulturowego, ale nie eksponuje wątków *stricte* religijnych w swoim programie. Laicki nacjonalizm niekiedy nabiera charakteru wybitnie antyreligijnego i zmierza do wykluczenia religii i moralności religijnej ze sfery politycznej, wprowadza antyreligijną propagandę, a czasami także wrogą separację państwa od Kościoła.
- d. Nacjonalizm neopogański odwołuje się z kolei do pewnych martwych pogańskich kultów, kulturowych archetypów czy etosu właściwego pradawnym wierzeniom, łącząc to z resentymentem wobec chrześcijaństwa. Niekiedy traktuje neopoganizm jako narzędzie do walki z chrześcijaństwem. Czasami towarzyszy temu jaskrawe przekraczanie norm chrześcijańskiej etyki (por. bp G. Chomyszyn, *Dwa królestwa*, Kraków 2017, s. 82).
- e. Skrajną formą nacjonalizmu jest szowinizm. Solidarności wewnątrz narodu towarzyszy w tym przypadku wyraźna niechęć czy wręcz wrogość zarówno wobec własnych mniej-

szości narodowych, jak i wobec innych narodowych wspólnot. Własny „interes narodowy” próbuje się realizować kosztem innych narodów. Bezkrytyczne przywiązanie do własnego narodu powoduje niezauważanie, bądź też pomniejszanie jego win i wad, przy równoczesnym odmawianiu wartości innym narodom oraz wyolbrzymianiu ich defektów. W efekcie uznaje się własne prawo do podporządkowywania ich sobie.

- f. Ta z konieczności uproszczona prezentacja nacjonalizmów wskazuje na jedną wspólną im cechę, a jest nią przekonanie, że „naród jest najwyższym dobrem”. Ojciec Józef Bocheński pisze: „Każdy nacjonalizm zawiera w sobie dwa twierdzenia: po pierwsze, że dany naród jest rodzajem absolutu, bóstwa stojącego ponad wszystkim, a więc także ponad jednostką, która winna wszystko dla niego poświęcić; po drugie, że dany naród jest czymś lepszym, godniejszym, bardziej wartościowym niż inne narody. (...) [Tymczasem] – kontynuuje o. Bocheński – naród jest tylko jedną z licznych grup, do których człowiek należy. Bo każdy człowiek jest przecież najpierw członkiem swojej rodziny, dalej regionu, grupy zawodowej, klasy. Poza granice narodu sięga jego przynależność do wspólnot kulturowych i religijnych” (J.M. Bocheński, *Sto zabobonów*, Kraków 1992, s. 89-90).
- g. Kościół katolicki krytycznie postrzega nacjonalizm, gdyż stawianie narodu na szczycie hierarchii wartości może prowadzić do swego rodzaju bałwochwalstwa. Papież Pius XI przestrzegał przed takim błędem pisząc w 1937 r.: „Kto ponad skalę wartości ziemskie rasę albo naród, albo państwo, albo ustrój państwa, przedstawicieli władzy państwowej albo inne podstawowe wartości ludzkiej społeczności, które w porządku doczesnym zajmują istotne i czcigodne miejsce, i czyni z nich najwyższą normę wszelkich wartości, także religijnych, i oddaje się im bałwochwalczo, ten przewraca i fałszuje porządek rzeczy stworzony i ustanowiony przez Boga-Człowieka i daleki jest od prawdziwej wiary w Boga i od światopoglądu odpowiadającego takiej wierze” (Pius XI, *Mit brennender Sorge*, nr 12).

Innym istotnym elementem w rozważaniach o nacjonalizmie jest pytanie o kryterium przynależności do narodu. Nacjonalizm bardzo często łączy kategorię narodu z kryterium biologicznym. Dopuszczeni do narodowej wspólnoty mieliby być zatem tylko ci, którzy mają wspólnych przodków. Oczywiście, w przypadku dużych wspólnot mówienie o wspólnych biologicznych przodkach jest mitem. W nauczaniu Kościoła, poczynając od św. Augustyna, naród traktowany jest jako wspólnota duchowa. Treścią więzi narodowej jest miłość, co oznacza, że ma ona charakter subiektywny, zależny od rozumu i woli człowieka. Naród jest przede wszystkim dziełem kultury. Jego istotę stanowi więź kulturowa między ludźmi (por. J. Majka, *Etyka społeczna i polityczna*, Warszawa 1993, s. 133). Mówił o tym św. Jan Paweł II w przemówieniu na forum UNESCO: „Naród istnieje «z kultury» i «dla kultury» (...). Jestem synem Narodu, który przetrzymał najstraszliwsze doświadczenia dziejów, którego wielokrotnie sąsiedzi skazywali na śmierć – a on pozostał przy życiu i pozostał sobą. Zachował własną tożsamość i zachował pośród rozbiorów i okupacji własną suwerenność jako Naród – nie w oparciu o jakiegokolwiek inne środki fizycznej potęgi, ale tylko w oparciu o własną kulturę, która okazała się w tym wypadku potęgą większą od tamtych potęg” (św. Jan Paweł II, *Przemówienie w UNESCO, Paryż 2.06.1980*, nr 14).

2. Internacjonalizm i kosmopolityzm

- a. Odwrotną wadą w stosunku do skrajnego nacjonalizmu jest internacjonalizm. Odmawia on człowiekowi prawa do zabiegania o dobro własnego narodu z uwagi na rzekome bezwzględne pierwszeństwo klasy czy abstrakcyjnie rozumianej ludzkości. Internacjonałści niekiedy twierdzą wręcz, że każdy, kto ośmiela się kochać swój kraj bardziej niż inne, jest rasistą, a kto daje pierwszeństwo własnemu rodakowi przed obcym, jest rasistowskim zbrodniarzem (por. J. M. Bocheński, *Sto zabobonów...*, s. 89-90).

Tymczasem każdy człowiek ma święte prawo dbać przede wszystkim o ludzi sobie bliższych, bez żadnej nawet myśli o wyższości tej czy innej rasy, czy narodowości. W porządku miłości, według św. Tomasza z Akwinu „drugie miejsce po Bogu zajmują rodzice i ojczyzna,

gdyż z nich się rodzimy, a w niej się wychowujemy. A więc, po zobowiązaniu w stosunku do Boga, człowiek ma największe zobowiązania wobec rodziców i ojczyzny” (*Summa theologiae*, 2-2 q. 101 a. 1). Gdyby jednak ktoś w miejsce Boga chciał postawić na pierwszym miejscu ojczyznę, byłoby to bałwochwalstwem jako oddawanie czci stworzeniu, a nie Stwórcy.

- b. Znacznie powszechniejszą niż nacjonalizm jest w naszych czasach druga skrajność, którą nazywamy kosmopolityzmem. Kosmopolita – czyli obywatel świata – to ktoś, kto nie czuje więzi z własną ojczyzną, ponieważ jest przekonany, że żadna tego typu wspólnota nie jest mu potrzebna. Nie poczuwa się także do wspomnianego przez św. Tomasza z Akwinu długu wdzięczności, gdyż uważa siebie, to kim jest jako osoba, za swoje własne dzieło (por. C. Delsol, *Nienawiść do świata. Totalitaryzmy i ponowoczesność*, Warszawa 2017, s. 28-67). Pewną formą kosmopolityzmu jest naiwnie rozumiana tolerancja oraz slogany o nienarzacaniu innym narodom własnej kultury i tradycji. Innym jego przejawem jest ideologia multi-kulturalizmu. Nie chodzi tu o wielokulturowość jako fakt społeczny, ale o politykę stawiającą sobie za cel doprowadzenie do zaniku wspólnot stosunkowo homogenicznych kulturowo. Postulat przemieszania ludzi wywodzących się z różnych cywilizacji, wynikający z przekonania, że kultura jest pozbawiona znaczenia. Tymczasem, podobnie jak nie da się kochać wszystkich, jeśli najpierw nie nauczymy się kochać samych siebie i naszych bliskich, tak też nie można być dobrym obywatelem świata, nie będąc wpierw dobrym obywatelem własnej ojczyzny, człowiekiem zintegrowanym w dojrzały sposób z własnym narodem. „Żadne miejsce nie powinno być miłsze dla ciebie od Ojczyzny” – pisał Cyceron.

3. Patriotyzm

Z nacjonalizmem nie należy utożsamiać patriotyzmu, który – w przeciwieństwie do nacjonalizmu – jest postawą godną pielęgnowania.

Ojczyzna, łacińskie *patria*, to ziemia ojców, ziemia plemienna, miejsce urodzenia, a *patriotikos* to rodak, współobywatel. Od samego początku *patria* była rozumiana na dwa sposoby. W sensie partykularnym *patria* to ziemia ojców, do której żywimy miłość. W sensie uniwersalnym ojczyzną człowieka jest świat. Te dwa pojęcia ojczyzny nie są sobie przeciwstawne, ale się uzupełniają. Miłość do stron rodzinnych – według nauki społecznej Kościoła – winna łączyć się z umiłowaniem rodzaju ludzkiego.

- a. Godziwa i uporządkowana miłość do własnej Ojczyzny nie może nas czynić ślepymi na powinność obejmowania miłością wszystkich ludzi (por. Sobór Watykański II, *Gaudium et spes*, nr 75). Nie możemy bowiem zapomnieć o tym, jak wiele zawdzięczamy źródłom bijącym poza granicami naszej ojczyzny. Nie byłibyśmy tym, kim jesteśmy, gdyby nie oryginalność objawionej myśli żydowskiej, gdyby nie wysiłek myślicieli i artystów greckich, porządek organizacyjny wprowadzony przez prawo rzymskie, gdyby nie świętość misjonarzy włoskich czy irlandzkich. Trafnie ujął to Juliusz Słowacki:

„To mi Ty powiedz, Boże, skąd ja jestem
I skąd mi w słowach tyle serc i krzyków,
Jeśli nie z ludu – i nie z męczenników,
Jeśli nie z Rzymian, jeżeli nie z Greków,
Jeśli nie z całych ja umarłych wieków
Jestem wyrwany?... to skąd?” (*Samuel Zborowski*, akt V).

Próba zaprzeczenia historycznym współzależnościom między kulturami sprawia, że przestajemy rozumieć samych siebie i na to ostatnie pytanie nie potrafimy udzielić poprawnej odpowiedzi. Chęć odseparowania własnej ojczyzny od większej wspólnoty narodów jest niebezpieczna, bo traci ona przez to swoje oblicze. Kultura polska stanowi tylko element kultury światowej, odcień niewątpliwie świetny i ważki, ale pozbawiony sensu bez ogólnej podstawy. Przykład patriotyzmu znajdziemy w postawie samego św. Jana Pawła II, który mówił: „Pocałunek złożony na ziemi polskiej ma jednak dla mnie sens szczególny. Jest to jakby pocałunek

łożony na rękach matki – albowiem Ojczyzna jest naszą matką ziemską. Polska jest matką szczególną. Niełatwe są jej dzieje, zwłaszcza na przestrzeni ostatnich stuleci. Jest matką, która wiele przecierpiała i wciąż na nowo cierpi. Dlatego też ma prawo do miłości szczególnej” (św. Jan Paweł II, *Przemówienie powitalne na lotnisku Okęcie*, Warszawa 16.06.1983).

- b. Chrześcijanin żyje dogłębnie włączony w życie poszczególnych narodów i jest znakiem Ewangelii również w wierności swojej ojczyźnie, swemu narodowi, kulturze narodowej, zawsze jednak w wolności, jaką przyniósł nam Chrystus (por. św. Jan Paweł II, *Redemptoris misio*, nr 43), bez uczucia niechęci do innych narodów. Przykładem takiej postawy był słoweński błogosławiony, biskup Antoni Marcin Słomška, o którym polski papież mówił podczas jego beatyfikacji: „Nowy błogosławiony żywił także głęboką miłość do ojczyzny. Troszczył się o język słoweński, popierał potrzebne reformy społeczne, przyczyniał się do postępu kulturowego swojego kraju, nie szczędził wysiłków, aby jego naród mógł zajmować godne miejsce w gronie narodów europejskich. W tym wszystkim nie ulegał nigdy krótkowzrocznemu nacjonalizmowi ani nie przeciwstawiał się egoistycznie słusznym dążeniom narodów ościennych. Nowy błogosławiony jawi się wam jako wzór prawdziwego patriotyzmu (...). Kierując dziś spojrzenie ku Bałkanom, które w ostatnich latach zaznały niestety wojny i przemocy, rozpętanych przez fanatyczne nacjonalizmy, i stały się terenem okrutnych czystek etnicznych oraz walk między narodami i kulturami, pragnę dziś wskazać wszystkim świadectwo nowego błogosławionego. Dowodzi on, że można być szczerym patriotą, a jednocześnie z taką samą szczerością współistnieć i współpracować z ludźmi innej narodowości, kultury czy religii” (św. Jan Paweł II, *Homilia wygłoszona podczas Mszy Świętej beatyfikacyjnej bpa Antoniego Marcina Słomška*, Maribor 19.09.1999).

4. Współczesne wyzwania patriotyzmu

W tym kontekście rodzi się pytanie o współczesne wyzwania patriotyzmu. Konferencja Episkopatu Polski w ostatnich latach wydała dwa dokumenty w tej sprawie.

W 2012 r. biskupi polscy podkreślili, że patriotyzm staje się elementem ładu i spokoju, gdy budowany jest na wierze i nakazie miłości bliźniego. Mówiąc o „pedagogice patriotyzmu”, wskazywali na potrzebę „wychowania umysłu (nabywanie wiedzy o ojczyźnie w jej wymiarze historycznym i współczesnym), wychowania wyobraźni (kojarzenie życia jednostki z symbolami narodowymi, zwłaszcza przez literaturę), wychowania uczuć (ubarwiają patriotyzm, a ich wyrazem jest udział w uroczystościach, szacunek dla symboli), wychowania woli (usprawienie do działań zgodnych z poczuciem obowiązku patriotycznego), o zasadzie indeksu (unikanie treści i znaków antynarodowych, zachowań ośmieszających patriotyzm) i wychowaniu w szacunku dla innych narodów” (Konferencja Episkopatu Polski, *W trosce o człowieka i dobro wspólne*, Warszawa 13.03.2012, nr 21).

W minionym roku Konferencja Episkopatu Polski wydała dokument pt. *Chrześcijański kształt patriotyzmu*. Biskupi zwrócili m.in. uwagę na to, że w sytuacji głębokiego sporu politycznego, jaki dzieli Polskę, patriotycznym obowiązkiem wydaje się również „zaangażowanie w dzieło społecznego pojednania poprzez przypominanie prawdy o godności każdego człowieka, łagodzenie nadmiernych politycznych emocji, wskazywanie i poszerzanie pól możliwej i niezbędnej dla Polski współpracy ponad podziałami oraz ochronę życia publicznego przed zbędnym upolitycznieniem. (...) miarą chrześcijańskiej i patriotycznej wrażliwości staje się dziś wyrażanie własnych opinii oraz przekonań z szacunkiem dla – także inaczej myślących – współobywateli, w duchu życzliwości i odpowiedzialności, bez uproszczeń i krzywdzących porównań” (Konferencja Episkopatu Polski, *Chrześcijański kształt patriotyzmu*, Warszawa 27.04.2017, nr 4).

W tym kontekście powstaje pytanie o to, w jaki sposób można scharakteryzować nową generację polskich środowisk narodowych, które odwołują się do założeń przedwojennej narodowej demokracji? Odpowiedź nie jest prosta z uwagi na wielkie zróżnicowanie organizacji tworzących ruch narodowy. Z jednej strony mamy bowiem do czynienia z ludźmi o poglądach prawdziwie

nacjonalistycznych, którzy hołdują hasłu „Polska [wyłącznie] dla Polaków”, z drugiej zaś strony – z ludźmi o zwyczajnych poglądach patriotycznych. Potrzebna więc jest dalsza formacja.

Życzę wszystkim rodakom w kraju i za granicą, aby 100. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości umocniła w nas miłość do Ojczyzny w duchu prawdziwego patriotyzmu.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Episkopatów Europy (CCEE)

Komunikat abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, w sprawie obywatelskiego projektu ustawy „Zatrzymaj aborcję” (19.03.2018)

Prawo do życia jest podstawowym prawem człowieka (*Powszechna Deklaracja Praw Człowieka*, art. 3), w tej kwestii nie ma żadnych wątpliwości. Także w perspektywie wiary życie człowieka jest święte i nienaruszalne i piąte przykazanie Dekalogu: „Nie będziesz zabijał!” (Wj 20,13; Pwt 5,17), nakazuje szacunek wobec nienaruszalności i nietykalności życia fizycznego. Prawo do życia od poczęcia aż do naturalnej śmierci jest pierwszym prawem, które warunkuje stosowanie wszystkich pozostałych praw i wykazuje w szczególności bezprawność wszelkich form przerywania ciąży i eutanazji.

O ochronę życia od poczęcia do naturalnej śmierci apeluje też papież Franciszek i Kościół katolicki na całym świecie, będąc głosem tych, którzy głosu jeszcze nie mają.

Prawna ochrona życia ludzkiego nie jest jednak kwestią religii czy światopoglądu, ale przede wszystkim nauki, która jednoznacznie wykazuje, że życie człowieka rozpoczyna się w momencie poczęcia. Współczesna biologia, w szczególności genetyka, nie pozostawia wątpliwości co do człowieczeństwa ludzkiego embrionu i odrębności od momentu poczęcia jego genomu.

Serdecznie dziękuję sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, która udzielając pozytywnej rekomendacji obywatelskiemu projektowi ustawy „Zatrzymaj aborcję”, pod którym podpisało się ponad 830 tys. Polaków, potwierdziła to prawo.

Każde poczęte dziecko ma prawo do narodzin i życia, niezależnie od wrodzonych chorób i wad genetycznych. Rolą państwa jest zapewnienie ochrony każdemu obywatelowi, także w jego pierwszym etapie życia. Do zadań państwa należy także organizacja opieki medycznej dla kobiet w ciąży i matek oraz silnego systemu wsparcia rodziców i rodzin dzieci chorych.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Warszawa, 19 marca 2018 r.

Komunikat abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, w sprawie protestu w Sejmie rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych (9.05.2018)

Z wielką uwagą patrzymy na zajęcie korytarzy gmachu Sejmu przez opiekunów osób niepełnosprawnych. Stosunek do osób najsłabszych, w tym także niepełnosprawnych, jest poniekąd miarą humanizmu naszej cywilizacji. Dopominamy się zatem o uszanowanie prawa do życia każdego człowieka, ale przypominamy także o prawie do godnego życia. Niepełnosprawne dziecko przyjmowane jest najpierw przez własnych rodziców, którzy otaczają je bezinteresowną miłością, nie z powodu

takich czy innych jego cech, ale dlatego, że rozpoznają w nim owoc własnej miłości oraz istotę, która potrzebuje ich czułości i troski. Ta miłość czasem jest trudnym dobrem (*bonum arduum*), zwłaszcza że w czasach, gdy wiele osób ma problemy z dochowaniem wierności, oni trwają wiernie nie tylko przez lata, ale najczęściej przez dziesięciolecia. Pragniemy serdecznie podziękować wszystkim rodzicom i opiekunom osób niepełnosprawnych. Wasza wytrwała miłość czyni ten świat bardziej ludzkim.

W trudzie codziennej wierności rodzice ci powinni móc liczyć także na pomoc Państwa, Kościoła i społeczeństwa. Tego wymaga nie tylko solidarność, ale także zwykła sprawiedliwość. Mamy świadomość, że prawa osób niepełnosprawnych, ich rodziców i opiekunów nie były traktowane dotąd z wystarczającą uwagą. Na szczęście, społeczna wrażliwość w tym względzie się zwiększa. Ponieważ wymaga to także odważnych decyzji politycznych, starajmy się, aby przy ich podejmowaniu osoby niepełnosprawne nie były politycznie instrumentalizowane i aby nie stały się swego rodzaju zakładnikami żadnej ze stron.

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Rzym, 9 maja 2018 r.

**Komunikat abp. Stanisława Gądeckiego,
Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski w sprawie ochrony życia (30.11.2018)**

„Prawo do życia nie jest tylko kwestią światopoglądu, nie jest tylko prawem religijnym, ale jest prawem człowieka. (...) Naród, który zabija własne dzieci, jest narodem bez przyszłości!” – mówił św. Jan Paweł II w 1997 r. w Kaliszu podczas pielgrzymki do Polski. Z wielkim bólem widzimy, że w Polsce to prawo człowieka do życia wciąż jest łamane.

Na straży życia ludzkiego stoi sama nauka. Obraz USG pokazuje dziecko w pierwszych tygodniach życia w łonie matki. Około 20 dnia po poczęciu zaczyna bić serce dziecka, w siódmym tygodniu widać oczy, nos, uszy i wargi, zaś w 16 tygodniu pojawiają się linie papilarne. Widać jak dziecko w łonie matki uśmiecha się, ziewa, płacze, porusza palcami u rąk i nóg. Wobec tych faktów naukowych nie możemy przechodzić obojętnie.

Minął rok od złożenia projektu obywatelskiego „Zatrzymaj aborcję”. Podpisało go ok. 830 tys. osób. Obywatele naszego kraju popierają ten projekt, który wyklucza przesłankę eugeniczną. Jest to ważny krok w stronę ochrony życia każdego człowieka.

Biskupi, zgromadzeni na Jasnej Górze na zebraniu plenarnym 19 listopada br., zwrócili się z prośbą o modlitwę, aby prawo stanowione chroniło życie człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci. Prośbę o modlitwę w tej intencji kierujemy do wszystkich ludzi dobrej woli, szczególnie do kapłanów, osób życia konsekrowanego oraz naszych rodaków w kraju i na świecie.

Maryi, Królowej Polski, zawieramy sprawę ochrony życia każdego człowieka.

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

30 listopada 2018 r.

2.3. OŚWIADCZENIA, APELE I STANOWISKA RZECZNIKA KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI (WYBÓR)***Pro memoria* ks. Pawła Rytel-Andrianika, Rzecznika Konferencji Episkopatu Polski, w sprawie obchodów 104. Światowego Dnia Migranta i Uchodźcy (8.01.2018)**

W łączności z Ojcem Świętym Franciszkiem i całym Kościołem katolickim dnia 14 stycznia, w drugą niedzielę po uroczystości Objawienia Pańskiego, będziemy obchodzili 104. Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy.

Przypominamy, że w Mszale Rzymskim przewidziana jest możliwość użycia formularza „Mszy za uchodźców i wygnańców” (*Mszal Rzymski*, s. 161”-162”) „na polecenie lub za zgodą biskupa diecezjalnego” (zob. *Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego*, nr 373-374).

Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy jest dobrą okazją, aby skorzystać z tej możliwości, na co zgodę wyrazili wszyscy biskupi diecezjalni w Polsce.

Pamiętajmy w modlitwie o Polakach na emigracji. Otoczmy modlitwą także tych, którzy przybyli do naszego kraju zza wschodniej granicy oraz migrantów i uchodźców na całym świecie, szczególnie ofiary konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie.

Ks. dr Paweł Rytel-Andrianik
Rzecznik Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, 8 stycznia 2018 r.

Komunikat ks. Pawła Rytel-Andrianika, Rzecznika Konferencji Episkopatu Polski w sprawie ochrony prawa do życia bez względu na stan zdrowia (12.04.2018)

Współczesna nauka i technologia pozwalają obserwować rozwój dziecka w łonie matki już od pierwszych dni i tygodni jego życia. Bezdyskusyjnym jest też fakt, że życie osoby ludzkiej rozpoczyna się w momencie poczęcia. A zatem społeczeństwo, które respektuje wiedzę naukową i korzysta z postępu medycyny, winno gwarantować prawo do życia każdemu człowiekowi bez względu na stan zdrowia, od poczęcia do naturalnej śmierci.

Podkreślił to ostatnio Ojciec Święty Franciszek w adhortacji apostołskiej, w której zwraca się do każdego z nas: „Jasna, stanowcza i żarliwa musi być na przykład obrona istoty niewinnej, jeszcze nie narodzonej, ponieważ stawką jest w tym wypadku godność życia ludzkiego, zawsze świętego, czego wymaga miłość do każdej osoby, niezależnie od etapu jej rozwoju” (*Gaudete et exultate*, nr 101).

Księża biskupi wyrazili uznanie dla ponad 830 tys. obywateli, którzy opowiedzieli się za zwiększeniem prawnej gwarancji ochrony życia w Polsce, a jednocześnie ubolewają, że głos obywateli nie został dotąd wystarczająco usłyszany, o czym świadczy wczorajsze głosowanie sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, w wyniku którego nie wprowadzono do porządku obrad punktu zakładającego rozpatrzenie obywatelskiego projektu ws. ochrony życia. Nie ustawajmy więc w modlitwie o ochronę prawa do życia każdej osoby ludzkiej.

Ks. dr Paweł Rytel-Andrianik
Rzecznik Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, 12 kwietnia 2018 r.

**Komunikat ks. Pawła Rytel-Andrianika, Rzecznika Konferencji Episkopatu Polski,
w sprawie ochrony życia dzieci przed urodzeniem (1.07.2018)**

Księża Biskupi przypominają swoje poparcie dla projektu obywatelskiego „Zatrzymaj aborcję”, który przewiduje ochronę dzieci nienarodzonych bez względu na ich stan zdrowia, przez wykluczenie przesłanki eugenicznej.

Jednocześnie apelują do każdego z parlamentarzystów o ochronę życia wszystkich dzieci przed urodzeniem. W sposób szczególny przypominają o potrzebie dotrzymania składanych obietnic w tak podstawowej sprawie, jaką jest ochrona prawa do życia.

Księża Biskupi proszą wszystkich o modlitwę, aby życie każdego człowieka było szanowane od poczęcia aż do naturalnej śmierci.

Ks. dr Paweł Rytel-Andrianik
Rzecznik Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, 1 lipca 2018 r.

**Oświadczenie ks. Pawła Rytel-Andrianika, Rzecznika Konferencji Episkopatu Polski,
w kwestii regulacji wyborczych (9.08.2018)**

Obserwując toczącą się debatę wokół zmian w ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego, należy przypomnieć podstawowe zasady, które powinny być brane pod uwagę przy tych rozstrzygnięciach.

Katechizm Kościoła Katolickiego przypomina nauczanie *Konstytucji duszpasterskiej o Kościele w świecie współczesnym Soboru Watykańskiego II* „*Gaudium et spes*”, iż właściwy porządek polityczny polega na tym, by jak największa część obywateli mogła uczestniczyć w sprawach publicznych w warunkach prawdziwej wolności (por. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, nr 1915; *Gaudium et Spes*, nr 31). Regulacje wyborcze nie mogą zatem do tego uczestnictwa zniechęcać obywateli, ani ograniczać możliwości uprawnionego wyboru.

Prawo wyborcze ma charakter nie tylko techniczny, ale również etyczny; musi być sprawiedliwe i gwarantować możliwość dobrego wyboru reprezentacji opinii publicznej. W żadnym przypadku nie może utrudniać korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego. Winno służyć społeczeństwu, działaniom na rzecz dobra wspólnego, a nie tylko największym partiom politycznym. Partie winny mieć charakter służebny, o czym przypomniał w *Komunikacie do partii politycznych* przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski, abp Stanisław Gądecki (9.09.2015). W szczególności dominujące partie nie mogą traktować swojej pozycji jako przywileju chronionego przed obywatelami.

Wszystkie te względy powinny być brane pod uwagę przy podejmowaniu zmian w prawie wyborczym, również przy ostatecznych decyzjach dotyczących zmian w ordynacji do Parlamentu Europejskiego, które dziś społeczeństwo dyskutuje.

Na koniec należy przypomnieć, że Kościół katolicki w Polsce zawsze starał się bronić prawa Polaków do wolnych wyborów i uczciwego wyłaniania przedstawicielstwa narodowego.

Ks. dr Paweł Rytel-Andrianik
Rzecznik Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, 9 sierpnia 2018 r.

***Pro memoria* ks. Pawła Rytel-Andrianika, Rzecznika Konferencji Episkopatu Polski,
w sprawie obowiązującej formuły
„Modlitwy do św. Michała Archanioła” (1.10.2018)**

W związku z różnymi wersjami „Modlitwy do św. Michała Archanioła” należy pamiętać, że obowiązujący polski tekst tej modlitwy został zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu Polski w dniu 26 listopada 1999 r. w Częstochowie, podczas 302. Zebrania Plenarnego, jako część *Rytuału Rzymskiego*. Uchwała ta została potwierdzona przez Kongregację Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów dekretem z dnia 12 maja 2001 r. (Prot. 59/00/L). Tekst modlitwy opublikowano w: *Rytuał Rzymski, Egzorcyzmy i inne modlitwy błagalne*, Katowice 2002, s. 102.

Obowiązująca formuła jest następująca:

Modlitwa do św. Michała Archanioła

Święty Michale Archaniele, wspomagaj nas w walce,
a przeciw niegodziwości i zasadzkom złego ducha
bądź naszą obroną.
Oby go Bóg pogromić raczył, pokornie o to prosimy,
a Ty, Wodzu niebieskich zastępów,
szatana i inne duchy złe,
które na zgubę dusz ludzkich po tym świecie krążą,
mocą Bożą strąć do piekła. Amen.

Ks. dr Paweł Rytel-Andrianik
Rzecznik Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, 1 października 2018 r.

2.4. OŚWIADCZENIA, APELE I STANOWISKA KOMISJI, RAD I ZESPOŁÓW KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

**Dekret bp. Adama Balabucha, Przewodniczącego Komisji Konferencji Episkopatu Polski
ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów powołujący
Zespół ds. Weryfikacji Materii Eucharystii (10.11.2017, data publikacji: 31.01.2018)***

Świdnica, 10 listopada 2017 r.

L.dz. 6/2017

Powołanie Zespołu ds. Weryfikacji Materii Eucharystii

Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów dnia 15 czerwca 2017 r. opublikowała List okólny do Biskupów na temat chleba i wina do sprawowania Eucharystii, w którym sugeruje, aby Konferencja Biskupów wyznaczyła, na przykład, jedno lub więcej zgromadzeń zakonnych czy też jakąś inną instytucję będącą w stanie przeprowadzić odpowiednią weryfikację dotyczącą produkcji, konserwacji i sprzedaży chleba i wina do Eucharystii w danym kraju lub kraju, z którego pochodzą (p. 7).

Konferencja Episkopatu Polski już podczas 361. Zebrania Plenarnego, które odbyło się w Warszawie w dniach 5-6 marca 2013 r., przyjęła wskazania w sprawie materii Eucharystii. Dokument ten został nowelizowany podczas 370. Zebrania Plenarnego, które odbyło się w Warszawie w dniach 6-7 października 2015 r. Wraz z nowelizacją wskazań w sprawie materii Eucharystii przyjęto również Zarządzenie dotyczące rejestru producentów oraz dostawców chleba i wina mszalnego do celebracji Eucharystii. Konferencja Episkopatu Polski przyjmując te dokumenty postanowiła, iż do ogólnopolskiego rejestru producentów i dostawców wina mszalnego i chleba do celebracji Eucharystii mogą

być wpisane tylko te osoby i firmy, których dokumenty zostały wcześniej przesłane także do Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów i otrzymały jej pozytywną opinię (*Zarządzenie...*, p. 5).

Mając na uwadze postanowienie Konferencji Episkopatu Polski, zobowiązujące Komisję ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów do opiniowania dokumentów przedstawianych przez producentów i dostawców wina mszalnego oraz chleba do celebracji Eucharystii, celem stwierdzenia, czy proponowane przez nich wino oraz komunikanty i hostie zostały przygotowane według obowiązujących norm Kościoła, powołuję z dniem 10 listopada 2017 r. zgodnie z § 8 p. 3 Regulaminu Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów

ZESPÓŁ DS. WERYFIKACJI MATERII EUCHARYSTII

W skład Zespołu wchodzi:

Ks. prof. dr hab. Krzysztof Konecki,

Ks. dr Jakub Dębiec,

Ks. dr Bartłomiej Matczak.

+ *Adam Bałabuch*

Przewodniczący Komisji ds. Kultu Bożego
i Dyscypliny Sakramentów KEP

* data publikacji na stronie Komisji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów: 31.01.2018 r.

Komunikat bp. Jerzego Mazura, Przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski ds. Misji, na Dzień Modlitwy i Pomocy Misjom (6.01.2018)

Umiłowani w Chrystusie Panu, Bracia i Siostry!

W dzisiejszą uroczystość Objawienia Pańskiego wpatrujemy się w postaci Trzech Mędrców, którzy idąc za Gwiazdą, pokonali długą drogę do Betlejem. Kiedy przybyli do Jerozolimy pytali: „Gdzie jest nowo narodzony Król żydowski? (...) przybyliśmy oddać Mu pokłon” (Mt 2,2). Pragnęli ujrzeć i adorować Nowonarodzonego Króla. Szli, kierując się wewnętrznym pragnieniem poznania Tego, który jest źródłem prawdy, dobra i piękna. To pragnienie było tak wielkie, że sprawiło, iż odważnie wyruszyli w nieznaną drogę.

Trzej Magowie symbolizują człowieka wiary; tego, który tęskni za Bogiem, szuka Go wytrwale i ma oczy otwarte na znaki Jego obecności.

Wpatrzeni w Mędrców ze Wschodu, prosimy Ducha Świętego, by w naszych sercach i ludziach żyjących obok nas, w Europie i na całym świecie rodziło się pragnienie Boga.

Rozważając tajemnicę Objawienia Pańskiego, przeżywamy dziś Dzień Modlitwy i Pomocy Misjom. Wraz z całym Kościołem modlimy się za ludy i narody, które jeszcze nie słyszały o Chrystusie i nie poznały Ewangelii. Obchodzimy ten dzień pod hasłem: „Mocni Duchem dla Misji”. Uświadamiamy sobie, że w sakramencie chrztu i bierzmowania Duch Święty wprowadza nas w głębie życia z wiary, w relację z każdą Osobą Trójcy Świętej. W drodze człowieka do Boga Duch Święty wychodzi mu naprzeciw: oświeca, poucza, wspiera, oczyszcza, pociesza, stawia w prawdzie, uczy modlitwy, przewodzi w wierze, uzdalnia do miłości, prowadzi do nowego życia w Kościele, uświęca każdy wysiłek człowieka. Duch Święty otwiera ludzkie serca na Ewangelię i czyni misjonarzy skutecznymi jej głosicielami i świadkami. Misje dokonują się mocą Ducha Świętego, zatem cokolwiek czynią misjonarze – czynią Jego mocą.

Dzisiaj uświadamiamy sobie, jak bardzo współczesny świat potrzebuje misjonarzy; tych, którzy posłuszni wezwaniu Pana: „Idźcie i głoscie”, ofiarnie oddadzą swe życie sprawie misji. Jeszcze 5 miliardów ludzi nie zna Chrystusa i nie doświadczyło radości płynącej z wiary. Dlatego otoczmy

modlitwą misjonarzy. Wypraszajmy światło i moce Ducha Świętego ich przepowiadaniu Chrystusa, by jak Gwiazda Betlejemka ukazywali drogę do Niego.

Cieszy nas, że 2004 misjonarzy i misjonek z Polski posługuje w 99 krajach misyjnych. Są obecni w dalekiej Ameryce Łacińskiej i na Karaibach, w Afryce i Azji, a nawet Oceanii i na zimnej Alasce. Misjonarze nie tylko głoszą Ewangelię i formują wspólnoty wiary, ale także pełnią dzieła miłosierdzia. Udręczonym ubóstwem i chorobami społecznościom lokalnym niosą nadzieję, pociechę i bezinteresowną pomoc. Pomagają ubogim, bezdomnym, wykluczonym ze względu na pochodzenie i brak wykształcenia. Często stają wobec konfliktów lokalnych, które przeradzają się w rzezie i rozboje, a nawet otwartą wojnę. Udzielają schronienia i pomocy cierpiącym. Troszczą się o dzieci, ofiary wojen i nienawiści. Wszystkich wzywają do przebaczenia i pojednania. Bywa, że ryzykują własnym życiem, trwając w solidarności z prześladowanymi i bezbronnymi. By mogli skutecznie służyć ubogim i cierpiącym, potrzebują naszego wsparcia finansowego i materialnego.

Wszyscy możemy pomagać misjom, nie tylko dzisiaj, gdy zgodnie z życzeniem Konferencji Episkopatu Polski we wszystkich parafiach zbierane są ofiary na Krajowy Fundusz Misyjny. Z nich utrzymuje się również Centrum Formacji Misyjnej w Warszawie, przygotowujące misjonarzy do pracy na misjach. W tym roku do wyjazdu przygotowuje się 10 osób: 3 z nich to kapłani diecezjalni, 1 kapłan zakonny, 1 brat zakonny, 4 siostry zakonne i 1 osoba świecka.

Objawienie Pańskie jest patronalnym świętem Papieskiego Dzieła Misyjnego Dzieci. Na całym świecie dzieci należące do Papieskiego Dzieła Dzieciństwa Misyjnego łączą się w modlitwie. Przebrane w stroje symbolizujące 5 kontynentów stają się kołędnikami misyjnymi, a zebrane ofiary przekazują swoim rówieśnikom z krajów misyjnych, w tym roku dla Rwandy i Burundi.

Dziś w kilkuset miejscowościach wyruszają Orszaki Trzech Króli. Wraz z Monarchami idźmy pokłonić się Chrystusowi. W tym roku papież Franciszek kieruje to wezwanie zwłaszcza do młodzieży. Prośmy Ducha Świętego, by Jego łaska wzbudziła w sercach dziewcząt i chłopców pragnienie pójścia drogą powołania misyjnego, a nas umocniła w wytrwałej modlitwie o powołania kapłańskie, zakonne i misyjne.

Wyrażam wdzięczność polskim misjonarzom i misjonek za ich piękne świadectwo miłości do Chrystusa i ludzi. W imieniu misjonek i misjonarzy dziękuję Wam wszystkim, którzy wspomagacie misje duchowo poprzez modlitwę i cierpienie w intencji misji oraz materialnie – swymi darami serca.

Niech Chrystus, dzięki posłudze misyjnej Kościoła, dotrze do tych, którzy Go nie znają. Na progu Nowego Roku wszystkim życzę światła, łask i darów Ducha Świętego, radości i pokoju, jaką daje świadomość realizacji naszego powołania misyjnego.

Z serca błogosławię w Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego

+ *Jerzy Mazur SVD*

Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Misji

**Słowo bp. Wiesława Lechowicza, Delegata Konferencji Episkopatu Polski
ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej,
z okazji 104. Światowego Dnia Migranta i Uchodźcy (12.01.2018)**

W najbliższą niedzielę, 14 stycznia, obchodzony będzie 104. Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy. Wśród migrantów znajduje się rzesza Polaków, przebywająca poza granicami naszego kraju. Dlatego zwracam się z prośbą o modlitwę w ich intencjach i w intencjach tych rodzin, które doświadczają ciężaru rozłąki z bliskimi osobami. Zachęcam także naszych rodaków przebywających w różnych zakątkach świata, by wdzięczną modlitwą otoczyli w tym dniu tych, którym zawdzięczają przyjęcie, odpowiednie warunki życia, godną pracę i godziwe płace.

Odpowiadając na orędzie i apel papieża Franciszka, skierowany z okazji 104. Światowego Dnia Migranta i Uchodźcy, módlmy się za migrantów i uchodźców, by spotykali się z gościnnym przyjęciem, ochroną własnych praw oraz szacunkiem wobec siebie i własnej kultury. Niech tej modlitwie towarzyszy pogłębienie naszej wrażliwości na potrzeby innych, zgodnie ze słowami będącymi mottem papieskiego przesłania na tegoroczny Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy: „Przybysza, osiadłego wśród was, będziecie uważać za tubylca. Będziesz go miłował jak siebie samego, bo i wy byliście przybyszami w ziemi egipskiej. Ja jestem Pan, Bóg wasz!” (Kpł 19,34).

+ *Wiesław Lechowicz*
Delegat Konferencji Episkopatu Polski
ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej

Warszawa, 12 stycznia 2018 r.

**Słowo bp. Rafała Markowskiego,
Przewodniczącego Komitetu Konferencji Episkopatu Polski
ds. Dialogu z Judaizmem na XXI Dzień Judaizmu (17.01.2018)**

„*Pokój! Pokój dalekim i bliskim*” (Iz 57,19)

„Pokój nie jest prostym brakiem wojny ani też nie sprowadza się jedynie do stanu równowagi sił sobie przeciwstawnych, nie rodzi się także z despotycznego władztwa, lecz słusznie i właściwie zwie się «dziełem sprawiedliwości» (Iz 32,17). (...) Chcąc zaprowadzić trwały pokój należy przede wszystkim wypełnić przyczyny konfliktów, które przeradzają się w wojny, zwłaszcza zaś przejawy niesprawiedliwości” (*Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym*, nr 78, 83).

Niedługo po zakończeniu II wojny światowej, która okazała się największym dramatem ludzkości i zebrała najobfitsze żniwo życia ludzkiego, Kościół podczas obrad Vaticanum II podjął głęboką refleksję nad naturą i źródłem pokoju. W refleksji tej dominuje prawda, że pokój jako dar Boży rodzi się w sercach ludzkich, a z tego duchowego pokoju rodzi się pokój społeczny i polityczny. Na gruncie tej teologicznej refleksji rozwija się też praktyczna aktywność Kościoła, który w oparciu o ewangelicznie rozumianą miłość, przebaczenie i pojednanie, wzywa chrześcijan do budowania i pielęgnowania pokoju między ludźmi. W tym dziele tworzenia trwałego pokoju ważne jest zwalczanie wszelkich przejawów niesprawiedliwości, które wynikają z nierówności gospodarczych i ekonomicznych, z żądzą panowania, z pogardy dla człowieka, a ostatecznie z ludzką zazdrością, nieufnością i pychy.

Refleksja teologiczna nad pokojem dokonana podczas obrad Vaticanum II wynikała z doświadczeń II wojny światowej, która przyniosła światu ogromne straty zarówno moralne, jak i materialne. Jednak refleksja ta ma także swoje odniesienie do czasów współczesnych, które nie są wolne od dramatu wojny. Dramat ten nadal czyni swoje spustoszenie, zaś stosowane obecnie środki i metody walki sprawiają, że okrucieństwo wojny przybiera na sile. Zupełnie nowym zjawiskiem są akty terroru, w których przejawia się coraz większa pogarda dla życia ludzkiego i rosnąca nienawiść wobec drugiego człowieka. Dlatego dzieło budowania pokoju między ludźmi nie tylko pozostaje wciąż aktualne, ale staje się coraz większym wyzwaniem dla każdego człowieka, narodu i wspólnoty międzynarodowej. W dziele tym istotną rolę odgrywa proces formowania i wychowania młodych pokoleń, wolnych od podziałów rasowych, żądz panowania, nacjonalizmu i źle pojętego patriotyzmu.

Budowanie i utrwalanie pokoju na świecie domaga się także współpracy i wysiłku ze strony przedstawicieli różnych wyznań religijnych. Wyznania te bowiem, ukazując transcendentny i religijny wymiar natury ludzkiej, uzasadniają konieczność bezwzględnego poszanowania każdego człowieka w jego godności i poszanowania jego praw. Jest to prawo do życia, wolności, prawdy, sprawiedliwości, miłości i przebaczenia. Wartości te pozostają w wewnętrznym i ontycznym związku z naturą pokoju, dlatego ich zachowanie rodzi i gwarantuje pokój.

Okazją do podjęcia tematu pokoju będzie zbliżający się XXI Dzień Judaizmu w Kościele katolickim w Polsce, który przypada 17 stycznia 2018 r. Obchodzony będzie pod hasłem „Pokój! Pokój dalekim i bliskim” zaczerpniętym z księgi proroka Izajasza (57,19). Zawołanie to ma uświadomić i przypomnieć katolikom, że dla wyznawców judaizmu pojęcie pokoju (*szalom*) ma szczególne znaczenie i jest jedną z najważniejszych wartości. Pochodzi ona od Boga, jest Jego darem i w sposób nierozłączny wiąże się z przymierzem ofiarowanym Izraelowi. Przymierze niesie ze sobą pokój, jeżeli więc zostaje ono ufnie przyjęte i wiernie zachowane, wówczas człowiek doświadcza harmonii z Bogiem, z bliźnim, z samym sobą i z otaczającym światem. Pokój staje się pełnią błogosławieństwa i szczęścia, i ogarnia nie tylko życie jednostki, lecz nade wszystko życie całego narodu wybranego.

W obliczu zagrożeń pokoju, jakie niesie współczesny świat podzielony konfliktami i wstrząsany zbrojnym terrorem, wyznawcy judaizmu i chrześcijanie powinni stać się świadkami prawdy, że tylko Bóg jest źródłem prawdziwego pokoju. Obecność Boga pomiędzy ludźmi i Jego łaska nawraca serce człowieka i uwalnia od wszelkich podziałów oraz przejawów uprzedzeń, niechęci i nienawiści. Tę prawdę należy nieustannie przypominać wszystkim narodom.

Miejszem centralnych obchodów Dnia Judaizmu w tym roku jest Warszawa. Wybór tego miejsca, zresztą nie po raz pierwszy, wynika z faktu, że męczeńska ziemia stolicy woła o modlitwę i pamięć o ofiarach Shoah, jak i martyrologium Polaków. Podczas II wojny światowej Warszawa doświadczyła brutalnego terroru, skierowanego zarówno przeciwko polskiej ludności, jak również przeciwko społeczności żydowskiej. Symbolami tego dramatu pozostają warszawskie więzienia i areszty, warszawskie getto, zbrojne powstania, masowe egzekucje i mordy, a przede wszystkim setki tysięcy ofiar wśród mieszkańców stolicy narodowości polskiej i żydowskiej. Dlatego w tym właśnie miejscu winniśmy się razem modlić i wołać: nigdy więcej wojny i zadawanej śmierci, nigdy więcej antysemityzmu i nienawiści, nigdy więcej pogardy dla drugiego człowieka. Boże, daj nam mądrość i moc, byśmy razem budowali pokój oraz wspólnotę życia, miłości i braterstwa.

Wszystkich ludzi dobrej woli serdecznie zapraszam do udziału w tegorocznych obchodach Dnia Judaizmu w Polsce.

+ *Rafał Markowski*

Przewodniczący Komitetu Konferencji Episkopatu Polski
ds. Dialogu z Judaizmem

17 stycznia 2018 r.

**Słowo abp. Wacława Depo,
Przewodniczącego Rady Konferencji Episkopatu Polski
ds. Środków Społecznego Przekazu
do ludzi mediów (24.01.2018)**

Drodzy Współpracownicy Prawdy!

W 2018 r. po raz 52. przeżywamy w Kościele Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu. Temat tegorocznego orędzia Ojca Świętego Franciszka zdumiewa swoją aktualnością nie tylko na areopagach świata, ale również w Polsce: „«Prawda was wyzwoli» (J 8,32). Fake news a dziennikarstwo pokoju”.

Święty Jan Paweł II bardzo często podkreślał, że człowiek jest istotą pytającą i szukającą prawdy. Odnosząc swoje życie do Boga przez dar wiary, jednocześnie zawiera on wiedzy zdobytej przez innych. Z tym zawierzeniem łączą się też wzbogacenie i utrwalenie relacji międzyludzkiej. W trzynastej encyklice – *Fides et ratio* (1998) – Papież mocno zaznaczył: „Człowiek udoskonala się bowiem nie tylko przez zdobywanie abstrakcyjnej wiedzy o prawdzie, ale także przez żywą relację z drugim człowiekiem, która wyraża się przez dar z siebie i przez wierność. W tej wierności

(...) znajduje pełnię pewności i bezpieczeństwa” (nr 32). Czyż w tych słowach nie kryje się żarliwy apel Kościoła o właściwą hierarchię wartości i przekazu prawdy?

Kolejny następca św. Piotra Franciszek, zaprasza więc wszystkie środowiska dziennikarzy nie tylko do refleksji nad przyczynami i logiką dezinformacji w mediach, ale też do osobistej odpowiedzialności. To właśnie odpowiedzialność budowana na prawdzie promuje zrozumienie między ludźmi i służy sprawie pokoju. W codziennej pracy uczmy się zatem właściwego rozumienia ukrytych mechanizmów i uważnej oceny etycznej naszych wystąpień radiowych, telewizyjnych i prasowych.

Z darem modlitwy i pasterskim błogosławieństwem,

+ *Wacław Depo*

Arcybiskup Metropolita Częstochowski
Przewodniczący Rady ds. Środków Społecznego Przekazu KEP

Częstochowa, 24 stycznia 2018 r., we wspomnienie św. Franciszka Salezego

---

**Komunikat bp. Jerzego Mazura, Przewodniczącego Komisji ds. Misji,
w związku z ogłoszonym przez Ojca Świętego Franciszka Dniem Modlitwy i Postu
w Intencji Pokoju (19.02.2018)**

Siostry i Bracia,
Umiłowani w Chrystusie Panu,

Ojciec Święty Franciszek ogłosił piątek 23 lutego br. Dniem Modlitwy i Postu w Intencji Pokoju. Papież zwrócił się o modlitwę szczególnie za Demokratyczną Republikę Konga oraz Sudan; kraje od lat nękane konfliktami zbrojnymi i wojną. Trwa w nich bratobójcza walka o wpływy polityczne, społeczne i gospodarcze. Są to kraje dotknięte korupcją, wyzyskiem najsłabszych grup społecznych oraz przestępczością. Trwa w nich walka między grupami wpływów o podział zysków z eksploatacji bogactw naturalnych. Miejscowa ludność żyje w poczuciu zagrożenia, niestabilności społecznej oraz niesprawiedliwości.

W Demokratycznej Republice Konga posługuje 41 misjonarzy z Polski. W Sudanie, w którym od czasu do czasu wybuchają również prześladowania chrześcijan, pracuje 8 misjonarzy. Większość z nich posługuje na terytoriach objętych konfliktami zbrojnymi. Misjonarze z Polski wspierają duchowo i materialnie ofiary walk, przynależące do najsłabszych i najuboższych grup społecznych.

Odpowiedzmy szczerze na apel Ojca Świętego naszą modlitwą i postem. Upraszajmy w ten sposób pokój dla całego świata, a zwłaszcza dla ludzi udręczonych niepewnością losu, wyzuty z nadziei na poprawę losu i pokój. Okażmy się solidarni z tymi, którzy cierpią uwikłani w działania wojenne. Niech nasza modlitwa i post staną się jałmużną wielkopostną dla tych, którzy potrzebują pomocy. Zachęcam również do tego, by – jak prosi Papież – zastanowić się nad tym, co możemy zrobić dla utwierdzenia pokoju w naszych rodzinach, społeczeństwie i Kościele. Co możemy uczynić dla zakorzenienia się pokoju w naszych sercach i wokół nas?

Wszystkim, którzy odpowiedzą na apel Ojca Świętego Franciszka z serca błogosławię

+ W Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Amen.

+ *Jerzy Mazur SVD*

Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Misji

Warszawa, 19 lutego 2018 r.

**Słowo abp. Wiktora Skworca,
Przewodniczącego Komisji Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski,
w związku z wprowadzeniem w życie ustawy o ograniczeniu handlu w niedzielę (1.03.2018)**

1. Ograniczenie handlu w niedzielę staje się w naszej Ojczyźnie faktem. Już od marca br. tylko dwie niedziele w miesiącu będą handlowe: pierwsza i ostatnia. Docelowo – jak czytamy w przyjętej przez Sejm ustawie – w 2020 r. ograniczenie handlu w zakresie określonym stanowionym prawem będzie obowiązywało we wszystkie niedziele w ciągu roku. Wypada podziękować wszystkim, którzy włączyli się w inicjatywę obywatelską Związku Zawodowego „Solidarność” i popierali ją w różnych formach, a także wyrazić nadzieję, że nakreślony w ustawie kalendarz przywracania niedzieli społeczeństwu zostanie utrzymany.

Niestety nowej regulacji prawnej, będącej konsekwencją uwzględnienia przez rządzących społecznego postulatu przyznania dnia wolnego pracownikom (nierzadko kobietom) zatrudnionym w handlu, towarzyszą negatywne opinie i analizy natury ekonomicznej, zapowiadające niepowetowane straty materialne w sektorze gospodarczo-handlowym. Z kolei właściciele dużych koncernów i sieci handlowych już zapowiadają wykorzystywanie luk prawnych oraz wydłużanie godzin otwarcia sklepów wielkopowierzchniowych w piątki i soboty, aby prawa rynku nadal dominowały nad prawem pracownika do godziwego wypoczynku i świętowania niedzieli.

Na wartość świętowania niedzieli winniśmy spojrzeć całościowo – aspekt ekonomiczny jest tylko jednym z wymiarów poruszanej kwestii. Podnoszą go zasadniczo pracodawcy. Tymczasem w problematyce świętowania niedzieli zawiera się „wielkie bogactwo treści duchowych i duszpasterskich” (DD 81). Aspekt religijny wspiera wymiar społeczny. W tym ostatnim odkrywamy ponadczasową rolę rodziny. Trzeba więc z całym przekonaniem zaznaczyć, że tylko niewolnik musi pracować siedem dni w tygodniu, w tym w niedzielę!

2. Powolne odzyskiwanie przez polskie społeczeństwo niedzieli wolnej od pracy w III Rzeczypospolitej, na co wielokrotnie zwracała uwagę w swoich wypowiedziach Konferencja Episkopatu Polski, okazało się dzięki determinacji wielu skuteczne, ponieważ wolna od pracy niedziela nie może być jedynie przywilejem bogatych. Jest prawem w nowoczesnych demokracjach, szanujących godność i prawo do wypoczynku każdego człowieka.

Nie sposób nie docenić rozwoju gospodarczego i postępu technologicznego w naszym kraju w ostatnich dziesięcioleciach. Skutkiem ubocznym tych pozytywnych procesów jest jednak znaczna przebudowa mentalności w wielu ważnych kwestiach społecznych. Wobec tych złożonych zmian musimy stanąć w prawdzie, także we wspólnocie Kościoła. Chociaż społeczeństwo ma szansę na nowo odkryć wartość niedzieli – „dnia Pańskiego” (*dies Domini*) i „dnia człowieka” (*dies homini*), to trzeba jasno podkreślić, że jako wspólnota wyznawców Chrystusa nie tylko nie obroniliśmy, ale i dostatecznie nie wzmocniliśmy niedzieli oraz chrześcijańskiego świętowania jako szansy budowania wspólnoty eklezjalnej i społecznej.

3. Na tle rozważań o świętowaniu niedzieli i przeżywaniu jej przez wspólnotę Kościoła rysują się nowe wezwania i duszpasterskie szanse. To oczywiste, że dla wyznawców Chrystusa niedziela zawsze pozostanie pamiątką Jego zmartwychwstania oraz uobecnieniem Pięćdziesiątnicy – Zesłania Ducha Świętego.

Jan Paweł II nazwał zgromadzenie eucharystyczne „sercem niedzieli”. W opublikowanym w 1998 r. liście apostolskim *Dies Domini* stwierdził: „Eucharystia karmi i kształtuje Kościół: «Ponieważ jeden jest chleb, przeto my, liczni, tworzymy jedno Ciało. Wszyscy bowiem bierzemy z tego samego chleba» (1 Kor 10,17). Dzięki tej żywotnej więzi z Sakramentem Ciała i Krwi Pańskiej właśnie w Eucharystii można tę tajemnicę Kościoła najdoskonalej głosić, doświadczać i przeżywać. Wymiar eklezjalny wpisany w samą istotę Eucharystii urzeczywistnia się za każdym razem, gdy jest ona sprawowana. Tym pełniej jednak wyraża się w dniu, w którym cała wspólnota zostaje zwołana, aby obchodzić pamiątkę zmartwychwstania Chrystusa. Znamienne jest stwierdzenie Ka-

techizmu Kościoła Katolickiego, że «niedzielna celebracja dnia Pańskiego i Eucharystii stanowi centrum życia Kościoła» (KKK 2177)” (DD 32).

W praktyce duszpasterskiej słowa Papieża o Eucharystii zarówno przez księży, jak i osoby świeckie winny być przekuwane w wysiłek wspólnotowego przeżywania w parafiach liturgii niedzielnej. Msza Święta nie jest „teatrem jednego aktora...”. Za jej właściwym przygotowaniem i oprawą winny stanąć utworzone przez proboszczów zespoły liturgiczne, ponieważ pośród różnych form działalności parafii żadna nie ma tak żywego znaczenia i tak silnego wpływu formacyjnego na wspólnotę, jak niedzielne świętowanie dnia Pańskiego połączone z celebracją Eucharystii. Ponadto każda parafia – bogata w grupy modlitewne i apostołskie, radę duszpasterską i stowarzyszenia – może prezentować pozaliturgiczne oferty wspólnotowego przeżywania niedzieli.

Jeśli nadrzędną troską Kościoła jest rodzina, a szczególnie młode małżeństwa – nowe domowe Kościoły, to nie sposób sobie wyobrazić, aby duszpasterze po odpowiednim rozeznaniu i tam, gdzie jest to możliwe, w przygotowaniu liturgicznych obchodów niedzieli nie uwzględnili celebracji Mszy Świętej o „charakterze rodzinnym” lub z udziałem dzieci, w formach przewidzianych przepisami liturgicznymi. Nie ma bardziej wyraźnego znaku tożsamości chrześcijańskiej jak wspólne przystąpienie do stołu Pańskiego rodziców wraz z dziećmi. W wielu parafiach realizacji tego zadania służą m.in. prężnie działające dziecięce zespoły śpiewacze, schole liturgiczne i wspólnoty ministranckie, zaś w proklamację słowa Bożego angażują się grupy dorosłych lektorów i kantorów, w tym rodziców. To właściwe kierunki działań pastoralnych. W tym właśnie kontekście Jan Paweł II apelował, aby przede wszystkim sami rodzice wychowywali swoje dzieci do udziału we Mszy Świętej niedzielnej, korzystając z pomocy katechetów. Ci ostatni winni zadbać o to, aby program formacji dzieci powierzonych ich opiece obejmował przygotowanie do uczestnictwa we Mszy Świętej oraz o wyjaśnienie im, jakie jest istotne uzasadnienie obowiązku niedzielnego (DD 36).

4. Wszyscy znamy kryteria działania duszpasterskiego, wyliczane przez Papieża Franciszka przy każdej nadarżającej się okazji: przyjąć, towarzyszyć, rozeznawać i integrować tych, którzy pozostają w ludzkim osądzie na marginesie egzystencji. Kryteria te, wyrażające potrzebę „duszpasterskiego nawrócenia”, są w dużym stopniu kontynuacją teologicznej myśli poprzedników obecnego Papieża, którzy w świętowaniu niedzieli odkrywali racje nie tylko chrześcijańskiej radości i odpoczynku, ale przede wszystkim solidarności.

Ta społeczna cnota jest nam, Polakom, bardzo bliska. Jej propagatorzy i obrońcy bronili i nadal strzegą „niedzieli Bożej i naszej”. Wydaje się, że w chwili obecnej, kiedy świat definiują różnorakie kontrasty, opowiadanie się za międzyludzką solidarnością nabiera jeszcze bardziej wyrazistego znaczenia. Przybywa bowiem pośród nas siostr i braci, którzy z różnych powodów cierpią biedę, opuszczenie i samotność. Paradoksalnie cierpią także na gruncie rodzinnym, kiedy zawiedli najbliżsi, małżonkowie rozeszli się, a dzieci przeżywają dramat rozdarcia i stają się przedmiotem sądowych negocjacji. Skoro wszyscy cierpiący duchowo i moralnie są bardzo bliscy Chrystusowi, to te osoby winny pozostać bliskie także i nam.

Być może właśnie po to otrzymujemy w darze wolną od pracy niedzielę, aby jeszcze bardziej otworzyć oczy na sytuację osób żyjących pośród nas: sąsiadów, seniorów i ubogich. Logika miłosierdzia podpowiada, aby zaprosić do wspólnego stołu osobę samotną, odwiedzić chorych, zdobyć żywność dla ubogiej rodziny, poświęcić kilka godzin jakiejś konkretnej formie wolontariatu i solidarności. Każdy niedzielny obiad powinien być kontynuacją rodzinnego i braterskiego nastawienia, które towarzyszy nam w wigilijny wieczór, a miejsce przygotowane przy stole winno być udostępnione potrzebującemu z bliskiego otoczenia. Jakże trafne pozostają intuicje Papieża Polaka, który stwierdził, że „niedziela powinna być dniem, w którym wierni mogą się poświęcić dziełom miłosierdzia, działalności charytatywnej i apostołstwu. Wewnętrzne uczestnictwo w radości zmartwychwstałego Chrystusa oznacza także głęboki udział w miłości pulsującej w Jego Sercu: nie ma radości bez miłości!” (DD 69-70).

W konsekwencji niedzielna Eucharystia i świętowanie dies Domini bynajmniej nie zwalnia nikogo z obowiązku miłosierdzia, ale przeciwnie, jeszcze bardziej przynagla nas do podejmowania dzieł

miłosierdzia, ponieważ zgodnie z pragnieniem Chrystusa mamy zaświadczyć, że jesteśmy światłością świata, oraz aby inni, widząc nasze czyny, chwalili Ojca, który jest w niebie (por. Mt 5,16).

5. Promocja i ochrona niedzieli jako dnia wolnego od pracy dla wszystkich jest bez wątpienia także zadaniem dla państwa i samorządu. Jeśli niedziela jest ze swej natury własnością człowieka, to należy ją w pełni zwrócić człowiekowi. Każdemu człowiekowi. Państwo zaś powinno niedzielę chronić prawem jako fundamentalne społeczne spoiwo i kulturową wartość, niczym świętość! Jest tak co najmniej z kilku względów. Na początku transformacji systemowej zaniedbano zabezpieczenie niedzieli, pomimo że zarówno Konferencja Episkopatu Polski, a także kolejni biskupi Górnego Śląska podkreślali podczas stanowych pielgrzymek mężczyzn i młodzieńców do sanktuarium Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej w Piekarach Śląskich, że niedziela jest i zawsze powinna być „Boża i nasza”. Niestety, również mimo odpowiednich zapisów w porozumieniach społecznych końca lat 80. minionego stulecia, niedzieli skutecznie nie ochroniono, choćby w prawodawstwie po roku 1989. W efekcie tych zaniedbań setki tysięcy obywateli naszego kraju – przede wszystkim kobiet – zmuszono do niekonicznej niedzielnej pracy, a samą niedzielę zdegradowano, niszcząc po drodze te wartości, którym służyła.

W tym kontekście przychodzą na myśl słowa Izajasza, które winniśmy odczytywać w kategorii Bożej obietnicy. Prawie trzy tysiące lat temu starotestamentalny prorok pouczał przedstawicieli Narodu Wybranego o konieczności świętowania szabatu, dnia upamiętniającego wyjście Izraelitów z niewoli egipskiej. Przypomnijmy, że głównym rysem tej niewoli było pozbawienie Żydów ojczyźnej ziemi i obciążenie katorżniczą pracą.

Zachęta proroka Izajasza do obchodów „święta odzyskanej wolności” była z pewnością efektem analizy ówczesnej rzeczywistości, w której – o czym niejednokrotnie zaświadcza Stary Testament – miejsce Boga zajęły bożki. Bałwochwalstwo wypierało sukcesywnie kult jednego Boga. Wobec takich tendencji prorok nie mógł pozostać obojętny: „Jeśli powściągniesz twe nogi od przekraczania szabatu, żeby w dzień mój święty spraw swych nie załatwiać, jeśli nazwiesz szabat rozkoszą, a święty dzień Pana – czcigodnym, jeśli go uszanujesz przez unikanie podróży, tak by nie przeprowadzać swej woli ani nie omawiać spraw swoich, wtedy znajdziesz twą rozkosz w Panu. Ja cię powiodę w triumfie przez wyżyny kraju, karmić cię będę dziedzictwem Jakuba, twojego ojca. Albowiem usta Pańskie to wyrzekły” (Iz 58,13-14). Prorok Izajasz zachęcał więc Żydów, aby poprzez chwilowy dystans (przez jeden dzień) do ludzkich spraw nadali odpowiednią cześć i godność świętowaniu. W tak pojętej sztuce życia dostrzegał sposób na doświadczenie „rozkoszy”, radości i przyjemności w relacji z Panem Bogiem.

Skoro dla ludzi wierzących, dla chrześcijan niedziela jest dniem Pańskim, uobecnieniem zmartwychwstania Pańskiego i czasem zawiązania wspólnoty, to być może warto raz jeszcze uwierzyć nadziei, że jedynie łącząc siły, możemy do czegoś dojść, czegoś razem dokonać. „Każdy naród ma swoje święta, które z jednej strony odnoszą się do konkretnych wydarzeń z przeszłości, ale z drugiej mówią o najistotniejszych wartościach, które mają znaczenie dla jego teraźniejszości i mają wytyczać drogi na przyszłość. (...) My mamy dwa, wydaje się, że równorzędne święta narodowe: 11 listopada i 3 maja. A do tego dochodzi też Dzień Solidarności i Wolności obchodzony 31 sierpnia w rocznicę Porozumień Sierpniowych czy nawet Święto Wojska Polskiego obchodzone 15 sierpnia na pamiątkę zwycięskiej Bitwy Warszawskiej w 1920 r. A ci z nas, którzy szczególnie są przywiązani do wejścia Polski do Unii Europejskiej, starają się także świętować to wydarzenie. Świętowanie wszystkich tych rocznic nie jest jedynie wspomnianiem przeszłości, lecz zarazem pewnym zobowiązaniem wobec wspólnoty. Pokazujemy, że przy wszystkich dzielących nas różnicach chcemy wspólnie budować naszą przyszłość” (fragment wywiadu z dr. hab. Sławomirem Sowińskim).

Wspólne świętowanie, w tym przeżywanie wolnej od pracy niedzieli, być może pozostaje ostatnim sposobem, żeby – pomimo różnych podziałów i pluralizmu poglądów – uświadomić sobie prawdę o tym, że jesteśmy wspólnotą kulturową, obywatelską i religijną. Takie jest zresztą zasadnicze zadanie niedzieli: ma budować międzyludzkie więzi, nawet jeśli niektórzy je utracili.

Niedziela z ograniczonym handlem jest społeczną szansą, aby wzmocnić i budować darem czasu wspólnotę rodzinną, która jest fundamentem życia społecznego i narodowego. Warto o tym pamiętać w roku świętowania stulecia odrodzonej państwowości, odrodzonej też między innymi dlatego, że pokolenia przed nami wierniej niż my przestrzegały zasad Dekalogu, w tym przykazania: „Pamiętaj, abyś dzień święty święcił!”.

+ *Wiktor Skworc*
Arcybiskup Metropolita Katowicki
Przewodniczący Komisji Duszpasterstwa KEP

Katowice, 1 marca 2018 r.

**Apel bp. Wiesława Lechowicza,
Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej,
w sprawie Alfiego Evansa (26.04.2018)**

Dzisiaj otrzymałem list od pewnej matki w związku z sytuacją dwuletniego dziecka Alfiego Evansa. Zwraca się ona z apelem do Polaków żyjących w Wielkiej Brytanii: „Razem z tym dzieckiem umiera nasz cywilizowany świat! Wielka Brytania jest Waszym domem... niech pozostanie Wielka... Błagam, brońcie Tego dziecka!!!”.

Niech każdy z nas dołączy do tych, którzy bronią prawa do życia dziecka i prawa do decyzji jego rodziców o pozostawieniu go przy życiu.

Otaczajmy modlitwą Alfiego i wszystkich, którzy decydują o jego losie!

+ *Wiesław Lechowicz*
Przewodniczący Komisji KEP ds. Polonii i Polaków za Granicą
Delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej

26 kwietnia 2018 r.

**Stanowisko Zespołu Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych
w sprawie Alfiego Evansa (27.04.2018)**

1. Zespół Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych w jedności z Ojcem Świętym Franciszkiem, z rodzicami dziecka i z wieloma ludźmi dobrej woli w naszej Ojczyźnie i poza jej granicami występuje w obronie fundamentalnego prawa do życia Alfiego Evansa. Jednocześnie solidaryzujemy się z rodzicami małego pacjenta, którzy stają się ofiarami bezdusznej normy prawnej.

I. Aspekt bioetyczny

2. Stanowisko Zespołu opiera się na uniwersalnych wartościach ludzkich, pośród których naczelnym miejscem zajmuje godność osobowa każdego bez wyjątku człowieka oraz świętość ludzkiego życia oparta na racjach zarówno teologicznych, jak i humanistycznych. Racje te odbijają się wzmożonym echem w ludzkich sumieniach, kiedy chodzi o godność i życie istot najmniejszych i najsłabszych, zwłaszcza bezsilnego dziecka, które nie jest zdolne do upominania się o zagwarantowanie mu należnego miejsca w życiu społeczności. Również w tym przypadku międzyludzka solidarność zdaje egzamin z moralnej wrażliwości będącej afirmacją bezinteresownej miłości, szacunku i uznania każdego człowieka za brata. Powyższy fundament życia społecznego i praw Alfiego Evansa podkreślają wszystkie ważne akty prawa międzynarodowego, takie jak *Powszechna Deklaracja Praw Człowieka* (10.12.1948), *Konwencja praw dziecka* (20.11.1989) czy *Europejska Konwencja*

o prawach człowieka i biomedycynie (4.04.1997). W obronie takich pacjentów regularnie występuje również Kościół katolicki.

3. Z powyższych przesłanek wynika bezwzględny obowiązek troski o życie Alfiego i pacjentów w podobnym stanie zdrowia. Odłączenie go od aparatury wspomagającej pracę płuc było z punktu widzenia przewidywalnego skutku aktem zabójstwa dziecka, nie zaś dopuszczalnym moralnie i prawnie odstępniem od terapii uporczywej. W każdym jednym przypadku było aktem pogwałcenia jego fundamentalnego prawa do życia.

4. Zgodnie ze stanowiskiem bioetyki szanującej świętość życia ludzkiego troska o pacjenta w wymiarze normalnej, nawet minimalnej opieki, stanowi obowiązek moralny. W zakres tej opieki we współczesnej medycynie wchodzi nie tylko nawadnianie i odżywianie, ale także wentylacja, jak długo organizm pacjenta jest zdolny do życia, a zatem do czasu, gdy właściwe mu procesy nie są wyłącznie efektem wymuszania za pomocą zabiegów medycznych. Ma to miejsce w przypadku śmierci mózgowej lub osiągnięcia przez organizm swego naturalnego kresu (stany terminalne w efekcie starości, choroby, skutków wypadku). Stan Alfiego Evansa w żadnym przypadku nie jest porównywalny z tymi sytuacjami.

II. Aspekt medyczny

5. Troska o dobro chłopca wymaga poszukiwania przyczyn jego choroby i metod leczenia. Jest to również zasadne dla dobra innych dzieci, które są lub w przyszłości znajdą się w podobnym stanie.

6. W przypadku braku precyzyjnej diagnozy i braku wiedzy o etiologii schorzenia nie można w sposób kompetentny wypowiadać się o prognozie rozwoju choroby. Rokowanie jest jeszcze bardziej nieprzewidywalne, gdy dotyczy młodego, rozwijającego się organizmu. Należy zawsze rozważyć, czy poszerzenie konsylium lekarskiego o dodatkowe specjalizacje nie zwiększy szansy na pozyskanie diagnozy i sformułowanie dalszego postępowania terapeutycznego.

7. Brak rozpoznania przyczyny choroby Alfiego Evansa nie zwalnia służby zdrowia z obowiązku opieki lekarskiej wobec niego. Zgodnie z zasadami bioetyki, stan zdrowia Alfiego upoważnia ponadto do tego, aby za zgodą rodziców, poszukiwać alternatywnych rozwiązań terapeutycznych, nawet jeżeli miałyby one tylko charakter eksperymentalny, a więc z trudnym do przewidzenia skutkiem.

III. Aspekt prawny

8. W obszarze ochrony życia i zdrowia człowieka system prawny jest zobowiązany do bezwzględnego rozpoznania i poszanowania godności człowieka jako kategorii fundamentalnej dla systemu prawnego, wrodzonej i niezbywalnej. Oznacza to m.in. obowiązek ratowania życia i podejmowania działań terapeutycznych, o ile nie sprzeciwi się temu pacjent. Tam, gdzie cel ten nie może być zrealizowany, pojawia się obowiązek prawny do podejmowania działań minimalizujących ból, dyskomfort fizyczny i psychiczny oraz do zapewnienia warunków odpowiadających godnemu traktowaniu osoby ludzkiej. W przypadkach tzw. terapii uporczywej, a zatem wtedy, gdy możliwe jest technicznie podtrzymywanie czynności narządów nieprzynoszące korzyści pacjentowi w postaci poprawy stanu zdrowia, odstępniem od działań terapeutycznych jest dopuszczalne prawnie jedynie wówczas, gdyby wiązały się one z nadmiernymi, nieproporcjonalnymi dolegliwościami dla pacjenta lub gdy nie można by ich ocenić jako czynności ratujących życie wobec tego, że przedłużają one jedynie stan agonalny. W sytuacjach skrajnych przewidziane prawem poszanowanie godności człowieka oznacza, że w miejsce obowiązku ratowania życia wstępuje obowiązek odstąpienia od podejmowania tego rodzaju zabiegów leczniczych, które ze względu na podtrzymywanie funkcji życiowych bez jakichkolwiek medycznie uzasadnionych nadziei na ich przywrócenie prowadzą do przedmiotowego traktowania pacjenta. Obowiązek ten powstaje niezależnie od poglądu rodziny, a w przypadku małoletnich – jego rodziców lub opiekunów prawnych. Niemniej, odstąpienie od działań terapeutycznych lub asystujących nie może nastąpić w sposób powodujący cierpienie pacjenta.

9. W wyroku sądu w sprawie Alfiego Evansa (Alder Hey Children's NHS Foundation Trust v. Evans [2018] EWHC 308) zastosowano odmienne, uznawane w orzecznictwie sądów brytyjskich zasady. Zgodnie z nimi ocena, czy dalsza terapia jest w interesie pacjenta, wymaga odniesienia się nie tylko do aspektu medycznego, ale również społecznego i psychologicznego. Wymaga zbadania prawdopodobieństwa skuteczności terapeutycznej podjętych działań i prawdopodobieństwa osiągnięcia poprawy stanu zdrowia pacjenta, a także ustalenia rzeczywistej lub prawdopodobnej woli pacjenta odnośnie do dalszego postępowania leczniczego (sprawa Aintree University Hospital NHS Trust v. James [2013] UKSC 67). Do kryteriów, które bierze się pod ocenę określając, czy w interesie dziecka jest dalsza terapia, należy to, czy możliwe będzie uczestniczenie przez nie w relacjach z otoczeniem, w tym dzięki zmysłom, oraz czy prawdopodobne jest reagowanie na bodźce zewnętrzne, dzięki czemu dziecko będzie czerpać satysfakcję lub poczucie komfortu z relacji z otoczeniem. Ważne jest to, czy będzie mogło odczuwać miłość swoich rodziców i innych bliskich oraz ją odwzajemniać. W szczególności rozstrzygające jest to, czy pacjent będzie zdolny odczuwać podstawowe dobrodziejstwa, jakie przynosi życie, w tym doświadczać miłości, posiadać świadomość własnej tożsamości czy zachować zdolności poznawcze (sprawa Kings College Hospital Foundation Trust v. Haastrup [2018] EWHC 127). Ocena, czy w interesie pacjenta będącego dzieckiem jest zaprzestanie terapii w brytyjskim systemie prawnym rozstrzyga o dalszym postępowaniu z dzieckiem, niezależnie od poglądu rodziców co do zasadności dalszej opieki medycznej nad tym pacjentem (sprawa Yates and Gard v Great Ormond Street Hospital for Children NHS Foundation Trust [2017] EWCA Civ 410).

10. Zespół Ekspertów podkreśla, że tak rozumiane normy prawne nie dają się pogodzić z obowiązkiem poszanowania godności osoby ludzkiej. Zakładają bowiem rozróżnienie życia, które jest wartościowe, a zatem pozostające w interesie pacjenta, od tego, które takim nie jest, bowiem pozbawiono je podstawowego wymiaru relacyjnego, jakim jest samoświadomość, zdolność do interakcji i pozostałych przejawów udziału w otaczającej rzeczywistości. Legalność decydowania o tym, czy dalsza terapia danego pacjenta jest w jego interesie ze względu na zdolność tego pacjenta do konkretnego sposobu przeżywania świata jest wysoce wątpliwa moralnie i wynika ze ściśle arbitralnego rozstrzygnięcia co do norm regulujących życie społeczne. Pozbawienie życia pacjenta w takich okolicznościach prawidłowo powinno być pojmowane jako eutanazja lub zabójstwo.

11. W przypadku Alfiego Evansa decyzja o zaprzestaniu wspomagania oddychania, odżywiania i nawadniania nastąpiła z uzasadnieniem, że jego mózg z nieustalonych przyczyn uległ uszkodzeniu, w wyniku czego pacjent nie może samodzielnie oddychać, pić i jeść, jak też że nie ma nadziei na poprawę jego stanu ani dalszych sensownych metod diagnostycznych. Obecnie już wiadomo, że część twierdzeń lekarzy, jak choćby to, że dziecko jest w pełni zależne od mechanicznej wentylacji, okazała się mylna. Akcentowano, że jakość życia Alfiego jest niska – nie ma on odruchów spontanicznych, nie potrafi się komunikować i ma powracające epizody padaczkowe. W ocenie Zespołu Ekspertów, w takich warunkach system prawny rzeczywiście uwzględniający zasadę ochrony godności osoby ludzkiej wymaga podjęcia działań ratujących życie człowieka do czasu, gdy jednoznacznie sprzeciwia się temu prawidłowo pojęte dobro osoby ludzkiej. Ma to miejsce wyłącznie wtedy, gdy podejmowane środki są jaskrawie nieproporcjonalne do ich efektów, przedłużają cierpienie pacjenta i gdy to nie one są powodem jego śmierci.

+ *Józef Wróbel SCJ*

za Zespół Ekspertów KEP ds. Bioetycznych

Warszawa, 27 kwietnia 2018 r.

**Apel Zespołu Konferencji Episkopatu Polski
ds. Apostolstwa Trzeźwości i Osób Uzależnionych
na sierpień – miesiąc abstynencji (24.05.2018)**

W naszym codziennym życiu, ale także w ojczywej tradycji i kulturze, chleb zajmuje szczególne miejsce. Każdego dnia prosimy Boga Ojca: „chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj”. Wyznamy słowami ludowej mądrości, że „chleb to w domu włodarz, w pracy przyjaciel, w drodze towarzysz”. Taki jest nasz codzienny, ziemski chleb. W taki sposób go postrzegamy, szanujemy i kochamy.

Dzisiejsza Ewangelia opisuje cudowne rozmnożenie chleba. Nawiązując do tego wydarzenia, *Katechizm Kościoła Katolickiego* poucza nas, że „cudowne rozmnożenie chleba, w czasie którego Pan odmawia błogosławieństwo, łamie i podaje uczniom, aby nakarmić nim tłumy, jest zapowiedzią obfitości jedyne Chleba – eucharystycznego”.

Zarówno chleb nasz codzienny, dzięki któremu karmimy nasze ciała, nabieramy sił fizycznych, jak i Eucharystia, która jest pokarmem na życie wieczne, dzięki której wzrastamy duchowo, to wspaniałe dary dane przez Boga na czas naszej ziemskiej pielgrzymki. Wielu z nas potrafi docenić je i owocnie z nich korzystać. Wielu jednak marnuje je w różny sposób i rezygnuje z nich. Zdara się, że we właściwym wykorzystaniu chleba codziennego i Eucharystii przeszkadza pijaństwo, uzależnienie od alkoholu czy też inne zniewolenia. W domach, w których rodzice piją nadmiernie alkohol, często nie wystarcza pieniędzy na zaspokojenie podstawowych potrzeb, w tym na zakup chleba. Grzeszne nałogi oddalają ludzi także od źródła życia – od zjednoczenia z Jezusem w Eucharystii. Trzeba podkreślić z mocą, że pijaństwo i uzależnienia są przyczyną dotkliwego, niszczącego głodu fizycznego i duchowego.

Troska o trzeźwość Polaków fundamentem walki o niepodległość

Przeżywamy rok jubileuszu stulecia odzyskania niepodległości. Nasi przodkowie mieli aspiracje, aby wydzwignąć Polskę z niewoli ku niepodległości. Odrodzenie niepodległej Polski wymagało ofiarnej walki i wytrwałej pracy na różnych polach. Wielu bohaterów tamtych czasów zdawało sobie sprawę, że troska o trzeźwość Polaków jest fundamentem walki o niepodległość. Stanowi także podstawę jej utrzymania. I chociaż sto lat temu spożywaliśmy zaledwie 1 litr czystego alkoholu rocznie na osobę, to troska o trzeźwość Narodu była priorytetem w działaniach wielu polskich patriotów, chociażby generała Józefa Hallera, abstynenta, aktywnego działacza na rzecz trzeźwości.

A jak jest dziś, po stu latach? Dzisiaj ze smutkiem, ale i z przerażeniem trzeba powiedzieć, że spożywamy 10 razy więcej alkoholu niż wtedy. Przypomnijmy, że alkohol nie jest substancją konieczną do życia, która ma być dostępna zawsze i wszędzie. Jest substancją psychoaktywną, narkotykiem, który jest tak groźny, bo sprzedawany legalnie i prawie wszędzie. Ojciec prof. Jacek Salij podkreślił, że „można zatem się zastanawiać, czy my na serio wierzymy w życie wieczne, jeśli tak niewiele czynimy dla stworzenia atmosfery społecznej, która skutecznie blokowałaby rozwój alkoholizmu. Przecież tu chodzi już nie tylko o to, że alkoholizm wprowadza wielki chaos w życie społeczne i jest źródłem nieszczęścia wielu rodzin; tutaj już chodzi wręcz o życie wieczne wielu spośród nas!”.

Pijaństwo zagraża także osiągnięciu wielu ambitnych celów narodowych. Chcemy, by rodziło się jak najwięcej dzieci w silnych i stabilnych rodzinach. Tymczasem alkohol to jedno z największych zagrożeń dla rodziny, to źródło rozwodów, przemocy i dramatów. Chcemy rozwijać się gospodarczo, a jednocześnie co roku marnotrawimy miliardy złotych na pokrycie kosztów nadmiernego spożycia alkoholu. Mamy ambicję być społeczeństwem zdrowym, a alkohol powoduje liczne choroby, w tym nowotwory. Alkohol odbiera rocznie życie tysiącom Polaków. Chcemy być społeczeństwem praworządnym, a tymczasem nadużywanie alkoholu jest jednym z głównych czynników popełniania przestępstw, zwłaszcza tych najcięższych.

Ta diagnoza musi nas skłonić do refleksji i odważnego działania. Abstynencja to pójście drogą proroków dobra. To wielkie błogosławieństwo dla każdego z nas, dla naszych bliskich, a także dla

naszej ojczyzny. To podstawa szczęścia w małżeństwie i rodzinie. To warunek panowania nad sobą. Człowiek nietrzeźwy schodzi z drogi błogosławieństwa i życia. Zaczyna dręczyć samego siebie i swoich bliskich. Zwykle wikła się też w coraz większe zło moralne. Bez trzeźwości nie potrafimy naśladować Jezusa i iść drogą świętości. Jeżeli chcemy być dojrzałymi chrześcijanami, musimy zachować trzeźwość w myśleniu i postępowaniu.

Narodowy Program Trzeźwości szansą dla naszej Ojczyzny

W jubileuszowym roku odzyskania niepodległości ogłosiliśmy Narodowy Program Trzeźwości, który jest owocem Narodowego Kongresu Trzeźwości, który odbył się w 2017 r.

Narodowy Program Trzeźwości to zadanie rozpisane na całe pokolenie. To program, który ma promować abstynencję i umiar wśród Polaków i doprowadzić do zmniejszenia przynajmniej o połowę ilości spożywanego obecnie alkoholu. Chodzi również o zmianę mentalności w tej dziedzinie. Narodowy Program Trzeźwości wskazuje na zadania Kościoła, rodziny, państwa i samorządu w trosce o abstynencję wielu i o trzeźwość wszystkich. Narodowy Program Trzeźwości jest potrzebny, abyśmy dalej istnieli jako Naród. Program ten nie jest jednak lekiem, ale receptą. Sam program nie wystarczy. Trzeba go brać w dłoń, trzeba go czytać i konsekwentnie realizować. Dopiero wówczas przyniesie oczekiwane rezultaty.

Musimy pamiętać, że nawet najlepsze prawo czy najbardziej profesjonalne programy profilaktyczne i terapeutyczne nie zadziałają „własną mocą”, czyli w sposób automatyczny. Potrzebni są ludzie, którzy – ofiarnie, mądrze i wytrwale kochając – podejmą służbę w tym zakresie. W Kościele, w rodzinach, we władzach państwowych i samorządowych mamy wiele osób kompetentnych, zatroskanych o trzeźwość Narodu. Współpraca i integracja ich wysiłków ma szansę przyczynić się do powstania ruchu społecznego „Ku trzeźwości Narodu”, powstania wielkiej narodowej koalicji ludzi dobrej woli – małżonków i rodziców, księży, psychologów i pedagogów, polityków i samorządowców, ludzi kultury i mediów, kościołów i związków wyznaniowych – na rzecz troski o trzeźwość naszego społeczeństwa.

Każdy z nas musi się przekonać, że wobec nadużywania alkoholu nie jesteśmy bezradni i że w normalnym społeczeństwie nie może być przymusu picia alkoholu i pielęgnowania zwyczajów pijackich. Troska o pomyślność naszej Ojczyzny wymaga od nas wszystkich zaangażowania w naprawę dramatycznej sytuacji spowodowanej pijaństwem i alkoholizmem. Około milion osób jest uzależnionych, a 3 miliony pije ryzykownie i szkodliwie. Statystyki wskazują, że 18 procent Polaków, których można nazwać głównymi „dostawcami problemów”, wypija aż 70 procent spożywanego w kraju alkoholu, czyli ponad 33 litrów czystego alkoholu w ciągu roku. Niestety, narzucają oni pozostałym swój niszczący styl życia. Z tym musimy skończyć. Chcemy jednak podkreślić, że nie proponujemy prohibicji, lecz radosne życie w prawdziwej wolności, której nie ma bez trzeźwości.

Musimy bezwzględnie przestrzegać wymogu pełnej abstynencji od alkoholu wśród dzieci i młodzieży do pełnoletności oraz formować takich ludzi dorosłych, którzy żyją w trzeźwości, czyli są bądź abstynentami, bądź sięgają po alkohol bardzo rzadko, jedynie w symbolicznych ilościach i wyłącznie wtedy, gdy z jakichś względów nie są zobowiązani do abstynencji.

Troska o trzeźwość to jeden z filarów duszpasterstwa w Polsce. Miłość Chrystusa przynagla zwłaszcza kapłanów do ratowania naszego Narodu przed plagą nietrzeźwości. Kościół zawsze będzie się troszczył o trzeźwość Narodu, gdyż jest ona warunkiem trwania w przyjaźni z Bogiem, a także warunkiem respektowania Dekalogu i uczciwego wypełniania podjętych zobowiązań w małżeństwie i rodzinie, w pracy zawodowej, parafii, środowisku i państwie. Ważne jest tworzenie i wspieranie grup modlitewnych w intencji trzeźwości, a także tworzenie nowych i aktywizacja już istniejących bractw i stowarzyszeń abstynenckich. Cenną rzeczą jest wspieranie grup Anonimowych Alkoholików oraz grup Al-Anon, a także promowanie na wskroś przeciw chrześcijańskiego Programu Dwunastu Kroków, który ludzi uzależnionych czy współuzależnionych prowadzi od kryzysu do świętości. Cenne jest włączanie coraz większej liczby dzieci i młodzieży w Dziecięcą

Krucjatę Niepokalanej, ruch Światło-Życie czy inne ruchy istniejące w Kościele, a coraz więcej dorosłych w Krucjatę Wyzwolenia Człowieka. Ważne jest organizowanie spotkań modlitewnych, pielgrzymek, a także rekolekcji trzeźwościowych.

Ogromna odpowiedzialność stoi także przed władzami państwowymi i samorządowymi. Z nadzieją przyjmujemy ostatnie zmiany regulacji prawnych, które są początkiem do odważniejszej ochrony trzeźwości. To jednak wciąż zbyt mało. Regulacje prawne w różnych krajach całego świata mówią nam wprost: nadużywanie alkoholu można ograniczyć poprzez: całkowity zakaz reklamy i innych form promocji alkoholu, ograniczenie punktów i czasu jego sprzedaży, a także ograniczenie ekonomicznej dostępności alkoholu. Pozytywnym dla nas przykładem może być Litwa, gdzie z sukcesem podjęto odważne działania, między innymi likwidując alkohol ze stacji paliw i podnosząc wiek do 20 lat, w którym można kupić alkohol. Konieczna jest w Polsce także konkretna, profesjonalna pomoc dla miliona dzieci żyjących w rodzinach z problemem alkoholowym. Z przeżyciem patrzymy na dane z badań mówiące o tym, że po alkoholu sięgają coraz młodsze dzieci. Trzeba ten trend zatrzymać. Nie wolno też tolerować łamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim. Bł. ks. Bronisław Markiewicz ostrzegął dramatycznie: „Zdrajcą narodu i wiary jest ten, kto dzieci i młodzież chciałby wychować ze szklanką piwa lub kieliszkiem wina w ręku”.

Jako obywatele musimy odważnie mobilizować kandydatów w wyborach parlamentarnych i samorządowych, aby w swoich programach i deklaracjach wpisywali ochronę trzeźwości. Nie akceptujemy liderów społecznych, którzy nadużywają alkoholu. To jeden z warunków budowania spokojnych, bezpiecznych i rozwijających się lokalnych wspólnot, a także dostatniej Ojczyzny.

Sto dni abstynencji na stulecie odzyskania niepodległości

Co roku prosimy o przeżycie sierpnia bez alkoholu. Jednak w tym jubileuszowym roku chcemy zaprosić Polaków do ambitniejszego działania, do ambitniejszej drogi. Czas od soboty 4 sierpnia do niedzieli 11 listopada 2018 r. to 100 dni. W tym roku odważnie prosimy: niech będzie to 100 dni abstynencji. Sto dni abstynencji na stulecie odzyskania niepodległości przez Polskę. Wolność kosztowała życie tak wielu Polaków. My dzisiaj nie musimy za Polskę umierać. Ale by chronić wolność i wspierać rozwój Polski i Polaków, musimy sobie wyznaczać ambitne cele. Jednym z nich jest właśnie ochrona trzeźwości. Św. Jan Paweł II mówił nam, że „prawdziwy egzamin z wolności jest dopiero przed nami”. To prawda. Nie możemy zawieść w tej tak ważnej sprawie. Dlatego podejmijmy to wezwanie: 100 dni abstynencji na stulecie niepodległości. To jest naprawdę egzamin z wolności i miłości do Ojczyzny!

Musimy zrozumieć, że dla nas wybiła godzina zmagania o wolność. Że znajdujemy się w szczególnym czasie, że od krzewienia trzeźwości zależeć będzie przyszłość Kościoła i naszej Ojczyzny. Przez bezinteresowny dar abstynencji wielu do trzeźwości wszystkich!

Prośmy Maryję, Królową Polski, aby wspierała nas w naszych szlachetnych postanowieniach dobrowolnej abstynencji, podejmowanej z miłości do bliźnich i do naszej Ojczyzny. Niech Polska będzie narodem ludzi trzeźwych, prawdziwie wolnych, dla których hasło: „Bóg. Honor. Ojczyzna” będzie wielkim wyzwaniem w codziennej pracy dla dobra polskich rodzin, Kościoła i całej umiłowanej Ojczyzny.

+ *Tadeusz Bronakowski*

Przewodniczący Zespołu KEP ds. Apostolstwa Trzeźwości i Osób Uzależnionych

Łomża, 24 maja 2018 r.

Materiał do wykorzystania duszpasterskiego w ostatnią niedzielę lipca 2018 r.

**Komunikat bp. Jerzego Mazura SVD,
Przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski ds. Misji,
na XIX Ogólnopolski Tydzień św. Krzysztofa (1.06.2018)**

Czcigodni Bracia w kapłaństwie!

Drodzy Bracia i Siostry w Chrystusie! Wszyscy kierowcy i użytkownicy dróg!

W dniach 22-29 lipca 2018 obchodzimy 19. Ogólnopolski Tydzień św. Krzysztofa pod hasłem „Z mocą Ducha Świętego niesiemy Chrystusa”. Jego inicjatorem jest MIVA Polska pod patronatem Komisji Episkopatu Polski ds. Misji. W tym szczególnym czasie są podejmowane dwie ważne sprawy w naszym zaangażowaniu chrześcijańskim: jedna – w wymiarze misyjnym, skoncentrowana na pomocy polskim misjonarzom w zakupie środków transportu, druga – bezpieczne korzystanie ze środków transportu i duszpasterska troska i modlitwa o bezpieczeństwo użytkowników dróg.

Perspektywa obecnego roku duszpasterskiego każe nam odkrywać rolę i obecność Ducha Świętego w naszym chrześcijańskim życiu i działaniu. Jego łaska i pomoc – uczy Papież Franciszek w swojej Adhortacji Apostolskiej *Gaudete et exultate* – mobilizują do „wykonania kroku naprzód” i do „apostolskiej odwagi, abyśmy przekazywali Ewangelię innym i zrezygnowali z czynienia naszego życia chrześcijańskiego muzeum wspomnień” (GE 139). To Duch Święty czyni misjonarzy zdolnymi do aktywnego zaangażowania się w dzieło ewangelizacji świata. Wszyscy, którzy biorą udział w *Akcji św. Krzysztof – 1 grosz za 1 kilometr na środki transportu dla misjonarzy* również „przykładają rękę” do ewangelizowania świata. Wdzięczność za szczęśliwe kilometry rozlewa się obfitością dobra i Bożej miłości na cały świat. To jest również owoc Ducha Świętego, mający tak bardzo konkretny wyraz, bo „Miłość Boża rozlana jest w sercach przez Ducha Świętego, który został nam dany” (Rz 5,5).

W ubiegłym roku dzięki tej akcji MIVA Polska przekazała pomoc na wiele pojazdów służących jako narzędzia pracy misyjnej: 48 samochodów terenowych i osobowych, 2 busy, ambulans, traktor, 39 motocykli i motorowerów, 470 rowerów dla katechistów, 2 silni do łodzi i 2 łodzie motorowe, motolotnie oraz 30 wózków dla niepełnosprawnych pod opieką misjonarzy. Łączna suma przekazana na te pojazdy wyniosła 2.775.517,52 zł. Pomoc powędrowała do misjonarzy w prawie 30 krajach, szczególnie w Afryce i Ameryce Południowej. Pojazdy te umożliwiają docieranie do ludzi i prowadzenie działalności misyjnej na rozległych terenach. Wraz z misjonarzami i wszystkimi powierzonymi ich opiece składam wyrazy szczerzej wdzięczności Panu Bogu i wszystkim ofiarodawcom: kapłanom, osobom konsekrowanym i wiernym świeckim za przekazywaną pomoc.

Drodzy bracia i siostry!

Pomoc i łaski Ducha Świętego potrzebne są także wszystkim użytkownikom drogi. Jego dary takie jak dar mądrości, rozumu, rady, męstwa, umiejętności, pobożności czy bojaźni Bożej pomagają również czuwać nad bezpieczeństwem własnym i innych podróżnych. Pomagają one tworzyć kulturę życzliwości i empatii na drodze, zachować właściwy umiar w korzystaniu z możliwości, jakie daje współczesna technika, dostosowując prędkość pojazdu do aktualnych potrzeb. Chronią życie ludzkie przed utratą spowodowaną bezmyślnością i nieodpowiedzialnymi zachowaniami. Zwracajmy się często do Ducha Świętego o pomoc, abyśmy potrafili mądrze i odpowiedzialnie używać naszych pojazdów i by stale towarzyszyła nam świadomość, że jesteśmy odpowiedzialni za siebie i innych uczestników ruchu drogowego. Potrzebna jest nie tylko świadomość zagrożeń na naszych drogach, ale pozytywne działanie, zmiana niewłaściwych postaw wszystkich uczestników ruchu drogowego, większa troska o tzw. niechronionych użytkowników drogi, motocyklistów i rowerzystów, a zwłaszcza pieszych, którzy – jak podają statystyki policyjne – stanowią 1/3 wszystkich ofiar wypadków drogowych w Polsce. Wszystko to pozwoli nam chronić życie ludzkie na drogach. Zachęcam do modlitwy za kierowców i o bezpieczeństwo na drodze.

Zwracam się też z prośbą o udział w *Akcji św. Krzysztof – 1 grosz za 1 kilometr szczęśliwej jazdy na środki transportu dla misjonarzy*. Okażmy Panu Bogu wdzięczność za wszystkie przebyte podróże i szczęśliwie przejechane kilometry, za Bożą opiekę podczas każdej podróży. Wraz z błogosławień-

stwem kierowców i ich pojazdów proszę, aby każda wspólnota parafialna w Polsce zorganizowała odpowiednią zbiórkę na pojazdy misyjne, aby nie pozbawiać pomocy głosicieli Ewangelii w świecie. Niech nasza troska o bezpieczeństwo w podróżach i na drogach rodzi wdzięczność, która służy głoszeniu Ewangelii Chrystusa na krańcach świata. O nowych prośbach i potrzebach misjonarzy w zakresie środków transportu MIVA Polska informuje na stronie www.miva.pl oraz w przesłanych do parafii materiałach duszpasterskich na obchody XIX Ogólnopolskiego Tygodnia św. Krzysztofa.

Z mocą i miłością Ducha Świętego rozlaną w naszych sercach nieśmy razem Chrystusa ludziom na wszystkich kontynentach, w najdalszych zakątkach świata!

Przyzywając wstawiennictwa św. Krzysztofa i opieki Maryi, naszej Matki, szczególnie nad kierowcami i podróżującymi, wszystkim udzielam pasterskiego błogosławieństwa: w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego.

+ *Jerzy Mazur SVD*

Pasterz diecezji ełckiej

Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Misji

Ełk – Warszawa, 1 czerwca 2018 r.

Słowo Rady Konferencji Episkopatu Polski ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek o pielgrzymowaniu narodowym (25.06.2018)

W związku z pielgrzymkami o charakterze patriotyczno-religijnym, zwłaszcza w roku setnej rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę, Rada Episkopatu Polski ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek czuje się w obowiązku przypomnieć, na czym powinno polegać pielgrzymowanie do sanktuariów i miejsc świętych, w szczególności mające charakter pielgrzymek narodowych.

W kulturze polskiej obecny jest piękny zwyczaj pielgrzymowania. Grupy wiernych – kierując się zasadami miłości do Boga i bliźniego, kultu Matki Bożej i świętych, a także łącząc swą wiarę z miłością do Ojczyzny – wpisują się w wielowiekową tradycję pielgrzymowania narodowego. W refleksji teologicznej pielgrzymka to wędrowanie osoby lub grupy do miejsc uważanych za święte w przekonaniu, że działa tam w sposób szczególny Bóg (zob. *Dyrektorium Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny sakramentów o pobożności ludowej i liturgii. Zasady i wskazania* z 2001 r.). Podejmowane podczas pielgrzymki dzieła osobiste lub wspólnotowe mają wyłącznie cechy aktów religijnych, pobożności i pokuty, gdyż pielgrzymowanie, zarówno w przeszłości jak i w naszych czasach, było i jest rozumiane jako czyn pokutny. Łączenie pielgrzymki ze sprawami społecznymi ma sens jedynie w kontekście miłości, pojednania i poszukiwania świętości życia.

Takim właśnie duchem cechowały się pielgrzymki narodowe, szczególnie gdy Polska przeżywała burze dziejowe i groziły jej największe niebezpieczeństwa. Nawet wówczas jednak nie były one wymierzone przeciw drugiemu człowiekowi, lecz w opozycji do zła i grzechu, zniewolenia i narodowych wad. Niezwykle budujące i podnoszące na duchu były te pielgrzymki, podczas których w sanktuariach brzmiały słowa pieśni i modlitw dziękczynnych za wolność i niepodległość Ojczyzny.

Pielgrzymki narodowe odbywały się bardzo rzadko i były związane z najważniejszymi wydarzeniami w dziejach narodu i Kościoła. Tak było np. po zwycięskiej wojnie z bolszewikami w 1920 r., z okazji poświęcenia narodu polskiego Niepokalanemu Sercu Maryi w 1946 r., w związku z Milenium Chrztu Polski w 1966 r. i ostatnio w 1050. rocznicę tego wydarzenia. Nie możemy też zapomnieć pielgrzymek narodowych z udziałem papieża św. Jana Pawła II i jego następców. Zawsze były to uroczystości wielkiej rangi organizowane przez Episkopat.

W dokumencie *Chrześcijański kształt patriotyzmu* z 2017 r. Konferencja Episkopatu Polski przypominała, że „ukształtował się w polskiej kulturze model patriotyzmu gościnnego, włączającego, inspirującego się najlepszym dorobkiem sąsiadów i całej chrześcijańskiej, europejskiej kultury. Patriotyzmu, dzięki któremu Polakami stawali się ci, którzy Polakami zostać chcieli, bez względu na

swoje pochodzenie czy pochodzenie ich przodków”. Dlatego sytuacja, w której jakieś środowiska – powołując się na własną ideologię lub doktrynę polityczną – przypisują sobie wyjątkowe prawo do reprezentowania narodu polskiego, prowadzi do nieuprawnionego zawłaszczenia tytułu pielgrzymki narodowej, a w konsekwencji do wykluczenia innych grup społecznych tworzących Rzeczpospolitą.

Król Jan Kazimierz, a za nim Sługa Boży kard. Wyszyński, składając śluby jasnogórskie, ogłosili Maryję Królową całej Polski. Wyrazili w ten sposób prawdę o oddaniu pod Jej opiekę wszystkich obywateli zamieszkujących naszą Ojczyznę. Zatem pod opiekę Matki Bożej oddano w dobrej wierze nie tylko jakąś wybraną grupę, ale cały naród, wierzących i niewierzących, wszystkie grupy etniczne, którym na sercu leży dobro Rzeczypospolitej. Jasna Góra stała się od pokoleń miejscem modlitwy o jedność i symbolem trudnej wolności Polaków.

Zgodnie z tą tradycją sanktuaria nie mogą być miejscem manifestowania nienawiści względem grup politycznych, społecznych lub etnicznych. W pamięci mamy słowa największego Polaka i Pielgrzyma, św. Jana Pawła II: „Prawdziwy patriota nie zabiega nigdy o dobro własnego narodu kosztem innych. (...) Nacjonalizm, zwłaszcza w swoich bardziej radykalnych postaciach, stanowi antytezę prawdziwego patriotyzmu i dlatego dziś nie możemy dopuścić, aby skrajny nacjonalizm rodził nowe formy totalitarnych aberracji. To zadanie pozostaje oczywiście w mocy także wówczas, gdy fundamentem nacjonalizmu jest zasada religijna, jak się to niestety dzieje w przypadku pewnych form tak zwanego «fundamentalizmu»” (*Przemówienie na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ w 1995 r.*). Nacjonalista nie jest więc patriotą. Prawdziwy patriota, miłujący swój naród, nie ulega agresji i instynktom nakazującym wykluczanie i stygmatyzowanie społeczne innych osób, różniących się światopoglądem, wiarą, pochodzeniem etnicznym czy odcieniem skóry.

Sanktuarium jest miejscem pokoju. Warto pamiętać, że pierwszym darem Jezusa Zmartwychwstałego był pokój i przygarnięcie do swego serca uczniów mimo ich aktów małoduszności. W sanktuarium pokój rodzi się na modlitwie oraz przez pokutę i pojednanie, często zakończone sakramentalnym przebaczeniem. Św. Jan Paweł II był słusznie nazywany pielgrzymem pokoju, ponieważ głosząc sprawiedliwość społeczną i wolność sumienia, nie odrzucał żadnego człowieka. Jeżeli chcemy, by przez chrzest Bóg uznał nas za swoje dzieci, musimy wprowadzać pokój między ludźmi, bo tak brzmi naczelne błogosławieństwo wypowiedziane przez Pana Jezusa: „Błogosławieni pokój czyniący, albowiem oni będą nazwani synami Bożymi”. Mamy więc być pielgrzymami pokoju na wzór Matki Pana i świętych.

Modlitwa przy Cudownym Obrazie Królowej Polski jednoczyła Polaków, niezależnie od ich pochodzenia, wieku, zawodu, poglądów społecznych bądź politycznych. Jest ona otwarta dla wszystkich ludzi dobrej woli, spragnionych duchowego umocnienia, ale także pojednania i leczenia podziaków. Nasze narodowe sanktuarium uczyło i nadal uczy prawdziwego patriotyzmu, który wyraża się w trosce o wspólną Ojczyznę, w pracy dla jej dobra, w budowaniu jedności i pokoju. Słusznym więc wydaje się kierowanie do organizatorów, uczestników i duszpasterzy pielgrzymek prośby o wierność takiemu podejściu, o roztropność i uszanowanie świętości miejsca, jakim dla naszego narodu jest Jasna Góra, inne sanktuaria i kościoły.

Fenomen pielgrzymowania jest dynamiczny, żywy i otwarty na nowe znaki. Wymaga więc ewangelicznego rozeznania. Elementy patriotyczne (flagi narodowe, sztandary kombatanckie, stroje uczestników) nie są czymś niewłaściwym podczas liturgii, pod warunkiem, że nie wywołują wzburzenia i sporów ideologicznych. Instrukcje liturgiczne nakazują unikania celebracji Mszy Świętej w celu stworzenia okazałego widowiska oraz nadawania jej stylu podobnego do ceremonii świeckich. W przestrzeni świętej nie ma też miejsca na symbole grup wzbudzających spory w społeczeństwie i doprowadzających do podziału wspólnoty Kościoła. Historyczne znaki patriotyczne przechowywane w kościołach z okresu zaborów lub reżimu komunistycznego są wyrazem jedności z narodem, ale nie z ideą partyjną lub polityczną. Podobnie nie ma miejsca na alternatywne znaki gorliwości uczuć i język mający znamiona kultury lub subkultury typowo świeckiej albo związanej ze sporem ideologicznym wewnątrz wspólnoty kościelnej. Niereligijne symbole eksponowane na pielgrzymce nie mogą być sprzeczne w swoim przekazie ze znaczeniem świętego miejsca i czasu,

z nauką Kościoła o patriotyzmie. Pomocą w tym służy dokument Konferencji Episkopatu Polski *Chrześcijański kształt patriotyzmu* i watykańskie *Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii*.

Pielgrzymka nie ogranicza się tylko do samego pobytu w miejscu świętym, ale obejmuje drogę pielgrzymką i powrót do domu. W ten sposób zachowana jest pewna ciągłość charakteru pokutnego tego wydarzenia, połączonego z wewnętrzną przemianą (nawróceniem), z modlitwą dziękczynienia i prośby. Obecność duszpasterza podczas całej pielgrzymki jako organizatora i przewodnika duchowego jest konieczna i gwarantuje jej charakter kościelny. Jego posługa duchowa, sakramentalna i kaznodziejska musi spełniać wszelkie wymagania stawiane w tych zakresach przez Kościół. Homilia jest uprzywilejowaną formą głoszenia Słowa Bożego, a często głoszone tzw. kazania patriotyczne nie mogą sprawiać wrażenia przemówień ideologicznych na usługach pielgrzymującej grupy.

Zachęcamy wszystkich wiernych, by przeżywali pielgrzymowanie do jasnogórskiej Królowej Polski i innych sanktuariów w duchu zatroskania o Ojczyznę, głębokiego skupienia i szczerzej modlitwy, jak pragnął tego św. Jan Paweł II: „Wiele razy powtarzałem, że Jasna Góra to sanktuarium narodu, konfesjonał i ołtarz. Jest to miejsce duchowej przemiany, odnowy życia Polaków. Niech takim na zawsze pozostanie” (4.06.1997). Ten dar jest dziś nam wyjątkowo potrzebny.

+ Krzysztof Zadarko

Przewodniczący Rady KEP

ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek

25 czerwca 2018 r.

Stanowisko Zespołu Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych o terapii daremnej (uporczywej) chorych poddawanych intensywnej terapii (27.06.2018)

1. Życie ludzkie jest wartością podstawową i niezbywalnym dobrem. Niezależnie od okresu i jakości życia człowieka domaga się ono bezwzględnej ochrony od początku procesów życiowych aż do naturalnej śmierci. W tej ostatniej kwestii powstają pytania o racjonalność i wymiar moralny kontynuowania lub ograniczenia, czy też wręcz przerywania terapii daremnej (po angielsku *futile therapy*), zwanej w kręgu bioetyki katolickiej terapią uporczywą. Brzmią one wzmocnione uwagą z – wydanej przez Papieską Radę ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia – Nowej Karty Pracowników Służby Zdrowia (dalej NKPSZ punkt 149): „Ochrona godności umierania oznacza poszanowanie chorego w ostatniej fazie życia, z wykluczeniem zarówno przyśpieszenia śmierci (eutanazja), jak i jej opóźniania poprzez tak zwaną uporczywą terapię”.

2. Pytanie o zasadność stosowania terapii daremnej dotyczy samej istoty zjawiska. Taką terapię stanowi technicznie możliwe podtrzymywanie czynności narządów nieprzynoszące korzyści pacjentowi leczonemu na stanowiskach intensywnej terapii medycznej, przeważnie na oddziale intensywnej terapii, zwanym też oddziałem intensywnej opieki medycznej. „Współczesna medycyna dysponuje bowiem środkami, które mogą sztucznie opóźnić śmierć, jednak bez rzeczywistej korzyści dla pacjenta” (NKPSZ 149). Chodzi o postępowanie, które nie przynosi korzyści terapeutycznych. Gdy mowa o korzyści, nie chodzi o aspekt utylitarny czy relatywizację, lecz o brak korzyści medycznej w postaci klinicznej poprawy stanu zdrowia, ocenianej obiektywnie w badaniu i opartej na doświadczeniu lekarskim lub też w postaci uwolnienia od cierpienia doświadczanego przez pacjenta.

3. Ograniczenie lub rezygnacja z leczenia mogą przybierać formę niepodjęcia (po angielsku w literaturze przedmiotu *withholding*), czyli niewdrażania kolejnych metod leczenia, lub niezwiększania intensywności metody leczenia już stosowanej, albo formę odstąpienia od stosowania określonej metody leczenia (po angielsku w literaturze przedmiotu *withdrawing*).

4. Etycznie odpowiedzialne ratowanie pacjenta w stanie krytycznym przyjętego do szpitala rozpoczyna się od umieszczenia go w oddziale intensywnej terapii i podłączenia do dostępnej aparatury podtrzymującej życie. Takie postępowanie wynika stąd, że niejednokrotnie na tym etapie – ze

względu na tryb przyjęcia i niedostatek czasu – nie sposób zdecydować o celowości podtrzymywania funkcji narządów i niepodejmowaniu terapii, która może być daremna, gdyż korzyści terapeutycznej nie będzie. Ponadto lekarz ma świadomość moralnego obowiązku stosowania dostępnych środków zwyczajnych, a więc pożytecznych dla pacjenta w każdej sytuacji i wchodzących w zakres podstawowej opieki. Lekarz ma także możliwość stosowania – za zgodą pacjenta, najbliższej rodziny lub jego prawnych przedstawicieli – środków nowych, jeszcze niesprawdzonych, czyli przeprowadzenia tzw. eksperymentu terapeutycznego.

5. Trzeba jednocześnie zauważyć, że rezygnacja z umieszczenia pacjenta na oddziale intensywnej terapii powinna mieć silne uzasadnienie moralne i być podjęta przez lekarzy przygotowanych, doświadczonych i nie mających żadnych wątpliwości co do obiektywnie beznadziejnych rokowań czy też bezsilności medycyny w danym przypadku. Innymi słowy, lekarze mają roztropnie urobione przekonanie, że przyjęcie pacjenta na oddziale intensywnej terapii jest tożsame z podjęciem terapii daremnej. Takie decyzje nie zwalniają jednak z opieki nad pacjentem, o której jest mowa poniżej (pkt 9).

6. Anestezjologowie chcieliby uniknąć terapii daremnej, jednakże we współczesnych realiach szpitalnych decyzja odmowna rzadko bywa podejmowana. Wręcz przeciwnie, ujawnia się przekonanie rodziny, lekarzy czy personelu o konieczności podjęcia wszelkich działań wymuszających u pacjenta procesy życiowe. Wszystko po to, aby rozwiązać pojawiające się wątpliwości i uniknąć oskarżeń, że nie podjęto dostępnych działań dla ratowania zdrowia i życia w sytuacji granicznej.

7. Współczesna bioetyka, także inspiracji katolickiej, uznaje uporczywe podtrzymywanie funkcji narządów, które nie przynosi korzyści pacjentowi, a więc terapię daremną, za błąd postępowania medycznego, o ile pacjent nie domaga się wyraźnie podejmowania dalszych działań ratujących życie. W niektórych sytuacjach nie jest to tylko błąd w sztuce, ale także niesie on ze sobą odpowiedzialność moralną, gdyż błąd ten oznacza niepotrzebne zadanie zbędnego lub wydłużanie trwającego już cierpienia pacjentowi. Stwierdzenie błędu uzasadnia działania dla jego eliminacji w postaci podjęcia decyzji o wycofaniu się z terapii daremnej i przejścia do pełnej opieki paliatywnej nad pacjentem, czyli zwyczajnej i proporcjonalnej. Sytuacja, w której lekarz uznaje, że nie jest w stanie przywrócić funkcji, doprowadzić do poprawy zdrowia i uratować życia, powinna prowadzić do konsultacji z innymi lekarzami i jeżeli to możliwe z pacjentem, w której wyniku zostanie wspólnie podjęta medycznie kompetentna decyzja o zaprzestaniu terapii daremnej.

8. Kontynuacja terapii daremnej nie jest zasadna medycznie ani etycznie. Byłaby stosowaniem terapii wbrew zasadzie proporcjonalności zabiegów (por. NKPSZ 150). „W bliskości śmierci, nieuniknionej mimo użytych środków, wolno w sumieniu podjąć decyzje o zaprzestaniu zabiegów, które mogłyby przynieść jedynie tymczasowe i uciążliwe przedłużanie życia, jednak bez przerywania normalnego leczenia, jakie należy się choremu w podobnych wypadkach” (Kongregacja Nauki Wiary, *Deklaracja o eutanazji „Iura et bona”*, nr IV; por. św. Jan Paweł II, Encyklika *Evangelium vitae*, nr 65).

9. Rezygnacja z uporczywej terapii nie może też oznaczać opuszczenia pacjenta w zakresie podstawowych form opieki (np. przeciwdziałania odleżynom, podawania środków analgetycznych i przeciwzapalnych) i podtrzymywania procesów życiowych (odżywiania, nawadniania, wentylacji, również w sposób sztuczny), co stałoby się bezpośrednią przyczyną jego śmierci, a więc byłoby eutanazją pasywną.

10. Jeżeli lekarz uczynił to, co tu i teraz możliwe wobec nieodwracalnie postępującego zanikania procesów życiowych pacjenta, to ani on sam, ani otoczenie nie może uznać za niemoralną decyzji o zaprzestaniu dalszej terapii, czyli o rezygnacji ze stosowania środków nieproporcjonalnych do sytuacji; z pewnością byłaby to terapia daremna, której przerwanie nie może być zakwalifikowane jako eutanazja. Lekarz nie uważa się w ten sposób za sędziego życia czy śmierci (por. NKPSZ 144), ale daje wyraz swemu człowieczeństwu, profesjonalizmowi i odpowiedzialności etycznej (por. NKPSZ 145).

11. Brak decyzji o zaprzestaniu terapii daremnej może budzić wątpliwości moralne z wielu powodów. Daremne leczenie nierzadko przedłuża lub potęguje cierpienia pacjenta i narusza jego godność przez uprzedmiotowienie: tak ze strony lekarza, jak i rodziny. Daremne leczenie może też stanowić źródło cierpienia i rozterek moralnych osób najbliższych pacjentowi. W jego rodzinie może pojawiać się wrażenie, że człowiek z użyciem współczesnych osiągnięć medycyny jest „panem ży-

cia i śmierci”; z trudem zostaje przyjęty fakt, że człowiek umiera. „Człowiek nie jest panem i sędzią życia, lecz jego wiernym stróżem” (NKPSZ 144), a dopuszczenie do wydłużania terapii daremnej niesie ze sobą ryzyko kształtowania w rodzinie pacjenta postawy roszczeniowej wobec lekarza, służby zdrowia czy samego Boga. Utrudnia także ukazywanie w pełni ludzkiego i chrześcijańskiego zrozumienia przemijalności życia oraz nieuchronności śmierci.

12. Daremne leczenie prowadzi również do rozterek moralnych i cierpień lekarzy, które wynikają z bezsilności wobec tego, co nieuchronne. Doświadczenie to potęguje fakt, iż lekarza czeka spotkanie z bliskimi chorego, którym winien wyjaśnienie, że zostały wyczerpane możliwości współczesnej medycyny. W tym kontekście środowisko medyczne zwraca uwagę na niebezpieczeństwo utraty zaufania do służby zdrowia.

13. Wspólnota wierzących nikogo nie może pozostawić w osamotnieniu. Kościół i każdy wierny jest odpowiedzialny za prawidłową formację sumienia, dlatego trzeba je kształtować także w materii kontynuowania albo ograniczenia czy przerwania terapii daremnej, wyjaśniając w klarowny sposób różnicę między takim postępowaniem lekarza a eutanazją, której nigdy nie wolno akceptować.

W imieniu Zespołu Ekspertów ds. Bioetycznych
Konferencji Episkopatu Polski
+ *Józef Wróbel SCJ*

Warszawa, 27 czerwca 2018 r.

Przesłanie abp. Wacława Depo, Przewodniczącego Rady Konferencji Episkopatu Polski ds. Środków Społecznego Przekazu, na Dzień Środków Społecznego Przekazu (16.09.2018)

Słowo skierowane do „Współpracowników prawdy”...

W duchu słów Ojca Świętego Franciszka komunikacja ludzka według zamysłu Bożego jest zasadniczym sposobem życia w komunii. Człowiek ze swej natury rozumnej i wolnej, pochodzącej od Boga, jest zdolny do wyrażania i dzielenia się tym, co jest prawdziwe, dobre i piękne. Zdajemy sobie sprawę z tego, że nie wszyscy przyjmują natchnioną myśl o pochodzeniu człowieka „z rąk Boga Stwórcy”, Źródła prawdy i moralności. Dlatego, zarówno na płaszczyźnie indywidualnej, jak i zbiorowej, następuje różnica co do odpowiedzialności za to, kim się jest i jak wykorzystuje się środki komunikacji. Rozumiemy, że nie chodzi tutaj o „ślepe posłuszeństwo” jakiejś idei, czy tym bardziej ideologii, lecz odniesienie do osoby Jezusa Chrystusa, który jest „Drogą, Prawdą i Życiem”. To On w tajemnicy zmartwychwstania wzbudził w ludziach nadzieję życia wiecznego dla wszystkich z racji natury ludzkiej, która wszędzie jest jedna i ta sama. To właśnie ona wiąże nas we wspólnym człowieczeństwie do odpowiedzialności. Dobrze oddał to Andre Frossard pisząc: „Mały promień sumienia może być przysłonięty lub przyciemniony, może słabnąć, lecz zgaszenie go jest niemożliwe. Kłamca wie, że kłamie, zbrodniarz ukrywa i zapiera się swojej zbrodni, a najbardziej diabelsko przewrotne systemy polityczne starają się nadać pozory sprawiedliwości dla swych przestępstw i powołują się na prawo, gdy je naruszają”... Te słowa wołające o zgodność prawdy i moralności mocno wpisują się w historyczną prawdę o naszych dziejach, z racji 100-lecia odzyskanej niepodległości.

Powróćmy na zakończenie do myśli Ojca Świętego Franciszka z jego orędzia *Jak demaskować fałszywe wiadomości* z dnia 24 stycznia 2018 r.: „Najlepszym antidotum na fałsz nie są strategie, ale ludzie; osoby, które w odpowiedzialny sposób używają języka... Dziennikarz we współczesnym świecie nie tylko wykonuje swoją pracę, ale pełni prawdziwą misję, ponosząc za nią odpowiedzialność”...

Z darem modlitwy na wszelkie zmagania o prawdę, dobro i piękno

+ *Wacław Depo*
Arcybiskup Metropolita Częstochowski

Częstochowa, 16 września 2018 r.

Prośba ks. Przemysława Drąga, Dyrektora Krajowego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin o odnowienie przyrzeczeń małżeńskich w parafiach w niedzielę 23 września (20.09.2018)

W najbliższą sobotę i niedzielę (22-23 września) pod hasłem: „Rodzina Bogiem silna, mocą swego narodu”, odbędzie się 34. Ogólnopolska Pielgrzymka Małżeństw i Rodzin na Jasną Górę. Podczas pielgrzymki małżeństwa i rodziny z całej Polski odnowią przyrzeczenia małżeńskie oraz zawierzą wszystkie swoje sprawy Matce Bożej Częstochowskiej.

Zapraszam serdecznie do udziału w pielgrzymce wszystkie małżeństwa i rodziny, aby wspólnie zawierzyć siebie, swoje troski, opiece Matki Bożej oraz odnowić przyrzeczenia małżeńskie.

Tych, którzy nie mogą wziąć udziału w pielgrzymce, zachęcam do uczestnictwa duchowego i łączenia się z nami w modlitwie.

Proszę, aby duszpasterze w niedzielę (23 września), podczas mszy świętych, zgromadzili małżeństwa sakramentalne oraz przeprowadzili obrzęd odnowienia przyrzeczeń małżeńskich.

Z modlitwą
ks. Przemysław Drąg
Dyrektor Krajowego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin

Warszawa, 20 września 2018 r.

Komunikat abp. Tadeusza Wojdy, Przewodniczącego Sekcji Polskiej Papieskiego Stowarzyszenia Pomoc Kościołowi w Potrzebie, na X Dzień Solidarności z Kościołem Prześladowanym (24.10.2018)

Papieskie Stowarzyszenie Pomoc Kościołowi w Potrzebie po raz dziesiąty organizuje na całym świecie Dzień Solidarności z Kościołem Prześladowanym. Jest to inicjatywa, którą wspiera Ojciec Święty Franciszek i Konferencja Episkopatu Polski.

Zgodnie z decyzją księży biskupów podjętą na 380. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski, w tym roku ten Dzień Solidarności w Polsce będziemy przeżywać w niedzielę 28 października. Tym razem chcemy objąć naszą modlitwą i pomocą materialną chrześcijan w Pakistanie. Kraj ten jest doświadczany głębokimi podziałami etnicznymi i religijnymi. Na 200 mln mieszkańców tylko 1,3 mln to katolicy, co stanowi 0,65% miejscowej ludności. Ponad 96% mieszkańców to muzułmanie.

Mimo zagwarantowanej konstytucyjnie wolności religijnej, w kraju postępuje dyskryminacja chrześcijan i innych religii. Często w kościołach msze święte są odprawiane przy drzwiach zamkniętych. Misjonarze mają coraz większe problemy ze swobodnym poruszaniem się po kraju i z uzyskaniem wiz. Niejednokrotnie Kościoły i szkoły katolickie są ogradzane wysokimi murami i strzeżone przez strażników ze względów bezpieczeństwa. Kobiety wchodzące w związki małżeńskie z muzułmanami zmusza się do przejścia na islam. Często dla chrześcijan dostępne są tylko mało płatne miejsca pracy, co bardzo utrudnia utrzymanie rodzin.

Tragiczna sytuacja, w jakiej znajdują się katolicy w Pakistanie, motywuje prośbę o pamięć w naszych modlitwach oraz, o ile to możliwe, o wsparcie materialne.

Bóg zapłać za modlitwę i za każdą pomoc materialną dla prześladowanych za wiarę naszych braci i siostr w Pakistanie.

+ *Tadeusz Wojda SAC*
Arcybiskup Metropolita Białostocki
Przewodniczący Sekcji Polskiej
Papieskiego Stowarzyszenia Pomoc Kościołowi w Potrzebie

Warszawa, 24 października 2018 r.

**Oświadczenie Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski
w sprawie „Tęczowego Piątku” i propagowania LGBT w polskich szkołach (25.10.2018)**

Wobec zaplanowanego na 26 października 2018 r. „Tęczowego Piątku” w polskich szkołach, Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski oświadcza, co następuje:

1. Zgodnie z art. 86 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* w szkole i placówce oświatowej mogą działać stowarzyszenia i organizacje, z wyjątkiem partii i organizacji politycznych. Jest to możliwe, jeżeli celem statutowym działających w szkole stowarzyszeń i organizacji jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły lub placówki. Podjęcie działalności w szkole lub placówce przez stowarzyszenie lub inną, pozapolityczną, organizację wymaga uzyskania zgody dyrektora, wyrażonej po uprzednim uzgodnieniu warunków tej działalności oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii rady szkoły lub placówki i rady rodziców.

2. Należy pamiętać, że wszelkiego typu programy odnoszące się do wychowania bezwzględnie muszą być ustalane wspólnie z rodzicami i nauczycielami. To rodzice mają prawo do decydowania o tym, jakie treści wychowawcze są przekazywane ich dzieciom w szkole (art. 48 ust. 1 Konstytucji). Treści te muszą być również zgodne z programem wychowawczo-profilaktycznym, uchwalanym przez radę rodziców. Każdorazowa forma edukacyjna w tym zakresie wymaga odrębnej zgody rodziców wyrażonej na piśmie. Rodzice mają prawo decydować, kto wchodzi na teren szkoły, z jakim programem wychowawczym. Należy dodać, że tzw. edukatorzy (w przeważającej części) nie posiadają wykształcenia pedagogicznego. Szkoła musi przestrzegać prawa!

3. Po raz kolejny przypominamy, że sprawy kształcenia i wychowania powinny być jak najbardziej odległe od koniunktur politycznych i ideologicznych. Szkoła nie jest i nie może być miejscem na jakiegokolwiek propagowanie środowisk LGBTQ.

+ Marek Mendyk

Przewodniczący Komisji Wychowania Katolickiego
Konferencji Episkopatu Polski

25 października 2018 r.

**Pro memoria bp. Adama Bałabucha, Przewodniczącego Komisji
ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów,
w sprawie Mszy za Ojczyznę 11 listopada 2018 r. (7.11.2018)**

W roku 2018 Święto Niepodległości wypada w 32. niedzielę zwykłą.

1. Zgodnie z prawem liturgicznym, aby tego dnia sprawować Mszę z formularza „Msza za Ojczyznę lub Miasto”, potrzebne jest polecenie lub zgoda biskupa diecezjalnego (zob. *Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego*, nr 374).

2. Odnośnie do Mszy za Ojczyznę należy zastosować Kolektę z „Mszy za Ojczyznę lub Miasto” (*Mszal Rzymski dla diecezji polskich*, s. 145”).

Pozostałe części formularza należy dobrać zgodnie z istniejącymi możliwościami, które są następujące:

a) Można dostosować teksty tematycznie, a więc dobrać Modlitwę nad darami i Modlitwę po Komunii np. z „Mszy o zachowanie pokoju i sprawiedliwości” (*Mszal Rzymski*, s. 149”). W tym przypadku prefacja powinna być dobrana tematycznie, np. „O jedności Kościoła” (nr 85).

b) Można zachować pozostałe teksty z 32. niedzieli zwykłej (Modlitwa nad darami, antyfony, Modlitwa po Komunii). Wtedy wybiera się prefację na niedzielę zwykłą.

3. Odnośnie do czytań mszalnych istnieją dwie możliwości: a) Dla jedności formularza mszalnego można wybrać czytania tematycznie z „Mszy o zachowanie pokoju i sprawiedliwości” (*Lekcjonarz Mszalny*, t. VII, s. 298nn). b) Dla zachowania ciągłości czytań niedzielnych można wziąć czytania z 32. niedzieli zwykłej (zob. *Ogólne wprowadzenie do Lekcjonarza Mszalnego*, nr 78).

4. Odnosnie do koloru szat:

a) Zgodnie z normami ogólnymi zasadniczo stosuje się kolor dnia (okresu), czyli zielony (zob. *Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego*, nr 347).

b) W liturgii istnieje możliwość, aby w dni bardziej uroczyste użyć innego koloru okazałych szat liturgicznych (*Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego*, nr 346g). Należy jednak pamiętać, że Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów wyjaśniła w 2004 r., iż przepis ten „dotyczy właściwie szat wykonanych przed wielu laty” i „dla zachowania dziedzictwa Kościoła” (Instrukcja *Redemptionis Sacramentum*, nr 127). Stąd jeśli zmienia się kolor szat, powinno się pamiętać, że chodzi o okazałe szaty o wartości historycznej „koloru złotego lub srebrnego” (tamże).

+ Adam Bałabuch

Przewodniczący Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów

Świdnica, 7 listopada 2018 r.

**Apel bp. Antoniego Pacyfika Dydycza,
Przewodniczącego Zespołu Pomocy Kościołowi na Wschodzie,
z okazji XIX Dnia Modlitwy i Pomocy Materialnej Kościołowi na Wschodzie (9.12.2018)**

Drodzy Bracia w kapłaństwie,
Umiłowani Bracia i Siostry!

Wkroczyliśmy w okres Adwentu, wyjątkowy w swej treści i klimacie. Jest to czas, w którym staramy się jak najlepiej przygotować na przyjęcie tajemnicy przyjścia na świat Syna Bożego, ale też dzięki bogactwu tradycji jakoś szczególnie zwracamy się ku drugiemu człowiekowi.

Z pewnością wyjątkowy klimat tego błogosławionego czasu sprawił, że Konferencja Episkopatu Polski wybrała drugą niedzielę Adwentu jako ten dzień, w którym jesteśmy zaproszeni do wyrażenia naszej pamięci oraz okazania życzliwości dla wszystkich naszych sióstr i braci, żyjących na Wschodzie, a bliskich nam z racji historycznych i licznych wspólnych doświadczeń. Wielu z nas pozostawiło tam swoje rodziny. A jeszcze więcej jest takich, którzy wspominają swoich bliskich zmarłych i ich groby, często już bezimienne, rozsiane na Wileńszczyźnie, Polesiu, na Wołyniu i Podolu, bezkresnej Syberii czy na stepach Kazachstanu. Przy tym pamiętamy dobrze, na jakie trudności byli narażeni wszyscy nasi bracia i siostry wierzący w Chrystusa i to przez całe dziesięciolecia. Jak wiele zamknięto i zniszczono świątyń! Jak wielu kapłanów i świeckich oddało swoje życie za wierność Chrystusowi i Ewangelii.

Dziękujemy Panu Bogu za to, że to już jest historia. Cieszymy się, że życie religijne odradza się, wspólnoty się rozwijają, a Kościół, ten duchowy, ale i materialny, ciągle rośnie. Ciągle jednak ci bliscy nam duchowo ludzie napotykają na wiele problemów natury politycznej, duchowej i materialnej.

Siostry i Bracia w Chrystusie. Z tego też względu pragnę przypomnieć, że w drugą niedzielę Adwentu w całej Polsce staramy się pamiętać o naszych siostrach i braciach, posługujących i żyjących na Wschodzie. Najpierw w modlitwie, dlatego proszę wszystkich naszych rodaków, w kraju i na emigracji, aby ofiarowali swój udział we Mszy Świętej, pacierz poranny i wieczorny, może cząstkę lub tajemnicę Różańca prosząc, aby coraz mniej było przeszkód w przeżywaniu i rozwijaniu wiary świętej. A ponieważ posługujący tam duszpasterze, siostry zakonne, wolontariusze a przede wszystkim wierni ciągle jeszcze potrzebują także wsparcia materialnego – w tę samą drugą niedzielę Adwentu będzie można tamtejszy Kościół wesprzeć materialnie. Zespół Pomocy Kościołowi na Wschodzie przekaże te ofiary i wszelką inną pomoc tym, którzy naprawdę wsparcia potrzebują. Z pewnością te przejawy naszej pamięci i miłości umocnią ducha jedności pomiędzy wszystkimi, którzy żyją we Wspólnocie Kościoła, jak i tymi, którzy dopiero ją odkrywają.

Jednocześnie przypominając o naszym jubileuszu 100-lecia odzyskania niepodległości, chcę podkreślić, że zawsze, kiedy pogłębiamy naszą wiarę i pomagamy innym w jej odkrywaniu i życiu w zgodzie z jej zasadami stajemy się niepodlegli złu i wszelkiej niegodziwości. Niech nasze modlitwy z drugiej niedzieli Adwentu i nasze ofiary przyczynią się do tego, aby było coraz więcej ludzi, którzy odkrywając wielkość wiary starają się żyć coraz godniej z Bożą pomocą. I tego życzymy z całego serca.

+ Antoni P. Dydycz

Przewodniczący Zespołu Pomocy Kościołowi na Wschodzie

9 grudnia 2018 r.

2.5. KOMUNIKATY I STANOWISKA Z ZEBRAŃ PLENARNYCH KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI, SESJI RADY STAŁEJ I RADY BISKUPÓW DIECEZJALNYCH

Komunikat z 378. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski (14.03.2018)

378. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski odbyło się w dniach 13-14 marca 2018 r. w Warszawie. Obradami kierował abp Stanisław Gądecki, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski. W zebraniu wziął udział abp Salvatore Pennacchio, Nuncjusz Apostolski w Polsce. W obradach uczestniczyli także reprezentanci episkopatów z Białorusi, Czech, Kazachstanu, Litwy, Mołdawii, Niemiec, Skandynawii, Ukrainy, Węgier i Włoch.

1. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski zostało zwołane w piątą rocznicę wyboru na Stolicę Piotrową papieża Franciszka. Z tej okazji biskupi polscy celebrowali Mszę Świętą w intencji Ojca Świętego w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie pod przewodnictwem Nuncjusza Apostolskiego w Polsce abp. Salvatore Pennacchio, z udziałem przedstawicieli władz państwowych, korpusu dyplomatycznego i licznie zgromadzonych wiernych. Konferencja Episkopatu Polski wyraziła wdzięczność Ojcu Świętemu za stałą troskę o Kościół w Polsce, kanonizację św. Jana Pawła II, za wizytę w naszej Ojczyźnie, Światowe Dni Młodzieży w Krakowie, za pasterskie nauczanie oraz za przykład wrażliwości na ubogich i potrzebujących. W imieniu Kościoła katolickiego w Polsce biskupi obiecują dalszą modlitwę w intencji papieża Franciszka i zapewniają o synowskim oddaniu.

2. Włączając się w dzieło obchodów 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę, podjęto refleksję historyczną nad rolą Kościoła w rozwoju duchowości Polaków i pielęgnowaniu polskości w okresie niewoli narodowej. Zwracano uwagę na znaczenie wspólnoty Kościoła katolickiego w zachowaniu wartości narodowych w czasach niewoli oraz z uznaniem wspomniano przywiązanie Polaków do wiary. Podkreślana była nieoceniona rola duchownych, dzięki którym na wszystkich etapach dziejów kształtowane były zasady odpowiedzialnego życia publicznego, chroniona godność człowieka i rozwijane nowe formy społecznego zaangażowania.

3. Trwa pogłębiona refleksja nad formami troski o małżeństwo i rodzinę w świetle adhortacji *Amoris laetitia*. Zachowując nauczanie Kościoła, biskupi zwracają uwagę na konieczność towarzyszenia małżeństwom, zarówno na drodze ich wierności sakramentalnej, jak i w rozeznawaniu ich sytuacji nieregularnych. Podkreślając niezastąpioną rolę sakramentu małżeństwa, dziękują małżonkom za ich świadectwo trwałej miłości i zaangażowanie w życie Kościoła.

4. Przypominając o konieczności bezwarunkowego szacunku należnego każdej istocie ludzkiej we wszystkich chwilach jej istnienia (por. *Dignitas personae*, nr 10), biskupi apelują o niezwłoczne podjęcie prac legislacyjnych nad projektem obywatelskim „Zatrzymaj aborcję”.

5. W październiku br. w Rzymie odbędzie się Synod Biskupów na temat młodzieży. Księża biskupi zapoznali się z wynikami ankiety, która została przeprowadzona na polecenie Sekretariatu Synodu wśród polskich diecezji oraz wynikami ankiety internetowej wypełnianej bezpośrednio przez młodzież. Zaprezentowano inicjatywę czuwania modlitewnego w intencji Synodu, które będzie miało miejsce na Jasnej Górze w dniach prac synodalnych od 3 do 28 października. Modlitwa

będzie animowana przez duszpasterstwa młodzieżowe i powołaniowe z całej Polski. Przedstawiono także stan przygotowań do Świątowych Dni Młodzieży w Panamie.

6. W związku z powracającą kwestią relacji polsko-żydowskich biskupi odwołali się do słów św. Jana Pawła II, skierowanych w Warszawie do wspólnoty żydowskiej: „Narody cywilizacji chrześcijańskiej podjęły żmudną pracę wykorzenia z swojej mentalności wszelkich niesprawiedliwych uprzedzeń wobec Żydów oraz innych przejawów antysemityzmu” (9.06.1991). Wskazali również na heroiczne postawy Polaków, którzy ryzykując życiem, pomagali prześladowanym Żydom podczas II wojny światowej. W tym duchu biskupi widzą konieczność kontynuowania dialogu polsko-żydowskiego opartego na prawdzie, zaufaniu i wzajemnym szacunku. Przypominają, że wszelkie formy antysemityzmu są sprzeczne z zasadami chrześcijańskiej miłości bliźniego. Podkreślają jednocześnie, że istnieje potrzeba modlitwy w intencji przyszłości relacji polsko-żydowskich, aby nie zostało zatrzymane wszelkie dobro wypracowane wspólnym wysiłkiem ludzi dobrej woli, Polaków i Żydów.

7. Konferencja Episkopatu Polski wyraziła wdzięczność Katolickiej Agencji Informacyjnej za 25 lat działalności. Ponadto zostały poruszone kwestie dotyczące m.in. duszpasterstwa polonijnego, formacji seminarialnej i ekumenizmu. Zachęcono również do włączenia się w Narodowy Program Trzeźwości i do przeciwdziałania wszelkim uzależnieniom.

Biskupi dziękują duszpasterzom za ofiarną posługę w Wielkim Poście i życzą wszystkim wierzącym owocnego przeżycia tego czasu. Z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych składają serdeczne życzenia. Niech świętowanie zmartwychwstania Chrystusa napełnia nas wszystkich mocą Ducha Świętego.

Podpisali:

*Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
obecni na 378. Zebraniu Plenarnym
Konferencji Episkopatu Polski*

Warszawa, 14 marca 2018 r.

Komunikat z Sesji Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski (2.05.2018)

W dn. 2 maja na Jasnej Górze miało miejsce posiedzenie Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski. Obradami kierował abp Stanisław Gądecki, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski.

Podczas obrad podkreślono między innymi, że misją Kościoła jest ochrona życia każdego człowieka na wszystkich etapach jego istnienia, bo każde ludzkie życie jest darem Bożym. W związku z tym – tak jak w przeszłości – Kościół będzie się wstawiał za życiem każdego człowieka, a w szczególności za życiem najsłabszych, którymi są dzieci nienarodzone i osoby niepełnosprawne.

Kościół włącza się w świętowanie 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. Rada Stała Konferencji Episkopatu Polski ponawia zaproszenie na ogólnopolskie kościelne obchody, jakimi będą następujące msze święte za Ojczyznę: 3 maja na Jasnej Górze w uroczystość Matki Bożej, Królowej Polski; 13 maja w Krakowie we wspomnienie św. Stanisława, Biskupa i Męczennika; 3 czerwca w Święto Dziękczynienia w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie i 11 listopada w Narodowe Święto Niepodległości, również w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie.

Kościół katolicki przykłada wielką wagę do ochrony danych osobowych. W związku z tym, że przepisy Unii Europejskiej z tym związane wchodzi w życie 25 maja br., w dn. 30 kwietnia br. został promulgowany – zatwierdzony uprzednio przez Stolicę Apostolską – Dekret ogólny w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w Kościele katolickim. Na zebraniu Rady Stałej ks. dr hab. Piotr Kroczyński, profesor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, został wybrany na pełniącego obowiązki Kościelnego Inspektora Danych Osobowych. Jednocześnie biskupi przypominają, że na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie zostały uruchomione studia podyplomowe – Ochrona Danych Osobowych w Kościele.

Z Jasnej Góry biskupi błogosławią Polakom w kraju i za granicą i zachęcają rodaków do modlitwy w intencji naszej Ojczyzny.

Jasna Góra, 2 maja 2018 r.

Komunikat z 379. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski (9.06.2018)

W dniach 7-9 czerwca 2018 r. w Janowie Podlaskim i Siedlcach trwa 379. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski. Obradami kierował abp Stanisław Gądecki, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski. Na początku obrad słowo do księży biskupów skierował abp Salvatore Pennacchio, Nuncjusz Apostolski w Polsce.

1. Zebranie Plenarne przyjęło *Program duszpasterski na lata 2019-2022*, którego tematem będzie „Eucharystia – źródło, szczyt i misja Kościoła”. Na trzy kolejne lata realizacji programu zostały wyznaczone tematy: „Eucharystia – tajemnica wyznawana”, „Eucharystia – tajemnica celebrowana”, „Eucharystia – wezwanie do świętowania i apostołatu”. Realizacja tego programu będzie polegała na pogłębieniu wiedzy o Eucharystii, na wzmocnieniu zaangażowania osób duchownych i wiernych świeckich w przygotowanie i celebrowanie Eucharystii. Wyrazi się ona również poprzez posługę nadzwyczajnych szafarzy Komunii Świętej, zanoszących Ją do osób chorych i starszych. Planuje się, aby zwieńczeniem tego programu były diecezjalne kongresy eucharystyczne. Ważnym tematem programu będzie również podkreślenie świętowania dnia Pańskiego i zachęcenie parafii do tworzenia bogatej oferty wspólnotowego przeżywania niedzieli jako czasu dla Boga i człowieka.

2. Biskupi zapoznali się ze stanem przygotowań do Światowych Dni Młodzieży, które odbędą się w styczniu 2019 r. w Panamie. Chęć udziału w tym wydarzeniu zgłosiło blisko 3 500 młodych Polaków, którzy będą najliczniejszą grupą z krajów europejskich. Przedstawiono także stan przygotowań do Synodu Biskupów poświęconego młodym, jaki odbędzie się w październiku bieżącego roku. Bogate refleksje prac przedsynodalnych podkreślają wartość posługi duszpasterskiej, która umożliwia młodym osobisty rozwój duchowy i uczestnictwo we wspólnotach kościelnych.

3. Komisja Episkopatu Polski ds. Misji wznawia działalność Misyjnego Instytutu Laikatu, który od września tego roku zajmie się formacją misjonarzy świeckich do posługi misyjnej. Obecnie wśród 2032 misjonek i misjonarzy z Polski, pracujących w 97 krajach świata, jest 57 misjonarzy świeckich. Jubileusz 50-lecia pracy polskich księży *Fidei donum* oraz 90-lecie pracy Sióstr Służebniczek w Zambii stały się okazją do wyrażenia wdzięczności misjonarzom za ich ofiarną i pełną oddania ewangelizację. Jednocześnie biskupi zachęcają duchownych i świeckich do rozeznawania powołania misyjnego i modlitwy w intencji powołań misyjnych.

4. W związku z wyborem o. Adama Żaka SJ, koordynatora ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży, na kolejną pięcioletnią kadencję, biskupi podkreślili konieczność przyspieszenia działań wykluczających ryzyko wykorzystania seksualnego dzieci i młodzieży przez którąkolwiek z osób zaangażowanych w różnych dziedzinach pracy duszpasterskiej i wychowawczej Kościoła. Troska o ofiary wykorzystania oraz prewencja, aby krzywdzące czyny nigdy nie miały miejsca, to konkretne działania realizujące przyjętą przez Konferencję Episkopatu Polski zasadę, że nie ma i nie będzie żadnej tolerancji dla seksualnego wykorzystywania małoletnich. Ochrona dzieci i młodzieży przed przemocą, zaniedbaniem, pornografią i wykorzystywaniem seksualnym to zadanie nie tylko dla Kościoła. Jest to poważny problem społeczny, dlatego księża biskupi widzą potrzebę podjęcia starań o zbudowanie narodowej strategii ochrony dzieci i młodzieży.

5. Ks. dr hab. Piotr Kroczek, profesor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Kościelny Inspektor Ochrony Danych (KIOD) zreferował stan prawny związany z ochroną danych osobowych w Kościele. Przedstawił on pierwsze doświadczenia związane ze stosowaniem Dekretu Konferencji Episkopatu Polski z 30 kwietnia 2018 r. Ponadto zrelacjonował miesiąc działalności urzędu KIOD oraz najbliższe plany szkoleniowe w diecezjach i zapowiedzi wydawnicze. Poruszył

także wątek współpracy z analogicznymi urzędami utworzonymi w innych Kościołach i związkach wyznaniowych oraz współpracę z krajowym organem nadzorczym w celu zapewnienia przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych.

6. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski zatwierdziło Podstawę Programową Katechezy. Jest to dokument, który uwzględni nowy system edukacji szkolnej i wyznacza kierunek dla katechezy Kościoła katolickiego w Polsce na najbliższe lata. Podstawa Programowa Katechezy jest dokumentem adresowanym zarówno do twórców programów katechetycznych i podręczników, jak i samych katechetów. Dokument, którego treści są skorelowane z treściami przekazywanymi podczas innych przedmiotów, określa także wymagania, jakie można i należy postawić przed uczniem uczyszczającym na szkolne lekcje religii. Podstawa Programowa Katechezy wraz z nowym programem nauczania religii wejdzie w życie 1 września 2019 r. Biskupi przypominają, że nikt nie może pozbawić rodziców prawa do religijnego wychowania dzieci. Rodzina nie może też tego prawa przetrzucać w całości na Kościół i szkołę.

7. Z racji kończącego się roku szkolnego i katechetycznego biskupi dziękują nauczycielom i pracownikom szkół za wychowywanie młodego pokolenia Polaków i kształtowanie ich w duchu miłości do Ojczyzny i Kościoła. Wyrażają wdzięczność również katechetom świeckim i duchownym za ich zaangażowanie i ofiarną pracę dydaktyczną i formacyjną w środowisku szkolnym i parafialnym. Zachęcają jednocześnie do pomocy dzieciom i młodzieży w dobrym przeżywaniu wakacji m.in. poprzez rekolekcje.

Biskupi zwracają się z apelem do rodziców i nauczycieli, aby budzić czujność w zakresie ochrony dzieci i młodzieży przed postępującą demoralizacją. Wszystkich bowiem niepokoją wiadomości o dramatach spowodowanych używaniem narkotyków i dopalaczy, jak również to, że w placówkach oświatowych i miejscach wypoczynku może dochodzić do promowania aborcyjnych środków wczesnoporonnych. Troska o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży wymaga współpracy wszystkich środowisk odpowiedzialnych za wychowanie.

8. Biskupi podziękowali Ojcu Świętemu Franciszkowi za mianowanie kardynałem abp. Konrada Krajewskiego, Jałmużnika Papieskiego, pochodzącego z archidiecezji łódzkiej. Złożyli również serdeczne gratulacje nowemu kardynałowi nominatowi.

9. Jednocześnie z absolwentami Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, którzy 8 czerwca spotykają się na swej uczelni, biskupi zapewniają o duchowej więzi i bliskości z całą wspólnotą akademicką. W 100-lecie powstania uczelni wyrażają wdzięczność Bogu i ludziom za wiekową służbę *Deo et Patriae*, dzięki której pokolenia ludzi młodych mają możliwość poznawania prawdy, stając się zacznym życia ewangelicznego w świecie współczesnym.

10. Podczas Zebrania Plenarnego biskupi włączyli się w celebrowanie jubileuszu 200-lecia diecezji siedleckiej, uczestnicząc we mszach świętych dziękczynnych oraz nawiedzając miejsce męczeńskiej śmierci Unitów Podlaskich w Pratulinie. Pasterze Kościoła w Polsce są wdzięczni wiernym diecezji siedleckiej za przykład wiary i miłości bliźniego oraz jedności z Kościołem powszechnym.

11. Zebranie Plenarne przyjęło wytyczne pastoralne do Adhortacji *Amoris Laetitia*. Zostaną one opublikowane w najbliższym czasie.

Na czas wakacyjnego odpoczynku biskupi serdecznie błogosławią Polakom w kraju i za granicą, życząc, aby był to czas także odnowy duchowej.

*Podpisali: Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
obecni na 379. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski*

Janów Podlaski – Siedlce, 9 czerwca 2018 r.

Komunikat z Sesji Rady Biskupów Diecezjalnych (25.08.2018)

Dnia 25 sierpnia, w przeddzień uroczystości Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej, odbyło się na Jasnej Górze zebranie Rady Biskupów Diecezjalnych. Obradami kierował abp Stanisław Gądecki, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski.

1. Podczas obrad przedstawiono inicjatywy ewangelizacyjno-modlitewne, które w Rzymie i w Polsce będą podejmowane przez młodzież i duszpasterzy w czasie trwania obrad Synodu Biskupów poświęconego młodzieży (od 3 do 28 października br.). W nawiązaniu do Światowych Dni Młodzieży w Panamie w styczniu 2019 r., podkreślono wolę licznego udziału młodzieży polskiej i duże zainteresowanie młodych Polaków posługą wolontariatu podczas spotkania z papieżem Franciszkiem w Panamie.
2. *Biskupi łączą się duchowo z Ojcem Świętym Franciszkiem i wszystkimi uczestnikami Światowego Spotkania Rodzin w Dublinie. Jednocześnie podkreślają, że duszpasterstwo rodzin stanowi priorytet posługi Kościoła katolickiego w Polsce. Szczególnym wyzwaniem jest przygotowanie narzeczonych do małżeństwa. Biskupi przypominają o konieczności towarzyszenia zarówno osobom żyjącym w sakramentalnych związkach, jak również i tym, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji małżeńskiej.*
3. Z wdzięcznością i powagą biskupi przyjęli list papieża Franciszka do Ludu Bożego, który jest odpowiedzią na doniesienia o cierpieniu osób małoletnich z powodu ich wykorzystywania seksualnego popełnianego przez niektórych duchownych. Papież Franciszek napisał m.in: „Cierpienie ofiar i ich rodzin jest także naszym bólem, dlatego musimy ponownie podkreślić nasze wysiłki, aby zapewnić ochronę nieletnim i dorosłym w sytuacjach zagrożenia”. W tym duchu biskupi potwierdzają zdecydowaną wolę walki z tym grzechem i przestępstwem. Podkreślają jednocześnie konieczność troski o ofiary oraz potrzebę budowania kultury zdolnej do zapobiegania tego rodzaju przestępstwom. W odpowiedzi na wezwanie papieża do konkretnych działań, Rada Biskupów Diecezjalnych postanowiła, aby zgodnie z wcześniejszymi Wytycznymi Konferencji Episkopatu Polski, podjąć na szeroką skalę program prewencji w diecezjach.
4. Omawiano także założenia nowych zasad formacji kandydatów do kapłaństwa. Kandydaci, żyjący w tak bardzo zmieniającej się współczesnej kulturze, wymagają nowego, bardziej personalnego stylu towarzyszenia i rozeznawania na ich drodze przygotowania się do kapłaństwa. Aktualnie opracowywany jest dokument, który stanowi aplikację do polskich realiów dokumentu Kongregacji ds. Duchowieństwa zatytułowanego *Dar powołania do kapłaństwa. Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*. W nowym ujęciu formacji chodzi o to, aby kapłan zawsze czuł się uczniem w drodze, stale potrzebującym całościowej formacji, rozumianej jako ciągłe upodabnianie się do Chrystusa.
5. Szczyt klimatyczny organizowany pod auspicjami ONZ w grudniu br. w Katowicach będzie okazją do przypomnienia odpowiedzialności całej rodziny ludzkiej za dzieło stworzenia, za nasz wspólny dom – Ziemię. W poszanowaniu świata stworzonego wyraża się respektowanie Boga-Stwórcy. To On powierzył człowiekowi Ziemię. Potrzeba więc porozumienia i wspólnego wysiłku w trosce o Ziemię, o co apeluje papież Franciszek w encyklice *Laudato si'*. Biskupi zachęcają do jej lektury i modlitwy, aby Duch Święty, który tchnie kędy chce, zjednoczył wszystkich w poszanowaniu dzieła stworzenia.
6. Biskupi są bardzo wdzięczni wszystkim, którzy w czasie wakacyjnym podjęli różnego rodzaju trud pielgrzymowania na Jasną Górę i do innych sanktuariów oraz wszystkim tym, którzy ich przyjmowali w drodze i towarzyszyli im modlitwą. Dziękują także Ojcu Świętemu Franciszkowi za pozdrowienia przekazane przez kard. Konrada Krajewskiego, który przybył w pieszej pielgrzymce z Łodzi na Jasną Górę. Pasterze Kościoła w Polsce wyrażają wdzięczność również osobom duchownym i świeckim za zaangażowanie w różne dzieła ewangelizacyjne podczas wakacji. Z Jasnej Góry biskupi błogosławią Rodakom w kraju i za granicą. Swym błogosławieństwem obejmują szczególnie wychowawców, nauczycieli, katechetów, dzieci i młodzież, którzy wkrótce

rozpoczną nowy rok szkolny i katechetyczny. Wyrażają wdzięczność także rolnikom za ich trud zebrania plonów ziemi i łączą się we wspólnym dziękczynieniu Panu Bogu.

Podpisali: biskupi diecezjalni zgromadzeni na Jasnej Górze

Jasna Góra, 25 sierpnia 2018 r.

Komunikat z 380. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski (26.09.2018)

W dniach 25-26 września 2018 r. w Płocku miało miejsce Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski. Obradami kierował abp Stanisław Gądecki, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski. Na początku obrad słowo do księży biskupów skierował abp Salvatore Pennacchio, Nuncjusz Apostolski w Polsce. W trakcie zebrania plenarnego biskupi modlili się w intencji Papieża Franciszka, nawiedzającego z apostołską posługą kraje bałtyckie.

Biskupi wyrażają wdzięczność bp. Piotrowi Liberze i Diecezji Płockiej za zaproszenie i bardzo gościnne przyjęcie w Płocku, w Roku św. Stanisława Kostki, pochodzącego z tej diecezji, patrona Polski oraz dzieci i młodzieży.

1. W trosce o odpowiedzialną i dojrzałą służbę młodym w Kościele, biskupi podjęli refleksję nad świadectwem życia i świętości św. Stanisława Kostki oraz nad aktualnymi wyzwaniami stojącymi przed duszpasterstwem młodzieży. W związku z tym zapoznano się z opisem warunków życia młodych Polaków i ich oczekiwaniami wobec inicjatyw Kościoła. Została też przedstawiona analiza różnych form duszpasterskiej troski o młodzież w Polsce, dzięki którym liczne grono młodych – poprzez zaangażowanie duchownych i świeckich – odkrywa oraz rozwija swoje uczestnictwo we wspólnocie Kościoła i w społeczeństwie. Zaprezentowano biskupom również tematykę wystąpień, które zostaną przedstawione przez Episkopat Polski na Synodzie Biskupów w Rzymie. Wystąpienia będą poruszały kwestie dotyczące wpływu ideologii ponowoczesności na młodych, konieczności ewangelizacji młodzieży oraz odpowiedzialności za dotarcie do nich poprzez szkolne lekcje religii i formy zaangażowania sportowego.

2. Biskupi zajęli się duszpasterstwem rodzin, które w zmieniającym się świecie jest podstawową troską Kościoła. Przypomniano pełne nadziei i radości przesłanie Ojca Świętego Franciszka ze Światowego Spotkania Rodzin w Irlandii. Biskupi podkreślili, że małżeństwo oparte na prawie naturalnym, jako związek kobiety i mężczyzny, otwarte na życie i silne Bogiem jest drogą do rozwoju człowieka, umocnienia Kościoła i odnowy Ojczyzny. Natomiast z niepokojem odnotowano próby indoktrynacji dzieci i młodzieży w ramach różnorodnych projektów ideologii *gender*. Biskupi kierują prośbę do rodziców, aby czuwali nad wychowaniem dzieci w szkołach i innych placówkach wychowawczych. Zaproponowali również, aby Niedziela Świętej Rodziny była dniem modlitw o świętość małżeństw i rodzin. Zachęcili, by w tym dniu w parafiach umożliwić wiernym odnowienie przyrzeczeń małżeńskich.

3. Dzieci i młodzież są stałą troską Kościoła, która wymaga m.in. działań mających na celu ochronę małoletnich przed nadużyciami. Stanowisko w tej sprawie jest ciągle aktualne i niezmiennie: zero tolerancji dla grzechu i przestępstwa pedofilii w Kościele i w społeczeństwie. Podczas ostatniej sesji Rady Biskupów Diecezjalnych w sierpniu br., jak i podczas obecnego zebrania plenarnego pasterze Kościoła w Polsce jeszcze raz potwierdzili swoją zdecydowaną wolę walki z tym grzechem i przestępstwem, podkreślając konieczność troski o ofiary i potrzebę budowania kultury zdolnej do zapobiegania takim czynom. Obecna sytuacja – zgodnie ze wskazaniem papieża Franciszka wyrażonym w Liście do Ludu Bożego z 18 sierpnia 2018 r. – wymaga kontynuacji działań. W związku z tym w diecezjach prowadzone są prace nad programem prewencji nadużyć względem nieletnich. Obejmie on poszczególne sektory i osoby nimi kierujące: duszpasterstwo rodzin, wydziały katechetyczne, szkoły i przedszkola katolickie, wydziały duszpasterskie, Caritas,

seminaria duchowne i formację permanentną kapłanów. Kontynuowane są szkolenia związane z tą tematyką. Ponadto biskupi podjęli decyzję o zebraniu danych statystycznych na temat tych nadużyć.

Episkopat Polski od wielu lat podejmuje prace, których celem jest zdecydowane postawienie tamy nadużyciom wobec dzieci i młodzieży. Opracowane zostały zasady reagowania na zło. Wiarygodne zgłoszenia obejmowane są dochodzeniem wstępnym, a ich wyniki przekazywane do Watykańskiej Kongregacji Nauki Wiary. Postępowanie w tej kwestii jest również zgodne z obowiązującym prawem państwowym. W kontekście zaś Listu do Ludu Bożego Papieża Franciszka, Konferencja Episkopatu Polski przygotowuje na koniec listopada dokument ukazujący działania dotyczące ochrony dzieci i młodzieży w Polsce.

4. Dnia 16 października br. będziemy obchodzić 40. rocznicę wyboru kard. Karola Wojtyły na papieża. Szczególnie w tym dniu zachęcamy do dziękowania Panu Bogu za pontyfikat św. Jana Pawła II oraz do modlitwy w intencjach Papieża Franciszka i całego Kościoła katolickiego.

W roku 100-lecia odzyskania niepodległości biskupi błogosławią Polakom w kraju i za granicą, powierzając Maryi, Stolicy Mądrości, studentów i wykładowców, którzy rozpoczynają nowy rok akademicki. Jednocześnie zachęcają do modlitwy różańcowej, szczególnie podczas zbliżających się nabożeństw październikowych.

*Podpisali: Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
obecni na 380. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski*

Płock, 26 września 2018 r.

Komunikat z 381. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski (19.11.2018)

Dnia 19 listopada 2018 r. na Jasnej Górze miało miejsce 381. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski. Obradami kierował abp Stanisław Gądecki, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski. Na początku obrad słowo do księży biskupów skierował abp Salvatore Pennacchio, Nuncjusz Apostolski w Polsce.

1. Na progu adwentu biskupi przypominają o godności każdego ludzkiego życia, którego wartość ukazał Chrystus swoim wcieleniem i narodzeniem. W tym duchu biskupi proszą o modlitwę, aby prawo stanowione chroniło życie człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci.

2. Kontynuując nauczanie św. Jana Pawła II, Benedykta XVI i Papieża Franciszka biskupi wzywają do zdecydowanego przeciwstawiania się grzechowi i przestępstwu nadużyć wobec osób małoletnich. Przypominają, że ochrona dzieci i młodzieży jest niezbywalną częścią misji powierzonej Kościołowi. W związku z tym Konferencja Episkopatu Polski przyjęła „Stanowisko w sprawie wykorzystywania seksualnego osób małoletnich przez niektórych duchownych”. Jest ono odpowiedzią na List Papieża Franciszka skierowany do Ludu Bożego dn. 18 sierpnia 2018 r.

3. Pasterze Kościoła w Polsce przyjęli relację biskupów reprezentujących Konferencję Episkopatu na minionym Synodzie w Rzymie. Ojcowie synodalni podkreślili potrzebę większego zaangażowania młodzieży w życie i misję Kościoła oraz konieczność tworzenia Kościoła „z młodymi”, a nie tylko „dla młodych”. Zaznaczyli, że trzeba tworzyć w naszych diecezjach i parafiach konkretne miejsca dające możliwość słuchania młodych oraz towarzyszenia im w rozeznawaniu ich powołania, charyzmatu, posługi i działania. Biskupi ufają, że to zaangażowanie wzmocni wyraźnie potencjał ewangelizacyjny Kościoła i pozwoli dotrzeć z orędziem Dobrej Nowiny także do tych młodych ludzi, którzy oddalili się od wspólnoty wierzących.

4. W niedzielę 25 listopada wspominamy 85. rocznicę Wielkiego Głodu na Ukrainie. Pasterze Kościoła w Polsce proszą, aby w tym dniu w sposób szczególny modlić się o pokój na świecie oraz w intencji ofiar głodu.

Po zakończeniu Zebrania Plenarnego biskupi, rozpoczynając swoje doroczne rekolekcje, proszą wszystkich wiernych o modlitwę.

Od tronu Matki Bożej Królowej Polski, księża biskupi błogosławią Polakom w Ojczyźnie i poza jej granicami oraz zachęcają do jak najlepszego przygotowania się do świąt Bożego Narodzenia m.in. przez udział w mszach świętych roratnich i rekolekcjach adwentowych.

*Podpisali: Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
Zgromadzeni na 381. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski*

Jasna Góra, 19 listopada 2018 r.

**Stanowisko Konferencji Episkopatu Polski
w sprawie wykorzystywania seksualnego
osób małoletnich przez niektórych duchownych (19.11.2018)**

1. Ochrona dzieci i młodzieży niezbywalną częścią misji powierzanej Kościołowi

W ostatnich latach Kościół wstrząsany jest bolesnymi informacjami z kolejnych krajów o wykorzystywaniu seksualnym dzieci i młodzieży przez niektórych duchownych. Przesłębstwa te są źródłem głębokiego cierpienia ofiar, które naznacza ich życie, życie ich rodzin oraz wspólnot kościelnych. Cierpienie to jest „skargą, która wznosi się do nieba (...), a która przez długi czas była ignorowana, ukrywana lub wyciszana” (Papież Franciszek, *List do Ludu Bożego*, 18.08.2018). Przesłębstwa te „przysłoniły blask Ewangelii takim mrokiem, jakiego nie znały nawet wieki przeszłości” (Benedykt XVI, *List do katolików w Irlandii*, 19.03.2010). Dla wielu wiernych, szczególnie dla młodych, którzy szczerze szukają Boga, skandale seksualne z udziałem duchownych stają się ciężką próbą wiary i powodem do wielkiego zgorzienia.

W tej bolesnej sytuacji papież Franciszek, kontynuując linię wyznaczoną przez św. Jana Pawła II i Benedykta XVI, skierował list do Ludu Bożego. Wzywa w nim do rozliczenia się ze złem wykorzystywania seksualnego małoletnich i ukarania winnych, do współczucia wobec ofiar, podjęcia wzmoczonych wysiłków, by zapewnić ochronę dzieciom i młodzieży oraz wzywa do nawrócenia, modlitwy i pokuty w intencji ofiar wszelkiego rodzaju nadużyć: „Zachęcam cały święty wierny lud Boży do modlitwy pokutnej i postu, zgodnie z poleceniem Pana, który rozbudza nasze sumienia, naszą solidarność i nasze zaangażowanie na rzecz kultury ochrony, oraz mówienia «nigdy więcej» wszelkim rodzajom i formom nadużyć” (Papież Franciszek, *List do Ludu Bożego*, 18.08.2018). Celem tego zdecydowanego wysiłku podjętego z „jasnością i determinacją” jest odnowienie misji Kościoła we współczesnym świecie (por. św. Jan Paweł II, *Przemówienie do kardynałów amerykańskich*, 23.04.2001). W tym duchu pragnie działać coraz skuteczniej również Kościół w Polsce, aby bezpieczeństwo dzieci i młodzieży, zgodnie z wolą Pana, stało się priorytetem dla wszystkich środowisk i rodzin.

2. Mamy zdecydowaną wolę oczyszczenia z grzechu i przestępstwa nadużyć

Stwierdzamy ze smutkiem, że również w Polsce miały miejsce sytuacje seksualnego wykorzystywania dzieci i młodzieży przez niektórych duchownych i osoby zaangażowane w Kościele. Powtarzamy za papieżem Franciszkiem: „ból [dzieci i młodzieży] oraz ból ich rodzin jest naszym bólem”. Aby dobrze rozpoznać przyczyny tych czynów i ocenić ich skalę, rozpoczęliśmy zbieranie potrzebnych danych.

Mamy świadomość, że problem nadużyć seksualnych istnieje w wielu środowiskach, w tym także w rodzinach. Kiedy jednak pojawia się on wśród duchownych, staje się źródłem szczególnego zgorzienia. Rozczarowanie i oburzenie jest tym większe i boleśniesz, że dzieci zamiast troskliwej miłości i towarzyszenia w szukaniu bliskości Jezusa doświadczają przemocy i brutalnego odarcia z godności dziecka.

Wierny słowom Chrystusa, Kościół od początku uznawał takie zachowania za wyjątkowo ciężki grzech, bo „kto by się stał powodem grzechu dla jednego z tych małych, którzy wierzą we Mnie,

temu byłoby lepiej kamień młyński zawiesić u szyi i utopić go w głębi morza. Biada światu z powodu zgorzeń! (...) Biada człowiekowi, przez którego dokonuje się zgorzezenie” (Mt 18,6-7).

Przepraszamy Boga, ofiary wykorzystania, ich rodziny i wspólnotę Kościoła za wszystkie krzywdy wyrządzone dzieciom i ludziom młodym oraz ich bliskim przez duchownych, osoby konsekrowane i świeckich pracowników kościelnych. Prosimy Pana, aby dał nam światło, siłę i odwagę, by stanowczo zwalczać zepsucie moralne i duchowe, które jest zasadniczym źródłem wykorzystania seksualnego małoletnich. Prosimy Pana, by dał skuteczność naszym wysiłkom tworzenia w Kościele środowiska otwartego i przyjaznego dzieciom i młodzieży.

3. Budowanie bezpiecznego środowiska dla dzieci i młodzieży

Episkopat Polski od szeregu lat podejmuje działania, których celem jest wyeliminowanie tych przestępstw wśród duchownych. W ścisłej jedności z papieżami Benedyktem XVI i Franciszkiem zostały opracowane zasady reagowania na zło. Każdy sygnał o ewentualnych czynach przestępczych jest obejmowany dochodzeniem wstępnym, a w przypadku potwierdzenia ich prawdopodobieństwa informowana jest Stolica Apostolska i prokuratura.

Prosimy osoby pokrzywdzone przez duchownych, aby zgłaszały doznaną krzywdę do przełożonych kościelnych oraz do odpowiednich organów państwowych. „Pokornie należy się z naszej strony każdej z nich i ich rodzinom nasza wdzięczność za wielką odwagę rzucania światła Chrystusa nad złem seksualnego wykorzystania nieletnich” (Papież Franciszek, *Przemówienie na spotkaniu z biskupami przybyłymi na Światowe Spotkanie Rodzin*, 27.09.2015).

W każdej diecezji i w wielu prowincjach zakonnych został wyznaczony delegat, który został odpowiednio przeszkolony przez działające od 2014 r. Centrum Ochrony Dziecka i jest upoważniony do przyjmowania zgłoszeń o wykorzystaniu seksualnym małoletnich przez osobę duchowną. Ma też pomóc ofierze wykorzystania w otrzymaniu wsparcia psychologicznego, prawnego i duszpasterskiego. W ten sposób chcemy pomagać pokrzywdzonym w podjęciu kroków potrzebnych do przezwycięzania skutków doznanej krzywdy.

Ponadto od pięciu lat koordynator ds. ochrony dzieci i młodzieży powołany przez Konferencję Episkopatu Polski organizuje liczne szkolenia dla duchowieństwa diecezjalnego i zakonnego, które powoli, ale skutecznie wpływają na zmianę postaw i świadomości. Przygotowujemy w diecezjach i w zakonach oraz zgromadzeniach zakonnych także system prewencji, który ma pomóc ochronić dzieci i młodzież przed potencjalnym wykorzystaniem seksualnym. Pragniemy, by wspólnoty kościelne były bezpiecznym miejscem dla dzieci i młodzieży, by ich bezpieczeństwo stało się priorytetem dla całego społeczeństwa. Przy okazji zwracamy się z apelem do wszystkich, od których to zależy, o skuteczne zwalczanie zagrożeń dla dzieci i młodzieży, zwłaszcza w przestrzeni Internetu.

Zwracamy też coraz większą uwagę na formację ludzką i duchową w seminariach oraz na formację kapłańską. W tym celu już od kilku lat prowadzi się kształcenie dla wychowawców w seminariach duchownych, aby kompetentnie pracowali nad formacją przyszłych kapłanów, nie dopuszczając, aby w szeregach duchowieństwa znalazły się osoby niedojrzałe, niezdolne do wierności złożonym ślubom i przyrzeczeniom.

4. Wzywamy do działania, do modlitwy i pokuty

Aby podejmowane działania mogły przynieść spodziewane owoce oczyszczenia i budowania kultury ukierunkowanej na prawdziwe dobro dzieci i młodzieży, trzeba zjednoczyć wysiłki wszystkich członków wspólnoty Kościoła, aby uczyć się rozpoznać i eliminować, gdzie tylko to możliwe, te wszystkie czynniki, które sprzyjają przestępstwu. Apelujemy do wychowawców i opiekunów dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach oraz w zakładach opiekuńczo-wychowawczych o zdobywanie odpowiedniej wiedzy i umiejętności, by nie czekając na konieczne regulacje prawne wszystkie placówki prowadzone przez Kościół stały się pionierami prewencji. Taki sam apel kierujemy do odpowiedzialnych za ruchy katolickie i organizacje młodzieżowe.

Prosimy wiernych świeckich, kapłanów, osoby konsekrowane oraz członków zakonów kontemplacyjnych o wzmożoną modlitwę i pokutę w intencji ofiar wykorzystania seksualnego i ich rodzin; za osoby duchowne żyjące niemoralnie i wyrządzające krzywdę dzieciom i młodzieży, a także za ludzi, których gorszące czyny księży głęboko ranią. Zgodnie z postanowieniem Konferencji Episkopatu Polski pierwszy piątek Wielkiego Postu będzie odtąd dniem modlitwy wynagradzającej oraz postu we wszystkich naszych diecezjach. Szczególnej pamięci polecamy Ojca Świętego, biskupów i prezbiterów, angażujących się szczerze i gorliwie w służbę Kościołowi, w których bardzo boleśnie uderza zepsucie i niemoralność ich współbraci.

Niech szczerza modlitwa, ofiarowana w tej intencji, wyrzeczenie i pokuta oraz hojna jałmużna udzielana ubogim otwiera nasze serca na ducha autentycznego nawrócenia, byśmy żyli w zgodzie i miłości ze wszystkimi ludźmi dobrej woli i walczyli z wszelkimi nadużyciami władzy, seksualności i sumienia, we wszystkich środowiskach, szczególnie zaś we wspólnotach kościelnych, w których żyją i wzrastają dzieci (por. Papież Franciszek, *List do Ludu Bożego*, 18.08.2018). Równocześnie dziękujemy wszystkim, którzy w trosce o świętość Kościoła i Jego pasterzy z odwagą ujawniają grzech i przestępstwo nadużyć. Wdzięczni jesteśmy za modlitwę wynagradzającą podejmowaną w duchu pokuty.

5. Słowo do sprawców

Kończąc pragniemy zwrócić się do wszystkich sprawców, którzy swoje zaangażowanie w Kościele wykorzystali do przestępczych czynów. Chcemy to uczynić nawiązując do słów Listu pasterskiego papieża Benedykta XVI do katolików Irlandii (19.03.2010).

W posłuszeństwie słowom Ewangelii o wyzwalającej mocy prawdy, w imieniu ludu Bożego zranionego waszymi czynami mówimy wam szczerze, że zdradziliście niewinnych młodych ludzi oraz ich rodziców, którzy pokładali w was zaufanie. Utraciliście szacunek społeczności i okryliście wstydem i hańbą waszych współbraci. A ci wśród was, którzy są kapłanami, zbezcześcili świętość sakramentu święceń, w którym Chrystus uobecnia się w nas i w naszych uczynkach. Ogromną krzywdę wyrządziliście ofiarom i naraziliście na wielką szkodę Kościół oraz społeczny obraz kapłaństwa i życia zakonnego.

Wzywamy was do rachunku sumienia, do uznania waszej odpowiedzialności za popełnione grzechy i do pokornego wyrażenia żalu. Szczery żal otwiera drzwi Bożemu przebaczeniu i łasce prawdziwej poprawy. Ofiarując modlitwy i pokuty za tych, których skrzywdziliście, sami powinniście starać się odpokutować za swoje czyny. Zbawcza ofiara Chrystusa ma moc przebaczenia nawet najcięższych grzechów i wydobycia dobra nawet z najstraszniejszego zła. Jednocześnie sprawiedliwość Boga wymaga, byśmy zdali sprawę z naszych uczynków, niczego nie ukrywając. Uznajcie otwarcie waszą winę, spełnijcie wymogi sprawiedliwości, ale nie traćcie nadziei na Boże miłosierdzie.

6. Zakończenie

Niech Maryja, Matka Pięknej Miłości, wyprasza nam u swojego Syna łaskę, byśmy w obliczu zgorszenia, jakie płynie ze strony niektórych osób duchownych, mogli wyrazić nasz szczerzy żal i zdecydowanie w odważnej walce z każdym rodzajem krzywdy wyrządzanej dzieciom i młodzieży. Nie zapominajmy wypraszać nawrócenie dla sprawców tych krzywd. Prośmy też w intencji całego Kościoła, zarówno duchownych jak i świeckich, o ducha jedności i chrześcijańskiej miłości bliźniego. Niech umacnia nas przykład i wstawiennictwo kapłanów męczenników, którzy oddali życie w obronie godności człowieka.

*Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
zebrani na 381. Zebraniu Plenarnym
Konferencji Episkopatu Polski*

Jasna Góra, 19 listopada 2018 r.

3. Listy pasterskie Konferencji Episkopatu Polski

Kostka znaczy więcej

List na Rok Świętego Stanisława Kostki (14.01.2018)

Umiłowani w Panu Siostry i Bracia!

Rok 2018 jest obchodzony w Kościele w Polsce jako Rok św. Stanisława Kostki. Ten młody polski szlachcic podobnie jak Samuel usłyszał Boga, wołającego go po imieniu. I jak Samuel odpowiedział: „Mów, Panie, bo sługa Twój słucha!” (1 Sm 3,9), a następnie z determinacją poszedł pełnić wolę Bożą wbrew wszelkim przeciwnościom. Św. Stanisława Kostkę pragniemy zaprosić dzisiaj, aby stał się patronem rozpoczętego właśnie nowego roku. O tym wyborze zdecydowała zarówno 450. rocznica jego śmierci, jak i program duszpasterski Kościoła w Polsce. Jeśli mamy w tym roku rozważyć osobę i dary Ducha Świętego dane w sakramencie bierzmowania, nie może być lepszego patrona niż ten, który został uzdolniony przez Ducha Świętego do „mężnego wyznawania wiary” w dojrzały i niebanalny sposób.

Ponadto ważnym motywem ogłoszenia roku 2018 Rokiem św. Stanisława Kostki jest także zwołany na październik w Rzymie Synod Biskupów, poświęcony młodzieży i rozeznawaniu powołań. Dobrze przygotowanie do tego Synodu jest wspólnym zadaniem dla duszpasterzy, rodziców i wychowawców, a także młodzieży, której przez całe stulecia patronował i nadal patronuje św. Stanisława Kostka. W 100. rocznicę odzyskania niepodległości nie zapominajmy również, że już w 1674 r., a więc jeszcze przed kanonizacją bł. Stanisława Kostki, papież Klemens X ogłosił go patronem Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego.

1. Dla Boga i ojczyzny

Święty Stanisław Kostka urodził się w 1550 r. w Rostkowie na Mazowszu. Jego ojciec był kasztelanem, a krewni zajmowali znaczące stanowiska w Polsce Jagiellonów i Wazów. Wraz z bratem wysłany został do elitarnego kolegium jezuitów w Wiedniu. Stanisław szybko zrozumiał, że nauka jest wstępem do świadomego podejmowania służby Kościołowi i społeczeństwu. Zapisano, że uczył się, „aby podobać się Bogu i ludziom (...), a w przyszłości ojczyźnie i sobie samemu przynieść korzyść”. To pierwsza lekcja, jaką otrzymujemy dzisiaj od św. Stanisława Kostki.

2. *Ad maiora natus sum* – Do wyższych rzeczy zostałem stworzony

Drugą lekcją, jaką daje nam św. Stanisław, jest pobożność. Była to pobożność, która wymagała swoistego męstwa. Mimo iż spotykał się z brakiem zrozumienia w środowisku kolegów, nie wstydził się modlitwy i medytacji. Powtarzał, że „trzeba więcej podobać się Bogu niż bratu”. Wychowany w kulturze renesansu, za swoją życiową dewizę obrał wyznanie: „Do wyższych rzeczy zostałem stworzony i dla nich winienem żyć” – *Ad maiora natus sum*. Nie było w tych słowach pychy ani pogardy dla tego, co małe, ale świadomość godności człowieka i tęsknota za tym, co święte i doskonałe.

Ucząc się w Wiedniu, Stanisław mieszkał na stacji w domu należącej do protestanta. Były to czasy szczególnych napięć pomiędzy protestantami a katolikami będące skutkami reformacji. Stanisław z bólem dostrzegał, jak negowana jest prawda o Eucharystii i kult Matki Bożej. Im więcej jednak widział nadużyć, tym bardziej tajemnice te stawały się mu drogocenne.

Stąd wypływa trzecia lekcja św. Stanisława na dzisiejsze czasy: wezwanie do wiernego trwania przy katolickiej prawdzie życia, nawet wówczas, gdy cały świat wokół próbuje jej zaprzeczyć. Męstwo nie polega na zbrojnej walce czy traktowaniu innych jako nieprzyjaciół, ale na tym, że my sami pozostajemy wierni i pomagamy innym w trwaniu w wierności. Z im większą obojętnością lub nienawiścią spotyka się chrześcijańska miłość i prawda, tym gorliwiej powinniśmy nimi żyć.

3. Wierność powołaniu

Decyzja Stanisława o wstąpieniu do zakonu jezuitów spotkała się z ostrym sprzeciwem jego rodziców. Uważali, że mają lepszy pomysł na jego życie. Niestety, takie postawy nie należą do rzadkości także i dziś. Stanisław odkrył powołanie i chciał na nie odpowiedzieć za wszelką cenę. Potrafił walczyć o realizację woli Bożej w swoim życiu. Rozumiał, że kiedy musi wybierać między wolą rodziców, presją środowiska a wolą Boga, powinien słuchać Boga. Ten siedemnastoletni chłopak opuścił Wiedeń, przeszedł pieszo ponad 600 km, żeby wreszcie spełnić swoje marzenie i dotrzeć do Dylingi w Bawarii, do przełożonego jezuitów i tam wstąpić do zakonu. Dylinga okazała się dla niego jednak trudnym doświadczeniem. Nikt bowiem nie witał go tam z otwartymi ramionami. Przyjęto go na próbę i posłano go do sprząwania pokoi oraz pomocy w kuchni. Stanisław jednak zwyciężył. Musiał zaimponować starszym braciom swoją determinacją, skoro przełożony napisał o nim: „Spodziewam się po nim rzeczy wielkich”. Kolejna lekcja św. Stanisława jest dla nas wezwaniem do sumiennego wykonywania obowiązków, czyli do tego, co Jezus nazywa „wiernością w rzeczach małych” (por. Mt 25,21).

4. Tęsknota za niebem

Ostatnim etapem życia Stanisława był pobyt w Rzymie. Po dotarciu do Wiecznego Miasta był szczęśliwy, choć nadal odbierał od ojca listy pełne gróźb. Śluby zakonne złożył mając 18 lat. Poruszony słowami rekolekcjonisty, że każdy miesiąc bracia winni spędzać tak, jakby to był ostatni miesiąc w ich życiu, Stanisław wyznał, że ma przed sobą tylko jeden miesiąc życia. We wspomnienie św. Wawrzyńca – 10 sierpnia – napisał list do Matki Bożej z prośbą o wyjednanie mu łaski śmierci w święto jej Wniebowzięcia. Jeszcze tego samego dnia zachorował, a 15 sierpnia 1568 r. zmarł. To jeszcze jedna lekcja dla nas: jak tęsknić za niebem i jak żyć tu i teraz, by żyć w wieczności. Rozumiał to doskonale Cyprian Kamil Norwid, gdy wpatrzony w rzymski grób św. Stanisława, pisał:

„A ty się odważ świętym stanąć Pana
A ty się odważ stanąć jeden sam
Być świętym – to nie złąkły powstać z wschodem
To ogromnym być, przytomnym być!”
(C.K. Norwid: *A ty się odważ*)

5. „Kostka” znaczy „więcej”

Oto prawdziwe wezwanie na ten rok dla Was, Młodzi Przyjaciele, Rodzice i Wychowawcy: „Kostka” znaczy „więcej”! Żyjąc w XXI w. nie powtórzymy dokładnie czynów św. Stanisława Kostki. Naszym zadaniem jest raczej zrozumienie ducha tego świętego, który nie dał się zwieść mirażowi wygodnego życia, zabezpieczonego majątkiem rodziców. Miał odwagę przeciwstawić się panującym modom i naciskom grupy. Nie chciał ani imponować, ani uczynić z życia jednej wielkiej rozrywki. Był silną osobowością, miał swoją klasę i styl. Do końca zachował wolność. To nie był młody człowiek, który nie wie, po co żyje, jest znudzony i apatyczny, żądający od innych, a nie dający nic z siebie. Nie pozwalał sobie na eksperymenty w poszukiwaniu szczęścia. Wiedział, że ten świat nie zaspokoi jego tęsknot, że prędzej czy później poczułby się w nim oszukany lub zawiedziony. Wiedział, że charakter – to nie tylko sprawa dziedziczenia cech po przodkach, nie tylko wpływ środowiska, ale rzetelna praca nad sobą. Wiedział też, że stawać się dojrzałym człowiekiem to podejmować trud rozwoju. Nie był mięczakiem, który mówi: taki już jestem, a zło usprawiedliwia słabością, obwinia innych, oskarża warunki i historię. Był czujnym ogrodnikiem wrywającym chwasty słabości i grzechu, aby wyrosły piękne kwiaty i owoce. Uwierzył w miłość Boga i całym sobą na nią odpowiedział.

6. Zaproszenie

Niech przeżywany zatem w tym duchu Rok Świętego Stanisława Kostki stanie się czasem, w którym będziemy od siebie więcej wymagać. Może to być zerwanie z lenistwem duchowym i intelektualnym, zerwanie z nałogiem, zachowanie trzeźwości, modlitwa za nauczyciela lub księdza, adopcja dziecka poczętego albo post w konkretnej intencji. Zapraszamy Was również – na poziomie parafii, duszpasterstw, ruchów, seminariów i zgromadzeń zakonnych – do pogłębiania refleksji na temat życia św. Stanisława i wyzwań stojących przed młodymi katolikami w Polsce.

Bierzcie przykład ze św. Stanisława Kostki, przygotowując się do sakramentu bierzmowania. Apelujcie wraz z nami do ludzi kultury i środków społecznego przekazu, aby przez ciekawe filmy, przedstawienia teatralne, audycje i inne formy przekazu przywracali pamięć o Stanisławie. Pielgrzymujcie do Rostkowa – miejsca jego narodzin i do Przasnysza – miejsca jego chrztu, a także do katedry płockiej z jej pięknym ołtarzem tego Świętego oraz grobowcami władców Polski i Mazowsza. Młodzi mobilizujcie waszych rodziców i duszpasterzy, by nie bali się wymagać od was i od siebie „rzeczy większych”.

Z serca Wam błogosławimy na cały rok 2018, który będziemy przeżywać razem ze św. Stanisławem Kostką, patronem dzieci i młodzieży.

*Podpisali: Pasterze Kościoła w Polsce
obecni na 377. Zebraniu Plenarnym KEP
w Lublinie, w dniu 14 października 2017 r.*

List należy odczytać w niedzielę 14 stycznia 2018 r.

Życie konsekrowane w Kościele i dla Kościoła **List na Dzień Życia Konsekrowanego (2.02.2018)**

Umiłowani w Chrystusie Panu Bracia i Siostry!

Uroczystość Ofiarowania Pańskiego kieruje nasze myśli i serca do Świątyni Jerozolimskiej. Oto Maryja i Józef, „gdy minęły dni Ich oczyszczenia zgodnie z Prawem Mojżeszowym, zanieśli Jezusa do Jerozolimy, aby ofiarować Panu” (Łk 2,22). W ten sposób pragną nie tylko wiernie wypełnić przepisy Prawa, ale również wyrazić Bogu wdzięczność za wielkie rzeczy, które im uczynił (por. Łk 1,49). Ta szczególna ewangeliczna scena z życia Świętej Rodziny pomaga nam odkryć na nowo prawdziwe znaczenie Świątyni jako miejsca spotkania, dialogu i pojednania między człowiekiem i Bogiem.

Maryja i Józef, przynosząc do Świątyni Jezusa, odsłaniają przed ludzkością największy DAR, jaki Bóg ofiarował człowiekowi – swojego Syna. „W Nim Bóg pojednał z sobą świat, nie poczytując ludziom ich grzechów” (2 Kor 5,19). W Jezusie dokonuje się tajemnicza wymiana miłości. Ten, który według słów prorocstwa Symeona, „przeznaczony jest na upadek i na powstanie wielu w Izraelu, i na znak, któremu sprzeciwiać się będą” (Łk 2,34) wyzwala człowieka z panowania śmierci i na powrót otwiera zamkniętą przez grzech nieposłuszeństwa bramę życia wiecznego.

Swoje szczególne miejsce w scenie Ofiarowania Pańskiego zajmują starzec Symeon i prorokini Anna. Za sprawą Ducha Świętego rozpoznają oni w małym Dziecięciu Zbawiciela świata i niejako w imieniu całej ludzkości przyjmują Go z radością. Wierna obecność w Świątyni i trwanie na modlitwie w oczekiwaniu na spełnienie Bożej obietnicy doprowadza ich do radosnego spotkania z Jezusem. Taka postawa staje się dla nas ponownym zaproszeniem do wytrwałej modlitwy oraz zawierzenia Bogu całego swojego życia.

Święty Jan Paweł II ustanowił święto Ofiarowania Pańskiego Światowym Dniem Życia Konsekrowanego. To właśnie osoby konsekrowane: kapłani, siostry i bracia zakonnicy, dziewice, wdowy i pustelnicy przychodzą dziś do świątyni na wzór Maryi i Józefa, by ponowić swoje ofiarowanie Bogu i przypomnieć sobie i wspólnocie Kościoła, że w tajemnicy konsekracji Bogu stają się „żywym znakiem dóbr przyszłego zmartwychwstania” (VC 111).

Dziś, gdy dziękujemy Bogu za dar życia konsekrowanego, pragniemy podkreślić trzy bardzo ważne jego elementy, które są dla nas drogowskazem na drodze wiary: miłość, wierność i jedność.

1. Miłość

Życie zakonne zrodziło się z miłości Bożej i do miłości zostało powołane. Jego miejsce w Kościele i świecie dobrze odczytała św. Teresa od Dzieciątka Jezus, karmelitanka bosa, która po długich poszukiwaniach sensu swojego powołania zawołała: „w sercu Kościoła, mej matki będę miłością”.

Być miłością w sercu Kościoła to uobecniać Bożą miłość pośród dzisiejszego świata. „Życie konsekrowane jest zatem powołane, aby nieustannie wzbogacać dar rad ewangelicznych miłością coraz prawdziwszą i mocniejszą, przeżywaną w wymiarze trynitarnym: miłością do Chrystusa, która wzywa do zażyłej przyjaźni z Nim; miłością do Ducha Świętego, która usposabia duszę na przyjęcie Jego natchnień; miłością do Ojca – najgłębszego źródła i najwyższego celu życia konsekrowanego” (VC 21). Poprzez tę miłość osoby konsekrowane oddają się różnorodnej służbie we wspólnocie Kościoła. Naśladując zaś styl życia Jezusa realizują charyzmat, jakim zostali obdarowani przez Ducha Świętego. Aktualizowany jest on dziś w życiu zakonów klauzurowych, apostołskich, misyjnych oraz w indywidualnych formach życia konsekrowanego. Poprzez różnorodne służby wynikające z powołania, osoby konsekrowane są obecne na peryferiach współczesnego świata, prowadząc człowieka spragnionego miłości do źródeł wody życia. Wszystko to sprawia, że dzięki osobom konsekrowanym Miłość Boża staje się obecna pośród nas w całym swym bogactwie. Jest to miłość zatroskana, miłość cierpliwie czekająca, miłość poszukująca i miłość odnajdująca człowieka.

W dzisiejszym świecie, gdy znaki Bożej obecności coraz bardziej są zamazywane, gdy słyszymy, że wiara to sprawa prywatna, gdy jesteśmy świadkami szerzącej się tzw. „kultury tymczasowości”, osoby konsekrowane świadectwem swego radosnego życia mają pokazywać, że w Chrystusie można odnaleźć miłość prawdziwą, wierną, cierpliwą i wytrwałą; miłość, która nie kończy się przy pierwszym zderzeniu z przeciwnościami. W ten sposób życie osób konsekrowanych staje się praktycznym komentarzem Ewangelii w codzienności dzisiejszego świata.

2. Wierność

Życie osób konsekrowanych jest „integralną częścią życia Kościoła, stanowi bowiem dla niego cenny bodziec do coraz większej wierności Ewangelii” (VC 3). Fundamentem postawy wierności jest osobowa więź z Bogiem, która rodzi wierność wobec drugiego człowieka i własnego powołania.

W dzisiejszym świecie przeżywamy ogromny kryzys wierności. Doświadczamy trudności w realizacji zobowiązań płynących z sakramentu małżeństwa, kapłaństwa czy ślubowanych rad ewangelicznych. Osoby konsekrowane od samego początku przyjmują za styl swojego życia naśladowanie wiernej miłości Chrystusa. Wierność wobec Jego słowa rodzi postawę wierności i służby wobec każdego człowieka, zwłaszcza tego najbardziej opuszczonego i wyrzuconego na margines życia społecznego.

Postawa wierności była i jest obecna również w historii naszego narodu. Niespełna 100 lat temu otrzymaliśmy od Boga dar niepodległości. Dokonało się to dzięki wielkiej determinacji naszych ojców i matek, którzy oddali swe życie, byśmy dziś mogli cieszyć się wolnością. W historię naszej Ojczyzny znacząco wpisuje się działalność wspólnot zakonnych, a w nich wielu siostr i braci, którzy nie szczędzili swych sił, by towarzyszyć tym, którzy walczyli o wolność naszego kraju. Wielu z nich poniosło śmierć męczeńską, wielu zaangażowało się w służbę charytatywną. Był to również czas powstawania nowych wspólnot zakonnych, które stały się odpowiedzią na doświadczenie cierpienia, głodu i wojny. Po odzyskaniu niepodległości osoby konsekrowane nadal czynnie angażują się w formację duchową społeczeństwa i troszczą się o to, by prawdziwe oblicze Boga, który jest miłością, promieniowało w sercach wszystkich ludzi.

Święty Jan Paweł II w adhortacji apostołskiej *Vita Consecrata* przypomina: „Wierność Bogu jest też źródłem ofiarnej służby braciom, którą osoby konsekrowane pełnią, kosztem wielu wyrze-

czeń, przez nieustanną modlitwę wstawienniczą za potrzeby braci, przez bezinteresowną posługę ubogim i chorym, przez wzajemną pomoc w trudnościach, przez gorliwy udział w troskach i doświadczeniach Kościoła” (VC 24).

Módlmy się wszyscy, by życie konsekrowane mogło nieustannie odnawiać swoją wierność zamysłom Boga, wychodzącego naprzeciw wszystkim ludziom, którzy świadomie lub nieświadomie i jakby po omacku poszukują Prawdy, Życia i Miłości (por. VC 98).

3. Jedność

Wierna miłość staje się matką i szkołą jedności. Doświadczenie miłości Boga prowadzi w konsekwencji do miłości i służby wobec każdego człowieka. Jezus powiedział do swoich uczniów: „przykazanie nowe daję wam byście się wzajemnie miłowali, jak ja was umiłowałem”. W ten sposób tworzy się wspólnota i w ten sposób powstaje rodzina.

Wyzwaniem naszych czasów jest dla Kościoła doświadczenie podziałów: małżeńskich, rodzinnych, społecznych i narodowych. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest brak zaufania w relacjach międzyludzkich, dystans i lęk przed trwałymi decyzjami i zobowiązaniami. Na tym tle powołanie do życia konsekrowanego jawi się jako zaproszenie do budowania nowej cywilizacji jedności, opartej na wzajemnej miłości, której podstawą winny stać się słowa z modlitwy arcykapłańskiej Jezusa – „aby byli jedno”. „W ten sposób ukazuje ono ludziom zarówno piękno braterskiej komunii, jak i konkretne drogi do niej. Osoby konsekrowane bowiem żyją «dla» Boga i «z» Boga, i właśnie dlatego mogą świadczyć o mocy łaski, która przynosi pojednanie i niszczy mechanizmy przeciwne jedności, obecne w sercu człowieka i w relacjach społecznych” (VC 41). Życie konsekrowane jest więc odpowiedzią Boga na wołanie podzielonego i coraz bardziej rozdartego wojnami świata, który jak nigdy dotąd potrzebuje jedności.

„Żyjąc w różnych społeczeństwach naszej planety – społeczeństwach targanych często przez sprzeczne namiętności i interesy, spragnionych jedności, ale nie wiedzących, jaką wybrać drogę – wspólnoty życia konsekrowanego, (...) stają się znakiem zawsze możliwego dialogu oraz komunii zdolnej połączyć w harmonijną całość wszelkie odmienności” (VC 51). W ten sposób, poprzez ewangeliczne życie na wzór św. Rodziny, wspólnoty Apostołów, czy pierwszych wspólnot chrześcijańskich opisanych w Dziejach Apostolskich, gdzie wszyscy „mieli jedno serce i jednego ducha”, są odpowiedzią na wołanie Chrystusa, „aby byli jedno”. To budowanie jedności objawia się w owocach Ducha Świętego: miłości, radości, pokoju, cierpliwości, uprzejmości, wierności, łagodności i opanowaniu.

Dziękując Bogu za dar obecności osób konsekrowanych, prosimy dziś, by dobry Bóg nappełnił ich serca głęboką pewnością, że zostały wybrane, aby kochać, wielbić Boga i służyć ludziom. Niech pozwoli im zaznać swojej przyjaźni, nappełni je radością i pociechą, pomaga przewycięzać chwile trudności i podnosić się po upadkach. Niech da im odwagę podejmowania wyzwań naszych czasów i łaskę ukazywania ludziom dobroci i człowieczeństwa Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa (por. VC 111). Maryja, Matka nasza, niech osłania płaszczem swej opieki.

Prosimy także w intencji nowych wiernych powołań do życia kapłańskiego i konsekrowanego, by nie zabrakło w świecie zwiastunów Bożej miłości.

+ *Jacek Kiciński CMF*

Przewodniczący Komisji ds. Instytutów Życia Konsekrowanego
i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego

List przyjęty przez 377. Zebranie Plenarne KEP, Lublin, 13-15 października 2017 r. jako materiał do wykorzystania duszpasterskiego.

Siedem darów z Wieczernika
List do kapłanów na Wielki Czwartek (29.03.2018)

1. Zaproszenie do Wieczernika
2. Sześć pierwszych darów Wieczernika
  - a. Dar Eucharystii i kapłaństwa służebnego
  - b. Dar pokoju i odpuszczenia grzechów
  - c. Dar Maryi i Apostołów
3. Dar siódmy: Pięćdziesiątnica
  - a. Dary Ducha to znak czasu!
  - b. „Bóg nie jest Bogiem zamieszania, lecz pokoju” (1 Kor 14,33)
4. Pełnia darów Wieczernika: biblijna harmonia

1. Zaproszenie do Wieczernika

Drodzy Bracia Kapłani!

Najbliższy czas w polskim Kościele będziemy przeżywać w blasku tajemnicy Ducha Świętego. Dwuletni program duszpasterski kieruje nas wezwaniem „Duch, który umacnia miłość” i ma nas doprowadzić – choć to już w przyszłym roku – do pogłębienia tajemnicy życia „w mocy Bożego Ducha”.

Natomiast tegoroczne hasło duszpasterskie: „Jesteśmy napełnieni Duchem Świętym” przypomina nam Wieczernik, w którym – jak mówi słowo Boże w *Dziejach Apostolskich* – „wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym” (Dz 2,4). W Wielki Czwartek ponownie wchodzimy duchowo do Wieczernika – i nie wychodzimy z niego przed czasem!

W Wieczerniku mają swój początek największe dary Naszego Zbawiciela dla Kościoła. Tam przecież Jezus Chrystus w dzień przed swoją męką ustanowił Eucharystię i sakrament kapłaństwa. Tam w osiem dni po swoim Zmartwychwstaniu dwukrotnie powiedział do Apostołów: „Pokój wam!” (J 21,19-20) i dał im Ducha, aby odpuszczali grzechy. W Wieczerniku pierwsza wspólnota Kościoła poznała macierzyńską moc wstawiennictwa Maryi, tam też zaczęła realizować wolę Pana, aby służba Apostołów pod zwierzchnictwem Piotra była przekazywana w następstwie sukcesji. Tam wreszcie zstąpił Duch Święty ze swoimi charyzmatami i dał uczniom władzę zwiastowania Ewangelii z kerygmatyczną mocą, aby wspólnota chrześcijańska wzrastała. Jest to razem siedem wielkich darów, które Bóg związał z „salą na górze”, z Wieczernikiem.

2. Sześć pierwszych darów Wieczernika

a. Dar Eucharystii i kapłaństwa służebnego

O pierwszych dwóch z tych darów św. Jan Paweł II tak napisał w swoim *Liście do kapłanów* z roku 2005: „szczególną radość sprawia mi doroczne, duchowe spotkanie w Wielki Czwartek, w dniu, w którym miłość Chrystusa wyraziła się «do końca», w dniu Eucharystii, w dniu naszego kapłaństwa”. Był to ostatni z serii tych listów i dlatego stał się dla nas jakby ostatnią wolą świętego papieża wraz z przesłaniem: „jeśli cały Kościół żyje dzięki Eucharystii, życie kapłańskie winno mieć ze szczególnego tytułu «kształt eucharystyczny»; słowa ustanowienia powinny zatem być dla nas nie tylko formułą konsekracyjną, ale «formułą życia»”. Wiele lat wcześniej wyraził nawet tę radość w postaci szczególnego, duchowego zaproszenia: „Udajemy się do Wieczernika, wraz z Chrystusem i Apostołami, aby sprawując Eucharystię *In Cena Domini* odnaleźć ten korzeń, który zespala Eucharystię Chrystusowej Paschy i nasze sakramentalne kapłaństwo dziedziczone po Apostołach” (*List do kapłanów*, 1990). Te wspaniałe i niezwykle dary zostały złożone w nasze ręce, abyśmy zawsze się o nie troszczyli i o nie dbali jak o najcenniejszy skarb. Zostały nam dane, aby tchnąć w nas zapał do kapłańskiej misji dzielenia się wiarą z naszymi parafianami. Nosimy jednak

ten skarb w naczyniach glinianych. Dlatego całą ufność pokładamy w Panu, który nas umacnia. Przecież „od dnia Zesłania Ducha Świętego, w którym Kościół, Lud Nowego Przymierza, rozpoczął swoje pielgrzymowanie ku ojczyźnie niebieskiej, Najświętszy Sakrament niejako wyznacza rytm jego dni, wypełniając je ufną nadzieją” (Jan Paweł II, *Ecc Euch* 1).

b. Dar pokoju i odpuszczenia grzechów

Ta sama uświęcona wieczernikowa komnata staje się sceną kolejnych dwóch darów Pana Jezusa. Jest to najpierw dar pokoju od ukrzyżowanego i zmartwychwstałego Pana. Pokój Chrystusowy jest owocem miłości Bożej aż po ofiarę z siebie samego. Dlatego świat nie może nam dać takiego pokoju. Tylko Chrystus Pan daje ten niezwykły dar: „Pokój mój daję wam, nie tak jak daje świat” (J 14,27). Otrzymujemy go zawsze na Eucharystii. Razem z darem pokoju daje Pan w Wieczerniku dar przebaczenia grzechów. Wspominamy o nim w Niedzielę Miłosierdzia, odczytując stosowny tekst Ewangelii: „Weźmijcie Ducha Świętego: którym odpuszczcie grzechy są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są im zatrzymane” (J 20,22-23). W tej chwili Zbawiciel tełnął mocą Ducha, aby Kościół udzielał odpuszczenia grzechów w sakramencie pokuty. I to dzięki kapłanom ten wspaniały dar może trwać w Kościele dla dobra tylu braci i sióstr.

c. Dar Maryi i Apostołów

Następne dwa dary odkrywane przez uczniów pierwszej wspólnoty to bardzo szczególne osoby. Najpierw Najświętsza Maryja Panna. Przecież po Wniebowstąpieniu Chrystusa „wszyscy trwali jednomyślnie na modlitwie razem z niewiastami, Maryją, Matką Jezusa, i braćmi Jego” (Dz 1,14). Pierwotny Kościół odkrywał w ten sposób w Wieczerniku znaczenie obietnicy z Krzyża: „Oto Matka twoja!” (J 19,27), z miłością przeżywał pośród siebie obecność pierwszej Uczennicy Chrystusa, Matki Kościoła i Oblubienicy Ducha Świętego. Dlatego w Kościele czujemy się jak w domu.

Również w Wieczerniku uczniowie Zmartwychwstałego poznawali w praktyce, co miały znaczyć słowa Pana Jezusa: „Na tej skale zbuduję Kościół mój i bramy piekielne go nie przemogą” (Mt 16,18). Widzieli, jak Zmartwychwstały posługuje się Piotrem dla kierowania wspólnotą, dla umacniania jej i do zapewnienia jej ciągłości. Kiedy bowiem opustoszało jedno apostołskie miejsce po śmierci Judasza, to właśnie Piotr wyjaśnił uczniom potrzebę wyboru następcy: „Trzeba, aby jeden z tych, którzy towarzyszyli nam przez cały czas, kiedy Pan Jezus przebywał z nami, stał się razem z nami świadkiem Jego zmartwychwstania” (Dz 1,21n). Tak Duch Boży doprowadził do zapewnienia trwałości hierarchii Kościoła oraz do ustalenia w nim autorytetu Piotra. Dlatego w Kościele czujemy się bezpieczni.

Pamięć o tych wielkich sześciu darach przygotowuje nas na docenienie siódmego daru związanego z Wieczernikiem. Jest nim zstąpienie Ducha Świętego w dzień Pięćdziesiątnicy – wraz z Jego charyzmatami i z zadaniem głoszenia kerygmatu Ewangelii z mocą przekonywania serc ludzkich.

3. Dar siódmy: Pięćdziesiątnica

„Gdy nadszedł wreszcie dzień Pięćdziesiątnicy, nagle dał się słyszeć z nieba szum, jakby uderzenie gwałtownego wichru. I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym” (por. Dz 2,1-4). Tymi słowami Pismo Święte opisuje nam ukoronowanie darów Wieczernika. Było nim Zesłanie Ducha Świętego wraz z tak nadzwyczajnymi darami jak mówienie językami, a także dary czynienia cudów na świadectwo prawdziwości słów o Zmartwychwstaniu ukrzyżowanego Jezusa. To On „wyniesiony na prawicę Boga, otrzymał od Ojca obietnicę Ducha Świętego i zesłał Go, jak to sami widzicie i słyszycie” (Dz 2,33-34).

To ten właśnie dar chcemy szczególnie przeżywać jako Kościół w Polsce w tym roku duszpasterskim w świetle towarzyszącego nam hasła „Jesteśmy napełnieni Duchem Świętym”. Dar zesłania Bożego Ducha jest w tym czasie szczególnie powierzony naszemu kapłańskiemu przepowia-

daniu i naszemu kapłańskiemu apostołstwu. Ważną pomocą służy nam w tej mierze kolejne słowo św. Jana Pawła II: „Ścisła więź łączy nasze kapłaństwo z Duchem Świętym i Jego misją: w dniu święceń kapłańskich otrzymaliśmy szczególne wylanie Ducha Pocieszyciela, w mocy którego zmartwychwstały Chrystus odnowił w każdym z nas to, czego dokonał w swych uczniach w dniu Paschy. Ten dar Ducha, mający tajemniczą moc uświęcającą, jest źródłem i korzeniem powierzonej nam szczególnej misji ewangelizacji i uświęcania” (*List do kapłanów*, 1998). My kapłani jesteśmy więc napełnieni Duchem Świętym po to, aby w mocy Ducha pomagać innym w napełnianiu się Bożym Duchem, by także innych prowadzić do Wieczernika.

a. Dary Ducha jako znak czasu

Każdy pilny obserwator współczesnego chrześcijaństwa odkryje rzucający się w oczy znak czasu: wszędzie dostrzegamy wzmagającą się świadomość Kościoła jako dzieła Ducha Świętego. Czy to w Europie, czy w Ameryce Łacińskiej, zarówno w Afryce, jak i w Stanach Zjednoczonych, w Azji i w Australii – jednym słowem na całym świecie coraz więcej mówi się o Duchu Świętym i Jego darach, coraz bardziej jest obecne pragnienie doświadczenia Jego obecności. Widzimy powszechne pragnienie rekolekcji i pobożnych tekstów temu poświęconych, dostrzegamy, jak poszukiwani są księża mówiący o dziełach Ducha Świętego, a jeszcze bardziej duszpasterze umiejący wprowadzać w krąg doświadczenia Jego mocy.

Często to pragnienie ludu Bożego znajduje miejsce swojej realizacji w ruchach kościelnych czy w Ruchu Światło-Życie lub ruchu Odnowy w Duchu Świętym, czy to w formacjach pokrewnych. Jest to prawdziwy znak czasu obecny w całym Kościele katolickim, a nawet szerzej – w całym światowym chrześcijaństwie. Jakże ważne jest, aby nasza kapłańska posługa towarzyszyła członkom tych ruchów, byśmy z jednej strony byli przy nich całkiem po prostu obecni, a z drugiej strony – prowadzili, krzepili i zachęcali. Jesteśmy przecież pasterzami, a pasterz prowadzi owce Pana Jezusa zgodnie z zamysłem Kościoła. Ileż środków zostawił nam Chrystus, abyśmy mogli wypełnić tę misję!

Najpierw więc, pogłębiona świadomość nieustannego działania Ducha Świętego pozwala nam na nowo odkryć moc Słowa Bożego. Liczne grupy biblijne, osobiste lectio divina, nowy styl przepowiadania wychodzący z biblijnych czytań niedzieli – to wszystko godne zauważenia i podkreślenia owoce poznawania Ducha Świętego w naszych czasach. Święty Jan Paweł II łączył niekiedy takie biblijne wersety w całe „łańcuchy” Bożych obietnic aktualnych dla naszego doświadczenia tu i teraz: „Bóg wysłał do serc naszych Ducha Syna swego, który woła: Abba, Ojcze” (Ga 4,6), „Wszyscy ci, których prowadzi Duch Boży, są synami Bożymi (...). Sam Duch wspiera swoim świadectwem naszego ducha, że jesteśmy dziećmi Bożymi (Rz 8,14.16)” (por. *List do kapłanów*, 1998).

Ważną nowością jest też odkrywanie aktualności Dziejów Apostolskich. W czasach naszej formacji seminaryjnej poznawaliśmy wspaniałą modlitwę płynącą z Tradycji Kościoła: „Przyjdź, Duchu Święty, napełnij serca Twych wiernych i ogień Twojej miłości w nich zapal”. Także dziś wyznawamy w ten sposób wiarę w nieustającą aktualność opisu dnia Pięćdziesiątnicy w Dziejach Apostolskich. Dane jest nam także na nowo wczuć się w poruszające nauczanie ojców Kościoła, jak choćby św. Augustyna, który zachęcał, aby przez całe życie chrześcijańskie oczekiwać na nowe wylania Bożego Ducha. Tak pojęty chrzest w Duchu Świętym jest aktualną obietnicą dla każdego chrześcijanina. Nie jest jakimś powtórzeniem sakramentu chrztu, ale raczej jego głębszym przeżywaniem na każdy dzień: ku odnowieniu modlitwy, ku rozpaleniu miłości do Boga i gorliwszej służby braciom w Kościele. Papież Franciszek opisał go jako przyjęcie łaski stania się nowym człowiekiem (*Kazanie*, 3.07.2015). Jest więc darem potrzebnym także dla sługi ołtarza, jeśli chcemy być bliżej Bożego planu dla Kościoła: „Nie na próżno Duch Święty został obiecany nie tylko temu, kto Go nie ma, ale także temu, kto już Go ma: temu, co nie ma – aby miał, a temu, kto ma – aby miał w większej obfitości” (*In Evangelium Ioannis*).

O tym samym darze mówił kiedyś także papież Benedykt XVI: „Boży płomień, płomień Ducha Świętego, jest tym, który jak krzew gorejący płonie, ale się nie spala. Jest to ogień, który płonie, ale nie niszczy; który płonąc, raczej pozwala ukazać najlepszą i najprawdziwszą część człowieka” (*Kazanie*, 23.05.2010).

Odnowiona obecność Ducha Świętego rozpala serca miłością do Kościoła zarówno tego minionych wieków, jak i tego otaczającego nas dzisiaj. Ludzie otwarci na Bożego Ducha często są bardziej skłonni do zachwytu Tradycją Ojców Kościoła i do modlitewnej obecności wokół siebie braci i siostr w Chrystusie. Bywa, że w ten sposób odnawia się też zapał do charytatywnego służenia najbardziej potrzebującym, zgodnie ze słowami Pisma Świętego: „byśmy pamiętali o ubogich” (Ga 2,10). Miłość do wspólnoty uczniów Chrystusa niech wyrazi się w tym czasie szczególnie przez nasze kapłańskie zaangażowanie w przygotowanie duchowe do jesiennego synodu na temat młodych w Kościele. Zapisujmy w ten sposób jakby kolejne duchowe rozdziały Dziejów Apostolskich!

b. „Bóg nie jest Bogiem zamieszania, lecz pokoju” (1 Kor 14,33)

Oprócz oczywistych błogosławieństw tego znaku czasu, jakim jest pogłębiająca się świadomość charyzmatycznego działania Ducha Świętego w Kościele, zauważamy jednak czasem niebezpieczeństwo naruszenia biblijnych proporcji. Ryzyko to dochodzi do głosu wtedy, gdy zamiast z harmonijną nauką całego Pisma Świętego zdarzy się taka fascynacja wybranymi fragmentami dotyczącymi charyzmatów, że zapomina się o pełni biblijnego nauczania. Wtedy zamiast prawidłowego życia duchem Pięćdziesiątnicy (gr. *pentekoste*) mamy do czynienia z jakąś jednostronną „pentekostalizacją” Kościoła w negatywnym tego słowa znaczeniu. Obraz kościelnej wspólnoty może zostać zniekształcony, jakby jedynym darem Pana Jezusa dla nas były niezwykle charyzmaty Ducha Świętego.

Ktoś może na przykład tak entuzjasmować się wersetami Pisma mówiącymi o uzdrowieniu, że zapomina o obowiązku weryfikacji ogłaszanych uzdrowień („Idź, pokaż się kapłanowi” – Mt 8,4). Może też stracić z pola widzenia realia życia: do losu człowieka należy często życie z różnymi chorobami i cierpieniami („Raduję się w cierpieniach za was i ze swej strony w moim ciele dopełniam braki udręk Chrystusa dla dobra Jego Ciała, którym jest Kościół” – Kol 1,24).

Ktoś inny może tak cenić nadzwyczajne charyzmaty, że słabo dostrzega porządek Kościoła ustanowiony przez samego Boga: „Ustanowił Bóg w Kościele najprzód apostołów” (1 Kor 12,28). Apostoł Paweł bywał w takich sprawach bardzo stanowczy: „Jeżeli komuś wydaje się, że jest prorokiem albo że posiada duchowe dary, niech zrozumie, że to, co wam piszę, jest nakazem Pańskim” (1 Kor 14,37).

Innym zaś razem mogłoby się przydarzyć osłabienie nauczania o sakramentach i o moralnych zobowiązaniach chrześcijanina, a przecież „Wielu powie Mi w owym dniu: «Panie, Panie, czy nie prorokowaliśmy mocą Twego imienia, i nie wyrzucaliśmy złych duchów mocą Twego imienia, i nie czyniliśmy wielu cudów mocą Twego imienia?» Wtedy oświadczę im: «Nigdy was nie znałem. Odejdźcie ode Mnie wy, którzy dopuszczacie się nieprawości!»” (Mt 7,22-23).

Podobnie ważna jest świadomość działania złego ducha i aktywne przeciwstawianie się jego zakusom. Stąd wielka wdzięczność dla posługi naszych kapłanów egzorcystów. Pamiętamy jednak przy tym, że nasze główne kapłańskie orędzie dla chrześcijańskiego ludu brzmi: każdego ochrzczonego Chrystus „zbawił przez obmycie odradzające i odnawiające w Duchu Świętym, którego wylał na nas obficie przez Jezusa Chrystusa, Zbawiciela naszego” (Tt 3,5). Na tym koncentrujemy nasze pozytywne głoszenie.

Co robić, kiedy dostrzeżemy wymienione wyżej problemy? Pamiętajmy: z tego właśnie powodu Stolica Apostolska niejednokrotnie przypominała w różnych swoich dokumentach biblijną naukę Kościoła co do charyzmatycznych darów i ich apostoelskich owoców: „Sąd o ich autentyczności i o właściwym wprowadzeniu w czyn należy do tych, którzy są w Kościele przełożonymi i którzy szczególnie powołani są, by nie gasić Ducha, lecz doświadczać wszystkiego i zachowywać to, co dobre (por. 1 Tes 5,12 i 19-21)” (LG 12). Jakże ważna jest tu rola kapłanów: to wy, bracia, wprowadzacie tę biblijną zachętę w czyn, kiedy czuwacie nad kościelnymi ruchami w waszych parafiach, pomagacie im i zachęćcie kolejnych ludzi do zaangażowania w ich szeregach.

4. Pełnia darów Wieczernika: biblijna harmonia

W Wielki Czwartek Jezus Chrystus zaprasza nas do Wieczernika na nowo. To początek liturgicznej drogi Paschy, w której On sam chce odnowić w nas pełnię darów Wieczernika. Słowa Jego misji dla nas brzmią przecież: „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody (...). Uczcie je zachowywać wszystko, co wam przykazałem” (por. Mt 28,19-20). Wszystko, a nie tylko wybrane przez nas aspekty wiary. W tym „wszystkim” mieści się oczywiście na pierwszym miejscu dar Eucharystii i związanego z nim kapłaństwa służebnego, także dar pokoju i sakramentalnego odpuszczenia grzechów. Jest tam centralne miejsce dla Najświętszej Maryi Panny wraz z Jej nieustającą modlitwą wstawienniczą za Kościół, także za tych, którzy pełnią w Kościele posługę Apostołów i pasterzy, za kapłanów.

Kiedy Kościół pamięta o tym „wszystkim”, wtedy przychodzi ze swoją mocą Duch Święty. Jak słusznie mówi się ostatnio: Tradycja to przekazywanie ognia, a nie popiołów. Bez Ducha Świętego kościelne zwyczaje mogą zmieniać się w popiół bez zdolności rozpalania serc ludzkich. Tylko Duch Święty ma moc przemiany spisanych artykułów wiary w płomień duchowego życia. Duch Boży zstępujący w naszych czasach tak samo jak na Kościół w Wieczerniku dwa tysiące lat temu ma moc rozpaść w naszych kapłańskich sercach żar Eucharystii, zapal do kapłaństwa, zachwyć obecnością Maryi, radosną wierność apostoelskiej Tradycji i współczesnej hierarchii, sakramentalną służbę ku odpuszczaniu grzechów i życie charyzmatycznymi darami duchowymi na co dzień.

Gdzie Bóg jest na pierwszym miejscu, tam wszystko jest na swoim miejscu. Gdzie w Kościele na pierwszym miejscu jest wierność Pismu Świętemu przyjmowanemu w świetle Tradycji, tam wszystko jest na takim miejscu, jakie wyznaczył Jezus Chrystus – w mocy Ducha Świętego.

Na zakończenie przypominamy sobie z wdzięcznością słowa Apostoła o wielkim charyzmacie święceń kapłańskich, którego jesteśmy uczestnikami: „Nie zaniedbuj w sobie charyzmatu, który został ci dany za sprawą prorocтва i przez włożenie rąk kolegium prezbiterów” (1 Tm 4,14) wraz z zachętą: „abyś rozpałił na nowo charyzmat Boży, który jest w tobie przez nałożenie moich rąk” (2 Tm 1,6).

Hasło duszpasterskiego programu „Jesteśmy napełnieni Duchem Świętym” zachęca nas, byśmy jako kapłani coraz bardziej działali w namaszczeniu przez Ducha Świętego dla umacniania wspólnoty wiernych nam powierzonych. Narzędziem niech będzie codzienna ofiara z samego siebie, służba braciom i wierność otrzymanemu powołaniu. Otrzymawszy Ducha Pocieszyciela, bądźmy pocieszycielami wszystkich spotykanych na drodze życia.

W dzień kapłańskiego święta zechciejcie przyjąć, Bracia, serdeczne podziękowania za Wasz pasterski trud i za Wasze świadectwo chrześcijańskiego życia, prawdziwych ludzi Ducha Świętego!

W Wielki Czwartek Wieczernika Pańskiego wspólnie wzywajmy Bożej mocy tymi słowami:

„Duchu Święty, pomóż nam rozpałić kapłański charyzmat Boży,
który w nas jest przez sakramentalne nałożenie rąk w dniu święceń,
by Twoje Słowo przez nas głoszone było jak płomień,
by Twoje sakramenty, których jesteśmy szafarzami, udzielały życia,
byśmy służyli braciom i siostram w Kościele pełnym Twojej mocy.
Święta Maryjo, Matko Boża, Oblubienico Ducha Świętego,
uprosz nam Bożego Ducha, Najwyższy Dar Bożej Miłości. Amen”.

*Podpisali: Pasterze Kościoła w Polsce
obecni na 378. Zebraniu Plenarnym KEP
w Warszawie, w dniu 14 marca 2018 r.*

*W służbie Bogu i Ojczyźnie***List na 100-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (2.04.2018)**

Uczestnicząc w celebracji Świętego Triduum Paschalnego – od wielkoczwartkowej Mszy Wieczery Pańskiej po wielkanocny poranek – wraz z całym Kościołem staliśmy się uczestnikami Jezusowej drogi, prowadzącej przez mękę i śmierć do zmartwychwstania. Jest to kluczowy temat słowa Bożego, które słyszymy w dzisiejsze święto. Św. Piotr w dzień Pięćdziesiątnicy ogłasza, że ten sam Bóg, który „wskrzesał Jezusa, zerwawszy więzi śmierci” (Dz 2,24), daje nam „poznać drogi życia”. Potwierdza to również psalmista, gdy woła do Boga: „cieszy się moje serce i dusza raduje, bo Ty ścieżkę życia mi ukazesz” (Ps 16,5.11). Rzeczywiście, tylko Pan ukazuje „ścieżkę życia”, a nawet sam staje się drogą, na której człowiek otrzymuje „pełnię Jego radości” (Ps 16,11). W ewangelicznej relacji św. Mateusza ta „wielka radość” staje się udziałem kobiet, którym anioł oznajmia, że Jezus „zmartwychwstał, jak powiedział” (Mt 28,6), a one udają się w drogę, by z bojaźnią i wielką radością „oznajmić to Jego uczniom” (w. 8).

1. Z historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego

Dzisiejszy nasz list kierujemy do Was z okazji 100-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, uczelni niezwykle zasłużonej w dziejach zwiastowania „drogi życia” w niepodległej Rzeczypospolitej, a przez wiele lat jedynej wszechniczy katolickiej od Łaby po Władywostok. Idea powołania katolickiej szkoły wyższej w odradzającej się po zaborach Polsce zrodziła się w sercu ks. Idziego Radziszewskiego, pierwszego rektora KUL-u, a podjęta została i zrealizowana przez Episkopat Polski, obradujący w Warszawie w dniach 26 i 27 lipca 1918 r. Zebraniu temu przewodniczył ówczesny nuncjusz apostolski Achilles Ratti, późniejszy papież Pius XI. Na pierwszy rok studiów w 1918 r. przyjęto niespełna 400 studentów. Trzy lata później Naczelnik Państwa Józef Piłsudski przekazał Uniwersytetowi budynek dzisiejszego Gmachu Głównego, Episkopat zaś podjął decyzję o systematycznym materialnym wspieraniu Uniwersytetu ze składek wiernych. Szybki naukowy i dydaktyczny rozwój uczelni sprawił, że już w 1938 r., na mocy specjalnej ustawy Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, KUL uzyskał pełne prawa państwowych szkół akademickich.

Wybuch II wojny światowej przerwał oficjalną działalność uczelni. Nadal jednak starano się prowadzić zajęcia w ramach tajnych kompletów. W niedługim czasie jednak zostali aresztowani ksiądz rektor Antoni Szymański, a nadto biskup lubelski i zarazem pierwszy wielki kanclerz KUL Marian Fulman oraz liczni profesorowie i około 60 studentów. Część z nich rozstrzelano, część zginęła w więzieniach i obozach. Pomimo wielkich strat wojennych, już w listopadzie 1944 r. na Uniwersytecie zainaugurowano nowy rok akademicki. Tym samym KUL rozpoczął swoją działalność jako pierwszy uniwersytet w powojennej Polsce.

W okresie PRL Uniwersytet był zaledwie tolerowany przez władze komunistyczne, doświadczając wciąż ograniczeń, a niekiedy otwartego prześladowania. Szczególnym przykładem represji stało się kilkuletnie uwięzienie rektora ks. Antoniego Słomkowskiego, zwanego „drugim założycielem KUL-u”. Dzięki nieugiętej postawie wspólnoty akademickiej uczelnia zachowała jednak swoją katolicką tożsamość i wewnętrzną wolność, trwając w wierności prawdzie, wierze katolickiej i patriotyzmowi. Dlatego na KUL chętnie przybywała ideowa młodzież z całego kraju, a miejsce pracy znajdowali tu wybitni profesorowie, usuwani z innych uczelni z racji poglądów i niezłomnej postawy moralnej. W 1954 r. do grona nauczycieli akademickich KUL dołączył ks. Karol Wojtyła, który przez 24 lata, aż do wyboru na Stolicę Piotrową, był na lubelskiej uczelni profesorem etyki. Wielkim przyjacielem i protektorem Uniwersytetu stał się także kard. Stefan Wyszyński, najpierw w latach 1946-1948 jako biskup lubelski i wielki kanclerz KUL, a potem jako prymas Polski.

Pomny swoich heroicznych dziejów, KUL dynamicznie rozwija się po 1989 r. Wzrosła liczba studentów, otworzono nowe kierunki kształcenia, rozbudowano gmachy, powołano do życia ośrodki zamiejscowe i poszerzono współpracę międzynarodową. Dzisiaj na ośmiu wydziałach uczelni

studiuje blisko 12 000 studentów i doktorantów, wśród których jest prawie 700 obcokrajowców, pochodzących z ponad 40 krajów świata.

2. Tożsamość i misja Uniwersytetu

Od samego początku Katolicki Uniwersytet Lubelski za dewizę przyjął słowa *Deo et Patriae* – „Bogu i Ojczyźnie”. Wierność tej dewizie oznacza, że samo nabywanie przez studentów wiedzy i umiejętności, koniecznych do podjęcia obowiązków publicznych czy zawodowych, jest niewystarczające. Dlatego uczelnia za swoje podstawowe zadanie uznaje zgłębianie „wszystkich aspektów prawdy w ich istotowej więzi z Prawdą najwyższą, którą jest Bóg” (Jan Paweł II, *Ex corde Ecclesiae*, nr 5). W ten sposób KUL wraz z całym Kościołem bierze udział, według słów św. Jana Pawła II, w zasadniczym „sporze o człowieka”, jaki ma miejsce we współczesnej kulturze. Głosząc prymat Boga, głosi zarazem godność osoby ludzkiej i autentycznej wolności. W 1988 r. kardynał Joseph Ratzinger, przyjmując doktorat *honoris causa* KUL, podkreślał, że „mowa o Bogu należy do mowy o człowieku, stąd należy ona także do posłannictwa uniwersytetu”.

O znaczeniu Uniwersytetu dla polskiej i chrześcijańskiej kultury świadczą jego wielkie projekty badawcze i wydawnicze: 20-tomowa *Encyklopedia katolicka*, nadal realizowana edycja krytyczna dzieł wszystkich Cypriana Norwida oraz polskie wydanie *Opera omnia* Josepha Ratzingera – Benedykta XVI. Wielkie znaczenie mają także odbywane co cztery lata na KUL-u Kongresy Kultury Chrześcijańskiej.

W ciągu swojej stuletniej historii Uniwersytet wykształcił ponad 110 tysięcy absolwentów, do aktywnej obecności w życiu społecznym, politycznym i gospodarczym. Wielu z nich przyczyniło się do budowania wolnej Polski, angażując się w działania opozycji demokratycznej w czasach PRL. Dziś działają w różnych przestrzeniach, często pełnią ważne role społeczne, zajmują odpowiedzialne i eksponowane stanowiska, współtworzą naukę i kulturę. Dobrze wykształceni i uformowani w duchu chrześcijańskim służą oni Ojczyźnie w duchu odpowiedzialności społecznej, o której niedawno mówił papież Franciszek do przedstawicieli uniwersytetów katolickich z całego świata (Rzym, 4.11.2017). Należy też pamiętać o całych pokoleniach polskich biskupów, którzy na KUL-u studiowali i wykładali. Wielka rzesza księży, sióstr i zakonników, uzyskawszy na Uniwersytecie naukowe stopnie i tytuły, zasilili kadry nauczycielskie i wychowawcze w seminariach duchownych, sądach biskupich i wielu ośrodkach akademickich i formacyjnych. Jubileusz jest okazją do spotkania wszystkich osób związanych z Uniwersytetem podczas Światowego Zjazdu Absolwentów KUL, który odbędzie się w czerwcu tego roku w Lublinie.

Cierpliwa i wierna praca uczelniana w duchu służby Bogu i Ojczyźnie zawiera w sobie jeszcze jeden rys – wychowanie do świętości. Uczył o tym Papież Polak, nazywając świętość „«wysoką miarą» zwyczajnego życia chrześcijańskiego” (*Novo millennio ineunte*, nr 31). Dziękujemy dziś Panu Bogu, że Katolicki Uniwersytet Lubelski w swej stuletniej historii stał się miejscem dojrzewania do świętości licznych członków tej akademickiej wspólnoty. Należeli do niej i św. Jan Paweł II, i bł. bp Władysław Goral oraz inni męczennicy II wojny światowej, i wreszcie bł. ks. Jerzy Popiełuszko. Jej członkami byli również kandydaci na ołtarze – słudzy Boży: prymas Stefan Wyszyński, rektorzy ks. Wincenty Granat i o. Jacek Woroniecki oraz założyciel Ruchu Światło-Życie ks. Franciszek Blachnicki.

3. W duchu wdzięczności i zawierzenia

Jako pasterze Kościoła w Polsce chcemy wyrazić szczególną wdzięczność wszystkim rektorom, profesorom, innym pracownikom oraz absolwentom KUL-u, którzy przez lata zabiegali o dojrzały kształt naukowy i wychowawczy Uniwersytetu, o jego wierność Bożej prawdzie i najszczytniejszym tradycjom naszego narodu. Dziękujemy wszystkim wiernym w kraju i na obczyźnie, którzy od początku istnienia Uniwersytetu hojnie wspierali go duchowo i materialnie, również w ramach Towarzystwa Przyjaciół KUL. Zawierzamy Katolicki Uniwersytet Lubelski Najświętszemu Sercu Pana Jezusa, które patronuje tej Uczelni. Prosimy o wstawiennictwo Najświętszą Maryję Pannę

Stolicę Mądrości. Czynimy swoimi słowa życzeń, które skierował do wspólnoty swojej Uczelni św. Jan Paweł II, gdy odwiedził KUL 9 czerwca 1987 r.: „Uniwersytecie, służ prawdzie! Jeśli służysz prawdzie, służysz wolności, wyzwalaniu człowieka i narodu, służysz życiu!”.

Radując się ze Zmartwychwstania Chrystusa, całej Wspólnocie Uniwersyteckiej i wszystkim wiernym Kościoła w Polsce udzielamy pasterskiego błogosławieństwa.

*Podpisali: Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
obecni na 378. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski
w Warszawie, w dniu 14 marca 2018 r.*

List należy odczytać w Poniedziałek Wielkanocny, 2 kwietnia 2018 r., podczas wszystkich Mszy Świętych.

Duch Święty przynagla nas **List na Niedzielę Miłosierdzia 2018 (8.04.2018)**

Umiłowani w Panu Siostry i Bracia!

Wraz z całą wspólnotą Kościoła łączymy się w radości podniosłego śpiewu *Alleluja*, który rozbrzmiewa od Wigilii Paschalnej. Gorącym sercem uwielbiamy Boga Ojca za zwycięstwo Chrystusa nad grzechem i śmiercią. W tym świętym czasie przekazujemy wam, najmilsi, serdeczne pozdrowienie i najlepsze życzenia, abyśmy trwali w Duchu Świętym, którym zostaliśmy napełnieni (por. Dz 2,4). Duch Święty, który jest darem Chrystusa Zmartwychwstałego, uzdalnia nas do głoszenia ewangelii i prowadzi do pełni życia, którego blask ukazał się w wielkanocny poranek. Dzięki Duchowi Świętemu rodzi się w świecie nadzieja i wzrasta Boża moc w życiu ludzi cierpiących z powodu niesprawiedliwości i różnorodnych niedomagań. W Jego świetle rozpoznajemy ostateczny cel swojego życia, a także wolność i godność dzieci Bożych.

Dzisiaj, w Niedzielę Miłosierdzia, chcemy pamiętać o słowach papieża Franciszka, który – komentując odczytany przed chwilą fragment Ewangelii – wskazał, że pierwszym zadaniem Kościoła zleconym mu przy przekazaniu Ducha Świętego jest niesienie przebaczenia grzechów. „Miłosierdzie – naucza Franciszek – ma kluczowe znaczenie w życiu wiary i jest konkretną formą, poprzez którą ukazujemy zmartwychwstanie Jezusa” (23.04.2017). Wcześniej papież Benedykt XVI przypominał nam, że Duch Święty na nowo rozpala serca wiernych oraz nakłania ich do miłowania swoich braci i siostr tak, jak Chrystus ich umiłował, a także do tego, aby czynami miłosierdzia dawali całej ludzkości świadectwo miłości Ojca (por. *Deus caritas est*, nr 19). Uwielbiamy dzisiaj Boga za to Jego zbawcze działanie pośród nas.

Ważne jest tutaj świadectwo św. Pawła Apostoła o jego osobistej zażyłości z Duchem Świętym. Apostoł Narodów mówi bowiem, że w pewnym momencie został przez Ducha Świętego „przynaglony”, by udać się do Jerozolimy, chociaż ta podróż wiązała się dla niego z ryzykiem uwięzienia za wiarę (por. Dz 20,20). Sami możemy dostrzec w naszych sercach i umysłach podobne „przynaglenia”, by np. nie odkładać ważnej decyzji, by udać się w drogę na spotkanie z oczekującym pomocy, by przeprowadzić z kimś ważną rozmowę, by przynieść komuś słowo pociechy lub słowo upomnienia, by zażegnać konflikt czy rozwiązać problem utrudniający międzyludzkie relacje. Przekonujemy się wtedy, że był to najwyższy czas i należało się pośpieszyć, bo stosowna okazja mogłaby się już nigdy nie nadarzyć. Duch Święty – szanując naszą wolność – podpowiada takie czyny miłosierdzia, jakich sami nie bylibyśmy w stanie odkryć. Dzięki mocy Ducha Świętego możemy zatem przynosić konkretne owoce miłości. A „owocem Ducha jest: miłość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, łagodność, opanowanie” (Ga 5,22-23). Te owoce służą dobru wspólnemu. Dostrzegamy je w życiu wielu wierzących, którzy posłuszni natchnieniom Ducha Świętego, kierują się zasadą chrześcijańskiej miłości – *caritas*, okazywanej ubogim, chorym, pogardzanym, zapomnianym i wszystkim potrzebującym pomocy.

Dzisiejsza Niedziela Miłosierdzia Bożego to także święto patronalne Caritas. A zatem jest to szczególna okazja, aby wypowiedzieć słowo uznania i wdzięczności pod adresem wszystkich pracowników i wolontariuszy Parafialnych Zespołów Caritas oraz Szkolnych i Akademickich Kół Caritas. Przez wasze wrażliwe serca i pomocne dłonie Duch Święty pociesza strapionych, niesie konkretną pomoc w trudnościach oraz wielu naszym siostram i braciom przywraca utraconą godność. Bogu niech będą dzięki za wszystkich, którzy przynagleni Jego Duchem spieszą z pomocą swoim bliźnim, spontanicznie włączając się w akcje i dzieła charytatywne. Radością napełnia fakt, że w ciągu roku działalność charytatywną Kościoła w Polsce podejmuje ponad 800 instytucji realizujących 5 tysięcy różnego rodzaju dzieł, z których pomoc dociera do 3 milionów potrzebujących.

Wszyscy jesteśmy wstrząśnięci dramatem wojny w Syrii. Wskutek konfliktu trwającego już 7 lat ponad 5 milionów osób uciekło z kraju, a liczba przesiedleńców wewnętrznych w Syrii szacowana jest na co najmniej 6,5 miliona. Pomocy humanitarnej potrzebuje ponad 13 milionów ludzi, w tym 6 milionów dzieci. Rodzinom brakuje środków, by zaspokoić podstawowe potrzeby. W skrajnie trudnej sytuacji znajdują się mieszkańcy miasta Aleppo, którzy – poza ubóstwem i niepewnością – zmagają się ze skutkami trwających działań wojennych. Wśród wielu inicjatyw, mających na celu niesienie pomocy cierpiącym Syryjczykom, jest realizowany przez Caritas Polska program „Rodzina Rodzinie”, który umożliwia materialne wspieranie konkretnej rodziny przez określone środowisko, instytucję, wspólnotę, rodzinę lub pojedyncze osoby. Aktualnie w ramach tego programu objętych jest stałą pomocą niemal 10 tysięcy syryjskich rodzin. W imieniu tych rodzin serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy włączyli się w to dzieło miłosierdzia i nadal będą je wspierać.

Przeżywając Rok Świętego Stanisława Kostki i angażując się w przygotowania do zwołanego w październiku 2018 r. Synodu Biskupów w Rzymie, poświęconego młodzieży i rozeznawaniu powołania, zachęcamy do realizowania przynagleń Ducha Świętego, do wytrwałej modlitwy i praktycznych czynów miłości. Niech nadal powstają i rozwijają się grupy charytatywne w placówkach oświatowych i akademickich, wspierane przez odważną dyrekcję i pełną poświęcenia kadrę pedagogiczną. W 100. rocznicę odzyskania niepodległości nie zapominajmy również, że postawy zaszczipiane wśród młodego pokolenia wpisują się na trwałe w etos całego narodu. Nie może również zabraknąć osób żywo zaangażowanych w Zespołach Caritas działających w parafiach oraz wolontariuszy skupionych wokół placówek pomocowych, aby wzrastała miłość bliźniego, zakorzeniona w nauce Zbawiciela i dająca obietnicę wiecznego szczęścia.

Caritas funkcjonuje m.in. dzięki ofiarom i darom rzeczowym, pochodzącym od osób prywatnych oraz wpłatom 1% z podatku dochodowego, a także dzięki wpływom z akcji dobroczynnych, darowizn, subwencji i dotacji, pochodzących od krajowych lub zagranicznych instytucji państwowych, samorządowych i społecznych. Już teraz wyrażamy wdzięczność wszystkim darczyńcom wspierającym działalność charytatywną oraz tym, którzy zechcą złożyć ofiarę zbieraną dziś do puszek w całej Polsce dla podopiecznych Caritas. Niech Maryja Matka Miłosierdzia wyjedna nam wszystkim obfitość łaski u swego Syna.

Wszystkim Wam, Siostry i Bracia, udzielamy pasterskiego błogosławieństwa.

*Podpisali: Pasterze Kościoła w Polsce
obecni na 378. Zebraniu Plenarnym KEP
w Warszawie, w dniu 14 marca 2018 r.*

List stanowi materiał do wykorzystania duszpasterskiego.

*Dojrzały patriotyzm***List do Polonii i Polaków za granicą z okazji uroczystości NMP Królowej Polski i 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę (3.05.2018)**

Uroczystość Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, obchodzona 3 maja, jest wyrazem wiary narodu polskiego w opiekę Bożą, jakiej doświadczał i doświadcza za pośrednictwem Matki Jezusa. Prefacja na uroczystość NMP Królowej Polski opisuje rolę Maryi w dziejach naszej Ojczyzny w następujących słowach: „Wyniesiona do niebieskiej chwały otacza macierzyńską miłością Naród, który Ją wybrał na swoją Królową, broni go w niebezpieczeństwach, udziela mu pociechy w utrapieniach i wspiera go w dążeniu do wiecznej ojczyzny, aż nadejdzie pełen blasku dzień Pański”.

Uroczystość Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski została ustanowiona na prośbę biskupów polskich po odzyskaniu niepodległości przez naszą Ojczyznę w 1918 r., jednakże oficjalnie jest obchodzona od 1923 r. Każdego roku 3 maja w sposób uroczysty okazujemy wdzięczność Maryi za Jej macierzyńską obecność i miłość w dziejach naszego narodu, a także zawieramy Jej opiece Polskę oraz Polonię i Polaków żyjących poza granicami naszego kraju.

Dlatego z okazji uroczystości Matki Bożej Królowej Polski, przypadającej w tak wyjątkowym czasie, jakim jest 100. rocznica odzyskania niepodległości przez naszą Ojczyznę, kierujemy do Was, Kochani Rodacy, słowo serdecznego pozdrowienia i zapewnienia o duchowej bliskości z Wami Kościoła w Polsce.

Widzialnym i stałym znakiem tej łączności jest posługa duszpasterska ponad dwóch tysięcy kapłanów i sióstr zakonnych w ośrodkach polonijnych na wszystkich kontynentach. Przekazujemy Wam, drodzy Księża, Ojcowie, Bracia i Siostry zakonne, wyrazy głębokiej wdzięczności i uznania za oddaną dla Polonii pracę duszpasterską. Z gorącym podziękowaniem zwracamy się do tych wszystkich, którzy współpracują z Wami w przestrzeni liturgicznej, edukacyjnej, kulturalnej i charytatywnej. Dziękujemy Wam za dbałość o zachowanie i pogłębianie tożsamości chrześcijańskiej i polskiej wśród naszych rodaków.

Drodzy Bracia i Siostry!

W historii polskiej emigracji wielką rolę odegrał kult cudownego obrazu Jasnogórskiej Pani i Królowej. Z tym wizerunkiem nasi rodacy udawali się w dalekie strony. W tej drogiej sercu Ikonie zabierali ze sobą ukochaną Polskę i wszystkich sobie bliskich. W obecności miłującego i zatroskanego spojrzenia Królowej Polski odnajdowali siły duchowe i fizyczne do pokonania przeciwności oraz motywację do wytrwania w wierze i miłości do Boga i człowieka. Wpatrywali się w obraz Czarnej Madonny, która prawą ręką wskazuje na Jezusa. Gest ten jest zaproszeniem dla nas wszystkich do pogłębienia więzi z Jezusem, bez którego, jak sam mówił, nic nie możemy uczynić (por. J 15,5)!

Odpowiadając na apel Maryi, zbliżajcie się do Jezusa i trwajcie z Nim w przyjacielskiej życzliwości przez osobistą i odmawianą w rodzinie modlitwę, przez lekturę i uważne słuchanie słowa Bożego, przez sakramenty święte, szczególnie systematyczną spowiedź i regularne uczęszczanie na Mszę Świętą. Kierując się wiarą, korzystajcie również z możliwości uczestniczenia w Eucharystii sprawowanej w języku Waszego miejsca zamieszkania. Stosunkowo nawet liczna grupa polskich księży pracujących w środowiskach polonijnych nie jest bowiem w stanie dotrzeć w dogodnym czasie do każdego miejsca, gdzie znajdują się Polacy.

Trwając w bliskiej relacji z Jezusem, stawajcie się Jego świadkami dla innych, w tym i naszych rodaków, którzy mimo deklarowanej wiary zapominają o Bogu i żyją poza wspólnotą Kościoła. Zachęcajcie ich do przybliżenia się do Jezusa przykładem własnego życia korespondującego z wyznawaną wiarą. To świadectwo będzie też wpływało pozytywnie na wierzących z innych grup narodowościowych, zwłaszcza należących do wspólnot Kościoła lokalnego.

Biskupi z innych krajów liczą na tego rodzaju pomoc ze strony katolików z Polski. W poczuciu jedności wiary i odpowiedzialności za Kościół podejmujcie starania, by utrzymywać dobre i regularne kontakty z katolikami innych narodowości. Jako przedstawiciele Kościoła w Polsce,

składamy gorące podziękowanie biskupom Kościołów lokalnych za otwartość i zrozumienie religijnych potrzeb naszych rodaków, za udostępnienie miejsc do kultu i katechizacji oraz zapewnienie warunków do prowadzenia duszpasterstwa polskojęzycznego!

Kochani Rodacy!

Ważnym sposobem przybliżania się do Jezusa jest miłość bliźniego. Dlatego kierujcie się przykazaniem miłości, zaczynając od troski o dobro Waszych najbliższych. Podtrzymujcie i pogłębiajcie Wasze relacje małżeńskie i rodzinne starając się o mądre i oparte na nauczaniu Jezusa wychowanie Waszych dzieci. Dbajcie o ich systematyczną katechizację. Niech dążenie do osiągnięcia lepszego bytu materialnego nie zasłania Wam o wiele ważniejszych potrzeb małżonków i dzieci, jakimi są bliskość fizyczna i duchowa, wspólnie spędzony czas, wspólne dzielenie trudów i radości życia, wzajemne okazywanie zainteresowania i pomocy. Zachowujcie trzeźwość i unikajcie za wszelką cenę ryzyka rozerwania małżeńskich i rodzinnych więzi. Dokładajcie starań, by Wasza miłość naznaczona była błogosławieństwem i obecnością Jezusa!

Prosimy Was, abyście byli solidarni z naszymi rodakami, zmagającymi się z ciężarem choroby, samotności, ubóstwa i bezdomności. W środowiskach polonijnych i we współpracy z lokalnymi instytucjami starajcie się wypracować metody systematycznej i skutecznej pomocy.

Przykazanie miłości pozostawione nam przez Jezusa obejmuje nie tylko osoby z naszego bezpośredniego otoczenia. Wykracza poza granice rodziny związanej ze sobą więzami krwi i obejmuje także tę rodzinę, którą nazywamy Ojczyzną. Z niej wyrasta, niczym drzewo z korzenia, nasza tożsamość. Obchodząc 100. rocznicę odzyskania niepodległości, pragniemy pamięcią i modlitwą ogarnąć wszystkich, którzy żyjąc z daleka od rodzinnego kraju budowali niepodległość Polski. Z wdzięcznością wspominamy rodaków, którzy zarówno marzenie o wolnej Ojczyźnie, jak i narodowe tradycje przekazali kolejnym pokoleniom przez świadectwo życia, a także przez literaturę, muzykę i sztukę. W ten sposób Polonia przyczyniła się w znacznym stopniu najpierw do odzyskania niepodległości przez Polskę, a następnie – mimo zniewolenia przez totalitarne systemy nazizmu i komunizmu – do zachowania duchowej wolności Polaków.

Z wielkim uznaniem myślimy o naszych rodakach za wschodnią granicą, których troska o zachowanie religijnej i narodowej tożsamości graniczyła z heroizmem i nierzadko wiązała się z oddaniem życia. Pamięć o nich, okazywanie im duchowego i materialnego wsparcia, to nasz zbiorowy obowiązek!

Dziękując Bogu za dar niepodległości, uświadamiamy sobie powinność uszanowania i przekazania kolejnym pokoleniom dziedzictwa, z którego wyrastamy. Mówił o tym wielokrotnie św. Jan Paweł II – „proszę was, abyście całe to duchowe dziedzictwo, któremu na imię Polska, raz jeszcze przyjęli z wiarą, nadzieją i miłością” (Kraków, 9.06.1979). „Pozostańcie wierni temu dziedzictwu! Uczyńcie je podstawą swojego wychowania! Uczyńcie je przedmiotem szlachetnej dumy! Przechowajcie to dziedzictwo! Pomnóżcie to dziedzictwo! Przekażcie przyszłym pokoleniom!” (Gniezno, 3.06.1979).

Jak to uczynić? Wskazówki znajdziemy między innymi w liście Juliana Ursyna Niemcewicza, skierowanym do Polonii Amerykańskiej 200 lat temu: „Niezbadany wyrok Opatrzności polecił nam szukać swej siedziby. Pozwólcie, że dam wam kilka rad, jako pochodzących od starca, który zna kraj i czerpie z doświadczenia. Zaczynajcie wszystko z Bogiem. Zanim będziecie mogli zbudować kościół módlcie się w cieniu drzew o uwolnienie naszej ojczyzny spod jarzma, za naszych braci pozostających w niej i za tych także, którzy są rozproszeni po całej ziemi (...). Bądźcie pracowici i zachowujcie się tak, by zaskarbić sobie szacunek i miłość obywateli i zapewnić sobie niezależny byt. Żadna społeczność nie może żyć bez organizacji. Wybierzcie z pomiędzy siebie takich, którzy zasługują i mają zdolności, by być opiekunami waszej osady. Braterska zgoda i jedność celu są jak najpotrzebniejsze w początkach, które będą ciężkie (...). Nie ustępujcie przed trudnościami (...). Pamiętajcie, że jesteśmy wszyscy wśród obcych, którzy z czynów naszych będą sądzili cały naród Polski. Jak świętym jest nasz obowiązek zachowania honoru Polski, naszego dobrego imienia od najmniejszej skazy! Zachowujcie język naszych ojców jako obronę naszej narodowości”.

Bracia i Siostry!

Słowa polskiego emigranta, mimo upływu czasu, pozostają aktualne do dzisiaj. Wzorem tych, którzy Was poprzedzili na emigracyjnych drogach, pielęgnujcie miłość i przywiązanie do Ojczyzny. Wspierajcie placówki szkolne i edukacyjne, by jak najlepiej przekazywały znajomość języka polskiego i historii. W dostępny dla Was sposób promujcie polską kulturę i brońcie dobrego imienia Polski. Nawiązujcie na płaszczyźnie osobistej i instytucjonalnej kontakty z naszą Ojczyzną. Szanujcie też kraj, który Was przyjął, dał pracę i możliwość rozwoju. Dojrzały patriotyzm nie ma nic wspólnego z nacjonalizmem i zamykaniem się na inne kultury i tradycje. Z drugiej jednak strony nie ma nic wspólnego z coraz bardziej dziś modnym internacjonalizmem, zamazującym różnice między poszczególnymi narodami. Dowodem patriotyzmu jest również gotowość do pojednania i współpracy w środowiskach polonijnych, pomimo różnic ideowych, politycznych, historycznych czy osobowościowych. Działanie na rzecz zgody kładziemy na sercu zwłaszcza tych, którzy przewodzą i angażują się w polonijnych instytucjach i stowarzyszeniach.

Umiłowani!

Ksiądz Piotr Skarga głosił, że „kto służy Ojczyźnie, sobie służy”. Dla osób wierzących konkretnym przejawem tej służby jest między innymi modlitwa. Prosimy więc, byście indywidualnie i we wspólnocie Kościoła modlili się za Polskę, za rządzących i za cały nasz polski naród. Nie przestawajcie z głębi serc zanosić błagań do Boga przez wstawiennictwo Maryi Królowej Polski: „Miej w opiece naród cały, który żyje dla twej chwały; niech rozwija się wspaniały”.

Z wiarą w dalsze wstawiennictwo Maryi składamy losy naszego narodu, w tym Waszą teraźniejszość i przyszłość, w Jej macierzyńskie dłonie. Niech przytuli Was, jak Jezusa, do swojego matczynego i kochającego serca.

Do tych życzeń dołączamy modlitwę i pasterskie błogosławieństwo. Kreślimy znak krzyża nad każdym z Was z intencją, byście trwali w Jezusie jak winne latorośle w winnym krzewie (por. J 15,1-11), zjednoczeni z Nim i ze sobą nawzajem tą samą wiarą i miłością!

Niech Was błogosławi Bóg wszechmogący Ojciec, i Syn, i Duch Święty!

*Podpisali: Pasterze Kościoła w Polsce
obecni na 378. Zebraniu Plenarnym KEP
w Warszawie, w dniu 14 marca 2018 r.*

List przeznaczony do odczytania w niedzielę poprzedzającą 3 maja lub innym dogodnym terminie.

Wychowawca chrześcijański w procesie rozeznawania powołania **List z okazji VIII Tygodnia Wychowania (2.09.2018)**

W przyszłą niedzielę rozpocznie się w naszej Ojczyźnie VIII Tydzień Wychowania. Jego tematyka będzie nawiązywać do hasła, mającego się rozpocząć już za miesiąc w Rzymie, 15. Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów: *Młodość, wiara i rozeznanie powołania*.

W dzisiejszej Ewangelii Jezus kieruje naszą uwagę ku ludzkiemu wnętrzu. Przytacza skargę Boga zawartą w Księdze Proroka Izajasza: „Ten lud czci Mnie wargami, lecz sercem swym daleko jest ode Mnie” (Mk 7,6). Przypomina też, że dla naszego zbawienia decydujące są nie zewnętrzne okoliczności, ale to, co pochodzi z ludzkiego wnętrza.

1. Życiowe decyzje

W dokumencie przygotowawczym najbliższego Synodu Biskupów zwraca się uwagę na trzy przekonania dotyczące rozeznania duchowego. „Pierwszym jest to, że Duch Boży działa w sercu każdego mężczyzny i każdej kobiety poprzez uczucia i pragnienia, które wiążą się z ideami, obrazami i planami.

(...) Drugim przekonaniem jest, że ludzkie serce, z powodu swej słabości i grzechu, jest zazwyczaj rozdarłe, ponieważ pociągają je bodźce różne, a nawet sobie przeciwstawne. Trzecie przekonanie, to fakt, że życie narzuca konieczność podjęcia decyzji, bo nie można się wahać w nieskończoność”.

Często w naszym życiu stajemy na rozstaju dróg. Jest jasne, że nie da się iść kilkoma naraz, dlatego trzeba podjąć decyzję, którą z nich wybrać. Takim punktem, z którego wychodzi kilka możliwych ścieżek, jest decyzja dotycząca wyboru życia małżeńskiego, kapłańskiego, konsekrowanego czy życia w stanie wolnym. Kolejne skrzyżowania dróg życiowych mogą być związane z wyborem pracy, decyzją dotyczącą dalszego kształcenia czy miejsca zamieszkania. Różnicowanie powołania bywa kojarzone z młodością, jednak umiejętność ta potrzebna jest przez całe życie.

Mottem tegorocznego Tygodnia Wychowania jest hasło: *Wybór drogi*. Zapraszamy Rodziców, Nauczycieli i wszystkich Wychowawców do zastanowienia się, jak pomóc dzieciom i wychowankom w procesie rozeznawania ich życiowych decyzji. Refleksja ta może być pomocna także w naszej osobistej formacji.

2. Wewnętrzny kompas

Rozeznawanie powołania nie opiera się na prostych podpowiedziach przychodzących z zewnątrz. Chodzi w nim raczej o ustawienie wewnętrznej busoli, która umożliwi w każdej życiowej sytuacji odkrycie najlepszej z dróg.

W najnowszej adhortacji o powołaniu do świętości papież Franciszek pyta: „Jak rozpoznać, czy coś pochodzi od Ducha Świętego, czy pochodzi z ducha tego świata lub z ducha diabła?”. Ojciec Święty udziela następującej odpowiedzi: „Jedynym sposobem jest rozeznanie, które wymaga nie tylko dobrej zdolności rozumowania lub zdrowego rozsądku, ale jest także darem, o który należy prosić” (Franciszek, Adhortacja apostolska *Gaudete et exsultate*, nr 166).

Tym, kto ma plan na nasze życie i wie, czego naprawdę potrzebujemy, jest Bóg. Ten, który nas stworzył i zna nas lepiej niż my sami siebie, jest więc najważniejszym Adresatem pytania o to, jaką drogę wybrać w konkretnej sytuacji. Bóg jest obecny w swoim Słowie, dlatego w rozeznawaniu powołania konieczne jest spotkanie z Biblią. Papież Benedykt XVI napisał: „W młodości pojawiają się nieodparte i szczerze pytania na temat sensu własnego życia i tego, jaki kierunek nadać swojej egzystencji. Na te pytania tylko Bóg potrafi dać prawdziwą odpowiedź. (...) Powinniśmy pomóc młodym ludziom w poznawaniu Pisma Świętego i bliskim obcowaniu z nim, aby było niczym kompas wskazujący drogę, którą należy iść” (Benedykt XVI, Adhortacja apostolska *Verbum Domini*, nr 104).

Posiadanie wewnętrznego „kompasu”, umożliwiającego spokojne rozeznawanie i dojrzałe podejmowanie decyzji, konieczne jest szczególnie dziś, gdy człowiek jest narażony na oddziaływanie tak wielu zewnętrznych czynników, związanych chociażby z mediami elektronicznymi. „Wszyscy, ale szczególnie młodzi ludzie – pisze papież Franciszek – są narażeni na nieustanny *zapping* [skakanie po kanałach telewizyjnych]. Można poruszać się w dwóch lub trzech przestrzeniach jednocześnie i uczestniczyć w tym samym czasie w różnych wirtualnych wydarzeniach. Bez mądrości rozeznania łatwo możemy stać się marionetkami, będącymi zakładnikami chwilowych tendencji” (Franciszek, Adhortacja apostolska *Gaudete et exsultate*, nr 167). Ktoś z czytających te słowa przyznał: „rzeczywiście, ostatnio przyłapałem się na tym, że oglądam mecz w telewizji, na laptopie mam włączony kolejny odcinek serialu i jednocześnie «esemesuję» z kimś na komórce”.

3. Czynniki, które warto uwzględnić w procesie rozeznawania

Powołanie jest zawsze związane z jakąś misją, która spełnia się w miłości. Takie wartości, jak odniesienie sukcesu i zapewnienie utrzymania sobie i rodzinie – choć same w sobie bardzo ważne – nie powinny stanowić jedyne i główne kryterium w podejmowaniu decyzji dotyczących przyszłości. Viktor Frankl, austriacki psycholog i psychiatra, więzień obozów koncentracyjnych II wojny światowej przestrzegał swych studentów: „Nie gońcie za sukcesem – im bardziej ku niemu dążycie, czyniąc z nie-

go swój jedyny cel, tym częściej on was omija. Do sukcesu bowiem, tak jak do szczęścia, nie można dążyć; musi on z czegoś wynikać i występuje jedynie jako niezamierzony rezultat naszego zaangażowania w dzieło większe i ważniejsze od nas samych...” (Viktor Frankl, *Człowiek w poszukiwaniu sensu*).

Święty Paweł poucza, że „Bóg jest w nas sprawcą i chcenia, i działania zgodnie z Jego wolą” (Flp 2,13). W procesie rozeznawania powołania warto więc postawić następujące pytania: Jakie są moje najgłębsze pragnienia? Jakie mam zdolności i gdzie je najlepiej wykorzystam? W jaki sposób najlepiej będę służył Bogu i drugiemu człowiekowi?

Rodzice, księża, katecheci, nauczyciele i wychowawcy – to osoby towarzyszące młodym w procesie rozeznawania ich powołania. Mogą to czynić przez rozmowę, dobre rady, dzielenie się doświadczeniem, stawianie pytań, a przede wszystkim przez samą obecność. Ilu młodych ludzi zafascynowało się życiem małżonków, którzy założyli piękną kochającą się rodzinę? Podobnie większość księży spotkała w młodości kapłana, który zachwyił ich przeżywaniem swego powołania. Pewnie wielu słuchających teraz tych słów ma przed oczyma taką osobę, która wpłynęła na ich życie. Warto za nią podziękować Bogu.

Rozeznawaniu powołania służy szczerzy i pełen ufności dialog człowieka z Bogiem, a zwłaszcza prosba o światło Ducha Świętego. Przedmiotem rozmowy młodego człowieka z Bogiem powinna być też prosba o dar męstwa. Można przecież dobrze rozpoznać powołanie, ale nie mieć odwagi, by je podjąć. Taka sytuacja zdarza się dziś dość często, chociażby w przypadku mężczyzn i kobiet przekonanych wewnętrznie, że pragną podjąć wspólne życie, a którym brakuje jednak odwagi, by wyznać sobie miłość w sakramencie małżeństwa. Może się też zdarzyć, że ktoś usłyszy głos powołania do kapłaństwa czy życia konsekrowanego, a braknie mu odwagi, by wielkodusznie na nie odpowiedzieć i wejść na drogę jego realizacji. Jakże ważne jest towarzyszenie młodym w rozeznawaniu ich powołania poprzez naszą modlitwę.

Zapraszamy wszystkich do wspólnego przeżycia VIII Tygodnia Wychowania, poprzedzającego w tym roku Synod Biskupów, który będzie poświęcony młodzieży w kontekście rozeznawania i podejmowania życiowych decyzji. Prośmy Chrystusa – najlepszego Wychowawcę, by dobre wykorzystanie tego czasu stało się naszym przyczynkiem do owocnego przeżycia synodu. Prośmy też o to, by młodzi ludzie właściwie rozeznali swoją dalszą drogę, zaufali Panu Bogu i owocnie zrealizowali swoje życiowe powołanie.

Na rozpoczynający się rok szkolny i katechetyczny 2018/19 oraz związane z nim nowe zadania duszpasterskie udzielamy wszystkim pasterskiego błogosławieństwa.

*Podpisali: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi
obecni na 379. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski*

Janów Podlaski – Siedlce, 7-9 czerwca 2018 r.

List przeznaczony do wykorzystania duszpasterskiego w niedzielę 2 września 2018 r.

W trosce o wspólny dom

List w liturgiczne wspomnienie św. Franciszka z Asyżu (4.10.2018)

Bracia i Siostry!

Odczytany dziś fragment Mateuszowej Ewangelii odsłania tajemnicę Jezusowego serca. Jezus zaprasza nas do podjęcia powierzonych nam zadań razem z Nim. Ewangeliczne „jarzmo i ciężar” odnosi się do obowiązków, jakie nakłada na nas prawo Boże. Jego jarzmem jest jednak przede wszystkim miłość, zarówno do człowieka, jak i całego dzieła stworzenia. Miłość to jedyna droga, dzięki której każde ludzkie serce pozwala nam odczuwać potrzeby i prawa innych jako własne. Logika miłości chroni nas przed egoistycznym podbojem stworzonego świata i stanowi filar, na którym opiera się trwałość ludzkich relacji oraz harmonia naszego współżycia ze światem stworzonym.

1. Jesteśmy odpowiedzialni za kształtowanie piękna świata stworzonego

Godność człowieka powołanego do życia w jedności z Bogiem i innymi stworzeniami stoi u podstaw jego odpowiedzialności za całe dzieło stworzenia. Psalmista rozważając wielkość człowieka mówi: „Uczyliś go niewiele mniejszym od istot niebieskich, chwałą i czcią go uwieńczyłeś. Obdarzyłeś go władzą nad dziełami rąk Twoich; złożyłeś wszystko pod jego stopy” (Ps 8,5-7).

Człowiek na przestrzeni dziejów usłyszał Boże wezwanie z Księgi Rodzaju: „Czyńcie sobie ziemię poddaną” (Rdz 1,28). „Z pomocą nauki i techniki, rozszerzył swoje władanie na niemal całą przyrodę i stale je poszerza” (*Gaudium et Spes*, nr 33). Często jednak ta działalność skażona jest ludzkim egoizmem. Dlatego też, jak pisze papież Franciszek w encyklice *Laudato si*, ziemia – nasza siostra „protestuje z powodu zła, jakie jej wyrządzamy nieodpowiedzialnym wykorzystywaniem i rabunkową eksploatacją dóbr, które Bóg w niej umieścił. Dorastaliśmy myśląc – kontynuuje papież – że jesteśmy jej właścicielami i rządcami uprawnionymi do jej ograbienia. Przemoc, jaka istnieje w ludzkich sercach zranionych grzechem, wyraża się również w objawach choroby, jaką dostrzegamy w glebie, wodzie, powietrzu i w istotach żywych” (*Laudato si*, nr 2).

Z naszej polskiej perspektywy w ostatnich latach dostrzegamy tę chorobę w zanieczyszczonym powietrzu. W tym zakresie statystyki są nieubłagane. Wśród 50 europejskich miast z najbardziej zanieczyszczonym powietrzem, aż 33 znajduje się w Polsce. Roczna liczba zgonów spowodowana tą sytuacją szacowana jest na prawie 40 tysięcy. Smog zabija. Niskiej jakości paliwa spalane w przestarzałych piecach, toksyczne spaliny będące efektem wzmożonego ruchu samochodów na zatłoczonych drogach, w powiązaniu z bezwietrzną pogodą doprowadzają do przekraczania nawet o kilkaset procent normy jakości powietrza. Smog jest czasami tak uciążliwy, że nawet przy zamkniętych oknach czujniki wewnątrz pomieszczeń wciąż wskazują na silne zanieczyszczenie powietrza, którym oddychamy.

Z nadzieją należy przyjąć wszystkie inicjatywy mające na względzie poprawę jakości powietrza. Ufamy, że programy ochrony powietrza, opracowane i wdrażane na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, pomogą zmienić stopniowo obecną sytuację i poprawić ekologiczne warunki życia w naszym kraju. Wiemy jednak, że nawet najlepsze prawo nie przyniesie pożądanego skutku bez zaangażowania wszystkich, którzy za sprawę czystego powietrza są odpowiedzialni. Potrzeba środków materialnych, subwencji dla pragnących unowocześnić system ogrzewania, a których zwyczajnie na to nie stać. Trzeba przede wszystkim zdecydowanej postawy, nie tylko ze strony administracji państwowej i samorządowej wszystkich szczebli, ale też ludzi dobrej woli. Nikt nie powinien mówić, że to nie jego sprawa, bo wszyscy potrzebujemy czystego powietrza, aby żyć. Ostatecznie troska o środowisko naturalne, zwłaszcza zaniechanie troski o czystość powietrza to sprawa sumienia, które powinno być wrażliwe na sprawy ekologii.

2. Ekologia integralna i wezwanie do nawrócenia

Papież Franciszek w encyklice *Laudato si* przypomina, że „wszystko jest ze sobą powiązane. Dlatego konieczne jest połączenie troski o środowisko ze szczerą miłością do człowieka i z ciągłym zaangażowaniem wobec problemów społeczeństwa” (*Laudato si*, nr 91). Środowisko, którego integralną częścią jest powietrze, „jest dobrem publicznym, mieniem całej ludzkości i wszyscy są za nie odpowiedzialni. Ten, kto posiada jego część, ma ją jedynie po to, aby zarządzać nią dla dobra wszystkich. Jeśli tego nie czynimy, to bierzemy na swe sumienie ciężar zaprzeczenia istnieniu innych” (*Laudato si*, nr 95).

To mocne przesłanie papieża dotyczące dobra wspólnego trzeba rozszerzyć na inne kwestie ekologiczne. Mimo że od upadku gospodarki socjalistycznej w naszym kraju upłynęło już wiele lat, to jednak skutki braku poszanowania godności człowieka i dewastacji środowiska naturalnego z tamtego okresu wciąż dają o sobie znać. Zdegradowane tereny rolne i leśne, zniszczona wskutek szkód górniczych zabudowa, zapadliska tektoniczne, hałdy, zwałowiska, zatruta gleba, woda, zanieczyszczone powietrze – to wszystko świadczy o tym, że nie zawsze troszczono się właściwie o wspólny dom. Do dziś licznie rozsiane na terenie kraju – zwłaszcza w rejonach silnie uprzemysł-

wionych – „niewypały ekologiczne” zagrażają zdrowiu i życiu mieszkańców. Do tych niechlubnych pozostałości minionej epoki dołączają nowe zagrożenia. Niepohamowana chęć zysku przy braku wyobraźni popycha niektórych do czynienia z naszego kraju śmietniska Europy, które próbuje się potem prymitywnie likwidować, podpalając rękami „nieznanych sprawców”.

Zdajemy sobie również sprawę, że klimat podlega zmianom. Nie bez znaczenia jest też działalność człowieka, który wraz z rosnącą produkcją i konsumpcją przyczynia się do wzrostu stężenia gazów cieplarnianych. W związku z tym trzeba ograniczać szkodliwą dla środowiska działalność człowieka, umiejętnie gospodarować paliwami kopalnymi i rozwijać odnawialne źródła energii oraz uczyć oszczędnego korzystania ze źródeł energii. To zadanie spoczywa przede wszystkim na posiadających władzę polityczną, ekonomiczną i na kierujących szkolnictwem.

Ufamy, że 24. Sesja Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP 24), która w grudniu tego roku odbędzie się w Katowicach, pomoże zjednoczyć wysiłki wszystkich krajów w tej sprawie. Zachęcamy do modlitwy w tej intencji, aby Duch Święty przemieniał ludzkie serca, prowadząc je do zgody i jedności w trosce o nasz wspólny dom.

3. Nawrócenie ekologiczne, czyli przemiana serca i sumienia

„Cała ludzkość wezwana jest do uświadomienia sobie konieczności zmiany stylu życia, produkcji i konsumpcji, by powstrzymać globalne ocieplenie albo przynajmniej wyeliminować przyczyny wynikające z działalności człowieka” (*Laudato si*, nr 23). Do refleksji, której celem jest uwrażliwienie sumienia na kwestie ekologiczne, trzeba jeszcze dodać sprawy o wiele bliższe przeciętnemu odbiorcy tego listu. Warto spojrzeć na samego siebie i zapytać choćby o egoistyczny, konsumpcyjny styl życia, który grozi nam wszystkim, a ma swoje źródło w zapomnieniu o Bogu. Stworzenie bez Stworzyciela zanika – przypomina Sobór Watykański II (por. *Gaudium et Spes*, nr 36). Pierwszą ofiarą tego zapomnienia jest zawsze sam człowiek, a po nim świat stworzony. Niepohamowane gromadzenie dóbr, wyzysk i niszczenie przyrody, znęcanie się nad zwierzętami, zaśmiecanie lasów, obrzeży dróg, oceanów, powietrza, przestrzeni kosmicznej, nadużywanie wszystkiego tego, co z Bożej ręki otrzymaliśmy – to niepełny katalog grzechów ekologicznych.

Grzech powtarzany tworzy specyficzny typ mentalności – „kulturę odrzucenia”. Według tego sposobu myślenia, „życie ludzkie, osoba nie są już postrzegane jako podstawowa wartość, którą należy szanować i chronić, zwłaszcza jeśli osoba jest uboga lub niepełnosprawna, jeśli nie jest jeszcze przydatna – jak dziecko mające przyjść na świat, lub już nie jest przydatna – jak osoba w podeszłym wieku. Ta kultura odrzucania sprawiła, że staliśmy się niewrażliwi również na marnowanie i wyrzucanie żywności, co jeszcze bardziej zasługuje na potępienie, kiedy w każdej części świata, niestety, liczne osoby i rodziny cierpią na skutek głodu i niedożywienia” (Papież Franciszek, *Audiencia generalna*, 5.06.2013).

Nie ulega wątpliwości, że kryzys ekologiczny, którego objawy zostały przedstawione w niniejszym liście, jest problemem moralnym. Poznanie prawdy, rachunek sumienia z grzechów to pierwszy krok na drodze przemiany. W encyklice *Laudato si* papież Franciszek stwierdził, że jako wierzący potrzebujemy „nawrócenia ekologicznego”, które stając się owocem spotkania z Jezusem, będzie zmieniało nasz stosunek do świata (por. *Laudato si*, nr 217).

4. Odbuduj zrujnowany świat!

Najlepszym przykładem takiego nawrócenia jest Biedaczyna z Asyżu – św. Franciszek, którego dziś wspominamy w liturgii. Jego życie wiodło przez beztroską młodość i poszukiwanie własnej chwały aż do radykalnego nawrócenia. Doznawszy wewnętrznego upokorzenia przeżył duchową przemianę. Spotkał Chrystusa w trędowatym, a następnie w kościółku św. Damiana przyjął przesłanie Ukrzyżowanego, by „odbudować Kościół, który leży w ruinie”. Miłość do Boga zaowocowała w jego życiu umiłowaniem ubóstwa, prostotą życia, bezinteresowną służbą innym i szczególnym stosunkiem

do stworzonego świata. Nie utożsamiając przyrody z Bogiem, zauważał w stworzeniach owoc miłości, dobroci i piękna Stwórcy, i darzył je braterską miłością. Po otrzymaniu stygmatów męki Pańskiej, napisał piękny hymn, w którym chwali Pana przez słońce, księżyc, wiatr, siostrę wodę, ziemię, która rodzi różne owoce, kwiaty oraz trawy. Dostrzegając Stworzyciela i stworzenie. W Boga wierzył, a stworzenie szanował, gdyż czuł się jego istotną częścią.

Drodzy Bracia i Siostry!

Oby przykład i wstawiennictwo św. Franciszka stały się dla nas zachętą do pracy nad sobą, do walki z naszym egoizmem i obojętnością na losy drugiego człowieka i świata. Słowa wdzięczności należą się tym, którzy od lat zabiegają o ochronę środowiska. Niech Biedaczyna z Asyżu pomoże nam być dobrymi stróżami Bożego stworzenia, aby wspólny dom, jakim jest ziemia, służył nam i przyszłym pokoleniom.

*Podpisali: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi
obecni na 380. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski*

Płock, 25-26 września 2018 r.

Promieniowanie Ojcostwa
List z okazji XVIII Dnia Papieskiego (7.10.2018)

Umiłowani w Chrystusie Panu Siostry i Bracia!

Biblijny opis stworzenia Ewy, zaczerpnięty z Księgi Rodzaju, jest obrazem planów Boga względem człowieka. Bóg powołuje go do istnienia z miłości i jednocześnie ku niej kieruje (por. *Familiaris consortio*, nr 11). Człowiek zaś, odkrywając zaszczerpioną w nim przez Stwórcę potrzebę miłości, przeżywa ją we wspólnocie małżeńskiej. Jej sakramentalny i nierozzerwalny charakter, jako związku pomiędzy mężczyzną i kobietą, potwierdził zaś Jezus w dialogu z faryzeuszami opisanym w odczytanej przed chwilą Ewangelii wg św. Mateusza. Małżeństwo w zamyśle Bożym staje się rodziną, gdzie małżonkowie podejmują rolę ojca i matki. Tematowi ojca chcemy poświęcić XVIII Dzień Papieski, który w jedność z papieżem Franciszkiem, będziemy przeżywali już za tydzień, w niedzielę 14 października, pod hasłem „Promieniowanie ojcostwa”.

I. Ojcostwo w Objawieniu według nauczania św. Jana Pawła II

Pełnię objawienia Boga jako Ojca przyniósł Jezus Chrystus. Jego wyjątkowa relacja z Ojcem opiera się na miłości, którą Bóg uroczyście wyznał swemu Synowi podczas chrztu w Jordanie (por. Mk 1,9-11) i w akcie przemienienia na górze Tabor (por. Mk 9,2-8). Chrystus w dialogu z Ojcem odpowiada na nią czułym słowem *Abba* (por. Mk 1,36), które możemy oddać jako *Tato, Tatusiu, Drogi Ojciec*. Tym wyrażeniem Pan Jezus ujawnia również najgłębszy szacunek wobec Ojca, pełną pokoji i wzajemnego zrozumienia więź oraz całkowite i dobrowolne oddanie siebie do ojcowskiej dyspozycji w dziele zbawienia. Według św. Jana Pawła II „istnieje wzajemność pomiędzy Ojcem i Synem w zakresie tego, co wiedzą o sobie (por. J 10,15), tego, kim są (por. J 14,10), tego, co czynią (por. J 5,19; 10,38) oraz tego, co posiadają” (*Więź Jezusa z Ojcem – objawienie tajemnicy trynitarniej. Audyencja generalna, 10.03.1999*). Głęboka Ojcowsko-Synowska relacja rodzi pewność, iż Syn zawsze będzie wysłuchany przez Ojca.

Tajemnicę Boga jako Ojca, który stanowi wzór dla ojcostwa ziemskiego, ukazał nam św. Jan Paweł II w cyklu katechez wygłoszonych w 1999 r. Za najważniejszą cechę ojcostwa Boga Papież Polak uznał „zdolność do nieskończonej miłości, do ofiarowania się bez zastrzeżeń i bez miary” (*Więź Jezusa z Ojcem...*). Wyrazem szczególnie głębokiej, trwałej i współczującej ojcowskiej miłości Boga wobec człowieka były zaś Jego zbawcze interwencje w dziejach Narodu Wybranego.

II. Św. Jan Paweł II o ojcostwie ludzkim

„Mężczyzna, ukazując i przeżywając na ziemi ojcostwo samego Boga – jak pisał św. Jan Paweł II w *Familiaris consortio* – powołany jest do zabezpieczenia równego rozwoju wszystkim członkom rodziny. Spełni to zadanie przez wielkoduszną odpowiedzialność za życie poczęte pod sercem matki, przez troskliwe pełnienie obowiązku wychowania, dzielonego ze współmałżonką, przez pracę, która nigdy nie rozbija rodziny, ale utwierdza ją w spójni i stałości, przez dawanie świadectwa dojrzałego życia chrześcijańskiego” (FC 25).

Bezsprzecznie ojciec odgrywa istotną rolę w rozwoju osobowości dziecka, pozwalając mu odkryć jego tożsamość płciową, poczucie własnej wartości, a poprzez stawiane wymagania i wyznaczane obowiązki daje mu możliwość usamodzielnienia się w życiu. Stąd też św. Jan Paweł II wskazywał, iż „współcześnie [istnieje] zapotrzebowanie na ojców, którzy potrafią pełnić swoją rolę, łącząc czułość z powagą, wyrozumiałość z surowością, koleżeństwo z autorytetem” (*Święty Józef – człowiek pracy i modlitwy*, „L’Osservatore Romano” nr 3 [39] 1983).

Fundamentalny jest również udział ojca w procesie rozwoju wiary dziecka. Kształtuje bowiem ono obraz Boga poprzez przykład zachowań swojego ojca. Nawiązał do tego Ojciec Święty w swoim dziele pt. *Dar i Tajemnica*: „Nieraz zdarzało mi się budzić w nocy i wtedy zastawałem mojego Ojca na kolanach, tak jak na kolanach widywałem go zawsze w kościele parafialnym” (*Dar i Tajemnica*, Kraków 2005, s. 23). Może dlatego też po latach Papież Polak pytał: „A wy, ojcowie, czy umiecie modlić się z waszymi dziećmi, z całą wspólnotą domową, przynajmniej od czasu do czasu? Wasz przykład – prawego myślenia i działania – poparty wspólną modlitwą jest lekcją życia (...). Pamiętajcie: w ten sposób budujecie Kościół” (FC 60).

III. Ojcostwo a patriotyzm

Ojcostwo silnie wiąże się z postawą patriotyzmu. „Ojczyzna – jak pisał św. Jan Paweł II w dziele pt. *Pamięć i tożsamość* – to poniekąd to samo, co ojcowizna, czyli zasób dóbr, które otrzymaliśmy w dziedzictwie po ojcach” (*Pamięć i tożsamość*, Kraków 2005, s. 66). Przeżywając setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, stawiamy sobie pytanie – jak to dziedzictwo zachować i przekazać? Odpowiedź wydaje się prosta i trudna zarazem – może się to dokonać przede wszystkim przez silną rodzinę. Dziś więc patriotyzm to troska o rodzinę opartą na silnym fundamencie miłości mężczyzny i kobiety, którzy odkrywają powołanie do macierzyństwa i ojcostwa, otwierając się na dar potomstwa. Przyjęcie daru życia, jak i obowiązek wychowania dziecka, spoczywają zarówno na kobiecie, jak i mężczyźnie. Z jednej strony ojciec nie może być tu wykluczany, z drugiej zaś – sam nie może zwalniać się z tej odpowiedzialności.

IV. Problemy i wyzwania współczesnych ojców

Dzisiaj, niestety, jesteśmy wielokrotnie świadkami kryzysu tożsamości ojca. Wiąże się on często z kryzysem męskości. Przejawia się przede wszystkim w niedojrzałości duchowej i emocjonalnej, w niezaradności oraz w braku pewności siebie. Niebezpieczna jest też postawa swobodnego używania życia oraz lęk przed zawieraniem trwałych związków i podejmowaniem decyzji na całe życie. Bolesne konsekwencje dla żony i dzieci rodzi sytuacja, gdy ojciec niejednokrotnie bardziej utożsamia się z wykonywanym zawodem lub firmą niż własną rodziną. Nie można nie wspomnieć w tym miejscu o fizycznym braku ojca w rodzinie spowodowanym przez wyjazd w celach zarobkowych, a „jak uczy doświadczenie, nieobecność ojca powoduje zachwianie równowagi psychicznej i moralnej oraz znaczne trudności w stosunkach rodzinnych” (FC 25).

Karol Wojtyła w dramacie zatytułowanym *Promieniowanie ojcostwa* wskazuje drogę do przezwyciężenia kryzysu ojcostwa: „Po jakimś długim czasie zdołałem zrozumieć, że nie chcesz, ażebym był ojcem, nie stając się dzieckiem. Dlatego właśnie przyszedł na świat Twój Syn” (*Promie-*

niowanie ojcostwa, [w:] K. Wojtyła, *Poezje i dramaty*, Kraków 1999, s. 263). W Chrystusie stajemy się dziećmi naszego Ojca w niebie, samotność i niepewność ustępują miejsca więzi i poczuciu stabilizacji. Mężczyzna w ten sposób odkrywa autentyczny obraz Ojca, który może realizować swoim życiem, nawet w sytuacji braku właściwych wzorców wyniesionych z domu rodzinnego.

V. Przesłanie XVIII Dnia Papieskiego

Przeżywany już za tydzień XVIII Dzień Papieski jest okazją, aby wyrazić wdzięczność wszystkim ojcom, którzy gorliwie realizują trud wychowania swych dzieci, objawiając im tym samym ojcostwo Boga. Jesteście przykładem i inspiracją dla tych, którzy poszukują wzorów do naśladowania. Naszym pasterskim sercem ogarniamy wszystkich, którzy w swoim życiu nie doświadczyli autentycznej miłości Ojca. Poprzez modlitwę Kościoła, głoszenie słowa Bożego i doświadczenie wspólnoty pragniemy ukazać wam ojcostwo Boga, od którego bierze początek wszelkie ojcostwo na ziemi (por. Ef 3,15). Zachęcamy, aby mężczyźni poprzez pielęgnowanie synowskiej relacji do Boga dojrzewali do roli męża i ojca w rodzinie oraz w tym powołaniu nieustannie się doskonalili.

W trud wychowania młodego pokolenia Polaków włącza się już od osiemnastu lat Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia”. Stypendia wypłacane blisko dwóm tysiącom uczniów i studentów z całej Polski pozwalają im rozwijać swoje dary i talenty. W przyszłą niedzielę, podczas kwesty przy kościołach i w miejscach publicznych, będziemy mogli wesprzeć materialnie ten wyjątkowy, konsekwentnie budowany przez nas wszystkich pomnik wdzięczności św. Janowi Pawłowi II. Wierzymy, że stypendyści będą w przyszłości świadkami wartości duchowych, rodzinnych i patriotycznych w duchu nauczania Papieża Polaka.

Na czas przeżywania XVIII Dnia Papieskiego udzielamy wszystkim pasterskiego błogosławieństwa.

*Podpisali: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi
obecni na 379. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski*

Janów Podlaski – Siedlce, 7-9 czerwca 2018 r.

List należy odczytać w niedzielę, 7 października 2018 r.

Wymodlona i wywalczona wolność

List z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości (4.11.2018)

Umiłowani w Panu Siostry i Bracia!

W dzisiejszej liturgii słowa Chrystus wskazuje na dwa najważniejsze przykazania. Pierwsze dotyczy miłości Boga, a drugie miłości człowieka. W Ewangelii św. Jana czytamy, że Jezus „umiłowawszy swoich na świecie, do końca ich umiłował” (J 13,1). Chrystus objawia nam miłość Ojca, którą od Niego otrzymuje. Uczniowie zaś, miłując się wzajemnie, naśladowują miłość Jezusa, którą sami otrzymują (por. KKK 1823). Jezus w ten sposób zaprasza nas do współpracy: „Jak Mnie umiłowal Ojciec, tak i Ja was umiłowalem. Wytrwajcie w miłości mojej!” (J 15,9). I dodaje: „To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowalem” (J 15,12).

W uniwersalny nakaz miłości Boga i bliźniego wpisana jest miłość do własnej Ojczyzny. Wyraża się ona poprzez codzienną obywatelską uczciwość, gotowość służby i poświęcenia na rzecz dobra wspólnego oraz międzypokoleniową solidarność, odpowiedzialność za najsłabszych, których Bóg stawia na naszej drodze. Szczególną formą umiłowania Ojczyzny jest obrona jej suwerenności. W dokumencie Konferencji Episkopatu Polski zatytułowanym *Chrześcijański kształt patriotyzmu* czytamy: „Dla chrześcijanina służba ziemskiej ojczyźnie, podobnie jak miłość własnej rodziny, pozostaje zawsze etapem na drodze do ojczyzny niebieskiej, która dzięki nieskończonej miłości Boga obejmuje wszystkie ludy i narody na ziemi”.

Wyjątkowy przykład tak pojętej miłości pozostawili nam nasi przodkowie. Życiową postawą potwierdzili, że droga do odzyskania przez Naród polski swego niepodległego i suwerennego państwa wiodła nie tylko poprzez walkę zbrojną, starania polityczne, dyplomatyczne i pracę kilku pokoleń Polaków, ale przede wszystkim przez miłość do Boga i bliźniego, wytrwałą wiarę oraz modlitwę. W 1918 r. za sprawą Bożej Opatrzności i dzięki wielkiemu wysiłkowi całego narodu odrodziła się po 123 latach niewoli niepodległa Polska. Rodziła się ona najpierw w sercach i umysłach naszych przodków, którzy nie chcieli służyć zaborcom.

Przypomnijmy, że Rzeczpospolita upadła w wyniku przemocy sąsiednich mocarstw, a także z powodu win i zaniedbań społeczeństwa szlacheckiego, zwłaszcza części arystokracji, dygnitarzy państwowych i niektórych hierarchów kościelnych. Szczególnie bolesne były: prywatna i egoizm stanowy szlachty, zdrada Ojczyzny przez część magnatów i ich współdziałanie z wrogami. Kolejne zrywy narodu do walki zbrojnej o niepodległość Ojczyzny – poczynając od insurekcji kościuszkowskiej, poprzez okres napoleoński, Wiosnę Ludów, powstanie listopadowe i styczniowe – nie przynosiły rezultatów i powodowały nasilające się represje ze strony zaborców oraz niszczenie polskiej kultury i prześladowanie Kościoła, który zawsze wspierał narodowe zmagania o odzyskanie wolności. Nie sposób nie wspomnieć późniejszych powstań – wielkopolskiego i śląskich, wpisanych w czas formowania się państwa polskiego.

Po klęsce powstania listopadowego z Bożej inspiracji w sercach grupy Polaków, między innymi na emigracji w Paryżu, kształtowała się idea, że dla odzyskania wolności konieczne jest odrodzenie religijne narodu i związana z nim odnowa moralna oraz praca nad rozbudzeniem świadomości narodowej w szerokich warstwach społeczeństwa, zwłaszcza wśród ludności wiejskiej.

Jednym z najgroźniejszych zniewoleń polskiego społeczeństwa w XIX w. był grzech pijaństwa, który niszczył duchowo i moralnie oraz degradował fizycznie. Trzeźwość narodu była wielką troską Kościoła katolickiego. Warto tu wspomnieć bł. Ojca Honorata Koźmińskiego, bł. Edmunda Bojanowskiego czy ks. Jana Alojzego Ficka, proboszcza w Piekarach Śląskich. Publiczne nabożeństwa połączone z rekolekcjami i misjami, pokuta oraz śluby wyrzeczenia się alkoholu rozpowszechniły się szybko na ziemiach polskich pod trzema zaborami. Przy parafiach powstawały bractwa religijne o charakterze trzeźwościowym.

Do swoistej przemiany moralnej doszło na ziemiach polskich od lutego do października 1861 r. Wyrażała się ona w bardzo licznych nabożeństwach i procesjach patriotycznych, połączonych ze śpiewem pieśni *Boże coś Polskę*. W Królestwie Polskim, na terenach obecnej Litwy, Białorusi i Ukrainy oraz na ziemiach polskich pod zaborem pruskim (Wielkopolska, Pomorze Gdańskie) tłumy Polaków gromadziły się na mszach świętych o charakterze patriotycznym sprawowanych w intencji Ojczyzny i jej pomyślności. W ten sposób Naród polski mocno wyraził w formie religijnej wolę suwerennego istnienia.

W drugiej połowie XIX w. niezwykłą rolę w odrodzeniu narodowym i religijnym szerokich warstw społeczeństwa polskiego pod trzema zaborami odegrali duchowni i świeccy katolicy animujący bractwa, zrzeszenia, stowarzyszenia itd., skupiające Polaków w obronie wiary katolickiej, języka ojczystego, prawa własności, a także w działalności charytatywnej, edukacyjnej, formacyjnej, gospodarczej i kulturalnej. Były one oparte na wartościach chrześcijańskich i wzmacniały formację duchową, narodową i religijną ich członków. Na tej drodze zrodziło się polskie społeczeństwo obywatelskie, w którym uczestniczyły – choć w różnym zakresie – świadome narodowo wszystkie grupy społeczne, od arystokracji i przedsiębiorców, po ubogą ludność wiejską i robotników. W polskim odrodzeniu narodowym brali też czynny udział chrześcijanie innych wyznań, szczególnie ewangelicy na Warmii, Mazurach i Śląsku Cieszyńskim. W zmagania o niepodległą Polskę angażowali się także na rozmaitych polach przedstawiciele innych narodów mieszkających na ziemiach polskich w okresie zaborów.

Pan Bóg objawiał swą łaskę Narodowi polskiemu, kierując do niego przesłanie przez Najświętszą Maryję Pannę. Przykładowo w objawieniach w Gietrzwałdzie w 1877 r. Matka Boża Niepokalanie Poczęta wzywała do zerwania z nałogami, zachęcała do przemiany życia i codziennego odmawiania różańca w intencji wolności Kościoła na ziemiach polskich pod zaborem pruskim, co

łączono z modlitwą o niepodległą Polskę. Jasna Góra, Kalwaria Zebrzydowska i Pałacowska oraz inne sanktuaria gromadziły rzesze pielgrzymów ze wszystkich zaborów, rozbrzmiewały polskimi pieśniami i modlitwą ze stale obecnymi w nich akcentami patriotycznymi, integrując duchowo wspólnotę narodową. Głęboko zakorzeniona w polskiej tradycji pamięć o zmarłych przodkach i bohaterach, łączona z wielkanocną tajemnicą zmartwychwstania Chrystusa, budziła też w sercach Polaków nadzieję na wskrzeszenie niepodległej Ojczyzny z „grobu niewoli”.

Miłosierny Bóg dał polskiemu Narodowi w okresie zaborów wielu świętych i błogosławionych, których życie, modlitwa, duszpasterska posługa oraz działalność przyczyniły się do obudzenia religijnego, społecznego i narodowego Polaków. Do pierwszorzędnych postaci należy zaliczyć św. abp. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, św. Brata Alberta Chmielowskiego, św. o. Rafała Kalinowskiego, bł. o. Honorata Koźmińskiego, św. bp. Józefa Sebastiana Pelczara, św. abp. Józefa Bilczewskiego, bł. Edmunda Bojanowskiego, bł. ks. Bronisława Markiewicza, bł. s. Marię Angelę Truszkowską, bł. s. Klarę Ludwikę Szczęsną, bł. s. Bernardynę Marię Jabłońską, św. s. Urszulę Ledóchowską, bł. s. Marię Darowską. W odpowiedzi na znaki czasu z Bożą pomocą stworzyli oni wiele nowych dynamicznych wspólnot zakonnych, habitowych i bezhabitowych, które w dużej mierze przyczyniły się do odrodzenia duchowego Kościoła katolickiego i narodu oraz podjęły posługę wśród najbardziej potrzebujących i ubogich Polaków. Ducha Polskiego Narodu w dążeniu do niepodległości umacniała też postawa prymasów Polski, szczególnie zaś abp. Leona Przyłuskiego, abp. Floriana Stablewskiego i kard. Edmunda Dalbora, podtrzymujących tradycję i godność dawnej Rzeczypospolitej.

Na niezwykłą rolę polskiej kultury w zachowaniu ducha narodowego i w odzyskaniu niepodległości wskazywał św. Jan Paweł II. W żadnym innym okresie Naród polski nie wydał tylu genialnych twórców: pisarzy, takich jak Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Zygmunt Krasiński, Henryk Sienkiewicz; kompozytorów, wśród których znaleźli się: Fryderyk Chopin, Stanisław Moniuszko, Feliks Nowowiejski; czy malarzy: Józefa Chełmońskiego, Jana Matejkę, Artura Grottgera, Stanisława Wyspiańskiego. Ich dzieła, wyrastające z chrześcijańskiego i narodowego ducha, kształtowały polskie serca i umysły w zmaganiach o wolną Ojczyznę. W dobie zaborów trudną do przecenienia rolę w podtrzymaniu i przekazywaniu wiary katolickiej oraz polskości odgrywały polskie rodziny, a w sposób szczególny kobiety. To one zaszczerpiały kolejnym pokoleniom młodych Polaków miłość do Boga, Kościoła i Ojczyzny.

Drogi Polaków do niepodległości motywowane wiarą katolicką prowadziły najpierw do umocnienia wiary i odrodzenia moralnego, a następnie do pogłębienia świadomości narodowej. Nastąpiło upodmiotowienie społeczne, narodowe i religijne szerokich warstw społeczeństwa polskiego, przede wszystkim ludności wiejskiej, rzemieślników oraz robotników. Prześladowania ze strony zaborców doprowadziły do jeszcze głębszego związania Kościoła katolickiego i innych wyznań chrześcijańskich z polskim Narodem.

Drodzy Siostry i Bracia!

Niepodległość została wymodlona, wypracowana i wywalczona przez Polaków, którzy stali się wewnątrz wolni, ugruntowani w wierze i odpowiedzialni za naród. W pamiętnym listopadzie 1918 r. wielcy przywódcy narodu oraz zwykli Polacy stanęli razem do budowania niepodległej Rzeczypospolitej w historycznej chwili danej przez Boga po I wojnie światowej.

Niepodległość odzyskana 100 lat temu nie jest dana polskiemu Narodowi raz na zawsze. Wymaga ona od każdego pokolenia Polaków troski o Ojczyznę. Obchodzona rocznica skłania nas do refleksji nad obecnym stanem Polski i zagrożeniami dla jej suwerennego bytu. Odstępowanie od wiary katolickiej i chrześcijańskich zasad jako podstawy życia rodzinnego, narodowego i funkcjonowania państwa, to najpoważniejsze z zagrożeń, które doprowadziły już raz w przeszłości do upadku Rzeczypospolitej. Szerzące się zniewolenia, szczególnie wśród młodej generacji Polaków – alkohol, narkotyki, pornografia, zagrożenia płynące z Internetu, hazard itd., prowadzą do osłabienia moralnego i duchowego narodu. Spośród wad narodowych coraz bardziej dochodzą do głosu prywata, egoizm jednostek i całych grup, brak troski o dobro wspólne, szkalowanie i znieważanie wiary katolickiej, polskiej tradycji

narodowej i tego wszystkiego, co stanowi naszą Ojczyznę. Bolesna historia naszej Ojczyzny powinna wyczuwać nas na zagrożenia duchowej wolności i suwerenności narodu.

Obchody 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości skłaniają nas przede wszystkim do okazania Bogu, który jest Panem dziejów, naszego dziękczynienia i wyśpiewania *Te Deum laudamus – Ciebie Boga wysławiamy*. Okres niewoli, który przyniósł tak wiele bolesnych doświadczeń, okazał się ostatecznie czasem próby, z którego nasi przodkowie wyszli odnowieni, umocnieni, przejmując odpowiedzialność za losy Ojczyzny. Ich dojrzała postawa pozostawiła wyraźny ślad w życiu następnych pokoleń, które stanęły przed kolejnymi zagrożeniami utraty niepodległego bytu. Modląc się dzisiaj o Boże błogosławieństwo dla wolnej i niepodległej Ojczyzny, oddajemy się kolejny raz Jasnogórskiej Pani, Królowej Polski. Prośmy Ją przede wszystkim o matczyną opiekę dla sprawujących władzę w naszej Ojczyźnie i wszystkich obywateli, zatroskanych o dobro wspólne. Matce naszego Zbawiciela powierzamy wszystkich Polaków, szczególnie młodych, aby w duchu wierności Bogu i Ewangelii kształtowali szczęśliwą przyszłość naszej Ojczyzny.

Dziękując Bożej Opatrzności za dar wolnej Polski, udzielamy naszym rodakom w kraju i za granicą błogosławieństwa: w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.

*Podpisali: Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
obecni na 378. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski
w Warszawie, w dniu 14 marca 2018 r.*

List należy odczytać wiernym podczas Mszy Świętej w niedzielę 4 listopada 2018 r.

4. Korespondencja Konferencji Episkopatu Polski (wybór)

Życzenia bożonarodzeniowe abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, dla grekokatolików (6.01.2018)

Warszawa, 6 stycznia 2018 r.

Ekscelencjo,
Najdostojniejszy Księżu Arcybiskupie,

w imieniu wiernych i pasterzy Kościoła katolickiego obrządku łacińskiego w Polsce, na ręce Waszej Ekscelencji jako arcybiskupa metropolity warszawsko-przemyskiego Kościoła katolickiego obrządku bizantyjsko-ukraińskiego, chciałbym złożyć serdeczne życzenia wszystkim grekokatolikom w naszej Ojczyźnie.

W Boskiej Liturgii św. Jana Chryzostoma kapłan modli się słowami: „Panie miłujący człowieka, wołamy i głosimy: Ty jesteś święty i najświętszy. Ty i Twój Jednorodzony Syn, i Duch Twój Święty. Ty jesteś Święty i najświętszy i wspaniała jest chwała Twoja. Ty tak umiłowałeś ten świat, że Syna Swojego Jednorodzonego dałeś, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne”.

Życzę Waszej Ekscelencji, aby uroczystość Bożego Narodzenia usposobiła Księdza Arcybiskupa i całą wspólnotę Kościoła grekokatolickiego w Polsce do jeszcze głębszego zachwyty nad tajemnicą świętości Boga, który stając się człowiekiem, stał się prawdziwie Bogiem z nami.

Tego roku w sposób szczególny moje życzenia kieruję do uchodźców i imigrantów z Ukrainy, z których zdecydowana większość to wierni Kościoła grekokatolickiego, którzy w Polsce znaleźli swój drugi dom. Modlę się za każdego, kto tegoroczne Święta przeżyje z dala od najbliższych, z dala od Ojczyzny i z dala od rodzinnego domu. Życzę, aby rodzący się Chrystus przyniósł upragniony dar pokoju, tak w sercach ludzi, jak w całej Ukrainie. Życzę, aby Dawca życia wypełnił życiem i nadzieją serca tych, którzy stracili wiarę w dobro, pomyślność i pokój.

Świątemu Świętych, narodzonemu z Maryi Dziewicy – Chrystusowi, naszemu Panu – powierzam życie i posługę Księdza Arcybiskupa i cały Kościół greckokatolicki w Polsce.

+*Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

**Życzenia bożonarodzeniowe abp. Stanisława Gądeckiego,
Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
dla wiernych Kościoła prawosławnego (6.01.2018)**

Warszawa, 6 stycznia 2018 r.

Eminencjo,
Najdostojniejszy Metropolito Warszawski i całej Polski,

Kościół prawosławny rozpoczyna dziś świętowanie tajemnicy Bożego Narodzenia. W imieniu katolików w Polsce składam Waszej Eminencji oraz wszystkim wiernym Kościoła prawosławnego w naszej Ojczyźnie serdeczne życzenia, posługując się słowami starożytnej homilii św. Grzegorza z Nyssy.

Święty, pochylając się nad misterium Narodzenia Pańskiego, pisał: „kto rozważy głębiej tajemnicę Wcielenia, musi przyznać, że śmierć przyszła nie wskutek narodzenia, lecz na odwrót: Bóg podjął narodzenia się z powodu śmierci. Ten bowiem, który żyje wiecznie, nie z potrzeby życia się narodził, lecz by nas odwołać ze śmierci do życia”.

Niech celebracja misterium narodzin Boga będzie więc dla Waszej Eminencji i wszystkich wiernych najpierw okazją do kontemplacji wielkości Stwórcy, który z miłości do swego stworzenia sam stał się stworzeniem, aby samo stworzenie ocalić od śmierci.

Niech celebracja misterium narodzin Boga będzie też okazją do kontemplacji wielkości stworzenia i wspaniałości ludzkiej natury, którą – z Maryi Dziewicy – przyjął rodzący się Bóg.

Zapewniając Waszą Eminencję o mojej życzliwej i serdecznej pamięci, przesyłam braterskie pozdrowienia w Chrystusie

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

**Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
z okazji 25-lecia sakry biskupiej bp. Henryka Tomasika (6.01.2018)**

Warszawa, 6 stycznia 2018 r.

Ekscelencjo,
Najdostojniejszy Księżu Biskupie,

w imieniu Konferencji Episkopatu Polski składam serdeczne życzenia okazji 25-lecia przyjęcia sakry biskupiej.

Benedykt XVI w encyklice *Deus Caritas est* napisał, że „wewnętrzna natura Kościoła wyraża się w potrójnym zadaniu: głoszenie słowa Bożego (*kerygma-martyria*), sprawowanie sakramentów (*leiturgia*), posługa miłości (*diakonia*). Są to zadania ściśle ze sobą związane i nie mogą być od siebie oddzielone”.

Przez dwadzieścia pięć lat pełnienia posługi pasterskiej, najpierw jako biskup pomocniczy siedlecki, a później jako biskup radomski, w doskonały sposób potrafił Ksiądz Biskup łączyć w swojej posłudze te trzy fundamentalne wymiary misji Kościoła oraz prowadzić powierzony swojej pasterskiej trosce Lud Boży do odkrywania życiodajnej dla Kościoła siły, płynącej z Bożego słowa, sakramentów i posługi miłości.

Zadanie to realizował Ksiądz Biskup najpierw w diecezji siedleckiej jako biskup pomocniczy i wikariusz generalny. Nie sposób wymienić wszystkich pasterskich obowiązków oraz podjętych i zrealizowanych inicjatyw, które składały się na pracowitą, biskupią codzienność w Siedlcach. Obok posługi słowa i sakramentów Eksceleńcja pełnił między innymi funkcję dyrektora Diecezjalnego Kolegium Teologicznego, nadzorującego prace Wydziału Nauki Katolickiej kurii diecezjalnej, członka Komisji Diecezjalnego Funduszu Interwencyjnego czy członka sekretariatu II synodu diecezjalnego.

Później – już w diecezji radomskiej – działalność Księdza Biskupa wzmogła jeszcze bardziej na sile, odkrywając przy tym kolejne talenty Waszej Eksceleńcji zarówno te duszpasterskie, jak i organizacyjne. Wyraziło się to choćby poprzez ustanowienie Diecezjalnego Zespołu Wdrażania Programów Pomocowych, kontynuację prac II Synodu Diecezji Radomskiej, a także przez powołanie diecezjalnej rady duszpasterskiej oraz podejmowanie licznych inicjatyw religijnych, społecznych, edukacyjnych i gospodarczych.

Umiłowanie Chrystusa i Jego Kościoła, oddanie biskupiej posłudze oraz duszpasterska kreatywność zostały dostrzeżone na forum Konferencji Episkopatu Polski. Dlatego właśnie został Ksiądz Biskup mianowany delegatem ds. Światowych Dni Młodzieży, krajowym duszpasterzem młodzieży i delegatem ds. duszpasterstwa młodzieży oraz delegatem ds. Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży. W 2007 r. objął Ksiądz Biskup funkcję przewodniczącego Rady ds. Duszpasterstwa Młodzieży, a także wszedł Ksiądz Biskup w skład Komisji Wychowania Katolickiego, Komisji Duszpasterstwa, Rady ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek, Rady ds. Rodziny oraz Komisji ds. Polonii i Polaków za Granicą. Z ramienia Konferencji Episkopatu Polski organizował Ksiądz Biskup udział Polaków w kolejnych Światowych Dniach Młodzieży w Manili, Paryżu, Rzymie, Toronto, Kolonii, Sydney i w Madrycie.

Dzisiaj, z okazji wspianego jubileuszu 25-lecia biskupiego posługiwania, Kościół w Polsce wyraża wdzięczność najpierw Bogu za tak dobrego i gorliwego Pasterza. Nasze podziękowania kierujemy również w stronę Waszej Eksceleńcji ufając, że Kościół, który jest w Polsce, a zwłaszcza Diecezja Radomska, długie jeszcze lata będą cieszyły się doświadczeniem, duszpasterską miłością, mądrością i roztropnością Księdza Biskupa.

Maryję, Jasnogórską Królową Polski, proszę o wstawiennictwo u Boga, aby Ten, który rozpoczął w życiu Księdza Biskupa dobre dzieło, sam go dokonał.

Pozdrawiając noworocznie, przesyłam braterskie pozdrowienia w Chrystusie

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Jego Eksceleńcja

Ks. Bp Henryk Tomasik

Biskup Radomski

**Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
dla bp. Andrzeja Iwaneckiego w dniu święceń biskupich (7.01.2018)**

Warszawa, 7 stycznia 2018 r.
W święto Chrztu Pańskiego

Ekscelencjo,
Najdostojniejszy Księżu Biskupie,

diecezja gliwicka, a wraz z nią Kościół w naszej ojczyźnie, radują się dzisiejszą uroczystością. W imieniu Konferencji Episkopatu Polski chciałbym złożyć serdeczne życzenia z okazji przyjęcia święceń biskupich.

W posynodalnej adhortacji *Pastores Gregis*, św. Jan Paweł II pisał: „przez akt miłości, którym Jezus ustanawia Apostołów, powołuje zarazem tych Dwunastu, by dzielili z Nim Jego życie”. Chciałbym więc – w pierwszej kolejności – życzyć Księdzu Biskupowi, aby jego pasterskie posługiwanie wypełniało pragnienie, aby nie tylko towarzyszyć Chrystusowi w wypełnianiu Jego misji, ale aby dzielić z Nim Jego losy. I życie, i śmierć, i radość, i smutek, i służba, i ofiara – jak były częścią życia naszego Pana, tak muszą stać się częścią Twojego, biskupiego życia.

Ponadto – jak kontynuował papież – „przemiana ontologiczna dokonująca się poprzez konsekrację, polegająca na upodobnieniu do Chrystusa, wymaga stylu życia, w którym przejawiałoby się «przebywanie z Nim»”. Życzę więc, aby Twoja codzienna biskupia posługa brała swój początek w zażyłej komunii z Ojcem, którego Chrystus jest doskonałą ikoną. Niech z niej wyrasta miłość pasterska i odwaga, zapal głoszenia słowa i szafowania sakramentów świętych, troska o wykluczonych oraz pomoc najuboższym.

Niech Maryja – Święta Matka Boga – stanie się dla Księdza Biskupa „mistrzynią w słuchaniu i w gotowości wypełniania słowa Bożego (...), mistrzynią wytrwałości w wierze, ufnej nadziei i gorącej miłości”.

Jej matczynemu wstawiennictwu życie i posługę Księdza Biskupa powierzam.

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

**Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
dla bp. Romualda Kamińskiego w dniu ingresu (20.01.2018)**

Warszawa, dnia 20 stycznia 2018 r.

Ekscelencjo,
Najdostojniejszy Księżu Biskupie,

Kościół w Polsce, a w nim – w sposób szczególny – diecezja warszawsko-praska przeżywa dziś podniosłą i ważną uroczystość – ingres Waszej Ekscelencji do katedry, który stanowi jednocześnie liturgiczną inaugurację posługi Księdza Biskupa w diecezji.

Z tej okazji, proszę przyjąć serdeczne życzenia i gratulacje, które kieruję do Waszej Ekscelencji w imieniu wiernych i pasterzy Kościoła, który jest w Polsce.

W soborowym dokumencie *Christus Dominus* czytamy „diecezję stanowi część Ludu Bożego, powierzona pieczy pasterskiej biskupa i współpracujących z nim kapłanów, tak by trwając przy swym pasterzu i zgromadzona przez niego w Duchu Świętym przez Ewangelię i Eucharystię, tworzyła Kościół partykularny, w którym prawdziwie obecny jest i działa jeden, święty, katolicki i apostołski Kościół Chrystusowy” (*Christus Dominus*, nr 11). Życzę więc Księdzu Biskupowi, aby

swoją posługę pasterską sprawował ze świadomością, że niosąc na swych barkach odpowiedzialność za powierzony sobie Lud Boży, sam jest niesiony przez Ducha Chrystusowego, który zawarł z Tobą szczególne przymierze w momencie biskupiej konsekracji.

Po wtóre – jak czytamy dalej w dokumencie – „w wykonywaniu swych zadań ojca i pasterza niech biskupi będą pośród swoich jako ci, co usługują, niech będą dobrymi pasterzami, znającymi swe owce i przez nie znanymi, prawdziwymi ojcami, wyróżniającymi się duchem miłości i troski względem wszystkich” (*Christus Dominus*, nr 16). Życzę więc, aby nadprzyrodzona miłość, którą Chrystus Pan objawia w życiu Waszej Eksceleńcji, była najgłębszym motywem sprawowania posługi pasterskiej w diecezji. Jesteśmy bowiem w stanie przekazać innym tylko tyle Bożej miłości, ile sami jej doświadczyliśmy w naszej osobistej drodze nawrócenia.

„Szczególną miłością – dodają ojcowie soborowi – biskupi winni zawsze otaczać kapłanów, mających ich za synów i przyjaciół, ponieważ oni w swoim zakresie podejmują ich zadania i troski i spełniają je tak gorliwie w codziennych zabiegach. Toteż niech będą gotowi do ich wysłuchania, a przez zażyłe z nimi obcowanie niech usiłują rozwijać całokształt pracy duszpasterskiej w całej diecezji” (*Christus Dominus*, nr 16). Życzę więc także Księdzu Biskupowi doświadczenia głębokiej komunii z kapłanami diecezji, aby posługa Waszej Eksceleńcji była silna ich świętością, ich miłością, ich roztropnością i ich zaangażowaniem.

Na koniec, w imieniu Konferencji Episkopatu Polski, pragnę kolejny raz wyrazić wdzięczność wobec wielkich poprzedników Waszej Eksceleńcji w posłudze biskupa tej diecezji – Jego Eksceleńcji Księdzu Biskupowi Kazimierzowi Romaniukowi, Jego Eksceleńcji Księdzu Arcybiskupowi Sławojowi Leszkowi Głódziowi, a także Jego Eksceleńcji Księdzu Arcybiskupowi Henrykowi Hoserowi. Nie byłoby dzisiejszej diecezji warszawsko-praskiej bez ich pasterskiej mądrości i roztropności, bez ich pasterskiego poświęcenia i zaangażowania, wreszcie bez ich pasterskiej miłości i gorliwości.

Życie i posługę Księdza Biskupa powierzam Pani Jasnogórskiej – Królowej Polski.

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Jego Eksceleńcja

Ks. Bp Romuald Kamiński

Biskup Diecezji Warszawsko-Praskiej

Kondolencje abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, po śmierci bp. Eugeniusza Jureczki (23.01.2018)

Warszawa, 23 stycznia 2018 r.

Wielebny Ojczy Prowincjale,

W imieniu Konferencji Episkopatu Polski składam wyrazy współczucia z powodu śmierci biskupa Eugeniusza Jureczki, misjonarza oblata Maryi Niepokalanej, emerytowanego biskupa diecezji Yokadouma w Kamerunie.

W życiu i posłudze biskupa Eugeniusza w doskonały sposób wypełniło się obłackie zawołanie: *Ewangelizować ubogich posłał mnie Pan*.

Niestrudzony głosiciel Bożego słowa i Bożej miłości, kwintesencja tego, co znaczy „być misjonarzem”. Człowiek wielkiego ducha, wielkich zdolności i wielkich pragnień, podporządkowanych jednemu – aby jak najlepiej służyć Chrystusowi.

Z gorliwością i zapałem otoczył troską duszpasterską swoich wiernych. Jako pierwszy biskup nowej diecezji Yokadouma wybudował około 60 szkół podstawowych i jedną średnią, 16 przychodni i szpital. W czasie jego posługi pasterskiej pięciokrotnie zwiększyła się liczba parafii diecezji, liczba siostr i braci zakonnych, czterokrotnie liczba księży i trzykrotnie liczba katolików.

Heroiczna posługa i życie biskupa Eugeniusza stanowić może świetlany przykład dla kolejnych pokoleń oblatów.

Osobę śp. biskupa Eugeniusza powierzam Bożemu miłosierdziu, przez ręce Maryi Niepokalanej.

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

---

o. Paweł Zając OMI

Przełożony Prowincjalny

Polska Prowincja Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej

**Życzenia bp. Wiesława Lechowicza, Delegata Konferencji Episkopatu Polski
ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej,
dla Osób Konsekwanych posługujących wśród Polonii (2.02.2018)**

Z okazji święta osób życia konsekrowanego, przypadającego w dniu Ofiarowania Pańskiego, pragnę złożyć Siostrom oraz Ojcom i Braciom zakonnym, zaangażowanym w duszpasterstwo Polaków przebywających poza granicami naszego kraju jak najlepsze życzenia wraz z wdzięcznością i zapewnieniem o stałej życzliwości i modlitwie.

Dedykuję Wam słowa wypowiedziane w roku ubiegłym przez papieża Franciszka podczas celebracji Światowego Dnia Życia Konsekrowanego: „Jesteśmy dziedzicami marzeń naszych ojców, spadkobiercami nadziei, która nie zawiodła naszych matek i ojców założycieli (...). Towarzyszmy Jezusowi w spotkaniu ze swoim ludem, żeby być pośród Jego ludu. Nie w narzekaniu czy niepokoju tych, którzy zapomnieli prorokować, bo nie wzięli na siebie marzeń swoich ojców, ale w chwale i pokoju ducha; nie we wzburzeniu, ale w cierpliwości tych, którzy pokładają ufność w Duchu Świętym, Panu marzeń i proroctwa”.

Niech Was i Wam hojnie błogosławi Bóg Ojciec i Syn, i Duch Święty!

+ *Wiesław Lechowicz*

Delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej

**List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
z zachętą do modlitwy i postu w intencji pokoju 23 lutego (6.02.2018)**

Warszawa, 6 lutego 2018 r.

Eminencjo/Ekscelencjo,

Najdostojniejszy Księżę Kardynale, Arcybiskupie, Biskupie,

odpowiadając na apel Ojca Świętego Franciszka, który podczas niedzielnych rozważań po modlitwie Anioł Pański wezwał cały kościół, aby 23 lutego br. był dniem modlitwy i postu w Demokratycznej Republice Konga i w Południowym Sudanie, pragniemy jako Kościół, który jest w Polsce, włączyć się w to ważne i szlachetne przedsięwzięcie.

Inicjatywa Ojca Świętego Franciszka, będąca wyrazem papieskiej troski o powierzony jego Piotrowej pieczy Lud Boży, stwarza również okazję, aby wierni doświadczyli powszechności Kościoła, wyrażającej się m.in. w podejmowaniu współodpowiedzialności za poszczególne Kościoły lokalne, rozproszone po całym świecie.

Serdecznie więc proszę Księdza Kardynała/Arcybiskupa/Biskupa o przesłanie do parafii archidiecezji/diecezji informacji o inicjatywie wraz z sugerowanymi przez Eminencję/Ekscelencję sposobami zaangażowania wiernych (post, modlitwa podczas Mszy Świętej, nabożeństwo w intencji pokoju), dostosowanymi do miejscowych zwyczajów i możliwości duszpasterskich parafii. (...)

Łączę wyrazy szacunku, przesyłam braterskie pozdrowienie w Chrystusie

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji
Episkopatów Europy (CCEE)

Biskupi diecezjalni w Polsce

**Gratulacje abp. Stanisława Gądeckiego,
Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
dla Biskupa Nominata Janusza Ostrowskiego (28.02.2018)**

28 lutego 2018 r.

Ekscelencjo,
Najdostojniejszy Biskupie Nominacie,

z radością przyjąłem informację, iż Ojciec Święty Franciszek mianował Ekscelencję biskupem pomocniczym archidiecezji warmińskiej.

W imieniu Konferencji Episkopatu Polski witam w gronie polskich biskupów i zapraszam do współpracy w ramach licznych gremiów naszego episkopatu. Już dzisiaj zapraszam na pierwsze zebranie plenarne KEP, które odbędzie się w dniach 13-14 marca br. w Warszawie.

Biskupi pektorał, który Ekscelencja będzie codziennie nosił na swojej piersi, przypomina, że pasterskie posługiwanie bierze swój początek w niezgłębionej tajemnicy miłości Boga do człowieka, wyrażonej w sposób doskonały i ostateczny w ofierze Jezusa na krzyżu. Życzę więc, aby życie i posługa Księdza Biskupa były odbiciem tej miłości, którą Chrystus – najwyższy Pasterz – nieustannie obdarza swój Kościół.

Osobę Księdza Biskupa powierzam orędownictwu Pani Jasnogórskiej – Królowej Polski.

Łącząc wyrazy szacunku, przesyłam braterskie pozdrowienia w Chrystusie

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Jego Ekscelencja
Ks. Bp Janusz Ostrowski
Biskup Pomocniczy Nominat
Archidiecezji Warmińskiej

List polskich biskupów do Papieża Franciszka w piątą rocznicę wyboru (13.03.2018)

Warszawa, 13 marca 2018 r.

Umiłowany Ojciec Święty!

Biskupi polscy, zgromadzeni na 378. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie, dziękują Bogu, podczas uroczystej Eucharystii sprawowanej w Świątyni Opatrzności Bożej, za błogosławione 5 lat pontyfikatu Waszej Świątobliwości.

Wdzięczni jesteśmy za świadectwo wiary i miłości do Chrystusa, przy którym zawsze rodzi się i odradza radość, za Kościół posłany na geograficzne i egzystencjalne peryferie świata z orędziem miłosierdzia, za przypomnienie, iż wszyscy jesteśmy uczniami-misjonarzami wezwanymi do głoszenia z radością wyzwalającej mocy Ewangelii.

W Kościele w Polsce żywe jest wspomnienie Świątowych Dni Młodości w Krakowie i wizyty Waszej Świątobliwości w naszej Ojczyźnie. Wezwanie do czynnego, konkretnego i pokornego świadectwa miłosierdzia jest dla nas wszystkich trwałym zobowiązaniem.

Śpiewając uroczyste *Te Deum laudamus* wypraszamy Ojcu Świętemu obfite dary Ducha dla dalszego świadectwa danego Ewangelii słowem i przykładem oraz dla przemiany świata i ewangelizacyjnego nawrócenia Kościoła.

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

+ *Marek Jędraszewski*

Arcybiskup Metropolita Krakowski

Zastępca Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski

+ *Artur G. Miziński*

Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski

List został podpisany przez wszystkich biskupów zgromadzonych w Warszawie 13 marca 2018 r.

List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, do abp. Salvatore Pennacchio, Nuncjusza Apostolskiego w Polsce z podziękowaniem za wspólne uczenie 5. rocznicy wyboru Papieża Franciszka (16.03.2018)

Warszawa, 16 marca 2018 r.

Eminencjo,

Najdostojniejszy Księżu Arcybiskupie Nuncjuszu,

w imieniu Konferencji Episkopatu Polski chciałbym serdecznie podziękować za zaproszenie polskich biskupów na uroczystości z okazji 5. rocznicy wyboru na Stolicę Piotrową Ojca Świętego Franciszka.

Dziękuję tak za możliwość wspólnej modlitwy w Świątyni Opatrzności Bożej, jak i za miłe przyjęcie po Eucharystii, w gronie znamienitych gości.

Pontyfikat Papieża Franciszka, tak bogaty w symboliczne gesty i wydarzenia, a zarazem tak jednoznaczny i konkretny w ukazywaniu Bożej dobroci i miłości, stanowi inspirację dla katolików na całym świecie do dzielenia się radością Ewangelii, zwłaszcza z tymi, którzy błądząc po manowcach życia, potrzebują modlitwy, bliskości, wsparcia, wyrażających się w świadectwie chrześcijańskiego życia.

Dziękując Waszej Ekscelencji za sympatię i dobre słowo, kierowane do mnie osobiście i całej konferencji biskupów polskich, zapewniam o mojej modlitwie i wdzięczności.

Łącząc wyrazy szacunku, przesyłam braterskie pozdrowienia w Chrystusie

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Jego Ekszelencja
Ks. Abp Salvatore Pennacchio
Nuncjusz Apostolski w Polsce

**List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
z okazji II Międzynarodowego Kongresu „Europa Christi” (19.03.2018)**

Warszawa, 19 marca 2018 r.

Czcigodny Księżu Infułacie,

serdecznie dziękuję za informację o II Międzynarodowym Kongresie „Europa Christi”, który odbędzie się w dniach 14-22 października 2018 r. Niestety, w podanym terminie będę poza granicami kraju i dlatego nie będę mógł wziąć udziału w wydarzeniu.

Wyrażam swoje uznanie wobec Księdza Infułata za podjęcie trudu zorganizowania pierwszego kongresu i za decyzję o kontynuowaniu inicjatywy.

Europa potrzebuje świadków swojej chrześcijańskiej tożsamości. To właśnie wierność dwutyścioleciemu dziedzictwu „Christianitas” może zapewnić jej i narodom ją zamieszkującym solidne podstawy do stabilnego, bezpiecznego i zrównoważonego rozwoju. Mam nadzieję, że dzięki Kongresowi głos kolejnych synów i córek Europy stanie się słyszalny na arenie międzynarodowej, przyczyniając się do umocnienia w Europejczykach świadomości wagi poruszanego zagadnienia.

Księdza Infułata, wszystkich organizatorów i uczestników Kongresu zapewniam o mojej życzliwej pamięci w modlitwie, przesyłając dar pasterskiego błogosławieństwa.

Z wyrazami szacunku

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Czcigodny
Ks. Infułat Ireneusz Skubiś
Moderator Ruchu Europa Christi

**Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
dla grekokatolików z okazji Wielkanocy (7.04.2018)**

Warszawa, 7 kwietnia 2018 r.

„Dzisiaj wszystko jasności jest pełne niebo i ziemia i otchłań cała.

Niech więc całe stworzenie radośnie świętuje Zmartwychwstanie Chrystusa, w którym się umacnia. Wczoraj byłem, Chryste, pogrzebany z Tobą, a dzisiaj powstaję z Tobą powstającym, wczoraj z Tobą na krzyżu, a dzisiaj, o Zbawco, uwielbij mnie z sobą w Twym świętym królestwie”

(Z Liturgii Pentekostarion w Świętą i Wielką Niedzielę Paschy)

Ekscelencjo,
Najdostojniejszy Księżu Arcybiskupie,

Trwając w radości paschalnej, chciałbym złożyć wszystkim wiernym Kościoła greckokatolickiego w Polsce najserdeczniejsze życzenia z okazji świąt Zmartwychwstania Pańskiego. Moją serdeczną myślą obejmuję licznych braci i siostry z Ukrainy, którzy znaleźli w Polsce schronienie przed wojną i dogodne warunki do pracy i rozwoju.

Z sercem przepelnionym nadzieją i ufnością obejmuję tych wszystkich grekokatolików, którzy pozostali na Ukrainie, oczekując upragnionego pokoju i stabilizacji.

Święta paschalne to czas, kiedy wspominamy i uobecniamy najważniejsze wydarzenie w dziejach – zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. Całe stworzenie wyczekiwało tego dnia, aby zostać uwolnione od zła i śmierci. My, zanurzeni przez chrzest w śmierci Chrystusa, z Nim zmartwychwstajemy do życia.

Niech światło poranka zmartwychwstania rozjaśnia wszelkie ciemności zła i grzechu, których doświadczamy na co dzień. Niech nadzieja, płynąca z pustego grobu będzie umocnieniem w wiernym kroczeniu za Jezusem – naszym Panem i Królem. Niech pamięć zmartwychwstania uzdrowi naszą pamięć i nasze wspomnienia, otwierając drogę ku życiu w braterskiej miłości i szacunku, wykorzeniając wszelkie złe myśli i napelniając ufnością.

Chrystus zmartwychwstał!

+ Stanisław Gądecki

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Jego Ekscelencja

Ks. Abp Eugeniusz Popowicz

Arcybiskup Metropolita Przemysko-Warszawski

Kościół katolicki obrządku bizantyjsko-ukraińskiego

**Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
dla prawosławnych z okazji Wielkanocy (7.04.2018)**

Warszawa, 7 kwietnia 2018 r.

„Przeczystej Twojej ikonie, o Dobry, oddajemy pokłon, prosząc Ciebie, Chryste o darowanie przewinień naszych. Ty bowiem dobrowolnie zechciałeś wstąpić ciałem na krzyż, aby tych, których stworzyłeś, wybawić z niewoli wroga. Przeto dziękczynnie wołamy do Ciebie: Radością wszystko napelnileś, Zbawicielu nasz, który przyszedłeś zbawić świat”.

(Proskomidia)

Eminencjo,

Wielce Błogosławiony Sawo,

Prawosławny Metropolito Warszawy i całej Polski!

Wpatrując się w ikonę Chrystusa, kapłan – stając przed świętymi drzwiami, podczas przygotowania darów Boskiej Liturgii – zwraca się ku Wschodowi, aby wyrazić wdzięczność Bogu za Jego zwycięstwo nad złem, śmiercią i szatanem, dokonane w misterium paschalnym.

W prawosławnych cerkwiach na całym świecie powtarza się gest, który nie tylko przypomina wydarzenia sprzed wieków, ale w celebracji Świętej Liturgii, uobecnia w życiu wiernych tajemnicę męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa Chrystusa.

W imieniu Kościoła katolickiego w Polsce, na ręce Waszej Eminencji, chciałbym złożyć najserdeczniejsze życzenia wszystkim wiernym Kościoła prawosławnego z okazji świąt Zmartwychwstania Pańskiego.

W świecie, w którym człowiek gubi życiową orientację, podążając za namiastkami życia i zwracając się ku obcym bogom, którzy nie mogą zbawić i wypełnić niegasnącą radością, tj. ku konsumpcjonizmowi, samorealizacji, samouwielbieniu i samostanowieniu, życzę, aby wzorem kapłana podczas Świętej Liturgii, nieustannie orientować swoje życie w tę stronę skąd „nawiedzi nas z wysoka wschodzące Słońce” (por. Łk 1,78) – ku Jutrzence, ku Chrystusowi nieznaną zachodu.

Niech Święta Paschalne napelnia Waszą Eminencję i wszystkich wiernych Kościoła prawosławnego pełnią radości, wdzięczności i nadziei.

Z darem braterskiej modlitwy

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Jego Eminencja

Wielce Błogosławiony Sawa

Prawosławny Metropolita Warszawy i całej Polski

**Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
dla bp. Janusza Ostrowskiego z okazji przyjęcia sakry biskupiej (21.04.2018)**

21 kwietnia 2018 r.

Ekscelencjo,

Najdostojniejszy Księżu Biskupie,

w imieniu Konferencji Episkopatu Polski chciałbym przekazać serdeczne życzenia z okazji przyjęcia sakry biskupiej.

Kościół w Polsce łączy się dzisiaj z Waszą Ekszelencją oraz z całą archidiecezją warmińską, wyrażając swoją wdzięczność Bogu za dar pasterza, który z sercem mądrym, ofiarnym i roztropnym wspierać będzie biskupa diecezjalnego w jego posłudze.

Chciałbym życzyć Księdzu Biskupowi, aby swoją pasterską posługę odczytywał Ksiądz Biskup najpierw jako drogę własnego uświęcenia. „Misja ta znajduje pełny sens w Chrystusie i można ją zrozumieć jedynie rozpoczynając od Niego” – uczy w swojej ostatniej adhortacji Ojciec Święty Franciszek. „W swej istocie świętość, to przeżywanie w zjednoczeniu z Nim tajemnic swojego życia. Polega ona na złączeniu się ze śmiercią i zmartwychwstaniem Pana w sposób wyjątkowy i osobisty, w nieustannym umieraniu i powstawaniu z martwych wraz z Nim”.

Po wtóre, chciałbym życzyć, aby osobista bliskość z Jezusem rozpałała w Księdzu Biskupie ojcowskie pragnienie prowadzenia powierzonego sobie Ludu Bożego do tej świętości, której jedynym źródłem jest Trójjedyny. Niech kapłani, podziwiając pasterski zapal Waszej Ekszelencji, sami zapalają się do jeszcze gorliwszej pracy dla zbawienia dusz. Niech osoby życia konsekrowanego, widząc prawdę biskupiej konsekracji, sami zapragną jeszcze bardziej upodobnić się do Jezusa – naszego Pana. Niech osoby świeckie, widząc umiłowanie Mistycznego Ciała Chrystusa – którym jest Kościół, sami pragną pogłębiać tę miłość, w którą – na mocy sakramentu chrztu świętego – zostali

włączeni. Niech członkowie rodzin, widząc cierpliwą i wyrozumiałą miłość Księdza Biskupa do kapłanów, uczą się niemniejszej cierpliwości wobec siebie nawzajem.

Życie i posługę Księdza Biskupa powierzam Bogu przez wstawiennictwo Pani Jasnogórskiej – Królowej Polski.

Na wypełnienie zadań, zleconych przez Ducha Świętego, z serca błogosławię

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Jego Ekscelencja

Ks. Bp Janusz Ostrowski

Biskup Pomocniczy Archidiecezji Warmińskiej

**List gratulacyjny bp. Wiesława Lechowicza, Delagata Konferencji Episkopatu Polski
ds. Emigracji Polskiej, do abp. Szczepana Wesołego,
odznaczonego Orderem Orła Białego (4.05.2018)**

Warszawa, 4 maja 2018 r.

Ekscelencjo,

Najdostojniejszy Księżu Arcybiskupie!

W imieniu własnym, w imieniu duszpasterskiego środowiska Polonii, a zapewne i w imieniu milionowych rzesz Polaków mieszkających poza granicami naszej Ojczyzny składam serdeczne gratulacje Księdzu Arcybiskupowi z okazji przyznania najwyższego odznaczenia państwowego Orderu Orła Białego. W tym wyjątkowym i całkowicie zasłużonym wyróżnieniu, przypadającym w roku 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę, odczytuję wyraz uznania dla osoby i dorobku duszpasterskiego Waszej Ekscelencji, jak również docenienie wkładu Polonii i jej duszpasterzy w podtrzymywaniu i budzeniu niepodległego ducha patriotycznego.

Życiorys Ekscelencji jest niejako zwierciadłem losów Polaków i ich dążeń godnych zawołania „Bóg – Honor – Ojczyzna”. Jest piękną i żywą kartą historii Kościoła i Polski ostatnich dziesięcioleci. Mimo że naznaczony bogactwem treści i wydarzeń, życiorys ten nie ujmuje jednak całej osobowości Księdza Arcybiskupa oraz nie oddaje wdzięcznych i życzliwych uczuć, jakie płyną pod jego adresem z wszystkich zakątków świata, gdzie obecna jest Polonia.

Ksiądz Arcybiskup dał się poznać na przestrzeni długich lat jako miłujący Kościół i Polskę kapłan. Dzięki nieprzeliczonym wizytom w ośrodkach polonijnych stawał się reprezentantem Kościoła w Polsce, a także „ambasadorem” Polski i jej dążeń do odzyskania suwerenności. Był żywym pomostem łączącym nasz naród. Zabiegał, by w ramach duszpasterstwa polonijnego odbywała się formacja patriotyczna – edukacyjna i kulturalna. W tym celu przyczyniał się do powstania wielu szkół polonijnych, a sam organizował dla młodych Polaków wakacyjne kursy. Nie tylko pełnione funkcje, ale nade wszystko wysoka kultura osobista, pogoda ducha, otwartość i życzliwość wobec drugiego człowieka, pokora, rozległa wiedza i służebna postawa zjednały Księdzu Arcybiskupowi powszechny szacunek i sympatię wśród Polonii.

To wszystko było wsparte głęboką wiarą i niezmqordowanym zapałem apostołskim. Wiele duszpasterskich ośrodków polonijnych stanowi żywy pomnik tego zaangażowania. Dlatego tak wielka radość i wdzięczność wypełnia dzisiaj polonijne serca wobec Prezydenta RP Andrzeja Dudy i Kapituły Orderu Orła Białego za przyznanie Waszej Ekscelencji tego najcenniejszego państwowego odznaczenia.

Nie do przecenienia była też rola Księdza Arcybiskupa w kontaktach ze swoimi następcami – Delegatami Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej. Gorące podziękowanie składam Księdzu Arcybiskupowi za wszelkie przejawy pomocy, rady i życzliwości.

Niech Dobry Pasterz podtrzymuje Księdza Arcybiskupa na obecnym etapie życia, naznaczonym trudami podeszłego wieku, a Maryja – Królowa Polski wyprasza Ekscelencji jak najwięcej łask!

Pozostaję z serdecznym pozdrowieniem i zapewnieniem o modlitwie

+ *Wiesław Lechowicz*

Delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej

Jego Ekscelencja

Abp Szczepan Wesoły

**List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
do posłanki Katarzyny Lubnauer, przewodniczącej partii *Nowoczesna*
w kontekście listu otwartego, jaki skierowała do Konferencji Episkopatu Polski (8.05.2018)**

Warszawa, 8 maja 2018 r.

Szanowna Pani Przewodnicząca,

uprzejmie dziękuję za list, jaki Pani skierowała do Konferencji Episkopatu Polski i za Pani troskę o Rzeczpospolitą. W szczególny sposób wyraża Pani zaniepokojenie odnośnie do szacunku dla zasady świeckości państwa. Terminologia przywołana w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r., aby opisać właściwie tę zasadę, została zaczerpnięta z *Konstytucji Soboru Watykańskiego II* „*O Kościele w świecie współczesnym*”. W Konstytucji mowa jest zatem o bezstronności państwa w sprawach światopoglądowych, o autonomii, niezależności i współdziałaniu między Państwem a Kościołem dla dobra człowieka i dobra wspólnego. Jak rozumiemy, Autorzy, którzy zdecydowali się na ten krok, przede wszystkim chcieli się odciąć od komunistycznej przeszłości i ówczesnego sposobu rozumienia zasady neutralności państwa. Nadużycia w tym zakresie były tak poważne, że zrezygnowano nawet z samego słowa „neutralność”. Zrozumiałe jest w tym kontekście, że Kościół katolicki nie ma żadnych trudności z akceptacją konstytucyjnej zasady świeckości państwa, skoro jej rozumienie i terminologia zostały zaczerpnięte wprost z jego własnych dokumentów. Zasada ta dotyczy relacji pomiędzy głównymi instytucjami Państwa i Kościoła. Oznacza to rozdział tych instytucji, a zarazem nie wyklucza ich współpracy, czego dowodem jest choćby istnienie Komisji Wspólnej Rządu i Episkopatu. Spotkania tej Komisji są miejscem wymiany poglądów w sprawach uznanych przez obie jej strony za istotne. Tak się składa, że kwestie związane z ochroną prawa do życia od momentu poczęcia do naturalnej śmierci nie były poruszane podczas ostatniego spotkania Komisji, które odbyło się w dniu 16 kwietnia 2018 r.

Stanowisko Konferencji Episkopatu Polski w sprawie prawa do życia każdego poczętego dziecka jest jednoznaczne i cieszymy się, że Pani Przewodnicząca rozumie je właściwie. Kościół katolicki, ponieważ nie jest instytucją polityczną, nigdy nie zawierał żadnego „kompromisu aborcyjnego”. Nawiasem mówiąc, uderza w Pani liście przekonanie, że ów polityczny kompromis nie może być naruszony jedynie przez jedną stronę, to znaczy przez obrońców prawa do życia. Nasze apele kierowane są do katolików, ale także do wszystkich ludzi dobrej woli. Zaliczamy do nich – mamy nadzieję, że słusznie – wszystkich, którym Polacy powierzyli polityczną odpowiedzialność za kraj. Wezwania adresowane do polityków nie mają charakteru nacisków instytucjonalnych, a są jedynie apelami do ich sumień. Prawo do życia od momentu poczęcia do naturalnej śmierci nie jest prawem religijnym. Stanowi istotną część prawa naturalnego, którego treść – jak podkreśla np. Cynceron – dostępna jest każdemu człowiekowi poprawnie używającemu rozumu (patrz: idea *recta ratio*). Mamy głęboką na-

dzieję, że pewnego dnia także Pani Przewodnicząca dołączy do grona polityków broniących z pełnym przekonaniem praw osób najsłabszych, w tym starszych, niepełnosprawnych czy poczętych dzieci.

Podzielamy Pani przekonanie, że stanowisko w sprawie ochrony życia nie powinno być oparte na mitach i stereotypach, jak również, że nie da się cofnąć czasu. Najnowsze osiągnięcia nauki dowodzą jednoznacznie, że w życiu człowieka nie ma – poza chwilą poczęcia – drugiego momentu, który można by uznać za początek istnienia człowieka. Rozwój technologii natomiast pozwala obserwować życie dziecka niemal od samego początku, a także podejmować interwencje medyczne, jeśli jest to w danym przypadku konieczne, już w okresie płodowym. Historii nie da się cofnąć, tzn. nie wolno zamykać oczu na rozwój nauki. Należy również jednoznacznie odciąć się od wprowadzonej u schyłku stalinizmu ustawy zezwalającej na zabijanie poczętych dzieci „ze względów społecznych”, tzn. bez jakichkolwiek ograniczeń w tym zakresie. W roku 1997 jednoznacznie wypowiedział się na ten temat także Trybunał Konstytucyjny (sygn. akt. K. 26/96).

„Odpowiedzialna polityka świeckiego państwa nie może być podporządkowana żadnej ideologii” – jak słusznie Pani zauważa. Zgoda na zabijanie niewinnych dzieci w łonie ich matek jest postawą ściśle ideologiczną. Jak zauważa choćby Raymond Aron w *Opium intelektualistów*, przekonanie o „śmierci Boga” pozostawia pustkę w ludzkiej duszy, którą starają się zapęłnić „religie zastępcze”, oferujące „zbawienie immanentne”, w granicach tego świata. Wielkie ideologie XX w. Aron postrzega właśnie jako „świeckie religie”, surogaty prawdziwej religii, która otwiera umysł człowieka na Transcendencję (por. R. Aron, *Opium intelektualistów*, Muza SA, Warszawa 2000, s. 296-325).

Kościół katolicki prowadzi refleksję na temat prawa do życia od blisko dwóch tysięcy lat. W datowanym w II w. po Chrystusie *Liście do Diogneta* np. czytamy: „[Chrześcijanie] mieszkają każdy we własnej ojczyźnie, lecz niby obcy przybysze. Podejmują wszystkie obowiązki jak obywatele i znoszą wszystkie ciężary jak cudzoziemcy. (...) Żenią się jak wszyscy i mają dzieci, lecz nie porzucają nowo narodzonych” (V, 5-6). W innym piśmie z tego okresu – *Didache*, czytamy: „Nie zabijaj dzieci przez poronienie ani nie przyprawiaj ich o śmierć już po urodzeniu” (II, 2).

Na zakończenie chciałem jeszcze raz podziękować Pani Przewodniczącej za przypomnienie mi, jak bardzo ważne jest publiczne zabieranie głosu przez przedstawicieli Kościoła katolickiego. Mam nadzieję, że w naszej wspólnej trosce o prawa człowieka pewnego dnia będziemy po tej samej stronie.

Z wyrazami szacunku

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Szanowna Pani

Katarzyna Lubnauer

Przewodnicząca partii *Nowoczesna*

**Kondolencje abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
po śmierci inż. Antoniego Zięby, Prezesa Polskiego Stowarzyszenia
Obrońców Życia Człowieka (8.05.2018)**

8 maja 2018 r.

Ekscelencjo,

Najdostojniejszy Księżu Arcybiskupie Metropolito Krakowski,

Droga Rodzino,

Drodzy krewni i przyjaciele Zmarłego!

Ze smutkiem, ale i w duchu chrześcijańskiej nadziei przyjąłem informację o śmierci śp. Pana inżyniera Antoniego Zięby – prezesa Polskiego Stowarzyszenia Obrońców Życia Człowieka, prezesa Stowarzyszenia *Nasza Przyszłość* oraz wiceprezesa Polskiej Federacji Ruchów Obrony Życia, uhonorowanego wieloma odznaczeniami państwowymi i kościelnymi, w tym papieskim medalem *Pro Ecclesia et Pontifice*.

W imieniu Konferencji Episkopatu Polski składam wyrazy współczucia rodzinie, bliskim, przyjaciółom i tym wszystkim, których dotknęło jego odejście.

Kościół w Polsce wyraża dziś wdzięczność wobec Boga za życie śp. Antoniego, które było nieustannym poszukiwaniem i wypełnianiem woli Bożej. Realizowało się to między innymi poprzez obronę życia najsłabszych, czyli dzieci poczętych, a jeszcze nienarodzonych, poprzez promowanie kultury życia oraz promowanie szacunku wobec człowieka w każdej fazie jego rozwoju.

Śp. Zmarły był głosem tych, którzy nie potrafią jeszcze mówić; sumieniem tych, których sumienia przestały być strażnikami każdego życia ludzkiego; był świadkiem Ewangelii życia wobec tych, którzy – bardziej niż światło i życie – umiłowali ciemność i śmierć. Tylko Bóg sam wie, ile trudu, ile poświęcenia, ile miłości włożył w realizację tej misji. Tylko Bóg sam wie, ile przeciwności, ile nieprzespanych nocy, ile upokorzeń kosztowała go wierność ewangelicznemu przesłaniu.

To wszystko sprawia, że o śp. Antonim Ziębie możemy powiedzieć jako o jednym z najwybitniejszych obrońców życia osób nienarodzonych i promotorów kultury życia w powojennej historii Kościoła w Polsce.

Ufamy, że ten, który jest Początkiem i Końcem, Alfą i Omegą, Panem życia i Życiem samym przyjął śp. Antoniego do swojej chwały.

W smutku i w modlitwie

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

**List Prezydium Konferencji Episkopatu Polski do Ojca Świętego Franciszka
z podziękowaniem za nominację kardynalską abp. Konrada Krajewskiego (7.06.2018)**

Janów Podlaski, 7 czerwca 2018 r.

Umiłowany Ojcze Święty!

Biskupi polscy, zgromadzeni na 379. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski w Janowie Podlaskim, w Diecezji Siedleckiej, przesyłają pozdrowienia, wyrazy należnej czci, szacunku i synowskiego oddania.

Kościół w Polsce z wdzięcznością i ogromną radością przyjął decyzję Waszej Świątobliwości o nominowaniu Księdza Arcybiskupa Konrada Krajewskiego – Jałmużnika Papieskiego – kardynałem Świętego Kościoła Rzymskiego.

Dziękujemy Panu Bogu, iż ponadtyścioletnia więź między Stolicą Apostolską a Kościołem, który jest w Polsce, została umocniona i pogłębiona dzięki pierwszej od ośmiu lat nominacji kardynała z Polski.

W roku odzyskania przez Polskę niepodległości, zapewniając o naszej wierności i modlitwie, prosimy Waszą Świątobliwość o apostolskie błogosławieństwo.

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

+ *Marek Jędraszewski*
Arcybiskup Metropolita Krakowski
Zastępca Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny
Konferencji Episkopatu Polski

**Życzenia Prezydium Konferencji Episkopatu Polski
dla Kardynała Nominata abp. Konrada Krajewskiego (7.06.2018)**

Janów Podlaski, 7 czerwca 2018 r.

Najdostojniejszy Kardynale Nominacie!

Biskupi Konferencji Episkopatu Polski, zebrani na 379. zebraniu plenarnym w Janowie Podlaskim, w Diecezji Siedleckiej, przesyłają braterskie pozdrowienia oraz zapewnienia o duchowej więzi i bliskości.

Kościół w Polsce przesyła gratulacje Waszej Eminencji z okazji nominacji kardynalskiej, ogłoszonej przez Ojca Świętego Franciszka w uroczystość Zesłania Ducha Świętego. Mamy nadzieję, że decyzja Papieża umocni i pogłębi więź Kościoła, który jest w Polsce, ze Stolicą Apostolską.

Wyrażamy wdzięczność wobec Boga za życie i dotychczasową posługę Księdza Kardynała ufając, że dalej będzie wspierał posługę Waszej Eminencji.

Zapewniamy o modlitwie i wsparciu ze strony Kościoła, który jest w Polsce, prosząc o liczne łaski za wstawiennictwem Pani Jasnogórskiej – Królowej Polski.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

+ *Marek Jędraszewski*
Arcybiskup Metropolita Krakowski
Zastępca Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny
Konferencji Episkopatu Polski

**Życzenia Prezydium Konferencji Episkopatu Polski
dla ks. prof. Antoniego Dębińskiego, Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
z okazji 100-lecia KUL (7.06.2018)**

Janów Podlaski, 7 czerwca 2018 r.

Magnificencjo,
Najdostojniejszy Księżu Rektorze!

Biskupi Konferencji Episkopatu Polski – zebrani na 379. Zebraniu Plenarnym w Janowie Podlaskim, w Diecezji Siedleckiej – przesyłają swoje pasterskie pozdrowienia oraz zapewnienia o duchowej więzi i bliskości z całą wspólnotą akademicką Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Nasze pozdrowienia kierujemy do Waszej Magnificencji, Senatu Uczelni, czcigodnego grona profesorskiego, drogich studentów oraz wszystkich zacnych absolwentów.

W 100-lecie powstania uczelni wyrażamy naszą wdzięczność wobec Boga za wiekową służbę *Deo et Patriae*, dzięki której pokolenia ludzi młodych mają możliwość poznawania prawdy, stając się zaczynem życia ewangelicznego w świecie współczesnym.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

+ *Marek Jędraszewski*
Arcybiskup Metropolita Krakowski
Zastępca Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny
Konferencji Episkopatu Polski

**Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
dla biskupa nominata Grzegorza Olszowskiego w dniu nominacji (13.06.2018)**

13 czerwca 2018 r.

Ekscelencjo,
Najdostojniejszy Księżu Biskupie Nominacie,

z radością przyjąłem informację przekazaną przez Nuncjusza Apostolskiego w Polsce, iż w dniu dzisiejszym Ojciec Święty Franciszek mianował Ekscelencję biskupem pomocniczym archidiecezji katowickiej.

Chciałbym serdecznie powitać Księdza Biskupa w gronie polskiego episkopatu i zaprosić do współpracy w ramach licznych gremiów Konferencji Episkopatu Polski.

Wyrażam wdzięczność wobec Boga, że Kościół, który jest w Katowicach – a zwłaszcza jego pasterz ks. abp Wiktor Skworc – będzie mógł cieszyć się wsparciem i pomocą współpracownika doświadczonego, tak w pracy duszpasterskiej, jak i administracyjnej, znającego Kościół lokalny, roztropnego i pracowitego.

Już dziś zapraszam na pierwsze zebranie planarne KEP, które odbędzie się we wrześniu br. w Płocku, oraz na rekolekcje biskupów, które będą mieć miejsce w listopadzie na Jasnej Górze.

Królowej Polski życie i posługę Waszej Ekscelencji polecam, prosząc o wstawiennictwo u Jej Syna. Łącząc wyrazy szacunku, przesyłam braterskie pozdrowienia w Chrystusie

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Biskup Nominat Grzegorz Olszowski
Archidiecezja Katowicka

**Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
z okazji 60. rocznicy święceń kapłańskich bp. Pawła Sochy (13.06.2018)**

Warszawa, 13 czerwca 2018 r.

Ekscelencjo,
Najdostojniejszy Księżu Biskupie,

w imieniu Konferencji Episkopatu Polski chciałbym złożyć serdeczne życzenia z okazji 60-lecia przyjęcia święceń prezbiteratu.

Kościół w Polsce włącza się w radosne świętowanie diecezji zielonogórsko-gorzowskiej, zapewniając o swojej modlitwie i serdecznej pamięci.

Tak czcigodna rocznica skłania nas do wyrażenia wdzięczności najpierw Bogu za dar życia, powołania i posługi Waszej Ekscelencji – członka Zgromadzenia Księży Misjonarzy św. Wincentego à Paulo, od 1958 r. jako prezbitera, wikariusza, studenta, wykładowcy teologii fundamentalnej, dogmatycznej i religiologii, prefekta, ojca duchownego i rektora w Wyższym Seminarium Duchownym w Gościkowie-Paradyżu, wykładowcy w Instytucie Formacji Duchowej dla Świeckich w Gorzowie Wielkopolskim i wykładowcy w Wyższym Seminarium Duchownym w Legnicy.

Dziękujemy Bogu, że – prowadząc Księdza Biskupa swoimi niepowtarzalnymi drogami – zaprosił Ekscelencję do jeszcze pełniejszego upodobnienia się do Chrystusa – Dobrego Pasterza, poprzez przyjęcie sakry biskupiej i poprzez pełnienie pasterskiego posługiwania w prawdzie i w miłości.

Słowa naszej wdzięczności kierujemy również w stronę Księdza Biskupa za wieloletnie, aktywne zaangażowanie w pracach Konferencji Episkopatu Polski, jako przewodniczący Komisji ds. Duchowieństwa, członek Komisji *Iustitia et Pax*, członek Komisji ds. Seminariów Duchownych, Komisji ds. Duszpasterstwa Ogólnego, Komisji ds. Duszpasterstwa Akademickiego, Komisji ds. Ateizmu, Komisji ds. Polonii i Polaków za Granicą oraz Komisji Mieszanej: Biskupi – Wyżsi Przełożeni Zakonni, jako dyrektor krajowy Unii Apostolskiej Kleru, członek międzynarodowego zarządu Unii Apostolskiej Kleru oraz uczestnik VIII Synodu Biskupów w Rzymie.

Matce naszego Pana – Pani Cierpliwie Słuchającej z Rokitna – powierzamy dalsze życie i posługę Księdza Biskupa, zapewniając o naszej żywej pamięci i modlitwie.

Łącząc wyrazy szacunku, przesyłam braterskie pozdrowienia w Chrystusie

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Ks. Bp Paweł Socha
Biskup Pomocniczy Senior
Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej

**Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
z okazji 60. rocznicy święceń kapłańskich bp. Antoniego Stankiewicza (17.06.2018)**

Ekscelencjo,
Najdostojniejszy Księżu Biskupie,

Kościół, który w Polsce włącza się dziś w radość diecezji zielonogórsko-gorzowskiej, która staje się również radością Kościoła powszechnego, z okazji 60. rocznicy przyjęcia przez Księdza Biskupa święceń prezbiteratu, z rąk Sługi Bożego biskupa Wilhelma Pluty.

Proszę przyjąć najserdeczniejsze życzenia od członków Konferencji Episkopatu Polski, jej prezydium i Rady Stałej wraz z zapewnieniami o naszej życzliwej pamięci i modlitwie.

Doktor prawa kanonicznego, doktor prawa cywilnego, adwokat Roty Rzymskiej, wykładowca prawa procesowego i wyznaniowego na Wydziale Prawa Kanonicznego Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, wykładowca prawa rzymskiego i jurysprudencji rotalnej na Wydziale Prawa Kanonicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie oraz na Wydziale Prawa Kanonicznego Papieskiego Uniwersytetu Krzyża Świętego. Wykładowca jurysprudencji rotalnej na Wydziale Prawa Kanonicznego Papieskiego Uniwersytetu Urbanianum oraz praktyki sądowej w Studium Rotalnym w Rzymie.

Najpierw notariusz i wiceoficjał w Sądzie Biskupim w Gorzowie Wielkopolskim, notariusz w gorzowskiej Kurii Biskupiej, kancelista i sędzia w Rocie Rzymskiej, od 1984 konsultor Kongregacji ds. Duchowieństwa, członek Komisji dla Adwokatów, sędzia w Trybunale Apelacyjnym Państwa Watykańskiego, przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej Państwa Watykańskiego, wreszcie dziekan Roty Rzymskiej i biskup – konsekrowany w bazylice św. Piotra w Rzymie przez kardynała sekretarza stanu Tarcisio Bertone, kardynała Jamesa Stafforda i kardynała Jean-Louis Taurana. Członek Kongregacji ds. Kanonizacyjnych, członek Najwyższego Trybunału Sygnatury Apostolskiej, doktor *honoris causa* Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

Salus animarum suprema lex – ta zasada towarzyszyła pasterskiej posłudze Sługi Bożego bp. Wilhelma Pluty, który w 1958 r., w geście nałożenia rąk, przekazał Ekscelencji udział w kapłaństwie Chrystusowym w stopniu prezbiteratu, przekazując jednocześnie odpowiedzialność za troskę o zbawienie dusz, realizowaną przez Ekscelencję na trudnych, ale jakże fascynujących drogach Bożej Opatrzności, u boku kolejnych papieży Pawła VI, Jana Pawła I, Jana Pawła II, Benedykta XVI i Franciszka.

Życząc nieustannego wypełniania woli Bożej i coraz pełniejszego upodobniania się do Chrystusa – Najwyższego Kapłana – zapewniam o naszej modlitwie i serdecznej pamięci.

Łącząc wyrazy szacunku, przesyłam braterskie pozdrowienia w Chrystusie

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Jego Ekscelencja

Ks. Bp prof. dr hab. Antoni Stankiewicz

**Życzenia bp. Artura G. Mizińskiego,
Sekretarza Generalnego Konferencji Episkopatu Polski,
dla bp. Alojzego Orszulika z okazji 90. urodzin (22.06.2018)**

Ekscelencjo,

Najczcigodniejszy Księżu Biskupie Jubilacie,

z okazji zbliżającego się dnia 90. rocznicy urodzin Waszej Ekscelencji z radością przesyłam wyrazy wdzięcznej pamięci i najserdeczniejsze życzenia. Nie mogąc uczynić tego osobiście, drogą listową proszę o przyjęcie moich gratulacji. Z serca życzę, aby Jezus Chrystus, Najwyższy Kapłan, któremu Ksiądz Biskup zawierzył swe powołanie, obficie obdarzał Waszą Ekscelencję potrzebnymi łaskami. Orędownictwu Maryi – Królowej Kapłanów – powierzam dalsze lata życia Księdza Biskupa. Niech upływają one w pomyślności i pokoju, wypełnione ludzką wdzięcznością i życzliwością.

Duchowo łącząc się z uczestnikami pięknej uroczystości obchodów rocznicy 90. urodzin Księdza Biskupa, pozwolę sobie przytoczyć słowa św. Jana Pawła II: „Jeśli ktoś lub coś każe ci sądzić, że jesteś już u kresu, nie wierz w to! Jeśli znasz odwieczną Miłość, która Cię stworzyła, to wiesz także, że w Twoim wnętrzu mieszka dusza nieśmiertelna. Różne są w życiu «pory roku»: jeśli czujesz akurat, że zbliża się zima, chciałbym abyś wiedział, że nie jest to pora ostatnia, bo ostatnią porą Twego życia będzie wiosna: wiosna zmartwychwstania. Całość twojego życia sięga nieskończenie dalej niż jego granice ziemskie”.

Na ręce Waszej Ekscelencji składam także wyrazy wdzięczności. Długoletnia, pełna entuzjazmu praca Księdza Biskupa na rzecz Kościoła zarówno w wymiarze lokalnym, jak i ogólnopolskim, przyniosła wiele dobra. Owoce intensywnego zaangażowania Waszej Ekscelencji, szczególnie w obszarze działań legislacyjnych na linii Kościół-Państwo w trudnym okresie reżimu komunistycznego, sprawiły, że Jego nazwisko zostało już na trwałe zapisane na kartach historii Kościoła w Polsce.

Moje uznanie jest tym większe, iż Ksiądz Biskup z wielkim oddaniem wspierał pracę kolejnych sekretarzy generalnych KEP, moich poprzedników. Ceniąc i szanując osobę Księdza Biskupa, pozwolę sobie przytoczyć – jako szczególną odsłonę moich gratulacji – myśl wybitnego artysty, Leonarda da Vinci: „Ten, kto chce pozostać w dobrym zdrowiu, powinien unikać smutnych nastrojów i zachowywać radosny umysł”. Dedykuję je w sposób szczególny Księdzu Biskupowi, ponawiając życzenia dobrego zdrowia i pełni sił. *Ad multos annos.*

+ Artur G. Miziński
Sekretarz Generalny
Konferencji Episkopatu Polski

Jego Ekscelencja
Najdostojniejszy Jubilat
Ks. Bp Alojzy Orszulik
Biskup Senior Diecezji Łowickiej

**List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
do ks. Bernarda Koja, kończącego posługę na stanowisku prezesa fundacji Opoka (3.07.2018)**

Warszawa, 3 lipca 2018 r.

Przewielebny Księżu Prałacie,

w tym roku Fundacja OPOKA, erygowana przez Konferencję Episkopatu Polski, obchodzi 20-lecie swojego istnienia. Prawie jedna czwarta tego czasu związana jest z pełnieniem przez Przewielebnego Księdza Prałata funkcji Prezesa Zarządu.

W imieniu Konferencji Episkopatu Polski chciałbym złożyć serdeczne podziękowania za zaangażowanie i poświęcony czas dla dobra Kościoła, który jest w Polsce.

W czasie pełnienia swojej funkcji dał się Ksiądz Prałat poznać jako człowiek niezwykle oddany swoim obowiązkom, gorliwy, gotowy do poświęceń, przenikliwy, konsekwentny oraz roztropny w działaniu.

Przyjęcie funkcji prezesa ogólnopolskiej fundacji – działającej w przestrzeni mediów elektronicznych w służbie ewangelizacji, w trudnym czasie dużej konkurencji na rynku mediów katolickich i świeckich – stanowiło nie lada wyzwanie. Wymagało to nie tylko odwagi, ale doświadczenia i profesjonalizmu w zarządzaniu, których – dzięki podejmowanym z sukcesem, w rodzimej diecezji gliwickiej zadań – Księdzu Prałatowi nie brakowało.

Matce Kościoła, Jasnogórskiej Królowej Polski, powierzam życie i posługę Księdza Prałata, błogosławiąc na trud wypełniania kolejnych zadań, zleconych przez Ducha Świętego.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

**List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski
do bp. Wiesława Lechowicza, Delegata Konferencji Episkopatu Polski
ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej na inaugurację II Kongresu Młodzieży Polonijnej
(11.07.2018)**

Warszawa, 11 lipca 2018 r.

Ekscelencjo,
Najdostojniejszy Księżu Biskupie,

serdecznie dziękuję za zaproszenie na II Światowy Kongres Młodzieży Polonijnej, który odbędzie się w dniach 29 lipca – 5 sierpnia 2018 r. w Warszawie.

W mojej pamięci żywe są jeszcze obrazy z zeszłorocznego spotkania, w którym miałem możliwość uczestniczyć. Jeszcze raz chciałbym pogratulować Księdzu Biskupowi tej ważnej inicjatywy oraz znakomitej organizacji pierwszej jej edycji.

W tym roku – niestety – nie będę mógł wziąć udziału w uroczystej inauguracji Kongresu, która odbędzie się 30 lipca o godz. 9.00 w budynku Dobre Miejsce, przy ul. Dewajtis 3 w Warszawie.

Proszę więc przekazać młodzieży słowa moich gorących pozdrowień oraz zapewnienia o mojej życzliwej pamięci.

Wszystkich uczestników Kongresu zapewniam o modlitwie w ich intencji, w intencji ich rodzin, jak i bliskich. Wyrażam moją radość, że polonijna młodzież wraca do kraju swoich przodków, do swoich korzeni, zwłaszcza w tym roku, w którym obchodzimy 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości.

Polska żyje, póki żyją polskie serca wypełnione miłością do Ojczyzny. Polska żyje póki żyją Polacy, tutaj, w sercu Europy oraz wszędzie tam, gdzie rozesłani zostali przez koleje losów.

Niech II Światowy Kongres Młodzieży Polonijnej stanie się kolejną okazją do dalszego poznawania pięknej i bohaterskiej historii Polski, która od 1050 lat buduje Europę, wnosząc swój ogromny wkład w jej trwanie i rozwój.

Maryi – Jasnogórskiej Królowej Polski – Królowej polskich serc powierzam serca młodzieży polonijnej, zawierając jej przyszłość.

Wszystkim uczestnikom Kongresu oraz Jego organizatorom z serca błogosławię

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Jego Ekscelencja
Ks. Bp Wiesław Lechowicz
Delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej

**List bp. Stanisława Jamrozka, Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Ruchów,
Grup, Wspólnot i Stowarzyszeń Intronizacji Jezusa Chrystusa,
do Czcieli Chrystusa Króla z całej Polski z okazji 2. rocznicy proklamacji
Jubileuszowego Aktu Przyjęcia Jezusa Chrystusa za Króla i Pana (23.08.2018)**

Drodzy Czciele Chrystusa Króla!

Dwa lata temu pasterze Kościoła w Polsce, widząc zagrożenia płynące ze świata, który chce usunąć Jezusa z życia społeczności i jednostek – dokonali w sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach „Aktu Przyjęcia Jezusa Chrystusa za Króla i Pana”. Uczynili to wraz ze zgromadzonym ludem Bożym w przeddzień uroczystości Chrystusa Króla. Wobec zagrożeń zrodziła się pilna potrzeba Jego intronizacji poprzez pobudzenie wszystkich wierzących do żywej wiary i życia opartego na zasadach ewangelicznych. Poprzez ten akt zobowiązaliśmy się bronić królewskiej czci Chrystusa, pełnić zawsze i wszędzie Jego wolę, strzec prawości naszych sumień, troszczyć się o świętość życia. Wyraziliśmy głębokie pragnienie czynnego angażowania się w życie Kościoła, kierowanie się jego nauczaniem w codziennym życiu. Przynieśliśmy posłuszeństwo Jezusowi w życiu osobistym, rodzinnym i społecznym całego naszego Narodu. Pragniemy bowiem, aby On panował wszędzie, jest bowiem Królem Wszechświata i ma prawo do naszych serc. Wyznawać Go jako naszego Pana wiemy, że jest to droga prowadząca do zbawienia. Chcemy zawsze stawiać Go na pierwszym miejscu we wszystkich dziedzinach życia.

Mijają już dwa lata od tego doniosłego wydarzenia i wiemy, że niełatwo jest zrealizować złożone przyrzeczenia. Doświadczamy bowiem naszej ludzkiej słabości, jak też przeciwności ze strony świata, wrogo nastawionego do Boga, Kościoła i wszystkich wierzących. Toczy się walka duchowa nie tylko o kształt naszych czasów, ale przede wszystkim o ludzkie dusze i o panowanie nad nimi. Jako ludzie wierzący ufamy, że stojąc u boku Chrystusa Króla, odniesiemy zwycięstwo i osiągniemy niebo.

W tym roku Polska przeżywa 100. rocznicę odzyskania niepodległości. Dzięki ofiarnej miłości naszych przodków, ich heroicznej miłości do Boga i Ojczyzny, jesteśmy dziś narodem wolnym. Tę wolność trzeba nam dobrze zagospodarować, ale własnymi siłami nie jesteśmy tego w stanie uczynić. Dlatego chcemy upraszać pomoc od naszego Pana, Jego panowaniu na nowo oddać nas samych i nasz umiłowany kraj.

Pragniemy to uczynić w niedzielę 18 listopada br. i wtedy ponowić nasz „Akt Przyjęcia Jezusa Chrystusa za Króla i Pana”. Chcemy na nowo uczynić to w sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie. Zapraszamy wszystkich czcieli Chrystusa Króla i Pana do wspólnej w tym dniu modlitwy i przyzywania darów i mocy Ducha Świętego. Będziemy prosić Go usilnie o rozpalenie w nas ognia Jego miłości i do poddania wszystkiego Jezusowi. Chcemy jeszcze raz wyznaczyć z całym przekonaniem: „Trzeba bowiem, ażeby On królował” (1 Kor 15,25).

Spotkanie rozpoczniemy w sobotę 17 listopada, kiedy będzie miało miejsce sympozjum, poświęcone królowaniu Chrystusa. W niedzielę zgromadzimy się w sanktuarium św. Jana Pawła II, by przez jego wstawiennictwo upraszać światło Ducha Świętego i błogosławieństwo dla Ojczyzny. Procesyjnie przejdziemy do sanktuarium Bożego Miłosierdzia, a całą uroczystość zakończy Eucharystia.

W imieniu organizatorów

+ *Stanisław Jamrozek*

Delegat KEP ds. Ruchów, Grup, Wspólnot i Stowarzyszeń Intronizacji Jezusa Chrystusa

**List bp. Wiesława Lechowicza, Delegata Konferencji Episkopatu Polski
ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, do Polonii po śmierci abp. Szczepana Wesołego
(29.08.2018)**

Drodzy Bracia i Siostry!

Z wielkim smutkiem przyjąłem wiadomość o śmierci Księdza Arcybiskupa Szczepana Wesołego, który niemal przez całe swoje kapłańskie i biskupie życie związany był z polską emigracją. Sam doświadczając losu emigranta, doskonale rozumiał potrzebę duszpasterskiej troski o Polaków żyjących z dala od Ojczyzny i najbliższych. Od 1980 r. ta duszpasterska wrażliwość na los polskich emigrantów łączyła się z misją delegata Prymasa Polski do spraw Duszpasterstwa Polonii.

Swoje obowiązki śp. abp Szczepan Wesoły wypełniał w duchu całkowitego oddania i radosnej służby. Nie ma chyba zakątka świata, gdzie żyliby Polacy i gdzie by nie dotarł z duszpasterską posługą. Jego postawa naznaczona wiarą i miłością, przywiązaniem do Kościoła i Polski, połączona z pokorą, pogodą ducha i rozległą wiedzą zjednywała mu powszechną sympatię i szacunek. Polacy żyjący pod różną szerokością geograficzną dostrzegali w Jego osobie i posłudze rys Chrystusa Dobrego Pasterza oraz żywy znak łączności z Polską i Kościołem w ojczystym kraju. Był swoistym mostem łączącym Polonię z umiłowaną Ojczyzną.

Za widzialną stroną duszpasterskiej pracy „biskupa na walizkach” kryła się głęboka duchowość, oparta na wierze i zaufaniu Jezusowi oraz Matce Najświętszej – Królowej Polski.

Dotknięci bólem z powodu śmierci abp. Szczepana Wesołego, dziękujmy Bogu za Jego osobę i ofiarną posługę dla Polonii, dla której był darem od Pana Boga. Tę wdzięczność okazujcie, Drodzy Bracia i Siostry, poprzez modlitwę indywidualną i wspólnotową za śp. abp. Wesołego, by ten niezmordowany pasterz Polonii znalazł ukojenie w bliskości Jezusa i w ramionach Matki miłosierdzia!

Modlitwą spłacajmy dług wdzięczności wobec ks. abp. Szczepana Wesołego, który przechodzi do historii Kościoła i Polski jako duszpasterska ostoja polskich emigrantów.

W łączności modlitewnej i z pasterskim błogosławieństwem

+ *Wiesław Lechowicz*

Delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej

**List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
do kard. Leopoldo José Brenes Solórzano, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Nikaragui
z wyrazami solidarności z Kościołem katolickim w Nikaragui (30.08.2018)**

Eminencjo,

od pewnego czasu jesteśmy świadkami pogłębiającego się konfliktu w Nikaragui. W tej trudnej sytuacji zapewniamy wiernych i pasterzy Kościoła katolickiego w Waszym kraju o naszej solidarności i modlitwie.

Jednocześnie pragniemy przypomnieć – aktualne również obecnie – słowa naszego rodaka św. Jana Pawła II, który podczas swej wizyty w Nikaragui 4 marca 1983 r. powiedział: „Przywiodła mnie do Nikaragui misja o charakterze religijnym: przybywam tu jako orędownik pokoju, przybywam, aby podtrzymać nadzieję, przybywam jako sługa wiary, by wiernych umocnić w wierności Chrystusowi i jego Kościołowi; po to, by pokrzepić was słowem miłości, która napełnia dusze uczuciami braterstwa i pojednania”.

Polacy dobrze rozumieją trudności, jakich doświadczają katolicy w Nikaragui, gdyż sami przez ponad 50 lat musieli się zmagać z systemem komunistycznym. Jednak pośród trudności, z siły duchowej naszego narodu zrodziła się nadzieja – Solidarność, która była zwiastunem wolności.

Jak św. Jan Paweł II modlił się w intencji Polski: „Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi, tej ziemi!”, tak i my modlimy się, aby zstąpił Duch Święty i odnowił oblicze Nikaragui.

W Chrystusie

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Jego Eminencja

Kard. Leopoldo José Brenes Solórzano

Arcybiskup Metropolita Managui

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Nikaragui

**List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
do abp. Eugeniusza Popowicza, Metropolity Przemysko-Warszawskiego,
z okazji 325. rocznicy pełnej jedności eparchii przemyskiej
ze Stolicą Apostolską (8.09.2018)**

Warszawa, 8 września 2018 r.

Eminencjo, Księżę Arcybiskupie Światosławie,
zwierzchniku Kościoła katolickiego obrządku bizantyjsko-ukraińskiego,
Ekscelencjo, Księżę Arcybiskupie Eugeniuszu,
ordynariuszu archidiecezji przemysko-warszawskiej obrządku bizantyjsko-ukraińskiego,
Ekscelencjo, Księżę Arcybiskupie Adamie,
ordynariuszu diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego,
Ekscelencjo, Księżę Biskupie Włodzimierzu,
ordynariuszu diecezji wrocławsko-gdańskiej obrządku bizantyjsko-ukraińskiego,
Ekscelencjo, Księżę Arcybiskupie Janie,
biskupie seniorze archidiecezji przemysko-warszawskiej obrządku bizantyjsko-ukraińskiego,
Eminencje, Ekscelencje,
Członkowie Synodu Biskupów Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego
oraz Konferencji Episkopatu Polski,

Drodzy bracia i siostry w Chrystusie Panu,

W imieniu Konferencji Episkopatu Polski pragnę złożyć – na ręce metropolity przemysko-warszawskiego Jego Ekscelencji Księdza Arcybiskupa Eugeniusza Popowicza – serdeczne gratulacje z okazji 325. rocznicy przystąpienia eparchii przemyskiej do pełnej jedności ze Stolicą Apostolską.

Rocznica, którą dzisiaj wspominamy, jest ważnym dniem nie tylko dla Kościoła greckokatolickiego, ale i dla Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce, gdyż ze zrzędzenia Bożej Opatrzności od 1692 r. historia eparchii przemyskiej, a od 1996 archieparchii przemysko-warszawskiej, związana jest z losami Rzeczypospolitej i losami Kościoła łacińskiego w Polsce.

Dzień ten skłania mnie do wyrażenia szczególnej wdzięczności; najpierw wdzięczności Panu Bogu. Czyż w pamiętnej decyzji biskupa Innocentego Winnickiego z 1692 r. – podobnie jak w decyzji ojców Unii Brzeskiej – nie zrealizowało się Chrystusowe błaganie „Jak Ty, Ojcze, we Mnie, a Ja w Tobie, aby i oni stanowili w Nas jedno, by świat uwierzył, że Ty Mnie posłałeś” (J 17,21).

„Słowa Zbawiciela – jak podkreślał papież św. Jan Paweł II w swojej homilii w Kijowie dnia 25 czerwca 2011 r. – wyrażają żarliwe pragnienie uchronienia ludzkości przed duchem i mentalnością tego świata. Zarazem wyłania się z nich przeświadczenie, że droga do zbawienia prowadzi przez «bycie jednością», które na wzór życia Trójcy Przenajświętszej winno kształtować codzienne doświadczenie i postępowanie wszystkich Jego uczniów”. Dzisiejsza rocznica to kolejne potwierdzenie, że to, co w ludzkich oczach jest trudne, a czasem nawet niemożliwe, możliwe jest dla Boga i dla tych, którzy uważnie wsłuchują się w Jego wołanie.

Moja wdzięczna myśl wędruje w stronę wszystkich wiernych i pasterzy eparchii przemyskiej, a później archieparchii przemysko-warszawskiej. Dziękuję Bogu za świadectwo ich wiary, za ich wierność Chrystusowi i Ewangelii, wyrażoną w jedności z biskupem Rzymu i potwierdzoną niezłomną postawą męstwa pośród prześladowań, zwłaszcza w czasie rozbiorów, wojen i w okresie reżimu komunistycznego, którego działania doprowadziły do praktycznej likwidacji greckokatolickich struktur kościelnych w Polsce.

Wspominamy męczenników z Pratulina i Drelowa, z ówczesnej greckokatolickiej diecezji chełmskiej – którzy stanowią obecnie życiodajny plon świętości dla archieparchii przemysko-warszawskiej.

Dziękujemy Bogu za życie i posługę Jego Ekscelencji abp. Jana Martyniaka, konsekrowanego w 1989 r., a od 1991 r. pierwszego biskupa reaktywowanej diecezji przemyskiej obrządku greckokatolickiego. Na jego barkach spoczęła odpowiedzialność za odnowienie struktur organizacyjnych Kościoła greckokatolickiego w Polsce. Cieszymy się, że to wspaniałe dzieło kontynuuje z wytrwałością i powodzeniem aktualny metropolita abp Eugeniusz Popowicz.

325. rocznica przystąpienia eparchii przemyskiej do pełnej jedności ze Stolicą Apostolską każe nam wyrazić naszą wdzięczność w jeszcze szerszym kontekście.

Historia Kościoła greckokatolickiego i rzymskokatolickiego to historia nie tylko braci Polaków dwóch różnych obrządków, ale to również historia Polaków i Ukraińców dwóch obrządków. To historia tak piękna i bliska, jak i bolesna i trudna. Składam dzięki Bogu za to, że niesprawiedliwość i cierpienie nie przemogły przebaczenia i pojednania.

Dziękuję Bogu za niestrudzonych orędowników dialogu i pojednania, zwłaszcza za św. Jana Pawła II Wielkiego, z którego inicjatywy przed 30 laty w Rzymie w październiku 1987 r. przedstawiciele Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego i Konferencji Episkopatu Polski podpisali historyczne deklaracje o przebaczeniu i pojednaniu między Polakami i Ukraińcami. Prawie dwie dekady później św. Jan Paweł II, w czerwcu 2001 r. podczas Mszy Świętej beatyfikacyjnej we Lwowie mówił: „Niech przebaczenie – udzielone i uzyskane – rozleje się niczym dobroczynny balsam w każdym sercu. Niech dzięki oczyszczeniu pamięci historycznej wszyscy będą gotowi stawiać wyżej to, co jednoczy, niż to, co dzieli, ażeby razem budować przyszłość opartą na wzajemnym szacunku, na braterskiej wspólnotcie, braterskiej współpracy i autentycznej solidarności”.

Ten ważny proces, trwający po dziś dzień, wymaga czasu. Wymaga spotkań i rozmów. Wymaga pokory, odwagi i stawania w prawdzie. Wymaga uderzenia się w piersi i jeszcze gorliwszej modlitwy. Według słów św. Pawła, który pisał do Efezjan: „zachęcam was (...) ja, więzień w Panu, abyście postępowali w sposób godny powołania, do jakiego zostaliście wezwani, z całą pokorą i cichością, z cierpliwością, znośąc siebie nawzajem w miłości. Usiłujcie zachować jedność Ducha dzięki więzi, jaką jest pokój” (Ef 4,1-3).

Zapoczątkowany proces pojednania i dialogu wymaga odpowiedzialności w pokonywaniu różnych trudności, aby stawał się on coraz bardziej dojrzały i owocny. Wymaga podejmowania tematów, o których trudno było mówić 30 lat temu. Wymaga oczyszczenia pamięci historycznej, nie z prawdy, ale ze złych emocji, które niszczą nasze wzajemne relacje. To jest warunkiem tego, by owe „dziś” grekokatolików i rzymskich katolików w Polsce i na Ukrainie było wypełnione prawdziwym i głębokim szacunkiem i miłością.

Dialog i pojednanie to nieustanne wyzwanie, które chcemy nieustannie podejmować, o czym pragnę zapewnić w imieniu Konferencji Episkopatu Polski.

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Jego Ekscelencja

Ks. Abp Eugeniusz Popowicz

Metropolita Archidiecezji Przemysko-Warszawskiej

obrzędki bizantyjsko-ukraińskiego

**Życzenia abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Episkopatu Polski,
dla bp. Grzegorza Olszowskiego, nowego biskupa pomocniczego archidiecezji katowickiej
z okazji przyjęcia sakry biskupiej (12.09.2018)**

Warszawa, 12 września 2018 r.

Dzisiejsza uroczystość jest powodem wielkiej radości nie tylko dla samej Archidiecezji Katowickiej, ale dla całego Kościoła w naszej ojczyźnie.

W imieniu Konferencji Episkopatu Polski składam Księdzu Biskupowi serdeczne życzenia z okazji przyjęcia sakry biskupiej i przesyłam zapewnienia o modlitwie wiernych i pasterzy Kościoła, który jest w Polsce.

Papież Benedykt XVI podczas pielgrzymki do Polski, na spotkaniu z duchowieństwem w archikatedrze św. Jana w Warszawie mówił: „poprzez liturgiczny znak nałożenia rąk w obrzędzie święceń, Chrystus wziął was w swoją szczególną opiekę. Jesteście ukryci w Jego dłoniach i w Jego Sercu. Zanurcie się w Jego miłość i oddajcie Mu waszą!”. O ileż mocniej muszą te słowa rozbrzmiewać w sercu biskupa, który mając udział w pełni Chrystusowego kapłaństwa, jeszcze bardziej doświadcza owego zjednoczenia z Chrystusem i zanurzenia w Jego sercu i Jego dłoniach.

Niech doświadczenie Bożej miłości i zaufania, wyrażone w powierzeniu Księdzu Biskupowi pasterskiej misji, stanie się umocnieniem w trudzie apostołskiej pracy. Niech będzie zachętą do jeszcze obfitszego dzielenia się sobą z kapłanami i świętym ludem Bożym. Niech prowadzi do codziennego składania swojego życia w ofierze. Niech wydoskonala w ufnym powierzaniu się siebie niepojętej miłości Trójcy Przenajświętszej. Niech doprowadzi do wypełnienia tego wspaniałego dzieła, które Bóg rozpoczął w Księdzu Biskupie na chrzcie świętym.

Łącząc wyrazy szacunku, przesyłam braterskie pozdrowienia w Chrystusie

+ *Stanisław Gądecki*

Arcybiskup Metropolita Poznański

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Jego Ekscelencja

Ks. Bp Grzegorz Olszowski

Biskup Pomocniczy

Archidiecezji Katowickiej

**List bp. Artura G. Mizińskiego,
Sekretarza Generalnego Konferencji Episkopatu Polski,
na 25-lecie Wydawnictwa Missio-Polonia (24.10.2018)**

Warszawa, 24 października 2018 r.

Czcigodny Księżu Dyrektorze,

z radością przyjąłem wiadomość o obchodach 25-lecia działalności Wydawnictwa Papieskich Dzieł Misyjnych „Missio-Polonia”. Z okazji srebrnego jubileuszu redakcji na ręce Czcigodnego Księdza Dyrektora pragnę złożyć najserdeczniejsze gratulacje. O ich przyjęcie proszę wszystkich twórców, pracowników oraz osoby czynnie wspierające oficynę, która powstała w dniu 24 sierpnia 1993 r., z inicjatywy ks. bp. Andrzeja Suskiego, ówczesnego dyrektora Papieskich Dzieł Misyjnych w Polsce, jako odpowiedź na apel Jana Pawła II, zawarty w encyklice *Redemptoris missio*.

Uważam, że Wydawnictwo, które od początku swego istnienia służy dziełu informacji i animacji misyjnej, prowadzonej przez Papieskie Dzieła Misyjne, zasługuje na szczególne wyróżnienie. Świadczy o tym dorobek domu wydawniczego, który przez 25 lat swojej działalności wydał wiele milionów egzemplarzy czasopism, folderów informacyjnych, książek oraz materiałów formacyjnych i liturgicznych. Dzięki Wydawnictwu, które obecnie zajmuje się także publikacją periodyków: „Misje Dzisiaj”, „Świat Misyjny”, „Lumen Gentium”, tysiące ich egzemplarzy rozproszonych jest nie tylko w Polsce, ale i w krajach misyjnych, co skutecznie krzewi świadomość misyjną w wielu środowiskach Kościoła w naszym kraju, a także za jego granicami.

Przeżywając jubileusz, często wspominamy wielki wysiłek i wytrwałą pracę twórców dzieł, dzięki którym możemy dzisiaj wznosić do Boga dziękczynienie. Pragnę im wszystkim podziękować. Wdzięczny jestem za zaangażowanie i wytrwałą realizację podjętej inicjatywy, pomyślnie rozwijanej od 25 lat. Stanowi to ważny dziś przykład misyjnej żarliwości, która wydaje owoce i pomaga skutecznie działać. Świadczy także, że miłość i wiara potrafią pokonać wielkie trudności, w tym również niesprzyjające nurty materializmu niosące ze sobą obojętność, czy wręcz niechęć. Aktywność i entuzjazm ochraniają i propagują wielkie dzieło, o którym mówił św. Dionizy Areopagita: „Z rzeczy boskich najbardziej boską jest współpraca nad zbawieniem dusz”.

Raz jeszcze dziękując za bezcenne świadectwo, gratulując także licznych sukcesów, z serca błogosławię, życząc obfitości Bożych łask na następne lata dobrej, owocnej służby Kościołowi w Polsce i na misjach.

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny
Konferencji Episkopatu Polski

Czcigodny
Ks. dr Tomasz Atłas
Dyrektor Krajowy Papieskich Dzieł Misyjnych

**Przesłanie bp. Wiesława Lechowicza, Delegata Konferencji Episkopatu Polski
ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, dla Polonii
z okazji Święta Niepodległości (10.11.2018)**

Warszawa, 10 listopada 2018 r.

Drodzy Rodacy!

W maju 1928 r. w Warszawie Maria Rodziewiczówna tak przywitała przybyłe do Polski rodaczki zrzeszone w Związku Polek z Ameryki: „Przybyłyście w odwiedziny do starej Macierzy,

do rodzinnego Kraju. Niechże chleb i serca nasze skrzepią nas i zjednoczą w jednym wielkim miłowaniu. Macierz nasza nie jest już niewolnicą, ni ubogą komornicą, ale wielmożną panią, dziedziczką szerokich pól, bogatych ziem i matką wielkiego narodu (...) na którego szczycie po latach prób, walk i niewoli znowu ku niebu wznosi nasz sztandar Biało-Karmazynowy z Królewskim Ptakiem”.

Dzisiaj, już nie po dziesięciu, ale po stu latach od odzyskania niepodległości przez Polskę dziękujemy Bożej Opatrzności za dar Nieodległej i jednoczymy się w kraju i za granicą w jednym wielkim miłowaniu naszej wspólnej Matki!

Wystarczy nawet pobieżna znajomość losów Polonii, by się przekonać, że w umacnianiu ducha narodowego i niepodległościowego naszych rodaków ogromną rolę odgrywała wiara w Boga i jej wyznawanie we wspólnocie Kościoła. Na wszystkich kontynentach znajdujemy ślady tej wiary. Z każdego kościoła, gdzie gromadzili się wierni polskiego pochodzenia, wznosił się śpiew „Ojczyznę wolną racz nam wrócić, Panie”. W każdym niemal polskim domu wpatrywano się w obraz Jasnogórskiej Pani i zanoszono modły o wolność i niepodległość Rzeczypospolitej.

Ogromną rolę w odzyskaniu niepodległości w listopadzie 1918 r. mieli nasi rodacy żyjący poza granicami Polski, którzy w zdecydowanej większości łączyli miłość Ojczyzny z żarliwą wiarą. Podobnie było w czasie mijających 100 lat, kiedy trzeba było zmagać się o odzyskanie utraconej wolności lub jej właściwy kształt. Wtedy znów można było liczyć na polskich emigrantów. Zmarłych polecajmy Bożemu miłosierdziu z nadzieją, że ojczyzna w niebie stała się lub stanie się miejscem wiecznego ich przebywania. Żyjącym natomiast dziękujemy z serca za odwagę, poświęcenie i wierność okazywaną Polsce!

Nie zapominając o przeszłości, z troską myślimy o terażniejszości i przyszłości. Dlatego zachęcam Was, Kochani Rodacy, byście, wzorem poprzednich pokoleń, przekazali miłość do Polski kolejnym pokoleniom naszych rodaków. Niech Wasze rodziny stają się miłością Boga i Polski silne! Dbajcie o znajomość języka i historii Polski. Podejmujcie starania, by wiedza o Polsce stawała się coraz większa nie tylko wśród osób polskiego pochodzenia. Z tego powodu dbajcie o szkoły polskie. Brońcie też, kiedy to konieczne, dobrego imienia naszej Matki. Zachowujcie polskie zwyczaje i tradycje. Przy tym wszystkim bądźcie otwarci i życzliwi wobec innych nacji, albowiem patriotyzm nie oznacza nacjonalizmu.

W ten sposób odpowiecie na słowa, jakie wypowiedział św. Jan Paweł II podczas swej pierwszej wizyty w Polsce: „I proszę was: Pozostańcie wierni temu dziedzictwu! Uczynicie je podstawą swojego wychowania! Uczynicie je przedmiotem szlachetnej dumy! Przechowajcie to dziedzictwo! Pomnóżcie to dziedzictwo! Przekażcie je następnym pokoleniom!” (Gniezno, 1979).

Pozostaję z modlitewną pamięcią i pasterskim błogosławieństwem

+ *Wiesław Lechowicz*

Delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej

**List bp. Artura G. Mizińskiego, Sekretarza Generalnego Konferencji Episkopatu Polski,
do żeńskich zgromadzeń zakonnych w Polsce z prośbą o modlitwę w intencji nienarodzonych
(30.11.2018)**

Warszawa, 30 listopada 2018 r.

Wielebna Matko,

Konferencja Episkopatu Polski podczas Zebrania Plenarnego, które miało miejsce na Jasnej Górze w dniu 19 listopada br., podkreśliła potrzebę modlitwy w intencji ochrony życia. W komunikacie z tego posiedzenia czytamy: „Na progu adwentu biskupi przypominają o godności każdego ludzkiego życia, którego wartość ukazał Chrystus swoim wcieleniem i narodzeniem. W tym duchu biskupi proszą o modlitwę, aby prawo stanowione chroniło życie człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci”.

W związku z tym zwracam się do Wielebnej Matki z serdeczną prośbą o skierowanie zachęty do Sióstr, by modliły się w intencji ochrony życia dzieci nienarodzonych, a także za ich ojców i matki,

by z miłością przyjęli potomstwo, którym ich Bóg obdarzył. Módlmy się także za legislatorów, aby respektowali prawo do życia każdego człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci, a także abyśmy sami byli wrażliwi na potrzeby rodziców oczekujących potomstwa.

Nawiązując do komunikatu księży biskupów, proszę o taką modlitwę szczególnie podczas Adwentu i zachęcam, aby omadlać tę tak ważną sprawę także w ciągu całego roku.

Wszystkim Siostrzom życzę błogosławionego Adwentu. Maryja, którą symbolizuje roratnia świeca, niech rozprasza ciemności i prowadzi do Jezusa, którego narodziny będziemy wkrótce radośnie świętowali.

Łączę wyrazy szacunku i serdecznie pozdrawiam w Chrystusie,

+ *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny
Konferencji Episkopatu Polski

Wielebna
M. Maksymilla Pliszka BDNP
Przewodnicząca Konferencji Wyższych Przełożonych
Żeńskich Zgromadzeń Zakonnych

**List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
do ks. Janusza Mastalskiego w dniu nominacji biskupiej (3.12.2018)**

3 grudnia 2018 r.

Ekscelencjo,
Najdostojniejszy Księżu Biskupie Nominacie,

z wielką radością przyjąłem informację, iż Ojciec Święty Franciszek mianował Czcigodnego Księdza biskupem pomocniczym archidiecezji krakowskiej.

Witając w gronie polskich biskupów, zapraszam do współpracy w ramach Konferencji Episkopatu Polski.

„Wśród głównych zadań biskupów wymienia się głoszenie Ewangelii. Biskupi są bowiem zwiastunami wiary, przyprowadzającymi do Chrystusa nowych uczniów, a także autentycznymi nauczycielami, głoszącymi powierzonemu im ludowi prawdę, w jaką ma on wierzyć i wypełniać ją w życiu. Przez posługę słowa udzielają wierzącym mocy Bożej, wiodącej do zbawienia (por. Rz 1,16), przez sakramenty zaś uświęcają wiernych (...)” (*Obrzędy święceń biskupa, prezbiterów i diakonów*, nr 14).

Życzę więc Księdzu Biskupowi, aby przez swoje pasterskie posługiwanie wpisał się w wielką i szlachetną historię biskupów Kościoła, który jest w Krakowie, to jest – w historię świętych i oddanych zwiastunów wiary, charyzmatycznych przewodników wspólnoty diecezjalnej, odważnych głosicieli słowa i oddanych szafarzy sakramentów świętych.

Niech orędownictwo Najświętszej Maryi Manny, Pani Jasnogórskiej – Królowej Polski oraz wstawiennictwo świętego Jana Pawła II, św. bp. Stanisława napełniają siłą i zaufaniem w pełnieniu powierzonego Waszej Ekscelencji zadania.

Łącząc wyrazy szacunku, przesyłam braterskie pozdrowienia w Chrystusie,

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji
Episkopatów Europy (CCEE)

**List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
do ks. Franciszka Ślusarczyka w dniu nominacji biskupiej (3.12.2018)**

3 grudnia 2018 r.

Ekscelencjo,
Najdostojniejszy Księżu Biskupie Nominacie,

z wielką radością przyjąłem informację, iż Ojciec Święty Franciszek mianował Czcigodnego Księdza biskupem pomocniczym archidiecezji krakowskiej.

Serdecznie witam w gronie polskich pasterzy i zapraszam do współpracy w ramach Konferencji Episkopatu Polski.

Kościół w Polsce to 1050 lat tradycji. To wielka i wspaniała historia Ludu Bożego i jego pasterzy. To historia świętych małżeństw i rodzin, świętych życia konsekrowanego i świętych biskupów. To historia męczenników i wyznawców, którzy zaufali Jezusowi Chrystusowi dobremu pasterzowi i Jemu powierzyli swoje życie. Życzę Księdzu Biskupowi, aby wpisał się w tę historię swoją apostołską gorliwością i bezgraniczną miłością powierzonej sobie owczarni, tą miłością, która każdego dnia poprzez krzyż i umieranie prowadzić będzie Księdza Biskupa ku zmartwychwstaniu.

Decyzją Ojca Świętego Franciszka został Czcigodny Ksiądz powołany na biskupa pomocniczego Kościoła, który jest w Krakowie. Ufam, że wstawiennictwo św. bp. Stanisława oraz tak licznych świętych małopolskiej ziemi wspomże Waszą Ekscelencję w wypełnianiu pasterskiego posługiwania.

Łącząc wyrazy szacunku, przesyłam braterskie pozdrowienia w Chrystusie

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji
Episkopatów Europy (CCEE)

**List abp. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
do prof. Łukasza Szumowskiego, Ministra Zdrowia w sprawie chorych na SMA (12.12.2018)**

Warszawa, dnia 12 grudnia 2018 r.

Szanowny Panie Ministrze,

ze smutkiem przyjąłem informację od przedstawicieli Fundacji SMA w Polsce o śmierci 9-letniego Kuby oraz dwojga innych dzieci, które w minionych miesiącach przeżyły walkę z chorobą – rdzeniowym zanikiem mięśni.

Jak informują członkowie Fundacji, historia Kuby i wielu innych mogłaby zakończyć się inaczej, bowiem medycyna nie była bezsilna. Dzieci mógł uratować lek, na który chorzy w Polsce czekają od ponad półtora roku. Pozostajemy jednym z ostatnich państw europejskich, w których mimo postępów medycyny setki chorych na SMA stoją przed widmem nieubłaganej niepełnosprawności i śmierci, doświadczając ciągłego, bezpowrotnego pogarszania się stanu zdrowia.

Szanowny Panie Ministrze, w imieniu własnym oraz społeczności chorych na rdzeniowy zanik mięśni w Polsce, proszę o możliwie jak najszybsze doprowadzenie do refundacji leku oraz o wsparcie dla wszystkich chorych na SMA, którzy czekają na leczenie.

Łącząc wyrazy szacunku, przesyłam pasterskie błogosławieństwo

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Szanowny Pan
Prof. Łukasz Szumowski
Minister Zdrowia

**Życzenia urodzinowe dla Papieża Franciszka od abp. Stanisława Gądeckiego,
Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski (17.12.2018)**

Warszawa, 17 grudnia 2018 r.

Umiłowany Ojciec Święty,

W imieniu wiernych i pasterzy Kościoła, który jest w Polsce, przesyłam Waszej Świątobliwości synowskie pozdrowienia oraz serdeczne życzenia z okazji 82. rocznicy urodzin.

Z uczuciami głębokiej jedności i bliskości z Piotrem naszych czasów, zapewniam Waszą Świątobliwość o modlitwie w Jego intencji, w intencji Jego apostołskiego posługiwania oraz o modlitwie w intencji Kościoła powszechnego, którego – jako jego widzialna głowa – jest Ojciec Święty pasterzem.

Czas adwentu – jak mówił Wasza Świątobliwość w swojej homilii – „pozwała nam doświadczyć głębokiego poczucia sensu historii. Odkrywamy na nowo piękno tego, że wszyscy jesteśmy w drodze: Kościół, ze swoim powołaniem i misją, i cała ludzkość, narody, cywilizacje, kultury – wszyscy w drodze na drogach czasu (...) z Jezusem Chrystusem, naszym Pasterzem, który prowadzi nas w dziejach, ku wypełnieniu Królestwa Bożego”.

Niech doświadczenie obecności Boga, który jest, który był i który przychodzi (por. Ap 1,4) pomaga Ojcu Świętemu odkrywać sens niełatwych dróg, które przemierza wspólnota Ludu Bożego. Niech rozjaśnia mroki codzienności i przepełnia tą świadomością, że On nigdy nie zostawia nas samych. Niech wlewa w serce nadzieję, która potrafi dostrzec życie płynące ze śmierci oraz radość rodzącą się w smutku.

Z synowskim oddaniem i prośbą o apostołskie błogosławieństwo dla Kościoła, który jest w Polsce.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Jego Świątobliwość
Franciszek
Papież

**List bp. Wiesława Śmigła, Przewodniczącego Rady ds. Rodziny,
zachęcający do odnowienia przyrzeczeń małżeńskich
w Niedzielę Świętej Rodziny (17.12.2018)**

Warszawa, 17 grudnia 2018 r.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Dobro małżeństwa i rodziny ma kluczowe znaczenie dla przyszłości świata i Kościoła. Z tego powodu duszpasterstwo rodzin należy do priorytetów działalności zbawczej Kościoła i wymaga

nieustannego wysiłku, by nie tylko solidnie przygotowywać do sakramentu małżeństwa, ale również towarzyszyć rodzinom w rozwoju ich miłości i wiary, a także pomóc w odkryciu ich miejsca w życiu parafii. W te wysiłki Kościoła w Polsce wpisuje się inicjatywa związana z przeżywaniem Niedzieli Świętej Rodziny.

Podczas 380. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski (Płock, 25-26 IX br.) biskupi zaproponowali, aby Niedziela Świętej Rodziny była dniem modlitw o świętość małżeństw i rodzin oraz dniem odnowienia przyrzeczeń małżeńskich. Chcemy przypomnieć wszystkim o pięknie miłości, którą zostaliśmy obdarowani przez Boga. W przeżywaniu miłości ludzie wierzący otrzymali także szczególną pomoc, którą jest sakrament małżeństwa. Jest on „darem dla uświęcenia i zbawienia małżonków” oraz „stałym przypomnieniem dla Kościoła tego, co dokonało się na Krzyżu”, bowiem małżonkowie „wzajemnie dla siebie i dla dzieci są świadkami zbawienia” (papież Franciszek, *Amoris laetitia*, nr 74).

Jako Rada ds. Rodziny KEP pragniemy zaprosić wszystkich małżonków do tego, aby w Niedzielę Świętej Rodziny cała rodzina stanęła przed ołtarzem, by odnowić przyrzeczenia małżeńskie i w ten sposób umocnić więź miłości w małżeństwie i rodzinie. Prosimy wszystkich duszpasterzy, aby zorganizowali w parafiach obrzęd odnowienia przyrzeczeń małżeńskich i w homilii zwrócili uwagę wiernych na wartość sakramentalnego małżeństwa. Organizacja i przebieg tego obrzędu zależy od roztropności duszpasterzy, którzy dobrze znają swoje wspólnoty, ponieważ nie powinien on zbyt długo trwać, a jednocześnie winien mieć radosny i uroczysty charakter. Należy również unikać sytuacji, które zbyt mocno akcentowałyby podział na małżeństwa sakramentalne i związki niesakramentalne, gdyż ci, którzy uczestniczą w niedzielnej Mszy Świętej to najgorliwsza część naszych parafii. Dla małżeństw sakramentalnych niech to będzie odnowienie i umocnienie, a dla „oddalonych” niech będzie to okazja do modlitwy, refleksji i jeszcze większej tęsknoty za Bogiem, która towarzyszy każdemu człowiekowi wiary.

Zachęcamy, aby we wszystkich parafiach w Polsce ta niedziela była okazją do spotkania małżeństw i rodzin ze Świętą Rodziną z Nazaretu. Wszystkim duszpasterzom, osobom konsekrowanym i apostołom świeckim zaangażowanym w duszpasterstwo rodzin w Polsce dziękuję za wysiłek oraz proszę, byśmy nie tracili gorliwości i nadziei.

Na radosne i pełne wiary przeżywanie świąt Bożego Narodzenia wszystkim błogosławię.

+ *Wiesław Śmigiel*
Przewodniczący Rady ds. Rodziny

**Życzenia bp. Wiesława Lechowicza, Delegata Konferencji Episkopatu Polski
ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej dla Polonii,
z okazji Bożego Narodzenia (25.12.2018)**

„Była Światłość prawdziwa, która oświeca każdego człowieka gdy na świat przychodzi” (J 1,9)

Po raz kolejny w naszym życiu przeżywamy święta Bożego Narodzenia, ale tegoroczne święta przypadają w roku szczególnym. sto lat temu, po raz pierwszy od 123 lat, nasi rodacy przeżywali narodzenie Dzieciątka Jezus z głęboką radością i wdzięcznością wobec Bożej Opatrzności i niezłomnych ludzi za odrodzenie Ojczyzny i jej powrót do grona suwerennych państw. Możemy sobie wyobrazić, z jaką mocą i entuzjazmem wydobywał się wówczas z polskich serc śpiew kolędy:

„Podnieś rękę, Boże Dziecię, błogosław ojczyznę miłą
W dobrych radach, w dobrym bycie wspieraj jej siłę Swą siłą
Dom nasz i majątność całą I wszystkie wioski z miastami
A Słowo Ciałem się stało i mieszkało między nami”.

Przeżywając Boże Narodzenie w setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, wznosimy do Boga tę samą modlitwę, z podobną intensywnością i ze świadomością, że bez Bożego błogosławieństwa nasza wolność byłaby krucha jak lód. Mamy zatem dodatkowy motyw, by w bieżącym roku dziękować Panu Bogu za Jego zamysł wyzwolenia człowieka z niewoli grzechu, śmierci i szatana, wypełniony w osobie Jego Syna. On – Syn Boży, przybierając postać człowieka, wyswobodził nas ku prawdziwej wolności.

Narodzonego w Betlejem Jezusa św. Jan nazywa „Światłością prawdziwą”. Jezus, będąc Światłością, wyprowadza nas z niewoli mroku, czyli grzechu, rozjaśnia prawdą nasze sumienia i umysły, serca ogrzewa miłością, wyznacza bezpieczną drogę prowadzącą do zbawienia. Staje się tym samym stróżem naszej wolności. Nie ma bowiem większego zagrożenia dla wolności jak niewola grzechu, zaciemnione sumienie i umysł, zaślepione nienawiścią serce, czy zagubienie prawdziwego celu i sensu życia.

Dlatego z okazji świąt Bożego Narodzenia pragnę Wam życzyć, Kochani Bracia i Siostry, byście pozwolili się objąć tej Światłości prawdziwej, jaką jest Jezus Chrystus! Dostrzegajcie w Nim Tego, który jest w stanie wyzwolić Was z różnorodnych ograniczeń i uzależnień, ze słabości i bezradności. Przybliżajcie się do Niego z czułością kochającej Matki – Maryi i ze stałością miłującego ojca – św. Józefa. Wówczas przekonacie się, że Jezus potrafi przy Waszej zgodzie i dobrej woli przezwyciężyć to, co dotychczas wydawało się Wam nie do pokonania.

Światłość prawdziwa ogarnia człowieka poprzez wiarę. To właśnie wiara kierowała myślami i czynami Rodziców Dzieciątka Jezus – Maryi i Józefa. Wiara pobudzała też naszych przodków, którzy przez ponad 100 lat niewoli Polski wznosili modły „Ojczyznę wolną racz nam wrócić, Panie” i doczekali się chwili, w której mogli wypowiedzieć: „Polsko, nie jesteś Ty już niewolnicą! Lecz czymś największym, czym można być: sobą!” (L. Staff).

Dlatego życzę Wam, Kochani Rodacy, głębokiej wiary, czyli trwania w osobistej relacji z Jezusem. Bądźcie wrażliwi na to, co do Was mówi. Niech Jego słowo staje się światłem dla Waszych stóp. Wykorzystujcie też wyzwalającą obecność Jezusa w sakramentach świętych – zwłaszcza w sakramencie pokuty i pojednania oraz w Eucharystii.

Wiara jest tak ważna, gdyż „kiedy gaśnie jej płomień, wszystkie inne światła tracą w końcu swój blask. Światło wiary ma bowiem szczególny charakter, ponieważ jest zdolne oświetlić całe życie człowieka. Żeby zaś światło było tak potężne, nie może pochodzić od nas samych, musi pochodzić z bardziej pierwotnego źródła, musi ostatecznie pochodzić od Boga” (Papież Franciszek, *Lumen fidei*, nr 4).

Żyjąc wiarą, przekazujcie ją Waszym dzieciom i wnukom. Żaden prezent świąteczny nie może się równać z przekazywaniem wiary poprzez świadectwo życia oparte na więzi z Jezusem. Żaden prezent nie może być cenniejszy od czasu wspólnej z dziećmi modlitwy w domu i w świątyni, przy ołtarzu Jezusa. Nic lepszego nie mogą uczynić rodzice dla dzieci niż umożliwić im poznawanie Jezusa dzięki systematycznej katechizacji. Kierujcie się, drodzy Rodzice, w swym wychowawczym trudzie mądrością wyrażoną przez Jezusa w retorycznym pytaniu: „Cóż pomoże człowiekowi, choćby cały świat pozyskał, a na duszy szkodę poniósł?” (Mt 16,26).

Kochani Bracia i Siostry!

Z tymi życzeniami łączę serdeczną modlitwę za Was. Myślą wracam do wielu miejsc i osób, które na duszpasterskim szlaku spotkałem w mijającym roku. Wciąż żywe jest we mnie wspomnienie pięknego czasu i uczestników II Kongresu Młodzieży Polonijnej. Niech Jezus narodzony w Betlejem ogarnie swą wyzwalającą obecnością każdego i każdą z Was, wszystkich Polaków żyjących poza granicami naszej Ojczyzny! Niech czas świąt Bożego Narodzenia i każdy dzień nowego roku będzie naznaczony blaskiem Światłości prawdziwej!

+ *Wiesław Lechowicz*

Delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej

Warszawa, Boże Narodzenie 2018 r.

**Kondolencje abp. Stanisława Gądeckiego,
Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski,
po śmierci bp. Tadeusza Pieronka (28.12.2018)**

Ekscelencjo,
Najdostojniejszy Księżę Arcybiskupie Metropolito,

ze smutkiem przyjąłem informację o nagłej śmierci ks. bp. Tadeusza Pieronka, byłego sekretarza generalnego Konferencji Episkopatu Polski, wieloletniego rektora Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, biskupa pomocniczego diecezji sosnowickiej w latach 1992-1998, kanonisty i profesora nauk prawnych.

W imieniu Konferencji Episkopatu Polski składam wyrazy współczucia wszystkim, których śmierć śp. bp. Tadeusza napełniła bólem – jego rodzinie, bliskim, przyjaciołom oraz wszystkim wiernym, wobec których pełnił swoje pasterskie posługiwanie.

Miłosiernemu Bogu składam dzięki za pełne zaangażowania życie śp. zmarłego, zarówno w ramach Kościoła w Polsce, jak i Kościoła powszechnego. Z wdzięcznością wspominam jego pracę w ramach Komisji Konferencji Episkopatu Polski ds. Rewizji Prawa Kanonicznego, zespołu ds. tłumaczenia na język polski *Kodeksu Prawa Kanonicznego*, sekretariatu II Ogólnopolskiego Synodu Plenarnego w Polsce, w Papieskiej Radzie ds. Tekstów Prawnych.

Szczególną wdzięcznością obejmuję zaangażowanie śp. bp. Tadeusza w ramach Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych Solidarności oraz w rozmowach dyplomatycznych między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską w kontekście prac na konkordacie.

Życie bp. Tadeusza przepełniała bezkompromisowość i odwaga w głoszeniu Ewangelii. Pasja miłości do Boga i do człowieka sprawiały, że często ruszał na bezdroża współczesności, w poszukiwaniu człowieka, który zagubił się na manowcach swoich intelektualnych i egzystencjalnych wędrówek. Niczym apostoł Paweł szedł tam, gdzie inni nie mieli odwagi pójść i głosić, czego inni baliby się głosić. Jako uczeń Jezusa Chrystusa był człowiekiem dialogu i prawdy – dialogu zawsze w prawdzie, a prawdy, zawsze w miłości.

Miłosiernemu Bogu powierzam zmarłego bp. Tadeusza ufając, że jego dusza zaznała pokoju, w oczekiwaniu na zmartwychwstanie ciała i żywot wieczny.

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE)

Warszawa, 28 grudnia 2018 r.

III. INNE DOKUMENTY

Życzenia Komisji ds. Dialogu Konferencji Episkopatu Polski i Polskiej Rady Ekumenicznej na Święto Epifanii (6.01.2018)

„*Prawica Twoja wślawiła się mocą*” (Wj 15,6)

Z okazji święta Epifanii – Objawienia Pańskiego, najstarszego chrześcijańskiego święta związanego z tajemnicą wcielenia Syna Bożego – Komisja Dialogu Konferencji Episkopatu Polski i Polskiej Rady Ekumenicznej składa wszystkim mieszkańcom naszej ojczyzny najserdeczniejsze życzenia pokoju i radości. Jezus Chrystus, Syn Boży, pokonuje granicę nieba i przychodzi do całego świata. Objawia się jako Zbawiciel niezależnie od naszych podziałów i daje nam moc, abyśmy mogli przekraczać nasze bariery.

Zaczerpnięte z Księgi Wyjścia słowa Pieśni Mojżesza – „*Prawica Twoja wślawiła się mocą*” (Wj 15,6) – są hasłem Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan w 2018 r. na całym świecie. Naród wybrany Starego Testamentu doświadczył Bożej mocy, gdy w cudowny sposób wyszedł z niewoli i przeszedł bezpiecznie Morze Czerwone, unikając pościgu armii faraona. Niech radosne uwielbienie Bożej mocy stanie się rzeczywistością także dzisiaj, w naszej ojczyźnie, która przed stu laty doświadczyła odrodzenia po wielu latach niewoli. Bóg, który przyszedł na świat w Betlejem jako niemowlę – wydałoby się słabe i narażone na niebezpieczeństwa – pozostaje Bogiem, który ciągle objawia swoją wielkość. Czynił to wielokrotnie w przeszłości i czyni to także dzisiaj. Takiego doświadczenia opieki Pańskiej życzymy wszystkim dzieciom Boga.

Składając te życzenia, wzywamy wierzących w moc Syna Bożego, który objawił się wszystkim narodom, do usilnej modlitwy za wszystkie Kościoły i wszystkich wierzących, aby dali się prowadzić Bożą ręką. Zapraszamy do udziału w nabożeństwach organizowanych w ramach Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan w dniach 18-25 stycznia 2018 r. Niech będzie to czas wspólnej modlitwy także za naszą ojczyznę w rozpoczynającym się jubileuszowym roku odzyskania niepodległości: „*Podnieś rękę, Boże Dziecię, błogosław Ojczyźnie miłej*”.

+ *Jerzy Samiec*

Prezes Polskiej Rady Ekumenicznej

+ *Krzysztof Nitkiewicz*

Przewodniczący Zespołu KEP ds. Dialogu z Polską Radą Ekumeniczną
Współprzewodniczący Komisji Dialogu

Komunikat Prezydium Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej (18.02.2018)

W dniach od 16 do 18 lutego w budynku Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie odbyło się spotkanie Prezydium Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej. Rada zrzesza osoby duchowne, zakonne i świeckie, reprezentujące polonijne środowiska duszpasterskie z kilkunastu krajów Europy. W skład Prezydium wchodzi rektorzy Polskich Misji Katolickich w Niemczech, Francji, Anglii i Walii oraz osoby świeckie, wybrane przez członków PRDEZ. Przewodniczącym Rady i Prezydium jest Delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej – bp Wiesław Lechowicz.

W tegorocznym spotkaniu Prezydium uczestniczyli w charakterze zaproszonych gości bp Artur Miziński – sekretarz generalny KEP i ks. Tomasz Zaperty – duszpasterz dzieci i młodzieży w archidiecezji warszawskiej. Uczestnicy zostali też zaproszeni przez kard. Eucharystię i spotkanie w domu arcybiskupów warszawskich.

Prezydium podsumowało działalność Rady w minionym roku i pracę duszpasterską wśród Polonii. Głównym przedmiotem refleksji były kongresy nowej ewangelizacji, które odbyły się w Polskich Misjach Katolickich w Niemczech, Francji, Anglii. Kongresy zgromadziły wielką liczbę uczestników i potwierdziły duże zapotrzebowanie na stałą i pogłębioną formację chrześcijańską.

Kolejnym tematem obrad Prezydium było przygotowanie i zorganizowanie II Kongresu Młodzieży Polonijnej, który odbędzie się w dniach od 28 lipca do 5 sierpnia br. w Warszawie. Wydarzenie to stanie się także okazją do uczczenia 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę. Kongres będzie przebiegał pod hasłem „Wiarą powołani”.

Temat duszpasterstwa młodzieży w ośrodkach polonijnych był centralnym przedmiotem obrad. Uznano za konieczne wyjście duszpasterzy w kierunku młodych, aby lepiej zrozumieć ich potrzeby i w konsekwencji stworzyć warunki służące ich realizacji. W związku z tym postanowiono, by w duszpasterskich ośrodkach polonijnych przeprowadzić w najbliższym czasie ankietę wśród młodzieży. Odpowiedzi będą służyć przygotowaniu obrad kolejnego posiedzenia Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej w Domu Polskiej Misji Katolickiej we Francji – na Korsyce w dniach od 28 do 30 września br. i staną się punktem wyjścia do wypracowania nowych propozycji duszpasterskich.

Członkowie Prezydium wyrażają wdzięczność wszystkim zaangażowanym w duszpasterstwo Polonii i Polaków za granicą – księżom, siostram i braciom zakonnym, a także osobom świeckim.

Z okazji jubileuszu 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę Prezydium zwraca się do wszystkich Polaków żyjących poza granicami naszej Ojczyzny z apelem o zachowanie tożsamości narodowej i chrześcijańskiej, o dbanie o dobre imię Polski i Jej godne reprezentowanie, a także podtrzymywanie więzi z Polską.

Prezydium Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej

Warszawa, 18 lutego 2018 r.

Komunikat z posiedzenia Komisji ds. Dialogu między Polską Radą Ekumeniczną a Konferencją Episkopatu Polski (14.03.2018)

Dnia 14 marca 2018 r. obradowała Komisja ds. Dialogu między Polską Radą Ekumeniczną (PRE) a Konferencją Episkopatu Polski (KEP). Spotkanie odbyło się w siedzibie Polskiej Rady Ekumenicznej przy ul. Willowej 1 w Warszawie.

Ze strony PRE obradom współprzewodniczył prezes PRE bp Jerzy Samiec (Kościół Ewangelicko-Augsburski), a ze strony KEP bp Krzysztof Nitkiewicz, przewodniczący Rady KEP ds. Ekumenizmu. W zebraniu wzięli również udział: abp Abel (Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny), bp Andrzej Czaja (Kościół Rzymskokatolicki), bp Marek Izdebski (Kościół Ewangelicko-Reformowany), bp Andrzej Siemieniowski (Kościół Rzymskokatolicki), ks. Grzegorz Giemza (Kościół Ewangelicko-Augsburski) i ks. Sławomir Pawłowski SAC (Kościół Rzymskokatolicki).

W czasie spotkania omówiono przebieg Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan 2018. Zwrócono uwagę, że ważnym wydarzeniem było nabożeństwo centralne w prawosławnej cerkwi św. Trójcy w Siedlcach. Podkreślono wagę ekumenicznej formacji młodych kleryków i studentów teologii. Komisja udzieliła mandatu osobom odpowiedzialnym za przygotowanie polskiej edycji broszury na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan w 2019 r.

Przedyskutowano także organizację ekumenicznego nabożeństwa dziękczynnego z okazji 100 rocznicy odzyskania niepodległości 10 listopada 2018 r. oraz ekumeniczne akcenty w trakcie Szczytu Klimatycznego ONZ w terminie 3-14 grudnia 2018 r. w Katowicach. Przedstawione zostały informacje na temat Polskiego Forum Chrześcijańskiego oraz ekumenicznych punktów w trakcie XI Zjazdu Gnieźnieńskiego, który odbędzie się od 21 do 23 września 2018 r.

Następne spotkanie Komisji ds. Dialogu zaplanowano na 29 września 2018 r. w klasztorze na Świętym Krzyżu.

Ks. Grzegorz Giemza
Dyrektor Polskiej Rady Ekumenicznej

Komunikat z posiedzenia Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu RP i Konferencji Episkopatu Polski (16.04.2018)

W poniedziałek (16 kwietnia br.) w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyło się posiedzenie Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu RP i Konferencji Episkopatu Polski. Pracami komisji kierowali: ze strony rządowej – Joachim Brudziński, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, a ze strony kościelnej – abp Sławoj Leszek Głódź, Metropolita Gdański.

Elżbieta Rafalska, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, przedstawiła działania rządu w zakresie polityki prorodzinnej, w tym dotyczące m.in. Programu Rodzina 500 plus. Natomiast Anna Zalewska, Minister Edukacji Narodowej, podsumowała dotychczasowe efekty zmian związanych z reformą systemu edukacji.

Uczestnicy Komisji Wspólnej zapoznali się z informacją przedstawioną przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Dyskutowano m.in. o ochronie danych osobowych w działalności Państwa i Kościoła katolickiego w kontekście rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r., tzw. RODO.

Na wniosek Komitetu Społecznego Rady Ministrów rozmawiano o działaniach w zakresie ochrony seniorów przed oszustami. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów omówił też kwestie związane z nieuczciwymi praktykami na rynku usług i towarów dedykowanych m.in. seniorom. Przedstawiciele strony rządowej i kościelnej zgodzili się, że w walce z oszustami, którzy wykorzystują seniorów, kluczowa jest profilaktyka. W związku z tym podkreślono, że ważne jest wspólne działanie wszystkich służb i instytucji, a także współpraca w tym zakresie z Kościołem katolickim, samorządami i środkami społecznego przekazu.

Podczas spotkania rozmawiano nt. obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę. Ze strony kościelnej zaznaczono, że uroczystości ogólnopolskie będą miały miejsce na Jasnej Górze, w Gnieźnie, Krakowie i Warszawie oraz we wszystkich diecezjach w Polsce.

W posiedzeniu Komisji Wspólnej udział wzięli:

– ze strony Rządu Rzeczypospolitej Polskiej: Joachim Brudziński, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, współprzewodniczący Komisji; Beata Szydło, Wicepremier, Przewodnicząca Komitetu Społecznego Rady Ministrów; Elżbieta Rafalska, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej; Anna Zalewska, Minister Edukacji Narodowej; Beata Kempa, Minister – Członek Rady Ministrów; Paweł Szefernaker, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz eksperci.

– ze strony Konferencji Episkopatu Polski: abp Sławoj Leszek Głódź, Metropolita Gdański, współprzewodniczący Komisji; kard. Kazimierz Nycz, Metropolita Warszawski; abp Wojciech Polak, Prymas Polski, Metropolita Gnieźnieński; abp Andrzej Dzięga, Metropolita Szczecińsko-Kamiński; abp Marek Jędraszewski, Metropolita Krakowski; bp Artur Miziński, Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski oraz eksperci.

*Wydział Prasowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji
Biuro Prasowe Konferencji Episkopatu Polski*

**Apel Prezydium Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE) o modlitwę 19 maja
w intencji pokoju w Ziemi Świętej pod hasłem: „Strzec życia ludzkiego za wszelką cenę”
(16.05.2018)**

Łączymy się z Kościołem katolickim w Ziemi Świętej, aby potępić „kolejny wybuch nienawiści i przemocy, która ponownie splamiła krwią Ziemię Świętą” w tych dniach. Prezydium CCEE pragnie dawać świadectwo bliskości Kościoła europejskiego i przyjmuje zaproszenie Administratora apostolskiego łacińskiego Patriarchatu Jerozolimy, J.E. Pierbattisty Pizzaballi, o czas modlitwy o pokój w Ziemi Świętej.

Tym samym Prezydium CCEE, dając wyraz przekonaniu, że pokój i życie ludzkie są dobrami niepodważalnymi oraz ponad wszelkimi interesami narodowymi i międzynarodowymi, zaprasza wspólnoty i pojedyncze osoby, również w Europie, do włączenia się w modlitwę Kościoła jerozolimskiego przez medytację oraz modlitwę o pokój i w obronie życia ludzkiego za wszelką cenę, w sobotę 19 maja, w przededniu Zesłania Ducha Świętego.

Kard. Angelo Bagnasco
Arcybiskup Genui i Przewodniczący CCEE

Kard. Vincent Nichols
Arcybiskup Westminster i Wiceprzewodniczący CCEE

Abp Stanisław Gądecki
Arcybiskup Poznania i Wiceprzewodniczący CCEE

16 maja 2018 r.

**Przesłanie bp. Józefa Guzdeka, Biskupa Polowego Wojska Polskiego,
z okazji 74. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego (29.07.2018)**

74. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego jest dla nas okazją do modlitwy za poległych i zmarłych powstańców, do refleksji na temat tego wydarzenia oraz okazania wdzięczności żyjącym uczestnikom narodowego zrywu.

W nadziei na uwolnienie Stolicy od wroga, odzyskanie niepodległości, możliwość decydowania o przyszłości Ojczyzny, powstańcy ofiarowali swoje zdrowie i życie. Przez 63 dni osamotnieni, pozbawieni należytej pomocy sojuszników, heroicznie walczyli o Warszawę. Wielu powstańców zginęło z bronią w ręku. Tych, którzy przeżyli, spotkały cierpienia i szykany, a nawet więzienia w powojennej Polsce.

Powstańcy warszawscy są dla nas przykładem poświęcenia i ofiarności, a także wytrwałości w dążeniu do celu. Ich postawa inspirowała kolejne pokolenia do zmagania o pełną wolność Ojczyzny. Dopiero po solidarnościowym zrywie doczekali się realizacji swoich marzeń.

W godzinie wybuchu powstania, 1 sierpnia o godz. 17.00, odezwą się dzwony katedry polowej oraz wszystkich kościołów garnizonowych. Niech ich dźwięk zachęci do refleksji i modlitwy w intencji powstańców oraz mieszkańców Warszawy, którzy zginęli w 1944 r. Niech głos tych dzwonów wywoła odpowiedź w naszych sercach, pobudzając do jeszcze większej miłości Ojczyzny.

+ *Józef Guzdek*
Biskup Polowy Wojska Polskiego

Warszawa, 29 lipca 2018 r.

Komunikat ze spotkania Biskupów Europy Wschodniej i Środkowej (8.09.2018)

Przedstawiciele episkopatów Słowacji, Czech, Polski, Węgier, Chorwacji, Ukrainy, Słowenii, Bośni i Hercegowiny, Międzynarodowej Konferencji św. Cyryla i Metodego wraz z Prezydencją CCEE zebrali się w Bratysławie 6 i 7 września 2018. Uczestnicy spotkania, w obecności nuncjusza apostolskiego na Słowacji, odprawili Mszę Świętą w katedrze św. Marcina pod przewodnictwem kard. Angelo Bagnasco, przewodniczącego CCEE.

Celem pogłębienia różnych kwestii dotyczących misji Kościoła w obecnych uwarunkowaniach kulturowych i społecznych Europy Środkowej i Wschodniej, omówiono następujące problemy.

W minionych latach diecezje tego regionu przeprowadziły różne działania – takie jak zbiórka zorganizowana w 2017 r. na rzecz ofiar wojen na Bliskim Wschodzie – i przyczyniają się do odbudowy domów, szpitali, szkół i całych wiosek, aby umożliwić powrót uchodźców do swoich ojczyzn. Organy Kościoła katolickiego udzieliły również cennej pomocy uchodźcom i migrantom przekraczającym terytorium swoich krajów.

Kraje Europy Środkowej i Wschodniej zostały negatywnie dotknięte exodusem ludzi młodych. Nie można ignorować faktu, że główną przyczyną tego zjawiska jest to, że w ciągu ostatnich trzydziestu lat kraje Europy Środkowej i Wschodniej, pomimo swej przynależności do świata zachodniego, nie zostały jeszcze zintegrowane jako równi partnerzy – a różnice w średnich zarobkach między krajami Europejskiego Zachodu a krajami Europy Środkowej i Wschodniej są nadal ogromne. Konieczne będzie zatem znalezienie innego sposobu integracji tych krajów ze światem zachodnim: sposobu, który zapewni równą godność tych krajów i ich obywateli.

Biskupi zwracają się także do rządów swoich państw, prosząc je o poświęcenie większej uwagi reformie edukacji, a także młodym ludziom, którzy często opuszczają swój kraj z powodu złych warunków społecznych, szukając pracy za granicą, gdzie mogą znaleźć lepsze warunki socjalne dla małżeństwa i rodziny. Biskupi mają nadzieję, że najbliższy Synod Biskupów na temat młodzieży i duszpasterstwa powołań przyniesie wiele pożytecznych impulsów dla życia Kościoła.

Spółczesność, w którym wiele osób ulega konsumpcjonizmowi, coraz częściej staje w obliczu zagrożenia bycia niesprawiedliwymi wobec tych, którzy – w duchu dzisiejszej mentalności – wydają się beużyteczni, ponieważ nie są zdolni, by produkować. Społeczeństwo nie może usuwać swoich członków tylko dlatego, że nie są w stanie zapewnić wydajności. Biskupi apelują do przedstawicieli życia publicznego o zapewnienie odpowiednich warunków dla tych, którzy zajmują się chorymi, osobami starszymi i ludźmi na obrzeżach społeczeństwa. Należy dołożyć wszelkich starań, aby umożliwić tym ludziom godne życie, pomimo ich ograniczeń, i sprawić, by społeczeństwo postrzegało ich jako równych członków. Aby poprawić wszystkie te obszary, konieczne jest jednak sprawiedliwe traktowanie krajów Europy Środkowej i Wschodniej w stosunkach gospodarczych świata zachodniego.

Europa zmieniła się diametralnie po upadku żelaznej kurtyny. Wolność odzyskana przez narody Europy Środkowej i Wschodniej jest powodem do radości. Jednocześnie biskupi zdają sobie sprawę, że wielu obywateli ich krajów doświadcza wielkiej niepewności. Kryzys migracyjny pokazał, że nie jest łatwo przezwyciężyć różnice mentalne i kulturowe istniejące między Wschodem a Zachodem. Biskupi zauważają jednak, że są zobowiązani do współpracy. Nie można być obojętnym wobec osób, które poszukując lepszej przyszłości dla siebie i swoich rodzin, znajdują się w sytuacjach zagrażających życiu lub cierpią niedostatek i głód. Musimy uczynić wszystko, aby pomóc krajom ich pochodzenia, żeby rozwiązać problemy powodujące migrację.

Biskupi są również zaniepokojeni rozprzestrzenianiem ideologii gender, kryjącej się także w dobrze znanej Konwencji Stambulskiej. Musimy uczynić wszystko, co w naszej mocy, aby pomóc Europie powrócić do jej naturalnych i chrześcijańskich korzeni. Jej instytucje, w tym sądy, powinny szanować autonomię krajów Europy Środkowej i Wschodniej w sferze kultury i etyki. Ponadnarodowe decyzje, które narzucają, niekiedy pośrednio, rozwiązania sprzeczne z konstytucjami i kulturami poszczególnych krajów, są powodem do poważnego zaniepokojenia, ponieważ

pogłębiają wyobcowanie i oddziałują przeciwko integracji. Biskupi proszą przedstawicieli rządów o odmowę ratyfikacji Protokołu Stambulskiego lub o odwołanie swego podpisu.

Kościół katolicki pragnie przyczynić się do integracji europejskiej i do załagodzenia napięć społecznych. Przywołując słowa papieża Franciszka, że „Serce Boga jest dalekie od zła, a bliskie tego, kto cierpi” (*Homilia podczas Mszy Świętej w Carpi, 2.04.2017*), biskupi modlą się za wszystkich, którzy przeżywają trudności i zawsze chcą pomagać potrzebującym.

**List pasterski abp. Stanisława Gądeckiego, Metropolity Poznańskiego
przed Zebraniem Plenarnym Rady Konferencji Episkopatów Europy w Poznaniu (9.09.2018)**

Umiłowani w Chrystusie Siostry i Bracia,
Drodzy Archidiecezjanie!

Minęło już 1050 lat od chrztu Polski w 966 r. oraz od przybycia – dwa lata później – Jordana, pierwszego biskupa w Polsce. Świętujemy ten wielki jubileusz 1050-lecia biskupstwa poznańskiego pod hasłem „Poznań. Chrystus i my”, dziękując Bogu za bezcenny dar wiary, jaki otrzymaliśmy od Niego. W najbliższych dniach w nasze dziękczynienie włączą się europejscy kardynałowie, arcybiskupi i biskupi, przewodniczący Konferencji Episkopatów wszystkich krajów Europy. Przybędą oni do Poznania, do Polski, aby uczcić stulecie odzyskania niepodległości przez nasz kraj i 1050. rocznicę ustanowienia pierwszego biskupstwa na naszych ziemiach.

1. Bóg nas zbawia

W dzisiejszej Ewangelii Jezus uzdrawia głuchoniemego, czyli człowieka, który nie jest w stanie osobiście przedstawić swojej prośby o uzdrowienie. Szczególną cechą uzdrowienia głuchoniemego jest wiara zastępcza innych ludzi. Sam chory nie jest w stanie wyrazić słowami swojej wiary. To inni ludzie, którzy go przyprowadzili, proszą Jezusa o nałożenie na niego rąk.

Uzdrowienie głuchoniemego jest uważane za symbol chrztu świętego. W tym bowiem sakramencie kapłan powtarza gest Jezusa – dotknięcie uszu i ust – i modli się: „Pan Jezus, który przywrócił słuch głuchym, a mowę niemym, niech ci udzieli łaski, abyś szybko mógł słuchać Jego słowa i wyznawać swoją wiarę” (*Chrzest dzieci*). My, ludzie ochrzczeni, chcemy być ludźmi wiary, odważnymi świadkami Chrystusa, którzy także dzisiaj mogą pomóc ludziom głuchym na słowo Boże i niezdolnym do wyrażenia swojej wiary, przyprowadzając ich – dzięki naszej wierze – na spotkanie z Chrystusem.

W sakramencie chrztu św. Bóg dotknął nas łaską wiary, a poprzez bierzmowanie Duch Święty namaścił nas swoją mocą. Podczas każdej Eucharystii Jezus otwiera nam uszy na słowa Ewangelii, zawierające orędzie o wiecznym i powszechnym Królestwie Bożym: „Królestwie prawdy i życia, Królestwie świętości i łaski, Królestwie sprawiedliwości, miłości i pokoju”.

Odczytane dziś prorocstwo Izajasza (Iz 35,4-7a) stanowi zaproszenie do budowania tego Królestwa. Do większego zaangażowania się w życie i misję Kościoła. W naszych parafiach, we wspólnotach duszpasterskich, w grupach Żywego Różańca czy na lekcjach religii – także w tym rozpoczynającym się nowym roku szkolnym – pragniemy razem z innymi doświadczać dobrodziejstw tego Królestwa, do czego zachęca nas prorok Izajasz słowami: „Odwagi, nie bójcie się!”.

2. Solidarny duch Europy

Mamy zresztą od kogo się uczyć tej odwagi w budowaniu królestwa Bożego na ziemi. Przez wielkopolską ziemię przeszedł przecież korowód świętych ludzi, którzy dokonali cudów dzięki zaangażowaniu na rzecz innych. Warto w tym miejscu przypomnieć św. Urszulę Ledóchowską,

bł. Siostrę Sancję, bł. Edmunda Bojanowskiego, ks. Aleksandra Woźnego czy kandydata na ołtarze doktora Kazimierza Hołogę.

Także dzisiaj wokół nas jest wielu ludzi ofiarnych, wolontariuszy, którzy bezinteresownie odczytali we właściwy sposób swoje chrześcijańskie powołanie, wspierając innych w trudnościach, w cierpieniu i w chorobie, stając na straży ludzkiego życia, często uzbrojeni tylko w gotowość do słuchania. Wielu z nich pomaga dzieciom i młodzieży, niektórzy spędzają wiele godzin przy łóżku chorego, niosą pomoc rodzinie, dla której choroba bliskiej osoby jest szczególnie trudnym okresem, inni podejmują dzieło wolontariatu misyjnego niosąc przesłanie Ewangelii do innych krajów. Czasami jest to pomoc wynikająca z potrzeby chwili, jak w przypadku kataklizmów i nagłych wypadków.

Właśnie tej tematyce – wolontariatu oraz solidarności między grupami społecznymi, Kościołami, państwami i między narodami – będzie poświęcone Zebranie Plenarne Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE), które odbędzie się w Poznaniu pod hasłem „Solidarny duch Europy”. Obrady będą poświęcone roli solidarności w kształtowaniu sumień i społeczeństw, zwłaszcza w stosunkach międzypokoleniowych – z socjologicznego, politycznego i ekonomicznego punktu widzenia. Następnie temat zostanie rozpatrzony w bardziej eklezyjalnej perspektywie. Biskupi omówią temat solidarności Kościoła – czyli chrześcijańskiej miłości – w Europie: poczynając od jej istotnej roli w życiu wiernych do jej wkładu w dzieło nowej ewangelizacji młodych ludzi.

CCEE (łac. *Consilium Conferentiarum Episcoporum Europae*) to rada zrzeszająca narodowe konferencje episkopatów krajów europejskich. W jej skład wchodzi trzydziestu trzech przewodniczących episkopatów krajów europejskich – od Portugalii po Białoruś, od Anglii po Malte, oraz biskupi będący jedynymi katolickimi ordynariuszami w swoich krajach: arcybiskupi Luksemburga, Monako, biskup Kiszyniowa, eparcha mukaczewski i administrator apostolski Estonii. Wszyscy razem reprezentujemy czterdzieści pięć krajów na kontynencie europejskim, czyli więcej niż liczy sobie Unia Europejska. Do tej grupy dochodzą biskupi z Turcji, biskup obrządku maronickiego z Cypru oraz administrator apostolski patriarchy Jerozolimy. Ostatnie spotkania plenarne CCEE odbyły się w Ziemi Świętej (2015), w Księżstwie Monako (2016) i w Mińsku (2017).

Można powiedzieć, że w dniach od 13 do 16 września Poznań stanie się stolicą chrześcijańskiej Europy, w której pragniemy oddychać duchem solidarności; solidarności wyrastającej z ducha Ewangelii. Jest to działanie wymagające podobnej odwagi, jaka charakteryzowała biskupa Jordana, gdy jako cudzoziemiec przybył do naszego kraju. Aby podkreślić wagę wydarzenia, do Poznania przybędzie także w tych dniach Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda.

Drodzy Archidiecezjanie!

Pragnę dzisiaj zaprosić Was wszystkich do uczestnictwa w tym ważnym, historycznym momencie. Zapraszam z całego serca do uczestnictwa w liturgicznych celebracjach:

- Mszę Świętą inaugurującą obrady odprawimy w bazylice kolegiackiej – w poznańskiej farze (ul. Gołębia 1) w czwartek, dnia 13 września o godz. 18.30. Na liturgię zapraszam w szczególności wszystkich wolontariuszy, wśród nich lekarzy, pielęgniarki, osoby pomagające w hospicjach i ogrzewalniach, osoby zaangażowane w działalność parafialnych i szkolnych kół Caritas, wolontariat misyjny;
- wszystkie osoby życia konsekrowanego zgromadzą się na uroczystych nieszporach w katedrze na Ostrowie Tumskim w piątek, w święto Podwyższenia Krzyża Świętego – dnia 14 września – o godz. 17.45;
- nadzwyczajni szafarze Komunii Świętej, katecheci i katechiści spotkają się w katedrze w sobotę 15 września o godz. 19.00;
- natomiast wszystkich Drogich Diecezjan i Gości zapraszam do katedry poznańskiej na Mszę Świętą kończącą obrady Rady Konferencji Episkopatów Europy – w niedzielę 16 września o godz. 10.00. Będzie to okazja do uzyskania jubileuszowego odpustu i świątecznego spotkania w duchu solidarności chrześcijańskiej Europy.

Wszystkim umiłowanym Archidiecezjanom z serca błogosławie

+ *Stanisław Gądecki*
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski
Wiceprzewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy

Poznań, 9 września 2018 r.

**Komunikat Zebrania Plenarnego Rady Konferencji Episkopatów Europy w Poznaniu
(17.09.2018)**

1. Jako Biskupi Rady Konferencji Episkopatów Europy zebrani na Zgromadzeniu Plenarnym w Poznaniu, obradujący na temat ducha solidarności w Europie, pragniemy przede wszystkim wyrazić naszą bliskość wobec Ojca Świętego Franciszka, zapewniając o naszej modlitwie, dziękując mu za cenne przesłanie, które skierował do naszego zgromadzenia oraz za zwołanie na luty 2019 r. Przewodniczących Konferencji z całego świata, aby podjąć wspólną refleksję nad nadużyciami wobec nieletnich. W swoim przesłaniu Papież zachęca nas do umocnienia więzi komunikacji i komunii między Kościołami europejskimi, zwracając szczególną uwagę na nowe pokolenia. Naszą głęboką wdzięcznością obejmujemy archidiecezję poznańską i jej Arcybiskupa Stanisława Gądeckiego, dziękując za to, że w najlepszy możliwy sposób zadbali o przebieg naszego dorocznego zgromadzenia plenarnego. To, że odbyło się ono w Poznaniu, wskazuje na odnowione zaangażowanie na rzecz promowania ludzkiej i chrześcijańskiej wartości, jaką jest solidarność. Europa bowiem, po tym jak była tragiczną sceną dwóch wojen światowych, musi rozwijać ducha wzajemnego zrozumienia i współpracy, oddychając swymi dwoma chrześcijańskimi płucami – wschodnim i zachodnim – dobrym powietrzem solidarności.
2. Nasza misja Pasterzy wiedzie nas do ludzi, a nasze serca przyjmują krzyk wielu cierpień fizycznych i moralnych, tych bliskich, jak i tych dalekich. Wszystko odbija się w nas głębokim echem, czasem radości, a czasem również bólu. Pośród wielu tematów zwróciliśmy naszą uwagę na kwestię solidarności. Zatrzymaliśmy się nad tematem wolontariatu, którego strukturę zilustrował nam ks. dr Wojciech Sadłoń, któremu z serca dziękujemy. Wolontariat porusza miliony chrześcijan w Europie i prezentuje się jako zjawisko rozległe i powszechne, będące w stanie dotrzeć ze szczególnym dynamizmem dobroczynności do tak wielu ubogich i żyjących na marginesie, którzy są obecni w naszych dostatnich społeczeństwach. Chodzi o bardzo żywą gałąź naszych Kościołów, które poprzez chrześcijan zaangażowanych w wolontariat są w stanie być jak dobry Samarytanin z przypowieści ewangelicznej. Wobec chrześcijan zaangażowanych w wolontariat – począwszy od tego zorganizowanego i ujętego w struktury, aż po ten spontaniczny i okazjonalny – pragniemy wyrazić naszą bliskość, nasze dodające otuchy wsparcie, naszą wdzięczność.
3. Pragniemy, aby konieczna formacja była głębsza i bardziej organiczna, bo takie są dzisiaj wymogi, począwszy od formacji duchowej jako przynależności do Chrystusa Pana: im bardziej karmimy się Jego słowem i sakramentami, tym bardziej rozwija się potrzeba dobroczynnego działania i jakości świadectwa. Jesteśmy głęboko przekonani, że doświadczenie wiary i służba miłosierdzia muszą być ze sobą ściśle powiązane dla dobra wszystkich i dla dobra stworzenia. Będąc świadomymi, że jest to droga do wyjścia naprzeciw tak wielu braciom i siostram, którzy są w potrzebie, ale również do ożywienia naszej aktywności duszpasterskiej i do ewangelizowania, jak pisze Papież Franciszek w *Evangelii gaudium*, także środowisk nowego ubóstwa: brak poszanowania dla życia, rozbicie rodziny, narzucanie kultury gender, ograniczanie wolności, także tej religijnej, migranci i uchodźcy. Wpisuje się w to także temat dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego oraz dialogu obywatelskiego – tak koniecznych w tym delikatnym czasie, jaki przeżywa nasz kontynent z powodu rosnących w nim napięć. Także na tym froncie chrze-

- ścianianie zaangażowani w wolontariat mogą pielęgnować istotne wspólne działania w ramach odnowionej solidarności na rzecz sprawiedliwości, pokoju i zasady pomocniczości.
4. Solidarność jest odbiciem miłości trynitarniej: każdy człowiek pochodzi bowiem z łona Trójcy Świętej i nosi jej obraz, który nadaje mu nieporównywalną i nienaruszalną godność. Jako Kościół jesteśmy wezwani do ciągłego nawracania się na miłość trynitarną, aby przeżywać solidarność i służbę przede wszystkim jako wymianę darów duchowych właściwych tradycjom chrześcijańskim i katolickim kontynentu. W tym punkcie, korzystając z tego, co pojawiło się w czasie obrad naszego gremium, winny zostać wypracowane dalsze drogi współpracy między Kościołami.
  5. Biskupi rozmawiali również o zjawisku migracji w świetle zróżnicowanych sytuacji oraz wyborów poszczególnych rządów oraz w świetle Ewangelii. Nie jesteśmy ekspertami od geopolityki, ale jako Pasterze jesteśmy razem z naszymi wspólnotami w każdych okolicznościach. Podkreślamy wielką złożoność tego zjawiska, ale stwierdzamy za Ojcem Świętym Franciszkiem, że solidarność jest właściwą i niezbywalną drogą stawiania czoła problemom narodowym, międzynarodowym i światowym. Składa się na nią przyjęcie, integracja oraz każda możliwa forma. Kultura indywidualistyczna, która zdaje się przeważać jako „jedyna myśl”, prowadzi do wizji „ekonomistycznej”, w której solidarność nie ma domu, najsłabszych postrzega się jako ciężar, a imigrantów jako obcych.

Prośmy Matkę Bożą Bolesną, której wspomnienie obchodziliśmy w czasie tego Zgromadzenia, o łaskę ochrony kontynentu europejskiego oraz o to by swą macierzyńską opieką podtrzymała nasze postanowienia.

Poznań, 17 września 2018 r.

**List abp. Marka Jędraszewskiego, Metropolity Krakowskiego do diecezjan
z okazji obchodów 40. rocznicy wyboru kard. Karola Wojtyły na papieża (24.09.2018)**

Kraków, 24 września 2018 r.

Umiłowani Archidiecezjanie!

Dzisiejsze pierwsze czytanie z Księgi Liczb wprowadza nas w tajemnicę ducha proroctwa, który został przekazany przez Boga Mojżeszowi i siedemdziesięciu starszym Izraela. Duch ten sprawił, że w imieniu Pana wobec całego ludu zaczęli oni głosić wielkie dzieła Boże. Jakże wymowne są słowa Mojżesza w odniesieniu do tych, którzy z woli Boga wpadli w prorockie uniesienie: „Oby tak cały lud Pana prorokował, oby mu dał Pan swego ducha!” (Lb 11,29).

Ten sam Duch ogarnął także zgromadzenie kardynałów, którzy na konklawe w Kaplicy Sykstyńskiej dokonali wyboru kard. Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową w Rzymie. Dzień ten stał się niezwykle ważnym momentem w najnowszej historii Kościoła, naszego narodu i całego świata.

Habemus Papam! – „Mamy papieża!”. Wielu z nas pamięta tę wieczorną chwilę 16 października 1978 r., kiedy cały świat usłyszał radosną nowinę o wyborze krakowskiego kardynała na Pasterza Kościoła powszechnego. Dla nas wszystkich niezapomniany pozostał widok Papieża Polaka, który – przybyły „z dalekiego kraju” – w geście otwartych ramion przywitał rzesze ludzi zebranych na placu św. Piotra na Watykanie.

Nowo wybrany papież przyjął imię Jana Pawła II. W ten sposób chciał wskazać na to, że pragnął być kontynuatorem dziedzictwa i wyzwań podjętych przez jego wielkich poprzedników – bł. Pawła VI i św. Jana XXIII, którzy z pełnym zawierzeniem Bożej opatrzności podjęli wielkie dzieło Soboru Watykańskiego II i odważnie prowadzili dialog Kościoła ze światem.

Dla ówczesnego świata, na mocy układów jałtańskich z 1945 r. podzielonego na dwie strefy wpływów, których symbolem stała się słynna „żelazna kurtyna”, otworzyła się wtedy perspektywa nowych szans i możliwości. Jan Paweł II od pierwszych chwil swego pontyfikatu ukazał się światu jako dobry pasterz, człowiek konkretny, mocny, zdecydowany, a jednocześnie otwarty i przepełnio-

ny Bożym duchem, który jako wielki prorok Kościoła chciał nieść dobrą nowinę o miłości Chrystusa do całego świata. Z kolei świat po dziś dzień pamięta jego słowa z dnia 22 października 1978 r., kiedy to podczas Mszy Świętej inaugurującej jego pontyfikat wołał: „Nie bójcie się! Otwórzcie, otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi. Dla Jego zbawczej władzy otwórzcie granice państw, systemów ekonomicznych i politycznych, szerokie dziedziny kultury, cywilizacji, rozwoju! Nie bójcie się! Chrystus wie, co nosi w swoim wnętrzu człowiek. On jeden to wie!”.

Dla naszego polskiego narodu, przygniecione go ciężarem komunizmu, rozblęsnęło wtedy światło nadziei. Papież Polak niósł z sobą nadzieję na wyrwanie się z systemu nienawiści i niesprawiedliwości, z ograniczeń wolności osobistej, społecznej i narodowej, z braku wolności słowa. Widziano w nim spełnienie się zapowiedzi Juliusza Słowackiego o Słowiańskim Papieżu, który przyczyni się do tak koniecznych zmian w strukturach społecznych i politycznych, przez co możliwy będzie osobisty rozwój każdego człowieka.

„Nie bójcie się! Otwórzcie, otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi!”. To wołanie sprzed czterdziestu lat rozbrzmiewa dzisiaj w naszych sercach, niosąc, podobnie jak wówczas, światło nadziei dla nas, którzy zbliżamy się do upamiętnienia i uczczenia tej wielkiej rocznicy wyboru kard. Karola Wojtyły na papieża. To wołanie nabiera szczególnej wagi dziś, kiedy tak bardzo zachwiane zostały kryteria i normy tożsamości. Kim jesteśmy jako poszczególni ludzie i jako naród? Do kogo i do czego możemy i powinniśmy się odwoływać? Wielu ludzi z trudem znajduje odpowiedź na te pytania. Świat współczesny, przez swoją coraz większą złożoność i ciągle rosnące tempo zmian, jeszcze bardziej pogłębia nękającą ludzi dezorientację i niepewność. Tymczasem człowiek o zachwianym poczuciu tożsamości jest człowiekiem duchowo osłabionym i zagubionym w labiryncie współczesnego świata post-prawdy i pseudowartości. Papieskie wołanie: „Nie bójcie się! Nie lękajcie się!” wzywa nas do tego, abyśmy na nowo przemyśleli świat, w którym żyjemy, i odnaleźli właściwe dla siebie – jako ludzi wierzących – w nim miejsce.

W homilii inauguracyjnej swój pontyfikat Jan Paweł II wypowiedział znamienne słowa: „Dzisiaj często człowiek nie wie, co kryje się w jego wnętrzu, w głębokości jego duszy i serca. Tak często niepewny sensu życia na tej ziemi i ogarnięty zwątpieniem, które zamienia się w rozpacz. Pozwólcie więc, proszę was, błagam was z pokorą i zaufaniem! Pozwólcie Chrystusowi mówić do człowieka! On jeden ma słowa życia, tak, życia wiecznego”. Tym samym Ojciec Święty chciał nam uzmysłowić, że nasze pragnienia szczęścia i autentycznej wolności możemy w pełni zrealizować dopiero w chwili, gdy z wiarą przyjdziemy do Jezusa Chrystusa, który zmartwychwstał, pokonując grzech, śmierć i szatana. Na tym polega głoszona przez Niego Dobra Nowina. Życie ludzkie ma swój sens i cel! Nie jesteśmy dziećmi ślepego przypadku, ale owocami Bożego planu miłości.

Obecnie wielu komentatorów próbuje analizować pontyfikat Jana Pawła II poprzez to, co zrobił, a pomija to, w jaki sposób był obecny w świecie i dla świata. Tymczasem „bycie”, „obecność” są słowami kluczami do zrozumienia fenomenu tego Papieża. Czym była więc ta obecność Jana Pawła II wśród nas? Czy możemy ją zrozumieć dopiero teraz, gdy jej nam coraz bardziej brakuje? Czy możemy ją dzisiaj dla siebie odnaleźć i nią się budować?

Nie ulega żadnej wątpliwości: Jan Paweł II był z nami i był dla nas. Był w szczęściu i w nieszczęściu, w zdrowiu i w chorobie, wreszcie w umieraniu i samej śmierci, która mocą łaski Chrystusa stała się dla niego bramą prowadzącą do domu Ojca. Dziś świętość Ojca Świętego Jana Pawła II jest jego ciągłą obecnością pośród nas.

Wielu z nas, jego rodaków, zdaje sobie sprawę z ogromu długu wdzięczności, jaki mamy wobec jego osoby. Dlatego teraz, gdy przygotowujemy się do obchodów czterdziestej rocznicy wyboru kard. Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową, potrzebny jest wysiłek odczytania na nowo tego, co w dialogu Papieża z Polakami stanowiło jego odpowiedź na nasze zarówno osobiste, jak i narodowe lęki i niepokoje, a także nadzieje i wysiłki.

Wierność wobec nauczania Ojca Świętego Jana Pawła Wielkiego nie może jednak oznaczać bezrefleksyjnego powtarzania cytatów z jego tak licznych dokumentów, homilii i przemówień. Chodzi przede wszystkim o to, aby na nowo odczytać świat wartości, którymi Jan Paweł II żył na co dzień. Chodzi o to, aby odkryć go jako człowieka wielkiej modlitwy. Aby przejąć się jego wraz-

liwością na los drugiego człowieka, zwłaszcza zagubionego, biednego, cierpiącego, potrzebującego solidarnej pomocy. Aby dać się zauroczyć jego miłością do Kościoła i do Polski.

Drogie Siostry i Bracia! Tegoroczne obchody czterdziestej rocznicy pamiętnego konklawe będą dla nas wszystkich okazją do złożenia hołdu naszemu Wielkiemu Świętemu, który swoim wstawiennictwem jest i działa pośród nas. Centralnym miejscem jego obecności w naszej archidiecezji i w naszej Ojczyźnie jest sanktuarium Jana Pawła II na Białych Morzach w Krakowie. W czasie drugiej wojny światowej na tym miejscu Karol Wojtyła ciężko pracował jako robotnik w fabryce Solvay. To tutaj także dojrzała w nim decyzja, aby pozytywnie odpowiedzieć Bogu na głos powołania do życia w kapłaństwie. W ostatnich latach to miejsce zostało upamiętnione piękną świątynią, wzniesioną ku jego pamięci i czci. Dzisiaj staje się ono przestrzenią głębokiej refleksji i żarliwej modlitwy dla wszystkich przybywających tam pielgrzymów.

Serdecznie was zapraszam do pielgrzymowania do sanktuarium Jana Pawła II. Zapraszam Was, aby w tym sanktuarium doświadczyć łaski Bożego miłosierdzia i umocnienia w cierpieniu i chorobie. Aby w osobie św. Jana Pawła II odnaleźć dla siebie wzór pięknego, szlachetnego i pobożnego życia, całkowicie oddanego Bogu, Kościołowi i Ojczyźnie. Aby dzięki jego wstawiennictwu u Boga odnaleźć dla siebie siłę nadziei.

Obchody czterdziestolecia wyboru kard. Karola Wojtyły na pasterza Kościoła powszechnego będą trwały w sanktuarium Na Białych Morzach w Krakowie od 16 do 22 października tego roku. Niech każdy z was, drodzy siostry i bracia, czuje się zaproszony do wzięcia udziału w tych uroczystościach. Stosowne zaproszenia zostały już rozesłane do waszych dekanatów, parafii i wspólnot, do przedstawicieli poszczególnych stanów i grup. Proszę was, odpowiedzcie wielkodusznie na te zaproszenia poprzez waszą obecność w naszym wspólnym dziękczynnym *Te Deum* za tę łaskę, jaką dla Kościoła, dla Polski i całego świata stał się pontyfikat św. Jana Pawła Wielkiego.

Na czas przygotowań i przeżywania tej wielkiej rocznicy z serca wam błogosławię

+ Marek Jędraszewski
Arcybiskup Metropolita Krakowski

Przesłanie Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej (30.09.2018)

Dom im. św. Jacka na Korsyce, 30.09.2018 r.

W dniach od 28 do 30 września obradowała Polska Rada Duszpasterska Europy Zachodniej. Skupia ona kilkadziesiąt osób, duchownych, siostry zakonne i osoby świeckie, zaangażowanych w duszpasterstwo polskojęzyczne w Europie. Przewodniczącym PRDEZ jest Delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej – bp Wiesław Lechowicz.

Miejscem tegorocznego spotkania był dom św. Jacka na Korsyce, należący do Polskiej Misji Katolickiej we Francji. Tematem obrad było duszpasterstwo młodzieży w środowiskach polonijnych.

W trakcie obrad dzieliliśmy się doświadczeniami i inicjatywami podejmowanymi dla młodych w poszczególnych krajach. Podsumowaliśmy też ankietę przeprowadzoną w ostatnich miesiącach wśród młodzieży polonijnej i ich duszpasterzy. Wynika z niej, że młodzi opierają swą wiarę na osobistym doświadczeniu Boga, a także na świadectwie rodziców i duszpasterzy. Szukają kontaktu ze wspólnotą Kościoła, jeśli odnajdują w niej odpowiedź na własne oczekiwania i zapotrzebowania. Domagają się od Kościoła nauczania prawdy oraz mądrego głoszenia słowa Bożego. Cenią sobie możliwość wspólnej modlitwy, adoracji Jezusa obecnego w Najświętszym Sakramencie i korzystania z sakramentu pokuty i pojednania. Oczekują od duchownych wiarygodności i otwartości dla nich.

Zwracamy się zatem z apelem do wszystkich mających wpływ na kształt duszpasterstwa polonijnego, byście w miarę możliwości odpowiadali na potrzeby młodych, pozwalając im w coraz większym stopniu brać odpowiedzialność za Kościół i głoszenie Ewangelii poprzez zaangażowanie w duszpasterskich ośrodkach polonijnych. Zachęcamy was, młodych, byście w projektowaniu wa-

szej przyszłości uwzględniali propozycję życia, z jaką przychodzi do was Jezus i jaką wam przedstawia we wspólnocie Kościoła. Otaczamy was modlitwą, byście w świecie promującym inne style życia, wybrali ten zaproponowany przez Jezusa. Apelujemy do rodziców, byście w trosce o wychowanie dzieci nie zapominali o odpowiedzialności za ich religijne wychowanie i za przygotowanie ich do opowiedzenia się po stronie Jezusa, Ewangelii i Kościoła.

Nasze obrady przebiegały w roku 40. rocznicy wyboru na Stolicę Apostolską Jana Pawła II, który otaczał młodzież. szczególną miłością. Dlatego jego wstawiennictwu polecamy wielkie dzieło duszpasterstwa wśród polonijnej młodzieży oraz rozpoczynającego się wkrótce Synodu Biskupów poświęconego duszpasterstwu młodych.

W roku 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę dziękujemy Bożej opatrności za dar wolności naszej Ojczyzny. Polecamy Bożemu miłosierdziu wszystkich zmarłych, przedstawicieli polskiej emigracji, którzy przyczynili się do odzyskania niepodległości, i tych, którzy na przestrzeni minionych lat walczyli o zachowanie czy ponowne odzyskanie wolności. Jesteśmy przekonani, że w dalszym ciągu Kościół w środowiskach polonijnych będzie ostoją nie tylko wiary, ale i polskości. Pragniemy kierować się na co dzień przekonaniem, jakie wyraziła, zwana matką polskiej niepodległości, św. Urszula Ledóchowska: „Miłość Kościoła i miłość Ojczyzny łączą się w jedną żarliwą miłość. Dwa te uczucia wspierają się nawzajem, jedno jest siłą drugiego – kochamy Ojczyznę, bo takie jest przykazanie Kościoła, kochamy Kościół, bo jest podwaliną i rękojmnią naszego życia narodowego”.

Uczestnicy obrad Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej

Przesłanie Kościołów w 100. rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę (10.11.2018)

*Jeżeli PAN domu nie zbuduje,
to na próżno się trudzą ci, którzy go wznoszą.
Jeżeli PAN nie będzie strzegł miasta,
to na próżno czuwa strażnik.
(Psalm 127,1)*

Kościół chrześcijański w Polsce obchodzi razem z całą Wspólnotą Narodową stulecie odzyskania niepodległości, wyrażając wdzięczność Bogu za ukochaną Ojczyznę. Możliwość wspólnego świętowania tej doniosłej rocznicy w niepodległym kraju odbieramy jako szczególne Boże błogosławieństwo.

Zerwanie kajdan niewoli w 1918 r. zostało okupione ofiarą naszych rodaków walczących podczas powstań narodowych i na wszystkich frontach pierwszej wojny światowej, a także zaangażowanych w działalność konspiracyjną. Ponieważ nie cieszyli się oni długo darem wolności, taką samą postawę przyjęli mieszkańcy polskiej ziemi również podczas drugiej wojny światowej oraz w okresie powojennym. Nasi bohaterowie mieli własne przekonania polityczne i nie zawsze zgodne wizje Polski. Wywodzili się z różnych Kościołów i religii.

Łączyła ich jednak miłość do Ojczyzny, pielęgnowana w domach rodzinnych i w parafiach, oraz bezcenne dziedzictwo praojców. Jego integralną częścią jest postawa otwartości, tolerancji wobec dobra i solidarności, z których zasłynęła Rzeczpospolita w czasach swojego największego rozkwitu. Do tych wartości powinniśmy stale wracać. Jest to niezbędne szczególnie teraz, gdy na skutek zachodzących w ostatnich dziesięcioleciach przemian cywilizacyjnych i procesów społecznych, nasza ziemia staje się dla wielu ojczyzną z wyboru.

Polska jest wartością ponad podziałami. Dlatego zachęcamy wszystkich, niezależnie od przekonań religijnych i politycznych, bez względu na pozycję społeczną i pochodzenie, do wspólnego wysiłku dla jej dobra.

Patrząc w przyszłość, jesteśmy z jednej strony przejęci troską o Polskę, z drugiej zaś pełni ufności w Boże prowadzenie. Dlatego nasza modlitwa jest prośbą, aby Bóg zachowywał Ojczyznę w pokoju i

- błogosławił wszystkim rodzinom,
- czuwał nad dziećmi i młodzieżą; niech wzrastają w duchu ewangelicznych wartości i rozwijają swoje talenty,
- powoływał w naszych Kościołach autentycznych świadków Chrystusa,
- obdarzał mądrością rządzących na każdym szczeblu władzy, aby wiernie wypełniali misję publiczną,
- wzmacniał więzy miłości, braterstwa i szacunku pomiędzy wszystkimi żyjącymi w naszym kraju.

Wszechmogący Boże, błogosław naszej Ojczyźnie!

W imieniu Kościołów zrzeszonych w Polskiej Radzie Ekumenicznej i Konferencji Episkopatu Polski

prezbiter Mateusz Wichary

Przewodniczący Rady Kościoła Chrześcijan Baptystów w RP

bp Jerzy Samiec

Biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP

bp Andrzej Malicki

Superintendent Naczelny Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP

bp Marek Izdebski

Biskup Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w RP

bp Wiktor Wysoczański

Biskup Kościoła Polskokatolickiego w RP

bp Marek M. Karol Babi

Biskup Naczelny Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w RP

Metropolita Sawa

Prawosławny Metropolita Warszawski i Całej Polski

abp Stanisław Gądecki

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

10 listopada 2018 r.

Komunikat z posiedzenia Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu RP i Konferencji Episkopatu Polski (11.12.2018)

We wtorek 11 grudnia obradowała Komisja Wspólna Przedstawicieli Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Konferencji Episkopatu Polski.

Posiedzenie zorganizowane zostało w siedzibie Konferencji Episkopatu Polski. Pracom komisji współprzewodniczyli: ze strony rządowej – Joachim Brudziński, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, a ze strony kościelnej – abp Sławoj Leszek Głódź, Metropolita Gdański.

Podczas obrad poruszono aspekt współpracy w zakresie ochrony danych osobowych. Konferencja Episkopatu Polski przyjęła 13 marca br. dekret ogólny w sprawie ochrony danych osobowych w Kościele katolickim. Celem jego publikacji było uaktualnienie i dostosowanie dotychczas istniejących w Kościele zasad ochrony danych osób fizycznych w związku z przetwarzaniem ich danych osobowych do RODO. Dekret ustanowił również instytucję Kościelnego Inspektora Ochrony Danych. Ponadto w trakcie prac legislacyjnych podejmowanych przez Ministerstwo Cyfryzacji w związku z wdrażaniem RODO zorganizowanych zostało szereg spotkań z przedstawicielami Konferencji Episkopatu Polski. Ich efektem było wypracowanie przepisów krajowych, które w peł-

ni respektują brzmienie RODO oraz powołanego dekretu w zakresie autonomiczności systemu ochrony danych osobowych w tym zakresie obowiązującego w Kościele katolickim.

W trakcie posiedzenia poruszone zostały zagadnienia dotyczące edukacji, w tym kwestie dotyczące wyboru przedmiotu religii lub etyki.

Uczestnicy dyskutowali o sprawach ochrony życia człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci.

Przedstawiciele komisji zajmowali się również kwestią ochrony dzieci i młodzieży przed nadużyciami seksualnymi w Kościele i w społeczeństwie.

W posiedzeniu Komisji Wspólnej wzięli udział:

Ze strony Rządu Rzeczypospolitej Polskiej: Joachim Brudziński, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Współprzewodniczący Komisji Wspólnej Przedstawicielei Rządu RP i KEP; Elżbieta Rafalska, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, członek Komisji; Paweł Szefernaker, Sekretarz Stanu w MSWiA, członek Komisji, oraz zaproszeni: Zbigniew Ziobro, Minister Sprawiedliwości; Łukasz Szumowski, Minister Zdrowia; Marek Zagórski, Minister Cyfryzacji; Jarosław Sellin, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Maciej Kopeć, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej oraz Edyta Bielak-Jomaa, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych; Andrzej Rudlicki, Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych w MSWiA, i Małgorzata Woźniak, Dyrektor Departamentu Komunikacji Społecznej MSWiA.

Ze strony Konferencji Episkopatu Polski: abp Sławoj Leszek Głódź, Metropolita Gdański, Współprzewodniczący Komisji Wspólnej Przedstawicielei Rządu RP i KEP; kard. Kazimierz Nycz, Metropolita Warszawski, członek Komisji; abp Wojciech Polak, Metropolita Gnieźnieński, Prymas Polski, członek Komisji; abp Andrzej Dzięga, Metropolita Szczecińsko-Kamiński, członek Komisji; abp Marek Jędraszewski, Metropolita Krakowski, członek Komisji; bp Artur G. Miziński, Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski, członek Komisji oraz zaproszeni: ks. Piotr Kroczyk, Kościelny Inspektor Ochrony Danych; ks. Przemysław Drąg, Dyrektor Krajowego Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin; ks. Dariusz Konieczny, Kierownik Biura Sekretariatu KEP; s. Katarzyna Więcek, Referent Prawny Sekretariatu KEP i ks. Paweł Rytel-Andrianik, Rzecznik KEP.

Wydział Prasowy MSWiA oraz Biuro Prasowe KEP

Komunikat abp. Marka Jędraszewskiego, Metropolity Krakowskiego ws. decyzji biskupa nominata Franciszka Ślusarczyka o nieprzyjmowaniu święceń biskupich (12.12.2018)

KOMUNIKAT

Jak powszechnie wiadomo, Ojciec Święty Franciszek mianował dwóch biskupów pomocniczych naszej archidiecezji: ks. biskupa nominata Franciszka Ślusarczyka i ks. biskupa nominata Janusza Mastalskiego. Ta decyzja została opublikowana 3 grudnia br., a data święceń została wyznaczona na 5 stycznia 2019 r.

Jeden z biskupów nominatów, Franciszek Ślusarczyk, po refleksji i modlitwie zdecydował o nieprzyjmowaniu święceń biskupich i złożył na ręce Ojca Świętego dymisję z tego urzędu. W dniu dzisiejszym JE Ksiądz Arcybiskup Salvatore Pennacchio, Nuncjusz Apostolski w Polsce, zakomunikował mi ustnie, iż dymisja ks. prałata Franciszka Ślusarczyka z urzędu biskupa pomocniczego archidiecezji krakowskiej została przyjęta przez Papieża Franciszka.

Dlatego też w dniu 5 stycznia 2019 r. święcenia biskupie przyjmie tylko ks. biskup nominat Janusz Mastalski.

+ *Marek Jędraszewski*
Arcybiskup Metropolita Krakowski

Kraków, 12 grudnia 2018 r.

IV. STATYSTYKA

1. ZESTAWIENIA DOTYCZĄCE KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI (stan z dn. 31.12.2018 r.)

Diecezje, biskupi

Diecezje w Polsce¹	44
<i>w tym:</i>	
archidiecezje (metropolie)	15
diecezje	29
<i>oraz:</i>	
ordynariat dla wiernych obrz. wschodniego ²	1
prałatura <i>Opus Dei</i>	1

¹ *pozbawionych ordynariusza własnego obrządku*

Biskupi w Polsce	153
<i>w tym:</i>	
biskupi diecezjalni	44
biskupi pomocniczy	52
biskupi tytularni	1
biskupi seniorzy	56
kardynałowie	3
arcybiskupi	32
biskupi	118

Personalia

Zmiany na urządach biskupich	0
Biskupi nowo mianowani	3
Przeszli na emeryturę	0
Biskupi zmarli	3

Nowi biskupi

27.02.2018:

Ks. JANUSZ OSTROWSKI, dotychczasowy zastępca wikariusza sądowego archidiecezji warmińskiej, mianowany biskupem pomocniczym archidiecezji warmińskiej.

13.06.2018:

Ks. GRZEGORZ OLSZOWSKI, dotychczasowy proboszcz parafii św. Antoniego w Rybniku, mianowany biskupem pomocniczym archidiecezji katowickiej.

3.12.2018:

Ks. JANUSZ MASTALSKI, dotychczasowy profesor UPJPII w Krakowie i rektor Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej, mianowany biskupem pomocniczym archidiecezji krakowskiej.

Biskupi zmarli

28.08.2018:

ABP SZCZEPAN WESOŁY, biskup pomocniczy senior archidiecezji gnieźnieńskiej, wieloletni delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, zmarł 28 sierpnia w Rzymie. Miał 92 lata.

21.12.2018:

BP GERARD BERNACKI, biskup pomocniczy senior archidiecezji katowickiej, zmarł 21 grudnia w Prudniku. Miał 76 lat.

27.12.2018:

BP TADEUSZ PIERONEK, biskup tytularny Cufrody, sekretarz generalny Konferencji Episkopatu Polski w latach 1993-1998, zmarł 27 grudnia w Krakowie. Miał 84 lata.

2. STATYSTYKA DUSZPASTERSTWA KOŚCIOŁA I RELIGIJNOŚCI KATOLIKÓW W POLSCE

Wyniki badań prowadzonych przez Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC w 2018 r.

PARAFIE

Tab. 1. Liczba parafii w 2017 r. według diecezji

Diecezja	Parafie ogółem	Parafie diecezjalne	Parafie zakonne
Ogółem	10392	9685	660
białostocka	115	113	2
bielsko-żywiecka	210	193	17
bydgoska	152	142	10
częstochowska	311	298	13
drohiczyczyńska	98	95	3
elbląska	157	137	20
ełcka	150	140	10
gdańska	198	179	19
gliwicka	156	138	18
gnieźnieńska	268	257	11
kaliska	283	266	17
katowicka	322	309	13
kielecka	304	293	11
koszalińsko-kołobrzescza	221	202	19
krakowska	448	392	56
legnicka	238	218	20
lubelska	271	264	7
łomżyńska	183	178	5
łowicka	167	157	10
łódzka	219	203	16
opolska	399	365	15
Ordynariat Polowy WP	81	78	3
pelplińska	290	276	14
płocka	249	243	6
poznańska	413	397	16
przemyska	390	364	26
radomska	301	290	11
rzeszowska	244	234	10
sandomierska	242	233	9
siedlecka	247	236	11
sosnowiecka	162	153	9
szczecińsko-kamieńska	274	234	40
świdnicka	191	173	16
tarnowska	452	435	17
toruńska	196	186	10
warmińska	262	212	26
warszawska	213	187	26
warszawsko-praska	198	182	16
włocławska	232	220	12
wrocławska	299	262	35
zamojsko-lubaczowska	187	183	4
zielonogórsko-gorzowska	270	248	22
Obrządkie wschodnie			
przemysko-warszawska	68	60	8
wrocławsko-gdańska	58	57	1
ormiańska	3	3	-

SIŁY APOSTOLSKIE

Tab. 2. Liczba księży inkardynowanych według diecezji w 2017 r.

Diecezja	Liczba księży inkardynowanych
Ogółem	24917
białostocka	415
bielsko-żywiecka	577
bydgoska	314
częstochowska	687
drohiczyńska	268
elbląska	274
ełcka	328
gdańska	567
gliwicka	369
gnieźnieńska	513
kaliska	528
katowicka	1075
kielecka	706
koszalińsko-kołobrzaska	457
krakowska	1181
legnicka	420
lubelska	920
łomżyńska	550
łowicka	344
łódzka	571
opolska	713
Ordynariat Polowy WP	52
pelplińska	581
płocka	618
poznańska	791
przemyska	980
radomska	761
rzeszowska	703
sandomierska	622
siedlecka	684
sosnowiecka	401
szczecińsko-kamieńska	508
świdnicka	376
tarnowska	1559
toruńska	412
warmińska	461
warszawska	845
Warszawsko-praska	500
wrocławska	523
wrocławska	669
zamojsko-lubaczowska	463
zielonogórsko-gorzowska	561
Obrządku wschodnie	
przemysko-warszawska	39
wrocławsko-gdańska	31
ormiańska	-

Tab. 3. Liczba księży posługujących duszpastersko w parafiach według diecezji w 2017 r.

Diecezja	Liczba duszpasterzy
Ogółem	20911
białostocka	289
bielsko-żywiecka	524
bydgoska	284
częstochowska	517
drohiczyńska	183
elbląska	265
ełcka	273
gdańska	581
gliwicka	326
gnieźnieńska	425
kaliska	468
katowicka	741
kielecka	562
koszalińsko-kołobrzeska	429
krakowska	1088
legnicka	431
lubelska	625
łomżyńska	376
łowicka	294
łódzka	513
opolska	570
Ordynariat Polowy WP	172
pelplińska	487
płocka	449
poznańska	699
przemyska	809
radomska	623
rzeszowska	589
sandomierska	488
siedlecka	482
sosnowiecka	344
szczecińsko-kamieńska	554
świdnicka	322
tarnowska	1089
toruńska	364
warmińska	423
warszawska	776
warszawsko-praska	452
włocławska	414
wrocławska	596
zamojsko-lubaczowska	350
zielonogórsko-gorzowska	528
Obrządkie wschodnie	
przemysko-warszawska	84
wrocławsko-gdańska	49
ormiańska	-

Tab. 4. Liczba alumnów diecezjalnych według diecezji w 2017 r.

Diecezja	Liczba alumnów diecezjalnych
Ogółem	2163
białostocka	34
bielsko-żywiecka	58
bydgoska	13
częstochowska	45
drohiczyńska	24
elbląska	30
ełcka	31
gdańska	52
gliwicka	46
gnieźnieńska	36
kaliska	28
katowicka	79
kielecka	62
koszalińsko-kołobrzaska	29
krakowska	92
legnicka	33
lubelska	53
łomżyńska	45
łowicka	20
łódzka	56
opolska	61
Ordynariat Polowy WP	7
pelplińska	66
płocka	31
poznańska	64
przemyska	91
radomska	57
rzeszowska	62
sandomierska	50
siedlecka	53
sosnowiecka	24
szczecińsko-kamieńska	38
świdnicka	41
tarnowska	150
toruńska	36
warmińska	34
warszawska	160
warszawsko-praska	50
wrocławska	57
wrocławska	74
zamojsko-lubaczowska	32
zielonogórsko-gorzowska	42
Obrządkie wschodnie	
przemysko-warszawska	11
wrocławsko-gdańska	6
ormiańska	-

Tab. 5. Liczba sióstr i domów żeńskich zgromadzeń zakonnych w 2017 r. *

Nazwa Zgromadzenia		Liczba sióstr	Liczba domów (wspólnot)
Lp.	Ogółem	17858	2188
1	Służebniczki NMP Starowiejskie	865	162
2	Elżbietanki	833	122
3	Miłosierdzia (Szarytki)	748	80
4	Nazaretanki	702	59
5	Felicjanki	646	78
6	Rodziny Maryi	622	70
7	Służebniczki NMP Śląskie	554	78
8	Służki NMP NP.	550	77
9	Serafitki	514	49
10	Albertynki	467	54
11	Służebniczki BDNP Dębickie	466	65
12	Urszulanki SJK	456	40
13	Salezjanki	379	43
14	Matki Bożej Miłosierdzia	354	22
15	Karmelitanki Dzieciątka Jezus	353	33
16	Sercanki	350	43
17	Józefitki	325	35
18	Dominikanki	289	34
19	Urszulanki UR	271	16
20	Opatrzności Bożej	253	29
21	Zmartwychwstanki	246	26
22	Służebniczki NMP NP Wlkp	237	33
23	Sługi Jezusa	224	21
24	Pallotyńki	220	24
25	Maryi Niepokalanej	217	27
26	Michalitki	215	27
27	Misjonarki Św.Rodziny	208	24
28	Boromeuszki - Mikołów	194	32
29	Córki Bożej Miłości CBM	188	15
30	Benedyktynki Misjonarki	185	22
31	Franciszczanki Misjonarki Maryi	185	15
32	Kanoniczki Ducha Świętego	181	17
33	Niepokalanki	181	10
34	Pasterki	167	20
35	Córki Najczystsze Serca Maryi	166	24
36	Wspólnej Pracy	166	20
37	Jadwiżanki	162	25
38	Loretanki	162	13
39	De Notre Dame	161	16
40	Pasjonistki	150	20
41	Imienia Jezus	145	20
42	Franciszczanki od Pokuty i Miłości Chrześcijańskiej	144	16
43	Honoratki	144	20
44	Służebnice Ducha Świętego	130	10
45	Boromeuszki - Trzebnica	127	14
46	Franciszczanki od Cierpiących	127	15
47	Franciszczanki Służebnice Krzyża	126	9
48	Katarzynki	126	23
49	Prezentki	119	16
50	Jezusa Miłosiernego	118	24
51	Wspólnota Niep. Matki Wielk. Zawierzenia	113	4
52	Obliczanki	112	14
53	Orionistki	111	14
54	Szensztackie	111	10

55	Córki Maryi Niepokalanej	108	18
56	Misjonarki Chrystusa Króla	105	14
57	Służebn. Matki Dobr. Pasterza (Pasterzanki)	103	16
58	Samarytanki	102	11
59	Franciszkanki Szpitalne	93	11
60	Od Aniołów	87	16
61	Najśw. Duszy Chrystusa	79	10
62	Eucharystki	78	10
63	Sacre Coeur	78	11
64	Uczennice Boskiego Mistrza	78	7
65	Betanki	77	14
66	Św. Teresy od Dz. Jezus	74	12
67	Córki św. Franciszka	73	13
68	Adoratorki	66	9
69	Westiarki Jezusa	66	10
70	Salwatorianki	65	13
71	Wspomożycielki Dusz Czyścących	64	10
72	Wspólnota Sióstr Uczennic Krzyża	64	12
73	Augustianki OSA	57	6
74	Elżbietanki - III Zakonu św. Franciszka	54	5
75	Antoninki SOS	48	7
76	Służebnice Najśw. Panny Maryi	47	9
77	Franciszkanki M.B. Nieust. Pomocy	46	6
78	Kapucynki Najśw. Serca Jezusa	44	5
79	Jadwiżanki - Wawelskie	43	9
80	Dominikanki Misjonarki	40	5
81	Magdalenki	38	5
82	Franciszkanki Rycerstwa Niepok.	37	5
83	Św. Rodziny z Bordeaux	36	7
84	Zgromadzenie "Jedność"	36	6
85	Pasjonistki św. Pawła od Krzyża	29	7
86	Antonianki Chrystusa Króla	28	3
87	Małe Siostry Jezusa	27	6
88	Bożego Serca Jezusa	25	5
89	Klawerianki	22	5
90	Niepokalanego Serca Maryi	22	5
91	Matki Bożej z Karmelu	20	4
92	Pijarki	19	3
93	Bazylianki	15	4
94	Dominikanki MB Różańcowej	15	3
95	Pocieszycielki Naśw. Serca Jezusa	14	4
96	Karmelitanki Misjonarki	13	3
97	Oblatki Serca Jezusa	13	3
98	Narodzenia Najśw. Maryi Panny	12	4
99	Służebnice Najśw. Serca Jezusa	9	3
100	Misjonarki Klaretynki Maryi Niep.	7	1
101	Karmelitanki Misjonarki Terezjanki	6	1
102	Córki św. Pawła	4	1
103	Św. Józefa z Cluny	4	1
104	Misjonarki NMP Królowej Afryki	3	1

* - dane Konferencji Wyższych Przełożonych Zakonów Żeńskich

Tab. 6. Męskie zgromadzenia zakonne oraz stowarzyszenia apostołstwa katolickiego w Polsce w 2017 r.*

Lp	Nazwa zgromadzenia	Ogółem	Kapłani	Bracia	Klerycy	Nowicjusze	Postulanci	W kraju	Za granicą
	Ogółem	11613	9130	1274	853	242	114	8497	3116
1	Franciszkanie Ofm	1273	954	176	102	24	17	1009	264
2	Salezjanie	1043	924	30	72	14	3	872	171
3	Franciszkanie Konwentualni	931	673	157	66	19	16	636	295
4	Pallotyni	627	529	53	27	18	-	459	168
5	Jezuici	603	473	42	65	23	-	514	89
6	Kapucyni	564	390	102	42	15	15	435	129
7	Werbiści	496	431	48	17	-	-	220	276
8	Oblaci MN	481	384	44	42	10	1	289	192
9	Redemptoryści	444	381	13	33	4	13	305	139
10	Paulini	440	312	67	47	14	-	331	109
11	Chrystusowcy	439	381	24	30	4	-	215	224
12	Dominikanie	391	294	26	54	17	-	335	56
13	Salwatorianie	385	336	21	24	4	-	250	135
14	Misjonarze CM	315	279	2	23	11	-	236	79
15	Michalici	298	263	13	19	2	1	189	109
16	Karmelici Bosi	295	217	34	22	9	13	223	72
17	Sercanie	262	229	7	14	7	5	195	67
18	Marianie	247	192	30	20	2	3	181	66
19	Saletyni	232	187	11	30	4	-	160	72
20	Misjonarze Św. Rodziny	203	175	10	14	4	-	128	75
21	Zmartwychwstańcy	196	177	10	8	1	-	114	82
22	Cystersi	135	94	24	8	8	1	126	9
23	Pijarzy	115	95	4	11	5	-	101	14
24	Bonifratrzy	94	13	77	-	3	1	83	11
25	Orioniści	89	72	6	7	2	2	81	8
26	Klaretyni	80	60	10	9	-	1	55	25
27	Filipini	73	65	3	3	2	-	70	3
28	Karmelici	72	49	16	3	2	2	63	9
29	Kanonicy Regularni Lat.	68	58	4	5	1	-	68	-
30	Benedyktyni	67	27	28	7	3	2	66	1
31	Kamilianie	62	60	2	-	-	-	47	15
32	Pasjoniści	62	55	1	4	-	2	53	9
33	Zgromadzenie Ducha Św.	55	45	6	1	1	2	32	23
34	Bracia Szkolni	53	-	52	-	-	1	50	3
35	Bracia Serca Jezusowego	44	-	43	-	-	1	33	11
36	Sercanie Biali	44	37	3	2	2	-	32	12
37	Albertyni	37	2	32	-	1	2	31	6
38	Pauliści	31	22	7	1	-	1	25	6
39	Stow. Misji Afrykańskich	27	26	-	1	-	-	12	15
40	Pocieszyciele	25	13	10	1	-	1	14	11
41	Misjonarze Krwi Chrystusa	23	19	4	-	-	-	22	1
42	Kameduli	21	6	11	1	2	1	17	4
43	Józefici	20	16	1	1	-	2	13	7
44	Ojcowie Biali Misjonarze Afryki	20	17	1	1	1	-	5	15
45	Towarzystwo Ducha Św.	17	1	-	11	3	2	17	-
46	Kombonianie	16	14	2	-	-	-	7	9
47	Bazylianie	15	13	2	-	-	-	15	-
48	Szensztacy Ojcowie	14	13	-	1	-	-	10	4
49	Augustianie	12	9	2	1	-	-	11	1
50	Trynitarze	11	10	-	1	-	-	7	4
51	Barnabici	9	8	-	1	-	-	8	1
52	Rogacjoniści	8	7	-	1	-	-	4	4
53	Chemin Neuf	7	7	-	-	-	-	4	3
54	Guanellianie	7	3	1	-	-	3	6	1
55	Somascy Ojcowie	4	4	-	-	-	-	2	2
56	Misjonarze M.B. Pocieszenia	3	3	-	-	-	-	3	-
57	Monfortianie	3	3	-	-	-	-	3	-
58	Synowie Najśw. Maryi Niep.	3	3	-	-	-	-	3	-
59	Marianiści	2	-	2	-	-	-	2	-

* - dane Konsulty Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich

ŻYCIE SAKRAMENTALNE

Tab. 7. Liczba udzielonych sakramentów według diecezji w 2017 r.

Diecezja		Chrzest	I Komunia	Bierzmowanie	Małżeństwo
Lp.	Ogółem obrządek łaciński	392446	404146	288885	133586*
1	białostocka	5141	5197	3500	1869
2	bielsko-żywiecka	6217	10408	6030	3438
3	bydgoska	5410	5400	4600	1325
4	częstochowska	7355	1996	6803	3087
5	drohiczewska	2405	2413	1580	1218
6	elbląska	5227	6335	2848	1752
7	ełcka	5268	5783	3954	1819
8	gdańska	11794	13395	7780	3434
9	gliwicka	6956	8095	4536	2196
10	gnieźnieńska	8122	10590	6286	2700
11	kaliska	9288	10839	6407	3364
12	katowicka	18650	15300	14150	7060
13	kielecka	8839	10393	7014	3521
14	koszalińsko-kołobrzewska	8410	6250	5429	1767
15	krakowska	20602	21944	14702	7624
16	legnicka	8677	967	5632	3594
17	lubelska	12427	14109	8790	4516
18	łódzka	12601	15842	8826	3728
19	łomżyńska	7413	8000	7054	3085
20	łowicka	6278	7291	5162	2283
21	opolska	9010	9975	6374	3365
22	ordynariat połowy WP	3402	2665	1268	894
23	pelplińska	11792	13866	6538	4037
24	płocka	9490	10939	8753	3722
25	poznańska	19167	15800	13900	4579
26	przemyska	9637	10716	8798	4088
27	radomska	10370	11248	8858	4064
28	rzeszowska	7496	8370	6321	2843
29	sandomierska	6654	7816	5875	2829
30	siedlecka	8844	10410	6714	3812
31	sosnowiecka	6018	3761	7930	1961
32	szczecińsko-kamieńska	10385	11443	5297	2905
33	świdnicka	4650	2323	3657	bd
34	tarnowska	16032	7307	14061	6744
35	toruńska	7678	8606	5851	2353
36	warmińska	7574	7184	5009	2285
37	warszawska	16316	18796	9322	4166
38	warszawsko-praska	12899	16422	6679	3343
39	włocławska	9066	10856	7432	3353
40	wrocławska	13127	14641	7404	3499
41	zamojsko-lubaczowska	4946	5827	4861	2166
42	zielonogórsko-gorzowska	10814	14628	6900	3198
Obrządki wschodnie					
43	ormiańska	3	3	3	1
44	przemysko-warszawska	285	164	297	94
45	wrocławsko-gdańska	133	71	133	57

* – nie uwzględniono braku danych

Tab. 8. Sprawy o stwierdzenie nieważności małżeństwa w sądach kościelnych pierwszej instancji (proces zwykły) w 2017 r. według diecezji

Diecezja	Nierozstrzygnięte na początku roku	Wniesione na wokandę	Rozstrzygnięte	Nierozstrzygnięte na koniec roku
Ogółem	7966	4274	3875	8322
białostocka	145	98	116	127
bielsko-żywiecka	47	47	1	46
bydgoska	182	57	77	162
częstochowska	64	60	68	56
drohiczynska	70	53	45	78
elbląska	54	35	35	54
ełcka	95	74	67	102
gdańska	248	150	140	258
gliwicka	175	82	60	197
gnieźnieńska	107	73	44	136
kaliska	107	63	55	115
katowicka	247	188	186	249
kielecka	68	56	84	40
koszalińsko-kotobrzeska	86	58	70	74
krakowska	643	214	196	661
legnicka	88	48	78	58
lubelska	274	276	225	325
łomżyńska	118	74	68	124
łowicka	153	52	41	164
łódzka	102	122	116	108
opolska	129	76	89	116
Ordynariat Polowy WP	-	-	-	-
pelplińska	161	84	60	185
płocka	233	112	80	265
poznańska	439	157	144	452
przemyska	150	200	204	146
radomska	221	99	89	231
rzeszowska	273	102	75	300
sandomierska	150	115	98	167
siedlecka	168	152	83	237
sosnowiecka	174	66	38	202
szczecińsko-kamieńska	141	52	39	154
świdnicka	88	36	43	81
tarnowska	522	210	143	589
toruńska	116	52	53	115
warmińska	106	76	40	142
warszawska	1159	455	458	1156
warszawsko-praska	-	-	-	-
włocławska	108	96	124	80
wrocławska	284	120	79	325
zamojsko-lubaczowska	116	68	114	70
zielonogórsko-gorzowska	155	66	50	171
Obrządkie wschodnie				
przemysko-warszawska	-	-	-	-
wrocławsko-gdańska	-	-	-	-
ormiańska	-	-	-	-

Sprawy rozstrzygnięte

Diecezja	Ogółem	Stwierdzenie nieważności	Wyrok przeciw nieważności	Umorzenie procesu	Zrzeczenie się procesu
Ogółem	3875	2755	907	119	94
białostocka	116	96	16	3	1
bielsko-żywiecka	1	-	-	-	1
bydgoska	77	52	23	1	1
częstochowska	68	50	16	2	-
drohiczyńska	45	40	1	1	3
elbląska	35	22	11	-	2
ełcka	67	61	5	1	-
gdańska	140	56	84	-	-
gliwicka	60	38	20	1	1
gnieźnińska	44	33	9	-	2
kaliska	55	41	14	-	-
katowicka	186	147	33	2	4
kielecka	84	48	30	4	2
koszalińsko-kołobrzaska	70	48	21	-	1
krakowska	196	101	83	3	9
legnicka	78	61	6	6	5
lubelska	225	201	18	4	2
łomżyńska	68	48	15	4	1
łowicka	41	34	6	-	1
łódzka	116	76	40	-	-
opolska	89	38	43	8	-
Ordynariat Polowy WP	-	-	-	-	-
pelplińska	60	41	19	-	-
płocka	80	35	35	7	3
poznańska	144	74	66	3	1
przemyska	204	193	9	-	2
radomska	89	33	47	7	2
rzeszowska	75	53	15	-	7
sandomierska	98	74	21	1	2
siedlecka	83	64	12	5	2
sosnowiecka	38	35	2	-	1
szczecińsko-kamieńska	39	24	9	4	2
świdnicka	43	17	26	-	-
tarnowska	143	115	18	4	6
toruńska	53	32	17	-	4
warmińska	40	27	10	2	1
warszawska	458	350	53	43	12
warszawsko-praska	-	-	-	-	-
wrocławska	124	110	10	1	3
wrocławska	79	60	10	-	9
zamojsko-lubaczowska	114	101	13	-	-
zielonogórsko-gorzowska	50	26	21	2	1
Obrządki wschodnie					
przemysko-warszawska	-	-	-	-	-
wrocławsko-gdańska	-	-	-	-	-
ormiańska	-	-	-	-	-

Tab. 9. Wskaźniki *dominantes* i *communicantes* w 2017 r. według diecezji

Diecezja	<i>Dominantes</i>	<i>Communicantes</i>
Ogółem	38,3	17,0
białostocka	45,2	21,4
bielsko-żywiecka	46,9	19,8
bydgoska	36,1	16,0
częstochowska	33,7	14,7
drohiczyńska	47,0	20,1
elbląska	28,4	13,2
ełcka	32,6	17,6
gdańska	37,3	17,8
gliwicka	37,4	17,1
gnieźnińska	38,3	17,3
kaliska	45,1	20,6
katowicka	37,0	19,1
kielecka	40,5	18,8
koszalińsko-kołobrzaska	25,6	11,4
krakowska	49,9	19,1
legnicka	28,5	13,3
lubelska	39,0	20,0
łomżyńska	44,0	20,9
łowicka	30,5	14,9
łódzka	24,6	11,6
opolska	43,8	20,8
Ordynariat Polowy WP	35,9	15,7
pelplińska	48,5	22,1
płocka	32,1	12,8
poznańska	38,9	19,0
przemyska	59,8	18,2
radomska	39,8	17,0
rzeszowska	64,1	20,7
sandomierska	40,0	16,3
siedlecka	46,8	20,9
sosnowiecka	27,1	11,2
szczecińsko-kamieńska	24,6	11,2
świdnicka	29,6	13,8
tarnowska	71,7	27,6
toruńska	35,0	16,4
warmińska	28,2	13,4
warszawska	27,3	13,9
warszawsko-praska	31,9	15,6
włocławska	35,2	14,4
wrocławska	31,7	14,8
zamojsko-lubaczowska	44,3	22,5
zielonogórsko-gorzowska	29,4	13,3
Obrządkie wschodnie		
przemysko-warszawska	52,8	23,8
wrocławsko-gdańska	45,6	21,5

Tab. 10. Wskaźniki *dominantes* i *communicantes* w latach 1980-2017

Rok	<i>Dominantes</i>	<i>Communicantes</i>
2017	38,3%	17,0%
2016	36,7%	16,0%
2015	39,8%	17,0%
2014	39,1%	16,3%
2013	39,1%	16,3%
2012	40,0%	16,2%
2011	40,0%	16,1%
2010	41,0%	16,4%
2009	41,5%	16,7%
2008	40,4%	15,3%
2007	44,2%	17,6%
2006	45,8%	16,3%
2005	45,0%	16,5%
2004	43,2%	15,6%
2003	46,0%	16,9%
2002	45,2%	17,3%
2001	46,8%	16,5%
2000	47,5%	19,4%
1999	46,9%	16,3%
1998	47,5%	17,6%
1997	46,6%	15,2%
1996	46,6%	14,5%
1995	46,8%	15,4%
1994	45,6%	13,1%
1993	43,1%	13,0%
1992	47,0%	14,0%
1991	47,6%	10,8%
1990	50,3%	10,7%
1989	46,7%	9,9%
1988	48,7%	10,7%
1987	53,3%	11,1%
1986	52,9%	10,4%
1985	49,9%	9,1%
1984	52,2%	8,9%
1983	51,2%	8,6%
1982	57,0%	9,6%
1981	52,7%	8,1%
1980	51,0%	7,8%